

GLASNIK

1 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

siječanj 1976 — god. 67 — cijena 5 d

Lj. Seitz: *ROĐENJE SPASITELJEVO* (Đakovo, katedrala)

Bog je ljubav. Ali sama ta činjenica ne govori mnogo suvremenom čovjeku. U sjajan pojam ljubavi prečesto se zamataju lažne vrijednosti koje s njom nemaju nikakve veze. Zato je pojam ljubavi u svijesti današnjeg čovjeka devalviran. Djela su važna.

Boga je ljubav prisilila na stvaranje kozmosa. Ona ga je nagnala da stvari biće »na svoju sliku i priliku«, kome je, dosljedno, dao i komadičak svojih božanskih svojstava — svijest i slobodu. Bog je želio stvoriti ne roba, nego partnera. Čovjek je iznevjerio njegove nade, pretvorivši se u Božjega suparnika. Njegovom pobunom započeo je nered u savršenoj harmoniji kozmosa. Umjesto zemaljskog raja, ovaj naš lijepi plavi planet postao je komadič pakla.

All Božja ljubav ne poznae granice! Postao je Sin jednorodenca među ljudi da bi pružio svijetu ruku pomirnicu, da ga izvede na put pomirenja i dokrajći njegovu agoniju. No i ljudska zloba kao da nema granica.

Već prije rođenja bio je Sin Božji Izbačen iz zajednice pobunjenog čovječanstva. Čitav će svoj život nositi pečat prognanika. Konačno, izdajnička ruka čovjeka pribit će ga na drvo sramote i probosti njegovo Srce kopljem mržnje.

Ljubav je izgubila bitku? Ne, to nije moguće: ta ljubav je besmrtna. Pobjeda zla uvijek je samo privid, fatamorgana mržnjom zaraženih. U posljednjoj bici pobjedu će slaviti ljubav. Ali da bi se pobijedilo, potrebno je proći kroz izagnanstvo Betlehema i Egipta, kroz siromaštvo Nazareta, kroz neizvjesnost javnog djelovanja u lutanjima Galilejom i Judejom, kroz napuštenost Getsemaniјa i kroz sramotni poraz i odbačenje Golgotе.

Evo ga gdje leži gol u studenoj noći i oštrini slame. Imamo priliku da ga ogrijemo toplinom ljubavi, pridruženi prezrenim pastirima i njegovim siromašnim roditeljima ili da stanemo u izdajničku četu Heroda i njegove nasilničke ohole klike. Bog nam se eto prepustio na milost i nemilost. Odlučimo se još danas. Srednjeg puta nema!

T. Trstenjak

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove. — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrvarić. — Tisk: »Plamen« Slav. Brod, Omiadinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinog broja 5 din. — Godišnja pretplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka navlje dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarsina plaćena u gotovu.

SRETAN
 BOŽIĆ
 I
 NOVU
 GODINU
 SVIM
 PRIJATELJIMA
 »GLASNIKA«
 ŽELI
 UREDNIŠTVO
 I UPRAVA

GLASNIK
 SRCA ISUSOVA
 I MARIJINA

GOD. 67. SIJEČANJ 1976. BROJ 1

S A D R Č A J

VEĆ SMO JE PREKRIZILI, P. Bulat	4
NADAJUĆI SE PROTIV SVAKE NADE, I. Willebrands	5
RADOŠNI IKANOV BOŽIĆ, A. Babić	6
ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS? A. Katalinić	8
BIO JE ČOVJEKI, M. B.	9
LJUBAV NA DJELU, A. Cvek	9
JESMO LI ZAISTA MORALI OTICI OD NJE?, M. Cvitkušić	11
RADOVALA SAM SE SVAKOM KLA- SU I ZRNU, M. Glasinović	13
BOG SE RODIO NA ZEMLJI	14
BILA SAM U ONOM: HOĆU - NEĆU, P. B.	20
TKO JE PRAVI KRŠČANIN?, I. C.	21
PETI BADNJAK GASTARBAJTERA, T. Trstenjak	22
RADOST Pjesme i glazbe, I. F.	24
LJUBAV — MISIJSKI ZNAK JEDIN- STVA, J. Antolović	26
IZ MISIJSKOG ALBUMA, J. Gusić	27
OBITELJSKI NARODNI BREVIJAR	32
ZAHVALNICE	33
ISUS KRIST — PAVLOVA NAJVEĆA VRIJEDNOST. F. Pšeničnjak	34

Na zadnjoj stranici omota: SKIJANJE
 (Snimio: Ivan Knafeljc)

Već su je prekrižili

Kad sam prije 15 godina biciklom proazio pokraj župne crkve u Žažini nedaleko Siska, razmišljao sam u svom srcu:

— E, ovoj crkvi nema više spasa. Ona je gotova zauvijek!

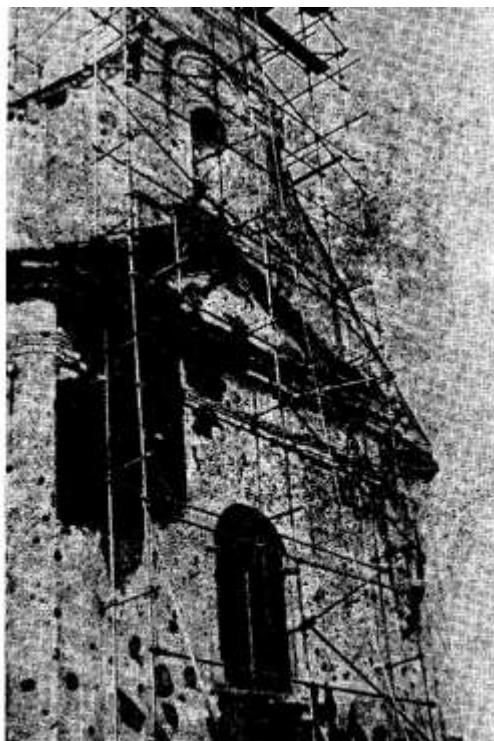
Ne samo da je bila bombama prodrvana u svojim temeljima i poput švicarskog sira izrešetana, nego je i cijelo krovište popustilo. Grede su popucale i sav krov je pao na crkvenu »boltu«. Kiša je padala godinama po ovako tužnoj zgradi, a nije bilo načina da se ona pridigne.

Međutim došli su mladi svećenici neopterećeni nikakvima kompleksima i malo po malo najprije je spašen — krov. Zgrada je učvršćena, a zauzimanjem današnjeg župnika došlo je do toga da su definitivno uređeni i fasada i toranj.

No, to ide veoma teško, usprkos velikom zauzimanju župnika Komlješovića, Đurtana, Komorčeca i Tudana. Zato je sadašnji župnik odlučio upraviti jedan poziv na čitatelje Glasnika kojima je stalo da se vrati Bog u naše crkve. Pomochnite, dragi čitatelji, da se ne bi govorilo u tom kraju: Crkvi katoličkoj je odzvonilo, evo više ni crkava popraviti ne može. Dovoljno je samo pogledati slike i one će vam najviše govoriti o čemu se radi. Župnik obećaje sa svoje strane da će se na poseban način pomoliti u toj crkvi sv. Vidu za sve potrebe dobročinitelja. Pripomoći pošaljite na ovu adresu — ali označite da je to za crkvu u Žažini:

**ZUPNI URED
MALA GORICA 93
44250 PETRINJA**

OVAKO IZRESETANA VAPIJE CRKVA U ŽAZINI ZA DOBRIM LJUDIMA KOJI BI JE POMOGLI POPRAVITI

nakana apostolata molitve

»Da poraste naša nada u pogledu ekumenističkog rada.«

NADAJUĆI SE PROTIV SVAKE NADE

Pretpostavljam da će biti čitalaca, koji će, pročitavši ovu nakantu, odmah reći: Čemu takva nakana? Koji joj je precizan i konkretan smisao? Bit će ih koji misle da se ona tiče onih koji uzdišu govoreći da je ekumenizam ušao u fazu usporavanja, pače zaustavljanja i da se ne zvanična šta bi imalo neko osobito značenje.

Ima ih koji pridodaju kako institucionalna Crkva samo zauzadava entuzijazam i inicijative itd. Je li možda svrha ove nakane predusretanje malodušnosti i ulijevanje novog pouzdanja?

Nije! Dijagnoza ni jednih ni drugih ne odgovara stvarnosti. Uostalom, kako bilo da bilo, naša intencija ne uzima u obzir ni izravno ni neizravno njihov način gledanja. Naravno da ih nećemo ostaviti po strani, ali se nećemo kod njih ni zadržati. Predmet je, naime, naše nakane mnogo dublji.

Nada koju želimo povećati, jest kršćanska nada u osobito specifičnom smislu. To je nada kojom se odlikovao »otac naše vjere« Abraham. Čitav njegov život karakterizira sv. Pavao riječima: »Vjerovao je nadajući se protiv nade« (Rim 4, 18). Slična nada mora prožimati također ekumenistički rad. To znači: valja biti srčan, ne gubeći nade, ne gubeći pouzdanja. Valja gledati u oči teškoćama. Kardinal Bea je mnogo puta govorio o teškoćama koje se poput brda dižu na putu što vodi k jedinstvu! Koncil polazi još dalje kad izjavljuje: »Biti svjestan da taj sveti naum, to jest izmirenje svih kršćana u krilu jedne jedincate Crkve, nadilazi ljudske sile i sposobnosti. To znači: ljudski govoreći, nemoguće je ostvariti taj naum.«

Prema tome, posve je očito da je napose danas, u današnjoj fazi ekumenskoga pokreta, potrebna ekumenistima istinska kršćanska nada. Ne mislim time reći kao da se poslije Koncila nije ništa ili gotovo ništa učinilo, nego da su se upravo zbog brojnih dijaloga koji su se s mnogo žara vodili s raznim nekatoličkim Crkvama i zajednicama jasnije očitovale velike za-

preke koje se gomilaju na putu što vodi k uspostavljanju potpunog eklezijalnog jedinstva. Nipošto ne želim time reći da su svi naši dijalazi u tom pogledu bili u jednu ruku negativni, nego želim samo naglasiti teškoće i zapreke.

Stoviše, može se općenito reći da su dijalazi s Anglikanskim zajednicom, sa Svjetskom luteranskim federacijom, s Reformiranim svjetskim savezom i Svjetskim metodističkim savjetom otkrili važne konvergencije i blizine što ih dosad nismo poznavali. Međutim, također je istina da se po ovom svjetlu snažnije ističu sjene i duroke različnosti koje još postoje.

Uz ovu konstataciju valja se pozvati na nadu, oslanjajući se na riječi Isusove: »Za ljudе je to nemoguće, ali nije za Bo- ga, jer je Bogu sve moguće« (Mk 10, 27).

Kardinal I. Willebrands

Božić je već davno mnuo kad sam se našao s Ikanom u jednom hercegovačkom selu s desne strane Neretve. Poslije kišice zrak je bio svjež i s lakin povjetarcem donosio nam je ugodne mirise kadulje i smilja. Čitatelj će saznaći zašto Ikan ni u tim danima početka ljeta nije mogao zaboraviti prošli Božić. Da vam ga malo predstavim: za godine ga nisam pitao, ali sam više iz njegove priče nego iz vlastita opažanja zaključio da je za sobom ostavio sedam desetljeća. Još je uvijek uspravan, a kad se Hercegovac uspravi, to ti je visina negdje blizu one kakva je požljana za košarkaša. Naravno, kilogrami ga nisu opteretili. Ikan se toga nikad nije ni bojao, jer mu je život nametnuo i takav način prehrane i takve uvjete da je trajno bila isključena mogućnost da se na njemu nađu suvišne naslage mesa. Nikad nije tražio liječnika ni fizioterapeuta; za vitalnost, vitalnost i pokretljivost brinule su se životne okolnosti, koje su Ikana primoravale da održi liniju, jer je i u osmom deceniju života morao raditi gotovo sve one poslove koje je radio kad mu je bilo 25 godina.

Iz razgovora s njim doznadoh da živi posve sam »sa svojom babom«, kako zove svoju ženu. Doznadoh da je nekad imao punu kuću djece, punu kuću mladosti i života, a danas se njih dvoje starih sami vrte po kući i na njivi. Imao je dvije kćeri, obadvije se udale. Imao je četiri sina i sva četiri se razišli po svijetu.

Radosni Ikanov Božić

I kad mi je Ikan tako dao ukratko obiteljske podatke, započe priču o jednom obiteljskom događaju, koji mu i poslije pola godine puni dušu radošću. Nastojat će je vjerno prenijeti čitatelju.

***

Svanuo Badnji dan. Sunčan, vedar i malko prohlađan. Snijega nigdje blizu. U ovom se dijelu Hercegovine rijetko i pojavljuje. Kao i drugi u selu, Ikan je ustao rano, grančicom bršljana okitio sve grobove svojih pokojnika, okitio tako bršljanim i njive i kućna i stajska vrata. Sve po starom običaju. Onda nacijepao drva, pripremio zabolicu i usjekao male badnjake da ih uveče naloži. Da, male simbolične badnjake, koji se mogu nekako ugurati u »šporet«, jer više nema ognjišta da se na njih na Badnju večer nalože veliki badnjaci, zapravo cijeli balvani. A ložili su se uz posebnu ceremoniju. Suvremeni uvjeti stanovanja uspjeli su badnjake smanjiti, ali ne potisnuti. I danas ih ljudi na Badnju večer unose po starinskom obredu, gdje se točno zna što ima reći onaj koji unosi badnjak, a

što treba da odgovori kućna zajednica.

Sve je Ikan pripremio, veseo što radi ono što je godinama navikao raditi na taj dan. Kako se primiče večer, po selu se čuje sve jači žagor, sve veselija pjesma, a ponegdje drmne i petarda. Ikan je veselo uzbuden, ali uz veselje javlja se i primjesa tuge što nema s kime podijeliti radost te večeri i radost božićnih dana. Misli što još treba spremiti i urediti da bude »ko i u ostaloga svijeta«, ali sve to rađeći, ne može sabrati misli, koje mu bježe i traže djecu, razasutu po domovini i po tudini. Često misli na njih, ali u ovakvim uzbuđljivim časovima još više. Kako bi bio veseo da je bar jedno dijete ovih dana uza nj, da ima s kim podijeliti radost... Ali brzo otkloni tu misao kao neostvarljiv san.

Pada prvi sumrak. Ikan još nešto po kući namješta, dok baba hoda oko šporeta, podiže poklopce s lonaca, nadgleda da li se sve u redu kuha i peče. Obadvije začuše kako pred kućom zastruga auto. Izade baba da vidi tko je to zahutao pred njihovu kuću, pa da mu kaže kuda treba ići. Ugleda auto sa svijetlećom

oznakom: TAXI. Iz njega izlazi vozač, a na drugu stranu iskače čovjek četrdesetih godina. I izlazeći više:

— Hvaljen Isus!

Baba ga gleda pomalo smetena, pomalo sumnjičava i odgovara potiho:

— Uvijek hvaljen!

Vidi baba kako vozač izvlači kofere, a došljak pazi da to sve u redu teče. Dode joj u glavu misao da je to nekakav od onih putujućih trgovaca, koji se ponекad znaju navratiti u njihovo selo, pa mu povika:

— Vraćaj ti kufere natrag u auto. Kod nas nema mladarije. Mi nemamo komu kupovati...

A došljak pusti kraju brigu o koferima, skoči k njoj s povikom:

— Kako si mi, mama?! I čestito ti Badnje veče!

OTAC IMA NAJVEĆU ŽELJU ZA SVOJOM DJECOM UPRAVO ZA SVE TIH BOŽIĆNIH DANA.

I prihvati staricu grliti i ljubiti. Starica još zbumjena. Odgovara:

— I s tobom zajedno, a ma ne znam ko si, sinko?

— Mama, ja sam tvoj Božo!

Sumrak je, starica ne može vidjeti dobro došljaka, a da ga je i vidjela i usred bijela dana, teško da bi u njemu prepoznała svoja Božu, jer mu se ni u snu nije nadala. Ikan je čuo da se nešto pred kućom dogada, pa izletio da vidi što je. Upravo je čuo riječi:

— Moj je Božo u Kanadi, nemoj sa mnom praviti šalu!

Uto i starac osjeti čvrsti zagrljaj uz riječi:

— Jest, dragi oče i draga mamo, evo dodođ avionom iz Kanade da skupa božićimo!

Starci malo pomalo dolaze k sebi. Polako shvaćaju šta se to zapravo dešava, prepoznaju sina, grle ga i od dragosti kvase suzama. I Božo je uzbuden. Brzo isplaćuje vozača, koji žuri "po novu turu", razmišljačući putem o neobičnom susretu kome je slučajno prisustvovao. Božo ulazi u roditeljsku kuću i pogledom brzo obuhvaća što se sve u njoj izmijenilo kroz šest godina, kad je posljednji put tu bio.

Kad su se malo svi smirili, onda Božo kazuje roditeljima kako je došlo do tog njegova iznenadnog dolaska. Priča im kako mu je nekoliko dana pred Božić došla misao: "Idem roditeljima u domovinu da s njima provedem božićne dane! I smislio, i odlučio, i sve sredio u nekoliko dana

— i evo me sada s vama! I ostajem mjesec dana. I imat ćemo vremena da se napričamo i da se nagledam i ja vas i vi mene."

Tako je iznenada Ikanu i njegovoj ženi došao Božić — draži, radosniji nego što su predviđali. A njihovom Boži isto tako. Ikan je sa ženom mjesecima kasnije prepričavao o radosnom Božiću i živjeli su obadvije od uspomena, a sigurno je slično proživiljavao i Božo nakon povratka u Kanadu.

***

I ovog će se Božića sigurno Božo sjetiti svojih osamljenih roditelja u domovini. Ne može svakog Božića tu daljinu prevaliti da ih posjeti, ali mislima neće biti ni skupo ni daleko da se do njih prebací. I stotine i tisuće takvih sinova i kćeri po gradovima domovine i tuđine sjetit će se osamljenih i ostarjelih roditelja, koji ostaše u selu bez njihove blizine i topline. Misli će im sigurno nostalgično lutati po zavičaju u božićnim danima. Hoće li se sjetiti da svojim starim roditeljima učine Božić ljestim i dražim, ili, bolje reći, manje tužnim, pa da ih razvesele, ako već ne mogu svojim dolaskom, a ono bar nekim načinom, koji će roditeljima biti znak pažnje i ljubavi?

A stari će roditelji u božićnim danima metnuti na božićno drvce ili na neko drugo vidno mjesto čestitke koje će im iz svijeta dječa poslati i potražiti će tih dana malo radosti gledajući igre i slušajući pjesme — tude djece!

Andelko Babić

Piše: Ante Katalinić

(5)

Što znači Marija meni, mama danas ?

«Marija mi predstavlja ono najčvršće, najljepše, najveće što posjeduje čovječanstvo; ljepotu djevičanstva i plodove majčinstva.»

Čovjek se ne bi nadao da će takvu misao izreći jedan svjetovnjak koji je još k tome po vjeri protestant a po profesiji vojnik, i to onaj na najvišem položaju. Genijalnost kao da u nekom smislu i u nekim pravoimama nema granica.

Doista, u čovječanstvu nema ništa čvršće, ništa ljepše, ništa veće od moralne snage, moralne ljepote, moralne čistoće. A vrhunac i simbol te snage i ljepote jest djevičanstvo. Glavni predstavnik djevičanstva u ljudskom rodu jest Marija, ljudska osoba ničim okajljana, savršeno čista. Djevica Marija, bistro ogledalo Božje apsolutne čistoće, ogledalo koje nije zasjenio ni najmanji dašak tragične ljudske grješnosti. Danas, kad zapadna civilizacija tone u pornografiji, kad se raspada u moralnoj dekadenci, spontano, skupa s Hindenburgom, našim očima tražimo Mariju.

Što ima čvršće, ljepše veće u jednoj sredini, u jednom narodu, u čovječanstvu, od prave i dobre majke, od majčinske ljubavi prema djetetu? Majka i dijete. U tom je snaga naroda. Majčinska ljubav, to je neprestani izvor čišćenja i posvećenja svih nas, svih naših vidika, svih naših ljudskih usmjerenja. Hindenburg je oštroumno uočio: glavni predstavnik te beskrajno čvrste, lijepe i velike stvarnosti u ljudskom rodu, opet je Marija. Majka s djetetom, Marija s Isusom.

A najčudesnije, najdivnije, ono što nas neprestano duboko zapanjuje, a što se pred nas isprsilo kao čvrsta, neoboriva stvarnost, jest to, da su ta dva vrhunska ideala čovječanstva sjednjena u Mariji. I djevičanstvo i majčinstvo. Jest, velik je Bog u svojim djelima. Velika je Marija u svojoj stvarnosti.

Hindenburgova izreka, koliko je istinita i duboka, koliko je i genijalno formulirana: »Marija mi predstavlja ono najčvršće, najljepše, najveće što posjeduje čovječanstvo: ljepotu djevičanstva i plodove majčinstva.«

Gledati u Mariju znači promatrati realizirani ideal koji ljudski rod na svojem putovanju prema Ocu, pogotovo danas, mora neprestance dostizati.

Obavijest

ZA SVE CITATELJE I PRETPLATNIKE GLASNIKA SRCA ISUSOVA SLUŽI SE POSEBNA SVETA MISA SVAKOG PROVODA PETKA U NARODNOM SVESTITU SRCA ISUSOVA U ZAGREBU U 19 SATI.

BIO JE ČOVJEK

Za oca Stipu Zeca, koji se u Zagrebu 27. listopada 1975. preselio u ljepšu domovinu, smijemo reći da je bio dobar isusovac, vrli svećenik, pravi kršćanin, ali prije svega i iznad svega da je bio pravi — čovjek!

Ono ljudsko, prirodno i naravno satkano je u njegovu biću toliko da je najbolji pokazatelj istinitosti riječi »milost pretpostavlja narav«. Iako je imao profijen osjećaj za teološku problematiku, iako je stalno pratilo kulturna zbiranja u Crkvi, ipak je bio sav u stvarnom tijeku redovitih dnevnih dogadaja, svega što čovjeka zanima, sve do športa uključivo. S mnogo

zdrava suda pravoga Travničanina i pronicave intuicije bosanskoga »gazde« znao je procijeniti i konkretna zbiravanja s kojima se sretnao. I zato je, već s toga stanovišta, razumljivo zašto je bio tako rado tražen savjetnik.

O. Stipo rodio se u Travniku na Bezgrješno Začeće 1908. godine. Ušao je u Družbu Isusova iz sarajevske bogoslovije pred Svjećnicu 1929., a zadnje zavjete imao je opet na Svjećnicu 1940. godine.

Bio je čovjek plemenita srca. Duboko human, jednostavan, srdaćan, prirodno spontan u svom osobnom životu i u susretu s drugim

ma. Pun razumijevanja za tude doživljaje, pun shvaćanja tuđih slabosti, no ni pošto popustljiv kad bi savjest nešto zahtijevala. U zahtjevima bio je jasan i diskretan. Da, ljudski diskretan do istančane opreznosti — to je O. Stipo.

S pravom možemo reći — i to s ponosom ističemo baš u »Glasniku Srca Isusova i Marijina« — da je takva ljudskost uvelike izrađena zbog toga što je o. Stipo bio veliki štovatelj Srca Isusova. On je najbolji dokaz da ta pobožnost ne formira sladunjave i gmcave karaktere, nego ljudе iz života i za život, bliske ljudima i svemu što je ljudsko.

M. B.

Ljubav na djelu

— Već duže vrijeme nije nitko dolazio k meni da me pogleda, a kamoli da mi što pomogne — tako mi je govorila starica osamdeset četiri godine stara, više manje nepokretna ... — Ja nemam nikoga i živim potpuno sama i od pomoći drugih. Ali ipak, pogledajte sada — pokazivala je na lipu uređenu sobu, na oprano i uglačano rublje — sve to uredila mi je gospoda Stanka. Ona sada dolazi redovito k meni, posprema mi sobu i pomaže mi u sve mu ostalom što mi treba.

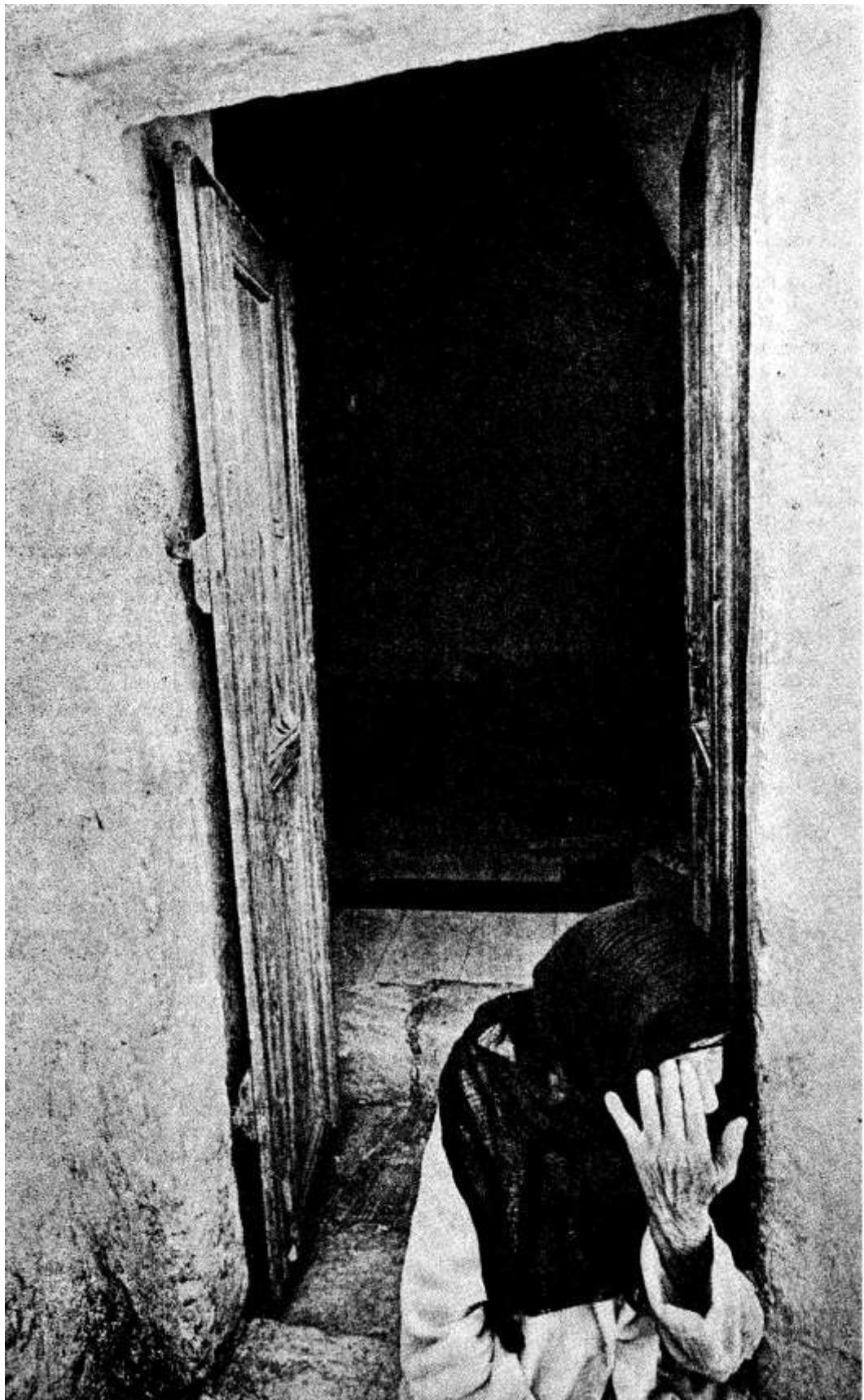
— A tko je ta Stanka? — upitam u čudu.

— Znate, ja je poznajem od rata; ona je pravoslavne vjere, ali to je nimalo ne smeta da mi pomaže.

Sve to slušam i mislim: nije li ljubav najkraći put do ekumeniskoga jedinstva? Što ne mogu učiniti učeni teolozi niti visoki crkveni dostojanstvenici, to učini ljubav.

Dok silazim niz klimave, drvene stube, mislim o tome: koliko bi bio život drukčiji kad bi bilo više ljubavi! Kršćani su zatajili ondje gdje je prestala ljubav.

Antun Cvek

Jesmo li zaista moralni otici od nje?

U našoj avlji rastao je stari orah što ga nekoč zasadi djed Markan. Listao je svakog proljeća, a u jesen donosio plod. I jedne zime, kad je sve patilo od užasne hladnoće, otac je posjekao orah jer nam je trebao ogrijev. Ne znam je li se baš tada pretrgnulo moje djetinjstvo, ali znam da je bila zima i da starog Markanova oraha, kako su ga svi u selu zvali i pomalo se njime dičili, više nije bilo. I te zime, kao i svake druge, mi smo se igrali na seoskom putu, kupili slijeg, pravili nepravilne gomile, koturali ih tamo i ovamo, pritom se smijali i — uživali. Odjednom se u daljini čula neka cika, vrišak konja i pravilan romon zovnca oko njihovih vrata. Bivalo je to sve bliže, a mi smo se i dalje svejednako, bez nekog uznemiravanja, igrali. Okretali smo glave prema pomiješanim, nepravilno-pravilnim zvukovima i glasovima.

A majka je stalno izvirivala na onaj prozor okrenut seoskom putu. Zašto je mati neprestano izvirivala na prozor? Nije mi bilo jasno u onom ushitu i zaokupljenosti igrom.

Najmlađa sestra Marija, imala je tada nepunih pet godina, pravila je bijelog snješka pored sokaka koji je vodio u susjedni zaselak; ručice promrzle, nosić se zaorvenio... Imala je šarenu suknjicu, žute i modre boje, čizmice obuvene na gole noge.

— Konjiiii! — skočio je prestrašeno Zdravko, koga smo od milja zvali Čiko, i svojim prodornim glasom narušio idilu dječje igre. Da li je u tome trenutku

itko zajaukao, nisam čuo, ili se ne sjećam od silnog uzbudjenja. Što je bilo sa snješkom, sanjkama, što je bilo s Ivanom, Matanom, Jozanom, s veselim dječjim poklicima? I kada se skupih uz obližnju ogradu, prisjetiti se... Sve se desilo u jedan tren. Vidjeh samo kako promrzle ručice moje sestre mahnuše ispred točkova i slomljeni dječji krik bolno zapara u ušima prisutnih osoba. Bio je to posljednji znak života. Gušilo me je u grlu, srce je lupalo kao da želi napustiti grudi. Razigrani konji, čije su uzeđe bile u rukama pijanih ljudi, pregazili su nju, Mariju, moju sestruru, prije nego je pravo i upoznala život i zaustavili su se malo dalje uz psovku i povišeni ton.

Djeca, ljudi, priče i prepiranja! Toga trenutka nisam bio svjestan toga, jedino sam se osjećao kriv... U snijegu sam nazirao njezinu suknjicu i prozeble noge u čizmica... Neprestano mi je u ušima odzvanjao njezin prodorni glasić i nježno, kako to samo djeca znaju, moljakanje: »Majko, gladna sam, hoću pure...« A neimaština je gospodarila ne samo našom kućom nego skoro cijelim selom.

Poluzatvorenenih usta, bez daha i snage rijeći, istračala je mati i užasnuto pogleda, u kojem se mogla čitati sva strava prizora koji je toga trenutka promatrала i stala podignutih ruku i bola bez izrazitog plača nad zgnječeno tijelo, koje se prestalo trzati. Sjećam se... da... gledao sam samo nju, majku bez daha i jednog pokreta tijela, htijući da

pobjegnem od te strahovite činjenice i trenutka grozne spoznaje da je moja sestra Marija mrtva. U svemu tome prepiranju, komešanju i uzdisanju, plakanju i sažalnom pogledu ljudi i žena, koji su se, ne znajući pravo zašto, skupili, rada se u meni luda misao: da li je to zaista istina, možda Marija nije umrla... možda će se za nekoliko časaka dignuti...?

Majka je ukočeno stajala promatrajući prizor, možda bez ikakva osjećaja, široko razgoračenih očiju. Njezin okamenjeni pogled bio je nad snježnim krovovima u neposrednoj daljini, i ja, i svi mi bili smo utopljeni u taj bolni roditeljski pogled. Znam da je bilo ljudi i snijega, plača i uzdisanja, da u meni počiva još uvijek kao teret beskrajno rječita ukočenost majčina pogleda.

***

I kad sam polazio iz sela u grad »na škole«, majka je suznih očiju i nježnih riječi jednostavno ponavljala, roditeljski opominjući: »Čuvaj se, sine, grada i svijeta u njemu, čuvaj se kada budeš išao ulicom. Kazu da ima puno automobi-

la, pa da te ne bi koji udario, hajde znaš, onako, onako, onako...« I dalje nije mogla...

Isto tako ponavljala je kada sam polazio u tudinu, da se poslije toga više ne vidimo. I ne samo meni, nego i Ivanu, Jozi, Peri... I ostala je sama u kući pod visokim jablanom koji je prestao listati pošto smo otišli iz sela.

Nekoliko dana prije nego će zauvijek prijeći rijeku života primio sam njezino pismo napisano tudom rukom jer ona nije imala priliku da nauči ni čitati ni pisati:

Dragi moj sine Mladene,
Prije našeg razgovora mogu ti reći da sam živa i zdrava, kao što i tebi želim to isto od Boga i od srca svoga. Ja po cijeli dan sjedim na onoj oniskoj klupi pod jablanom koji se počeo sušiti kako ste otišli i razmišljam o vama kad ćemo se jednog dana opet zajedno naći za sofrom da pojedemo klasovnu čorbu i proju pečenu u zemljanoj peći. Ali neću doživit jer ste otišli daleko.

Pisao mi je i Ivan i zove me da dođem kod njega u Švicarsku, ali ne mogu jer

se spremam na drugi put.

Kad budeš pisao braći, pozdravi ih i od mame Luce. Reci im da se ne sikeraju za me, jer sam, fala Bogu, dobro, i ništa mi ne fali, jedino da ste vi još uz mene ko nekada.

Dragi moj sine, nemoj zaboraviti Boga i vire u kojoj si rođen, pa makar za boravio i rodenu majku. Čuvaj se svakakva svita i moli se Pričistoj da te pomogne. Neka te Bog čuva, dragi moj sinko.

Tvoja mater Luca

Stajale su te majčine riječi na papiru napisane tudom rukom i u njima sam osjetio svu težinu njezina života, koji je izgarao za nas kao svjeća u hramu.

Još isti dan napisao sam u svoj Dnevnik: »Jesmo li zaista morali otići i pustiti je samu da se zaputi putem o kojemu mi nismo misili dok je njezino srce kucalo, a cijeli je život kucalo za nas? (...) Majko, tko će mi vratiti toplinu tvoga srca koje danas prestade kucati i sjaj pogleda koji se utrnu u mome životu?«

Marko Cvitkušić

Što može ljubav prema misijama?

U župi Cavtat kroz cijeli mjesec listopad za vrijeme večernjih pobožnosti u časti Gospe od sv. Krunice sakupljalo se za misionara br. Iliju Dilbera: novac, roba i marke. Naročito su bili vrijedni polaznici vjerouauka.

Akcija se nastavlja i nadalje — osobito među školskom mlađeži. Neka mu ovaj skromni prilog bude kao božićni dar!

Skupina gospoda iz Beograda isplatila je glavni oltar Krista Kralja u novoizgrađenoj crkvi u Mumbwi.

Jedna obitelj iz Maribora sama je isplatila tabernakul za istu crkvu Krista Kralja u Mumbwi.

Ilija Dilber zambijski misionar od srca zahvaljuje svim dobročiniteljima i svima želi sretan Božić i Novu godinu!

Radovala sam se svakom klasu i zrnu

BOG SVOJIH NE OSTAVLJA AKO MU COVJEK OSTAJE
VJERAN I ISKRENO NA NJEGA RACUNA.

Kad je Ljubica navršila jednu godinu, njezina se mama preselila u vječnost. Tetka Linka, iako nagluha i malo hroma, preuzeala je brigu oko male djevojčice. Kad je navršila deset godina, oca Ivana pogubili kao hrvatskog učitelja u Janjevu i njegova koleg Filipa Ćibarića.

Teški su to dani bili, dani žalosti i siromaštva. Djed Paško bio poluslijep, pa je morao s Ljubicom po drva, ona ga vodila i pomagala mu. Iza toga došao prvi svjeski rat. Nigdje naći kruha, nigdje brašna. S tehom Anastazijom, bosonoga, brala je po njivama klasje i svakom se klasu i zrnu radovala. Imali su jednu kokoš, a jaja što ih je ona snosila davala je za sol i pe-

trolej u dučanu; i samo jedno jaje tjedno pojeli su, i to miješano s brašnom i prženo na malo ulja.

Mali su prihodi počeli dolaziti od stranih službenika iz općine koje su primali na stan, ali je njima trebalo činiti i usluge: ložiti, sjeći drva, donositi iz daleka vodu i nešto im kupiti u dučanu.

Stupivši u brak, našla je siromaštvo. Obitelj zanalska, koja se bavi ljevačkim radom i u to vrijeme na primitivan način. Izradivali su nakit od mjedi i bakra. Drvenim se ugljenom topila smjesa pa su svi bili od toga zamazani. Trebalо je puno prati, bez ikakvih strojeva i deterđenata. Često i bez pravoga sapuna. I pred tolikih poslova, ona je

bila uvijek vedra, vesela i nasmijana. Zovu je jedni, zovu drugi, a ona svima:

— Odmah, brate!

Rodila je desetero djece, dvoje je umrlo, osmoro je i danas živih. U Zagreb je doselila 1947. godine i bila u blagoslovljrenom stanju. Njezina joj je susjeda odmah prigovorila:

— A, što će ti to? Imaš toliko djece! Pa zašto sada i ovo?

Ona je šutjela, izvršila Božju volju. Godine 1948. rodila je sina zvanog Bracu. Diplomirao je na Kemijsko-tehnološkom odjelu Tehnološkog fakulteta. I njegov stariji brat Franjo također je inženjer kemije. S Bogom se sve može!

Mihail Keljo Glasnović

Bog se rodio na Zemlji

Već smo se navikli primiti ono što pripovijedaju evanđelisti kao običnu stvar. Ipak bismo trebali dublje upoznati okolnosti tih dogadaja. Tek tada ćemo otkriti, unutar evanđeoske jasnoće, ono što može pokrenuti i preokrenuti naš život prema Kristu.

» Kad se Isus točno rodio?

Zivimo u 1976. godini kršćanske ere. Ali Isus se nije rodio točno prije 1976 godina. Nitko ne može sasvim precizno ustanoviti datum Isusova rođenja.

Običaj brojiti godine od rođenja Isusova — prije su se brojile od osnutka Rima — počeo je u šestom stoljeću poslije Krista nastojanjem jednoga monaha koji je bio podrijetlom iz Istočne Evrope. Zvao se Dionizije Mali. On je približno ustanovio vrijeme Isusova rođenja u godini 754. od osnutka Rima. Ali njegovi računi nisu točni. Zašto?

Dionizije je pošao od dvoje evanđeoske postavke. 1. Ivan Krstitelj je počeo propovijedati pokoru kao pripravu za Isusov dolazak u petnaestoj godini kraljevanja cara Tiberija. Te je godine i krstio Isusa. 2. Prema evanđeljima, Isus je tada imao trideset godina.

A petnaesta godina kraljevanja Tiberija odgovara našim godinama 28 — 29 »poslije Krista.« Dionizije je smatrao da se Isus rodio 30 godina prije i tako je označio početak kršćanske ere

Međutim, evanđelja ne kažu da je u to vrijeme Isus imao točno 30 godina. On je mogao imati nešto više ili manje. Zbog toga ni Dionizijev račun nije točan. To potvrđuju i drugi dokazi. Luka i Marko smještavaju navještenje Marijino i rođenje Isusovo u vrijeme Heroda Velikog, kralja židovskoga, a mi znamo, prema evanđeljima, što je Herod govorio i činio prigodom toga rođenja. Znamo također sasvim sigurno da je Herod umro u godini koju mi zovemo — četiri godine prije Krista.

Imajući u vidu ove i druge elemente, najnovija istraživanja očituju da se rođenje Isusovo dogodilo između četvrte i šeste godine prije naše ere (to znači onih godina koje mi nazivamo četvrtom ili šestom prije Krista).

U svom računanju treba se obazreti i na popis pučanstva za cara Augusta, o kojem učenjaci različito nagađaju, ali do danas ne ma sigurnoga rješenja kad je taj popis točno održan. Kao što znamo, evanđelista Luka pripovjeda da je Josip s Marijom išao u Betlehem prigodom popisa pučanstva, koji je odredio August »kad je Sirijom upravljaо upravitelj Kvirinije.« Iz povjesnih izvora izlazi da je za vrijeme Kvirinijeva upravljanja bio samo jedan popis. A taj je održan u šestoj ili sedmoj godini naše ere, to jest onda kad je Isus mogao imati 11 do 12 godina. Da li je bilo i prije popisa? Mišljenja su među stručnjacima vrlo različita. Vjerojatno da je takav popis trajao više godi-

na, jer se nije morao i mogao obaviti u isto vrijeme u svim pokrajinama.

Iznijeli smo različite podatke i njihovo tumačenje. Ali mi sada još ne možemo dati konačno rješenje toga problema. Riječ imaju stručnjaci i njihovi dokazi. Međutim, to nije za nas ni

previše važno: sigurno je da je Isusovo rođenje smješteno u točno određeno doba, u točno određeno mjesto i da je njegovo rođenje tako velik dogadjaj da se od njega broje godine. Ljudi su pogriješili, ali Bog nije pogriješio. On je došao onda kad je trebao da dođe na zemlju.

Pastiri: Čeljad bez stalnog boravka

Odgajači životinja ili razbojnici? Mišljenja su potpuno različita, jer se svi ondašnji pastiri baš ne ponosile dobrom glasom. Sigurno je da su živjeli zajedno i da su neprestano seljakali kao nomadi, i da su im šatori bili jedina kuća.

Svake godine, tjedan prije Pashe, oni upućuju svoja stada prema vrhuncima planina i ondje ostaju do prvoga studenoga, a katkada još i nekoliko tjedana dulje. U ono vrijeme obično su znali zajednički noćivati: izmjenjivali su se na

straži da bi zaštitili svoja stada od mnogobrojnih zvijeri — hijena, vukova i čagalja. Gradili su zidove od naslaganog kamenja, a bili su oboruzani batinama i noževima.

Morali su biti pomalo i veterinari, kao i svi pastiri. Trebalо je znati liječiti bolesne životinje, jer gubitak svake ovce bio je velika šteta za te siromašne ljudi. Osim toga, trebalо je misliti i na porez, u prvom redu na desetinu koja se davala Hramu.

Desetina se ovako izabrala: stado je dotjerano da

SATORI PASTIRA NA OBRONCIMA DANASNJE JUĐEJE.

prolazi kroz otvoreni prolaz; jedna životinja za drugom. I svaka deseta životinja bila je označena crvenim znakom da pripada Hramu.

Isusovo rođenje opisuje evanđelist Luka. U njegovu pripovijedanju nalaze se označene glavne karakteristike koje će se kasnije očitovati u Isusovu životu: Isusova božanska i ljudska narav, njegovo otkupiteljsko poslanje, njegovo siromaštvo. Poklon pastira naglašava važnost događaja Isusova rođenja: njihova prisutnost znači da Isusovo rođenje nije samo događaj koji bi se ticao tek njegove obitelji. Bog je došao na zemlju za sve ljudе i evo najednom izvanjske skupine kako se priključuje tom događaju. Pastiri su, zatim, slika Crkve koju je Isus došao osnovati. Oni su, osim toga, sasvim siromašni i to sigurno nije slučajno. Samo oni koji nisu zagnjureni u bogatstvo i materijalna dobra, samo oni mogu shvatiti što se ondje dogodilo.

Prisutnost pastira i prizor kako se oni s nebom zajedno raduju naglašava također bitan pogled Isusova poslanja: On je nositelj Veselje vijesti. Svi ljudi se zbog njega moraju radovati.

Izbor imena

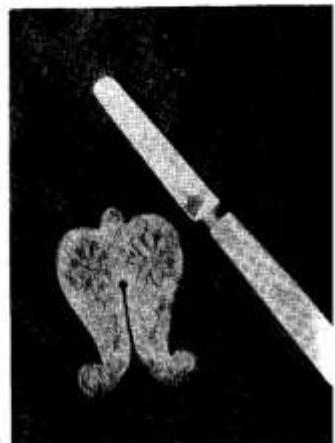
Kod starih Židova ime se poistovjećuje s osobom. Ona je njegov pravi i vlastiti dvojnik. Nemati ime isto je kao i ne postojati. Ime nosi sa sobom jednu sudbinu, utječe na karakter. Njegov izbor stoga ima najveću važnost.

Otac ima po pravilu tu dužnost da djetetu dade odgovarajuće ime, no Biblija, zna i za slučajevе u kojima je i majka odlučivala o tome. Već je Eva nazvala Setom sina koji se rodio poslije nevinog Abela. Logično je zamišljati da je izbor imena ponajviše bio plod dogovora među roditeljima.

Muško rođeno dijete dobivalo je svoje ime prigodom obrezanja, dok ga je djevojčica dobivala u sinagogi, kad se majka onamo prvi puta navratila poslije poroda, ili kad je otac bio određen da čita Toru. Kod Židova nije bilo prezimena. Nosilo se samo ime što su ga izabrali roditelji, a tome se dodala riječ »ben-sin«, kako je i danas još običaj kod Arapa.

Često su se davala imena iz stare židovske povijesti: imena patrijarha — Jakob, Josip; proroka — Ilijia i Danijel; ili kraljevska i narodnih junaka — Saul, David, Simun i Juda (na uspomenu na junačke Makabeje.) Pravila su se imena također iz korijena koji izražavaju pojam Boga — »Ja« ili »El«.

Ali postoje i imena koja imaju konjen u životinskom svijetu: Rahela — ja-

PRIBOR ZA OBREZANJE ŽIDOVSKIE MUSKE DJECE PO KOJEMU JE OBREZANIK POSTAO CLAN BOŽJEGA NARODA.

gnjenka, Debora — pčela, Jona — golub, Akbar — miš. Isto tako iz biljnoga svijeta, kao Tamara — palma, Elon — hrast, Zeitan — maslina. Često su imena dobivena od nadimaka. Tako, kad je majka rodila više djece, moglo se desiti da posljednje dobije ime Tamam, što znači »sada dosta«. Ostala imena dodoše iz stranih jezika, kao što su imena Marta i Bartolomej (iz aramejskoga). Grčki utjecaj osjeća se u imenima Filip, Andrija, Stjepan, Pavao. Ali pridolazila su i latinska imena: Rufo, Antonije, Niger...

Ime Isus bilo je veoma rašireno u Palestini u prvim stoljećima prije kršćanske ere. Potpuno značenje imena »Ješua«: »Bog spašava — Spasitelj«.

Betlehem || Tko su bila Tri kralja

Ime mu ima dvostruko značenje: »Kuća kruha« (Bet-lehem) prema pućkom tumačenju; i »kuća Lahame« (Beth-Laham) prema najnovijim proučavanjima.

Grad se zvao također i »Efrata«, što znači bogat plodovima, jer ima plodnu okolicu. I danas onđe rastu dobre smokve, grožđe iz kojega se pravi dobro bijelo vino, zatim masline i narandže.

Položen osam kilometara od Jeruzalema, na karavanskoj cesti prema Egiptu, Betlehem je bio važno trgovачko i strateško mjesto kroz stoljeća. To nam svjedoče i jaki zidovi koji potječu iz Isusova vremena. U okolini Betlehema još se i danas vide brojne prirodne pećine koje su služile za zaštitu pastirima i stadima.

Mjesto je bilo domovina Davidova i njegove obitelji, a u petom stoljeću prije Krista prorok Mikej nавjestio je njegovu neobičnu sudbinu: »Iz tebe će se, Betleheme, roditi Gospoda Izraela.«

Poslije Isusova rođenja Betlehem je imao brojne gospodare. Jelena, majka cara Konstantina, dala je sagraditi crkvu nad spiljom porođenja. U šestom stoljeću ona je bila razrušena, ali ju je obnovio car Justinian. Grad je prešao u ruke Arapa, zatim Križara, pa Turaka, Jordanaca, a danas u njemu gospodare Izraelci. Sada ima oko 10.000 stanovnika, najviše kršćana i muslimana.

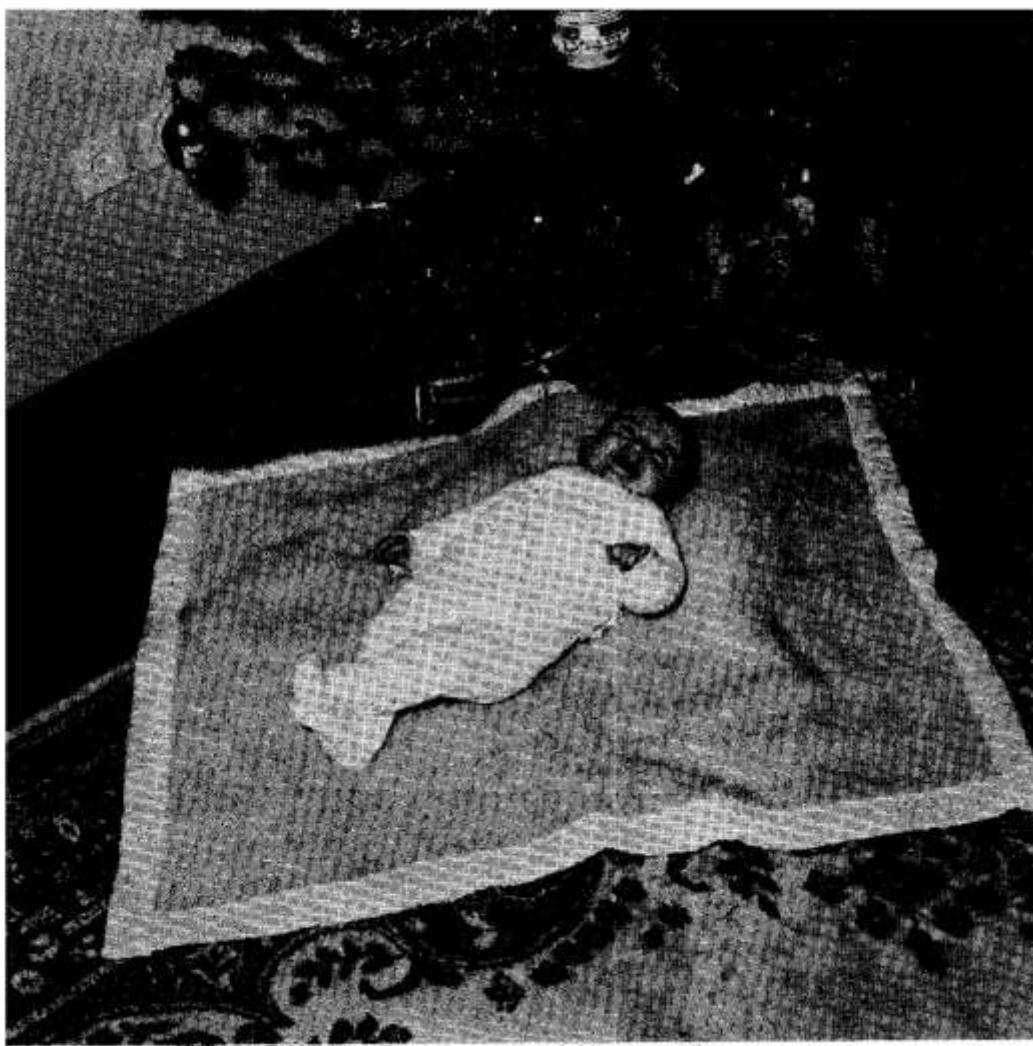
Evangelije ne kaže da su to bila trojica. I ne kaže da su bili kraljevi. To slikovito oblikovanje nastalo je u VI. stoljeću. Znamo samo da su došli iz Istoka, vjerojatno iz Perzije, koja je domovina ispitivača zvijezda. Svakako, radi se o strancima.

Nakon siromaha evo stranca, koji dodoše iskazati počast Isusu. Njihovi darovi simboliziraju sve njihovo bogatstvo: njihovu znanost, kulturu i civilizaciju.

Mnogi su astronomi nastojali ustanoviti koja je to bila zvijezda što je predvodila Mudrace s Istoka. Neki su smatrali da se mož-

da radilo o konjukciji Jupitera i Saturna, koja se zbila 747. godine od osnutka Rima (7. godine prije Krista). Drugi smatraju da se radilo o kometi Halley. Ali evanđeosko pripovijedanje ne pokazuje da se možemo zadovoljiti tim tumačenjem. Zvijezda Evangelija koja je vodila putnike s istoka tako je svojevrsna da je njezina pojava sigurno posve različita od redovitih astronomskih zapažanja. Evanđelje to naglašava i uvjerava nas da se radilo o čudesnom događaju, koji je izvan običnog toka svemirskih zbivanja.

DANAS SE, PREDRAGI, RODIO NAŠ SPASITELJ! VESELIMO SE! NE SMIJE BITI ŽALOSTI, GDJE JE ROĐENDAN ŽIVOTA!

Sv. Leon

»KAD BI SE ISUS KRIST STO PUTA RODIO U BETLEHEMU, A U TEBI NI JEDANPUT, SVE BI BILO UZALUD, TI BI PROPAO ZAUVIJEK!«

BOŽIĆNO DRVCE

Okićeno, pozlaćeno,
darovima načičkano.

Svijeće gore,
tamjan miri,
a pod drvcem
djeca mole,
da im Božić
vodič bude
i odstrani boli.

Stjepan Perčević

ŠTALICA PROSTA

Ove će noći Spasitelj doći:
kao sirotan ima rođendan.

Snijeg pada, zebe.

Svatko za sebe
vatru pripravlja,
Njega zaboravlja.

Štalica prosta primit će Gosta,
drago Djetešće u svoje jaslice.

Stjepan Perčević

Bila sam u onom: hoću - neću!

Mala, lijepa obiteljska kućica u predgrađu industrijskoga grada. Na kućnim vratima susrećemo mladoga čovjeka. Upravo je krenuo na posao.

— Dobro došli, velečasni!

— Baš mi je žao što vi nećete biti kod kuće. Htio bih čuti i vaše mišljenje o stvari zbog koje dolazim.

— Moje je mišljenje vrlo jasno, odgovara snažni Hercegovac, doseljen u sjeverne krajeve. Ja nisam nipošto bio za to da se to učini. I nikad neću biti. Pa rodilo se i desetero djece...

Kuhinja i dvije sobe. Uredaji vrlo pristojni. Primjeren srednjem staležu. Ne može se govoriti o neimaštini. Sjedosmo. Mlada žena, njezina prijateljica i mali sinčić od kakvih 20 mjeseci.

— Kako se ti zoveš? — upitam onoga koji je bio osuđen na smrt.

Mali neustrašivo odgovara. Naglasuje zvonko zadnji slog. Majka se blaženo smije. Ona je ponosna što ima tri djeteta. A posebno se raduje svome najmanjem. Njega i braco voli, a posebno seka.

— Zbog čega ste se vi, mlada žena, uz dobra muža, odlučili da uklonite svoje dijete?

— Drugo mi se rodilo od osam mjeseci i odmah je umrlo. Mislim da neću više nikad roditi. Međutim, dogodilo se da sam zanijela. Rekla sam: idem pokušati, pa kako bude. Bila

KOJE JE OD OVIH TROJE SUVISNO DA BI GA TREBALO UKLONITI?

sam cijelo vrijeme na bolovanju i na injekcijama. I radio se sin. Sve je bilo u redu. Bili smo presretni. Nakon pet mjeseci bila sam ponovo trudna. Sad se više nisam usudila. Smatrala sam da je prerano. Ni sam mogla shvatiti da bih ja sada opet trebala roditi. Odlučila sam da to uklonim. Otišla sam u jedan veliki grad. Došla do svoje šurjakinje, a ona me odgovarala od toga. Kad sam došla kući, srela sam našeg župnika. Pitao me da li je to istina da hoću ukloniti svoje dijete. Bila sam veoma ljuta što je on tako reagirao. Ipak sam već odlučila da ga neću ukloniti, pa sam se srdila što me on sada smatra da ja to hoću učiniti. Mama meגידila i govorila: »Ma, hajde, što to radiš? Ja sam ih rodila sedmero, pa me evo i sada žive i zdrave! I nije mi bilo lako.«

— Da li vas je netko od žena hrabrio?

— Jest. Došle su mi dvi je žene. Znam da ih je poslao župnik. Baš sam došla iz onoga velikog grada. Bila sam veoma umorna. Kad one ulaze u dvorište. Jako sam se začudila. Jednu sam poznavala, a drugu ne. U početku je bilo neugodno. Poslije sam to u razgovoru brzo shvatila. Još je to bilo kod mene u onom »hoću-neću«, i dobro je bilo da mi je netko došao te me ohrabrio. Shvatila sam da neću biti siromašnija ako dobijem još jedno dijete. U taj trenutak trebao mi je netko da mi pomogne ...

Kiša je pljuštala kad sam se vraćao bicikлом do župnog stana gdje stanuje svećenik koji ne drži dubokoumnna predavanja protiv počačaja, nego koji je shvatio da netko treba prići našim siromašnim ženama, pokazati im razumijevanja, uliti im hrabrosti, osoviti ih na noge u onom teškom času kad se u sebi lome i kidaju.

Tko je pravi kršćanin?

— Što nam je činiti? — pitali su ljudi Petra na prve Duhove.

— Obratite se i krstite se! — odgovori Petar.

Kršćanin je u biti obraćenik. Čovjek koji se mora promijeniti u srcu i pамeti, stalno doživljavati »metanoju«: umirati starom čovjeku da bi živio novim životom.

Kršćanin se okrenuo od sebe da se upravi prema Isusu Kristu. Osobno se susreće s Kristom, Sinom Očevim, pomazanikom Duha Svetoga, Spasiteljem svega svijeta. Krist za njega znači živu osobu. Kršća-

nin je sposoban prepoznati Isusa, čuti njegov glas, poslušati njegov zov da mu bude prijatelj. »Našli smo Mesiju. Onoga za kojim je sva naša duša čeznula.« Povijest prve dvojice Isusovih učenika jest i naša povijest.

Isus je Spasitelj. Od čega? Od zakonskih propisa koji su sputavali slobodu, veli sv. Pavao. Isus znači oslobođitelj od grijeha. Oslobođivši nas od korijena zla, dao nam je osnovu za sve vrste oslobođenja.

Kršćanin je susreo Isusa kao onoga koji krsti Duhom Svetim. Isus je pun Duha Svetoga. Kao zlatna nit Duh Sveti isprepliće Kristov život. Duh Sveti se pojavljuje u svim važnijim Isusovim nastupima. Gospodin upravlja Crkvom u Duhu Svetome, po Njemu i s Njime, kako je sam obećao.

Po krštenju kršćanin je utrojen u Kristovu smrt i uskrsnuće i silazak Duha Svetoga. Naše je krštenje

naši Duhovi. »Bog nikada ne uzima svojih darova natrag.« I ono što je učinio na prve Duhove nije učinio jednom zauvijek, nego to danomice čini. A Bog »ne daje duha na mjeru.«

Postoji logika u Božjem načinu rada s nama. Iako su njegove staze nepredviđive, njegovi nas putovi znaju zbuniti, njegovo poнаšanje često nam je nešхватljivo. On nas uvijek vodi u jednomete smjeru. U tom svjetlu u raznim episodama zapisanim u Sv. pismu vjera čita kako i što Bog radi s čovjekom.

Kršćanski identitet sastoji se u OBRAĆENJU, krštenju, u SUSRETU S KRISTOM kao Gospodinom i Spasiteljem i u primanju Duha Svetoga. A sve je to jedna sadržajna stvarnost. To je ulazak u novi život. To je Pavlovo »meni je život Krist«.

Ne postizava se to u jednomete činu ni u jednomete danu. To je proces.

Ivan Cindori

Možda i mene Gospodin zove u duhovni stalež

Na to pitanje nikome nije lako samome odgovoriti. Do jasnog odgovora najlakše je i najpouzdanije doći u duhovnim vježbama. Od 25. navečer do 28. siječnja 1976. održat će se takve DUHOVNE VJEŽBE za učenike OSMOGA RAZREDA osnovne škole u zgradici Sjemeništa »Augustin Beck« u Zagrebu, Fratrovac 38. Za uzdržavanje platit će se za sva tri dana 100 dinara. Na Fratrovac je najlakše doći autobusom za Mirogoj koji svaki četvrt sata polazi ispred katedrale.

Za prijavu i obavijesti obratite se na adresu:

Sjemenište »Augustin Beck«
41000 Zagreb — Fratrovac 33

GLASNIKOVA BOŽIĆNA PRIČA

Piše: Tonči Trstenjak

Peti Badnjak gastarbajtera

Kakvo otužno večer! Hladna maglena koprena, koja se lijepi za nosne dlačice, neugodno vojna po ugljenoj gareži. Ubitačno sivilo pokrilo je kuće, zvijezde i ljudi. Vlakovi, sivi vlakovi večeras putuju sami. Odlaze u sivo noć itih, kližudi iz stanične kao kriveći. Za vlakove se zna kamo putuju, čak su i minute upisane u njihov vozni red. Kod vlakova nema zagonetki. Samo je čovjek zagonetka. Čovjek nema vozni red. Tko zna njegovu posljednju stanicu? Tko?

»Achtung, Achtung...«, jeđi stravično sivo taj metalni glas u toj sivoj večeri bez putnika. Kako su bešćutne te nijeći iz limenih sivilih zvučnika! One su kao i vlakovi, bez srca, sive.

Jest, Markovo je lice isto tako sivo dok su ga iznijeli bez života u žilama iz urušenog tunela novog metroa. A krv? Kakva krv? Crna, crna krv je tekla iz njegovih ušiju i nosa. Baš crna, prava gastarbajterska krv. Ne, ne, nije to bila ljudska krv. Bila je to prava gastarbajterska krv. Gastarbajter je crv, a ne čovjek. Hm, baš tako nekako piše u Bibliji,

»crv, ne čovjek.« Svak te ima pravo zgnječiti, bez srca, kao crva. Baš svaki. Jer gastarbajter je parazit, sklavo, crnac, nužno zlo u ovom sivom podneblju. Zato mu je i krv crna. Ma od jada, ituge, razočaranja i sivila, ovog nepodnošljivog, smrdljivog sivila. Baš crv, a ne čovjek.

»Achtung, Achtung...«

Baže, ikako otužna večer! Kako pustoš tu na kolodvoru, gdje se sredu svjetovi, mišljaju narodi. Ni gastarbajtere nema. Otišli su kući da u nekoliko sretnih dana budu ljudi. Što kažem ljudi? Gazde, Bogovi. Eh, crvidi! Doduše, i vaše polovne limuzine škripe slično gazdinoj, ali nije to isto škrinjanje. Eh, osjeti se razlika, crvići moći.

»Achtung, Achtung!...«

Večeras je Badnjak. Opojni miris okičene ježike, veseli džlik djece, puonjava na ulici, svijeće, huktanje užarene gusane peči napunjene suhim cjepanicama. Baš je valjala ta stara, visoka, gusana, crna peč. Imala je noge poput lavljih šapa. A kako se samo znala užariti i slama. Tata bi donio slame u kuću. Veliki snop žute mirisave slame. Tada bismo molili »Pozdravljenje!« i pjevali božićne pjesme. Mama je imala divan glas. A te pjesme? Divne su bile te pjesme: »Kyrie eleison, e-eleison, Isus se rodi u Šatlici, pojte pastiri tamu se njemu poklonite«. Snijeg, bijeli čistili snijeg škrpio bi pod nogama dok smo išli na polnočku. Veliki »Betleheme« u orkvi, osvjetljeni borovi. Osjećali smo se tako sretni. Stari bi kantor svirao svečane preludije na sonornim orguljama. Svi bismo pjevali, samo pjevali i pjevali.

»Achtung, Achtung!...«

Prokleti taj »Achtung«. Njemu su bar andeli pjevali i pastiri se klanjali. Nije bio ovako sam ko' ja. Silivo, magla.. Brr! Kako je zahladilo. Brrr! Čekaj, ovo je peti Badnjak ovdje na stanicu. Točno! Peti. Peti puta ovdje na stanicu. A nikad nije bilo tako pusto i sivo kao večeras. Nikad. Marko bi tiho pjevukao, a ja bih mu sekundirao. Poslije bismo ottigli na polnoću. Barovi su radili do jutra. Lani je bilo ček i lijepo, mlin... sasvim pristojno. Marko, moj Marko. Tko bi lani bio rekao, da će večeras ležati zatpan sa dva kubika žute ilovače? Budu sretan. Kod nas ni zemlja nije siva, a krv je crvenija od ove gospodske, šapske. Tebi je krv počnula na njihovim »baštelama«. Koliko si znoja samo istodio za ovaj sivi gnjušni grad! Ha, Marko? Kako ono kaže stara pjesma? Da, »Za falu su rekli mu da je bedak!« Točno, moj Marko. Nad tobom je barem domaća žuta ilovača, a ne siva smrdljiva magla.

Gle! Suza. Prava suza. Zar je moguće? Suza. Hajd, Marko, nemoj! Zbilja se već ne sjećam kad sam zadnji puta spustio ovako bistru suzu. Kad su te onako siva iznjeli bez života iz tunela, nisam mogao plakati. Samo me nešto stislo u srcu, u grlu. Neki kamen. Oprostili, Marko. Oči su ti tako blistro gledale u mene da sam zapao u neugodnost. Ja sam ti ih sklopio, Marko. Sličio si pokošenoj travi. Bio si tako siv u licu. Odaš je sad te suze? Brrr, kako je zima. Popit du konjak u kolodvorskog baru. To je u tvoju čest, Markol! Lani smo tu popili konjak. Nije bilo tako pušto kao danas. Blago tebi.

Svi su kolodvorski barovi na svijetu isti, zamazani, sivi. Taj kiseli vonj lošeg vina i ljudskog znoja. Kakvog ljudskog, gasterbajterskog! Dva željezničara otečenih podočnjaka isplijaju u kutu za stolom svoje krigle piva. Na visokoj stolici za Šankom od svijetlog mesinga prijateljica noći pijano bulji u polupraznu čašu. Na licu joj novi »malter« u zelenim i žarko crvenim prelijevima. Islužena prijateljica noći s licem izgrijenim tugama i poniznjima. Konjak je pravi lijek u ovakvim sivim večerima. Kako je odmah čovjeku toplije.

Okrenula se i gledajući me neko vrijeđe svojim tužnim očima, (kako tužne oči!) reče hrapavim isluženim glasom: »Nešto si tužan... plačeš.«

Eh, te izdajničke suze. Mari Marko! Sad je Badnjak i trebalo bi se veseliti.

Osjetili njenu topalu ruku na svojoj, sivoj od hladnoće. Oči, njeni oči; gdje li sam već sreto oči? Ah, da, na onoj slići u crkvi. To su oči Magdalene. Tačno tužne, tamne oči. Što li skrivaju u toj tamni?

»Zdravo prijatelju!«, reče stiskajući mi desnicu.

Kakvi smo to mi prijatelji? — pomislih. Lijepi, baš lijepi prijatelji. Oboje se prodajemo za papirnatu monetu što život znači. Ona prodaje li tijelo, čitavo tijelo. Ja sam prodao slobodu i ruke, te promrzle, sive, hrapave ruke. Kako je to sramotno, prodavati se!

»Sretan ti Božić, prijatelju i ne tuguji večeras,« reče. »Ovo je naš dan, naša večer, naš blagdan.«

»Kako naš?«

Na njenom licu zabilješne iskre smješak. Gdje li ga samo nade?

»Tako, naš. On se rodio u štali, odbačen od građana Betlehema. Odbacili su ga kao staru krpu, kao i nas. Trebaju nas, a kad im poslužimo, kad im više ne trebamo, odbace nas kao isluženu metlu, u kantu za smeće. Tako su i s Njime radili. I danas to đine.«

Otpuhnula je dugi dim i šapne mi namigujući na barmana, koji je drijemao na stolici: »Misliš li da je On u njihovim sjajnim salonima? Ha? Ne, ne! reče značajno mašući desnim kažiprstom. »On je uvijek s one druge strane barikade. S naše strane. On je i rođen kao naš. Zato je ovo naš dan, dan prezrenih i besprizornih. Zato budi veseo večeras. Sretan ti Božić!«

Gle, kako to prije nisam znao? Ta ijasno, On je naš. On je s odbačenim, s gasterbajterima, s izgubljenima.

»Stvarno, On je naš!«, ponovih naglas s nekom nepoznatom srećom u grudima. »Možda je i Njegova krv bila crna kao Markova, kao moja, kao gasterbajterska, prezrena krv?«

Smijeh, glasni, iskreni, prkosni smijeh odjekne medju posvjelim zidovima zamazanog bara na postaji. Pospani je barman otvorio začudene teške očne kapke, a dva su se željezničara značajno pogledala, napravivši posprdne grimase.

»Achtung, Achtung!...«, jezivo je ječao sivi metalni glas stanicnog razglosa.

»On je naš! On je naš, naš, naš!«, skandirao je hrapavi duet dvoje prezrenih i osamljenih na željezničkoj stanci u Badnjoj noći negdje na sjeveru stare kršćanske Evrope, godine od rođenja Gospodnjega, tisuću devet stotina sedamdeset i ...

Želiš da ti s našeg kršćanskog stanovišta nešto reknem o bratovoj gitari i o tvojoj harmonici. Što se tu s ljudskog stanovišta može kazati, vrijedi i za nas kršćane.

Muzička kultura mladih u ne-prestanom je porastu. Ukuši su raznoliki. Dobar ukus sluša dobru muziku, loš ukus sluša lošu muziku. Slušati vnitnjednu muziku je dobro, korisno, nekad potrebno, ali je bolje uz to još i svirati neki instrument. Pretpostavljam da ti i brat dobro svirate svoje instrumente, pa to ne mora biti onda razlog ljutnje vaše mame. Sviranje može idti na živce, osobito prezaposlenim ljudima, kao što je vaša mama. Poznajem mladiće i djevojke koji su s velikim žarom počeli učiti neki instrument (klavir, violinu, fagot...), ali su se brzo zamorili. To je i razumljivo jer satove muzike valja pridodati satovima školske nastave, izvanrednom studiju nekog jezika i slično. Jedva se smogne snage za sve to.

No ukoliko se netko odluči za jedan od instrumenata, očekuje se da će mu okolina dati podrške, da će ga podržati na ustrajnost. Nakon prvih teškoća i kušnja opasnost je da se sve baci i ostavi. To vrijedi, pniye svega, za teže instrumente. Veći je broj onih koji sviraju neki instrument, kao ti harmoniku, a brat gitaru. No i njima treba dati podršku. Dobra pjesma i dobra glazba zaista podižu ljudski duh prema lijepom i uživanju, čine da načas zaboravimo mnoge teškoće i nedade, pune srce radošću, oplemenjuju nas i produbljuju, potiču nas da budemo bolji i prema sebi i prema drugima, tješnje nas povezuju međusobno i s Bogom.

Ako se mama toliko ljuti na vaše instrumente, valja potražiti razlog tome. Nije li tome razlog

Vi mi u zadnjem odgovoru (Glasnik br. 11/75) niste ništa detaljnije kazali o bratovoj gitari i o mojoj harmonici. Rekao sam da se mama ljuti na naše instrumente. Zato moramo hvataći priliku kad je nema doma, kad ode na trg ili nekamo drugamo da malo zasviramo i tako dademo sebi oduška.

Osim toga, vaš savjet da si stvorimo izabrani repertoar, iako je lijep, nije izvediv. Mama teško shvaća da je pjesma navještaj »Evanđelja radosti«, kako se izražavate, da je radost pjesme i glazbe kršćanska radost. Ona sav problem promatra pod vidom novca i smatra da je to uzaludno trošenje, da su to naši mladenački hirovi, da se povodimo za pomodarstvom i sto sličnih razloga, koji ni meni ni bratu ne izgledaju opravdani.

Zdravko, srednjoškolac

Radost pjesme i glazbe – kršćanska radost

Piše Ivan Fuček, prof moralne teologije

vaša loša izvedba? Loš izbor, Prevelika bučnost, pa smeta te susjede? Ili ne pazite na pogodno vrijeme; svirate kad bi se drugi odmarali? Ili svirate bez mjere? Možda se dajete na sviranje kad je najviše posla u kudi, kad se ne može stvoriti zgodno raspoloženje? Ili trošite vrijeme na račun učenja, vjeronauka, studije nekog jezika i slično? Ima mnogo razloga zbog kojih bi se mama mogla ljutiti. A treba još i nju samu uzeti u obzir, njezine poslove, živce, humor... Jedva vjerujem da bi mama načelno bila protiv dobre pjesme i vrijedne glazbe, koja i njoj samoj može biti izvrsno olakšanje, predah, pravi odmor i rasterećenje od dnevnih napetosti.

Što se tiče izbora ploča, je li mama zaista protiv toga samo zbog novca ili više zbog lošeg ukusa, pa vam prigovara da se povodite »za pomodarstvom? Svakako, dobar izbor ploča i magnetofonskih vrpca danas više nije luksus. Ne zato što se takvi repertoari svadje stvaraju, što je to ušlo u sve slojeve, nego jer gledajući sa sasama kršćanskog stanovišta, ista sredstva mogu biti izvor radosti u obitelji, slega, dubljeg povezivanja, medupronicanja, boljeg razumijevanja.

Ipak, pri uredovanju »diskotek« valjalo bi idti planski. Ne valja olako se zadovoljiti »bučnim uspjehom nekog festivala, maštovitošću mode, nego više gledati na vrijednost skladbi koje nisu samo od danas do sutra. Ako pravo birate, vjerujem da se mama neće uzbuditi što trošite novac. A što se tiče »pomodnih pjesama, protiv kojih ona nastupa, dobro je da znate načela zdrave pedagogije, koja mladima ne dopušta da prerano slušaju same pomodarske stvari s ploča iz razloga što se time stječe loša navika da

takve ploče nezrili počnu smatrati jedinim glasovnim i glazbenim izvorom, pa nisu više u stanju stići smisao za klasične, uistinu vrijedne stvari. Ne diže svaka pjesma jednak, niti svaka ploča oplemenjuje na isti način.

Pri kupnji neke ploče valja više gledati na kvalitetu registracije negoli na cijenu. Ima ih koji zbog bolje muzikalne kulture neabavljaju izvedbu istog djela u različitim varijantama; uspoređivanjem tako dolaze do obuhvatnijeg i bogatijeg uvida u djelo. Ima ih opet koji, dok se ploča okreće, slijede partituru; naravno da tim načinom dublje stvar usvajaju. Svakako, da se izvedba uzmogne dobro ocijeni, valja je slušati u tišini i slobodnosti.

Nije potrebno ovdje istaknuti koliko zajedničko slušanje dobre ploče u obitelji neposredno sjedinjuje članove, iako estetski doživljaj nije u svakome jednak. Vjerujem da i ti i tvoj brat čeznete za takvim obiteljskim trenudima. To se može osobito pomnjom prikledi za veće blagdane, kao za Božić, Uskrs, rođendane, imendane, i u drugim zgodama kad je obitelj nanočito sjedinjena. Takvi su trenudi za obitelj prava milost: svih ste si bliži, u sve ulazi neko svečano raspoloženje, u svima raste ljubav i medurazumijevanje, raste spremnost da se jedni drugima više darujete, da vam ljubav bude čistila i nesebičnija. I bila bi prava šteta ne iskoristiti takve časove, ne misliti na njih već unaprijed, pa ih brižno ne pripraviti. Valja ih umnožiti jer je život po sebi toliko suh, razbijen, prepun rasstresnosti, zahtjeva i nerijetko težak, da je glazba i pjesma koja obitelj okuplja i sjedinjuje zaista pravi lijek i osvježenje.

Ono što Apostol naroda piše Efezaniima, vnljedi jednak za

sve nas: »Razgovarajte među sobom psalmima, hvalospjevima i duhovnim pjesmama! Pjevajte i slavite Gospodina u svom srcu! Svakda i za sve zahvaljujte Bogu i Ocu u Imenu Gospodina Isusa Krista« (Ef 5, 19-20). Radite u tom duhu uvjereni sam da će mama zaista shvatiti da je dobra pjesma najveća Evandelija redost, da je »radost pjesme i glazbe kršćanska radost«, koja u mnogom smislu obogaćuje, prodišćuje, podiže, daje novi elan za životnu borbu i zadatke života.

Franc Werfel: Pjesma o Bernadici. Romanizirani opis učakanja u Lurd. Cijena 50 din.

Jean Ledame: Srce Isusovo u suvremenom svijetu. — Kratki i sadržajni priručnik za pobožnost Srcu Isusovu. Cijena 40 din.

Zivotni put jednog misionara. Rad i djelo o. Antuna Gabrića, našega misionara u Indiji. II. dio 60 din.

Hünermann: Svjetac i njegov demon. Životopis arškoga župnika velikog sveca modernog vremena. Cijena 35 din.

J. Gusić: S Gospom k vrhuncima. Mladim kršćanima koji izgraduju značaj. Cijena 40 din.

F. Talbot: Medu indijancima. Vrlo zanimljivi životopis svetoga Izaka Joguesa misionara medu crvenokošćima Sjeverne Amerike. Cijena 50 din.

Sve ove knjige možete dobiti:
Stjepan Dilber 41.000 Zagreb,
Palmotićeva 33 pp. 699

MISIJE

predaje
Jovan Gasić

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

Ljubav - misijski znak jedinstva

Već od svojih početaka Apostolat molitve imao je pred očima svaki mjesec jednu posve određenu nakamu, na koju je valjalo moliti. To je bilo zato, kako je rekao veliki promicatelj Apostolata molitve, Isusovac o. Ramière, da bi katolik imao srce prostrano kao svijet i žarku ljubav, kojom će obuhvatiti sve ljudi kao braću i Božje sinove. Od g. 1928. za vrijeme pontifikata velikoga misijskoga pape Pija XI, uz opću počela se članovima Apostolata molitve svaki mjesec predlagati i misijska nakana, da bi se njome što više svratile pažnja prema onim zemljama i narodima, gdje Crkva još nije u potpunosti proširena.

Nakon ovog posve kratkog uvoda predimo na tumačenje misijske nakane predložene nam za siječanj, mjesec u kojem se naročito slavi Svjetska molitvena osmina za jedinstvo sviju u Kristu. Nakana nam govori o bratskoj ljubavi, dakle, o nečem što u kršćanstvu ima veliku vrijednost. Ta vrijednost dolazi od Gospodina koji je na zadnjoj večeri rekao: »Novu vam zapovijed dajem: Ljubite jedan drugoga. Ako imadnete ljubavi prema drugome, po tom će sví upoznati da ste moji učenici« (Lv 13, 34—35). Pozvani smo da kroz ovaj mjesec kao članovi Apostolata molitve promotriamo misijski vidik bratske ljubavi.

Stoga treba da uočimo, da se radujemo, da blegoslivimo Boga i zahvaljujemo mu što još u-vijek ima toliko bratske ljubavi, koja se očituje u nesobičnom i pozrtvovnom služenju braći ljudima. Takvu ljubav prema svojim mogućnostima treba da i mi naslijedujemo. A pomislimo što bi od Crkve u budućnosti bilo kad bi se sví koji su prihvatali vjeru u Krista latili i djela ljubavi prema bližnjemu. Ne bi li to bilo svjedočenje i misijski apostolat prve vrste? Naša bi vjera onima

koji još ne vjeruju po djelima ljubavi postala manje odbojna, više vjerodostojna, a možda čak i prihvatljiva.

Dobro je da promotrimo također kolika šteta po širenje vjere dolazi od vjernika, koji su sebični, prema potrebama drugih ljudi neosjetljivi i zatvoreni. Dobro je da ovaj mjesec oplakujemo i svoju vlastitu sebičnost, uskogrudnost u živoj svijesti da smo time postali zapreka širenju kršćanstva. I neka naš plač ne bude samo neko jajlovo kukanje, već nek nas vodi na obraćenje, na konkretna djela ljubavi prema bližnjemu. Tu bi dobro bilo da si svaki član Apostolata molitve, kad pročita tumačenje ove misijske nakane načini čvrstu odluku što će konkretno kroz ovaj mjesec za svoga bližnjega učiniti. I neka svatko zna da je bolje bar nešto učiniti, nego stvarati velike odluke, a od njih ništa ne ostvariti. Djela se traže, a ne velike riječi!

Sjetimo se koliko škodi Kristovoj stvari odstupnost ljubavi između raznih kršćanskih vjeroispovijesti, između pojedinih skupina u kojoj mjesnoj crkvi, između članova jedne te iste obitelji. Nedostatak ljubavi smrt je evangelizacije, najveća zapreka za širenje Radosne vijesti.

Stoga se nadasve valja odgajati u ljubavi, da što bolje ostvarimo ovu Isusovu poruku: »Ostani-te u mojoj ljubavi! Ostat će te u mojoj ljubavi ako budeste vršili moje zapovijedi, kao što sam i ja vršio zapovijedi Oca svog te ostajem u njegova ljubavi« (Lv 15, 9—10). Od svih Isusovih zapovijedi najveća je zapovijed ljubavi. Na njezinu nas vršenje poziva i ova misijska nakana na početak nove građanske godine, da njezinim vršenjem postanemo znak za jedinstvo svih kršćana.

Josip Antolović, Dl

Iz misijskog albuma

Uvjereni smo da će prijateljima misija biti drago ako im u maloj fotoreportaži predstavimo naše misionare i misionarke na početku nove 1976. godine. Razumije se, ovdje donosimo fotografije samo onih misionara i misionarki koji se redovito javljaju u Glasnikovoj misijskoj rubrici. Pojedine slike smo nastojali popratići malo obilnjim tumačenjem želeći da na taj način pružimo bar osnovne podatke o radu pojedinog misionara i misionarke.

Indija

o. ANTE GABRIĆ

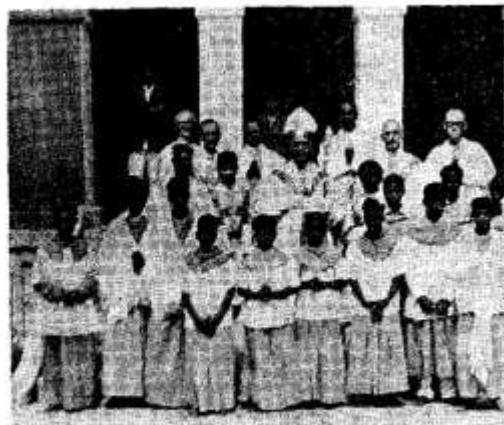
Otac Ante Gabrić je tijekom cijele 1975. godine bio veoma zaposlen gradnjom misijske postaje Maria Polly. Gradio je samostan Misionarkama Ljubavi, dispanzer za gubavce i druge bolesnike, sirotište, školu za katehiste, crkvu i župni stan. Kroz sve to vrijeme je stanovao u jednoj bijednoj baraci gdje ga je ubijala vrućina i kvasila kiša. Na blagdan Bezgrješnog Začeća 1975. napokon je misija svečano otvorena.

Na Veliku Gospu 1975. su stigle u Maria Polly sestre Misionarke Ljubavi Majke Terezije. Dopratile ih je sama Majka Terezija. Na slici stoji ona slijeva oču Gabriću. — Sestre su odmah započele radom u dispanzeru i sirotištu. Svakog dana dolazi im od 500 do 1.000 bolesnika.

o. STJEPAN POLGAR

Otar Stjepan Polgar veoma plodno djeluje u Morapaju. Podiže po selima nove kapelice ili popravlja stare. Jedna od najljepših je svakako ona u Diamond Harbouru. Prigodom blagoslova te kapele naš misionar zahvaljuje u propovijedi svim dobročiniteljima.

Kalkutski nadbiskup L. Picachy zaredio je prigodom stote godišnjice morapajske župe dva đakona u morapajskoj crkvi Poslije svećanosti slikao se sa svim prisutnim svećenicima, novozaređenim đakonima i ministrantima.

s. EMERIKA ŠUMAK

Sestra Emerika Šumak radi u Bošontiju u samostanu »Mali Cvijet«, što su ga podigli naši misionari. Naša misionarka veoma rado obilazi siromašne obitelji da im pomogne i da ih ohrabri u poteškoćama.

---

s. IVANA STAKOR

Jedan od bolesnika sestre Ivane Stakor u bolnici Matigari, koja se nalazi blizu gradića Siligurija na obroncima Himalaje. Takvih bolesnika, napose gubavaca ima veoma mnogo. Samo gubavaca ima već oko 1.300.

Sestra Ivana prima bolesnike gubavce. Osim liječnika ona im nastoji pribaviti i hrane i odijela. Sada za Božić nabavlja 1.300 pokrivača za te jednike koji hladnoću jako osjećaju i teško podnose.

---

s. SILVINA MUŽIĆ

Sestra Silvina Mužić djeluje u misijama već oko 40 godina. Niz godina je radila u dispanzeru i u bolnici u Bošontiju. Ona je bila prva bolničarka u toj postaji. Ljudi je se sjećaju sa zahvalnošću. Sada je poglavarica u samostanu u Galbiri u državi Orissi.

Zambija

O. LUKA LUČIĆ

Brat Ilija Dilber pohodio je oca Luku Lučića u Mpimi, gdje je on profesor u bogosloviji. Tad su se eto slikali zajedno s četvoricom bogoslova. O-tac Lučić nedjeljom i blagdanom veoma mnogo radi po misijskim postajama.

brat BENEDIKT FOSTAČ

Brat Benedikt Fostač veoma mnogo koristi lusačkoj nadbiskupiji svojom brigom za izgradnju škola, učiteljskih stanova i crkava, uvođenjem struje i vode u razne crkvene zgrade. Posebno mu je veselje kad može aktivno sudjelovati u svetoj liturgiji.

ILIJA DILBER I MONIKA OKRUGIĆ

Brat Ilija Dilber veoma mnogo radi kao električar i vodoinstalater. Prošle godine se brinuo za nabavku slike Krista Kralja za crkvu u Mumbwi. Uz sve te poslove još je imenovan i nadzornikom svih gradnjih u lusačkoj nadbiskupiji. Monika Okruglić djeluje u biskupiji u Mansi. Tu je već veoma lijepo ušla u misionarski posao. Napose lijepo radi sa ženama i djevojkama koje je iskreno vole. Ovdje na slici vidimo je zajedno s bratom Ilijom u pohodima crkvi u Mumbwi.

EMICA VERLIĆ

Emica Verlić, naša laička misionarka, revno djeliće u bolnici za gubavce u Liteti, u Zambiji. I zbog njezine vesele naravi i zbog požrtvovnosti i velikodušnosti prema bolesnicima svi je veoma vole. Tu je vidimo u društvu pomoćnog bolničkog osoblja.

S. SOFIJA NOVOTNI

Sestra Sofija Novotny je nastavnica na učiteljskoj školi u Malembi. No osim te svoje službe ona poučava u vjeri mlađe iz svoje škole, a često pošeda i siromašne obitelji kojima treba pomoći. Na slici je vidimo u pohodima svojoj bivšoj učenici Honorini i njezinoj obitelji.

S. ANKA LUKETIĆ

Sestra Anka Luketić djeluje u misiji Kindu u Zairu. Posvetila se njegovanju staraca, pomaganju sirotinje, poučavanju djevojaka u domaćinskim poslovima. — Na sici je vidimo u pohodima našim franjevačkim misionarima Duji Munivrani i oca Iliju u misiji Burhali.

Svi naši misionari i misionarke iz Indije, Zambije i Zaira od srca zahvaljuju svojim priateljima i dobročiniteljima na duhovnoj i materijalnoj pomoći tijekom 1975.

Ujedno od srca žele Sretan Božić i blagoslovljenu novu 1976. godinu.

Neka Božansko Dijete Isus i Njegova sveta Majka obilno uzvrate svakome od njih!

Obiteljski narodni brevijar

Razgovaram s č. sestrom Rozelinom u župi Skopljanska Gračanica, gdje je župnik naručio 200 komada molitvenika NASA OBITELJ MOLI.

— Sestro, zašto se župnik odlučio da nabavi tolik broj tih molitvenika?

— Čim je on čuo za taj molitvenik i uzeo ga u svoje ruke, rekao mi je: »To je ono što sam dugo godinama čekao! Uvjeren sam, naime, da nema kršćanskoga niti vjerskoga života i odoja bez zajedničke obiteljske molitve.

— Kako je vaš župnik počeo upotrebljavati molitvenik?

— Naručio je iz Zagreba najprije 100 komada za polovicu žpue, jer župa ima nešto više od 200 obitelji. Dok je držao vjerouauk djeci, nastojao je da se djeca snadju u tom molitveniku, da ga zavole kako bi bila sposobna naučiti starije.

Vidim iz razgovora da nije tako radio samo župnik, nego i sestra katehistica. Zato je odmah upitah:

— Zanima me kako ste vi protumačili djeci vašega razreda što treba činiti s tim molitvenikom?

— Na vjerouaku sam svakom djetetu dala knjižicu i rastumačila sam svima sadržaj, smisao i vrijednost zajedničke obiteljske molitve. Onda sam obrazac večernje molitve »kroz godinu« na stranici 13. predmolila, a drugi bi odgovarali. Svi su ozbiljno prihvatali i glasno molili. Uzela sam zatim jednoga dječaka da on predmoli. Zatim djevojčicu. Tako smo radili sa svakim razredom vjerouaka od četvrtoga do osmog razreda.

— Nakon dva tjedna takve pripreme djece, što ste učinili na župskim misama?

— Nabavili smo još sto komada molitvenika i razdijelili ih po crkvi. Poslije misse župnik je rastumačio važnost zajedničke molitve. Potakao je vjernike da svoje kuće pretvore u male crkve. Na ranoj mi-

ODOSEBNO IZDANJE ZIDNIH NOVINA U GRAČANICI POTICE VJERNIKE ZA ZAJEDNICKU VEĆERNJU MOLITVU.

si odredio je jednoga dječaka, zatim djevojčicu da predmole, ostali su odgovarali. Na pučkoj misi predmolili su jedan mlađić i djevojka. Narod je odmah prihvatio. Na kraju su svi uzeli molitvenike i ponijeli ih svojim kućama. Tko je mogao platići, učinio je odmah, a drugi su kasnije namirili svoj dug.

— Da li narod moli u kućama?

— Djeca su nam najbolja kontrola. Njihova iskrenost je dobar pokazatelj da su obitelji to prihvatile. Župnik je preporučio da se molitva obavi za vrijeme televizijskog EPP-a, iza »critica«.

Prije Misijeske nedjelje župnik je navijestio s oltara da ovaj tjedan treba posebno moliti za misije i zato je preporučio kao večernju molitvu onu na str. 85. tj. »Molitvu za misije«. U tjednu Svih svetih preporučio je da se moli ona večernja molitva koje je označena na str. 77. — »Za pokojne«. Tako će on pratiti i advent, i Božić, i ostale dijelove crkvene godine. Molitvenik NASA OBITELJ MOLI postaje na taj način mali narodni brevijar.

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

... po zagovoru o. Leopolda za udjeljeno zdravlje meni i mome bratu. — Baldo Mlađošević, Gruda.
... i svojim zagovornicima i svima svetima za uslišanje u teškim danima moga bračnog života i što mi se muž vratio. — Marija Bošnjak, Zagreb
... za poboljšanje zdravlja svoga supruga i kćerke. — Slave Drpić, Pučišće (Brač)
... za primljenu milost smirenja u braku moje unučadi nakon dvije devetnice na čest presv. Srca Isusova i Marijina, te na preporuku sv. Nikoli Taveliću i našem Kardinalu. Već je bilo sve spremno za rastav! Tužbe, sumnje, svade, klevete. Pomođe je presv. Sreć i sada je sve u redu! — Tereza Vucković, Hrastovsko
... sv. Josipu, sv. Roku i sv. Antunu na poboljšajnu zdravlja i na mnogim do sada primljenim milostima. — NN, Čačinci
... i o. Leopoldu za zdravlje svoje kćeri Olivere i za zdravlje svojih sestara. — Draga Jerković ud. Boška, Kula
... Gospod od brze pomoći. sv. Anti i o. Leopoldu za sve milosti što sam ih primila. — Marica Janeš, Slav. Brod
... Gospod od brze pomoći i sv. Antunu što su nam spasili kćerku u bolnici. — Zahvalni roditelji iz Šibenika
... sv. Anti i o. Leopoldu za uspjeh na operaciji. — Ana Pleše, Zagreb

nove knjige

Klemens Tilmann: **KAKO DANAS GOVORITI O BOGU U OBTELJI.** 67 stranica, cijena 20 dinara. Naručuje se kod Kršćanske sadašnjosti.

Stanko Radić: **S MASKAMA DOLJE.** Uz poruku Riječi za godinu B. Priručnik za propovjednike, komentari čitanja za vjernike. Suvremeno, sažeto i svježe. Narudžbe: Stanko Radić, 58330 Gradac n/m.

PAPA PAVAO VI. odredio je i blagoslovio svoje velike nakane za koje bi svi kršćani trebali posebno moliti u 1976. godini. Upravo su izašle vrlo lijepo sličice s tim mjesecnim nakanama Apostolata molitve. Možete ih naručiti na Upravi Glasnika. Cjena je 1,50 dinara po komadu.

... sv. Josipu, sv. Anti i o. Leopoldu za pomoć u nevolji i za olakšanje bolesti moje majke. — P. B., Donji Andrijevići
... Gospod od brze pomoći i o. Leopoldu za primljene milosti. — Ana Kulundić, Komletinci
... za uspjele ispite moje djece. — Zahvalna majka
... za spasenje mладогa života od očite smrti u prometnoj nesreći. — K.P., Klis
... i dr I. Merzu na uslišanoj molbi. — B. M.
... sv. Judi Tadeju i svima svetima na velikoj pomoći u školi. — I. B. I., Zagreb
... i sv. Anti na mnogim milostima uz preporuku čitave naše župe. — N. N.
... sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. — M. K., Rijeka
... i sv. Antunu na sretno položenom ispitnu. — Zdravka, Varaždin
... za uspjeh teške operacije moje kćerke. — N. N.
... i presv. Krvi Isusovoj za moje sretno putovanje, za sretan porod moje kćeri i za pomirenje u obitelji. — A. P., Šljivoševci
... presv. Trojstvu, sv. Josipu i sv. Antunu na uslišanoj molbi i udjeljenim milostima. — Ljubica Pavošević, Vinogradci
... sv. Antunu, o. Leopoldu i svim drugim zaštitnicima što su uslišili moju molbu i izbavili jednog člana obitelji od optužbi. — L. B., Osijek

PREPORUČUJEM SE I NADALJE
NIJHOVOJ ZASTITI!

Fra Ivan Štambuk: **PSALMI.** Prijevod s izvornika i kratak tumač. 400 stranica, cijena 90 dinara. Narudžbe prima: Fra I. Štambuk, Makarska, Put ţrtava fašizma 1.

PRAKTIĆNE VJEŽBE ZA NOVE KATEKIZME. Tipologija vježbi, vježbe za katekizam 5. i 6. Str. 144, cijena 60 dinara. Naručuje se kod Kršćanske sadašnjosti, Zagreb, Marulićev trg 14.

Papa Pavao VI. O KRŠĆANSKOJ RADOSTI. apostolska pobudnica. 45 str. cijena 15 din. Naručuje se kod Kršćanske sadašnjosti.

Marijan Šoljić: **PJESMICE III.** 75320 Bijeljina, pp 41.

Dr Jerko Fućak: **ŠEST STOLJEĆA HRVATSKOG LEKCIJONARA U SKLOPU JEDANAEST STOLJEĆA HRVATSKOGA GLAGOLJAŠTVA.** Str. 391 s fotokopijama. Cijena 300 dinara. Naručuje se kod Kršćanske sadašnjosti.

Isus Krist - Pavlova najveća vrijednost

Piše: Franjo Pšeničnjak

»Kad se Pavao na svom putu približi Damasku, iznenada ga obasja svjetlost s neba ... Tko si ti, Gospodine? upita Savao. Ja sam, onaj će na to, Isus koga ti progoniš« (Dj 9, 3-19). »Sve sada gubi u mojoj cijeni svoju vrijednost zbog najveće prednosti: spoznaje Krista Isusa, moga Gospodina ... jer je i mene dohvatio Krist Isus« (Fil 3, 8. 12).

Među navjestiteljima Evangelijskog Novog zavjeta stavlja Pavla u prvi plan. Drugi dio **Djela apostolskih** pretežno govori o Pavlovu djelovanju, a i Pavlove poslanice pokazuju značenje njegova rada u prvoj Crkvi. U **Djelu apostolskom** tri puta se opisuje dogadjaj Pavlova obraćenja (9, 1-19; 22, 6-16; 26, 12-18); čime se želi istaći važnost događaja, a i u svojim poslanicama Pavao češće aludira na svoje obraćenje (Ga 1, 15-16; 1 Kor 9, 1; 15, 8). Obraćenje se opisuje kao posljedica Isusova ukazanja. Evo glavnih činjenica: Pavao se nalazi na putu od Jeruzalema prema Damasku (250 km); putuje s nakanom da pohvata Kristove sljedbenike i svezane ih dovede u Jeruzalem; pred Damaskom putovanje poprima dramatski obrat: nenadana svjetlost baci Pavla na zemlju i začuje se glas: Savle, Savle, zašto me progoniš? Isus upućuje Savlu k Ananiji. Pavao ostaje slijep, no nakon susreta s Ananijom opet je progledao. Odmah nakon toga dao se je na propovijedanje Evangelijskog Novog zavjeta. Ovaj je dogadjaj Pavla potpuno izmijenio: napustio je svoje nakane o uništenju Crkve i posvetio se propovijedanju neistraživih Kristovih bogatstava. »Ali sve to što mi je bilo vrijedno (misli na židovski Zakon), izgubilo je u mojoj cijeni vrijednost za me zbog Krista. Stoviše, sve sada

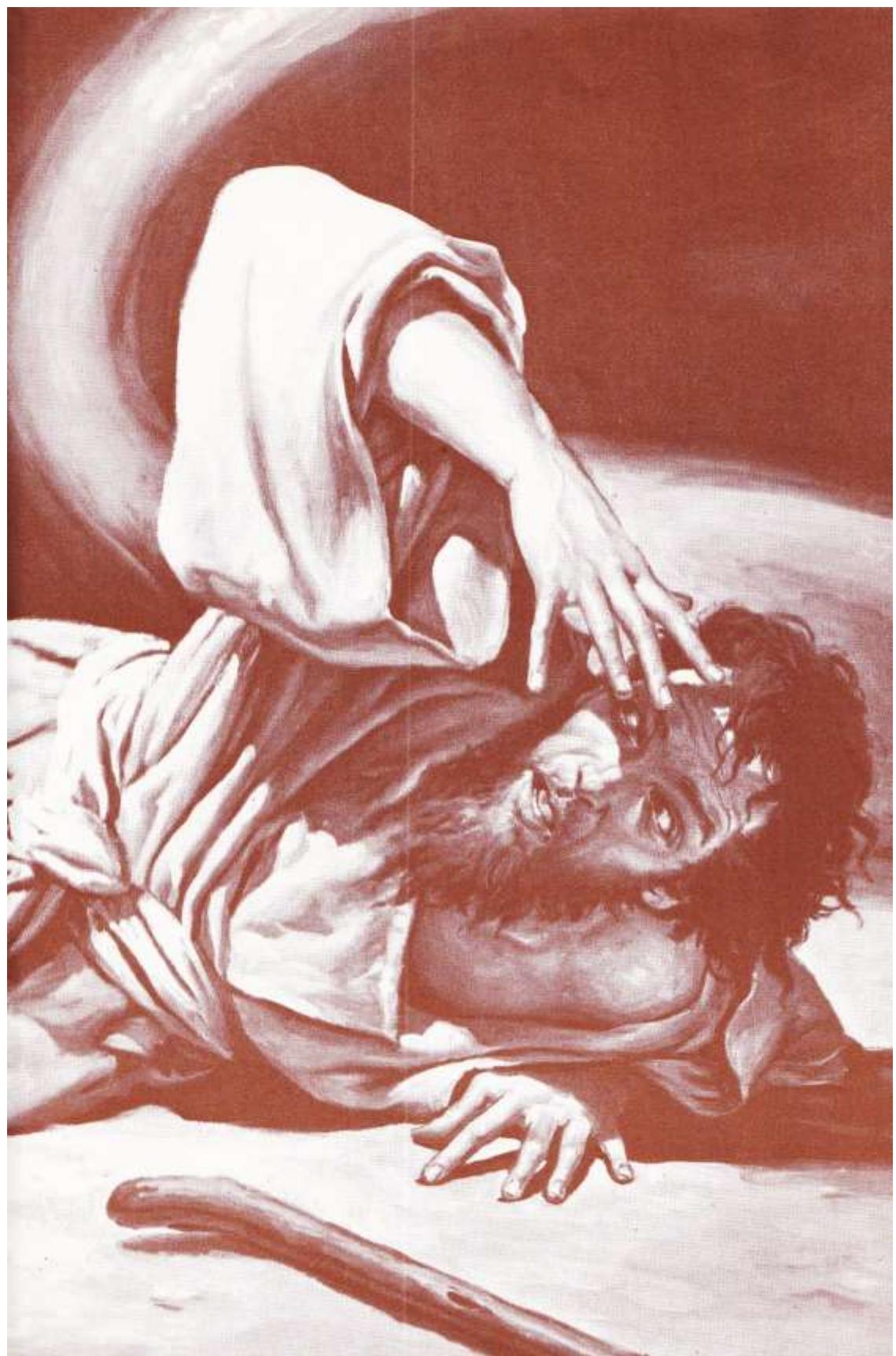
gubi u mojoj cijeni svoju vrijednost zbog najveće prednosti: spoznaje Krista Isusa, moga Gospodina. Radi njega sam sve žrtvovao i sve smatram blatom, da Krista dobijem... jer je i mene dohvatio Krist Isus« (Fil 3, 7-9. 12).

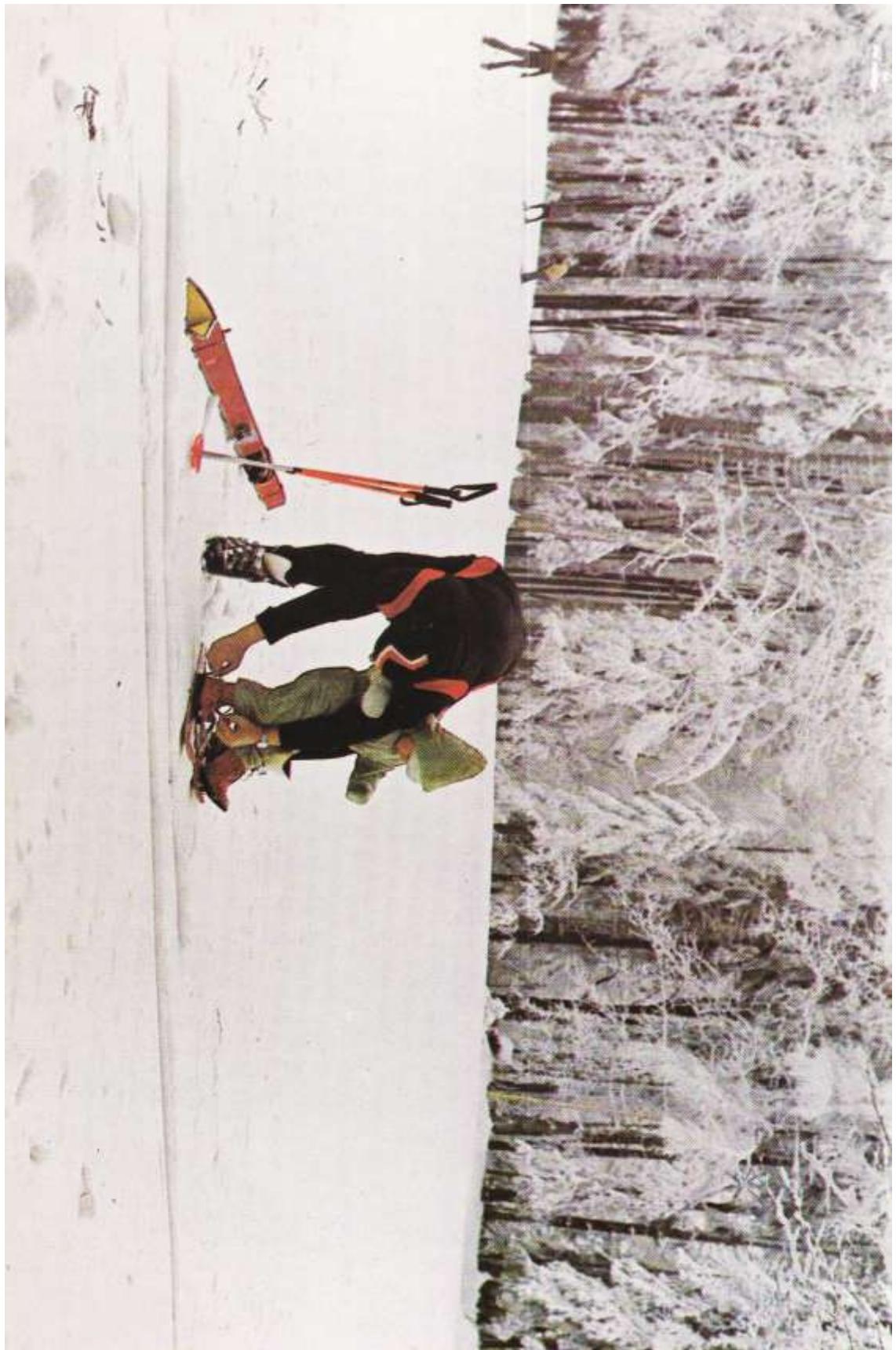
Prva stvar koja u Pavlovu obraćenju iznenađuje modernog čitaoca jest nenadanost, neočekivanost takvog obrata. Mi smo navikli govoriti o postepenom rastu i razvoju. U prirodi su nevjerojatni i nemogući veliki i nagli skokovi. No, ne možemo reći da je Pavao bio posveren nepripravljen. Premda sam nije nikada prije vidoval Isusa Krista živa, ipak ga je vidoval odražena u životima njegovih sljedbenika. Da li mu se ikad mogla izbrisati sjećanja Stjepanova smrt kojom je prisustvovao i Stjepanova molitva za neprijatelja? To je bila početna zraka svjetla koja se je na nj izlila u snažnom snopu pred Damaskom.

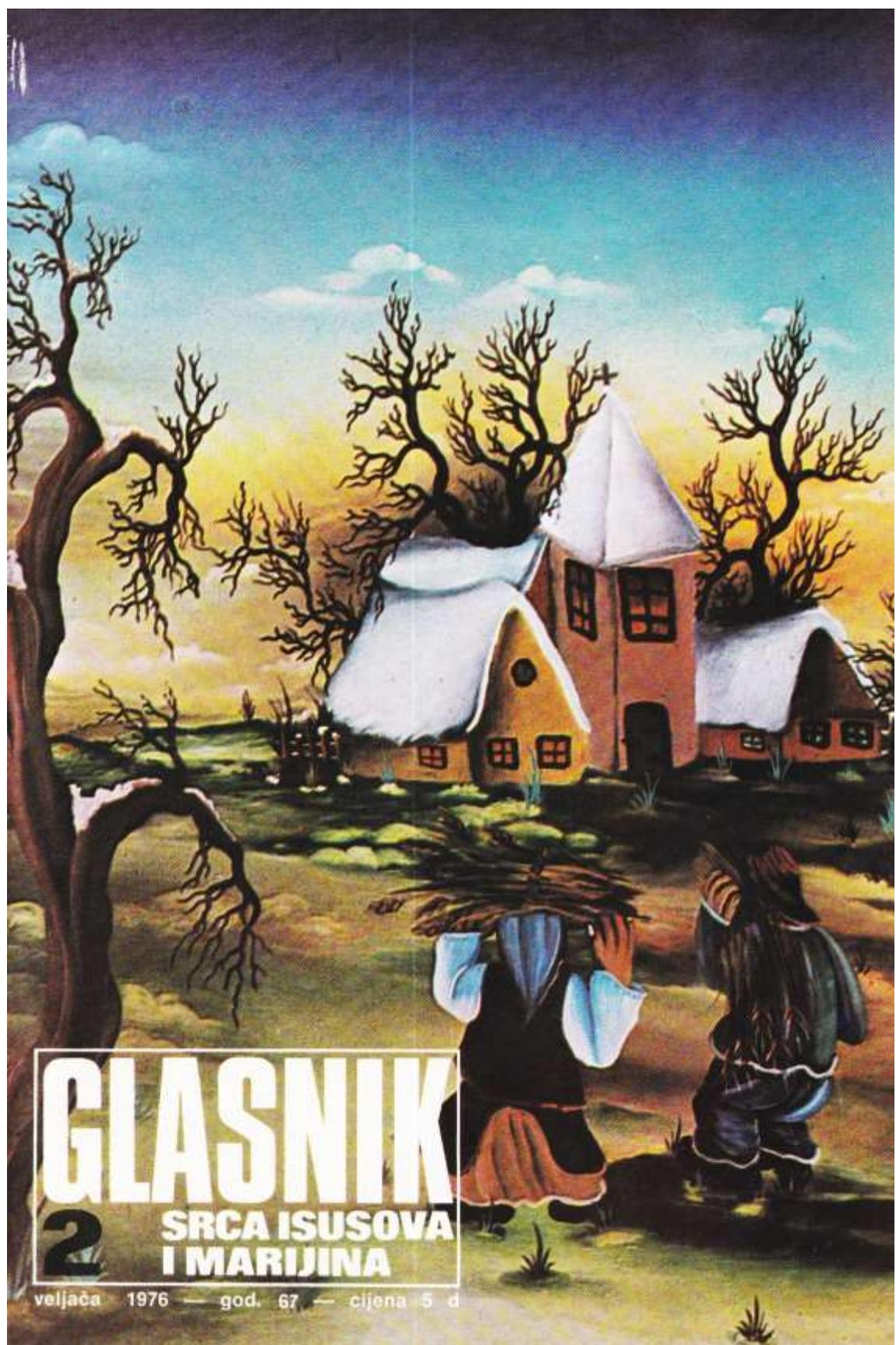
Susret s uskrslim Isusom Kristom bio je za Pavla nešto kao novo rođenje. To je veliki medaš u njegovoj osobnoj povijesti. Od tada njegov se život dijeli na »prije« i »poslije« ne samo u vremenskom nego i u sadržajnom smislu. Danas često slušamo kako je jedno životno usmjerenje u ozbiljna čovjeka zapravo nepromjenljivo; mogu se mijenjati neke nijanse i detalji, ali ne i osnovno opredjeljenje. Iz iskustva znamo kako se čovjek teško mijenja, osobito kad se radi o korigenitoj promjeni, naročito u zrelim godinama života. No, nije ni to nemoguće — već na razini naravnog ljudskog života — ako se životu dadne jedno novo središte. U Pavla središte je promjenjeno sam Isus Krist time što je on sam postao njegovim središtem. Zato je tako čudesno drugički bio Pavao na konu Damaska.

Pavlov preokret nas začdujuće i stoga što su tu bile prevladane dvije zapravo nepremostive prepreke: prvo, Pavao je bio pravovjerni i uvjereni pripadnik židovstva, a kao farizej besprekorno je držao židovski vjerski Zakon (usp. Fil 3, 4-6). Pripadao je onoj struji u židovstvu koja je odlučno odbacila Isusa Krista. Drugo, Isusa Krista je smatrao glavnim protivnikom židovske vjere. Svjetlo koje je Pavla promijenilo i obasjalo, moralo je doći odozgor. Nikakvo drugo svjetlo nije ga moglo iz njegova židovstva dovesti Kristu. Zamjećujemo da Pavao čitav jednako svježe i neizbrisivo doživljava svoj susret s Gospodinom kod Damaska. Kad je kasnije pred kraljem Agripom opisao svoje obraćenje, posjedovao je da »otada nije bio neposlušan nebeskom videnju« (Dj 26, 19).

Na svojevrstan način sa svakim se kršćaninom, vjernikom, ponavlja taj događaj: svjetlo s neba ga obasjava, Isus Krist pokazuje mu se u novom svjetlu, otvaraju se oči srca, čuje se glas odozgo. Ne zbiva se to uvijek iznenadno ni munjevitno kao s Pavlom. No, pošto nam se Isus Krist sve više otkriva kroz Božju Riječ koju slušamo, zar ne doživljavamo i mi da je on naša »najveća prednost« i da nas je on »dohvatio«, kako je to i sveti Pavao doživio?

GLASNIK

2 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

veljača 1976 — god. 67 — cijena 5 d

D. Bobovec: ZIMA (detali) 1974.

Na što nas podsjeća zima? — Na starost, na idilične večeri provedene u razgovorima o davnim vremenima ili možda na smrt?

Mene zima podsjeća na život. Ispod debelih nastaga mrtvog snijega, ispod prividne obamrlosti ovog drveta struji neuništivo bogatstvo života, koje samo čeka toplinu proljetnog sunca da bi probilo mrtvu površinu i razlilo se u nezadrživu bujanju.

Knjiga talijanske novinarke Oriane Falacci, po uvjerenju ateistkinje, »Ništa i — Amen!« započinje zanimljivim razgovorom koji se jedne večeri razvio između Oriane i njezine male sestrice Elizabete. Listajući prije spavanja u svom krevetu slikovnicu »Život životinja«, Elizabeta je odjednom upitala:

— Što je život?

Našla sam se u neprilici, priča Oriana.

— Život je vrijeme od rođenja do smrti. (Sasvim knjiški odgovor, zar ne?)

— A što je smrt? — pitala je dalje radoznala djevojčica.

— Smrt je prestanak života i onda nas više nema.

— Kao zimi kad se stablo osuši?

— Tako nekako.

— Ali stablo ne nestaje, zar ne, Oriana? Dode proljeće i ono opet oživi.?

— Nije moguće!

— Moguće je, Elizabeto.

— Ali to nije pravedno. Ne vjerujem u to što mi ti kažeš. Ja mislim da je čovjek kao i stablo: zimi se osuši, a kad dode proljeće, oživi, tako da život mora biti nešto drugo.

Imaš pravo, mala Elizabeto! Život i jest nešto drugo. Čovjek ne može biti glupi Sizit, koji radi i gradi da bi drugi iza njega bolje živio. Pas se ne pita što će sutra biti. Čovjek se pita, jer ima svijest i razum. Zato čovjek mora biti nešto drugo. On je izabran za nešto više.

I zima, kao i smrt, samo je privid. Postoji dolazi proljeće. Onaj koji je prvi pobijedio smrt i kome mi vjerujemo, rekao je za sebe: Ja sam Put, Istina i ŽIVOT!

T. Trstenjak

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove. — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafelj, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrarić. — Tisk: »Plamen« Slav. Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinog broja 5 din. — Godišnja preplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnina plaćena u gotovu.

rječ uredništva

Veselimo se što Vam smijemo i možemo reći: broj čitatelja GLASNIKA ne opada, nego se polako ali ustrajno povećava. I to usprkos tome što mu je cijena — zbog tako zvanih objektivnih teškoća — sve veća.

Znamo što Vas najviše uz GLASNIK privlači: sigurnost da ćete ovdje naći zdravu, solidnu duševnu hranu. Ne bojite se nikakvih nepriličnih iznenadenja, šokova, potresa, vjernskih poluistina...

Obećajemo da ćemo i ubuduće ostati dosljedni prijatelji našem malom, dragom običnom vjerniku koji ljubi Srce Božje i koji se želi — čitajući GLASNIK — Mjesečno mirno napojiti novim, svježim i zdravim pićem, kako bi lakše vratio Bogu ljubavi, ljubav za ljubav.

No, ne želimo ostati začahureni ukalupljeni. Svjedoci ste velikih promjena i u obliku i nutarnjem dinamizmu GLASNIKA. I ove će godine biti tih novosti. Primjetit ćete već u ovom broju novu rubriku »HVALA NA PISMU«, a u slijedećem broju će se pojaviti nova rubrika »NAŠA OBITELJ MOLI«.

Za ovu novu rubriku »HVALA NA PISMU« odlučili smo se, jer ste nas Vi prisili svojim pozivima i željama. Po njoj ćete Vi postati pomoćnici Urednika, pa je iskoristite svojom interesantnom suradnjom.

Dao Bog da GLASNIK svoju misiju što plodonosnije izvrši i u ovoj svetoj MARIJANSKOJ godini Hrvatskoga naroda.

NA ZADNJOJ STRANICI OMOTA: »BIJEG U EGIPAT« OD IVE DULČICA. SLIKA SE NALAZI U VATIKANSKOJ MODERNOJ GALERIJI TZV. »NOVOJ SIKSTINI«.

GOD. 67. VELJAČA 1976. BROJ 2

S A D R Ţ A J

ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS? A. Katalinić	41
BOLESNI I HENDIKEPIRANI, P. B.	42
BISKUPI SVJEDOČE	43
RUKA NA KAMENU, M. Stanić	43
»PORUKA MAJKE JELENE« NA ŠALATI, V. Pozajić	44
PUČKE MISIJE U SRCU BAČKE ŠOKADIJE, P. Bulat	46
MOGU LI SE PROMIJENITI? I. Fuček	48
LEŠINA ZA GEMIŠTE, T. Trstenjak	50
VIŠE SE BOJALA GRIJEHA NEGO SMRTI, M. K. Glasinović	52
JUBILEJ PISCA PRVE HRVATSKE GRAMATIKE, S. Kuzmić	53
POSLIJE BIJEGA U EGIPAT, M. Š. Gimiršek	56
SVJETIONIČARI, J. Badalić	58
ZA KULTURU NAD CIVILIZACIJOM, J. Antolović	62
I ČUDESA SE DOGADAJU, A. Gabrić	63
IZ SESTARSKIH PISAMA	65
GLASI IZ ZAMBIJE	66
TIHI ODLAZAK BISKUPA DR. SALAČA	68
ZAHVALNICE	69
ISUS KRIST ZNAK PROTIVLJENJA, F. Pšeničnjak	70

hvala no pismu

Poštovani uredniče!

Već godinama čitam i pratim *GLASNIK*. U njemu uvek nađem mnogo toga što me hrabri u dobru i što mi je hrana za dušu. Budući da sam stari *GLASNIKOV* čitalac, usudio bih se zamoliti vas da i nama čitaocima dajete neki prostor gdje bismo mogli izraziti svoje primjedbe ili svoja zapažanja. Nekad je *GLASNIK* imao takvu rubriku. Zašto je ponovo ne biveo? U nadi da ćete razmisli o ovom prijedlogu, sručno vas pozdravlja stari *GLASNIKOVAC*

Antun T. Zagreb

Da smo Vašu sugestiju uželi ozbiljno, svjedoči Vam ova nova rubrika, koju smo nazvali: **Hvala na pismu!** A čitaocu *GLASNIKA* molimo da svoj prostor iskoriste.

»Hvala Srcu Isusovu Marijinu što su nas pomogli u našem teškom životu da smo doživjeli 50 godina braka. Imali smo zlatni pir 16. studenoga sa svečanom Misom, kojoj su prisustvovala naša dica i unučad. A i mala Vesnica, pravnučica, bila je jako vesela što je bila u svatova kod dide i bake...«

Mijo i Josipa V., Vrbica

Velite da se mala Vejnice veselila? A tko se ne bi u slavonskim svatovima veselio? Pogotovo u »zlatnim« svatovima pradilje i prabake!

»Kako Vas nije stid objavljivati u *GLASNIKU SRCA ISUSOVA* one ogavne i pokvarene stvari o pobačaju? Ja sam svojoj unuci istrgla *GLASNIK* iz ruke da se ne pokvari čitajući taj užas.«

B. S., Zagreb

Znam da je užas da se o tome govori, ali pogledajte samo one brojke koje se odnose na Zagreb. Svi imaju pravo to raditi, a u jednom malom listiću napisati nešto što će ozbiljne ljudi potaknuti na razmišljanje, zar to nije naša dužnost? Billi bismo nojevi koji zabijaju glavu u pijesak kad ne bismo o tom strašnom zlu pisali otvoreno i bez uvijanja. A Vaša unuka neka samo čita *GLASNIK*. Trebat će joj to znanje možda već sutra...

»Želim Vas obavijestiti da ste dobro učinili što ste u prosinackom broju onako otvoreno i stvarno iznijeli strahote pobačaja. Da su ti reci spasili samo jedan život, isplatilo bi se staviti ih na papir. A jedan je život po njima sigurno spašen. Moja susjeda se spremala to učiniti. Ja sam je odgovarala, ali nikako odgovoriti. Dode mi na pamet i dadoh joj naš *GLASNIK* da ga pročita. Kad je pročitala baš taj broj o pobačaju, odustala je i dijete će se roditi.«

Kata I.

»Željela bih da ovaj članak dođe u *Glasnik*. Možda bi došao u tudi do ušiju moga si-

na.«

Bez potpisa.
Poštanski žig
JASTREBARSKO

Na Badnju noć u jedanaest sati počelo je zvono narod u crkvi k jaslicama zvati. Ja tužna i žalosna bila, kada nikoga svoga te noći vidila nisam.

U svojoj sobici tužna i žalosna sjedim i u svoj malen borak gledim.

Prošao Božić i Nova godina, a pisma nemam iz tudi od mog sina jedinca. Došla Tri kralja i dare nosili, meni se bolesnoj nisu navratili.

— Zašto si me, sine, u mojoj bolesti i starosti ostavio? Kako izgleda, još malo pa ćeš me i zaboraviti! Dodeš mi, sine, na misao i stanem o Tebi premišljati. Ali od tuge i boli ne mogu suze svoje zaustaviti, kad se sjetim kakva sam ja za tebe bila. Zašto nisam ja Tebi, moj sine, sada mila?

U božićne dane prolazi poštar kroz moju ulicu. On se ne ogleda na moju kućicu. Povučem se stara u svoju sobicu, u ruke primim njegovu sličicu, gorko lijem suze za suzicu.

Bože, hvala Ti budi što moram tako da patim. Preporučam se Tebi. Valjda će jednom i meni te moje boli olakšati.

Piše: Ante Katalinić

(6)

Što znači Marija meni, nama danas ?

»Srce Marijino bilo je pravi organj božanske ljubavi; organj koji se širio u dva plamena: prema Bogu i prema bližnjemu.«

Don Alberione

Oganj Marijine ljubavi širio se u dva plamena: prema Bogu i prema bližnjemu.

Oganj Marijine ljubavi prema Bogu! O tome nam govori Evandelje. Ljubav se sastoji u sjedinjenju dvoju volja. Na dan Blagovijesti Marijina volja sjedinila se savršeno s voljom nebeskog Oca. Pristala je da bude Božjom Majkom. Duh Sveti silazi na Mariju. Začela je Božjeg Sina, postala je pravom Božjom Majkom. Sa svim trima božanskim osobama intimno sjedinjena. Većeg sjedinjenja s Bogom, žarće ljubavi prema Bogu, ne možemo zamisliti.

Marijina ljubav prema bližnjemu! I o tome nam govori Evandelje. Posjećuje i dvori svoju siromašnu rođakinju Elizabetu. Elizabeta je očekivala porodaj malog Ivana. Nadalje, Marija upire sve snage da izbavi iz neprilike mlađence u Kani Galilejskoj, pa je i uspjela. Pod križem trpi za spas bližnjega. A kad je čula Isusove riječi: »Majko, evo ti sina«, pristaje da se za svakoga od nas brine majčinskom ljubavlju.

Hrvatska kraljica Jelena bila je vjerna Marijina nasljedovateljica. I njezino je srce gorjelo ljubavlju prema Bogu i bližnjemu.

Jelenino srce gori od ljubavi prema Bogu. O tome nam govore čvrsta svjedočanstva. Malo iznad Splita izvire rijeka Jadro. Ulaže u more kod Solina. Neposredno pred ušćem, u rije-

ci se nalazi otočić. Samo 4 kilometra od Splita. Na tom otočiću i danas se nalaze temelji dviju crkava koje je dala sagraditi hrvatska kraljica Jelena. Jednu, manju crkvu, podigla je na čast sv. Stjepanu, a drugu, veličanstvenu, na čast bl. Djevici Mariji. Prvo naše hrvatsko marijansko svetište podigla je naša kraljica Jelena! Jelena je žarko ljubila Boga.

Jelena je ljubila i bližnje ga. I o tome nam govori čvrsto svjedočanstvo uklezano u kamenu, na njezinoj nadgrobnoj ploči: »Mater pauperum et protetrix viduarum«. Bila je »majka sirota i zaštitnica udovica«. I danas tu ploču možemo pogledati: nalazi se u splitskom arheološkom muzeju. Neoborivo svjedočanstvo Jelenine ljubavi prema bližnjemu. Čitali su to svjedočanstvo Jelenini suvremeni, oni koji su je dobro poznavali, nije moglo biti izmišljeno.

Marijina ljubav širila se u dva plamena, prema Bogu i prema bližnjemu. Jelena, vjerna Marijina štovateljica i nasljedovateljica, ljubila je Boga i bližnjega. I nama, u ovoj hrvatskoj marijanskoj godini koju slavimo prigodom tisucugodišnjice prvog hrvatskog marijanskog svetišta, Jelena, koja je to svetište podigla, ostavlja poruku: Ljubite Boga, Mariju i bližnjega.

BOLESNI I HENDIKEPIRANI

**PRAVA SE NEVOLJA NA PODRUČJU
VJERE SASTOJI U TOME ŠTO SVAKI
POJEDINAC SAM UREĐUJE SVOJ OD-
NOS S BOGOM ZA SEBE, PA I U KRU-
GU SVOJE OBITELJI.**

Želimo li jedan drugoga oslobođiti od osamljenosti u vjeri i molitvi, moramo o tome i U OBITELJIMA JASNO GOVORITI, MORAMO SE ZAJEDNO MOLITI PRIJE SVEGA U OBITELJIMA.

Jeste li nabavili obiteljski molitvenik NA-ŠA OBITELJ MOLI, koji će vam omogućiti zajedničku molitvu u našem domu?

Usprkos silnom zamahu i progresu, moderni čovjek nije iskorijenio bolest i bijedu iz svijeta. Mogli bismo pače reći da nije nikad bilo toliko gladnih, bolesnih i duševno bolesnih ljudi na kugli zemaljskoj kao danas. I to je dokaz da nešto u tom »progresu« nedostaje.

Zato je danas potrebnija više nego ikad kršćanska ljubav, koja se temelji na neumrlim Isusovim riječima: »Bio sam gladan, bio sam žedan... bolestan...« Njegovo poistovjetovanje s bolesnicima i danas nam je silan motiv da se prigibamo prema onima koji se nalaze na rubu ljudskoga života.

Kako se Crkva danas okreće prema bolesnima, lijepo nam svjedoči baš ovaj broj Glasnika u kojem Otac Gabrić tako dirljivo opisuje rad katoličkih časnih sestara u novo osnovanoj ambulanti daleko pokraj obala velikoga Gangesa. Ne bi smio biti nitko koji uzme Glasnik, a da ne pročita članak pod naslovom »I čudeša se događaju« na stranici 63.

Međutim, Sveti Otac nas je upozorio prilikom Svete godine 5. listopada, da ta dužnost kršćanske ljubavi ne leži samo na redovnicima i bolničarima, nego da svaki čovjek treba imati osjećaj prema trpljenju. Pače, trebamo se, ukoliko smo kršćani, aktivno angažirati u borbi za ublaživanje boli i liječenju bolesnika.

Da dođe do ovakvoga shvaćanja u Crkvi, treba nas zahvatiti izvanredna Božja milost. A milosti nema bez molitve. Zato se kroz ovaj mjesec molimo, osobito u svojim obiteljima, za bolesnike i za duh ljubavi prema bolesnicima.

P. B.

Konačno je izšla iz tiska knjiga koju su svi štovatelji Srca Isusova kod nas dugo čekali: knjiga o proslavi jubileja Kristove ljubavi u Zagrebu. Neka nam o njoj govori vrlo uvaženi, mladi svećenik Zagrebačke nadbiskupije.

»Primio sam knjigu »Biskupi svjedoče za Kristovo Srce«. Iskrena hvala! Iako sam gotovo svako veće slušao u bazilici propovijed, isti sam je dan pročitao od korice do korice. Dosta je bilo sijanja vjetra. Hvala Bogu, da su došla na red svjedočanstva. Rekao bih da je ova knjiga ne samo svjedočenje biskupa za Kristovo Srce, nego i djelo Kristova Srca u dušama vjernih. Tako razvijen sakramentalni vid proslave ne može se drukčije shvatiti, već kao poticaj Isusove milosti i dar njegova Srca.«

Pozdraviti valja misao da biskupi progovore Božjem narodu. Oni su učitelji u Izraelu. Čemu puniti proslava neprestano istim imenima, koja za nekoga mogu zvučati, no jesu li svjedočenja na liniji Evangelijske Crkve? Stoga je lijepo da je u Zagrebu upravo Vaša bazičika, u ovoj Svetoj godini, postala katedra učitelja vjere i morala, te da je vjerni puk obdarjen Kristovim darom preko svojih pastira.

Hvala Vam što ste izdali ovu knjigu! Propovijedi su doista nanizane kao biserje, u kojemu se vidi prava istina i crkvena orientacija. To je hrana za duše. Kristovo Srce je ponovno

Biskupi svjedoče

pokazalo, tko zna po koji put, svoju ljubav prema nama.

Eto, dragi oče, nisam ja čovjek pera, niti je na meni da govorim kompetentno, ali kao pripadnik rimokatoličke vjeroispovijesti dozvolio sam sebi da kažem što osjećam, a ponajviše da se zahvalim za knjigu, pozdravljajući slične pot hvate za duhovni rast i izgradnju Crkve.«

Knjiga se naručuje na adresu:

S. Dilber, 41.000 Zagreb, pp 699,
Palmotićeva 33, a cijena joj je 25 d.

Ruka na ramenu

Sjeo je za svoj pisaci stol i počeo pisati. Za mlade o — ljubavi. Sam je bio sretan, pa je želio usrećivati i druge.

Osjetio je ruku na rame nu:

— Damire, danas je lijepo vrijeme. Djeca su u školi. Da izidemo...?

Pod rukom je osjetila da mu je rame zadrhtalo, ali oči mu zasjaše.

Pošla je u sobu, otvorila ormari i uzela haljinu viš-

njeve boje, koju je Damir toliko volio. Najednom je zastala, osjetila je da je počeo pisati. Vratila je haljinu u ormari.

— Ne bi li bilo bolje da ostanemo? Ti ćeš pisati, a ja ćeš čitati. Sjedit ćeš po kraj tebe.

— Možda bi ipak bilo bolje da izidemo?

— Ostat ćemo, tako je bolje.

Pristao je i nastavio pi sati.

Sjedila je i čitala. Od trenutka do trenutka podigla bi oči s knjige i gledala dragu lice nagnuto nad stolom i dragu ruku u kojoj je klizilo pero. A on bi od časa do časa podigao pogled k njoj i uživao u njezinu liku...

A kad bi se njihovi pogledi susreli, sa smiješkom u očima i na usnama, sretan, znao je: htjela je udovoljiti meni; sretna, znala je: htio je udovoljiti meni.

Kad je prestao pisati, zatvorila je knjigu. Njihov je poljubac bio radostan kao prvi poljubac...

Marko Stanić

1950. - 1951.

TEK BRODOM PRISTIGLOG UČENIKA - POVJESNICARA IZ CARIGRADA POLIKSONA, SOLINSKI TEZAK NUDI DOMACOM SLIVOVICOM. U TOM MU POMAZE I DOMACI SIN O. DRAZEN, BENEDIKTINAC.

POTRESENI VIJESCU O SMRTI KRALJICE JELENE ODLUČUJU PODICI SPOMENIK »DA SE NAS NAROD SJEGA NJE I KAD TISCU GODINA MINE«, TE SRICU GROBU NATPIŠ: »U OVOM GROBU POCIVA SLAVNA JELENA ...

PREMINULI JE BISKUP DR SALAC BIO DELEGAT ZA SJEMENISTA ZAGREBACKE NADBISKUPIJE. NA SLICI OBILJEZEN JE NJEGOV POSJEDNJI POSJET DJECACKOM SJEMENSTU. RADO SE FOTOGRAFIROAO SA SJEMENISTARCIMA - GLUMCIMA, KOJI SU IZVELI SPOMEN-SIJELO »PORUKA MAJKE »JELENE».

Pučke misije u srcu bačke Šokadije

U VELIKOJ CRKVI BACKOG MONOSTORA NALAZI SE KRASAN OLATAR FATIMSKE GOSPE KOJOJ NAROD TOGA SELA MNOGO DUGUJE...

BAČKI MONOSTOR

Župske matice započete su 1718. godine, a prvi župnici bili su franjevci. Od 4500 ljudi u selu živi nešto preko 3.500 Hrvata — katalika. Živi su to, temperametni, veseli i sangvinični Sokci. Na svetu Misu dolazi nedjeljom od 1200 do 2000 duša. Kad su veći blagdani, ili kad je godišnje spremanje crkve, župnik oglasi pa dođe muško i žensko. To se sve zajednički radi, čisti, pere, praši. Pa i treba puno »svita« jer je crkva vrlo velika. No sve se lijepo dotjera pod vodstvom vrloga zvonara bačkog Stipe. Crkva je bogato opskrbljena ručnim radovima svih antipendija i crkvenoga odijela. Žene toga to-

liko naprave da župnik govori: »Ne znamo kuda s time.«

Sokci ne mogu bez narodne nošnje. Folklorna grupa iz Monoštora bila je u rujnu mjesecu 1975. godine u Münchenu na smotri svjetskoga folklora. Nijemci su sami izabrali upravo Monoštore da predstavljaju Jugoslaviju na smotri folklora svijeta. Svidjela im se ne samo originalna narodna nošnja, nego i stari običaj PROSNJE: kako svekra donosi dar, pa svekar, pjesma i svirka.

Zupa je dala dva dijecezanska svećenika, četiri redovnika i četiri redovnice, a sada se spremaju za Mladu misu domorodac Marko Forgić, dakon. Bilo bi poželjno da malo dublje ulaze u svoje kršćanstvo, da više čitaju vjersku štampu, pa bi bilo i više duhovnih zvanja usred toga dobrog i plemenitoga naroda. Za vrijeme misija, koje je organizirao vrli župnik g. Ivan Vizentaner sa svojim kapelanom Željkom Augustinov, narod je kupio mnoštvo krunica; nije to samo iz pobožnosti, nego i zbog običaja: nema sahrane, nema polaženja u crkvu bez krunice. Ali se krunica i puno moli u župi. I u crkvi i kod kuće. U župi ima oko 80 vijenaca žive ružice. U svakoj grupi po njih 15. Oni imaju svake prve nedjelje svoj sastanak i mijenjaju svoja otajstva. U zadnje vrijeme došle su u župu časne sestre milosrdni-

ce. Selo im je uredilo stan kakav sam rijetko gdje viđao.

BAČKI BRIG

Zupa se nalazi nedaleko Monoštora, na samoj mađarskoj granici. Gotovo isključivo naš hrvatski šokački svijet. Selo djeluje vrlo uredino i gospodarski napredno. Preko 300 domaćinstava ima u kući vodovod, a televizora ima 272. U dvorištima i garažama stoje 53 traktora i 12 prskalica za herbicid.

U skoro godinu razlike sahranilo je selo svoja dva domaća sina svećenika: župnika u selu preč. Marka Kovačeva i Jozu Radičeva.

Novi župnik Ivan Sabatki donio je novi vjerski zamah i gibanje u župi. Skupio je narod u crkvu

BOŽJI DAROV RASTU U BOGATOJ BACKOJ RAVNICI.

Piše: Pero Bulat

tako da dolaze u vrlo lijepom broju na svetu misu. Obnovio je kroviste crkve, postavio žlebove, organizirao je i proveo vrlo dobre pučke misije. Premda je selo »dobro stojeće«, jer ima u hataru 5660 jutara zemlje, i Bački Brig boluje od manjka djece. Sve je manje prvoškolaca i mnoge klupe na početku školske godine ostaju prazne. Bačkobrižani strahuju da bi već iduće godine potmanjkalo djece da bi se formirao prvi razred.

Razumije se da su misionari pokušali dati injekciju života i želju za potomstvom tom inače vrlo plenitom i dobrom narodu. Povjerenje prema djeci, povjerenje roditeljstvu, povjerenje prema onom što daje smisao i njihovoj vjeri, i njihovoj crkvi, i nji-

hovim lijepim običajima. Mlađa generacija bi ovdje trebala energično krenuti drugim smjerom od one starije, jer u selu ima 194 staračkih porodica, bez potomstva.

Misionari su osjetili da se narod pokrenuo. Vrlo je zanimljivo da su u tom selu 143 obitelji odlučile čitati Glasnik Srca Isusova,

premda i druga vjerska stampa dolazi u lijepom broju u selo.

Ako priđete u selu grupi muškaraca, nećete se prevariti pozdravivši »Hvaljen Bog, Marine! Netko će vam se sigurno odazvati na to ime. Ondje je skoro svaki drugi muškarac — Marin. Pa, MARINI, neka Vas Marija čuva!

MIRKO ILIĆ I JASMINA VELIN PRUŽAJU SI RUKE U ZNAK DA SE VESELE STO SU IH NANE TAKO OKITILE

MALI MATIJA IZ BRIGA U PARADNOJ SOKACKOJ «UNIFORMI».

NIGDJE NA SVITU NEMA LIPSE DICE OD SOKACKE. SAMO DA IH JE MNOGO, MNOGO VISE, VISE...

Izgleda mi, vi ste melankoličan tip. Za svakoga vrijedi a za tugaljive posebno: samoga sebe treba prihvati onakva kakav već jest, dakako, ne izolirana od oklonog svijeta nego ugrađana u konkretnie prilike obitelji, kuće, okoline, radnog mjeseta, svih međuodnosa. To je važan princip životne filozofije. Dakle, i za vas: prihvate se kakva jeste i pokušajte na sebi učiniti što se može. Vrijeme mnoga toga liječi. Radimo li na sebi, postajemo zrelij, uravnoteženiji, osjetljiviji za druge, otvoreni pozitivnim vrijednostima života. A život je zadatak koji valja rješiti. Ne smijemo dopustiti da nas pregaži, slomi, pokopa. Nije sve tako crno kako se ponekad ukaže. Dobrom voljom i Božjom pomoći može se mnoga toga postići. Zato kršćanski optimizam!

Jasno, vi ne možete fizički postati druga osoba; ponovno se vratiti na svoju šesnaestu ili dvadesetu. Vešta visina, izgled, fizičke osobine nisu u vašoj vlasti. Lice, oči, nos — protiv važe volje — pomalo stare. Kozmetika nešto mijenja, ne mnogo. Skine li se koji kilogram, ne znači puno. Sve se to postizava s dosta napora i s malo koristi.

Ne možete mijenjati ni sposobnosti svoje naravi: takve ste prirode, čudi, inteligencije, načinazbe... Sigurno, teško je prihvati sebe manje nadaren, manje duhovita, profesionalno manje spremna. Htjeli ste mnogo toga postići, ali nije uspjelo. Zarobiše vas sitnice, velite. Godine se nanizale a rezultati jedini. Nekad vam se činilo da će biti lako, ali ste pred poteškoćama klonuli, pali u malodušnost.

Tragedija je što se nikako niste pomirili s činjenicom da ste takvi i da ne možete biti drukčiji ni fizički, ni sposobno-

Mogu li se promijeniti

Piše: Ivan Fuček, prof. moralne teologije

Zivot mi je tmuran poput sivih zamazanih gradskih ulica. Beznadna sam. Osjećam se stara i iscrpljena kao da mi je blizu svršetak. Dani su mi strašni: umor na radnom mjestu i kad se vratim kući, dosadan muž i ukućani, osamljenost, strah pred budućnošću, bol zbog toga što je X s kojim sam radila iskreno volio svoju ženu, što mu se nisam usudila približiti. Pred prijateljicom često plaćem.

Vidim kako mi lice danomice sve više stari. Nekad me zahvatil strah da će svršiti ove godine. Htjela bih pomagati starcima u susjednoj ulici ali od toga ništa. Život mi se gubi u tisuću sitnica. A ja uvijek samo mislim na sebe, nemarna u poslu, s velikim težnjama da budem voljena, da plaćem da se glupo smijem, da me svi razumiju, da mi pomažu.

Sedam godina sam radila sa X na istom radnom mjestu. Zajvoljela sam ga. Nisam mu to rekla. Uvijek sam željela da mu se približim. Puštala sam maha osjećajima, mašti, sanjarila sam, bez obzira na Božji zakon. Hvatala sam samotne prilike da mu nešto progovorim, dadnem. Bio mi je neisporedivo draži od mog muža. Jednog je dana stradao u automobilskoj nesreći. Moja je samoča sada strašna. Potajno plaćem. Sve mi je glupo, prazno, absurdno.

Mogu li se promijeniti? Pokušala sam ali bez uspjeha. Nastojala sam zaboraviti i prebaciti se na druge probleme, ali nije išlo. Tražila sam i Boga, ali ga nisam našla. Sad više nemam ni pravih suza. Tupa sam, a od muža se sve više udaljujem.

Marijana

stima, ni karakterno. Je li netko melankolik, nikad neće postati posve vedar i spontan nasmiljan tip. Radi li na sebi ustrajno, godinama, postati će zaobleniji, manje drugima težak, s više ljubavi i otvorenosti, dobrohotnosti, mokoće i finoće. Ali karakter nikad neće posve promjeniti. Sve se može usavršiti, ništa kompletno promjeniti.

Ipak razlikujte! Na moralnom području čovjek se zaista može, nekad i mora, kompletno promjeniti, postati drugi, nov čovjek, onakav kakva je propovijedao Krist Gospodin. Ukoliko netko kroz dulje vrijeme sa stanicom upornošću radi na sebi, može mnogo postići; može zaista postati bolji i prema sebi i prema drugima, otvoreniji, velikodušniji, čovjek koji se daje drugima. Inače je opasnost da s godinama sve više tone u egoizmu, da se sve više vrati oko sebe, bolesno samo misli na sebe i svoju »malu sreću« za kojom plače jer nije onakva kakvu si je zamišljao. To stanje ide do prave bolečljivosti, samozivnosti, stuposti.

Spominjete radno mjesto i ljubav prema pokojnom X, mužu tude žene. Radi se o pravoj prijateljstvo napasti našega vremena, koju mnogi olako shvaćaju: dnevno osam sati na radnom mestu jedno uz drugo, tudi muževi uz tude žene, mjesecima, godinama. To je prava napast koju valja uočiti i za koju se treba izgraditi. Tuda žena i tudi muž žive na radnom mjestu velik dio svoga života (na najveći dio) da za bračnog druga, za kuću, za djecu ostaju još samo umorni i teški popodnevi i kratki večernji sati; sati koji se odvijaju nakon službenog napetog vremena, kad se dnevna ner voza nakupi, kad nastaje opuštanje, kad dolazi do praskanja, pogotovo jer kod kuće redovito čekaju mnogobrojni poslovi, um

jesto zasluzenog odmora, počevši od spremanja ručka, uređivanja stana, pranja rublja i slično. Večer se ispunji kojim izlaskom, posjetom, TV programom, i dan je krcat, preko mjeri neabijen.

U tih osam radnih sati godinama jedno uz drugo sve izade na vidjelo; svatko se očituje kakav jest, ništa ne ostaje skriveno. Žena, eko je kod kuće neshvađena, ako joj muž nije onakav kakvog si želi, počima tudeg muža s kojim radi doživljavati kao jedino biće koje ju savršeno poznaće. Pred njim se sve dozvoli: on je jedini na svijetu koji zna sve njezinе tajne, zanose, potištenosti, ludosti, čitavu skalu osjećaja, misli, reakcija, stjevova. Kuće su im daleko. Kontrole nema. Među njima se pomalo stvara nova svojevrsna zajednica. Ta se sveza na radnom mjestu produbljuje i proširuje u svim nivoima i pravcima na račun »zakonite veze« kod kuće s bračnim drugom, s djecom, s obitelji.

Nisu li im načela čvrsta, nije li tekvo prijateljstvo na višem nivou, moguća je teška podvojenost osjećaja, volje, podvojenost ljubavi, života — kao svojevrsna razdvojenost ličnosti. Time se dolazi do uvjerenja da su se stekla »prava« jednog prema drugome, koja u stvari ne postoji. Nико nema prava izgraditi ljubav na svakodnevnoj osamsatnoj odsutnosti zakonite ljubavi!

Pokušajte ponovno otkinuti svoje osjećaje od pokojnika X i iskreno se u svježini ljubavi predati svome mužu, dužnosti, obitelji, potražiti one starce u susjednoj ulici i donijeti im malo sunca, potražiti Krista Gospodina i novo prijateljstvo s njime, pa makar upočetku to bilo i uz cijenu težeg odricanja. Bez toga ne ide! Treba se nastojati promjeniti. Violinist, kla-

virist, športaši dugo uvježbavaju. Jeste li i vi dugo uvježbavili? Gospodin ne ostavlja nijednog čovjeka ako on ne napusti njega.

NOVE KNJIGE

Branka N. Palac ŠKOLSKA SESTRE TREĆEG REDA SV. FRANJE U HERCEGOVINI. Naručuje se kod »Provincijalat Školskih sestara« 79208 Potoci 1, Mostar. Cijena je 50 din.

Dr Čedomir Čekada ZA CRKVU; ZA PAPU! (Protiv modernizma i kontestacije). Naručuje se kod: Stj. Batinović, župnik Donje Hrasno 79413 BRŠTANICA. Cijena 40 din.

Giovanni Papini SVETI AUGUSTIN. Biografija velikog naučitelja Crkve. Narudžbe prima H. k. Društvo sv. Cirila i Metoda, Trg kralja Tomislava 21, 41000 Zagreb, Cijena 45 din.

Josip Antolović SVJEDOČanstvo RIJEĆI, propovijedi. Narudžbe prima S. Dilber, Palmoticeva 31, 41000 Zagreb,

Jose M. Escrivá PUT. Niz misli za osobni duhovni život. Narudžbe: Biskupski Ordinarijat 54400 Đakovo. Cijena 35 din. Michel Quoist PRED TOBOM GOSPODINE. Molitve. Cijena i narudžbe kao gornja knjiga.

Marko Stanić ZAUSTAVI SE NA ČAS. Svi sastavci ove lijepo knjižice izlazili su u listovima VERITAS I MARIJA i u GLASNIKU SRCA ISUSOVA I MARIJINA. Ovdje su pregledani i dotjerani. Narudžbe prima Uredništvo »MARIJE«, 58000 Split, Trg Gaje Bulata 3.

FRANJEVAČKA GIMNAZIJA VISOKO. Povijest — poslanje — poziv. Narudžbe prima Fra Ignacije Gavran, direktor gimnazije 71300 VISOKO.

Piše: Tonči Trstenjak

Lešina za gomište

— O, ne, ne, ne! Nisam vam ja za novine. Ja sam obični penzioner. Jedino je za novine da mi je penzija mala, premašena. Nisam je, znate, dobio mukte. Radio sam punih četrdeset godina. Ali to za novine nije zanimljivo, ni za čitače.

— Koliko imam? Penzije? Sramota me i reči. Živim...

— Ha, koliko mi je godina? Što mislite? Šezdeset ste rekli? I vi to meni tek tako, šez-

deset, ha? Reci starom manje, bit će mu drago, jesde? Čujte, pustite vi te važe novinarske štosove. Ja sam vam 40 godina radio u novinama. Nećete vi mene zavitlatavati.

— U kojim novinama sam radio? Znadete, novine su mijenjale naslove, mijenjale su oblike, mijenjale su gazde i usmerenja, a ja sam ostao. I mašine su se mijenjale. Mašine stare brže nego ljudi. A ja sam ostao isti. Nije bilo novina na kojima ja nisam radio. No, no, i ja sam se mijenjao, nije da nisam. Čujte, čovjek i ne primjeti kako stari. Prvo vam se počnu dizati u tramvaju. Jasno vam je koliko je sati. Žena niste. A što ste onda? Starac, eto. Jedan moj prijatelj nikako nije mogao podnijeti da mu mjesto ponudi ženska. Čujte, nekada je bio veliki fakin. On da počnete sve češće hodati na sproveđe. Pakosila ovoga, pakosila onoga... A skupa ste rasili, skupa radili, skupa ispijali gomište kod »Vugleka«, skupa se radovali, skupa se žalostili. Onda jednog dana počnete brojiti; nema više Jakova, nema Ivetka, nema Vinku... i tako. Sve vas je manje. Sve vas manje ljudi pozdravlja. Više vam se ne ide ni na gomište kod »Vugleka«, jer gomišti vam nisu zanimljivi dok ih nemate s kim popiti. Onda, nakon Francovog sprovoda, spoznate da ste ostali sami. Svi su otisli. Sad je red na vama.

— Ne vjenjujte im. Znadete, oni to tako, fol, kažu: »Ah, da me Bog hoće uzeti s ove suzne doline.« A kad dođe, a kad stisne, onda bi još živjeli. Onda su kao riba kad je izvučete iz vode. Hvatajući još koju kap volde, koji dašak zraka, ne bi li

se ipak preživjelo. Čujte, nije lako umrijeti.

Dok smo bili u ratu, onda nismo mislili na to. Jurili smo kao sumanjci na vatru. To vam je prava istina: mladi ljudi lakše umiru. Gledao sam mlađice kad su ih strijeljali. Ni da pismu, i smijali su se, kažem vam, smijali. Čujte, ima nešto u mladom čovjeku, neki idealizam, nešto što mi stari nemamo.

— I tako, ja svakom kažem: dovidjenja! Čujte, svima nam je jednom poč na drugu stranu, svima. I što bih drugo rekao, nego dovidjenja. To nam je sudska. Ne pište se jesi li papa ili zagrebački penzionerček na koga se li gospod poštari luti jer se dobro označi do potkrovitelja u komu stanujem, a lifta nema, a napojnica također nema. Ali, što se može? Moramo podnosititi jedni druge.

Sjećam se Ivetka. Radili smo u istoj noćnoj smjeni. Imao je divnu ženu i dvoje lijepa djece. I stan je imao, lijep stan. Znate ja sam vam pola svoga vječika radio noćnu smjenu. Čujte, moralo se. Svako jutro zajedno sa zvjezdrom Danicom moraju izći i novine. Tako vam je to kod novina, zar ne?

A, da, Ivet. Bio je to čovjek kao gora: jak, nabijen, visok, crven. Nikad bolestan. Tog jutra smo si kao i obično popili po šljivu kod »Vugleka« i rekli »dovidenja«. Na večer dodem ja na posao i vidim na oglašenoj ploži nekakvu osmrtnicu Tko? Šta mislite? — Ivet, jasno. Lijepo došao s posla, najčešće, sjeo u naslonjač da si pročita svoje novine i... cap, cap, gotovo. Za čas gotovo.

Da vam pravo kažem, to je lijepa smrt. I veliki sprovod, i govor se drže, i banda svira,

Ljudi plaču. A ovako? Ostaneš sam kao osuđenik na smrť i znaš, pomilovanja nema. Jok, nema, nema!

— Da li vjerujem u Boga? A što vi mislite, što me drži na svijetu? Da nema Boga, već bi se davno odšetao s ovog svijeta. Štrik za vrat i zbogom svijete. Čujte, dok je čovjek mlađ, ne misli puno na Boga i na te stvari. Onda dode familija, pa brige, pa djeca, pa posao... Za Božić i za Uskrs se obavezno išlo u crkvu. Nije da se nije išlo. U petak se mrsilo, obavezno. Znate, teško je sve to obdržavati. Trebalо je čuvati i službicu; takva su bila vremena. Je, od toga se i danas živi. Kako se živi, da se živi! Ali se živi.

— Čujte, ruku na srce, danas se dobro živi. Sjedim ja tako tu na Zrinjevcu i gledam. Ljudi putuju, mnogo putuju. Kako su samo dobro obučeni! Krzneni kaputi, koža, svila... Znate, i dobro izgledaju, svi vam danas dobro izgledaju. Pa toliki automobili! Danas se ne prepoznaće više radnik od gospodina na ulici. A nekad? Hal! Čujte, živjelo se i nekad pristojno, ali nije kao danas. Ne, nije. Ali smo bili zadovoljni s jegerom i crnim kruhom. A danas se svi tuže, te male plaće, te nema novaca, te nema ovoga, te nema onoga, te ne valja država... I tako. A što bi htjeli? Mene je, znate, sram kad u mesnici kupujem jegera. Gledaju me kao crnca. Kažu, čičica jede jegera. Bome, za šunkericu nisam dugo ni znao, a s jegerom sam doživio sedamdeset i šestu. I što mi fali? Meni je dobar i jeger.

Pa, znate, ovo mi se ne sviđa, ovo bježanje u Njemačku. Čujte, može se i kod nas živjeti. Ne, ne, ne kažem. Nekima je potrebno. Ali znam ih mno-

ge koji su otišli da bi zgrnuli, Misle: novac je sreća. Znate što ču vam reći? Novac vam je kac snijeg. Nije dobro kad ga nema. Svi se vesale snijegu. A na njemu se mnogi smrznju i zamrznu. Sjećam se kako su se prije nekoliko godina neki momci smrznuli tu na Sljemenu. Čujte, snijegu nije vjerovati. Kad ga nema, žalostan si, kad ga ima, potroši se brzo i nestane kao janjski snijeg. Samo se čudiš, kamo ga je nestalo? A mnogi vam se i smrznju na novcu, mislim, postanu kao ledjenaci. Novac kvarli ljudi, mislim, kad se ljudi u njega zaljube, kad zaborave da ima i drugih vrijednosti.

— Što za mene znači vjerovati u Boga? Gledajte, kako bi to bilo nepravedno da ja, recimo, koji sam se dijelog života muđio da ostarem pošten i sa svakim dobro, ja koji sam živio, mogu vam iskreno reći, pravedno i zbog toga ostao siromah, dok su drugi zgrtali i na račun sirotinje, da ja za tej svoj trud i nastojanje ne dobim ni na ovom svijetu ni na drugom, nikakve nagrade. Znate, od ovoga svijeta i ne očekujem ništa, a nisam nikad ni očekivao. Ovaj svijet je iskaren u sebi. Ali meni srce govori da mora biti konačna pravda. Može netko ležati, dok umre, ispod miramorne ploče, može mu imeti biti na crnom granitu napisano u zlatnom verzaju, dok mom lešu budu puna usta zemlje, ali znamo, čovjek nije samo tijelo, lješina, kadaver. Čovjek ima dušu. A duša ostane. Treba konačno biti pravde. Tu novci neće pomoći, hvala Bogu. Iok, brate, nećel! Čujte, čovjek nije pas. Čovjek misli, on stvara, on osjeća, mrzi i ljubi.

— Žena? Umrla je prije deset godina. Od raka, sirotica.

Imam sina i unuke.

— Da li me kada pogledaju? Nemaju vremena, znate. Čujte, sin mi ima odgovornu službu. Jako je zaposlen. A, da vam pravo kažem, malo je srdit na mene što tako dugo živim. Htio bi moje potkrovље. A što ja tu mogu? Nisam tome ja kriv. Ali, razumijem ja i njega. Zaposlen je...

— Znate, baš mi vas je žao. Ali meni je bilo lijepo s vama. Već se dugo mislam s nikim ovačko razgovarao. Ljudi, tako, vole politiku, cijene, penzije... A mene vam to ne zanima. Ja bih o problemima, o čovjeku. Čujte, čovjek je glavni problem. Baš mi vas je žao. Izgubili ste vrijeme sa mnjom, a nema kod mene ništa za novine. Sedamdeset šest godina, pa ništa.

— Ej, sjetio sam se! Znate, baš dobro da sam se sjetio. To je kao za novine. Znate, vi da sam ja prodao svoju lešinu? Jasno da ne znate. Morao bih si na čelu napisati: Prodano! Da, da. Pisao ja jednom doktoru, koji reže mrtvace da mi treba novac, ako hoće ja cu mu prodati svoju lešinu, pa neki si reže. On je, znate, došao, platio i ja sam mu napisao ugovor. Čujte, ne volim male sprovode. A tko bi meni išao na sprovod? Ili glazba i govor, ili ništa! Ovako si bar koristan i poslije smrти, a netko o tebi vodi i računa.

— Koliko sam dobio? Ah, bagatelu. Znate, nisam ni inzistirao. Jednostavno, ne volim male sprovode.

— Da vam kažem ipak koliko? Nema smisla. Možete napisati, da sam već svoju lešinu popio s gomištima. Eh, baš lijepi naslov, čujte! »Lešina za gomište«.

Više se bojala grijeha nego smrti

Tih prolazi mojom ulicom gospoda Ana. Pred njom su poredana djece kao da je kakva učiteljica. Cisto su odjevena i radoznalo promatraju prolaznike. Znam da je to brojna obitelj s osmero djece, a kako je gospoda Ana slabog zdravlja, i ja sam strahovao za njezin život. No njezino pouzdanje u Boga je veliko, a On svoje nikad ne ostavlja. Na moj upit o tome kako živi bila je škrta riječima i kazala je samo ovo:

— Rođena sam u selu Brezju u Hrvatskom Zagorju. U desetoj godini umro mi je tata. Tada sam ubrzo zauvijek napustila roditeljski dom. Živjela sam u Slavoniji kod ujaka i ujne, jer oni nisu imali svoga poroda. U dvadesetoj godini stupila sam u brak. Nakon tri poroda, od kojih nam je umrlo dvoje djece, teško sam oboljela. Najprije upala porebrice, zatim kaverna na plućima. Uputili su me u Zagreb na liječenje. Nakon osam mjeseci liječnici su mi saopćili da mi nema pomoći bez operacije, to jest moraju mi otkloniti bolesni dio pluća. Devet mjeseci kasnije otpustili su me iz bolnice kući, ali s napomenom da se moram strogo čuvati poroda djece i teškoga posla. Bojala sam se grijeha više nego smrti. Rodila sam još osmero djece, od kojih je

jedno umrlo. Kako su se djeca radala, mi smo sve više radili i gradili. Uzdali smo se u providnost Božju. I Bog nam pomaže u našem životu. Rastu djeца, a Bog se brine da imaju ono što je potrebno za život...

Divio sam se tim riječima naizgled slabe (po tijelu) gospode Ane, ali jake duše, koja, vjerujem, služi mnogima za primjer kako treba živjeti za Boga i kako treba Njemu služiti. Mnoge današnje majke tuže se na težak život s jednim djetetom, a gospoda Ana ima osmero i nijedne riječi o teškoći. A na njezinim rukama je i njezina slaba, stara i iznemogla majka, kao i ujna. Ona sve to prikazuje Bogu svakoga dana kod svoje kuće i u crkvi za vrijeme svete mise. Bog joj zato i pomaže.

Mihail Keljo Glasnović

Javlja se naša „Marija“

Prilično je mnogo pisma i lijepo pomoći došlo za onu »Mariju« o kojoj je naš Glasnik pisao. Njezin križni put se nastavlja. Provela je zadnja dva mjeseca u Varaždinskim Toplicama. Liječnici su pokušali sve učiniti da joj pomognu. Urednik je osobno otisao do nje i predao joj je sve ono što je došlo za nju od pisama i druge pomoći. I, evo, kako odgovara:

»Hvaljen Isus i Marija! Evo konačno da vam se zahvalim za ono što ste mi donijeli. Oprostite što to nisam prije mogla učiniti. Ona djevojka je otisla dru-

gi dan ujutro kući, a sada sam upoznala jednu dobrodušu, koja mi piše, kad sama ne mogu. Na ona četiri pisma što nisu bila otvorena, ja im se od srca zahvaljujem, a da imam adresu, javila bih im se i puno zahvalila. Gospodine velečasni! Ja bih vas molila da uručite srdačan pozdrav gospodinu od kojega nemam cijelu adresu već samo njeovo ime i prezime, i to Miroslav B. Još se zahvaljujem bračnom paru koji su mi poslali 4 do 5 pisma, koja su mi se izgubila, pa im ne znam niti ime. Ja to svejedno nisam zaboravila, pa ih lijepo pozdravljam preko vas i molila bih vas, ako znadete njihovu adresu, da mi je pošaljete. Sada primite srdačan pozdrav od mene. Zbogom! »Marija«.

A 22. studenog 1975. primio sam jednu karticu. Kad biste je imali fotokopiranu, ona bi Vam sve rekla o njezinu stanju. Rukopis isprekidan, neravan. Očit dokaz da je pisala osoba koja se mnogo namučila da je stavila na papir ovo nekoliko teških riječi:

»Hvaljen Isus i Marija! Primite srdačan pozdrav i mogu Vam javiti da sutra idem kući, iako ne mogu sama DA JEDEM NITI DA STOJIM NA NOGAMA. Doktor je tražio produženje, ali je dobio samo 15 dana, što sutra izlazi. Sada, zbogom. Mnogo Vam se zahvaljuje vjernica »Marija«.

Time je sve rečeno. Križnim putem kao da dolazi do Kalvarije. Sjetite je se u molitvama i drugim potrebama. Možete joj se javiti preko naše »šifre« — »Marija«.

BISTA ISUSOVCA O. BARTULA KASIĆA U VELIKOJ ZUPNOJ CRKVI U PAGU.

Jubilej pisca prve hrvatske gramatike

Piše: Stjepan Kuzmić

U nedjelju, 16. XI. 1975., veliko se mnoštvo svijeta s otoka Paga i drugih obližnjih krajeva i mjesta kretalo prema gradu Pagu, rodnom mjestu isusovca o. Bartola Kašića. O. Kašić rođen je 15. VIII. 1575., dakle na Veliku Gospu, no zadarska je nadbiskupija upravo nedjelju 16. XI. odabrala za vanjsku proslavu 400-godišnjice njegova rođenja.

U 11 sati započela je svečana koncelebrirana misa, koju je predvodio zagrebački nadbiskup s ostalim prisutnim nadbiskupima, isusovačkim provincijalom, te s tridesetak drugih svećenika. Prisustvovalo je ve-

liko mnoštvo svijeta. Na početku svete mise domaći nadbiskup Msgr. Mario Oblik pozdravio je sve prisutne i pozvao ih da dostojno proslave ovog našeg velikog čovjeka, slaveći iskreno i ponizno euharistijsku gozbu. Da se euharistijsko slavlje što svečanije obavilo, uvelike je pridonio crkveni zbor iz Zadra svojim lijepim i skladnim pjevanjem.

Prigodnu propovijed održao je nadbiskup Kuharić i prikazao svima prisutnima divan lik oca Bartola kao svećenika, redovnika i kao književnika na temelju Evangelija koje je go-

vorilo o Isusovoj usporedbi o talentima.

O. Bartol je mnogo toga utkao u svoj život i u povijest. Školovao se u tzv. »Ilirskom kolegiju« u Loretu i u Rimskom sjemeništu. U Družbu Isusovu stupio je 1595. i nakon dvoličnog novicijata studirao je retoriku u Rimskom kolegiju, gdje je ujedno vršio dužnost učitelja gramatike. Tu je napisao i prvu gramatiku hrvatskog jezika godine 1604. pod naslovom »Dvije knjige pravila ilirskog (hrvatskog) jezika«. U Rimu je vršio i službu ispovjednika u bazilici sv. Petra.

O. BARTUL JE BIO POVEZAN S NARODOM I ZATO JE OSJETIO KOJIM NARJEĆJEM NAJVISE HRVATI GOVORE: ŠTOKAVSKO-IKAVSKIM.

VELICANSTVENA ZUPNA CRKVA
DUPKO ISPUÑENA SVIJETOM!

Od 1609. do 1612. boravi u dubrovačkoj isusovačkoj rezidenciji, zatim godinu dana radi kao misionar u Beogradu i u susjednim krajevima pod Turcima. Mnogo se trudio na osiguranju pozicije Katoličke Crkve na Balkanskom poluočeku. Zato je i napisao gramatiku, kao i ostale svoje knjige i prijevode, i to na štokavsko-ikavskom narjećju, jer je tim narjećjem govorio najveći dio naroda. A to je upravo i bilo u interesu općega dobra.

Bio je posve otvoren ne samo Božjim poticajima i glasu Crkve, nego i duhu onog vremena, pa je nastao da čovjeku svoga vremena učini pravu nauku što bližom i prihvatljivijom. Prema tom principu radio je uvjek, osobito kad je po drugi put bio u beogradskoj misiji (ovaj put proveo je ondje dvije godine). Mnogo je misiona-

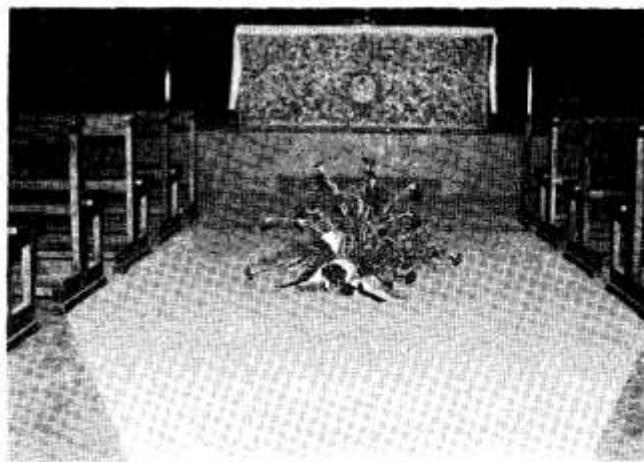
GU BILA JE PRIGODOM PROSLAVE
ZNIM NARODOM.

me njegova boravka u Dubrovniku, gdje je, zauzimajući se za siromahe, došao u sukob s višim slojevima pučanstva — patricijima...

Za vrijeme Prikazanja su djeca i djevojke u lijepim narodnim nošnjama donosile na oltar originalne paške darove: čipku, specijalni paški sir, kruh i drugo. U tri sata poslije podne započela je akademija u čast o. Bartola koju su priredili vlč. Živko Kusić i prof. Sime Dunatov iz Zadra s crkvenim zborom iz Zadra (ko-

jim je dirigirao Msgr. Pavao Kero, a za harmonijem su se izmjenjivale s. Terezina Bašić i vlč. Jerko Gregov), sa zborom paških vjeronučenika i zadarskim sjemeništarcima. Vrlo vrijedno bilo je predavanje prof. M. Sutrina o temi »Književni rad B. Kašića«. A centralno mjesto u akademiji zauzimala je drama koju je napisao o. Bartol pod naslovom »Sveta Venefrida«. Nju su lijepo izveli sjemeništarci iz Zadra.

Stjepan Kuzmić

Zemaljski ostaci o. Bartula Kašića počivaju u isusovačkoj crkvi sv. Ignacija u Rimu. Zato je i onđe svečano proslavljenja 400 godišnjica rođenja toga našega velikana. Svečanu koncelebriranu Misu odslužio je 30. studenog hrvatski kardinal Franjo Šoper uz dvadesetak svećenika i oko 150 uzvanika, uglavnom hrvatskih studenata i studentica s raznih rimskih sveučilišta. Od uglednih gostiju osobito je bila zapažena prisutnost njegove uzoritosti kardinala Pavla Bertolija, velikog prijatelja i poznavatelja našega naroda.

MARA SVEL-GAMIRSEK

Poslije bijega u Egipt

IVO DULCIĆ: BIJEG U EGIPAT

Nakon napornog i opasnog puta kroz pustinju prolazili su Marija i Josip kroz egiptanska sela i gradove, odmarali se, polazili dalje, sve dok nisu stigli u Heliopolis...

Ovdje su se nakanili nastaniti, pokušati živjeti u starom nepoznatom svijetu.

Kako započeti kućanstvo bez krova nad glavom, bez zaliha i novaca? Josip (djevičanski hranitelj Kristov), volio je Božansko Dijete više nego ikoji zemaljski otac. U toj svojoj golemoj ljubavi odlučio je poniziti se do kraja i proziti prve dane da smogne toliko koliko će trebati da prežive i iznajme kakvu kućicu.

Bilo je to teško za vrijeđnog i sposobnog Josipa, no on je ipak išao od kuće do kuće, kucao na tuđa vrata i molio:

— Pomozite siromašnim tudićima. Došao sam iz daleka, nemam nigdje ništa i bez vaše pomoći neću moći uzdržavati ženu i nejako Dijete. Pomozite, i Bog će vama pomoći! Ja znam ra-

diti, tesar sam, i odužit ću vam se, čim budem imao krov nam glavom...

Dobri su ljudi davali, pa je za nekoliko dana mogao iznajmiti kućicu izvan grada.

Nakon dugog puta opet su imali krov nad glavom. Kućica je bila prazna, ali toga se Josip nije bojao. Marija je rasprostrala odijelo iz zavežljaja na pod, položila Dijete, pokrila Gajrupcem, a tada pala na koljena i dugo zahvaljivala Bogu (što su prošli dug i opasan put). Kućica je bila prašna, neobijeljena. Dugo nije bila nastanjena, pa je odisala vlagom i plijesni. (Andeli su pristupili Mariji u pomoć, pomogli Joj uređiti novi dom. Posao je tekao brzo i veselo.) Marija je bijelila zidove (andeli su meli), uređivali Djetešce, pjevali Mu uspavanke. Bog je htio proći sve patnje siromaštva.

Sveti je Josip polazio danju na posao. Brzo se pročulo za njegov temeljit i lijep rad, pa su ga svakim danom zvali. Večerom bi

radio za svoju dragu Obitelj. Ubrzo je sadjelao za Mariju ležaj, za Isusa koljevku, pa stol, skrinje, klupe...

U jednoj od tri prostorije uredio je radionicu, u drugoj je on stanovao, a treću, najljepšu i najzračniju, uredio je za Mariju i Isusa. Ta treća prostorija služila im je kao hram, u kojem su molili, jer u Heliopolisu nije postojao hram jedinom, pravom Bogu.

Marija je dobro vidjela Josipa koliko se on trudi da uzdrži Nju i Dijete. Zalila ga je i odlučila pomoći mu radom svojih ruku. Ponudila se susjedama kao švelja, vezilja i tkalja, pa su joj žene donosile kući povjesma, lana, platna i konca. Marija se rado odaživala svakom poslu i tako je u skromnoj kući tekao život u redu, pun rada (ali bez velikih briga za kruh svagdanji). Kad je Bogorodica bila zaposlena u kući ili u vrtu, molila je Josipa da pridrži Dijete. Za Josipa su to bili najljepši časovi, najveće oduženje za

sav trud. Milovao je Isusa, ljubio Mu sićušne ruke i zahvaljivao se ponizno Bođu što Mu smije biti Hraničeljem na zemlji...

(... Prošlo je proljeće, ljeto i jesen. Došla je zima, bližio se prvi Kristov rođendan na zemlji.) Marija je mnogo razmišljala tih dana. Devet se dana molitvom spremala za taj veliki dan. Od tankog, lanenog platna otkala je svome Sinu haljinicu. Bilo je to savršeno tkanje: haljinica je bila iz jednog komada bez ijednoga šava. Priredila je svom Jedincu i sandalice. Na sam Kristov rođendan sjecala se živo sreće kad Ga je ugledala i prvi put privinula na Srce. Zazivala je anđele:

— Dragi moji pratioci nebeski, gdje ste, gdje? Doidite brzo i uzveličajte svojom pjesmom Njegov prvi rođendan!

Andeli su se pridružili Marijinoj radosti, slavili su Bogočovjeka s Marijom i Josipom.

Isus je te dane progovorio. Nije slagao slogove niti je tepao kao djeca Njegove dobe, nego je jasno izgovorao riječi. Nazvao je Josipa ocem, a Josip je na tu riječ iz zahvalnosti pao na koljena i ljubio Kristu nožice.

Od toga je dana bilo još lijepše u Josipovu domu. Mali je Isus tapkao po sobama i često se čuo Njegov nježan, djetinji glas: zvao je Majku i oca, kliktao je od radosti nad ptičicama, koje su dolijetale na prag, igrao se sa psetancem, a katkad je kušao oponašati Josipa, uzimao je dašćicu i čekić u ruke. Bilo je dana kad je ozbiljno gledao pred

sebe. Tada nije bio sličan drugoj, zemaljskoj djeci, Marija Ga je promatrala i požurila k Njemu. Vidjela je: Isus je složio drveće po duljini i drveće popriječko — Raspolo! Osjetila je u svom Srcu bol, žestoku i tešku. Činilo joj se da u zraku čuje jecanje andela.

Nije prošlo više od petnaest mjeseci otkako se sveta Obitelj nastanila u Heliopolisu, a grad se zavio u crno. Iz svake kuće čuo se jauk, iz mnoge su iznosi mrtvace.

Bilo je toplo, rano, ali bolesno proljeće. Rijeke su nabujale, poplavile polja, muljem nagnjile zemlju, a kad se zemlja stala isparavati pod sunčanim zrakama, koje su prodirale niske oblake, pojavila se teška groznica i kuga. U kućama su jaukali bolesnici, bolnice su bile prepune bolesnih jadnika.

Tada je kroz grad prolazila divna Majka s Djetetom u naručju. Sunce je obasjavalo Njezine putove, blagoslovjeni su Joj bili koraci. Obilazila je bolesnike, njegovala, liječila, tješila.

— Tko je ta čedna žena u bijeloj haljini, s velom na glavi, ispod kojega proviruje kosa zlačanog odsjeva, a očima kao dva sunca i uskih ruku kojima pridržava Dijete? Dijete, lijepše i milije od sve druge djece! Tko je ta žena, na čiju

rijec, pogled i dodir ozdravljuju polumrtvi? Tko je ta blagoslovljena? Kakva li je u Njoj moć? — pitali su ljudi i stali pratiti Njezine korake.

Prestrašili su se, jer onuda kuda je Ona prolazila nije bilo opstanka idolima: s bukom su se rušili kameni kipovi s tijelom čovjeka i glavom životinje, ružni i strašni poput zlih duhova. Rušili su se do Njezinh sitnih nogu, čiji se vršak prstiju nije smio dotači ni prah razmrskanih idola. Smjeliji su joj pristupili i pitali:

— Tko si, tiha ženo iz dalekog svijeta, pred čijom moći u prahu padaju naša božanstva? Tko si ti, koja bolesne ozdravljaš?

Marija im je tumačila da nije Ona koja ozdravlja bolesne, da ne padaju pred Njome idoli u prahu, nego je to djelo Boga, čije je Ona orude. Boga, koji je jedini Stvoritelj neba i zemlje, Gospodar sunca i zvježđa, vjetrova i kiša, bez čije volje ni vlas s glave ne pada čovjeku, koji se brine za ljudi, za ljaljane na polju, za sitnog crva na dnu mora. Bog, koji je Svemođuci i svuda. Samo im nije rekla da je Ona Njegova Majka i da je On sišao s neba da otkupi ljudi.

Mnogi su joj vjerovali, no bilo ih je, koji su odilazili, kimali glavom, jer nisu shvatili ...

7. prosinca 1975. zaklopila je svoje plemenite oči hrvatska književnica katoličke inspiracije MARA ŠVEL GAMIRŠEK, a samo nekoliko dana prije svoje smrti poslala nam je ovu pripovijest kao suradnju za naš GLASNIK. Rođena u Srijemskoj Mitrovici, književno je počela stvarati između dva rata. U hrvatsku književnost tog vremena ulazi svojom poznatom »šokačkom problematikom«, koju je obradivala cijelog života, da bi je završila i zaokružila svojim maestralnim djelom »Ovim šorom, Jagodac«.

Kroz »Gruntovčane« upoznali smo jednu stranu Podravine. Pogledajmo je pod drugim vidikom ...

SVJETIONIČARI

Iza nekoliko godina napornog rada u Opatiji, središtu svjetskog turizma, ali i obnove u duhovnim vježbama, trebalo je da bar na koji dan odahнем i promijenim vidokrug. Pa kamo ću drugamo nego u rodni kraj? Baza je Koprivnica, u gospodljubivu župnom dvoru.

Koprivnici, kao i čitavom kraju daje značajno obilježe poduzeće »Podravka« sa 5000 radnika, tko zna koliko desetaka tisuća kooperanata i milijuna mušterija. Ali u »Podravki« uz ekonomsko nastajanje vlasta um koji se brine također za znanstveno, kulturno i socijalno dobro kraja i pojedinaca. Mnogo ustanova, književnih djela i likovnih umjetnina nastalo je poticajem, nastojanjem i pomoći »Podravke«!

No vrijeme bi bilo uz centar vidjeti i okolicu. Desila se prva prilika. Našao se vozač pa na dan sv. Franje Asiškog prođosmo najprije čestitati imendantu župniku

»pustinjaku« u Podravskim Bregima. Iznenaden je i radostan. Živi sam samcat u župnom dvoru. Brinu se za nj dobri ljudi, a on im uzvraća revno duhovnim dobrima. Zatim hrlimo u Veliki Bukovac, gdje je crkveni god. Stižemo na svečanu misu. Radni je dan, ali u crkvi je oko 400 vjernika. Velik dio njih pristupa sv. pričestu.

U župnom dvoru skupilo se oko čuvenoga, agilnog i odlučnog župnika više od desetak bližnjih svećenika. Za stolom župnik sve vedro i umno pozdravlja. Priznaje se mojim učenicom, a ja se, dakako, veselim u srcu. Začas se zaboravilo na probleme, borbe i teškoće života, pa brzo zavlada vedra bratska povezanost i radost zajedništva.

Nedjelja u Koprivnici, u lijepo napunjenoj crkvi iza izrečene propovijedi i misse, za mene je okrepa i radost. Na koncu dana oproštajna večera u Herešinu. Ovo-

godišnji mladomisnik,iza prvihs svećeničkih čina i revne pomoći u rodnoj koprivničkoj župi, odlazi na dužnost za kapelana u Orosavlje. Brižni ga župnik prati i vozi onamo, pa se veseli prijaznom dočeku i nada blagoslovljenom djelovanju.

»ŽIVLJENJE I SENJE«

Slijedeći dan je bio povratak u djetinje doba. Dragi rodak vozi me u rodno mjesto Hlebine. Prolazimo kroz Peteranec pokraj spomenika čarobnog pjesnika Franu Galoviću, koji je nedostizivo lijepo iskitio čare vinograda »svojih bregov«. Samo nema više »prijatelja starog kostanja«. Posjekli su ga.

Pred crkvom stoji upravo župnik i sa svim slučajno njegov kolega iz dalje župe. Obojica su moji đaci. Iskrena radost. Ulažimo u župni dvor. Brzo dodemo na ponos kuće: galeriju slika s motivima »Život Isusov« od okolnih podravskih »naivaca«. Umno župnikovo tumačenje pojedinih slika, njihovo značenje i osobine otvaraju nove vidike i bude doživljaj radosti. Nedavno je župnik o dvjestagodišnjici crkve izdao veoma ozbiljnu i uspјelu studiju s kronikom župe. U njoj je i popis slika njegove galerije. No prati on i kajkavske pjesnike pa mi daruje tek izišlu zbirku Milana Krmpotića »Življenje i senje«, sa živim podravskim motivima.

U razgovoru nudi se dobrohotno drugi taj učenik da će me sutradan voziti u svoju i okolne župe po Podravini. Rečeno, dogovoreno. No danas nastavljamo put u Hlebine, moje rodno mjesto. Kad sam prije desetak godina bio na jedan dan ovdje — iza, čudno, 40 godina — bio sam pone-

što sjetan. Osim nove škole i poznate galerije slika činilo mi se da nema napretka. A danas, toliko toga obnovljeno, novih zgrada i stanova. Pohodili smo najprije župnika. Prijazno me zove da dođem jednoć za kakvu obnovu ili propovijed. Rado, ali čudni su kad god životni puti.

Iza toga prolazimo pješke s razgovorljivim i pametnim rodakom i vršnjakom Tomom kao vodičem. Ulazimo u kuću drugih rođaka. Svi beru kukuruz, samo je »čeke Jana« kod kuće. Gledamo oko sebe: udobno udešen stan.

— No, kakvi su ono likovi po ormaru?

— To su rezbarije snahe Bare. Desevak ih je na izložbi.

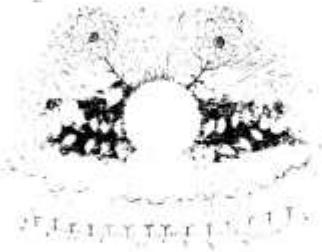
— Je li moguće? Odakle to njoj? Da li je to u krvi ili prilikama potaknuto? Ne znam, veselim se.

Kod »čeke« Katice, tako iskreno privržene, carski objed, sve za mene, rekonalescenta, prava okrepa.

Sad dolazi glavno: idemo u bilogorske vinograde, čare moga djetinjstva. Začas evo nas preko Novigrada kod Kelekova Brega iznad Plavšinaca u krasnom rođakovu vinogradu. Blago sunce nad obranim trsјem, ljepota prirode i Božja blizina. Koliko uspomena! Tu sam kao dijete sanjao, doživljavao pjesme, kojih nisam nikad izrekao. No nisu li u tom miru i blizini Božjoj nicale prve klice svećeničkog i književnoga zvanja? Tko bi to znao! Tražimo upravo onaj naš vinograd. Tu bi morao biti. Ali sad su tu zidane kuće — mjesto drvene čarobne kleti i podruma. Ni »moga« kostanja nema. Kako se sve mijenja, ali cilj je jasan i blizu...

NOSITELJI ŽIVOTA I KULTURE

Sutradan točno u devet sati eto dragog učenika, sada župnika u Novom Virju, po mene u Koprivnicu. Sunčan jesenski dan. U Novom Gradu nađemo župnika s djecom u crkvi kod vjeronauka. Stope u dva reda pokraj klupa, tibi i mirni, uljudno pozdravljaju. Prijazni župnik, češći gost kod mene u Opatiji, no uvijek u poslu. A i nama je mnogo proći, pa odlazimo u

ZUPNA CRKVA U PETERANCU PO-KRAJ KOPRIVNICE POKRAJ KOJE JE ZUPNIK DRAGEC KOMOREC UREDIO GALERIJU SLIKA S MOTIVIMA »ZIVOT ISUSOV« OD PODRAVSKIH »NAIVACA«.

Lurd, krasnu crkvu u Molvama, koju sam nekad kao dijete gledao s prozora rodne kuće u Hlebinama. Svećenici svi vani na poslu, samo č. sestra drži vjeronauk u dvorani.

Prelazimo dravski most idući u Ždalu. Župnik — opet moj učenik — iznenađen, prima nas srdačno. Sve bi nam dao i ugodio. Ja nisam ni za jelo ni za pilo. No moj vozač još je natašte. Ponude ga obilnom užinom — i to će mu biti sve do večere. A domaćin župnik priča o svojim prilikama. On je ovdje kao na pograničnoj straži. Daleko od svijeta. On unosi u ovaj kraj na mrtvoj točki život, kulturu i daje smisao života. Uz vlastite žrtve. Ali vrši svoju dužnost i Božje poslanje. A mnogo je takvih svećenika ...

Oko podne eto nas u vozačevoj župi — Novo Virje. Tu se ima što vidjeti. Svojim trudom i znojem podigao je od temelja novu modernu crkvu, veliku, svjetlu, zračnu, snabdjevenu peći za grijanje. Po čitavom stražnjem zidu golema originalna slika sv. Josipa kako lebdi i bdije nad čitavim podravskim krajem, s mnogo

prizora iz ljudskog života. Reče jedan bliskup: Ova bi crkva pristajala u svaki dio Zagreba. Odakle tom mladom čovjeku toliko snage i požrtvovnosti? Predobio je, doduše, za pomoćnike mlade i zrele odaane vjernike. Ali u župnom stanu, koji je opet sam podigao, nema ni žive duše, nego sve puno knjiga i razbacanih listova. Za jelo sam spremi nešto što traži najmanje vremena, jer on je izveo još i drugih znatnih potvjeta. Ima smisla i za pisani riječ pa izdaje od vremena do vremena župski list, koji mu veoma uspijeva sadržajem i oblikom. Pruža mi najnoviji broj. Uz domaće obavijesti tu je mnoštvo dragocjenih podataka, vjerskih poticaja i književnih pokušaja. Zna predobiti mlade i starije suradnike, ali svemu daje on končan lik. Jest, mlad, vedar i veseo, zdrav, nadamo se da mu neće tako skoro klonuti snaga. Tu djeluje, uz čvrstu volju, samo duboko svećeničko uvjerenje — i Božja milost.

Iza temeljitog pregleda hitamo u Pitomaču. Župnika nema kod kuće, ali zato je tu kapelan, opet moj đak: sama ljubežljivost i obzirnost. Nudi ručak, sad su oko dva sata popodne, on je čas prije došao s posla i objedovao. Moj vozač, začudo, nije za jelo, ja molim šalicu čaja. Razgledali smo onako brzo i temeljito crkvu obnovljenu nakon nedavnoga požara. Kapelan, uz druge poslove ima 20 sati vjeronauka na raznim mjestima. Tuži se samo da nema vremena za čitanje i studij. Uvijek iste tužbe i žrtve.

Sratili smo se župniku u Sesvete. Opet moj učenik. Došao je upravo s posla. Ima golem župni stan, koji se očito ruši. Treba zidati novi. Spreman je na trud i napore.

U Đurđevcu se uvodi u crkvu grijanje.

Golem posao, ali odvija se. U Virju nas župnik prima opet prijazno, pokazuje do tjeranu crkvu i nov župni stan.

Vraćamo se u Koprivnicu. Nudimo vozača objedom i večerom. Neće da čuje, žuri se kući, ima večernju misu. A onda za večeru? Tko zna što i kako će je spremiti? Veli samo ovo: »Da mi je bar kakva restauracija u kojoj bi osigurao ručak, drugo bi bila igračka. Ovako gubim dragocjeno vrijeme...«

BUDNI ĆUVARI SVJETLA

Tako sam obišao te budne stražare koji, kao na morskim svjetionicima, često na zabačenim ili izloženim točkama, pale i podržavaju svjetlo u kraju i srcima. Žetve su goleme, napori i brige svuda, ali tako se ostvaruje Božje kraljevstvo, često s očitim napretkom i uspjehom na mnogim mjestima i područjima, premda se isto tako osjećaju goruci problemi i zabrinutosti kraja i naroda.

Ostalih nekoliko dana bilo je sve prožeto radosnim razgovorima s kulturnim i vjernim ljudima što se skupljaju oko župnog dvora.

A u gradu svaki čas neočekivani susret s nekadašnjim učenicima. Jedan je veoma mlađi direktor važne ustanove, poznat i nagrađen u javnom životu. Pokazuje

mi svoju odanost te izriče da mu je odgoj u srednjoj školi dao temelje za ozbiljan rad, koji mu donosi uspjeh i priznanje. A drži se svojih visokih načela s jasnim ciljem života.

Drugi vrši tih i vjerno svoju socijalnu dužnost. Treći je prošao kroz mnoge kušnje, ali tako prekaljen unosi očito svjetlo i radost u svijet. Ima ih još, nismo uspjeli naći sve.

Zavirio sam nekoliko puta u franjevačku crkvu i samostan, gdje oci tih i vjerno, uz mnogo vedrine i odricanja, skupljaju duhovne zalihe milosti na čitav okolni kraj.

Ostvarenje kraljevstva Božjega bez napora i žrtava časnih sestara ne može se pravo ni zamisliti. A one su ovdje prisutne, uz Božju utjehu, na svim dijelovima grada.

Župna crkva i njezin dvor bili su, s atmosferom vedrine i vjernosti, ishodište i središte svih mojih doživljaja i okrepe. A kao najjači dojam ponio sam u srcu divljenje i priznanje onim vjernim čuvarama svjetla, često na mrtvoj straži, koji uz mnoge žrtve i napore donose Božje svjetlo mira i blagoslova, šire kulturu, dijele Božju utjehu i daju cilj i smisao u napretku, kao i u teškoćama života šarolike i ravne Podravine.

O. Josip Badalić

PODRAVSKI ĆOVJEK POZNAT JE KAO MARLJIV I VRIJEDAN GOSPODAR. NE ZOVU IH BADAVA PO MARLJIVOSTI I VRIJEDNOSTI »HRVATSKI NIJEMCI«.

Za kulturu nad civilizacijom

Opće je poznata činjenica da gotovo kod svih današnjih ljudi materijalne stvari imaju veliku vrijednost. One se ravnaju po svojim zakonima, imaju svoju istinu i dobrotu, koju su ljudi po znanstvenom, tehničkom i umjetničkom razvoju malo-pomalo otkrili. Strahovito brz razvoj raznih grana znanosti u zadnjih 50 godina, a koji čovjeka neprestano goni na nova otkrića, uspjehe i dostignuća, napose je prisutan kod industrijski razvijenih zemalja tzv. zapadnoga svijeta. Grožnjava junnjava za tehničkim pretekom i što većom materijalnom proizvodnjom treba da služi čovjekovu što višem standardu života. Trgovina je jedna od glavnih djelatnosti potrošačkoga čovjeka.

Druga je isto tako poznata činjenica da sav tehnički razvoj ne služi uvijek čovjekovu dobrobitu, a još manje nekim višim vrednotama, čovjekovu posljednjem cilju. I tako, umjesto da taj razvoj i standard čovjeka oslobađaju, oni ga sve više zaroobljavaju te postaju zapreka na putu prema čovjekovu konačnom preodređenju. Oni postaju uzrok da se pogazi ljudsko dobrostan mnogih, da sve više prevladava sebičnost, da se širi kriminal i tako se sve više gubi sposobnost tražiti istinu, pravo ljubiti, bratski služiti.

Budući da je baš u tom zapadnom svijetu kršćanstvo već dugo prisutno, on nosi i u име kršćanstva pred nekršćanskim narodima veliku odgovornost. A kako će je ispuniti ako se samo materijaliziralo i ako se samo ne zna voditi zakonima Evangelija?

Mnogi nekršćanski narodi sačuvali su smisao za nadzemaljske stvarnosti, bratstvo, humanizam. Dobro će biti da materijalizirani narodi

zapada osluškuju njihovo bilo te kod njih otkriju one vrijednosti za koje sami sve više gube smisao. Zato, na primjer, zanimanje za nogu, za zan-metodu razmišljanja može imati tu pozitivnu stranu da se nanovo roditi smisao i za duhovne stvarnosti.

Kako je danas čitav svijet povezan sredstvima društvenog priopćavanja, dobro je da jedni druge osluškujemo, da među sobom izmjenjujemo misli i iskustva, da jedni druge nadopunjujemo, otkrivajući dobro koje posjedujemo, da bismo izbjegli materijalizaciju, koja jednakc prijeti svima.

Ova nakana može za nas biti ikrasna prilika da sebi postavimo dva spasonosna pitanja:

1. Koja ljestvica vrednota upravlja mojim životom, što u svome životu stavljam na pravo mjesto, čemu sve dajem prednost?

2. Zaustavljam li se samo na materijalnim stvarima ili sam sposoban da mi one budu od-skočna daska za više vrijednosti?

U odgovaranju na ta pitanja neka nam svojim svjetлом pomogne Božja Riječ iz Svetog pisma!

»Nebesa slavu Božju kazuju, navješta svod nebeski djelo ruku njegovih.« (Ps 19,2)

»Ali vam kao Radosnu vijest donosimo zapovijed da se obratite od ispraznih stvorova živome Bogu.« (Dj ap 14, 15)

»Vjerom doznaјemo da je svijet stvoren Božjom riječju, tako da je vidljivo proizvedeno od nevidljivoga... Vjerom Mojsije radije odabra da bude zlostavljan zajedno s Božjim narodom nego da ima časovito grešno uživanje.« (Hebr 11, 3 i 25)

Josip Antolović, DI

Početkom studenoga prošle godine poslao nam je otac Gabrić veoma lijep članak, u kojem opisuje rad Misionarki Ljubavi u Maria Pollyju. No poslije toga stiglo nam je još jedno pismo, u kojem on opisuje svoje žrtve. Tako ćemo dobiti cijelovitiju sliku o onome što se događa u tej novoj postaji.

I čudesna se događaju

SESTRE ROZA I MERLYN U SLUŽBI SIROMAHA

Sestre naše Majke Terezije, »Misionarke Ljubavi«, uvijek su vesele, uvijek sretne.

Prije podne sam ušao u našu novu malu bolnicu, gdje već od ranog jutra rade sestre Roza i Rošini. Ponедjeljak je. Jučer je dispanzer bio zatvoren, pa je danas došlo skoro tisuću bolesnika. Danas je dan za žene i dječicu. Vrućina je i sparina. Dvije sobe, velika veranda i prostor pred dispanzerom — sve je puno. Došli su i iz 20 km udaljenih sela. Svatko bi želio u prvi red.

Sestre pregledavaju, daju lijekove, tumače kako ih treba upotrebljavati, čiste rane (i to još kakve rane!), zavijaju ih i povezuju. I oko podne, nakon četiri sata ili do pet sati tog napornog rada, još uvijek se smješkom daju lijek, daju ljubav, daju sebe — ili bolje — daju Isusa.

Ta ljubav privlači, ta iskrena radost u žrtvi i davanju pravi čudesna. Jest, previ i tjelesna i duševna čudesna.

Nedavno nas je došao pohoditi glavni oficir policijske postaje ovoga kraja, gospodin Sinha. Došao je s cijelom obitelju. Doveo ih je da vide život sestara, njihovu požrtvovnost, onaj »nji-hov rajski smješak i sreća«, kako mi sam reče. On je nedavno morao dati ovamo po poslu. Viđio je to mnoštvo oko dispanzera, sjed je tamo i kao prikovan je dva sata samo gledao to mnoštvo ljudi, tolike bijedne majke s djećicom, umorne, ispaćene, bolesne. Sestre ih primaju s ljubavlju. U svoja daleka sela vraćaju se ljudi sa srećom, zahvalnošću i utjehom u očima, s lijekom u ruci, s blagoslovom u srcu.

I reče mi on: »Vidio sam nebo na zemlji toga dana, pa sam, eto, doveo i svoju obitelj da i oni budu dionici te sreće.«

I mnogi drugi ljudi su mi to rekli. Čuli su oni već prije o Isusu, no sada tu Isusa vide. Dogadaju se čudesna u dušama — obraćenja ljudi koji o Bogu i vjeri gotovo nikada nisu ni mislili.

Dogadaju se i tjelesna čudesna. Ja sestrama velim: »To su Isusovi darovi, kojima vas On želi ohrabriti, ojačati, da s još većom radošću možete naprijed žrtvujuci se potpuno za Njega i za ove najsiromašnije.«

Sestre su ovdje imale svoje osamnevne duhovne vježbe. Iz Kalkute ih je došlo oko 20. Kuća je malena, no one su se stisle. Po noći jedna se smjestila u ovom kutu, druga u onom kutu, pa onda na klupama, na hasurama, onako na betlehemsку.

Zadnji dan duhovnih vježbi došla su u dispanzer tri veoma teška bolesnika. Donijeli su ih jednog za drugim. I, hvala dragom Bogu, sve se sretno svršilo.

Malu Kamini donijeli su polumrtvu. Oboljela je od kolere. Već je hladna. Kod kolere to ide brzo; krv se razvodnjuje.

Sestre su se odmah dale na posao. Počele su sa »saline injectione«, i to čitave dvije boce kroz žile. Onda su davale glukozu. I one i roditelji djeteta bđiju nad njim sa zebnjom u srcu. Kaminići roditelji su protestanti, ali već se dulje vrijeme spremaju da stupaju u Katoličku Crkvu. Kaminin dijd Anol bio je veliki protivnik

MALA KAMINI DONIJELO JE NA DAR CETIRI JAJA

svete Crkve. Danas plače, gledajući kako vene taj mali cvjet. Reće mi: »Hajdmo, oče, da se molimo u sestarskoj kapelici! Napraviti će zavjet Blaženoj Gospi.« I otišli smo. Klečelići je Gospa učinio zavjet, a prije je nije niti volio, niti joj se molio. Upalili smo pred oltarom sviljeće. Iz svega srca su molili: Anol, te otac male Kamini Bhupen, i svi ostali. Dragi Isus i draga Gospa uslušali su ih. Nagradili su požrtvovnost sestara. Borba je bila teška. Malo tijelo kao da više neće moći izdržati. No Kamini je napokon ipak otvorila oči. Krv se počela vraćati, iako podne na ispadenom licu male Kamini pojavio se bolan, ali krasan smiješak, a isto tako su se smiješile sestre Roza i Rošini, dok su se na licima roditelja i starca Anola poavile suze zahvalnice.

Dok su sestre spašavale malu Kamini, ljudi su donijeli u dispanzer malu djevojčicu iz obližnjeg sela. Dijete krvarilo već od jutra. Blijeda je kao krpa. Seoski doktor ne može tu više pomoći.

Djevojčica je lovila ribe u barama, pa joj se velika pijavica uvukla u utrobu. Na ljudsku tu više nema nade. No ovđe se ne mjeri ljudskim mjerilima. Sestra Roza mi reče da u gradovima, gdje je dosad radila, nije nikad imala takvih slučajeva, ipak se odmah dala na posao, iako ponosi sretni su roditelji odnijeli svoju kćerkicu kući. Pijavica je bila izbačena iz tijela, krvarenje je prestalo.

I još jedan slučaj se dogodio te iste noći. Baš pred ponoc donijeli su dvadesetgodišnjeg Nokulova sina. Ubola ga otrovnica u desnu ruku.

Vać je izgubio svijest, očima preokreće. Srce mu naglo slabilo.

Sestra Roza je izvukla iz ormara mali crni kamen. O njemu sam već prije čuo, no nikada nisam vidio kako se upotrebljava. Zarezala je oštrom nožem mjesto zmijjakog uboda, dobro ga očistila, osobito od ulja, i stavila taj mali crni kamen na ranu. Rana ga je privukla kao magnet. Nakon jednog sata mladić je bio izvan opasnosti. Ta posebna vrsta kamena apsorbira otrov iz žila. Kasnije kamen treba držati oko pola sata u mlijeku, pa se ponovo može upotrijebiti.

Eto, u jednom danu tri mala Isusova dara: tri ozdravljenja, ne u Lurdru u Francuskoj, nego u našem malom Lurdru — »Maria Polly — Gospinu seću u udaljenim sunderbarskim džunglama Bengalijske!«

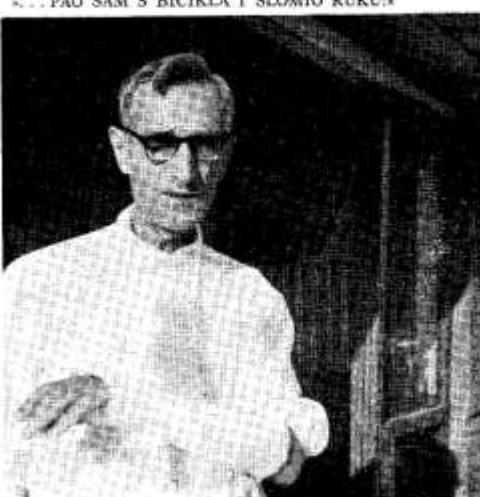
Sve su sestre bile sretne. Jedne su pomagale drugima kao prave sestre. Bjelje su čitavu noć, i sljedećeg dana, dok su čekale prijevoz u Kalkutu, sve su pomagale u bolnici. Do jedan sat popodne namirile su lijekovima skoro tisuću bolesnika. Ljudi gledaju i vele: »Kako se samo medusobno ljube, kako veselo i redo pomažu!«

Došla mi je na pamet misao da je to bio znak i prvih kršćana po kojem su ih drugi prepoznavali: »Gle, kako se ljube medusobno!«

Na blagdan svetog Andrije pisao je svome bratiću Fra Nikoli Gabriću između ostalog i ovo:

Građnja ovdašnje crkve i kapelice po sellima prilično su nastredale ove godine. Imali smo strašne trropske oluje. Mnoge su nam kapelice bile srušene. Trebalo je iznova počiniti čim su

... PAO SAM S BICIKLA I SLOMIO RUKU!

kiće prestalo, a prestale su veoma kasno. No u tom poslu ne smijemo očajavati, treba junački naprijed.

Sam sam, pa je teško na sve stići. A zidati u ovim udaljenim krajevima — jedva možeš zamisliti što to znači, osobito u vrijeme tropskih kiša. No vi ste se svi tako rezno molili, pa je, eto, već šest zgrada tu i nekoliko kapelica po selima bar pod krovom. Samostan ije posvema dovršen.

Ja sam do zadnjeg tjedna živio u maloj daščari. Tamo sam se prilično napatio, no kad sam se selio u ovu malo bolju »konobucu«, bilo mi je teško pri arcu što se moram rastati s onim kutićem...

Zdravlje mi nije baš najbolje ovog zadnjeg mjeseca. Uhvatila je mnoge nekakva gripe i groznice, a ja sam uz to i malo nastradao. Vraćao sam se s teškog putovanja. Baš sada posvuda vlada velika bijeda, pa skoro čitav dan nisam ništa jedo. Vraćao sam se uz Ganges na bidiklu, previšuo se i slomio lijevu ruku. Onesvijestio sam se. Bio sam sam samoš daleko od sela, no Božja providnost ije htjela da se tim putem vraćala dvojica ljudi, i ja sam se s njima sretno vratio kući. Slikali su mi ruku na rendgenu i stavili je u gips u bolnici u Kalkuti. Kad sam ih čuo kako bi me htjeli ostaviti u bolnici, izgubili se brzo... Nije ti Ante za bolnicu, ni bolnica za Antu. Na mledu je, pa će zaresti; tek mi je 60!

Hvala Bogu, posao ide lijepo naprijed. Jest malo teško, ali dragi Bog je lijepo uredio, kad nam je dao dva oka, dva uha, dvije ruke, ali samo jedan jezik...

Eto, valjat će se odmoriti malo...

=====

ZADNJA MOLITVA I ZADNJI BLAGOSLOV UMIRUCEM STARCU SOSIJU

IZ SESTARSKIH PISAMA

Zelja nam je da prijatelji misija saznaju o što većem broju naših misionara i misionarski. Stoga ovdje donosimo izvukne iz pisama naših misionarki iz Indije.

U GAIBIRI SESTRE OBILAZE SIROMAHE PO NJIHOVIM KOLIBAMA

Sestra SILVINA MUŽIĆ javila se krajim pismom iz Gaibire 15. studenoga 1975. Između ostalog piše: »Prije nekoliko dana primila sam dar iz domovine. Došao mi je u prav čas. Sad je ovdje riječ najjeftinija, pa ču je moći tim darom nabaviti prilično mnogo da je čuvam za naše siromahe kad nastupe dani gladi. Od srca zahvaljujem svim dobročiniteljima koji su mi to omogućili. Neka vam dragi Bog obilno naplati vašu velikodušnost.«

Ovih dana po selima bilježim obitelji kojima je najpotrebnija pomoći. Sad je ovdje prilično hladno, pa ču tim siromasima podijeliti nešto tolog odijela, što su inam poslali razni dobročinitelji.

Što bismo mi misionari mogli učiniti da ne dobivamo pomoći od dobrih ljudi, prijatelja misije...«

Sestra IVANA STAKOR sretno se vratila iz domovine k svojim gubavcima u Matigani. Odatle se javila odukljim pismom. Evo najzanimljivijih odlomaka.

»Dragi dobročinitelji, svaki dar vas se sjećam u svojim molitvama, a svakog četvrtka imamo posebnu svetu misu na vaše nakane. Toj svetoj misi prisustvuju i bolesnici nekatolički pa se i oni zajedno s nama mole za vas.«

Moj pohod Kanadi, Njemačkoj i Belgiji dao mi je mnogo misliti. Tu sam vidjela toliko bo-

goststvo. Ljudi imaju svega. Nepoznata im je glad i neimaština. Kad sam se nakon toga vratila ovamo, još jače sam osjetila što znači neimaština bljeda, glad, bolest i zapuštenost. Bože dragi, kako bi u svijetu bilo drugčije kad bi bogati bili darežljiviji prema onima koji oskudijevaju. Koliko bi se ljudi moglo nahraniti samo onom hranom što je bogati bacaju.

Mi ovdje svaki dan hranimo i liječimo 230 gubavaca. Osim toga, redovito nam dolazi po lijek oko 1.300 gubavaca. A kako sada dolazi zloma, za te jednike ču kupiti 1.300 pokrivača, te riže i sapuna. Miljeko u prahu dobio je brat Robert, dok će sestre Majke Terezije nabaviti voća i povrća. Tako ćemo bar za Božić malo razveseliti te naše patnike.

Za umiruće gubavce podiđi ću još jednu kolibu darovima iz domovine.

Prije nekih mjeseci dana donijeli su nam ovamo djevojčiku od sedam godina. Bila je sva natečena. Čijeli smo je mjesec liječili. Majka ju je ostavila jer više nije mogla gledati njezine patnje. Djetetu je bivalo sad bolje, sad opet gore, dok nam je napokon nije smrt ugrabilo. Umrla je kao kršćanka. Na krštenju smo joj dali ime Marija.

Prije dva dana donijeli su nam nekog mladog čovjeka. Našli su ga na peronu kolodvora, gdje je već umirao. Nismo ga mogli spasiti za ovaj svijet, ali smo mu otvorili nebo; otišao je s ovog svijeta kao kršćanin.

Takvih slučajeva imamo veoma mnogo. Pa kad mnogima od njih ne možemo ništa drugo učiniti, trudimo se da im pomognemo umrijeti kao kršćanima. A to je sigurno ono najviše što čovjek može za svoga bližnjega učiniti...»

SESTRA IVANA STIGLA U SILIGURI SVOJOM TROKOMICOM

ZAMBIJA

Glasi iz Zambije

Ovaj put možemo donijeti tek nekoliko kraćih izvadaka iz pisama naših zambijskih misionara. Kako pišu, previše su zaposleni, pa ne stižu napisati dulja pisma.

DOMORODACKE SESTRE SA SVOJIM OSNIVACEM LU-SACKIM NADBISKUPOM MILINGOM

Brat BENEDIKT FOSTAČ u svom pismu od 9. studenog 1975. piše: »Sagradiли smo novu samostansku zgradu za domaće redovnice. To je nova kongregacija, koju je prije kratkog vremena osnovao naš lusački nadbiskup msgr. Emanuel Milingo. Nedavno su prve četiri sestre položile svoje prve redovničke zavjete. Na tu svećnost je došao i predsjednik države dr. Kenet Kaunda. On je pod svetom misom održao malu propovijed. Naglasio je koliko su za Zambiju važne domaće redovnice. Sestre je poticao na ustrajnost u svetom svanju.

Te sestre preuzimaju jednu tiskaru, koju su napustile sestre Klaverjanke.

Novi samostan ima osam soba i sve ostale potrebne prostorije. Vodovod i struju uveli smo brat Ilija i ja. Tako smo eto pomogli Nadbiskupu da se okuće njegove študenice...»

Brat ILIJA DILBER piše 24. studenog 1975. nekoliko redaka o svojim brigama: »Kad god moram pomoćnicima prepustiti da negdje uvođe struju, onda ih moram stalno nadzirati. Inače se često dogodi da veoma površno obave posao. A onda imam zbog toga kasnije velikih nepričika. Tako sam bio prisiljen prošli tjedan poći nekih 130 km daleko od Lusake. Tamo na jednoj misionskoj postaji podižem kuću za katehistu.

Vozio sam tamо zidare, alata i nešto materijala. Kad sam se vratio kući, našao sam da su ti moji radnici na elektrifikaciji napravili prilično mnogo pogrešaka. Neke od njih uspio sam na vrijeme ukloniti, ali nisam mogao sve. Kad mi je došla inspekcija da mi odobri priključak, odbila je dati odobrenje dok se svi kvarovi ne uklone.

Mnogo muke zadaje mi i nabava materijala za gradnju. Tako sam pet puta slao prevoznika po cement, ali svaki put je uzalud čekao po nekoliko sati. Do danas nisam dobio još ni vreću cementa. Ipak nas poteškoće ne smiju slomiti. Ta radimo za Boga i duše...»

Uza sav svoj posao brat Ilija je uspio napisati knjižicu o svome radu u razdoblju od 1970. do 1974. godine. Svakako, središnja točka te knjižice je gradnja crkve u Mumbwi. Knjižica će izći iz tiska početkom ožujka.

BRAT ILIJA MEDU DJECOM U SIROTISTU U KASIZIJU

Sestra EMICA VERLIĆ, naša laička miszionarka, javlja se iz bolnice za gubavce u Liteti malo duljim pismom od 6. studenog 1975. Iz njega vadimo nekoliko odlomaka,

»Tijekom godine 1975. bila mi je povjerena briga za lijekove. Ja sam bila dužna nabavljati potrebne lijekove iz centralnog državnog skladišta u Lusaki. Također sam se morala brinuti i za sav medicinski pristor. Moja je dužnost i to da te lijekove i medicinski pristor izdajem svakidan pojedilnim rednim jedinicama. O svemu tome moram izraditi mjesecni izvještaj.

K tome pridolaze vanjski bolesnici koji ne

SESTRA EMICA POZDRAVLJA PRIJATELJE U DOMOVINI

baluju od gube. I njima dajem lijekove i injekcije, zavijam i previjam rane. Kroz tu moju ambulantu prođe takvih bolesnika godišnje oko 3.600. Toliko ih bar imam registriranih. No k tome treba pribrojiti još oko tisuću onih koji dodu tražiti neku manju medicinsku pomoć.

Kad je u listopadu otišla jedna časna sestra na odmor u domovinu, ja sam od nje preuzeila brigu za neke vrste »Kerltasax«, tj. za sve ono što ljudi poklonju za naše bolesnike, kao što je odijelo, obuća, posteljina, novac, hrana... Za te stvari ima posebna zgrada i odatle se onda bolesnidima prema potrebi te stvari dijele.

Sad se moram pobrinuti za božićne darove za naše bolesnike. Treba napraviti oko 200 paketa, a za tu svrhu imam svega 200 kwača. Morat ću dodati prilično od svoga novca da priprevam te darove.

Vodim brigu i o radnoj terapiji naših bolesnika. Pletu košare od palminog lišća, pletu vunene veste, pulovere, dječje kapice i druge stvari. No ja moram nabaviti vunu. Te predmete onda prodajem i njima plaćam njihov rad.

Kako vidište, nema ovdje opasnosti da ćemo se prepustiti ljenčarenju.

Veoma se veselim što nam je ovamo došla Ivanka Šuber. Sada kad smo dvije, bit će nam mnogo lakše. O njezinom dolasku pisat ću vam drugi put više.

Srdačno pozdravljam sve prijatelje i dobročinitelje.

U Isusu odana i zahvalna
Emica Verlić

Rudolf Breber traži nasljednika

CASNI BRAT RUDA U DRUSTVU SVOJE DRAGE MAMICE I RODBINE KOJU JE UVIJEK JAKO VOLIO.

Tiki odlazak biskupa dr Salača

Nećuđno se srušio jedan hrast, pod čijom su krošnjom mladi bogoslovi kroz gotovo 20 godina nalazili svježu okrepnu za svoju svećeničku izgradnju i čije su se grane — u posljednjih pet godina — raširile ne samo nad područjem zagrebačke nadbiskupije nego i nad ostalim našim krajevima, dajući čvrsto uporište svakome tko je stajao na liniji Isusa Krista, Crkve i Rimskoga Pape. Snaga toga hrasta bila je u blagosti i poniznosti: baš u onim

krepostima koje su specifične za štovatelje Isusova Srca.

Hrastovi su danas rijetki, ali su zato vrijedni!

S drom Salačem nestaje iz naše sredine čovjek koji nam je svima davao sigurnost da smo na pravom putu ako ga slijedimo, a ujedno nam je svakodnevno pokazivao kako djeluje evanđeoski kvasac: skromno, nemametljivo, tajanstveno i sakriveno. Rekli bismo malo i bojažljivo. Ali zato uporno, ustrajno i duboko.

Baš na zadnji dan stare 1975. godine na Mirogoju smo otpratili č. brata Rudolfa Brebera, čovjeka čija će smrt bolno odjeknuti u srcima mnogih koji su navikli čitati njegovo ime na brojnim izdanjima raznih knjiga.

Roden je u Donjoj Stubici i tu je dobio u baštinu svoj specifični osjećaj prema rođnoj grudi i prema potlačenom čovjeku. Sa 14 godina kreće u svijet i u Sisku svršava trgovачki zanat. U svojoj 24. godini kuća na vrata isusovačkoga samostana i Jordanovcu u Zagrebu.

Njegova marljivost, kao i njegove trgovacko-administrativne sposobnosti ne ostadoše dugo sakrivene poglavarima. Vrlo brzo uzima važno mjesto u Upravi izdanja Glasnika. Odlučan i pronicljiv, spretno uređuje administraciju te se uskoro ne samo pretplatnički dugovi smanjiše, nego poraste i sam broj pret-

platnika. Čim jeiza rata Glasnik počeo ponovo izlaziti, prvi poratni urednik o. Franjo Šipušić uzima ga sebi za suradnika da vodi svu Upravu. Ostao je vjezan toj službi sve do svoje smrti. Gotovo pred samu smrt morali smo mu pokazati kako će izgledati korice GLASNIKA za 1976. godinu.

Kao redovnik brat Rudolf može služiti uzorom: sve do konačnoga pada u postelju redovito se dizao u 4,30. U pet sati već je bio u crkvi ili u kapelici, odakle se nije micao do 7 sati. Bio je realist i praktičar, imao je smisla za materijalna dobra, ali je ipak bio pun duha Božjega i revnosti za slavu Božju... Rudolfovo mjesto ostalo je prazno. Nadamo se da će isprositi od Božjega Srca nasljednika baš među čitateljima GLASNIKA, kao što je i on - čitajući GLASNIK - upoznao Družbu Isusovu.

zahvalnice

ZAHVALJUJEM SE PRESVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGRESNOM SRCU MARIJINU
... i m. Klaudiji što moja okolina pokazuje
napredak u vjeri. — Zagrebčanka
... za dobar uspjeh u školi. — F. D., Veliš-
kovci
... sv. Josipu i sv. Ani za zdravlje. — K. I.
Črnkovci
... za uslišane molitve i za sve primljene
milosti. — Jele i Zdenka Petrić, Alllovci
... i Majci Božjoj Gorskoj na svim primlje-
nim milostima. — Zahvalna Ana
... Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu i o.
Leopoldu na mnogim milostima i na po-
moći u bolesti. — Alekса Crnjević
... presv. Trojstvu, Mariji Pomoćnici i o. Le-
opoldu za zdravlje. — Cecilia Gotal, Viro-
vitica
... Presv. Trojstvu, Gosi od brze pomoći i
svima svetima na poboljšanju zdravlja
moje mame. — Kata Pavošević, Vino-
gradci
... na uslišanoj molitvi. — S. Lj., Jaska
... za sretno položene ispite. — K. B., Va-
raždin
... Gosi od brze pomoći i uzoritom Kardi-
nalnu za sve primljene milosti. — Zahvalna
majka, Črnkovci
... na sretnom porodu moje kćeri. — M. M.
P.
... Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Antunu i
Petru Barbariću za sretno putovanje mo-
je unuke u Kanadu. — Ivana Ć., Zelina
... i o. Leopoldu za ozdravljenje moga muža
i za sve primljene milosti. — Marija H.,
Čakovec
... Presv. Trojstvu, sv. Nkoli Taveliću i o.
Leopoldu za uslišane molitve. — V. R.,
Međimurje kod Čakovca
... i svima svetima za sretno uspjelu opera-
ciju. — Ana Vidaković, Tordinči
... i sv. Anti za položeni ispit. — Manda Cip-
rić, Slavonski Brod
... i Majci Božjoj Bistričkoj na uslišanoj
molitvi. — J. T., Varaždin
... za velike pomoći koje sam kroz cijeli ži-
vot primao a pogotovo u zadnje vrijeme.
— Ante Pirja, pomorac iz Rijeke
... za primljene milosti i za uslišane molitve
za moju obitelj. — Ivanka Drijenčić, Va-
reš
... na sretno uspjeloj operaciji moje majke
i na mnogim uslišanim molbama. — Dra-
gica Vranek, Pitomača
... Gosi od brze pomoći i sv. Anti što su
nas sačuvali u teškoj prometnoj nesreći.

— Obitelj Glavaš
... Gosi od Milosrda i sv. Josipu za dobive-
ne mnoge milosti. — Mato Kuljić, Dub-
rovnik
... i o. Leopoldu za primljene milosti. — M.
D., Vrbnik
... i o. Leopoldu za ozdravljenje. — Obitelj
Kosar
... za primljene milosti. — Milica Japirko,
Solin
... i sv. Anti što mi je obitelj ostala živa i
bez ikakovih povreda, dok su kola posve
uništena u prometnoj nesreći. — Božo
Lipovac, Surkovač
... i Majci Božjoj Lurdskoj što smo Darko
i ja upotreboom lurdskе vode ozdravili. —
Darko i Bara Mateša, Demerje
... i sv. Josipu za sreću, zdravlje i mir u ku-
ći te dobar uspjeh sina u školi. — K. Ma-
uhar, Delnice
... i Gosi Sinjskoj na primljenim milosti-
ma i za dušu i za tijelo. — Ivan Benzon,
Vranjic
... i svima svetima za uslišane molbe i prim-
ljene milosti. — M. S. K., Garešnica
... sv. Antunu i o. Leopoldu za primljenu
milost. — M. V., Ogulin
... i Gosi od brze pomoći za uslišanu mol-
itvu. — Ruža Slišković, Lyon (Francuska)
... sv. Josipu, sv. Antunu i dušama u čisti-
lištu na uslišanoj operaciji moga sina. —
Obitelj F., Dalmacija
... i Gosi od brze pomoći na primljenim
milostima. — I. B., Podr. Sesvete
... sv. Josipu, sv. Anti i Papi Ivanu XXIII.
za ozdravljenje i što sam dobila stan. —
Lucija Buković, Đakovo
... sv. Judi Tadeju i sv. Antunu što sam po
njihovu zagovoru ozdravila od teške bo-
lesti. — Magdalena Slošić, Zagreb
... i Gosi od brze pomoći što su mi pomogli
u teškoj nesreći. — M. L., Virovitica
... Gosi Lurdskoj i svetim zaštitnicima što
mi je sin sretno završio školu i za sve
primljene milosti. — Zahvalna čitateljica
... Gosi Lurdskoj, sv. Josipu i sv. Anti za
moje ozdravljenje i ozdravljenje moga
muža. — Anica Domac, Privlaka
... Gosi od brze pomoći, Ivanu XXIII. i
Petru Barbariću na primljenim milosti-
ma. — Marica Bertić, Privlaka
... sv. Josipu, sv. Franji i sv. Antunu za sve
dobro i za sve trpljenje u mojih 88 godi-
na života. — Mijo Latković, Karlovac

PREPORUČUJEM SE I NADALJE
NIHOVOJ ZASTITI

Isus Krist - znak protivljenja

Piše: Franjo Pšeničnjak

«Sad možeš, Gospodine, otpustiti slugu svojega,... jer mi oči vidješe spasenje twoje... Ovaj je određen na propast i uskrsnuće mnogih u Izraelu, za znak kojemu će se protiviti» (Lk 2,29-34).

Romantičan i pomalo sladunjav način slavljenja Božića kakav je ponegdje ubičajan sprecava nas da ozbiljno shvatimo božićni dogadjaj i zbijanja povezana s njime. Kad prvih dana mjeseca siječnja iščezne božićni i novogodišnji ugodaji, onda kao da se vraćamo s nekog izleta iz svijeta priča, vraćamo se u svakidašnjicu, koja je opet bez lažnog nakača, bez umjetnih i varavih boja. Možda se osjećamo pomalo i prevarenama.

Bibija, naprotiv, ne stvara od Isusova djetinstva nikakvu varavu idilu. Stoga Sveti pismo može i mora ispraviti našu sklonost kojom stvari činimo odviše naivno-slatkim i tako ih iskriviljujemo i oduzimamo im pravu autentičnost, čime mimoilazimo i njihovu pohvalu za nas.

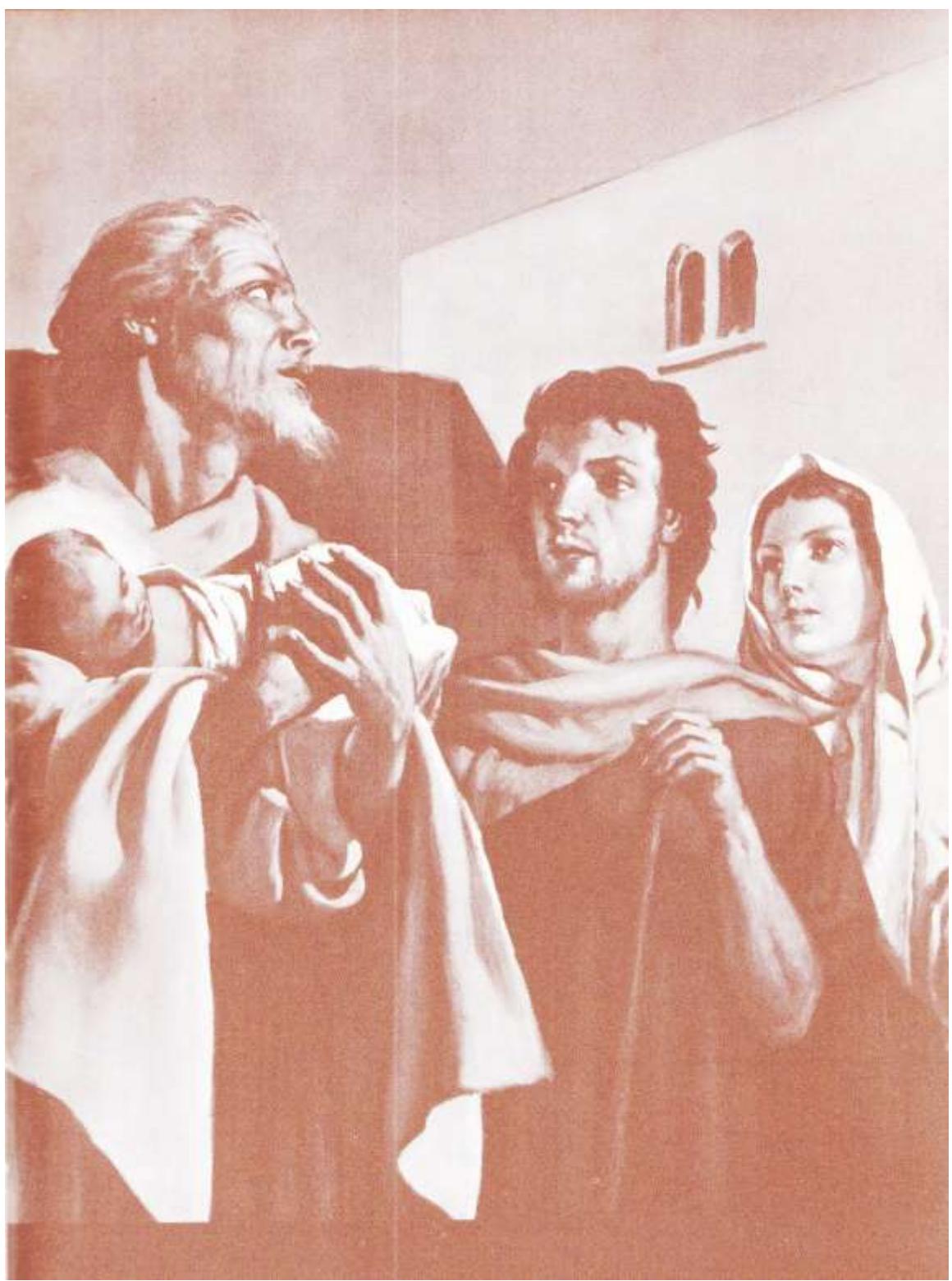
Dogadjaj Isusova prikazanja u hramu razbija neke odviše djetinjaste predodžbe o Isusu Kristu. Dogadjaj sadržava više elemenata: obredno očišćenje Gospino, Isusovo prikazanje i proroštvo starca Šimuna. Zadržat ćemo se na ovom posljednjem. Šimun je čekao i dočekao »utjehu Izraelovu«, tj. dolazak Mesijin. Duh mu je Božji objavio da neće umrijeti dok ne vidi Božjeg pomazanika. Opraštajući se od života, s njime se čak susreo. Riječi koje je tom zgodom rekao usmjerene su u dva pravca. On se ponajprije zahvaljuje

Bogu: sada može mirno umrijeti, jer vidjeti i upoznati to dijete i primiti ga isto je što i znati zašto je živio. On izražava svoju vjeru da je u tom djetetu pruženo spasenje svim narodima, i poganskim, ne samo židovskom. Židovskom ipak pripada neka veća čast i slava; Isus je naime prema Šimunu »Svetlo — narodima poganskim na prosvjetljenje, a Izraelu, narodu tvome, na slavu.«

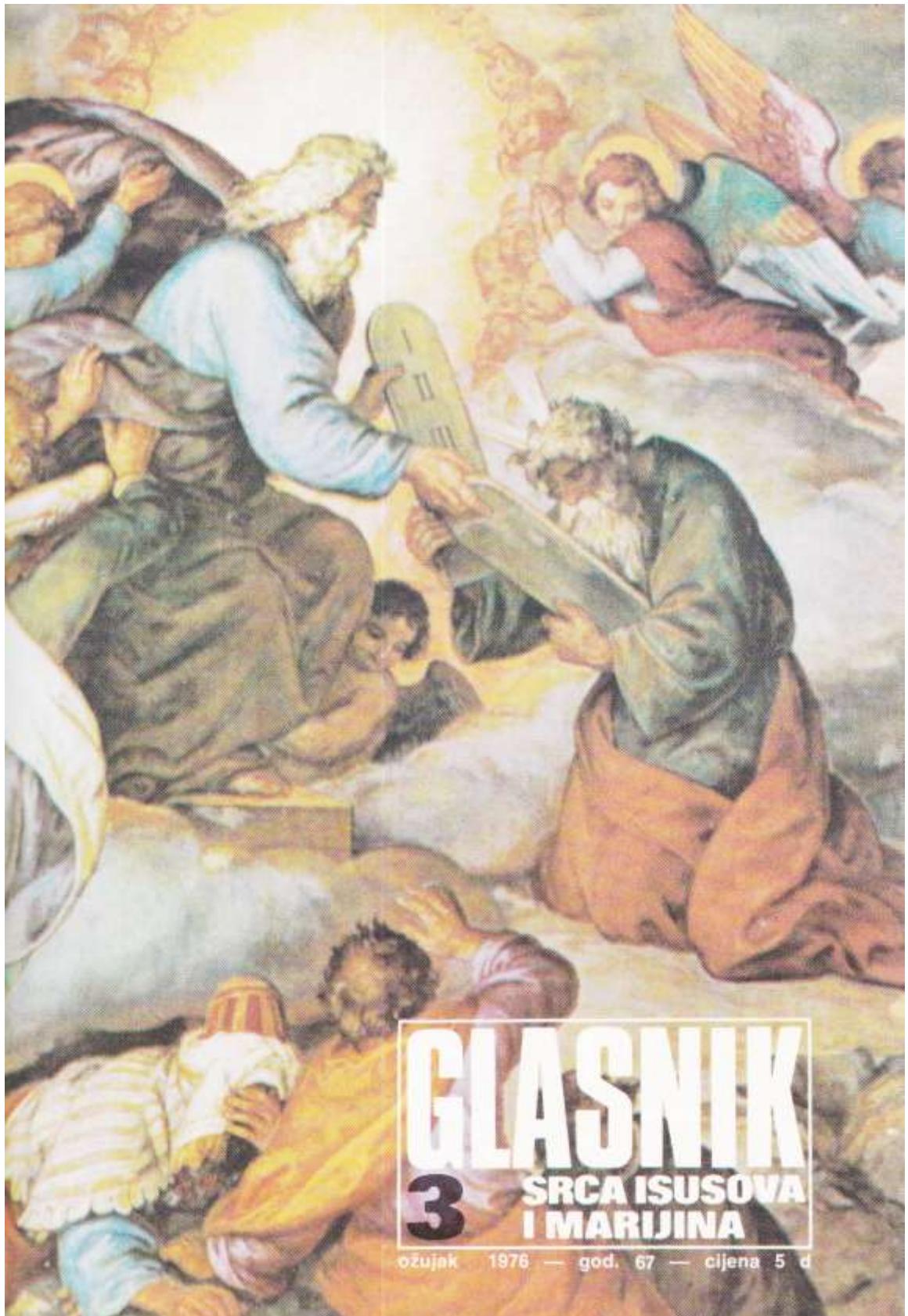
Druge rječi Šimun upravlja Mariji. I unjima se pokazuje sudbonosno značenje toga djeteta za propast i uskrsnuće mnogih u Izraelu, za znak protivljenja. Ono će u određenom smislu razdvojiti čovječanstvo, korjenito ga razlučiti. Evanđelist Luka, opisujući taj dogadjaj, ne želi tek hladno i objektivno konstatirati kakva je dalekosežna uloga tog djeteta: svjetlo narodima, propast i uskrsnuće za mnoge. U Lukinu tekstu nazire se poziv upućen čitaocu, kojem se veli da isповijedanje Isusa Krista, priznavanje Isusa Krista, znači odlučivanje za nj. Luka ne pripovijeda ravnodušno biblijski dogadjaj, već želi svog čitaoca suočiti s Isusom Kristom, da Isus Krist njemu postane bilo na uskrsnuće, bilo na propast.

Isus Krist postaje tako za čitaoca, vjernika, alternativa. To dijete na Šimunovim rukama ozbiljna je, dakle, zapravo jedina čovjekova alternativa. Tko nije s tim djetetom i za nj — tome će ono biti na propast. Tako nam događaji Isusova djetinstva ne govore samo o malim, sitnim, dječjim, slatkim stvarima. Da je u djetetu Isusu Židovima bila ponudena neka vrsta sladunjavog Božića, koji je sličan više priči nego zbijiji, da im je bio ponuđen lijepi i idilični Božić, koji ne bi zahtijevao nikakva opredjeljenja niti ikakve značajne odluke, oni bi ga možda — kao i mi — dobrohotno primili kao jednu privlačnu iluziju. Tada se ne bi protiv Isusa digao ni Herod, niti bi ga kasnije njegov sunarodnici doveli na križ (usp. Iv 19,2), no nitko se ne bi u dnu dvoga bića ni za nj posvera opredijelio. No ovo dijete nije onakvo kakvim ga mi volimo zamišljati. Valja ga gledati u čitavu njegovu poslanju.

Priznajemo, nije lako prihvatići čitavog Isusa Krista. Nije lako pogledati u sve ono što uključuje njegov dolazak. »Ali tko će podnijeti dan njegova dolaska i tko opstati kad se on pojavi?« (Mal 3,2). To dijete znači dramu u koju smo uključeni. Dramu koja svaki dan nanovo započinje i neprestano traje. Uočujemo je i u sebi i oko sebe, u malim običnim zbijanjima i u velikim i značajnim. Sve je to znak da je starac Šimun, »potaknut od Duha Svetoga« (r. 27), duboko spoznao to dijete i ispravno nas poučio o mjestu toga djeteta u čovječanstvu.

GLASNIK

3 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

ožujak 1976 — god. 67 — cijena 5 d

A. Seitz: MOJSIJE PRIMA DESET ZAPOVIJEDI (Dakovo, katedrala)

Negdje sam pročitao kako u Sjedinjenim Američkim Državama gotovo ne prođe dan a da se ne izda pokoji novi zakon. Oni koji se bave pravom dobro znaju kako su omašne knjižurine pojedinih zbirk zakona.

Svako područje ljudskog djejanja nastoji se svesti u okvire zakona. Oni bi trebali biti pravila ponašanja u pojedinim prilikama i pravila kažnjavanja onih koji ih krše. Zakoni bi stoga trebali biti stimulans za ljepeši i uredniji život na zemlji.

Ipak, tako je malo ljudi koji vjeruju u istinitost tvrdnje da će savršeni zakoni učiniti budućnost sretnjom. Već su stari govorili: »Najbolji zakon — najveća nepravda...« Možemo slobodno zaključiti da ni najsvršeniji zakoni ne popravljaju ljudе niti svijet čine sretnijim. Ni najstrašnije smrtnе kazne nisu uspijele spriječiti nepravdu i kriminal.

Izabrani narod imao je svojih Deset zapovijedi, kojima je Jahve Bog dao glavne smjernice njihovih odnosa prema njemu, njihovu Oslобoditelju, i prema drugim vidovima života. Nije ih morao dati u kamениm pločama na Sinaju Mojsiju. On ih je duboko ugradio u srce svakog čovjeka. Postavio je savjest za njihova stržara.

Onda se pojavio Sin Božji. Jednom su ga upitali koja je najveća zapovijed. Evo što je rekao: »Ljubi Gospodina Boga svoga, najveća je zapovijed. A njoj je jednaka: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe.«

Sveti Pavao će kasnije pisati i propovijedati kako ne treba zakona onima koji imaju ljubavi.

Kao kršćani pozvani smo da budemo svjedoci ovom svijetu, da budemo sol ovome svijetu. »Ako se sol oblijutavi, čime će se osoliti?«

Kakva sol smo mi ovom svijetu? Slaba, ako nas drže samo zakoni i strah od kazne!

T. Trstenjak

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove. — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljic, Rudolf Koprek, Anton Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-836. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrtaric. — Tisk: »Plamen«, Slav. Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinog broja 5 din. — Godišnja pretplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka navise dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnina plaćena u gotovu.

riječ uredništva

»Otajstvo zloće je na djelu.«

O toj riječi svetoga Pavla nedavno je austrijski kardinal dr König napisao značajne misli: »Puno zalaganje kršćanina zbit će se tek onda ako on djelovanje zla jasno prepozna i svoj život htjedno postaviti u službu dobra. Tko još ne vidi zla u djelovanju, njegova će se ljubav jedva razlikovati od općenite ljubavi ovoga svijeta. On je još malo shvatio od Krista. Zato će i njegovo zalaganje biti slabo.«

Naši biskupi pozvali su nas da proslavimo 1000-godišnjicu najstarijega našega prošeništa Majke Božje.

Mislili su oni da se tom prilikom održe svečane akademije, konferencije, predavanja, propovijedi i hodočašća, kako bi se vanjskim sjajem iskazao značaj toga jubileja.

Ali su oni svjesni Zloga u našem narodu. I zato nisu mogli mimoći proslavu Majke Božje bez direktnе borbe protiv onoga kojem je Ona petom zgazila glavu. Mislili su u prvom redu na pobačaj i psovku.

Kad se ne bismo direktno borili protiv psovke i pobačaja, po dubokom uvjerenju na ših biskupa to bi bio znak da ne shvaćamo dovoljno ozbiljno ni Krista ni Majku Božju. Tek onaj, naime, tko uoči djelovanje Zloga u našim narodnim grijesima, bit će s Kristom zajedno pripravan žrtvovati svoj život, proliti svoju krv i na se uzeti križ.

Slušajući glas biskupa, »Glasnik« je nedavno posvetio čitav broj problemu pobačaja. (Vidi broj za prosinac 1975.) U ovom broju govorit ćemo više o psovki, koja se veoma raširila među nama i koju ne možemo nikako drukčije tumačiti nego očevidnom činjenicom da postoji Netko kojem usta našega naroda služe da preko njih riga svoju hulu i svoju mržnju na Boga.

Upozorujemo svakoga da pročita osobito misli starog Lesija, koji je već prije 300 godina proročki opisivao sudbinu naroda-psovača. Da pročita, da se o tome zamisli i nešto učini kako bi u ovoj marijanskoj godini iz njegova života i života onih koji su mu bliski nestalo psovke.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67. OŽUJAK 1976. BROJ 3

SADRŽAJ

DR S. ČEKADA, PRIJATELJ..., M. K. Glasinović	— — — — —	77
SKROMNIJE ŽIVJETI, J. Z.	— — —	78
NAŠA OBITELJ MOLI	— — —	79
RAZGOVOR IZMEDU DJEVICE I ANDELA, S. G.	— — — — —	80
SAVEZ LJUBAVI S MAJKOM, S. M.	— — —	82
STO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS?, A. Katalinić	— — —	83
KAKO JE DON FRANE OTKRIO SPO-MEN-PLOČU?, L. Katić	— — —	84
ISPLATIO SE TRUD, P. B.	— — —	86
ČEKANJE, L. V. studentica	— — —	87
GOSPODINE, UGASI SVJETLA, F. Ba-log	— — — — —	87
JESMO LI DIGLI RUKE OD PSOVKE? P. Bulat	— — — — —	88
KRIŽNI PUT HRVATSKOGA NARODA,	— — — — —	90
PSOVKA POD LEĆOM VJEĆNOSTI, P. B.	— — — — —	92
DAVAO ILI NETKO DRUGI, T. Trstenjak	— — — — —	94
MORAM LI JE UZETI?, I Fuček	— — —	96
MISIJE, J. Gusić	— — — — —	98
TRSAT U SLAVONIJI, B. Rajner	— — — — —	104
ZAHVALNICE,	— — — — —	105
ISUS KRIST — VJERAN OČEVU POSLANJU, F. Pšeničnjak	— — — — —	106

Na zadnjoj stranici omota: »POTOP«
Mije Kovačića (1974.)

hvala na pismu

»Nisam upućena, ali Vas molim da mi javite: je li istina da će one žene koje rode dijete dobiti i kod nas duži roditeljski dopust? Kažu da je to praksa u Madžarskoj i da se osjeća kako se tom mjerom smanjio broj pobačaja i povećao broj rođene djece.«

Bariša S., Subotica

Nešto se šuška. Pače i ozbljilje novine o tome pišu. Tako je »Vjesnik u srijedu« napisao nedavno veliki članak pod naslovom: »Uz bebu plaćenih godinu dana?!« Ali vidite da je još pod upitnikom i uskličnikom.

»Bila sam jako začudena kada sam u časopisu ARENA pročitala kako je u Njemačkoj iz prodaje povućeno sedam vrsti pilula protiv začeća. Spominje se prava uzbuna javnosti. Nakon višegodišnjih ispitivanja pokazale su određena svojstva za oboljenje na rak. Sto Vi velite na to?«

Zvjezdana M., Karlovac

Ništa pas to ne čudi. Niže Papa uzalud upozorio na opasnost od pilule. Cini nam se da će svijet još mnogih gorkih iznenadenja doživjeti na svojoj koži što nije poslušao Papu. Pilule su štetne ako i nisu kancerogene, jer tabletomanija — preveliko i redovito uzimanje tableta — truje i najzdraviji organizam.

»Bili su to hodočasnici, njih šesdesetak, iz dvaju sela imotske krajine Dobranja i Aržana i nekoliko iz Tijarice (sinjska krajina). Sve sami »gastarbeiteri«, muževi mlađih i srednjih godina i nekoliko žena. Zaželjeli su da obidu sveto tlo prve Gospine crkve i počaste njezinu graditeljicu kraljicu Jelenu o tisućgodišnjici Jelene smrti. Došli su pod vodstvom svojih župnika don Lovre Žuljevića i don Ivana Bilića.«

M. S., Solin

Dakle, počelo je, počelo ... U Solinu kod naše Gospe Jubilarke iza svećenika nadose se prvi radnici u inozemstvu. Krije se u tome lijepa i velika simbolika: oni prvi mole za snagu, ovi drugi za oprez da sačuvaju izvan domovine najveće vrijednosti — vjeru i obitelj.

»Šaljem Vam jedno malo pisamce, koje je uputila dragom Isusu djevojčica III. razr. Vesna je siroče kraj živih roditelja. Oni su rastavljeni. Željna je svojih roditelja i svoje sestre. Ta joj tuga i žudnja naj-

više leži na srcu, pa zato ništa drugo ne želi od Isusa i to joj je sve što mu ima kazati.«

I. K.

»Molim Te da mi, ako hoćeš, tata i mama budu zajedno. Ako ne mogu biti zajedno, da ih bar subote svake i nedjelje posjećujem. Ako ne može ni tako, onda da smijem biti kod mame ili kod tate. Ali više kod mame! Hoćeš li?

Moli te tvoja Vesna

»Imam kolegicu koja je također invalid kao i ja. Ni ona ne smije u crkvu jer njezina bolest je takova da ne smije na sunce. Ne smije na hladno, te je većinom kod kuće. No, kako da je obradujem? Odlučila sam da je pretplatim za iduću godinu na naš dragi Glasnik, kako bi i ona u kući mogla se osjećati zajedno s ostalom braćom Isusovom, čitajući Glasnik.«

L. A.

Divan je to poklon i vrlo je sretna Vaša ideja, jer Glasnik želi biti duševna hrana tako zvanim »malim dušama«. Bilo bi divno, kada bi Vaš primjer potakao i druge ...

Možda još neki pretplatnici nisu primijetili da jedini broj Glasnika stoji 5 dinara, a pretplata za čitavu godinu 60 dinara

---

Na veličanstvenom spro-
vodu što ga je Sarajevo
priredilo svom Natpastiru
21. siječnja zapažen je i
veliki broj nekatolika.
Čim ih je taj čovjek zadu-
žio, pokazuju ovi skrom-
ni reci našeg janjevačkog
suradnika.

Dr SMILJAN ČEKADA - prijatelj muslimana, pravoslavaca i židova

Skopljansku je biskupiju preuzeo na početku drugog svjetskog rata. Svetla po gradovima, kao i na vlastovima, bila su zamraćena. Svugdje strepnja od onoga što će doći. Znalo se da rat ne donosi sreće. Novi biskup odvažno dovikuje:

— Ne boj se, malo stado! Bog je Onaj za koga smo se opredijelili, i On nas neće ostaviti ni u najtežim danima našega života. Imamo pouzdanja u Njega!

Od prvih bombi koje su šestoga travnja 1941. godine pale na Skoplje, jedna je pogodila biskupski dvor, u kojem je bio mladi biskup. Srušena je zgrada a pod ruševinama našao se i on. Jedva su ga živoga izvadili. Trajan ožiljak na usnama bio je uspomena na taj nezaboravan dan. U ratu nepravda caruje. Skopski je logor pun židova, od kojih je i biskup sam osobno mnoge poznao. Iako se ne može lagano doći do hrane, on je od

svojih poznatih prijatelja skupljaо hranu i kamionima odvozio zatvorenim Židovima. Izgladnjela masa skače na kola, grabi brzo hranu, puneći izgladnjela usta i ne obazire se ni na koga ...

Rat ne završava brzo i mjesto njemačkih počele su na Skoplje padati američke bombe. Sve je u strahu, a sirene za uzbunu često paraju zrak, od čega se žovjeku koža ježila. Zbog tako teškog stanja seli svoju rezidenciju u skrovito Janjevo, gdje ostaje do kraja rata, a uzdržava se od milodara tada siromašnih i gladih Janjevaca. Stoga je uvijek volio i Janjevo i Janjevce.

Rat je završio, a Priština je bez svoje crkve. Nakon dugog čekanja dodjeljuju gradilište blizu nove bolnice. Kad je trebalo kopati temelje, kiša i nevrijeme bili su nemilosrdni. No čim je biskup Čekada do-

šao, kao da se čudo dogodilo. Vrijeme se smirilo i on je postavio temeljac ne samo za crkvu nego i za samostan časnih sestara Svetoga Križa. Za vrijeme toga obreda održao je ljetnu propovijed. Njegovih riječi se uvijek rado sjećam, jer je bio izvanredan povjednik.

— Ovaj će hram Božji biti na korist i utjehu svima koji u njemu budu dolazili i pomoći od Boga tražili. Ovaj se hram podiže ne samo za katolike nego i za svu ostalu našu braću ljudi, i pravoslavne i muslimane, a ja se vruće molim Bogu da sve molitve koje ovdje budu upućene, budu i uslišane!

Tom su prilikom bile prisutne i neke muslimanske gospode. Sjećam se da se obratio njima i razgovarao na albanskom jeziku, raspitujući se o njihovim ukutanima koje je poznavao.

Mihail Keljo Glasanović

Da se u zajedničkoj odgovornosti prema svim ljudima provodi skromniji život.

SKROMNIJE ŽIVJETI ZBOG ZAJEDNIČKE ODGOVORNOSTI

Danas 70 milijuna stanovnika Latinske Amerike (svoga ih ima 250 milijuna) samo su sezonski zaposleni zemljoradnici, koji žive na rubu životnog minimuma. Drugih 30 milijuna sitnih posjednika živi u sličnim prilikama.

Samo 2% bogatijeg stanovništva posjeduje 75% obradive zemlje. To vodi do tle da je obrađeno samo 5% zemlje i da poljoprivredna proizvodnja opada, umjesto da raste.

U Venezueli 50% stanovništva zaradi 11% društvenog prihoda, a 5% bogatijih posjeduje 31%.

Čile ima 8,5 milijuna stanovnika. Od toga samo 275.000 njih plaća porez na prihode. U cijeloj zemlji samo 11.000 ljudi zarađuju više od 1500 eskuada (oko 1000 njemačkih maraka) godišnje.

U siromašnim četvrtima, koje nasu priključene ni u jednu vodovodnu mrežu, u Brazilu živi 80% stanovništva, u Ekvadoru 90%, na Haitima 98%.

U Meksiku je socijalno osigurano 17% stanovništva, u Paragvaju 14%, u Kostariki 13%, u Venzueli 12%, u Kolumbiji 10%, u Boliviji 9%.

To su, Gospodine samo brojevi.
Iza brojeva su narodi. Ne, milijuni ljudi,
od kojih svatko ima vlastito ime.
Pokušavam da ih sebi predočim:
Žene u limenoj kući u Bogotu.
Dijete u dvorištu Sao Paola.
Nezaposlenog čovjeka u predgrađu
Caracasa.

Oni su ljudi kao i mi.
Vole svoj život i željeli bi biti sretni kao
i mi.

Sve nas to mora navesti da sami počinjemo provoditi skromniji život u ime ljudske i kršćanske solidarnosti. Ali da se i molimo. Tko moli za druge ljudi, može to činiti ako ih i ne poznaje. Može se moliti za ljudi u nevolji i kad se ne poznaju pojedinosti te nevolje, a pri tom se treba osloniti na to da ih Bog poznaje.

J. Z.

PRIZNANJE NASEM MOLITVENIKU

»Drago mi je da ste poduzeli nešto za osvremenjenje naše obiteljske molitve. Ona je, kao i molitva uopće, u krizi. Ali hvala Bogu, naziru se neki izlazi. Vjerujem da će i ovo biti jedan...«

Vaš pokušaj je, čini mi se, sinteza klasičnog i liturgijskog. Vjerujem da će za školovanje obitelji biti prihvatljiv. Nešto su pokušali i naši u najnovijem izdanju molitvenika fra Andela Nuića.«

Fra L. O., Humac

Prvo izdanje ovog molitvenika raspačano je u roku od četiri mjeseca. To je znak da naše obitelji žele u svojim domovima zajednički moliti. Pojedini su župnici naručivali po 300 do 400 komada molitvenika. Željeli su da ga ima svaka obitelj u župi. Neke obitelji su uzimale i po nekoliko primjeraka da tako lakše zajednički mole.

Sada izdajemo drugo izdanje. U njemu smo uzelni u obzir neke primjedbe što su nam tijekom ova četiri mjeseca stigle. U samom tekstu nema bitnih promjena. Veća novost ovog izdanja je ispit savjesti na kraju molitvenika, što smo ga preuzezeli iz najnovijeg »Reda pokora« Rimskog obrednika.

KAKO U KUCI POCETI ZAJEDNICKI MOLITI

Neka nam na to važno pitanje odgovori list koji smo nedavno primili od jedne katehistice.

»Veselim se što Vas mogu izvijestiti da sam prodala svih 50 knjiga »NASA OBITELJ MOLI«, pa Vam šaljem 900 d, odjavivši 10 posto.

Više se obitelji odazvalo pozivu na svagdašnju obiteljsku molitvu, pa su je zajednički molili, kako me izvješćuju DJECA; a drugi opet zajednički mole prigodom većih blagdana ili u dane kad je sva obitelj na okupu. Uglavnom su se mnogi odazvali i zbilja onako proveli kako je navedeno u knjižici. INICIJATIVU SU VODILA SAMA DJECA I VESELILA SU SE USPJEHU!

Mislim da ćete se i Vi veseliti tom uspjehu!«

I te kako smo radosni! Samo bismo upozorili na taktku ove katehistice kad veli da su inicijativu vodila djeca i da su se ona veselila uspjehu. A tko je djecu poučio i oduševio? Sama katehistica! Sađa možemo odgovoriti na pitanje postavljeno u naslovu »Kako u kući početi zajednički moliti?«

Preko djece! A djecu treba oduševiti i povući na vjeronauku preko molitvenika NASA OBITELJ MOLI.

ZNAK VJERNOSTI DUHU SVETE GODINE

— Cvrsta je to tvrdnja! A koji bi bio znak vjernosti svega onoga što se zabilo u Svetoj godini?

— Obiteljski molitvenik i zajednička molitva u kući!

— Tko je to ustvrdio?

— Sam Papa Pavao VI. U svom govoru u nedjelju 28. prosinca, na blagdan Svetе Obitelji, pozvao je kršćanske obitelji da se naviknu na zajedničku molitvu kod kuće, sabrano i jednostavno. I najavio je novi obiteljski molitvenik: Kanimo ove godine upravo zato da bismo dali PRVI ZNAK VJERNOSTI DUHU SVETE GODINE, staviti u ruke župnicima, da oni podjele i preporuče prigodom blagoslova kuća, knjižicu osnovnih molitava, što će ih u pojedinim stanovima moći moliti sami članovi obitelji, koja se mora uzdignuti na domaće, ali dijno i dirljivo dostojanstvo kućne crkve, kako je nekad bilo. Svaka kuća je ognjište ljubavi, sloge, molitve, nove i žive kršćanske formacije.«

GLASNIK rado prihvata Papinu inicijativu te otvaranjem nove rubrike NASA OBITELJ MOLI želi pomoci svim obiteljima kako će svoje domove pretvoriti u domove molitve.

OBAVIJEST:

Za sve čitatelje i pretplatnike Glasnika Srca Isusova služi se posebna sveta Misa svakoga prve petke u Narodnom Svetištu Srca Isusova u Zagrebu u 19 s.

KATOLICKA CRKVA NAUCAVA DA MARIJA NIJE ZACELA ISUSA S JOSIPOM, NEGO TRANSCEDENTNIM UTJECAJEM DUHA SVETOGA. TAKO NAS UCI NASE »VJEROVANJE« TU ISTINU PRIHVACAJU I PROTESTANSKE CRKVE, KOJE SE VISE DRZE TRADICIJE.

O TOJ STVARI PROGOVORIO JE TAKOĐER II. VATIKANSKI KONCIL, ALI S DELIKATNOSCЮ KOJA PRISTAJE PROBLEMU, NE ULAZECI U POJEDINOSTI. U »KONSTITUCIJI O CRKVI« CITA SE KAKO ROĐENJE SINA BOŽJEGA »NIJE DJEVICANSKU CJELOVITOST MARIJINU UMANJILO, NEGO POSVETILO« (LUMEN GENTIUM N. 67). KONCILSKA FORMULA PONAVLJA TRADICIONALNU NAUKU I POSTUJE MISTERIJ, DIZUCI SE TAKTIČNO IZNAD FIZIOLOŠKIH POJEDINOSTI O KOJIMA SV. PISMO NE GOVORI, A BITNO SE NE TICE SPASENJA. POSTIVAJMO I MI TU NAUKU! GLAVNO JE DA JE MARIJA SAVRSENI PRIMJER DJEVICANSTVA, KOJE SE SASTOJI U POTPUNOM PREDANJU BOŽJOJ LJUBAVI I NARAVNI JE ZNAK ROĐENJA SINA BOŽJEGA MEĐU LJUDIMA.«

RENE LAURENTIN

RAZGOVOR

Božansku poruku slobode i milosti donosi na zemlju, početkom zadnjih vremena povijesti spasenja, andeo. U hebrejskom i grčkom jeziku znači ta riječ isto što i »poslanik«. Ime mu je Gabrijel i prema Sv. Pismu jedan je od sedmorice duhova koji stoje pred prijestoljem Božjim spremni da izvršuju Božje naloge. Posrednici su između Boga i ljudi. Za svojih ukazanja služe se ponajviše ljudskim tijelom bez krila. Gabrijel se javlja osobito kad se radi o porukama Božjim u pogledu Mesije. Tako se u St. Zavjetu javio proručnik Danijelu, a u Novom Zavjetu šest mjeseci prije Mesijina utjelovljenja saopćava svećeniku Zahariji da će mu se roditi sin koji će pripraviti Izrael na doskrašnji Spasiteljev dolazak.

Evo ga u Nazaretu s božanskom porukom upućenoj Bl. Djevici Mariji, zaručnici sv. Josipa, potomka slavnog kralja Davida. Josip se bavi skromnim poslom da bi mogao živjeti. Tako se, eto, neizmjerno Božje veličanstvo sakrilo u okvir poniznosti i sirotinje, ali ga prima čista duša, koja se po vjeri otvara jednostavno i srčano nepredviđenim horizontima.

O božanskoj poruci, koju arkandeo nosi Bl. Djevici Mariji, piše sv. Luka, liječnik i evangelist. Za puninu i istinu njegovih riječi jamči božansko nadahnuće, koje prosvjetljuje i potiče pisca. To jest, Duh Sveti upravlja mudrim perom evangelista dok je pisalo ovaj dijalog između stvorova Božjih.

Arkandeo se javlja Mariji za njezinu svagdašnjeg skrovita života, jer u ljudskom životu ne postoji nijedan čas za kog je se ne bi mogao zbiti važan događaj. Prve su riječi arkandelove — pozdrav, koji ne krije u sebi samo običnu uljednost, nego tajnovitost Božjih riječi: »Zdravo, milosti puna, Gospodin s Tobom.«

»Milosti puna« novo je ime nazaretske Djevice. To znači da već od rođenja posjeduje potpunu Božju naklonost. Bog ide za tim da njegovo stvorene bude dostoјno sudioništva u njegovim nakanama, u njegovim pothvatima. Kad duša, duhovno

IZMEDU DJEVICE I ANDELA

hranjena riječima Sv. Pisma, čuje glas i tvrđnju »Gospodin s tobom», ne može a da se ne upravi na prisutnost Božju radi zadaće koja nije obična, ozbiljne zadaće u Gospodnjim spasiteljskim djelima. Radi toga su početne riječi andeoskog pozdrava bile osvijetljene svjetlom Knjige Božje. Početni naime tekst grčkog originala dopušta prijevod koji glasi: »Raduj se, puna milosti!« Riječi se odnose na drevne pročanske riječi kojima se poziva Kćer sionska, to jest Jeruzalem, majka vjernika. Marija je najplemenitija personifikacija Jeruzalema. Ona je prva pozvana da se raduje misleći na ispunjavanje Božjih obećanja, koja doslužu svoj vrhunac u Spasiteljevu dolasku.

Neobičan arkandelov pozdrav uzneniraju duboko Mariju, koja osjeća da se radi o izvanrednoj poruci, pa nastoji da razmišljanjem u svom srou zađe što dublje u značenje njegovih riječi. Gabrijel joj pomaže uvjeravajući je: »Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga...« Marija, već puna milosti, dostojava je da čuje riječi najizvanrednijeg zahtjeva sa strane Božje, koji joj predlaže besprimjerno materalistvo: »Evo, začet ćeš i roditi Sina, kojemu ćeš nadjenuti ime Isus. Bit će velik i zvat će se (u svetopisamskom jeziku: priznavati) Sin Svevišnjega.«

Covjek bi očekivao da će Marija s najvećim entuzijazmom prihvati arkandelovu ponudu. Međutim, ona prije nego će se izjasniti, pita: »Kako će to biti kad ne poznajem muža?«

»Poznavati muža« značilo je za Židovku imati bračne odnošaje. Glagol u sadašnjosti »poznavati« očituje Marijinu odluku da će trajno živjeti u djevičanstvu. Tako se izražavamo u običnom govoru kad rekнемo na pr. »ne pijem« znači — odričem se pića. Marija ne izražava nerješivu poteškoću, ne izražava nevjerojanje ili sumnju, nego traži prosvjetljenje kako da se vlađa prema svome zaručniku Josipu.

Arkandelov odgovor zadovoljava je pozivanjem na njezinu vjeru zbog koje će biti

uzvišena: »Duh Sveti sići na te; sila Svevišnjega zasjenit će te, zato će se dijete koje ćeš roditi zvati Svetim, Šinom Božjim.«

Od Mojsijevih vremena oblak koji je osjenjivao sveto mjesto označavao je Božju prisutnost, boravak Boga usred izabranog naroda. Samo od Svetog i Svetomogućeg Boga potjecat će Marijino majčinstvo i njemu se mora pripisivati. Djevičino krilo postat će svetištem koje će primiti Svetoga. Tim je nazivom isповijedala prva kršćanska zajednica svoju vjeru u tajanstveni i jedinstveni odnos Krista prema Ocu (Dj. 3,14).

Svoj razgovor u Nazaretu završava Marija riječima: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj.«

»Službenica Gospodnja« jedini je naziv što ga prema Evaneliju Marija daje samoj sebi, naziv koji u svetopisamskom stilu označuje odgovorno i potpuno pristajanje uz nebesku ponudu. I zbilja, duhovno služenje izražava slobodno prihvatanje Božje volje, s čovjekove strane: izražava poslušnost, spremnost, potpunu raspoloživost, predanje puno vjere i ljubavi. Radi naglašavanja Kristova predanja misiji spašenja, povjerenog mu od Oca, Stari i Novi Zavjet nazivaju ga »Božjim slugom«, pa i sam Krist izražava se kako nije došao »da mu se služi, nego da služi i da svoj život položi radi otkupljenja mnogih« (Mk 10, 45).

Svojim velikodušnim odgovorom posvećuje Marija čitavu sebe službi Božjoj i ljudskoj. Njezino »evo« početak je povijesti novog čovječanstva, konačno izmirena sa svojim nebeskim Ocem; svijeta kojemu će bratom biti Sin Božji, koji se utjelovio u Mariji da bi oslobođio čovječanstvo od dubokog zla, da svima pruži slavu da postanu djecom Božjom i međusobno pravom braćom i pravim sestrama: da se znadu ljubiti iskrenim srcem. Poslije Marijina »evo« nitko nije uistinu siromah, nitko nije više osamljen, nitko nije više bez nade.

S. G.

Pripovijeda jedna majka, koja je bila sa skupinom iz Slavonskog Broda kao hodočasnik u Marijino Svetište u Schönstattu:

Savez ljubavi s majkom

Osam dana pripravljali smo se da doživotno sklopimo Savez ljubavi s Majkom divnom, Kraljicom i Pobjednicom. Ti dani priprave bili su za nas dani osobite Božje milosti. Primili smo mnogo svjetla i snage za svoj svakidašnji život.

Dirnula me na poseban način pouka o Savezu ljubavi, pa bih htjela, da je i drugima prenesem.

Savez ljubavi s Majkom Božjom je sav marijanski: s Marijom u Isusu Kristu, po Duhu Svetom idemo k Ocu. Za nas je to marijanski put do Boga. Mi smo Marijina svojina, mi gledamo Marijinim očima, ljubimo Marijinim srcem. Marija Djevica ulazi u naš život, ona nas vodi. Partneri Saveza smo Marija i ja.

SKLOPLJILI SU SAVEZ LJUBAVI S MARIJOM OVI HODOČASNICI IZ HRVATSKIE

U čemu se sastoji Savez ljubavi s Marijom? Kako će partneri uspostaviti međusobni kontakt? Savez obvezuje jednu i drugu stranu. Savez nešto obećaje — na nešto i obvezuje. Osnovna je misao ona koju stavljamo Majci u usta, jer joj je sigurno u srcu: JA LJUBIM ONE KOJI LJUBE MENE! Stoga želim od vas:

1. Dokažite mi najprije da me uistinu ljubite.

2. Radite na vlastitom posvećenju.

3. Ova vaša težnja neka ide za najvišim ciljem koji je moguć.

4. Rado i dobro molite.

5. Vjerno, da, najvjernije, ispunjavajte svoje svakidašnje dužnosti.

6. Pridonosite marljivo u milosno blago svoje molitve, djela i žrtve.

Sve to stavite Mariji u ruke.

Ako to budete činili, obećajem vam:

1. Rado ću silaziti do vas.

2. Mlada ću srca privlačiti k sebi.

3. Ja ću ih odgajati za prikladno oruđe u mojoj ruci.

4. Tako ću odgojiti novog čovjeka u novoj zajednici.

Nakon marljive pripreme sklopili smo Savez ljubavi s Marijom. Njoj smo se sasvim predali, ali i Ona se predala nama. Nismo više sami. Marija je s nama, a s nama je i cijela duhovna obitelj koja se Nojoj predala. Najveću odgovornost za nas ima Marija. Mi smo je ponijeli sa sobom, svi me domu, da nam Ona pokazuje put.

Piše: Ante Katalinić

(7)

Što znači Marija meni, nama danas ?

»Marijino materinstvo u ekonomiji spasenja neprekidno traje«.

Gornji citat uzeli smo iz VIII. glave dogmatske konstitucije »Lumen gentium« (Svjetlo naroda) Drugog vatikanskog koncila. Citava ta glava govori o Mariji. To je prava neiscrpna riznica marijanskih istina i ideja. Tako kratke, a u isto doba tako veličanstvene sinteze mariologije dosad u Crkvi nismo imali. Ako k tome tekstu nadodamo još apostolsku pobudnicu »Cultus Marialis« (Marijansko štovanje) od Pape Pavla VI. (god. 1974.), onda zbilja možemo govoriti o kolosalnoj marijanskoj viziji čovjeka, vremena, svijeta i Eshatona. Također, a to nas ovdje i ovaj čas najviše zanima, na temelju ontološko-dogmatske pozadine spomenutih dokumenata vidimo jasno kako su ispravnim putem išli oni koji su svoj unutarnji život u njezinoj totalnosti usmjerili marijanskim stazama (Bernardo, Alfonzo Liguori, Grignion de Montfort, Don Bosco, biskup Lang itd.).

Takav marijanski životni stav ukratko je okarakterizirao sv. Ljudewit Grignion de Montfort: »Sva svoja djela činiti po Mariji, s Marijom, u Mariji, i za Mariju, da ih tako savršenije činimo po Isusu, s Isusom, u Isusu i za Isusa«.

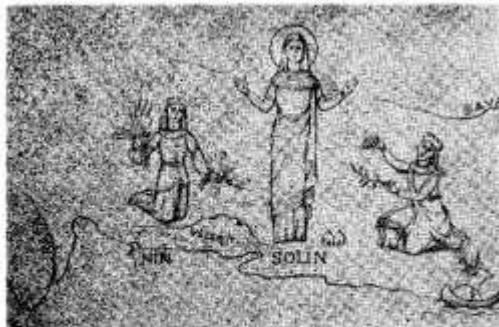
Mariji se predati, posvetiti. Za Nju živjeti. U svakom času dana na Nju misliti, Njoj se neprekidno moliti. Izabirati je kao čvrst oslonac u životu, u svakoj egzistencijalnoj situaciji, pa i onoj najneznatnijoj. Marija, oslonac, nada, raspršenje tjeskoba, si-

gurnost, neizostavni uspjeh. Koliko predanje Njoj i pouzdanje u Nju, tolik će biti i uspjeh.

Zar je takva marijanska duhovnost nešto pretjerano? Ne! Jer Mariju ne možemo rastaviti od Krista. Uroniti u otajstvo Marije znači uroniti u otajstvo Krista. Sjedinjena s Kristom u djelu našeg spasenja, sjedinjena je i danas u djelu našeg posvećenja. Razumljivo, Kristu uvijek podređena i od Njega ovisna.

Drugi vatikanski koncil naučava: »Sjedinjenje Majke sa Sinom u djelu našeg spasenja očituje se od časa Kristova djevičanskog začeća pa sve do Njegove smrti« (Lumen gentium br. 57; usporedi Cult. Mar., br. 20). »Radi toga (sudjelovanja u otkupljenju) postala je majkom u redu milosti« (L. G., 61). »Marijino materinstvo u ekonomiji milosti neprekidno traje, od časa pristanka, koji je vjerno dala kod najveštenja ... sve do trajnog proslavljenja svih odabranih. Jer nakon uznesenja na nebo ... Ona nam mnostrukim svojim zagovorom i dalje pribavlja milosti vječnog spasenja« (L. G., 62; C. M., 22).

Misli koncila su jasne. Isus Otkupitelj, Marija suotkupiteljica. Isus djelitelj milosti, a Marija, uvijek uz Njega, djeliteljica. Nerastavljiva od Sina. I naša ljubav prema Mariji nerastavljiva je od ljubavi prema Kristu. Živjeti po Mariji, s Marijom, u Mariji i za Mariju, da tako savršenije živimo po Isusu, s Isusom, u Isusu i za Isusa.

Kako je don

Veliki prijatelj i učenik don Frane Bušića, don Lovre Katić, iznosi u svojoj knjizi »Stopama hrvatskih narodnih vladara« dragocjene detalje o otkrivanju natpisa *Gospe od Otoka*.

Bilo je godina 1860. do 1870., kad je don Frane kao mladi klerik u gimnaziji u Splitu, a kasnije bogoslovac u Zadru, za školskih praznika nedjeljom i drugim blagdanima dolazio iz svoga rodnog kraja, sela Vranjica, na službu Božju u crkvu Gospe od Otoka (sela Vranjic i Solin bila su do godine 1911. jedna župa), a iza službe Božje na komad pečenog na ražnju po livađama uzduž rijeke, kud bi se raštrkalo mnoštvo Spiličana, da se uz pečenku nauživaju svježe hladne vode, jer je vodovod Dioklecijanov od izvora rijeke Jader do Splita, za 9 km dužine, bio istom godine 1878. popravljen, te u Split dovedena »aqua saluberrima Jadri fluminis — najzdravija voda rijeke Jadra«.

Iza prevaljena puta od 20 časa prije crkvene službe Božje odmarao bi se don Frane sjedeći na jednom tankom stupiću s kapitelom, usadenu na lijevo ulaza u obor crkve. Malo metara na desno u istom oboru ležala je široka, dugačka ploča podržana od jednog rimskog kapitela, oko koje su ploče Solinjanini tada i sada po dovršenom Ružarju raspravljali o svojim seosko-crkvjenim poslima.

Više puta bi don Frane promatrao ta dva kapitela, jer mu je njihova razlika pada u oči. On bi sam sebi govorio:

— Ta dva kapitela nisu iz istog doba: onaj veći je rimski, a ovaj manji iz mnogo kasnijeg vremena, te bi morao pripadati hrvatskom dobu, kad je ovdje zasaden kojobje kasnijoj zgradi, i to valjda onoj koje samo mali ostaci vire po koji centimetar iz zemlje, na sjeveru van ograda crkve.

I pratila je ta misao don Franu kao klerika, kasnije kao profesora u Splitu i Dubrovniku, a godine 1883. dalje kao direktora gimnazije u Splitu i direktora solinskog iskopina, kad je izlazio na solinske iskopine.

— Ovdje treba kopati, treba istraživati, govorio bi on sam sebi, ovdje mora da leži grobnica kraljice Jelene, po onoj vijesti sačuvanoj nam od Tome Arcidakona.

Pa kako ne bi don Frane bio siguran da ovdje leže te grobnice kad se u dokumentima zove ova crkva ovdje: »s. Maria de Atago (Otok); s. Maria de Otoch«, a narod je i danas zove tako. Dapače, za don Franinih mladih godina nije je narod u Solinu zvao nego obično »Gospe«. Ali Zagorci, prolazeći u Solin, zvali su je »Gospe od Otoka«. I Solinjanin, kada bi se kleo, zvao bi tako ovu crkvu, kako je don Frane čuo na svoje uši ovako: »Osvećit će ti se, tako mi one u Otoku« (riječ »Gospe« nije izgovarao, da ne profanira u psosti ime Gospe).

I kada je godine 1891. nađen natpis kneza Trpimira, a godine 1894. utemeljeno društvo »Bihać« za istraživanje domaće povijesti, ovo je odmah usredotočilo svoj rad u BIHACIMA, oko Mutimirove zadužbine u Kaštelansko-trogirskom polju, a kad je to dovršeno, dalo se brže-bolje godine 1898. Gosi od Otoka.

Godine 1895. htjelo je selo Solin da gradi za svoju župsku crkvu i zvonik, te mu se godine 1896. bacio temelj na sjeveru crkve.

Frane otkrio spomen-ploču

— Stanite, Božji ljudi — govorio je don Frane crkovinama i župniku — nema tu ničesta zvoniku!

Počeše dogovaranja, pregovaranja, koja su trajala dosta vremena. Plaća on crkvi odštetu za zid, obara i s debelog velikog briješta, na kojemu su visjela zvona, prenješta ih on na poseban drveni zvonik.

Dne 22. kolovoza godine 1898. kopa se ovdje prema istoku. Eto apside crkvene. Ne ide zasada dalje. I prema apsidi izmjerio don Frane po prilici dužinu i širinu crkve ...

— Ovdje moraju ležati grobovi vladara hrvatskih!

Dne 28. kolovoza oko 11 sati iskaču prva slova, zatim druga i tko ime HELENA. Zabrujiše zvona crkve solinske, sleže se narod iz Solina. Ulak trči u Split, da javi nalazak. Ali iz grada ni žive duše. Salje se brzjavna vijest Jugoslavenskoj akademiji u Zagrebu, koja nad zgradom vješa svečanu zastavu. Po podne istog dana i sljedećih dana otkrivaju se imena Mihajla Stjepana pa i godina 976. Kad se don Frane tužio pok. prof. Nodilu, koji je na

praznicima boravio u Splitu, da fali mnogo slova, reče prof. Nodilo:

— Eh, pa imate tri imena i godinu, tako ćete ostalo popuniti!

Dne 8. rujna iste godine bio je pok. Trnski sa kćerkom Zorkom među prvima iz Hrvatske, koji se tim iznašćima divio. Natpis u skoro sto komada raskomadan, izgoren s crkvom ili za provale Tatara XIII. vijeka u solinsko polje, ili za one Turaka od XVI. do XVII. vijeka, sastavljen, popunjeno glasi:

»U ovom grobu počiva Jelena, glasovita (ili službenica Božja) žena Mihajla Kralja, a majka Stjepana kralja. Ona se odreće kraljevskog sjaja dneva osmoga mjeseca listopada. I bi ovdje pokopana godine od upućenja Gospodinova 976., indikacije četvrte petoga cikla mjeseceva, sedamnaeste epakte, petoga kruga sunčanoga, koj je pada na šestim.

Gle, ovo je ona koja je za života bila majka kraljevstvu, a zatim postala majkom sirota i zaštiticom udovica! Deder, čovječe, pogledavši amo, reci: »Bože, smiluj joj se duši«.

SVEĆENICI HODOČASNICI NA RAZVALINAMA SOLINA

POKRAJ OVE CRKVE OTKRIO JE DON FRANE SPO-MEN-PLOČU

Isplatio se trud

ZBOR MALIH PJEVACICA U JAKŠICU

Katolici župe Jakšić, u zlatnoj Požeškoj dolini, dugo su vremena tražili časne sestre za svoju župu. Stipo Benić, župnik, otvoreno im je rekao:

— Tek kad im sagradite kuću, moći ćete na njih računati!

Danas je kuća sagrađena i u njoj se nalaze sestre

Gerarda, Agata, Branka i Irena. Prekrasna pjesma u Crkvi, dvorana za vjeroučiteljice, neposredan kontakt između sestara i župljana pokazuju da Jakšićancima nije žao truda niti muke. Što su ih podnijeli dok su podizali samostan. Taj život pun dinamizma, još je povećan za vrijeme kratke duhovne obnove, koja je obavljena u selu od

19. do 21. siječnja ove godine. Osim sedmo i osmostolaca, te mlađeži, najznačajniji dio obnove bili su bračni parovi mlađi od 40 godina. Svi su prezadovoljni, samo je sestra Agata gundala:

— Premalo je 80 mlađih muževa i žena! A gdje su drugi? No, ja bum im već rekla kaj ih pripada ...

P. B.

VII. HRVATSKO BOLESNIČKO HODOČAŠĆE U LURD

16. — 25. lipnja 1976.

Lurdska održava hodočašće u Lurd najavljuje da će, pod duhovnim vodstvom O. Edmira Ciko, i ove godine poći hodočašće naših bolesnika u Lurd. I to posebnim bolesničkim vlakom. Mogu se pridružiti i zdravi hodočasnici. Svi zainteresirani mogu se pismeno najaviti na adresu Dr Marije Rojc, Zagreb, Radićeva 44/1. Čim bude detaljno razrađen plan hodočašća, razalat će se na adrese redoslijedom prijava. Predviđa se pet čitavih dana boravka u Lurdru i jedan u Padovi na grobu O. Leopolda Mandića i sv. Ante.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE U OPATIJI

Za svećenike su predviđeni do ljeta ove godine sljedeći tečajevi:

15. do 18. ožujka, predvođi o. Slavko Pavin

26. do 30. travnja, drži o. Ivan Kozelj

10. do 14. svibnja vodi o. Slavko Pavin
7. do 11. lipnja, voditelj o. Slavko Pavin.

Duhovne vježbe počinju redovito ponedjeljkom u 19 s, a završavaju, prema dogovoru, u petak ujutro

ili četvrtak navečer. Za svaki tečaj treba se svakako unaprijed najaviti na adresu:

I S U S O V C I
Rakovčeva 12
51410 OPATIJA

Čekanje

Čekao si nas kako samo Ti čekati znaš.
I nismo Ti trebali pričati leži
vraćajući se s naših besciljnih putovanja.
Nismo Ti trebali reći da je vlak kasnio
ili da nas je iznenada zadržao neki poznanik.
Ne, ništa Ti nismo trebali reći
jer najbolje si poznavao sva naša kašnjenja.

O, samo Ti znaš koliko je bolno Tvoje čekanje
kad svećenik rekne: »Tijelo Kristovo!«
O, samo Ti znaš koliko krvari Tvoje Srce
kad u tišini crkve ne čuješ naše: »Amen!«.

I kad utihne pjesma zvana na tornjevima
i mi se vratimo svakodnevnim brigama
Ti ćeš nas i dalje čekati.
Ne znam hoće li se netko okrenuti
i čuti Tvoj glas.
Ne znam hoće li se netko sjetiti
da si u zaključanoj crkvi ostao još samo Ti.

A htio si poći s nama
u naša proljeća i naše ljubavi,
u naše boli i naše patnje
Htio si poći,
a mi smo Te odbacili...

I Ti nas, evo, ponovo, čekaš.
I čekat ćeš nas uvijek, ispađeni Kriste,
Čekat ćeš kako samo zna čekati
uzvišena Ljubav
Čekat ćeš nas i onda kad Ti kažemo
da Te ne trebamo
i da je uzaludno Tvoje čekanje.
I onda ćeš nas čekati
u svakom svećeniku
u svakoj Misi
i u svakom dahu našeg života.
Čekat ćeš da se vratimo
poslije dugih lutanja.
Čekat ćeš
da u pustoši naših duša zasadiš oaze Ljubavi.

L. V. studentica

Gospodine, ugasi svjetla

(tužaljka jednog djeteta)

Mama,
ti si s tuđim muškarcem
sjedila u kavani
ispijala konjaka čašu, pušila...
Licem ti je prelijetao smiješak
dok se u meni
nerascvjetana mladost rušila.

Ja sam podalje za stolom sjedio
u stolici baršunastoj, mekoj,
i riječi
koje ti šaptao stranac
nisam mogao čuti,
al' osjetih — ti vidjela nisi —
da mi se oko tugaljivo muti.

Na rastanku
ti si uz riječi — Doviđenja —
i pohotni pogled
strancu pružila njegovano ruku,
a mislila nisi
na turobnost moju, na djetinju muku.

O Gospode,
ti koji trpiš zbog mnogih
što istim te vrijedaju bolom,
zatvor i vrata
gostionica barova, kavana,
zamamna svjetla u njima ugasi!
Gospode dobri, jedno tek molim
..... mamu mi spasi!

Franjo Balog, župnik

Jesmo li digli ruke od psovke?

Plać: Pero Bulat

Psovka i prostačko izražavanje postali su kod nas tako proširene pojave da smo se na nju već naučili. Smatramo to nečim bez čega se, i protiv čega se ne može. Kao da je to prirodna, snagom »stihije« obilježena viša sila protiv koje se badava boriti.

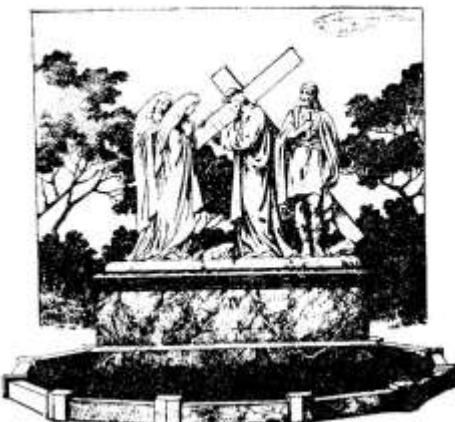
I svećenici kao da su od te bolne rane znatnim dijelom digli ruke, pa sve manje s oltara i u vjerskoj štampi govore protiv psovke.

Istina je da nitko još nije pronašao prave metode za borbu protiv psovke, ali najgora je apatija, prebacivanje problema na druge kolotečine, zauzetost za ono što nije tako strašno i sudbonosno. Možda su naše metode u akcijama protiv psovke znale biti halvne i neefikasne, ali ot-kada smo s njima prestali, psovka ne ide na manje, nego napreduje.

Ima tome već skoro 150 godina što je đakovački biskup Mirko Dragutin Rafay izdao posebnu okružnicu, u kojoj je nastojao da narodu, povjerenu njegovoj duhovoj skrbi dozove u svijest svu strahotu i rugobu našega narodnoga poroka, nesretnoga psovanja. U njoj biskup razlaže ponajprije, kako se sve psovkom grijesi:

Tri su vrste psovke, veli on. »Prva vrsta je, kad se Bogu ono pripisuje što mu ne dolikuje. Tako grijese svi oni koji govore: Bog je

kriv što mi grijemo... Bog sudi krivo... Ili da mu oduzimamo što mu se pristoji. Na primjer: Bog nije svemoguć ili pravedan... Bog se ne brine... Bog nije sve dobro uredio — Na drugi način vrijedamo Boga psovkom kad u zlu srcu prokunemo Boga govoreći: ne bilo ni Boga, ni pravde nema... — Na treći način grijesi se u psovki kada mi šta ružno i mrsko o Bogu ili o svetih stvari njegovih govorimo. Na tu vrst psovke spada ono u čem naš narod najviše grijesi...«

Malo dalje biskup pokušava pokazati kako je ne razumno i, prema tome, čovjeka uopće nedostojno, upotrebljavati bilo kakvu psovku. On veli:

»Pak da psovač može štoga smisliti, čim bi se ispričao, moglo bi mu se laglje oprostiti. U drugim grijesima, premda velikima, može se nekakav izgovor naći: da nas davao navada, da nas tijelo smućuje ili svijet buni. Tko puteno sagriješi nasladnosti tijela zadovoljuje; tko ukrade, za vrijeme si koristi; tko laže, možda mu je od nužde lagati. Ali kakvu korist tko od psovke imati može?«

Ako te riječi biskupove odaju neku oštrinu i opravdan gnjev, tad ove što malo niže slijede, odaju upravo neku vrst sarkazma — zagržljivo — pakosne poruge:

»I premda vam djeca se ne znaju dobro prekrstiti, ali sveti krst opsovati znaju; premda se sada post slabo obdržava, ali se ipak post na sve strane psuje; premda ne znaju mnogi što

je duša i kako velikom cijenom je otkupljena, a ipak je bez stida i straha psovati običavaju...«

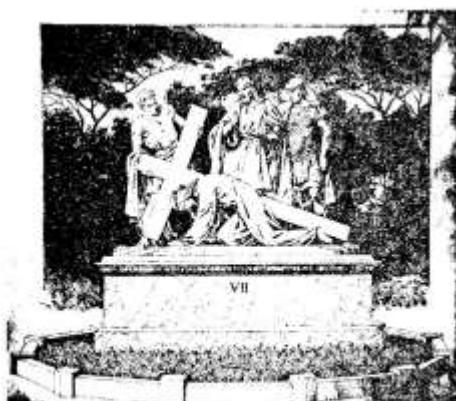
Ali što bi taj crkveni dostojanstvenik rekao danas kad bi čuo kako akademski obrazovana gospoda govore riječi, upotrebljavaju žargon, od kojega se svaki iole odgojen čovjek mora zarumeniti preko ušiju; kad bi slušao kako se punim riječima psuje Bog u onim slojevima koji po svojem položaju vrijede kao cvijet naroda; kad bi na svoje uši razabrao kako se sve to više širi barbarski običaj upotrebljavati Ime Božje svaki čas i bez ikakva pametna razloga i bez ikakva poštovanja; kad bi na svoje oči čitao sve one hule na Boga što se pišu po raznim listovima i knjigama? Sto bi rekli ne samo naši biskupi, nego što bi rekli zastupnici ostalog kulturnoga svijeta kad bi to slušali?

Mnogo puta se dogodi da je čovjek npr. na putovanju upravo sretan što smo tako malen narod i što nam je jezik tako malo poznat jer bi pred strancima sputnicima od stida u zemlju propao kad bi i oni mogli razumjeti kakvu si svjedodžbu prostote i ne-kulture znaju izdavati naši i tzv. bolji ljudi, te kad bi im tako do svijesti došlo u kako se »finom i kulturnom« društvu nalaze...

Načinili su statistiku psovke u tri naše župe. Jednu u Slavoniji, drugu u Podravini, a treću kraj Zagreba. U te tri župe opsuje se velika psovka na godinu dana oko jedanaest i po milijuna puta. Pomnožimo to s 1500 — toliko po prilici ima župa na području SR Hrvatske — pa ćemo dobiti strašan broj od 17 milijardi i dvjesta pedeset milijuna psovki na godinu dana.

Križni put hrvatskoga naroda

Puče moj, reci, što zla ti stvorih?

U čemu ožalostih tebe? Odgovori!

Puče moj, ja učinih tebe čedom Božjim i svojim bratom,
a ti za hvalu na Oca i na me bacaš se blatom.

Puče moj, ja za te prolih krv svoju prenevinu,
a ti za hvalu psuješ tu svoju otkupninu.

Puče moj, ja ostavih ti svoje Tijelo da te hrani,
a ti huliš moj Sakramenat neiskazani.

Puče moj, ja Majku svoju dадох за majku tebi jadnom,
a ti Nju najsvetiju, najnježniju ružiš rječju gadnom.

Puče moj, ja otvorih Tebi raj, da vladаш s andelima,
a ti na njih i Svece dižeš jezik sa zlim duhovima.

Puče moj, ja tebe zaštитих mnogim svetinjama,
a ti sve sveto proklinješ bez imalo srama.

Puče moj, ja manje psujem što poganin me psuje,
al' tvoja psovka, to ljuta rana meni na Srcu je.

Puče moj, što imam a da ti nisam dao?
Ako ti križ šaljem, pod težim sam sám posrtao.

»Ništa nije strašnije od psovke,
koja se diže protiv Svevišnjega.
Svaki grijeh, kad se s njom usporedi, lakši je.«

Sv. Jeronim

NA SLIKAMA VIDIMO KRIŽNI PUT
STO GA MI HRVATI MISLIMO PODIĆI
U MARIJI BISTRICI. DO SADA SU PO-
DIGNUTE TRI POSTAJE. OSTALE ĆE-
KAJU DA SE IZVRŠI ZAVJET OTACA.
A KOLIKO JE POSTAJA VEC GOTO-
VIH NA PUTU PSOVKE PO KOJEM
HRLIMO U PROPAST? MOŽDA JE VEC
ČASA PUNA?

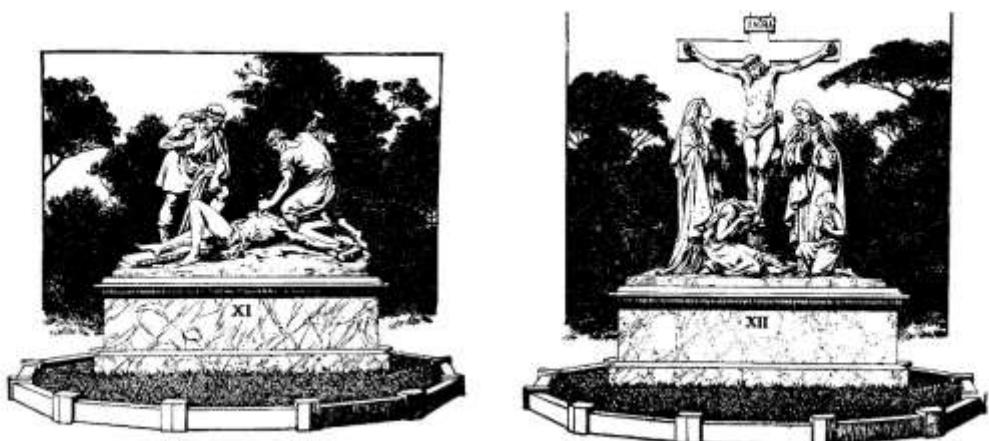

»VALJA NAM OČI I SRCE K NEBU
PODIGNUTI I IZ DNA SRCA BOGU ZAVAPI-
TI DA NAM UDIJELI SPASONOSNU SVOJU
MILOST DA UZMOGNEMO UVIDITI VELI-
ĆINU OVOGA STRAHOVITOGA GRIJEHA.
MORAMO UŽGATI U SRCU SVOMU PRAVU
I VJEKOVITU PROTIV ZLOCI OVOJ MRŽ-
NU; MORAMO DAN I NOĆ TRUDITI SE DA
U SEBI, U DOMU SVOMU, U MLADIMA
SVOJIMA, SASVIM ISKORIJENIMO TAKO
MRSKI I PAKLENI OBIČAJ PSOVANJA. NO
TO JOŠTE NIJE DOSTA, NEGOT SAV TRUD
SVOJ OKRENUTI NAM TAKODER VALJA
NA TO DA, KOLIKO JE MOGUĆE, U SVOJ
OPĆINI NAŠOJ I OKOLIŠU NE BUDE NIJED-
NOG PSOVAČA, DA SE NE ČUJE OVAKO
MRSKA GRIJEHOTA, RAD KOJE BOG ČEŠ-
ĆE SVU OPĆINU KAZNI.«

Biskup Raffay

Psovka pod lećom vječnosti

Kažu da se traži neka udaljenost kako bi čovjek mogao pravo ocijeniti di menzije neke veličanstvene građevine; da se traži vremenski razmak od događaja koje želimo pravilno ocijeniti.

Hoćemo li bar donekle uočiti svu strahotu PSOVKE, tog našeg narodnog poroka, tad nam takoder treba neka razdaljina, iz koje ćemo promatrati svoju sudbinu. Neće za to biti ni dovoljan ni podesan let u kozmos, nego se valja dići još više — pred samo Božje Prijestolje i vidjeti što Bog sudi i misli o nama?

Kako Bog na to sve reagira, pokušajmo odgonetnuti s odličnim teologom Leonardom Lesijem (+1623. u Louvainu). Mogli bismo odmah ukratko reći odgovor izrekom sv. Pisma: »Čestitost diže puke, a grijeh čini narode nesretnima.«

Ali kad narodi, nezahvalni za Božja dobročinstva, što ih svi uživaju, odstupaju od Božjega zakona i pravila zdrava razuma te se bacaju u naručaj i svu mo-

čvaru poroka, tada zavreduju da budu lišeni ovoga dobročinstva andeoske pomoći. Tako onda, odlukom Božje pravednosti pomalo nestaje te pomoći, dok se davlu, koji je bio tako reči svezan, oslobođaju sile za osvetu. Tako taj narod slablji: nema više srčanosti, nema razbora, nema snage, nema uspjeha i tako se zapliće u poteškoće, i izvanjske i domaće, da se nikako ne može da isplete. Ako tkogod i parmetno savjetuje, to drugi odmah obori prividnim razlošćicima; pruži li se zgoda za vlastito dobro, ili prode neopažena, ili se propušta radi slt nice ili se ne zna upotrijebiti. Opasnosti što prijete nitko ne vidi, ili se zbog varave nade i krivog uvjerenja do njih mnogo ne drži ... Sve sruši u propast, jer svaki gleda samo na svoju korist, a nitko se ne brine za opće dobro».

Zatim opisuje uspjehe neprijatelja, koji će biti bić Božji za narod, koji čeka kazna:

»Naprotiv o neprijateljima, koji treba da kazne

onaj narod, sve polazi za rukom, premda su mnogo opakiji ... Odakle, molim te, ta tolika razlika, ako ne odatle što narod koji treba da se kazni zbog svojih grijeha, gubi andeosku pomoć, koja ga je štitila i upravljava, te je prepušten samo svojim vlastitim snagama? A neprijatelju, naprotiv, pomažu zle sile, kojima su u tom puštene slobodne ruke zbog grijeha onog naroda. Koliku moć imaju te zle sile koje se u ratovanje i te kako razumiju, kojima je šala svojoj vojsci davati savjete, učiniti je neutrašivom, ohrabriti, upozoriti na prilike, uklanjati zaprke, a u protivničkom taboru, naprotiv, pomesti savjete, tjerati strah u kosti, sakriti žive zgode, baciti kamen smutnje, sijati neslogu. Jer na čudnovate načine mogu djelovati na maštu od koje zavise svi ljudski osjećaji i sve pometnje, strahovi, neprijateljstva, a osim toga misli i djela».

Za naše je pitanje vrlo važno i to da li se svaki grijeh svakog pojedinca članu naroda meće na rovaš

cijelom narodu ili ne, i, ako se ubraja, u kojim slučajevima. I na to pitanje ne ostaje dužan naš teolog. On veli:

»U mjeru grijeha pojedinog naroda ponajprije i osobito idu grijesi zajednika ... Zatim ono što svi ili bar većina naroda čini na sve strane nekažnjeno ... pa makar to radili svaki za se, a ne ukoliko sačinjavaju jedno tijelo: kao kad je veći dio naroda odan piću, pohotu, nepravednom stjecanju, kad sve, uronjeno u zemaljsko, a malo vodi brije za svete stvari i spaseњe duše ...

Napokon, i grijesi svakoga pojedinca nekim načinom pripadaju toj mjeri ... Jer kao što je svaki dio naroda te u vezi s ostalim čini narod, tako i grijesi svakoga pojedinca pripadaju zajedničkoj hrpi te je u zajednicu s grijesima ostalih čine i povećavaju. Stoga se događa da bude kažnjen cijeli narod zbog grijeha kojega pojedinca, nai-mje kad taj svojim grijehom napuni mjeru zajednice ...

Odatle se vidi kako nije nepravedno da budu kažnjeni svi zbog grijeha jednoga. Jer ne stiže kazna cijelu zajednicu kao da ona nije već i sama zbog svojih grijeha ili bar grijeha većine zaslужila takvu kaznu. To se, dakako, ne bi dalo složiti s Božjom pravdom. Nego tako biva jer je grijeh pojedinčev (kojim se napunila zajednička mjeru) razlog što zajednicu stiže zaslужena kazna baš sada, a ne u drugo vrijeme, i što se ne odgađa«.

Držimo da se svaki iskreni katolički kojem vjera nije tek etiketa, nego ozbiljno proživljavani sadržaj srca, u prvom pak redu svaki katolički svećenik — mora duboko zamisliti i sa strahom gledati budućnost naroda u kojem je takav grijeh, kao što je psovanje Boga i Njegovih svetinja, toliko raširen.

Svatko treba da osjeti da se tu mora nešto učiniti kako bi se zlu stalo na kraj i predusrele možda i neslućene nesreće.

Davao ili netko drugi

Piše: Tonči Trstenjak

Ne, uopće ne izmišljam. Jednog su poslijepodneva, svježeg i sunčanog došli po mene da podem istjerati davlja iz nijihova sina. Bili su sasvim sigurni da je posrijedi davao. A pravo da vam kažem, istjerivati davle nije baš jednostavna stvar. Citan sam koliko su se apostoli mučili da istjeraju jednog davlja iz nekog dječaka, pa nije išlo. A bili su, ni manje ni više nego apostoli. Tom im je prilikom Isus rekao da se »taj rod istjeruje samo postom i molitvom.« Što se tiče posta, tu zaista nisam imao nikakvih šansi, pa i što se molitve tiče, šanse su bile neznatne. Unatoč svemu, pošao sam. Baš me zanimalo kako to davao sjedi u duši nijihova sina? Takođe prilika nijetko se dogodi, pa zašto da je propustim, mislio sam.

Pošao sam zajedno s njima, odmah. Nisam sa sobom uzeo ni svetu vodu ni obrednik, ali oni ionako nisu znali što sve treba za istjerivanje davlja. Vozili smo se u »Mercedesu« trešnjeve boje. Pravo da vam kažem, ne pamtim kad sam se zadnji put vozio u »Mercedesu«, pogotovo u »Mercedesu« trešnjeve boje, bez crvenih tablica. Doduše, tablice su bile nijemačke, ali to nimalo ne mijenja stvar. Sjedio sam odostrag i sa zanimnjem gledao kako prolaznici sa zavišcu u očima gledaju u nas. Čujte, »Mercedes« trešnjeve boje nije mala stvar u našem gradu! Mislim da je toga bio svjestan i otac »opsjednutog« mladića koji je s ponosom u očima držao krvnom presvućeni volan i nonšalantno pritisckao dugmad na komandnoj tablici. Na jednom raskršću saobraćajac je već podigao ruku da zaustavi promet snašeg smjera, ali ugle-

davši naš »Mercedes» trešnjeve boje, spustio je ruku i pustio nas da kliznemo pokraj njega.

Ušli smo u dvorište, okruženo grmovitom crnogoricom usred koje je ponosito stajala predivna kuća s balkonima i staklenim zidovima u podnožju. Čilim u dnevnoj sobi i rezbareno pokuštvo odmah su mi dali na znanje da sam u »bojlojci« kući. Jedan veliki naslonjač bio je okrenut prozoru, kroz koji je silovito prodrao bilstav snop sunčanih zraka. Tek sada spazim da u naslonjaču sjedi koštanjava biće, čovjek, što li? Duga kestenjava kosica pod njom lice prozirne nijanse, koščati tanki nos i dva izbočena riblja oka. Baš kao oči ribe, sjajne bez izražaja u sebi. Oko pretankih usnica složio se vlijenac blijeđozelenkastih gnojnjih prišteva. Cigarete u nervoznim dugim prstima bijele boje, pepeo po perzijskom čilimu i čikovi u velikom mravnom peponiku.

— To je on, reče žena.

— Veš sin?

— Da! — prošapće muž.

— U njemu je davao?

— U njemu, reče žena.

— Kad je ušao?

— Ne znamo. Mi smo se vrili iz Njemačke prije nekoliko dana. Našli smo ga u tom stanju. Ne govoriti... eto stalno tako... samo puši i smije se... i bunca nešto nerazumno, objasnji muž.

— Spominjte Venu. To je susjeda. Vještica, uličarka, vragu prodana, upadne žena, s očima koje su iskrile od mržnje.

— Ubila je je, zasikta muž. Upropasti mi sina. Jedino slika.

— Koliko joj je godina?

— Trideset, oko trideset, reče žena.

— A vašem sinu?

— Devetnaest, šapne muž. Kostur u naslonjaču odjednom se naglo trže, zastenja, zatrese, a onda se smiri s licem prelivenim sušudim smiješkom.

— Billi ste kod doktora?

— Ne. Tek smo prekjucer došli, obasni muž.

— Ma bio je uvijek zdrav. Dobro je jedo. A sada ne jede. Samo puši. Ima i neke posebne cigarete. To mu donese prijatelj. Neki Robert. On ga jedini i posjećuje. On nam reče da je vrag posrijedi. Kaže da mu je naš sin sam rekao kako ga je Vera urekla, reče žena.

— Od čega živi ta Vera? Sto je po zanimanju?

— Uličarka. Od ulice živi. Dovodila je ovamo svakakvo društvo. Sina nam je upropastila, kažem vam, reče muž, stiskajući pesnice.

— A kad ste vi otišli u Njemačku?

— Bit će sedam godina, reče žena.

— Sina ste ostavili samog?

— Da. Ma imao je trinaest godina. Neko vrijeme je s njim bila baka iz Slavonije. Onda se zaželjela Slavonije pa je otišla. Mi smo u međuvremenu sagradili ovu kuću. Sin je išao u zanat.

— Učio je za električara, upadne žena, ali ga je gazda iskoristavala, pa je napustio posao i školu. Danas vam je svjet pokvaren. Cijeli mu je dan moreao raditi, a slabo ga plaćao.

— Gazda je kriv?

— Gazda, nego što? Pokvarjenjak, reče žena, a iskra mržnje opet ijoj zablistala u sivim očima.

— I Vera je kriva?

— Kriva, jasno da je krive.

Ubita je, zasikri muž. Mlađić na naslonjaču opet

neugodno zastjenja. Tijelo se skvrči, mišici na liku nategaše se u bolnu grimasu. Mutne riblje oči iskočiše ponovo još više iz svojih ležista. A onda se sve ponovo smini. S mlađićeva lica opet se prospe neki blaženi sušudi smiješak.

— Što mislite? Je li vrag?, upita žena hladnokrvno, gledajući prema sinu u visokom naslonjaču.

— Vrag nije, rekoh miro.

— Kako nije?, začudi se žena.

— Čujte, rekoh uvjerljivo, nećete vi mene učiti kako se čita misla. Ja svoj posao znam. Kad vam kažem, vrag nije!

— Što bi bilo?, upita muž.

— Vera nije, rekoh.

— Nije? Kako nije?, upita že na ne vjerujući mi više.

— Ni gazda nije, rekoh ne obazirući se više na njih.

— Što bi onda bilo?, upita opet muž.

— Vi, vi ste krivi, rekoh odlučno.

— Kako?, začudi se žena.

— Kako mislite, da smo mi krivi?, upita muž, a u glasu mu je podrhtavala struna neugodne slutnje.

— Ostaviti dijete od 13 godina samo u ovom gradu. Ha? Kako ste to mogli?

— Ali slali smo mu dovoljno novaca, reče žena.

— Ljubav se ne može platiti novcem. Ljubavi mu niste dali. I pažnje u najkritičnijim godinama života. Jer ovo, ovo je droga. Ne samo droga, možda i nešto gore.

— Jedinac nam je. Sve smo ovo gradili zbog njega, zavapljujući.

— Zbogom, rekoh. Dovo nije bio. Zovite liječnika, ako još ima pomoći.

Kudi se nisam vozio u »Mercedes« trešnjeve boje.

Krogi vale več, a jer u po-
trebi bili oblikovani nadzad
vještih je narandžasti djele naške.
Sjeverni koli, ne podnosi niti da
stoji podnošnjici moga hvaljiva
Ista univerziteta, a u moje konse-
nile, odnosno poslovne u po-
lasti, može izvršiti, asistirati i pre-
teći vjerujem i ti, da se radi
5. Engleskom učionicama na kojima
počinju slike u slavljenoj matemat-
ici, zvuči, pa višeslužno. Pratimo-
se da u temu matem. kafu ostanu-
ti i partnerica s predmetom analitič-
nih metoda, zaštitevje rješi-
u lato vrijeme deljivost panta-
veličini. Ali u drugim vremenskim
vremenim istezajući brojna diskus-
ija, ostvaruju i međusobnovjatje vlasti-
čki odjednog mogu te razne sva-
jati svrde prete.

U podnosi li je mistično uče-
ništvo. Kao i u svim mističnim
prakticama, Konfucijevi život
razvijen je u reditnoj skorosti sva-
gledišta, pa se prvičino ne
kliknu, da su njene reči, među
takvima, uskičedan broj. Ako
među partizanskim novim slogan-
jima je bitnije dejanje, temu u
oposibilitetu u smislu da prema-
da, tada je u potpunosti nezgodno
da se uči, da se uči, da se uči.
Kao i u svim mističnim
prakticama, Konfucijevi život
razvijen je u reditnoj skorosti sva-
gledišta, pa se prvičino ne
kliknu, da su njene reči, među
takvima, uskičedan broj. Ako
među partizanskim novim slogan-
jima je bitnije dejanje, temu u
oposibilitetu u smislu da prema-
da, tada je u potpunosti nezgodno
da se uči, da se uči, da se uči.

— Hodoš sam s djevojkama u polugru obilježio životom, stvaranju i bljusom mogli održati hranjenjem hrak. U trenutku kad se nastroj kraj niske vore potzal smrtno, djevojka zlog može slabosti da se zadrži, ko i zbog okoliša, aliem zlog motritelja. Djevojka da me zadrži, no tako da ne budu njezin materijalni prilici, praktičnici patting, djevojka! Ali te je moje djevojka i dan dan vino inicira (nakon djevojka). Kad god uđe, ja ne vidi da bih mogao biti onaj dječak. Kad god uđe i ne pamijemo na poklade. Opremljen i na- kon mnogo remobiljanja ne mogu ući s njom u hrak. Pošto sam dobro ne sastaknu s odlikama koju ne želim, jer mi se to čini nemirnim, ali te iste volje niti bih u kod mnoje djevojke. Hid ih u u ovej mjesto istakci situaciju Isperavam i bio kerem pređ Bogom usmjerili da bude mogućnost ostvarenje brezne zajednice i gledi moga odnosu prema djetetu.

M. S. M. T. Hamed

Mofam
Hje uzetit

Piše: Ivan Fuček, prof. moralne teologije

Pe umjetno da je da u kri-
tčici, točki odjeljka od ljudi-ja
na osobe i stvari, i duhovno i
trajedno, upao si u klapku.

Kad si morao energično prekinuti sa sastancima, telefonskim razgovorima, s onom nakanom »još jednom« kojoj je kontrola sve teža; kad si morao s uspomenama i težnjama naravi, sa slikama maštice, pismima i datorima, fotografijama i slično, kad si se morao pravo usmjeriti prema drugim osobama, prijateljima, prema zdravom i otvorenom društvenom životu i jepnim uspomenama i svemu onome što bi neutraliziralo težnju za osamljenošću, žalošću, osjećajem nekorisnosti — ti si nesmotreno upao u petting kao u neku »nadoknadu« ili nestvarnu mogućnost zadržavanja iste veze. Velika šteta!

S jedne strane, veliš, ostala je »virgo intacta«? Nekad djevojka može izgubiti svoj fizički integritet iz uzroka kojih su neovisni od njezine volje, kao neka anomalija (izvanrednost); povreda pretrpljenjem nasiljem i slično, a da ipak ostane »djevica« u potpunom značenju te riječi. I obratno: neku djevojku koja se svojvoljno podala nekom čovjeku a da pritom njen anatomski integritet (tjelesna potpunost) nije bio povrijeđen, očito više ne možemo nazvati »djevicom« u osnovnom značenju tog izraza, koji u prvom redu ne označuje biološki (tjelesni) nego moralni (čudoredni) integritet osobe, duh i spremnost da se otkloni svaki individualistički oblik seksualnog zadovoljavanja.

S druge strane, ostala je trutina. Jesi li siguran da ti je vjerna? To nije lako utvrditi jer ti ne vidiš »kako bi mogao biti otac djetetu«. Nisi li ti njoj postao pokriče?

Bilo kojim putem prenošenja, dodirom i slično, moglo je

doći do začeća. Dobro je što ne pomišljate na ukidanje trudnoće! Jasno ti je da s njom ne možeš ući u brak. Očajno si slab u načinu kako se prema njoj postavljaš. Vidi se da te ona sada drži i ne pušta. Jedva da u tom nema ozbiljnijih njenih interesova. Pohvalno je ipak da se želiš kao katolički vjernik ispravno i iskreno pred Bogom usmjeriti s obzirom na dva bitna pitanja: osnivanja bračne zajednice i odnosa prema djetetu.

Ne uzimam sada u obzir mogućnost da dijete nije tvoje. Tada, naime, nisi u savjeti ni na što obavezan, osim da se ispriča i zamoliš svoju djevojku za oproštenje što si sa svoje strane upao u takav način odnosa i da se izmiriš s Bogom. Ukoliko je dijete tvoje, pitamo se da li je trudnoća odlučujući motiv zbog kojega naravni roditelji djeteta koje se ima roditi moraju ući u brak?

Da se uzmu iz obzira, iz stida, bilo prisilom ili iz bilo kakvog interesa, to bi bio novi nesmotreni korak; tu manjka temelj braka: autentična zrela ljubav kakva se neminovno traži — danas i prema crkvenim dokumentima — za valjanost braka. Sigurno, najbolje bi rješenje bilo da se dvoje dogovorno i u punoj slobodi što prije uzmu, ukoliko njihova ljubav nije razorenja i ukoliko ima čvrste nade da će ljubav porasti i doći do svoje zrelosti. Inače, nikad se to ne bi smjelo dogoditi, da se, naime, uzmu samo zbog nastale trudnoće. Naprotiv, treba da postoje važni uvjeti prije negoli donesenje odluka za brak: u oba partnera bitno afektivno slaganje, normalne mogućnosti zajednič-

kog života, sposobnost odgajanja djece; a sve to iz ljubavi i u ljubavi. Prema tome, ne smije se na svaki način požurivati rješenje slučaja niti se pretpostavi smiju dati zastrašivati od strane roditelja i rođaka. Da se uzmu i uđu u brak smije se, dakle, savjetovati samo u slučaju ako je takva odluka donesena kao naravni zaključak njihovih zajedničkih odnosa.

U slučaju, dakle, kad je njihova odluka protiv braka, kad nedostaju najvažnije pretpostavke za veder i siguran zajednički život, otac djeteta mora znati da je u savjeti dužan pomagati svoje dijete tako dugo dok ono ne bude osigurano s druge strane. Radi se na samo o finansijskom pomaganju nego i o poštenu prihvaćenoj brizi za priklađan odgoj, kako dijete ne bi palo u stanje moralne i materijalne napuštenosti.

Ilijan Dilber, misionar u Zambiji napisao je lijepu brošuricu **IZ MOGA MISIJSKOGA DNEVNIKA. Omotna stranica u četiri boje. Cijena 15 din, a tko naruči deset i više komada dobiva 10% popusta. Narudžbe: Stipe Dilber, Zagreb, Palмотičeva 31**

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

Rasni problemi u Africi

Afrički kontinent je stjecajem okolnosti postao poprište rasnih i plemenskih problema i razmirenja. Rasni problemi postoje između bijelaca i crnaca u Južnoafričkoj Uniji i u Rodeziji, dok plemenski postoje između raznih plemena u Keniji, Ugandi, Nigeriji, Sudanu, Ruandi i Burundi. Naša misijska nakana želi da se svim tih problemima rješavaju prema pravdi i Istinskoj ljubavi. Rješavat će se prema pravdi ako se budu poštivala čovjekova prava. Postoji povjala Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima, no budući da su je potpisnice često pogazile, a gaza je i danas, bolje je da se na nju i ne pozivamo. Odviše je kompromitirana pa ne može biti vjerodostojna. Zato se umjesto na nju radije pozovimo na najmoderniji popis ljudskih prava koji se nalazi u enciklici Ivana XXIII. »Mir na zemlji o miru među svim narodima u istini, pravdi, ljubavi i slobodi, od 11. travnja 1963. U svijetu te nauke može se i u Africi naći pravedno rješenje svih medurasnih i meduplemenskih problema, ali ne samo ondje, već svugde po svijetu.

Svaki čovjek ima pravo:

- na život, na nepovrijetenost tijela, na sredstva koja su potrebna za primjereni ljudski život
- na čast, na dobar glos, na slobodno istraživanje istine, na slobodnu izmjenju mišljenja, na pravo da o javnim stvarima bude pravo obaviješten, na slobodan izbor staleža
- na opću i stručnu izobrazbu prema razvojnrom stupnju svoje države;
- na štovanje Boga prema glasu svoje svijesti te na privatno i javno ispunjavanje vjere
- na osnivanje obitelji, na slobodan izbor svećeničkog i redovničkog zvanja

- na ravnopravnost žene u domaćem i jedom životu
- na odgovarajuće uvjete rada za udružene i imajke
- na prvočno pravo roditelja da odgajaju djecu
- na rad i slobodu u izboru rada
- na primjerene uvjete rada, na pravednu plaću i suodgovornost
- na privatnu privrednu inicijativu
- na slobodno zborovanje i stvaranje raznih udruženja
- na slobodan izbor mesta stanovanja kao i pravo na iseljenje
- na aktivno sudjelovanje u javnom životu
- na pravnu zaštitu i sigurnost od strane države,

Naravno, bratstvo među ljudima na temelju pripadnosti jednoj jedinoj ljudskoj vrsti već smo po sebi traži da se priznaju sva nabrojena prava za svaku ljudsku osobu, bez obzira na tkojemu narodu ili rasni pripadala, koja je boje kože ili drugih osobina. Čovjek je nedjeljiv i zato svaki čovjek mora imati neka osnovna prava. Pravo bratstvo među ljudima otvarat će srca jednih prema drugima u iskrenoj izmjeni duhovnih i materijalnih dobara. I dok mislimo na prava ljudi u Africi te kao članovi Apostolata molitve kroz ovaj mjesec za ostvarenje tih prava i molimo, dobro će biti da i sami budemo otvoreni prema svakom čovjeku koga budemo susreći, da ga prihvatićemo onakva kakav jest te da u svojoj okolini izgradujemo što bolje odnose među ljudima. Uz molitvu u duhu nakana Apostolata molitve treba da i nešto konkretno učinimo.

Josip Antolović, DI

Dva zakašnjela pisma iz Indije

Sestra EMERIKA ŠUMAK javila se pismom 24. listopada 1975. iz Bošontija.

»Prekjučer sam se vratile iz duhovnih vježbi što sam ih obavljala u Hamirpuru u Orissi. Kako se Hamirpur nalazi blizu Gaibire, pohodila sam tamo sestru Silivinu. A vukla me onamo i želja da još jednom vidim mjesto u kojem sam proboravila 22 godine kao misionarka. Odatile sam premještena u Bošonti.«

Čini mi se da sam već pisala o djevojčici kojoj je tigar u šumi zaklao oca. To dijete nikako ne može zaboraviti tu tragediju niti se od nje oporaviti. Taj događaj je toliko na nju dje-lovao da je oboljela, pa je više u našoj maloj bolnici negoli u školi.

Prije nekoliko dana igrala se s jednom svojom družicom. Ona je igrala ulogu medvjeda, a ta njezina družica ulogu tigre. »Tko si ti?« pita nju njezina družica. »Ja sam medvjed. A tko si ti?«, pita ona nju. Družica joj odgovara: »Ja sam tigar.« »A ti si taj, koji je pojeo mogu-tatul!« I navallila je na nju svom žestinom da na taj način nekako osveti oca.

Trebat će još mnogo vremena da se to dijete oporavi i počne normalno živjeti.

Ove godine nadamo se dobroj žetvi. Pred naša samostanska vrata svaki dan dolazi mnoštvo siromaša da dobiju bar koji obrok. Neka djeca koja dolaze u našu školu jedu kod nas, a kući odlaze samo spavati. Za vrijeme praznika vole poći kući, ali mnogo njih se brzo vraća k nama jer kod kuće nemaju što jesti.

Toliko za ovaj put. Sviima se preporučujem u molitve...«

Sestra KAZIMIRA HORVATIN radi u Kurseongu, na obroncima Himalaje. Odatile piše: »Nedavno je nekoliko nas sestara pošlo na izlet gore u planine. Sa svih strana okruživala nas je šuma i šikara. Odjednom smo se našle na jednoj čistini, na kojoj je bilo prilično mnogo kućica razbacanih na sve strane. I odrasli i djeca veoma su nos ljubazno primili. Stovlje, neki od njih pošli su kojih pola sata daleko da nam naduženu koja bi nam mogla prodati mlijeko. Kad je ta žena čula za koga je to mlijeko, ne samo da je sama pošla, nego je sa sobom povela svoju djecu i unučad da ih mi blagoslovimo.«

Od tog dana svaki dan nam dove u samostan u Kurseongu ili ona sama ili netko od njegovih, premda moraju do nas pješačiti oko četiri sata.

I ovdje u Kurseongu ima dobre djece. Premda mnogi od njih nisu kršćani, rado dolaze u našu crkvu i tamu se mole. Posebno se vole moliti Gospo. Uvjereni sam da će im Ona pokazati put do Isusa.

Kad bi bilo više misionara, mnogi bi od tih ljudi postali kršćani. Molimo stoga Gospodina da pošalje što više misionara u Indiju...«

GANGES, GANGES, RIJEKO DRAGA ..

Crtice s mojih putovanja

Već prije jednom zgodom napisao je otac Gabrić nešto o svojim putovanjima po golemoj župi. Dosad nije bilo prilike da to objavimo jer nam je uvek slao najnovije vijesti o svome radu. Sad smo, međutim, uhvatili priliku da i te retke objavimo.

Dragi prijatelji misija!

Danas vas pozivam na šetnju, na putovanje po golemoj župi. To nam je ovdje velika i sveta dužnost jer treba obići bar svaki mjesec svako selo. Mnoga sela udaljena su na kilometre i kilometre. Ovdje ima malo putova. U mnogim predjelima ih i nema. Čitava je župa ispresjecana velikim rijekama i kanalima. Moramo putovati na malim domorodačkim lađicama.

Kako se putuje na tim lađicama? Najprije treba spomenuti da se do njih dolazi kroz blato i s njih se opet silazi u blato. Blato je ovdje više puta i do koljenja. Treba znati da je ovdje razlika između plime i oseke čak sedam metara.

Lijepo je putovati Gangesom za lijepog vremena, ali je teško i opasno kad se na tu rijeku sruče monsunske olje. Dok tako plovim Gangesom, misli mi lete prema dragoj mojoj Neretvi i prema Jadranu.

Gangesom plove razne lade i njima upravljaju razni ladari, no uvijek se tu čuje ista pjesma, isti zov Gangesa. Kako je tajanstvena ta rijeka i po danu i po noći! Kako je opojna jeka gangeških lada i tih džungla uz koje plovimo...

Na toj riječi sam bio pet dana s našim ladarom Šudhirom. Bili smo umorni, no cijelo vrijeme krijeplila nas je njegova pjesma. Ona je svima bila veoma draga.

Pjevao je pjesmu gangeškog lada, pjesmu starih dana iz bengalske povijesti, o nekoj mladoj ženi kojoj je muž nestao u džungli, a kojega je ona veoma ljubila. To mu, eto, ona pjevao, tječeći se da ga džungle nisu zaboravile, da ga se Gangesovi valovi još sjećaju. Evo te lijepe pjesme!

»O Bože, Bože, kako je bilo zapisano u knjizi života da će moj muž umrijeti mlad. I rekao mi je: 'Ti ćeš biti šati. Ostavit će te mlađi'

O moj vjereniče, nemoj me ostaviti, nemoj me ostaviti samu u životu!

Nebo plače, vjetar je tužan, tužni su valovi gangesa. No nitko nije razumio boli srca moga.

Plače Ganges, i životinje u džungli, i cvijeće u prešumama. Sam kralj Borot, kad je sve to vido, propakao je, i sa svojim je suzama ispunio čitavو more.

O Bože, o Bože, ti me ne zapusti! O Bože, Bože, ti mi budu utjeha!«

Divna je pjesma gangeškog lada! I sve su

m pjesme takve: pune vjere i pune utjeha. Ustini, ta pjesma u mnogim prilikama tješi čujeće srce.

Ladice na tim putovanjima znaju biti pune i prepune. A ima i prilično mnogo opasnosti dok prelazimo te ogromne rijeke, i zbog okuja, i zbog velikih valova na rijekama. No ladari su pravi junaci. Kad bih imao malo više vremena, pričao bih vam o ladaru Kalipodu, koj me je prevozio južno od sela Ramigora, dok sam bio u Basantiju. Tu su velike rijeke i naspri na rijekama i ima mnogo virova. No on mi jednom reče: »Ladu se nikad ne može utopiti. Ladu je Bog stvorio za rijeku, ali ne da se utopi, nego da prevozi ljudе, ljudе dobra, čista i poštena srca. Kako bi se oni mogli utopiti?« Ja prelazim dan za danom ovu rijeku. Pomolim se Bogu i zahvalim mu se kad se vratim i nikad se nisam bojao valova!«

Dopalo mi se to tumačenje dragoga Kalipoda. Mislio sam i to: Što on govori o ladi, o toj drvenoj ladi, isto je i s ladjom našega života. Ako smo mi pošteni i čisti i Bogu dragi, ne trebamo se bojati oluja, ne trebamo se bojati ničega.... Ladica našega života sigurno će stići na drugu obalu — na obalu vječne sreće...

Kad nakon takvog putovanja stignem u selo prva mi je stvar da pitam ūma li koji bolesnik. Nakon toga sjednem s djecom i zaboravim svu umor. Blagoslov njih i dobiješ natrag stostruki blagoslov.

Na tim putovanjima obično doručujem, ručam ili večeram u kolibici kojeg od naših vjernika, obično katehista. Svaki put redovito dijelim s svoje obroke s djecom. Svi jedemo iz istoga tanjura. To djecu posebno veseli.

Prolazeći selom, mnogo puta nailazim na pri-zor gdje se mališi nalaze u svome carstvu, u igri. Igraju se u blatu gradeći od njega male dje-

čje kolibe. Čovjeku je posebno draga promatrati ih pri takvom poslu.

Kad već spominjem djecu, onda moram pri-znati da naši mališi veoma rado dolaze u školu i u crkvu. Oni su nam zbilja nadja i molimo se da ustražu na dobrom putu kako bi jednom mogli svoje sile posvetiti svom narodu i svetoj Crkvi.

No kao što su revni kad treba doći u školu, tako su isto revni i kad treba poći iz škole kući. Svi bi oni odjednom htjeli izletjeti na vrata.

Ovdje vam želim predstaviti jednoga od tih svojih mališana, maloga Radu. Tako mu je ime, a to na bengalskom znači »kralj«. No mislim da se nijedan huncut na svijetu ne može s njime mjeriti. Često dođe k meni prije škole i kaže mi: »Danas mi treba dati olovku!« Ja ga pitam: »Gdje ti je ona olovka koju sam ti jučer dao?« A on odmah ima odgovor: »Izjeli su je bijeli mravili!« — Ha, negdje ju je izgubio...

* Jednog dana je došao k meni poslije škole: »Vidiš kako su moje hlače poderane! Bilo bi dobro kad bi mi dao nešto drugo!« Ja sam mu odgovorio: »Ne hlače, nego po hlačama bi tebi trebalo dati!« Onda je mali lopov pobegao od mene.

Majka mu inače dobro šije, pa sam joj dao jedne velike hlače što sam ih dobio iz Amerike, a ona je svome Radi od toga sašila troje hlačice. Rada, naime, uvečer izgubil hlače pa ih ujutru treba tražiti. Tako, eto, rezerva uvjek dobro dođe.

Mališ inače nobro uči, pa ga svima preporučujem u molitve da sretno svrši svoje nauke.

Eto, upoznali ste bar malo kako to izgleda na našim putovanjima. Drugom zgodom govorit ću vam malo i o načinu života naših ljudi. Međutim, ne zaboravite se u svojim molitvama i žrtvama sjetiti oca Ante u dalekoj Bengaliji...

DJELE SE BONBONI...

Otkako je Iusački Nadbiskup bratu Iliji Diliberu povjerio brigu da nadzire sve gradnje u nadbiskupiji, taj naš misionar ima pune ruke posla. O svom radu u misiji Kaparu piše u pismu od 10. siječna 1976.

GRADIMO U MISIJI KAPARU

Dragi prijatelji!

U misiju Kaparu dolazim da bih nadgledao gradnju kuće za katehistu. Svaki tjedan ili svaka dva tjedna dolazim pregledati kako gradnja na preduje i treba li nabaviti građevinskog materijala.

Ovdje sada vrla vlada kišno doba, pa su putovi veoma loši, a to mi otežava nabavku materijala. Ipak, hvala Bogu, lijepo napreduje, pa će se mladi katehisti uskoro moći useliti u novu kuću.

Misija Kaparu nalazi se sjeverno od grada Lusake. Nalazi se duboko u šumi. Kad putujem do te misije, cijelo vrijeme vozim se kroz šumu. Na malim čistinama u šumi se vide skupine kočibica. A kad je pred tobom nestalo svakog puta, odjednom ti se pokaže u šumi lijepa crkva i po kraju nje župni stan. To je središte misije Kaparu, pod koju spada još 14 podružnica u kojima svećenik i katehisti poučavaju vjernike i katekumene i dijele svete sakramente.

Ovu misiju je prije kojih pet ili šest godina osnovao mladi njemački svećenik o. Kuno Ringenberger. On je krasno radio među ovdašnjim svjetom. Sav je živio za te ljudi i za njih se žrtvovao. S njima zajedno stvarao je planove i provodio ih u djelo. Broj obraćenika se iz dana u dan sve više množio, ali nedostajala im je crk-

va. Vjerski život odvijao se pod krošnjom jednoga stabla.

Misionar je stanovao u jednom kućerku koji se nalazio među ostalim kolibama. Nakon godinu dana prijatelji oca Kuna skupili su sredstva u Njemačkoj za gradnju crkve i župne kuće. On se najprije dao na gradnju župne kuće, a onda je počeo graditi crkvu. Gradnja crkve krasno je napredovala, kadli smrti pokosi oca Kuna. U novoizgrađenoj kući, u koju se nedavno u selio, našli su ga mrtvi. Umro je od srčane ka-

Tužna vijest o smrti ljubljenog misionara proširila se munjevitom brzinom od kolibe do kolibe. I vjernici i nekršćani dolazili su da još jednom vide dragi lik svoga oca i prijatelja.

Ljudi nisu dopustili da tijelo njihova prijatelja bude odneseno iz njihove sredine. Sahranili su ga uz crkvu koju je on gradio. Postavili su mu i grobni natpis: »Nema veće ljubavi nego da tko svoj život položi za svoje prijatelje.« Ispod toga stoji: O. Kruno Ringenberger, C. M. M., rođen 21. siječnja 1935., umro 20. srpnja 1973., u misiji Kaparu, Zambija.

Crkva što ju je pokojni otac Kuno počeo graditi sad je dovršena, a ja, eto, gradim kuću za mладогa i revnoga katehistu. Sada tu djeluje domaći svećenik o. John Kalale.

Monika Okrugić javlja se pismom od 10. siječnja 1976. donosimo najzanimljivije dijelove tog pisma.

Na Božić me pohodila malarija

Zased smo dvije Hrvatice u Družbi Oblatki-ja Bezgrješne: Ija i Marija Brožić, koja je rodom s otoka Krka. Ona je sada u Kanadi. Želi poći u misiju, no to ovisi o njezinu zdravju. Da, Bože, da uspije.

Čula sam da je u Litetu k sestri Emili Verilj stigla iz domovine Ivanka Šuber.

Ja se ovđe sad osjećam dobro i prilično sam se uživjela u ovaj život. Mogu dapače reći da mi je upravo lijepo.

Za Božić smo se pripremili ovđe kao i prošle godine. Ministralni su napravili jeslice i u-

---

MONIKA JE POHODILA OBITELJ NAMJESTENIKA KOJI RADI U SKOLI

krasili su ih krep-papirom, i to u svim mogućim bojama. Bio je to šaren »batlehem«, mi bismo rekli — ciganski, ali što ćemo kad je to ukus ovašnjih ljudi.

Na Badnjak navečer u 6 sati bila je misa za djecu. Onda je počela padati kiša oko osam sati i padala je sve do pola noći. To ipak nije smetalo da se crkva napuni do zadnjeg mjesto. Mi smo došle pola sata prije početka ponoćne i jedva smo našle dva mesta za sjedenje. No malo se poguramo amo, malo tamo, i tako se našlo mjesto za sve nas.

Poslije ponoćne došli su nam čestitati Božić biskupi i svećenici, pa smo ih počastile čajem i sendvičima. Na sam Božić bila sam na veliku misu. Kad sam se vratila kući, osjećala sam se nešto umorna, a nisam znala od čega. Na Stjepanje spopala me groznica. Pohodila me malarija. Odležala sam do Stare godine. Dobro me je bolest izmučila, a onda je sa Starom godinom otišla i ne daj, Bože, da mi se vrati. Bila sam i kod liječnika i sestre bolničarke su mi donosile tablete, no sve to nije mnogo pomoglo. Došao mi je, međutim, jedan svećenik pa mi reče: »Neće ti pomoći nikakav lijek, ali nakon pet dana ozdravit ćeš.« Tako je i bilo.

Inače moje djevojke i žene lijepo rade. Sada već mogu šivati i za druge pa si na taj način mogu nešto zasluziti.

Sa ženama radim samo dva puta tjedno, a srce me vuče da radim svako poslije podne. Međutim, naši se misionari s time ne slažu. Tu je velika župa pa još nije potpuno organizirana. Sada oni žele da ja sve knjige stavim u red, da sredim kartoteku katekuma, i to po brojevima i po godinama. Osim toga, ni svi kršteni nisu upisani u svaku matičnu knjigu, a treba ih upisati u četiri razne knjige.

Ja volim taj posao, ali župa je osnovana 1955., pa sad zamislite koliko tu ima posla! Misionari mi kažu: »Stavi sve u red, pa onda idi po selima svako poslije podne!« No za to će mi trebati sigurno još godinu i pol rada. Treba znati da ovđe ljudi nemaju prezime, pa kada dodu po krsni list, to je prava zbrka. Osim toga, oni svaki nekoliko godina mijenjaju ime. Stoga ga moraš pitati kako mu je bilo ime pri krštenju, a ne koje sada ima.

Kako vidite, posla ima dosta, ali ni volje ne manjka. Dosad mi nije uzmanjikalo ni Božje pomoći u tom radu za Boga i duše. Pomolite se i vi za mene da uzmognem što više učiniti za Božje kraljevstvo u ovom dijelu svijeta ...

Prije nekoliko godina »Glasnik« je objavio molbu za pomoć u izgradnji Gospine crkvice u Zvonimirovcu. Nije nam bilo neugodno moliti, kako bi se započeto djelo moglo što prije dovršiti. A sasvim je sigurno da crkvička još danas ne bi bila dovršena da nije bilo odaziva dobročinitelja širom domovine.

Sada želim s radošću i velikom zahvalnošću obavijestiti sve čitatelje »Glasnika« da smo — Bogu hvala — posao priveli kraju.

Bilo je različitih teškoča, ali Providnost je sve to vodila. Naše je pouzdanje okrunjeno! »Marija, početak boljega svijeta«, ta izreka bila nam je glavna lozinka i pri gradnji, i kod posvete crkvice, a za sigurnoće i ostati trajnom svojnom onoga Božjeg naroda koji se sada nalazi pod Njezinim okriljem. Crkvica

Trsat u Slaveniji

je nazvana MALIM SVE-TISTEM GOSPE TRSAT-SKE i prva je u gornjoj Hrvatskoj pod imenom Trsatske »Majke milosti«.

Posveta nove Gospine crkve bila je 17. kolovoza 1975. Po prvi puta u 50-godišnjoj povijesti svoga sefa Zvonimirovčani su s velikom radošću isčekivali svoga biskupa. Slavlje je započelo u 10 sati. Posvetu je obavio O. Mijo Škvorc, okružen ve-

ćim brojem svećenika i mnoštvom vjernika čitavoga onog kraja. Tu su se našli i prvi hodočasnici s Gospinom Trsata, dva autobusa. Poslije svećanosti sve prisutne čekao je zajednički bratski stol.

Zahvalni smo Providnosti i svim dobročiniteljima, koji su nam preko »Glasnika« pomogli!

Zahvalni brat Rajner
i Zvonimirovčani

Radošna bračna plodnost

Zeleti regulirati broj porodaja, današnji čovjek se sve više razočarava nad pilulom i obraća drugim kontracepcijским sredstvima. A jer su ona odreda nesigurna, otvaraju se »širom vrata« pobačajima koji su zahvatili zastrašujuće razmjere.

Vijeće za obitelj pri BKJ izdalo je knjižicu RADOSNA BRAČNA PLODНОСТ koja rješava reguliranje broja djece na kršćanski način. Metode su vrhunski sigurne, bez ikakovih štetnih posljedica a i vrlo slikovito i razumljivo prikazane. Razumije se da ta knjižica nema svrhu umanjiti broj porodaja — jer dužnost odgovornog očinstva i majčinstva obvezuje na velikodušnost prema Bogu i narodu! — nego želi pomoći obiteljima da se ne predaju kontracepciji i pobačajima. Knjižica ima 44 crteža i grafikona na 48 stranica i stoji 10 dinara.

Narudžbe: Stepan Dilber, Palmotićeva 31, 41000 Zagreb pp. 699.

Za vas žene — neudate — udovice postoji jedno služenje
Crkvi koje čini život korisnim!
Centar za pomoć svećeniku organizira STAŽ PRIPREME ZA TO ZVANJE u 7. i 8. mjesecu. Tražiti informacije: ŽUPSKI URED 41270 DUGO SELO. Potrebno je upisati se za staž do 15. VI. 1976.

Gusti Gebhardt: VJEĆNI SMO ...
ŠTO SADA? knjiga nam pod četiri tematska naslova: — Tečaj za mlade zaručnike — Brakovi u svakidašnjem životu — Brak nakon deset godina — Brakovi bez zajedništva — trijesno, stvarno i otvoreno iznosi kako se brak proživljava i kako se mogu nadvladati teškoće i krize. Str. 200, cijena 40 din. Naručite: IZVORI ISTINE — Dominikanci 50260 Korčula. Knjigu preporučamo uz napomenu da se neprestano ima na umu ono što je prevodilac stavio kao bilošku na str. 16 u vezi shvaćanja »Humanae vitaec«.

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

... na primljenoj milosti. — Mira Čorić, Tugare
... za milost zdravlja. — Marija Kolonić, Gola.
... na uspješnoj operaciji. — Dula Gorjanac, Bački Breg
... o. Mandiću i biskupu Langu na primljenoj milosti. — Vilma Richter, Zagreb
... na ozdravljenju i na uslišanoj molitvi. — A. M., Zagreb
... za jedno ozdravljenje i za uspjeh unuka u školi. — Zahvalna baka, Sl. Požega
... sv. Josipu, sv. Tadeju i sv. Roku na primljenim milostima, napose u bolesti. — Vlatka Janeš, Gerovo
... i sv. Antunu na primljenim milostima. — Eva Šafarik, Bapska
... i sv. Antunu uz preporuku za zdravlje i za djecu. — Karolina Jakljević, Kuželj (Gorski Kotar)
... Gospod od brze pomoći i svetim zaštitnicima za primljene milosti. — E. R., Tisovac
... i dr Ivanu Merzu za primljenu milost. — Reza Pavin, Podravska Moslavina
... za primljene milosti. — Emila Dorić, Voden
... za ozdravljenje. — Ivan Lazarin
... Gospod od brze pomoći i sv. Riti za zdravlju moje mame i moga muža kao i za mnoge druge milosti uz preporuku za kćerkino zdravlje. — N. N., Zlobin
... Gospod od brze pomoći, sv. Anti i bl. Maximilijanu Kolbeu za primjene milosti uz preporuku za mlj i slogu u kući. — Majka iz Podravine
... Gospod Lurdskoj i sv. Tereziji za uslišane molitve. — K. H., Varaždin
... Majci Božjoj Bistričkoj i Papi Ivanu XXIII za ozdravljenje ruke i noge. — Margareta Kljuković, Brčevac
... i m. Klaudiji što mi je kćerka položila ispit i na ostalim milostima. — N. N., Varaždin
... sv. Judi Tadeju, bl. Klaudiju Kolombieru na primljenim milostima uz preporuku Kardinalu. — N. N., Podravska Moslavina
... sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću za ozdravljenje sina od teške bolesti. — L. B., Turnašica
... Gospod od brze pomoći i svim svetim zaštitnicima što su me čuvali u smrtnoj opasnosti. — K. F., Đurđevac

... i svima svetima na svim dobročinstvima.
— R. J., Komletinci
... za primljene milosti uz preporuku svoje troje djece. — Dragica Mravunac
... i sv. Anti na uslišanoj molitvi. — S. M., Zenica
... za sretno putovanje. — Jakica Wolf, Njemačka
... za primljene milosti. — Iva Vukoja
... i m. Klaudiji što sam brzo našla izvršnu dvorkinju. — V. M., Zagreb
... i m. Klaudiji za život naših dvojčeka. — M. iz Zagreba
... i m. Klaudiji za nezin zagovor i duhovnu milost. — F. A., Osijek
... i m. Klaudiji za uslišane molitve. — B. S., Split
... što sam iznenada našla izgubljenu stvar. — Barbara Vrančić, Duga Resa.
... za milost zdravlja. — Marija Kolonić, Gola
... i sv. Anti što mi je muž prestao piti nakon 29 godina. — J. B., Banja Luka
... i Gospod od brze pomoći za primljene milosti mojoj djeci. — Ruža Aračić, Novo Selo
... za primljene milosti. — Marija Vuković Nedelišće
... i Gospod od brze pomoći za uslišenja. — Marica i Ankica, St. Petrovo Selo
... i sv. Judi Tadeju za dobro zdravlje i za primljene milosti. — Martin Zavrnik, Zamlača
... za sretan ispit moje kćerke i za sve milosti primljene prošle godine. — Majka i dječa
... i Gospod Aljmaškoj za veliku pomoć. — Ana Ivanišić, Črnkovci
... na primljenim milostima. — A. P., Zagreb
... za primljenu milost. — Jelena Idžakotić, Vareš
... sv. Antunu i Petru Barbariću za primljene milosti. — Marija Ritoša, Istra
... Majci Božjoj Bistričkoj, svima svetima i o. Leopoldu za velike milosti i utjehu. — C. A., Sesvete
... sv. Josipu i biskupu Langu za primljenu milost. — R. H., Đurđevac
... sv. Antunu i o. Leopoldu za uslišene molitve. — Obitelj Bračić, Zagreb
... Duhu Svetome i Majci Božjoj Trstatskoj na dobrom uspjehu moje djece u školi. — Elizabeta Kucel, Đurđevac

**PREPORUČUJEM SE I NADALJE
NIJHOVOJ ZAŠТИTI!**

»Tada mu pristupi napasnik i reče: Ako si zaista Sin Božji, naredi da ovo kamenje postane kruh ... Baci se dolje, jer je pisano: Naredit će svojim anđelima da te nose ... Sve ču ti ovo dati ako padneš ničice te mi se pokloniš« (Mt 4,1—11).

Isus Krist - vjeran Očevu poslanju

Isusova kušnja zbila se neposredno prije njegova javnog nastupa. To je svojevrstan uvod u čitavo Isusovo djelovanje. Kušnja se zbiva u pustinji, kamo se Isus povlači na četrdeset dana. Tu će on proživjeti duhovni put izraelskog naroda: njegovo putovanje, njegove kušnje i napasti.

Sotona je napastima htio Isusa odvojiti od Očeve volje. Ne nagovara on Isusa da se odreće svog mesijanskog poslana, nego mu sugerira mesijanizam drukčiji od onoga koji mu je Otac namijenio. Tako bi ga odvojio od onog što mu je najsvetije, od Očeve volje: »Moja je hrana vršiti volju onoga koji me je poslao« (Iv 4,34); »Ali nuka ne bude moja, nego tvoja volja« (Mt 26,39). Na sličan je način davao razorio sretan početak ljudskog roda u raju; unio je u prve ljudе ne povjerenje prema Bogu.

Sotona predočuje Isusu razne mesijanizme. On ih ne izmišlja, nego mu u pameti oživljuje mesijanizme izraelskog naroda. Taj narod nije sumnjao u to da mu je Bog dao jedno poslanje, ali je uvijek bio u napasti da sam odredi sadržaj tog poslana.

»Ako si Sin Božji, naredi ovom kamenju da postane kruh«. Sotona se oslanja na jedan davni san Izraela; u Bibliji je buduće kraljevstvo opisano slikom vremenitih dobara, slikom zemlje kojom teče med i mlijeko. Ps 72,16 npr. govori o obilju žita o obećanoj zemlji, o klasiju na Libanonu. Izrael se zauzavljao na slikama, a ne na duhovnim dobrima koja su bila naznačena njima. Kad su doživjeli tegobe pustinje, Izraelci su kukali

za Egiptom, premda ih je Bog drugamo vođio: »Oh, da smo pomrli od ruke Jahvine u Egiptu, kad smo sjedili kod lonaca s mesom i jeli kruha do mile volje!« (Izd 16,3). Tom kušnjom Bog je htio svoj narod poučiti o jednoj važnijoj stvari od kruha: »Pomizivaće je glad u i morio, a onda te hranio manom ... da ti pokaže kako čovjek ne živi samo o kruhu, nego o svemu što izlazi iz ustva Jahvinih« (Pnz 8,3). Isus tim tekstrom odgovara davlu. Kruh je važan, ali je drugotan. Važnije je vršiti što Bog hoće.

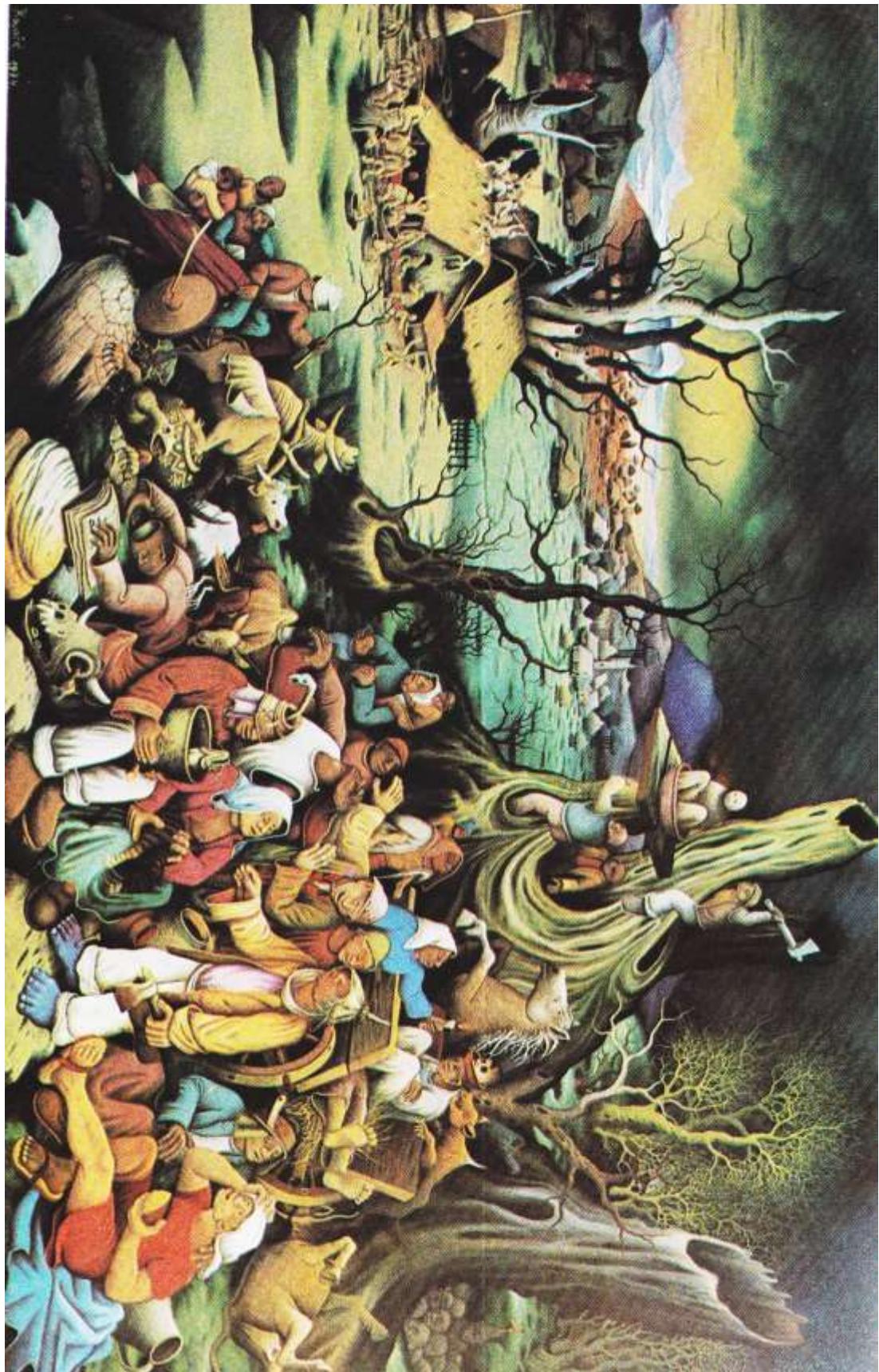
»Ako si zaista Sin Božji, baci se dolje, jer je pisano: Naredit će svojim anđelima da te nose«. To je napast mesijanizma velikih i čudesnih djela. Izrael je često tražio od Boga da pokaže svoju moć: »Da narodi upoznaju kao što znamo i mi da nema Boga osim tebe, Gospodine. Obnovi znak i ponovi čudeša ...« (Sar 34,4-6). Kad nije bilo velikih znakova, narod je bio u napasti da posumnja da li je Bog još s njime. I Isusu sotona sugerira to nepovjerenje: neka provjeri da li ga je Bog napustio. No Isus ne gubi pouzdanja, ne želi provjeravati da li ga Bog štiti, on se u nj uzda i kad ne vidi njegovih čudes.

»Sve ču ti ovo dati ako padneš ničice te mi se pokloniš«. To je mesijanizam moći snage i vlasti. Izrael je o njem sanjao kad je gledao Jeruzalem kao središte političke moći koja će podvrgnuti sve narode. I Isusu je ponudena ta perspektiva koje se odrekao malo tko kome je bila ponudena.

Na taj je način Isus proživio iskustvo svog naroda, no ostao je čvrsto vjeran Ocu. Otac mu je odredio drukčiji mesijanizam: poslanje patničkog Sluge kojeg je opisao Izajia (52-53); mesija će biti čovjek boli i kao janje koje vode na klanje radi njegova naroda. Isus nije izokrenuo tu Očevu volju, ni kakav ga drugi mesijanizam nije privukao

I Crkva će, poput svoga Učitelja i Izraela, biti napastovana da se pretvori u isključivo dobrotvornu ustanovu, poistovjećujući svoje poslanje s time da rješava socijalno-ekonomski probleme. Uvijek će je nagrizati i želja za spektakularnim uspjesima kojima bi se mogla ponositi; to je napast različitih trijumfalizama. Možda je najopasnija napast za vlašću, da drugima vlada umjesto da im služi. Kad se u njoj stvore izvjesni »centri moći«, a koji ne moraju biti grupirani samo oko hijerarhije, nego npr. i oko štampe i oko drugih pothvata, i kad oni počnu drugima gospodariti i diktirati, jer su svjesni svoje snage, tada tu preuzima teren mesijanizam moći. Ostati vjeran Ocu i njegovu poslanju, unatoč napasnikovih sugestija, težak je, ali jedini put, koji nam Isus pokazuje.

GLASNIK

4 SRCA ISUSOVA I MARIJINA

travanj 1976 — god. 15 — cijena 5 d

PROLJEĆE ŽIVOTA Snimio: Tonči Trstenjak

Djeца су као биљке што се таквом раскошји распупају у топло proljeće. А то је опасно! Mrazovi су stalna пријетња, која суви су раскош, што тако mnogo obećava, може свести на пукотине. Но биљке нису svjesne rizika кome ih izlaze hirovito proljeće.

Djeца живе као биљке. Mnogo obećavaju у свом дjetинјству, mnogo наде полаже се у њима. Али њихова је душа крхка и осетљива. Потребно је mnogo сунца родитељске ljubavi, пуно strpljivosti, briga i neprospavanih ноћи да би од њима били sutra značajni i sretni ljudi.

Mi живимо у мало чудном времену; познајемо psihologiju razvoja djeteta, znamo што им шкоди, а што помаже, но све мање чинимо да ih тако i njegujemo. Trka за šuštavim novčanicama, за raskošnim stanovima, за зеленилом окруженим вилама, за што boljim i ljepšim limuzinama, tјera nas да постаемо krvnici свом vlastitom porodu, prepustajući ga brizi raznih тета, бака, plaћenih dadilja. Nikakav novac ne može zamijeniti sunce родитељске ljubavi, nijedno srce ne može tako загrijati као srce majke i oca. Bogatstvo i sreća rijetko mogu između себе повуći znak jednakosti. Ali то kao da je uzalud govoriti. Zato ћemo u будућnosti имати sve više nesretnih bića која će kao jesenske magle prolaziti našim selima i gradovima.

Kakvi ће бити ljudi sutrašnjice, оvisi о нашој današnjici. A današnjicu чинимо i mi, kršćani. Odgovornost никад не smijemo neodgovorno prebacivati на druge.

T. Trstenjak

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove. — Uredničko vijeće: Josip Antplović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrarić. — Tisak: »Plamen« Slav. Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinog broja 5 din. — Godišnja preplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite поштанском uputnicom na adresu: Управа Гласника, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnica plaćena u gotovu.

riječ uredništva

U Francuskoj 14. srpnja; u SAD 4. srpnja; u Sovjetskom Savezu 25. listopada slave se kao nacionalni blagdani.

Svakoga od ovih blagdana slavi se neka pobjeda u ratu, ustanak ili revolucija.

Svaki od ovih blagdana utemeljen je na poplavi krvi. Svaka ljudska pobjeda stoji mrtvaca; gleda milijune mrtvih.

Židovska Pasha je veliki nacionalni i vjerski blagdan izraelskog naroda. Ona je započela bujicom krvi u Egiptu, kad su Židovi izlazili iz ropstva. Ona završava triumfom Izraelaca kada su postali slobodni ljudi.

USKRS je glavni blagdan svih kršćana...

Ima skoro dvije tisuće godina što se slavi; kad još nisu postojale ni Francuska, ni Amerika, ni Rusija.

Mi ga slavimo i danas: u eri atoma i umjetnih satelita.

Krv Kristove jedinstvene smrti krv je Sina Božjega; Njegova pobjeda je pobjeda nad smrću. Isus iz Nazareta predao se sam dragovoljno smrti. No, on je i sam sebe uskrisio treći dan. Njegova smrt gospodari nad svim mrtvima, a njegovo uskrsnuće je najava općeg uskrsnuća. Isus iz Nazareta je čovjek koji će se još jedanput vratiti da uskriji sve mrtve.

Ovaj broj našega Glasnika, u svom njegovom sadržaju, usmjerili smo prema toj najglavnijoj povijesnoj istini, koja je temelj naše vjere.

»I dok Krista oblak krije
dižuć Ga u rajske dvore,
ptice nebom pjesmu pojú,
cijelom svijetu zboré:

— Golgota je pobijedena,
Krist je usto slavni,
orgulje su zabrujale
iznad dragih ravní!

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67. TRAVANJ 1976. BROJ 4

SADRŽAJ

ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS? — — —	113
ZA SVE KOJI TRAZE ISTINU	114
GOSPODIN JE ZAISTA USKRSNUO, M. C. — — —	117
U SNAZI USKRSNUĆA — —	119
STARI SE ODIJELILI ZBOG MLADIH, župnik iz M. — —	120
GOSPODINE UČINI ME ORUDEM SVOGA MIRAI — KAKO EVROPU DOVESTI DO MOLITVE?, J. Antolović — — —	121
ILOČKA PANORAMA — —	122
REDOVNICE KOD GOSPE OD OTOKA, M. S. — — —	124
I JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA SLAVI 1000 - GODIŠNJCU KRALJICE JELENE — —	125
NIJE OVDJE, M. Stanić — —	127
JEDNU VOLIŠ — S DRUGOM HODAŠ, I. Fuček — — —	128
SUNCE ZAUSTAVLJENO NA OĆIMA, T. Trstenjak — —	130
NOVI DANI, E. R. — —	132
M I S I J E — — —	134
NOVE KNJIGE — — —	140
ZAHVALNICE — — —	141
ISUS KRIST — U RIJEĆI I LOMLJENJU KRUHA, F. Pšeničnjak — — —	142

Na zadnjoj stranici omota: A. Seitz USKRSNUĆE (detalj) — Dakovo, katedrala

BOŽJA POMOĆ

»U jubilarnoj godini naš Glasnik želi da bude što uspješniji širitelj pravoga štovanja prema Majci Božjoj. Da bi to stvarno bio, potrebna mu je Božja pomoć. »Bez mene ne možete ništa učiniti«, veli Onaj čijem Srcu Glasnik služi. Zato molim urednika Glasnika: pozovite suradnike i čitatelje da se mole za njegov procvat. Osobito treba potaci drage bolesnike, da koji put prikažu svoje patnje za što uspješnije dje-lovanje Glasnika.«.

V. P., Dubrovnik

Slažem se potpuno s Vama. Neka to bude ujedno i molba svim prijateljima Glasnika da ne samo plaćaju redovito svoju materijalnu preplatu, nego da nas i duhovno podupiru u svojim molitvama i žrtvama!

PRVI PETAK

»Bila bi lijepa duhovna obnova naših obitelji i župa kad bi se u našoj Marijanskoj godini revnije obavljala pobožnost prvi petak. Bez isповijedi, bez česte Pričesti ne može biti nikakve ozbiljne duhovne obnove.«.

J. A. Zagreb

Zalazim u različite crkve. Nallazim i na takve u kojima se ne slavi prvi petak. Ali nisam vidio da su nešto bolje pronašli što bi dovelo do česte isповijedi i pričesti.

DVA SINA

»Saznala sam za opasnost od pobačaja. Pošla sam s jednom gospodom toj majci. Ne znam zašto, ja sam neprestano ponavljala: »Nemojte to učiniti, dobit ćete sina!« Dosad je, naime, imala tri curice. Trajala je duga i ne baš preteška borba, ali trebalo je ustrajati. I kad je došlo vrijeme — rodila je DVA SINA. Trinaest dana je ovaj drugi živio i ubrzo je kršten umro, dok je onaj prvi postao veselje svojim roditeljima.«.

To dijete je uistinu dijete molitve. Bilo bi poželjno da i drugi imaju tu Vašu sposobnost pa da otkriju već unaprijed hoće li biti sin ili kćerka. To bi mnogima koristilo ...

ČARKANJA

»U nedjelju 11. siječnja ove godine došlo je u Solin malo hodočašće: šezdesetak muževa iz nove susjedne župe Brda u Splitu. Pripe toga obavili su četverodnevnu duhovnu obnovu. Došli su s vrijednim i zauzetim župnikom don Alojzijem Bavčevićem. Obišli starine. U crkvi je bogoslužje riječi vodio župnik don Miro Jovanović, a po starinama don Ante Jurić duhovnik sjeništa.«.

Nekako mi izgleda da su ovo mala i draga »čarkanja« prije velike seobe hodočasnika iz svih naših krajeva prema najstarijoj Gospinoj crkvi u Hrvatskoj.

PORUKA OPATIJI

»Imao bih jednu želju, a to je i poziv. U prvom redu ocima isusovcima, a u drugom oženjenim muškarima da bi se održale duhovne vežbe za nas u bračnom staležu. Smatram da će se netko od odvažnijih javiti i da će se moći održati u tišini vašega ljepog samostana u Opatiji. Možda je ovo pionirski pothvat, ali vrijedi pokušati i vidjeti plodove jer treba nam jakih obitelji u Duhu, da se može očekivati novi zamah u duhovnom životu hrvatskih obitelji.«.

Antun, Krapina

Ideja je odlična. Ovim putem obraćamo se o. superioru u Opatiji da on kaže što misli o toj stvari. Mi ćemo mu rado ustupiti prostora u našem Glasniku ...

OBITELJSKA MOLITVA

»Knjižicu NASA OBITELJ MOLI sve su obitelji u mojoj krugu radosno pozdravile i mnoge od njih zajednički mole, a neke, ako i ne svaki dan, a to za blagdane, u nedjelju i u dane kad je čitava obitelj zajedno. Tu su djeca apostoli koji podsjećaju roditelje.«

Katehistica

Tko pravo molí, uviјek će naći oko sebe »crkvu«. A sigurno će po zajedničkoj molitvi obitelj postati Crkva u malom. Iskusit će da se isplati uložiti u tu Crkvu svoje najbolje sile i misli, svoje vrijeme i svoju slobodu.

Piše: Ante Katalinić

(8)

Što znači Marija meni, nama danas ?

„Svaki put kad se sjetim Marije, osjetim u duši radost koja nadilazi sve radosti, milinu pred kojom isčezavaju sve boli.“

Sv. Bernardo

Uskrs! Roman proljeća. Ne samo roman onog prirodnog i naravnog, nego i nadnaravnog proljeća koje je granulo ljudskom rodu. Krist je uskrsnuo i svojim uskrsnućem pobijedio je smrt, grijeh i trpljenje. Pred otajstvom Kristova uskrsnuća svoj pogled na osobit način upravljamo prema Mariji. Zašto? Jer na Mariji (koja, premda neshvatljivo uzvišena, ipak nije nikako božanstvo, nego potpuni član ljudskoga roda) vidimo realizirane pobjede Kristova uskrsnuća. Ona se već sada, živa, dušom i tijelom, nalazi u nebeskoj slavi. U Mariji vidimo da je i za nas obične ljude Eshaton već započeo.

Marija je mnogostruki i neprestani uzrok naše radošt.

Bezgrješna Djevica donijela je na ovaj svijet Boga i s njim, osim autentične humanizacije, također pobožanstvenje čovjeka. Donijela nam je Krista, koji nam je riješio sva temeljna životna pitanja i koji nam je dao najveći dar: osiguranje sretnog vječnog života.

Marija, vjerna Kristova pratilica u djelu našeg spašenja, bila je ujedno njegova najodanija učenica i naslijedovateljica. Savršeni uzor Kristovoj Crkvi. U apostolskom poticaju »Cultus Marialis« od Pavla VI. čitamo: »Crkva smatra Mariju svojim najboljim modelom u redu vjere, ljubavi

i savršenog jedinstva s Kristom, to jest onog unutrašnjeg raspoloženja kojim Crkva, ljubljena Zaručnica, usko povezana sa svojim Gospodinom, njega zaziva i po njemu iskazuje štovanje vječnom Ocu« (C. M., 16).

Djevica Marija, uzrok naše radosti, mnogostruk i neprestane. Možda psihološki to najsnažnije osjećamo i doživljavamo u činjenici da nam je postala utočište u patnjama i sigurna pomoć u životnim nevoljama. Marijin Sin je pravi Bog, pa je njezin zagovor moćan. A njezino Srce je majčinsko srce, pa imamo puno razumijevanja za našu ljudsku bijedu. Majka ne odbacuje jadno i ranjeno dijete.

Marija je u slavi, s uskrslim Kristom; uronjena je u život ljubavi presvetog Trojstva. Nama prema toj slavi utire put. Vodi nas za ruku kao majka dijete. I neprestano nam otire suze. Prilazi nam nježnošću i milinom. Ona je naš čvrsti oslonac u svim našim životnim jadima, neizostavna i čvrsta pomoć na koju ne samo smijemo nego i moramo računati.

Zbog svega toga posve nam je razumljivo da je iz srca velikog Bernarda provala zanosna riječ: »Svaki put kad se sjetim Marije, osjetim u duši radost koja nadilazi sve radosti, milinu pred kojom isčezavaju sve boli.«

Za sve koji traže istinu

Vrlo je značajno kako je na istinu gledao jedan od najvećih umova dvadesetoga stoljeća nobelovac EINSTEIN:

— Uvijek sam ljubio istinu. Kad je došlo do revolucije u Njemačkoj, očekivao sam da će je sveučilišta braniti. Znam da se sveučilišta uvijek hvale kako svadje zastupaju stvar istine. Ali onoga časa sveučilišta su zašutjela. Tada sam promatrao velike izdavače novina, koji uvijek ističu svoju ljubav prema slobodi. Ali su oni, kao i sveučilišta, zamukli u nekoliko tjedana. Samo je Crkva stala na put ... onima koji su išli za ugušenjem istine. Nikad prije nisam imao specijalni interes za Crkvu. Ali sada osjećam veliko poštovanje i udivljenje, jer je jedino Crkva imala snage i ustrajnosti da stane na obranu intelektualne istine i moralne slobode. Stoga sam prisiljen priznati da ono što

sam jednom prezirao, sada neograničeno cijenim.

Koju istinu DANAS Crkva brani i zastupa? Koja je istina danas prijeko potrebna čovječanstvu? Uvidio ju je onaj crnac koji je učio u Evropi. Kad se vratio u Afriku, pitali su ga koja je razlika između Europe i Afrike. On će:

— U Evropi imaju pune garaže, a mi imamo pune kolijevke. Tko će usrećiti čovječanstvo, garaže ili kolijevke?

To je razabrao i primitivac iz nerazvijenog predjela zemlje pa poručuje predstvincima zapadne civilizacije:

— Imate li da nam donesete što bolje, nego strojeve? Ima li Zapadna civilizacija za nas druge darove, osim električnog droma, automobila, lokomotive, motornih vozila? Bez toga možemo biti. Nama su potrebne ideje koje oplemenjuju naš narod.

Nikakva ljudska sila ne može ušutkati Crkvu da ne govoriti istinu. Poput sv. Petra i Ivana pred židovskim vijećem, i Crkva se odlučno drži načela: »Ne mogu šutjeti o onome što Bog zapovijeda; više se treba pokoravati Bogu nego ljudima«, jer će naraštaji proći, a Istina Gospodnja ostaje uvijek. Poput presjajnog sunca prolazi ona nad obzorjem vjekova i sipa zrake istine na zemlju, a raspršava sve magle, tmine neistinе.

Zbog toga: moliti za one koji traže istinu znači moliti da nadu Crkvu.

Pero Bulat

naša obitelji — moli

Ovaj tjedan počeo sam obilaziti pojedine obitelji da zajednički obavimo večernju molitvu. Ja najprije poručim po djeci:

— Danas ću doći u ovu kuću, sutra u onu!

Djeca jave svojim roditeljima i predvečer o Zdravo Mariji stignem onamo. Uđem u kratak razgovor. Pitam imaju li običaj da zajedno mole Boga u kući? Kako? Tako se pomalo čejljad skupi oko stola. Oni meni kažu kako su na svoj način dosada molili. I pitam:

— Tko predmoli pred ukućanima?

Negdje je to otac, negdje je snaha, starija kćerka, sin. Nastojim tada lijepo razložiti da u našim novim molitvenicima **NAŠA OBITELJ MOLI** imaju zgodan način kako se u domu može obaviti lijepa, dinamična, zajednička molitva.

— Večeras ćemo svi zajednički moliti po tom načinu!

Ja onda budem predmoli telj, a oni svi lijepo potome mole. Nosim sa sobom

ZAJEDNIČKA MOLITVA U JEDNOJ ZAGREBAČKOJ OBITELJI PORIJEKLOM IZ JANJEVA

DANAS U OVOJ KUĆI

svoj kipić Majke Božje, pagu stavim na stol, usred njih. Neki mole stojeci, neki klečeći ... Poslije im ostavim koju knjižicu da imaju u kući. Kanim pomoći običi sve kuće ovdje u selu da se s njima zajednički molim u njihovim domovima. A poslije bih isao i van, po drugim selima. Veseli me da su se za stvar oduševile i časne sestre, pa i one prigodom posjete bolesnika, u kućama zajednički obavljaju večernju molitvu.

— Sto ljudi vele na to?

— Ove obitelji, koje sam dosada obišao, nove su i

brojni obitelji. Svi su vrlo zadovoljni i veseli što dolazim k njima ne na časnicu razgovora, nego na molitvu za potrebe njihovih obitelji: za njihove prisutne i odsutne, za njihove zdrave i bolesne, za njihove žive i mrtve ... Ali čuo sam od nekih: K nama ne treba doći! Međutim, doći ću svagdje. U orkvi ću početi oglašavati na kraju nedjeljne Mise red: danas u ovu kuću, sutra u onu, preko sutra tamo dolazim Boga moliti za obitelj u obitelji ... Daj, Bože, zdravlja i ustrajnosti!

S. B., župnik

Piše fra Stanko

»Vaš sam molitvenik pregledao i uvjerio se da je i dobar i suvremen. On je za svakoga. I za intelektualca i za najskromnijeg radnika. Ili će ovaj sadašnji naraštaj nekako otprilike onako obavljati svoje molitve — ili će prestati moliti uopće. Stari su oblici vrlo izveščali, a duha spontane molitve sve je manje.

I mi smo u ovoj godini izdali svoj stari, ali temeljito obnovljeni molitvenik »Fra Andeo Nuć«. Poslat ću Vam jedan primjerak pa ćete vidjeti da u Vašem molit-

veniku i u našem obnovljenom ima nešto slično i zajedničko. Naš je i svestraniji i solidnije uvezan, ali time ne bih htio nikakve zamjerke ni Vašem praviti. Ima u Vašem nešto što kod nas nema: Vi ste više uspjeli svome molitveniku dati lik cijelogodišnjeg liturgijskog ciklusa!«

Ovo nam je pismo poslao fra Stanko Vasilj, župnik u Čapljinici, Hercegovina. Ono pokazuje da je ideja zajedničke, obiteljske molitve »u zraku« kao velika potreba. Ali da su već i udareni staze i putovi kojim se može kročiti ...

Petar i Ivan su u nedjelju ujutro bili, zajedno s ostalim apostolima, satrveni žalošću. Zar nisu sve ostavili i pošli za Isusom? Ali Isus ih ostavi. Zar će im biti ikad moguće da se nekako umire nakon tolike nesreće? Vjerovali su u Isusa i priznali su ga Kristom, Mesijom, obećanim po propriocima. Priznali su ga Šimonom Božnjim. Ali ga sindrij i Pilat nadjačaše. Uspjelo im je da ga svrstaju među osuđenike, među one koji nakon muka umiru. Kako da se to shvati?

Najedanput kucanje na vratima. Otvoriše da vide tko je. Marija Magdalena! Zaduhana je i izvan sebe. Iznemogla od trčanja izusti:

— Odniješ Isusa iz groba!!! Ne zna se gdje ga staviti!!!

Petar i Ivan gledaju je iznenadeni. Šta se to zbiva? Kakva je to nova nesreća? Da li je to novo nedjelo sindrija? Zašto ne puštaju u miru tijelo svoje žrtve?

* * *

Istog jutra stražari koji su čuvali grob trče velikim svećenicima. Ispunjeni su strahom. Dok su stražari, vrlo rano izjutra, potrese se zemlja, s neba sleti anđeo, odmaknu kamen s ulaza u grob i sjede na nj. Pojava je bila bijela poput snijega i svijetla kao munja. Stražari su tako drhtali da ih je zahvatila ukočnost. Čim se osvijestiše, podoše u sindrij.

Veliki svećenici, poplašeni tim novim čudom, u brzini se sastaše sa starješinama.

TAKO SU PETAR I IVAN NA USKRSNO JUTRO TRCALI PREMA GOSPODINU GROBU...

Gospodin je

nama da vijećaju. Nužno je da se uz svaku cijenu prekrije stvar. Na kraju nije im preostalo drugo nego da stražarima dadu mnogo novaca i da od njih zatraže:

— Reći ćete: Dodoše Isusovi učenici i ukradoše njegovo tijelo, dok smo spavali. Ako upravitelj za to dozna, uredit ćemo stvar s njime, da vam se ne bi dogodilo kakvo zlo.

Stražari uzeče novac i počeće tako posvuda pripovijedati. Tako se priča i danas. Na ovo primjećuje sv. Augustin: »Lijepog li svjedočanstva od strane svjedoka koji su spavali!«

Dotrčaše i druge žene: Saloma, majka Jakova Mlađega, Marija, i više drugih Galilejki koje su pratile Isusa.

I one su izvan sebe.

Tog jutra podoše vrlo ranog s Marijom Magdalrenom. Putem su kupile mirisne pomasti. Gledajući kako Nikodem balzamira Isusovo tijelo prije pokopa, bilo im je vrlo žao što nisu mogle sudjelovati u tom zadnjem daru svome Gospodinu. Čim su nabavile ono što im sada treba, podoše prema grobu s jedinom brigom: tko da im u tako ranu dobu makne teški kamen koji je zatvarao ulaz u grob?

Međutim, čim stigoše do groba, opaziše, kao i Magdalena, da je ulaz u grob širom otvoren. Kamen koji ga je zatvarao nalazio se po strani. Od iznenadenja nisu gotovo vjerovale svojim očima. Primakoše se

U uskrsnu zoru puče glas o čudu, u koje učenici Isusovi ne mogu vjerovati. Nije bilo kronometra koji bi točno registrirao svaki događaj toga dana. Ali, usred uzbudljivih pokreta, dok jedni ili drugi trče na put ili kod kuće zajednički raspravljaju, nije za njih važna pojedinačna uloga, jer nisu u kazalištu. Za njih su važne činjenice koje se redom javljaju; očite kao što je prazan grob, ili uzbudljive kao pojave anđela o kojima sumnjuju: Sve ove činjenice mijenjaju mjesto groba u mjestu svjetla i života.

zaista uskrsnuo

bliže i pogledaše unutra. Uto im se najedanput ukazaše jedan ili dva ljudska lika u blistavoj bjelini. Jedva se usudiše da ih pogledaju. Prignuvi se licem do zemlje, začuše kako im pojava govori:

— Ništa se ne strašite! Ne čudite se! Zašto tražite živoga među mrtvima? Nema ga ovdje! Uskrsnuo je. Sjetite se kako je govorio već u Galileji da će se Sin Covjeđji predati u grešničke ruke, da će ga one razapeti i da će treći dan uskrsnuti.

Zene, smućene strahom i radošću, odoše. Nisu se usudile da ikome išta govorite, nego podoše da tu poruku saopće učenicima kao tajnu.

Učenici slušaju. Gledaju

žene zadihanе i smućenc. Što da reknu? Jest, Isus je prorekao da će uskrsnuti. To najbolje dokazuje sjećanje velikih svećenika i njihov strah da bi to proročanstvo moglo biti prigodom za varku. Pa kako se i učenici ne bi toga sjećali? I što još čekaju da vjeruju, da se raduju?

Međutim, dok Marija Magdalena i Galilejke kliču od veselja, učenici, pa čak i Petar i Ivan, smatraju to samo pričanjem dobrih žena. Ukažanje? Glas anđela koji navješćuje Isusovo uskrsnuće? Ništa drugo nego: ženama se pamet pomutila zbog žalosti. Ništa drugo nije nego njihov san. Ali ipak, nije se kamen sam od sebe maknuo s grobnog ulaza ... Sto se tu zbiva?

Na kraju Petar i Ivan ne mogu dulje izdržati, pa odluče da se na svoje oči uvjere. Ne mogu ići mirno, nego trče ulicama.

Izišavši iz grada, Ivan trči ispred Petra. Mladi je pa brže trči i prvi stiže do groba. Istina je: kamen je uklonjen s ulaza groba, a grob je prazan. Ivan se nadviri izvana i opazi platno na zemlji.

Petar, koji stiže iza njega, uđe u grob. I on vidi platno na zemlji. U jednom kutu nalazio se smotan ručnik kojim je Isusu bila omotana glava.

U grob ulazi također i Ivan. Sve vidje i povjerova. Petar bez sumnje kima glavom. Čini se da još ne shvaća ...

Petar i Ivan vrate se medu druge ucenike. Pripovijedaju sto vidješe, ali osim Ivana nijedan ne shvaca sto se to zbiva. Pripovijedaju unedogled, ne priznavajući da je Isus uskrsnuo.

Magdalena se vraća s tvrdnjom da je vidjela samoga Isusa. Kako? Gdje?

Vratila se grobu i na ulazu u grob nastavila plakati. Najedanput ugleda dva anđela koji je upitaju:

— Zašto plaćeš?

— Jer mi uzeše Gospodina i ne znam kamo ga odniješ!

Zatim se obazre. Suznih očiju, smetena do u dno duše, ugleda čovjeka koji je isto pita: Ženo, zašto plaćeš? U svojoj zbumjenosti pomisli da bi to mogao biti vrtlar, pa će mu:

— Ako si ga ti odnio, reci mi, gdje si ga ostavio da podom i da uzmem.

Čovjek odgovori samo jednom riječju. Nazva je njezinim imenom: — Marijo!

Ona odmah poleti prema njemu kliknuvši od radosnosti: — Učitelju! Sjala je od veselja. Jest, On je to! Prepoznala je Isusa. Uskrsnuo je!

— Ne dotiči me sel, uzvraca Gospodin. — Još nisam uzašao k Ocu. Nego vrati se mojoj braći i reci im da užlazim svome Ocu i vašem Ocu, svome Bogu i vašem Bogu.

Vratila se ucenicima i reče im: Vidjela sam Gospodina!

Ne vjeruju. Možda joj se Isus prikazao ostavljajući ovu zemlju, uzlazeći na nebo, ali ne vjeruju u uskrsnuće.

Dolaze Galilejke. I one kliču od radosti što su vidjele samog Isusa, uskrslog Isusa.

Ne vjeruju u uskrsnuće.

* * *

Uvečer su ucenici za stolom, kad netko pokuca na vrata.

jeruzalemskom predgrađu. Obojica su zbumjeni. Na brzinu pripovijedaju što im se dogodilo: kako su se žalosni vraćali kući, kako im se prikučio nepoznati stranac, kako su s njim provele vrijeme u razgovoru i kako su ga zadržali na večeri.

— Izgledalo je kao da kani poći dalje, ali mi nismo odustali od molbe. Dok je bio s nama za stolom, uze kruh, blagoslovio ga i dade nam ga. Tada ga mi najedanput prepoznašmo, ali on iščeznu, ostavivši nas smetene. Međutim, mi ne mogosmo ostati na svom

ZASTO TRAŽITE ŽIVOGA MEĐU MRTVIMA? USKRSNUO JE!

Tko li to dolazi da im smeta u ovo doba? Ucenici su se zaključali, plašći se sinedrija. Ne osjećaju se sigurni.

Otvorivši vrata, smiriše se. Dvojica što unidoše prijatelji su Isusovi, a stanuju u Emausu, u velikom

mjestu, već, ne gubeći ni časak, uputisimo se prema Jeruzalemu da vas obavijesimo o svemu što smo vidjeli i čuli.

Nema sumnje da su i ucenici u Jeruzalemi zbumjeni! Vjeruju li sada svjedočanstvu ove dvojice ljudi? Pre-

ma sjećanju sv. Marka učenici još ne vjeruju u uskrsnuće. Prema sjećanju sv. Luke učenici naprotiv kličuše:

— Gospodin je uistinu uskrsnuo! Ukažao se Šimunu Petru!

* * *

Nije ovo jedino protuslovje što ga učenici predadoše evangelistima. Već izjutra nije bilo lako znati kako se mijesaju putovi i pripovijedanja Magdaljenina i Galilejski. Nije bilo pisara koji bi točno bilježio što se zbivalo onog slavnog i dramatičnog dana. Nije bilo kronometra koji bi točno registrirao svaki događaj. Ali usred uzbudljivih pokreta, dok jedni ili drugi trče na put ili kod kuće zajednički raspravljaju, nije za njih važna pojedinačna uloga, jer nisu u kazalištu. Za njih su važne činjenice koje se redom javljaju: očite kao što je prazan grob, ili uzbudljive kao pojave anđela o kojima sumnjaju! Sve te činjenice mijenjaju mjesto groba u mjesto svjetla i života.

Kad se Isus ukazao Šimunu Petru? Sto mu je rekao? Petar nije ostavio o tome nikakvu spomenu. Svakako ga drugi još ne videše vlastitim očima.

* * *

Najedenput, dok su završavali večeru i govorili o uzbudljivim događajima koji su se tijekom dana re-

dali, oči im se napuniše zaprepaštenjem: ISUS JE U NJIHOVOJ SREDINI!

— Mir s vama! — progovara im.

Onijemiše od iznenade. Čini im se da vide prikazu. Prema tome nikako nisu bili uvjereni da je uskrsnuo. Između prikaza, naime, i uskrsnuća postoji bezdan, bezdan koji dijeli pojavu duha i dolazak živa čovjeka.

Isus ih shvaća. — Sto vas zbunjuje? reče im. — Čemu ta nesigurnost u vašoj pameti? Pogledajte mi ruke i noge! Jest, to sam ja glavom. Dotaknite me se i uzmite u obzir da prikaza nema tijela ni kostiju, kao što vidite da ja imam.

Svi ga gledaju i čuju ovde pred sobom, u svjetlu sobnih svjetiljki, pa ipak ne vjeruju svojim očima, svojim ušima. Paralizirani su radošću i čuđenjem. Vidi to Isus. Tada zatraži od njih nešto najnaravnije na svijetu:

— Imate li još jela?

Pruže mu ostatak prženih riba. Isus prihvata i jede. Ove uskrsne večeri zauzima Isus među njima mjesto za stolom. Ne mogu ga se dosta nagledati, naslušati. Kao ni ostatka prženih riba što ih jede pred njima ...

Očito je! Uskrsnuo je Gospodin doista!

M. C.

U snazi uskrsnuća

Pristaše jedne nove vjerske sekte navodno su se obratili suncu da im dopusti da razapnu na križ svoga duhovnog oca, imenom Mickea, koji se proglašio Mesijom i zaista pristao da ga razapnu.

— Odlično — rekao je sudac nakon kratkog razmišljanja. — Budući da to traži vaša vjera, razapnite tog ljudaka. Ali upozoravam vas: objesit ću čitavu družinu ako razapeti ne uskrsne za tri dana!

Možda je to i novinarska patka. Ali bez obzira na to — samo je jedan Mesija! Samo je za jednog prorečeno i ostvareno uskrsnuće! Samo u snazi tog uskrsnuća mi kršćani imamo svoje opravданje! Samo u uskrsnuću imamo potvrđena sva naša vjerovanja! Samo po njemu će se ostvariti sva naša nadanja.

S. Radić

NOVI HRVATSKI BLAŽENIK!

Prema pouzdanim vijestima Sv. Otac proglašit će u nedjelju 2. svibnja ove godine u RIMU blaženim našega zemljaka HRVATA dinc u crkvi SV. PETRA I OCA LEOPOLDA MANDICA

Otac Leopold Bogdan MANDIĆ rođio se u Herceg Novom 1866., a umro 1942. u Padovi.

Jer se spremo veliko narodno hodocašće, koje će prisustvovati beatifikaciji u Rimu i posjetiti grob blaženika u Padovi, pozivamo čitatelje Glasnika da se u što većem broju priključe proslavi našeg BLAŽENIKA. Potrebne informacije kod Zupnih ureda.

Stari se odijelili zbog mladih

MALI MARIN I JECO IZ BACKOG BRIGA

Da se mladi odijele od starijih, to se, nažalost, često čuje. Ali pročitajte i vidite zašto su se ovi stari odijelili od svojih mlađih!

On je već bio preko 40 godina, pa i ona je bila starija djevojka. Našli se i vjenčali. Kroz dvije godine nisu mogli imati djece. I tek tada je zamijela. Sad ju je svekra napala:

— Sramota! Matora, 40 godina, tko će ti dijete odraniti? Imaš muža didu! Ti si poludjela! Nisi pametna.

Snaha je na to odgovorila: Nećete ga vi hraniti, jer ste vi dvostruko stariji od mene. Prema tome, to ne vas više ne spada. Mene pustite na miru. Jedva sam dočekala taj čas da imam i da mogu imati svoje dite!

I nastala je takva »pizma« za to dijete, da su se

roditelji rastali od tih »mladih« samo da im dokažu kako ne smiju imati to dijete. Žena nije znala što bi. Došla je meni i ja sam joj rekao:

— Ne dajte se ni slučajno! Imate vjerojatno još dvadeset godina života i to je dovoljna garancija da ćete vi podići, s Božjom pomoći, svoje dijete. A tko može dati garanciju i osobni dvadesetih ili tridesetih godina da će sigurno odgojiti i moći ohraniti dijete? Bog se brine za svakoga, a posebno za one koji su mu vjerni i koji neće okušati krvlju svoje ruke. No nemojte ni izazivati svoju svekru. Već će to nju proći, kad ga privine sebi u naručje.

Tako je i bilo!

Zupnik iz M.

Gospodine, učini me orudem svoga mira

Na dalekom otočju Mauricius u Indijskom oceanu živi stanovništvo mnogih rasa. U želji da promiče jedinstvo među svima stanovnicima otočja, Edwin de Robillard organizirao je »Tjedan bratske ljubavi«. U njemu se išlo i za zajedničkom molitvom svih vjeroispovijesti. Odazvali su se: anglikanci, adventisti, budisti, katolici, muslimani, hinduisti i prezbiterijanci. Cak su se složili da im svi

ma zajedno mjesec lipanj bude vrijeme posebne molitve i pokore.

Predstavnici su odlučili da će svojim vjernicima preporučiti da prihvate molitvu sv. Franje Asiškoga: »Gospodine, učini me orudem svoga mira!«

Osam dana prije izbora na otočju sakupila se silna masa svijeta sa svojim vjerskim poglavarima, te, nakon minute šutnje, dijaloski u sedam jezika molila molitvu sv. Franje. Njihova je želja da svaki dan žive u miru i skladu sa svima. Doista, divna međurasna, međuvjerska i međujezična suradnja. Ekumenizam na djelu!

Vjera i od nas traži da budemo mironosci, da znamo jedni drugima opruštati, jedni druge strpljivo podnositi, jedni s drugima živjeti u ljubavi. Naši euahristijski i molitveni sastanci morali bi nas neprestano učiti i odgajati u toj osnovnoj vjerskoj istini.

Josip Antolović

DUBROVACKO KOLO NAJMLIJE I NAJVESELIJE

Kako Evropu dovesti do molitve?

Glavni promicatelji Apostolata molitve Europe sastali su se u Bad Schönbrunn u Švicarskoj na svoj godišnji sastanak. Svrha sastanka bila je posve radna: podnijeti izvještaj o radu na svome jezičnom području, izmijeniti iskustva, pripomoći da tumačenje nakana odobrenih od Svetog Oca bude što stvarnije i svestranije.

Na sastanku smo čuli utješnih stvari. Tako, na primjer, da irski Glasnik Srca Isusova ima 190.000 pretplatnika. Po obujmu je za polovinu manji od našega, ali je zato od njega više proširen. U Italiji se organiziraju škole za promicatelje apostolata molitvom. Možda je najutješnija od svih stvari bila činjenica da svi vjeruju u svoje poslanje, u vrijednost promicanja molitve, u budućnost Crkve preko Apostolata molitve..

Razišli smo se u svoje zemlje puni kršćanske nade i optimizma.

Josip Antolović

ILOČKA PANORAMA

Ovdje kod ILOKA Dunav je zaista najljepši — počinje svoju priču gvardijan iločkog samostana p. Ivan Hotelić dok zadivljeno promatramo Dunav s blagih, vinogradima zasađenih obronaka Fruške gore, koji se na nj spuštaju. Treba se zato samo ovdje, na ovom mjestu, prisjetiti što tom istom Dunavu pjeva Miroslav Slavko Mađer:

»Lijep si i gord kao vječna mladost
ovdje gdje ostavljam i ja i drugi
sav teret ushićenja!
Dunave, putuješ svuda; ali ovdje
Na tom mjestu, kad si najljepši,
Dunave doviđenja!«

— Ipak simbol ovog mjesta, njegove povijesti i trajanja, nije Dunav, na koji se ovdje ilok tako čudesno spušta — upozoruje nas odmah naš o. Ivan — već ovaj toranj iločke crkve, koji je u svojoj povijesti ravno četiri puta rušen i obnavljan, da bi konačno i danas ponosno stajao nad Dunavom.

Od o. Ivana doznajemo da je ovdje katolička tradicija velika. Franjevački samostan spominje se već od 1260. godine, a 1349. iločki vojvoda Ugrin podiže franjevcima samostan i crkvu, čiji toranj po prvi put obnavlja gospodar Iloka, Nikola Iločki, 1454. Dvije godine kasnije ovdje boravi IVAN KAPISTRAN, koji je tu i umro, pošto se istakao u bitci protiv Turaka kod Beograda.

Turci će ovdje ostati 162 godine! Ali 1686. franjevcu se ponovo vraćaju. Bilo je to vrijeme kad se moralo gledati sve ono što se najmanje htjelo: uništena ognjišta, poturčeni narod, razorene crkve i samostani.

Sobom doniješe franjevcu sliku GOSPE OD OLOVA, jer su potjecali iz onoga kraja.

I neuništiva narodna energija da živi tamo gdje je još u najranije doba izabrao svoje stanište, slavi pobjedu: obnavljaju se tako i crkva i toranj na njoj! 1729. godine opet se obnavlja toranj, koji 1739. godine uništava potres. Godine 1913., intervencijom Hermanna Bolléa, crkva dobiva novogotski toranj, koji je u mnogo čemu pokvario prijašnji sklad.

Vrijeme vam tako gradi i razgrađuje, ali toranj je ipak ostao. Sudbinu ovog tornja ovdje, nastavlja o. Ivan svoju misao, prati usporedo sudbina naroda koji ovdje živi. Jer Ilok je drevno stanište naroda. Svaki ga je osvajač oblačio u svoje ruho. Za Turaka postaje

on čak i sjedište sandžaka. Ostaci su i danas vidni: tursko kupalište i grob. Ipak ostaje naš. Poislamčene starosjedioce zamijeni naš svježi clemenat ...

Možda baš zbog svega toga treba, dok sjedimo u blagovaonici naših gostoljubivih fratara, samo osluškati hod povijestil

— Ilok misu mogli od Turaka obraniti ni njegovi gospodari, nekadašnji bosanski kralj Nikola i sin mu Lovro, koji su u 17. stoljeću podigli današnju tvrđavu. Ova je imala 800 metara zida, sedam okruglih i četverokutnih kula. Sve je

to bilo preslabo za Turke. Narod opet bježi, da bi se nakon pobjede Eugena Savojskoga, ovdje opet nastanili naši Bosanci i Hercegovci, predvođeni, kao i Bunjevci u Bačkoj, svojim fratrima. Grad se obnavlja, a posjed dolazi u ruke Ljija Odescalchija:

»Kako da te vratim ili ispratim
sa ovih zidina što trunu
zemlju vremena?
šutljivim satima,
plovidbo davna, zašto si ne
izmjerna?«

***

— Nova je seoba došla nakon drugog svjetskog ra-

EPITAFIJ NAD VRTIMA ĆELNE SV. IVANA KAPISTRANA

U OVOJ ĆELJI POČIVAO JE SVETI IVAN KAPISTRAN RODEN MEĐU MARSIMA KOJI JE IMAO ČUDAN NAČIN PRIMIO KLERIČKU KRNU I PRIGRIO USTANOVU MANJE BRACE OBSERVANATA KAO UČENIK SVETOGA BERNARDINA ŠIENSKOG KASNIJE KAO GENERALNI INKvizitor ZA SVE HEPZE JEZUATIMA JE BIO BRANICEM NIJHOVUE NE-DUŽNOSTI A FRATICELEIMA ADAMITIMA HUSITIMA Taboricima i židovima OSVETNIKOM NIJHOVU ZABLUDA. ON JE SARACENE - NEPHILATELJE KRŠćNOSTA - POD ZASTAVOM KRIŽA I PRESVETOG MELINA RAZBIO I NAGNAO DA PREDAKU ARMENI I KRILO CRKE. BIO JE MUŽ USTINU ČUDNOVAT I PUN APOSTOLSKOG ZARA. MAPOKOJ JE U BOlesti DOMESEN U ILOK U SRBIJU GDJE SU GA LADISLAV KRALJ PANDUR JE AMULAS JORVIN I DRUGI KMEĆI POSJETILI. U OŠTO MJE MAPOKOJ POTALAQ DA SVETU IZRU KASCANSU SLOZnim SLMAMA STATE, PRETEGE ŽIVETI TE IZ OVOGA NALENOGRADJE TA UBE SLAVNO U LIJESTVO ZVIJEŽDE NEBESKE. OD UTJELOVLJENJA RIJEKI GODINE 1456. 20. LISTOPADA - NIEGOV UDVIJETUA PRILEGHI TRUD PUSTAK JE MNOGO KORISTIO NA FLORENTINSKOM KONCILU GDJE JE BILSTAO PONUT HERCEZVJEZDU.

ta. Bili su to opet Bosanci i Hercegovci. Idu u crkvu, imaju i po devetero djece, muškarcu nije sramota ići na pričest.

Nasuprot njima, starosjedilac Srijemac je bogatiji. Rado će dati za crkvu, pomogao je u obnovi nakon potresa, ali u crkvu ne ide. Problem je sad u tome tko će od koga što primiti: do seljenici od starosjedilaca ili obratno?

— Ali ovaj kraj ima i svojih specifičnosti. Ovdje se ljudi ne srame crkve! Kad mladić ode na studije, zadrži s crkvom vezu. Svraća se ovamo i nadalje. Ovdje nije problem među mladićima naći čitača u crkvi.

Spomenusno na kraju o. Ivanu da Ilok više nego ijedno naše panonsko mjesto ima sve uvjete da postane nezaobilazan punkt našeg sakralnog turizma, o kojem se u posljednje vrijeme sve više i kod nas počinje govoriti. Ovdje je, naime, već sve kao na dlani! Sve ono što bismo danas mogli nazvati turističko-sakralnom ponudom: ljepota prirode, znameniti spomenici, prekrasna tvrđava sa samostanom i crkvom. A naši ljudi, tako je to u nas, poznaju bolje mnoga inozemna svetišta nego ovo naše domaće.

A tradicija, uostalom, već i postoji! Nema putničko-namjernika koji neće ovamo navratiti i biti ugošten odličnim iločkim vinom. Svaki od njih pogleda i crkvu, u kojoj leže iločki velikaši i sv. Ivam Kapistran, čiji se kip nalazi u staklenom sanduku podno novog oltara, a izradila ga je poznata naša umjetnica Mila Vod. Zato bi takav turistički vodič, koji se ionako priprema, samo potvrdio postojeće stanje. Jer isto tako, tko god dođe u samostan, može razgledati možda njegovu najveću znamenitost: čeliju u kojoj je umro sveti Ivan Kapistran, a nad kojom piše na latinskom priloženi tekst, preveden na hrvatski ...

* * *

Spuštamo se, opraćajući se od samostana, prema podnožju grada Iloka, da ga posljednji put pogledamo s dunavske strane. Pada nam tada davno zaboravljena izreka, kojoj više ne znamo ni autora:

»Ilok kao zaboravljena stara gravira«.

N. N.

Redovnice

Zimski dan. Svjež, Sunčan. Ko stvoren za hodovačice redovnica iz splitske nadbiskupije. K tome još i Gospin dan i to — lurdski: 11. veljače.

Oko 250 redovnica, pretežno mladih, obilazi grobove svetih mučenika mlađoga kršćanstva. Duboko ih potresa smirena ali puna života riječ don Ante Jurića, entuzijasta Solina, starokršćanskih i starohrvatskih spomenika i Gospe od Otoka.

Pred bazilikom Petorice

NAŠA NAJVEĆA ZNANSTVENA USTANOVA U ZAGREBU ODLUČILA JE PROSLAVITI JUBILEJ NATPISA KRALJICE JELENE. U TOM SMISLU JE VJEROJATNO I AKADEMIK STIPE GUNJACA ODRŽAO NA ZAGREBACKOJ TELEVIZIJI ZAPAŽENO PREDAVANJE, IZ KOJEG OVDJE DONOSIMO NEKOLIKO DRAGOCJENIH PODATAKA.

kod Gospe od Otoka

mučenika sestra Judita Čovo daje oduška redovničkim srcima: poput mučenika — ljubiti i žrtvovati se...!

Pošto su se na grobovima mučenika i na hrvatskim izvorima povijesti napile snage i ponosa, došle su razdragane sestre do Gospe od Otoka. Došle s pjesmom u srcima i u grlima i s tom pjesmom ispunile mali ali dragi Gospin hram.

Nadbiskup Franić s redovnicima Orlićem i Her-

cegom slavi svetu misnu Žrtvu. Redovnice su sa svojom molitvom, govorenom i pjevanom u zanosu punine tog misnog slavlja.

Nadbiskupova riječ daje razumu misli a srcu poticaje:

»Vjera je korijen i početak opravdanja i posvećivanja... Ako ona malakše, uzalud zavjeti...

Bog je vrhovna vrijednost! Uvijek i za svakoga! A za svećenika, redovnika i redovnicu pogotovu...

Ništa gore od liberalnog svećenika, redovnika ili redovnice...!

Ispovijedajte svoje krštenje na redovnički način... Neka Gospina godina bude godina učvršćenja vjere s vrhunskim doprinosom moralnoj obnovi našeg naroda.«

I na kraju TEBE BOGA HVALIMO i Gospina pjesna i... bistriji razum, razgrijanije srce i — čvršće odluke...

M. S.

I Jugoslavenska akademija slavi 1000. obljetnicu kraljice Jelene

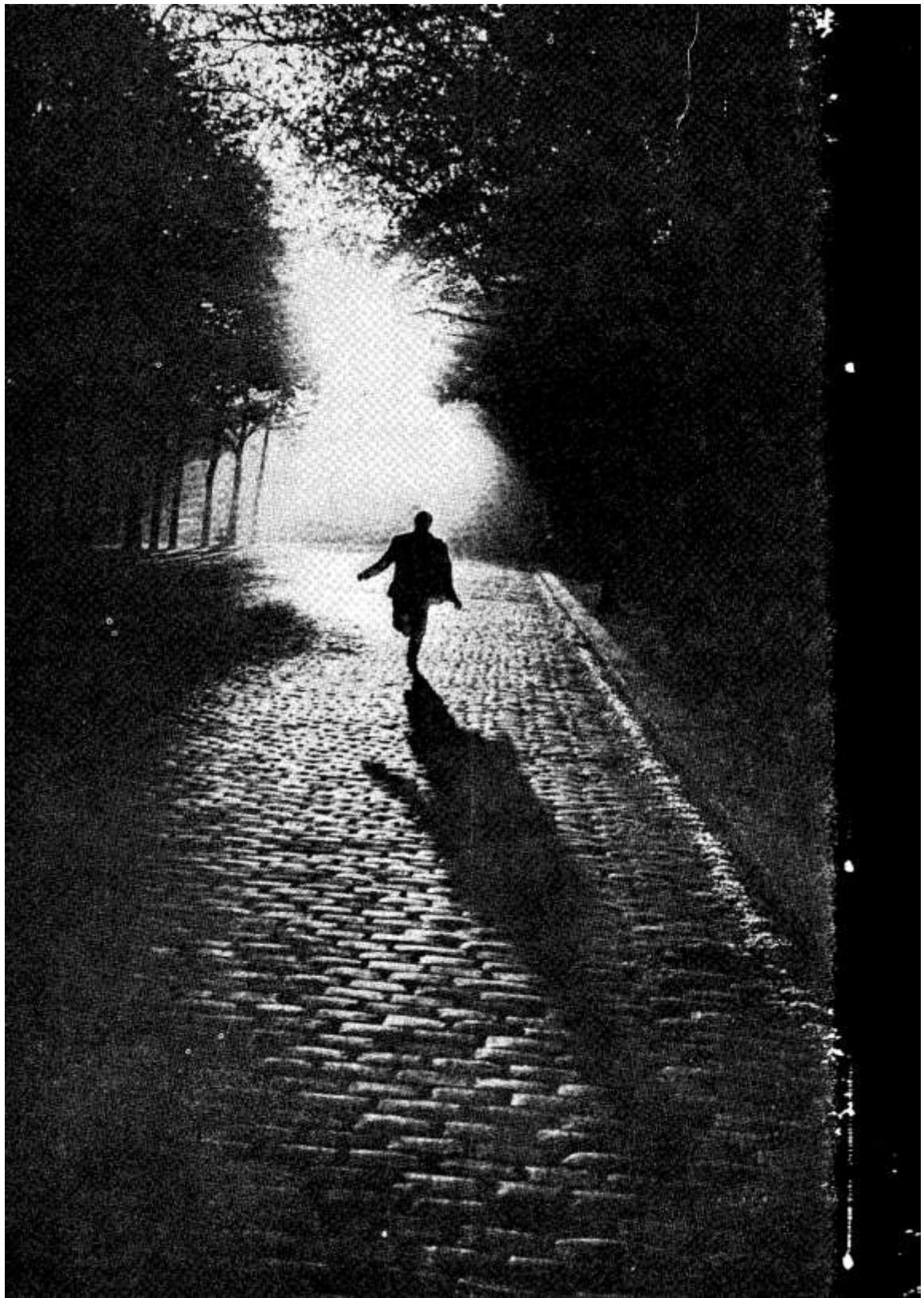
— Mjeseca kolovoza 1898., upravo ovdje na ovom mjestu, kod ugla današnje crkve — (dr Gunjača je na malom ekrantu prikazan kako stoji na prostoru sadašnje župne crkve u Solinu) — započela su kopanja. Tom prilikom naišli su na zidove i javili to arheologu Buliću (don Franić Buliću, svećeniku) u Split. On je dotrčao i primijetio da bi se moglo doista raditi o onim crkvama o kojima je govorio Toma Arhiđakon. Don Frane je naredio radnicima da prate taj zid i već treći, četvrti dan radnici su našli ulomak s imenom HELENA. Kad su to javili Buliću, ovaj je konstatirao da bi se to moglo odnositi na kraljicu Jelenu. Rad je isao dalje. Bilo je svršishodno promjeniti položaj započetog zvonika, pa su zvonik premjestili na drugo mjesto, a to je mjesto bilo ostavljeno za arheološko istraživanje. Tokom istraživanja našlo se još oko 90 ulomaka od kojih je sastavljen natpis i vidjelo se da se to odnosi na

epitaf kraljice Jelene. Taj nalaz je s oduševljenjem prihvatiла naša javnost u Splitu.

Na kraju emisije čuli smo iz najkompetentnijih ustiju vrlo utješnu vijest. Čast svakome koji je pridonio i koji pridonosi da se ona ostvaruje.

— Tješi nas u tome samo nuda da će svakom nestajanju (dragocjenih spomenika naše kulture) doći kraj, jer se završava zdanje u kojem će starohrvatski spomenici naći dostojno mjesto za čuvanje i biti pristupačni javnosti i naučnom istraživanju i obradivanju. Dovršava se, naime, zgrada MUZEJA HRVATSKIH ARHEOLOŠKIH SPOMENIKA u Splitu, u kojem se stvara prostor ne samo za postojeće pronalaške nego i za buduće, što će ih aktivniji i sistematski rad baciti na vidjelo...

Pero Bulat

Nije ovdje

»ZASTO TRAŽITE ŽIVOGA MEĐU MRTVIMA?
NIJE OVDJE!
USKRSNUO JE!«

A GDJE ĆEMO GA NAĆI?

U ONOM POMETACU ULICE KOJEG ČESTO SUSREĆEŠ, I NIKADA GA NE UPITAS: TKO JE I KAKO MU JE.

U ONOM PROSJAKU KOJEGA »NE VIDIŠ«, KAD TI PRUŽA RUKU.

U ONOM DOSADNOM COVJEKU PRED KOJIM SKREĆEŠ U DRUGU ULICU, KAD TI SE PRIBLIŽAVA.

U ONOM USREDU PRED KOJIM OKREĆEŠ GLAVU, JER TE JE U SRDŽBI UVRIJEDIO.

U ONOM »TAKMACU« KOJEG NE PODNOSIS, SAMO ZATO JER JE SPOSOBNIJI OD TEBE.

U ONOM DUSEVNOM BOLESNIKU KOJI OD TEBE TRAŽI UTJEHU, A TEBE »NEMA KOD KUĆE«.

U ONOM STARCU, CIJI TE ODVRATAN ZADAH TJERA »STO KILOMETARA« DALEKO.

U SVOM OCU I MAJCI KOJE SI POSLAO U STARACKI DOM, I AKO TI JE STAN PROSTRAN I ŽENA TI NIJE ZAPOSLENA.

U... U... SVAKOM »BRATU COVJEKU«, O KOJEM TOLIKO GALAMIS, A ZA NJEGA SE MALO BRINES...

... I NEMOJMO GOVORITI DA SMO USKRSLOGA NAŠLI U MISNOJ ŽRTVI, U SVETOHRANISTU, U SAKRAMENTIMA, U NJEGOVU RIJECI, U SVOJOJ DUSI... AKO GA NISMOS NALI I U — COVJEKU!

MARKO STANIĆ

ŠRETAN USKRS

**svim prijateljima
i dobročiniteljima GLASNIKA
želi
Uredništvo i Uprava**

Tvoj je slučaj mnogo teži negoli misliš. Prva i jedina tvoja djevojka, vidi se, ne mari za te. Ti ponovno pokušavaš uspostaviti kontakt na prijateljskoj bazi. Nastojiš da se u njoj porodi ljubav prema tebi. Bojim se da pokušavaš u njoj iznuditi ljubav na silu i umjetno. Možda će se u njoj nešto i pokrenuti, ali hoće li to biti dovoljan temelj za brak? Nemoj misliti da ćeš biti sretan u braku s onom od koje si isprosjačio mrvu ljubavi. Vrijeme je da se prema svojim osjećajima, koji se na nju odnose, postaviš kritički, zrelije, da je ne idealiziraš. I upravo tvoja nekritičnost, nezrelost zavela te u čorsokak nove veze, dok ovu prvu želiš ne samo sačuvati nego i razbuktati, razviti do moguće i potrebne visine. Vrijeme je da što prije s tim tvojim osjećajima prema prvoj dođeš na kraj. Nisi više dječak. Čudim se da si se toliko navezao na djevojku koja te odbija, s kojom nemaš nadu.

Što se tiče druge djevojke, kao posljedice tvoje nestraljivosti i teške slabosti, ta je veza u korijenu loša. Ne misliš s njome ozbiljno, ali se želiš zadovoljiti. Želiš sve, ali ne »ići do kraja«. Ne poznaješ zakone ljudske psihologije i zakona »prostoga pada«. Kad se kamen od brda odvali, gdje će se zaustaviti? Tvoja grešna »preventiva« kao sredstvo »manjeg zla« također je teška. Ne vidiš li da je sve to zapravo uvertira u ljubakanje i srozanje u padove? Bez djevojke ne možeš? To jednostavno nije istina. Istina je drugo: ti nećeš da bez dje-

---

Jednu voliš, s drugom hodaš

?

Piše: Ivan Fuček

»Zaljubljen sam više godina u jednu djevojku. S njom sam i hodao. Ona je sve naglo prekinula, jer da ništa ne osjeća i da ne može glumiti. Bilo mi je strašno. Cini mi se da ne mogu bez djevojke, pa sam nedavno počeo s jednom telefonski razgovarati, posjećivati je; pošli smo dosta daleko. Ona je od mene znatno starija i zbog toga ne mislim s njom ući u brak, pa i ne volim je, jer još uviљek volim svoju prvu djevojku. No ova se druga prilično zapalila, a meni je to draga i godi mi. Prije sastanka, da ne dođe do najgorega, izabirem kao preventivu manje zlo: ja se sam zadovoljim.

U međuvremenu sam se s mojoj prvom djevojkom opet sprljateljio. Toliko bih volio da se u njoj porodi ljubav! Ukoliko ne, s vremenom ću biti na čistu jesam li od nje slobodan ili ne, lako svoje osjećaje prema njoj neću više nikada moći ugasići. Dok sam s ovom daleko od svakog tjelesnog dodira, ona mi je druga potrebna radi zadovoljstva, premda ne želim ići do kraja.

Kad je isповjednik shvatio moju situaciju, postao je tužan i rekao mi je da ovu drugu moram svakako napustiti, jer da je to u isto vrijeme imati dvije djevojke — jednu radi ljubavi, dok s drugom grijeshim — protiv dosjedanja ljudske osobe; da je to podvojenost i uvježbanje u dvoličnosti za kasniji bračni život; da je to za mene teška grešna prigoda, pa dok je ne napustim da ne mogu mirne savjesti ići ni na sakramente. Teškom mukom sam odlučio napustiti je, ali ne odmah, a kasnije uvijek želim s njom ostati prijatelj.

Što isповjednik kaže uvidam, osim ovo da ne mogu na sakramente. To me pogada. Savjest mi kaže drukčije; da mogu ići na pričest. Što vi o tome?«

R. B., student — Rijeka

vojke možeš. Nije li ti jasno da se spolni život ne smije živjeti izvan zakonitog braka? A ti izričito tražiš spolni život. Sam veliš »godi mi«. Ne misliš ni malo altruistički na nju, koje posljedice, šokovi, traume mogu nastati. Ona će se naći u istoj situaciji u kojoj se sada ti našaoš, s obzirom na prvu svoju djevojku.

Imam dojam da si se namjerio na razborita i valjana isповједnika, koji te voli, ali koji ne može i ne smije zatajiti svoju dužnost služitelja sakramenta pomirenja.

Prvo, zaista se radi o dvoje djevojke u isto vrijeme: jednu voliš, s drugom hođaš, pa ste, veliš, pošli i »dosta daleko«. Nećete li sutra poći još i dalje? Tako moral nema ništa zajedničkog s onim što Krist proglašuje: »A ja vam kažem da je svaki koji s požudom pogleda ženu već u svom srcu — s njom učinio preljub« (Mt 19,28). Dakle pohotni pogled je zlo, a što onda da sudimo o pohotnim poljupcima, zagrljajima, ostalome; o svemu onome što čovjekovoj pohotnoj slabosti »godi«, ali što je nespojivo s Evandeljem? Krist nije donio neki »novi kršćanski« nemogući moral. Ne! On je samo deklarirao kakav treba da je plemenit, čestiti čovjek, da bi se u životu uzmogao ostvariti kao čovjek. Dakle, što Krist kaže, jednako obvezuju kršćanina kao i svakog drugog čovjeka.

Drugo, zaista si upao u tešku podvojenost. To je uvježbavanje u buduće teške padove i bračne nevjere.

Iznakazit ćeš si plemeniti značaj, pa je opasnost da u životu postupaš po paroli propalih ljudi: »Ako me moja ne zadovoljava, potražim si drugu, ili »Svoju želim imati u časti, druga mi je seksualni rezervat«. Tako se krvatice, nažlost, danas sve više šire, dobivaju potvrdu preko TV emisija, filmova i ilustriranih časopisa. No ti isti stavovi nemaju ništa zajedničkoga s Kristovim stavom, ali niti s onim općeljudskim moralom, koji nam je u punini objavio isti Gospodin.

Treće, isповједnik je točno rekao da si u grešnoj prigodi. Ne radi se ovdje samo o opasnosti pojedinih većih ili manjih padova, nego prvenstveno o grešnoj situaciji, koju si izabralo i koju ne puštaš, a koja je u korijenu zla; zadovoljiti se. Ti si, tobože, »odlučio-djevojku napustiti, a ne vidiš da istu »odluku« obraš time što kažeš »ali ne odmah«? Zapravo, odluke nemaš; ti bi htio ali nećeš. Jer kad bi zaista imao volju, ubrzno bi našao i načina kako da s njom prekinčeš. Ti si, dakle, izabralo opasnost grijeha, nešto veoma riskantno, vjerojatnost da padaš. Uostalom tvoji dosadašnji postupci, nisu li već padovi? Ne osjećaš grijušnj savjesti? Nije li to očit znak da ti savjest nije ispravna i da je treba formirati prema objektivnoj stvarnosti? Tvoj je postupak u korijenu teško opasan, teško riskantan.

Ne vidiš li zašto si dužan izbjegći tu grešnu prigodu? Evo: onaj koji želi grešnu prigodu, samim tim uključno želi i sve ono što je s

tom prigodom nužno ili vjerojatno povezano. A nužno ili vjerojatno su s prigodom povezani padovi. To ne možeš poreći, ta to ti je i namjera: »radi zadovoljstva«. Opasnost mnogovrsnih slabosti je u takvima sastancima uvijek prisutna. Takva se opasnost lako pretvara i u neminovnost najtežega pada. A jer si dužan izbjegći grijeh, dužan si izbjegći i sve ono što do grijeha vodi: telefonske razgovore, sastanke, poljupce, zagrijaje i sve ostalo.

Stoga, tko neće izbjegavati takvu grešnu prigodu, iako bi to, kad bi samo htio, mogao s malo napora izvesti, očito takav ni zlo koje se može dogoditi ne izbjegava; makar o tome i ne mislio, on to zlo uključno želi i odobrava. A dok grijeh, makar samo uključno odobravamo i želimo, srce nam se nije obratilo, ono se nije odvratilo od zla i bilo Krista. Naprotiv, ono je takvim postupcima bar uključno bilo zlo i ostalo uz zlo.

Ispovjednik ti je rekao da si u »teškoj grešnoj prigodi«. To je točno. Veza, naime, između teške grešne prigode i pada veoma je vjerojatna, tj. veoma je vjerojatno da u takvoj prigodi (pomisli samo na sastanke i načine sastanak!) padneš. Pa ako i ne padneš (ni lakšim ni težim padom), ipak se izvrgavaš opasnosti pada, a to je isto što i »dozvoliti si« pad. Dok si tako sebi izabralo grešnu situaciju, ne možeš s njom spojiti »mirnu savjest«, koja bez problema prima sakramente. Tako je, gledamo li stvari objektivno.

(nastavak na 140. str.)

SUNCE ZAUSTAVLJENO NA OČIMA

Sumrak se šuljao oko nebodera na samom rubu našeg grada. Krupne kapi proljetne kiše silovito su bubenjale po prozorskim okнима slijevajući se iz teškog crnog oblaka što je sporo odmicao nehom put pretovarenih kola. Purpurni traci zalazećeg sunca žmirkali su iza dalekih nekih nevidljivih planina, bljeskajući se u zmijolikoj srebrnastoj vodi Save obrubljene golin vrbama.

Sjedila je u dubokom naslonjaču s očima punim crvenih tragova zalazećeg sunca na tužnom prozirnom licu koje je još uvijek zadržalo nekadašnju ljepotu. Činila mi se kao jesenja breza s beživotnim listovima.

— Sunce i kiša: kako absurdna igra. To je proljeće, djetinje doba prirode. Segaci se kao dijete zaigrano u pijesku. Kako je jezivo golo granje onih vrba uz obalu Save! Gledam kako se savija pod udarima vjetra. Kako se budi iz zimske pospanosti, milovanu toplim strujama juga. Prvo će se jednog jutra nasmijati jaglaci na ovoj tratinici pod prozorom. Onda će žutozeleni pupovi proširiti koru obamrlih vrba. Tada će plugovi rasparati mrtvu koru zemlje, a iz nje će izlaziti bijela para kao s uznojena konja. Onda će se sve tamo do

krajnjih granica horizonta protegnuti njivama djevičansko—zeleni sagovi put perzijskih čilima u mošeji.

— Jeste li kada bili u mošeji? ... Iz ove naše zgrade polja ponekad izgledaju kao rasprostrti čilimi, stvarno. Kako su privlačna kad ih gledaš iz daljine! Općenito, svijet je ljeplji dok ga gledate iz određene razdaljine, zar ne? Cudno je to. Iz daljine se ne primjećuje blato što ga kalja, blato koje mu oduzima svaku romantiku. Mi u gradu živimo umjetnim životom, svako blato, svaku mrlju zalijevamo asfaltom, »glancamo«, pokrivaćemo lijepim i sjajnim stvarima. A sve je to samo laž. Blato uvijek nekako izmigolji preko svih tih srebrnih svijećnjaka, preko svega tog mramora i preko svih tih svilenih haljin. I previše nam je blata u životu.

Gledajte onaj zagrljeni par tamo dolje. S proljećem javljaju se i ljubavi. U proljeće ljubav osobito uspijeva. Gledam ih svakodnevno s ovog prozora. Proljećem se njihov broj poveća. Znadete što govore? Ako uopće govore, onda govore o budućnosti, o budućoj sreći. Mladost uвijek rado sanja o budućnosti. To nije normalno doba. Ni proljeće nije normalno doba. Sve je puno

cvijeća i ugodnih mirisa. Jednog dana sve će to nestati, otići nekamo. Rasplinut će se i proljeće kao što se rasplinjava mladost. Mladina ni ne preostaje drugo nego da sanjaju o budućoj sreći. Ma, zašto je sreća uvijek u budućnosti?

Ovaj sam stan sama bira. Daleko je od grada, pravog grada. Htjela sam bar izdaleka promatrati disanje prirode, gledati kako živi pravi nepatvoreni život. Tako volim slušati glasove večeri. Ovamo, doduše, ne dopiru. S onog auto-puta dolje dopire samo daleko jednomjerno bruhanje motora, koji uviјek nekamo žure. To nije dobro. Citav svijet nekamo žuri. Nitko ne zna reći kamo. Sve će to jednom loše završiti.

— Jeste li ikada čuli večer kako dolazi? Ja sam rasla u Bačkoj. Naučila sam je slušati još kao djevojčica. Sjedila sam na pragu naše kuće i slušala večer kako se šulja. Sa salaska bi dopirali zvukovi goveda što su se vraćala kući na spavanje, krikovi noćnih ptica ... Iz kokosinjca bi se čulo potihno blebetanje gusaka i svakodnevna svada kokoši za mjesto na gredi. Nisam se bojala noći. Gledala bih kako se na nebu pale zvezde, kako trepere na vjetriću ... Na kraju bi se našom nizinom razvio dostojanstveni i ravnomjerni zvuk večernjeg zvona. Pozivao je na molitvu, na zahvalu Bogu za još jedan sretni dan. Njegov bi se

zvuk motao oko naših kuća i staja, kotrljao niz široke ulice, klizio bi tamnim poljima, nestajući negdje na dalekom horizontu zajedno sa zadnjim poljupcima sunca.

I ovdje čujem zvon. Sad bi trebalo zazvoniti. Evo, počeo je. Cujete? Ide mi na plač, uvijek mi ide na plač kad ga čujem. Slušajte ga, kako se upinje, sirota, kako stenje, kako nervozno ječi, kao dijete kad ga mlate zbog nečeg. Kao da mu se ne da zvoniti, kao da ga je stid navještati Boga među ovim ponosnim betonskim neoboderima, načičkanim televizijskim antenama. Ovo nije zvon, ovo je fičfiric od zvona. Stresem se od užasa kad ga čujem. Jeste li kada čuli onaj zvon na zagrebačkom groblju? Baš tako jezivo zvoni i ovaj. Uvijek me podsjeća na

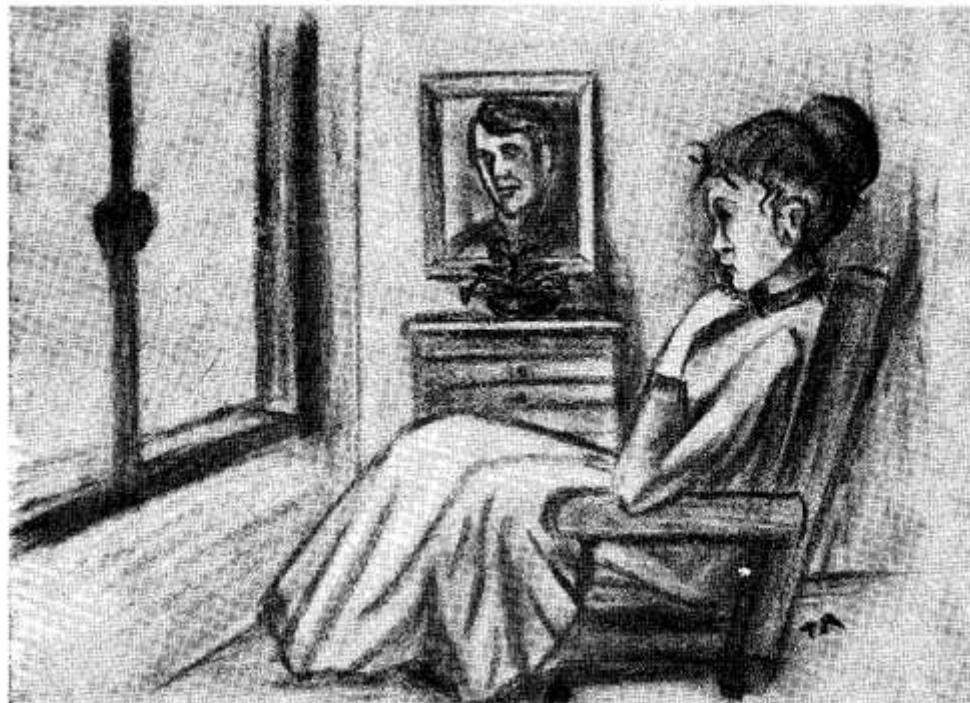
smrt i na neku neodredenu osudu. Kao loš propovjednik koji, da bi stvorio dojam, lupa po propovjedao-nici i dere se iz svec grla; jer su mu riječi šuplje. Misli da će rupe začepiti dernjavom. A naš zvon u Bačkoj? Eh, to je bio zvon! Ljudi su, hoćeš—nećeš, skidali kape kad bi se on oglasio. Bio je on svjestan svoje važnosti i svoje stosti. On je oglašavao radost i žalosti, sreću i nesreću. Uvijek bi me podsjećao na smireni marmor starca koji daje mudre savjete neiskusnoj djeci.

Bila sam jednom u ovoj našoj crkvi. Ma nije to crkva, to je bijedna kućica, kakvih ovdje u predgrađu ima bezbroj. Odnijeli su me jednog Uskrsa. Plakala sam cijelo vrijeme. Rekla sam: nikad više ne idem u tu crkvicu, u taj podrum. Bio mi je to naj-

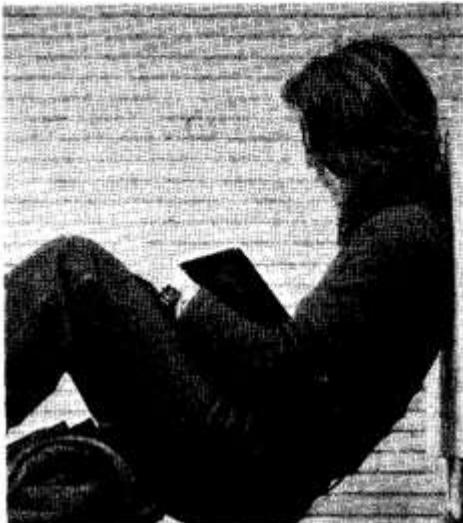
tužniji Uskrs u životu. Ti goli okrečeni zidovi, pa raštimani harmonij, klupe od grubih jelovih dasaka, zamazani pod ... Bože mi oprosti, svaki naš stan u ovom predgrađu bolje je namješten. Evo, Boga smo natjerali u predgrađe među nesigurne proletere, dali smo mu to jedno zvono da se crveni među ovim staklom i sjajnim limom naših limuzina. Sramota, na što smo došli. Pa kako onda da budemo sretni? Bez Boga nema sreće. Ja to znam. I meni je bio daleko. Dolaskom u grad na studij, i moj je Bog ostao u seoskoj crkvi rodnog mesta. Ovdje ga nisam trebala.

Upalite svjetlo, molim vas! Mrak je pokrio moja polja. Večeras neće biti zvijezda jer su se navukli

(svršetak na 140. str.)

Novi dani

Pišem ove uspomene iz prošlosti...

Zvali su me Žarko. Bio sam dijete ulice. Otac mi je umro kad mi je bilo deset godina. Polazio sam tada osnovnu školu. On je bio strog i ozbiljan čovjek, pa ga je trebalo slušati. Ja sam ga smatrao previše strogim. Kad bi me kažnjavao, u sebi sam mislio:

— Opaki oče! Baš si bez srca! Međutim, JA sam bio opak, JA sam bio dječak bez srca! Sjećajući se danas toga, mislim da bi bilo bolje da sam ja umro, a ne moj dobri otac...

Znam da je prije svoje smrti rekao majci: Pazi na ovo dijete, brini se za nj da ne bi morala plakati kad već bude kasno i kad se više ne bude moglo ništaopraviti!

Odnijeli su ga na groblje. Plakao sam jer mi je majka bila sva očajna. Ali, da pravo kažem nisam osjećao ništa. Nakon nekoliko dana opet sam bio isti kao prije. Majka mi je bila dobra, no previše popustljiva. Kažem to zato jer nikad nije ozbiljno, auktoritativno ukorila moju zloču. Plakala je nad mojim zlim životom, ali nije imala snage da me koji put ošamari da bi mi u ušima sve zazvonilo...

Prve godine prolazio sam u školi dobro jer mi je otac stajao za petama i nije me puštao na miru. Ali u meni se već tada krio pravi obješnjak. Možda ne bih bio tako duboko pao da je majka bila sa mnom stroža. Ali ja sam izigravao njezinu slabost. Poznavao sam je pa se nisam obazirao što me je koji put prekorila. Za nju se nisam mnogo brinuo. Znao sam da me neće kazniti, pa sam mirno išao putem grijeha, baš kao da provodim uzoran život.

To je sve što mogu reći: postao sam dijete ulice! S deset godina počeo sam svoj put prema paklenom ponoru. Prvi veći lopovluk počinio sam baš u desetoj godini. Bilo je to ovako...

U školi sam se upoznao s Nevenom, dječakom našega juga. Njegovi su se roditelji doselili ovamo tražeći posla. Taj mi se dečko svidio više od svih drugova, jer je nastupao odrešito i govorio tipičnom južnjačkom slobodom. On mi je postao uzorom. Zamalo smo se tako prijateljili da se nismo mogli jedan od drugoga odijeliti.

On je bio prva karika prokletog lanca koji me je sputavao.

Išao sam u školu, no ako tamo ne bih našao njega, činilo mi se da sam u zatvoru, kamo ne dopire nijedna zraka sunca i gdje ne mogu udahnuti ni mrve svježeg zraka. Bez prijatelja sam se upravo gušio.

Jednoga dana u ožujku čekali smo pred školom na glas zvona. On mi je rekao: Slušaj, meni se danas ne ide u školu, ta tako je krasan proljetni dan. Ja ču danas izostati! Ti idi, ako hoćeš! Ja, vjeruj mi, nisam lud!

Iako baš nisam bio pobožan, priznajem da sam osjetio kako me savjest peče. Razumio sam da se radi o nečem što se ne smije učiniti. Za moju dob to nije bila mala stvar. — A što će biti kasnije?

U mojoj pitanju odzvanjala je nesigurnost. Neven me prozreo, te nastavi autorativno, a u isto vrijeme i prezirno, kao onaj koji zna šta radi: — Znao sam da si pop! Idi, idi...

Rekavši to, odmahne rukom i okrene se kao da će otići. Bio je siguran da ga neću ostaviti. Njegove riječi: »Znao sam da si pop« upokoše me u živac. Ja da sam pop? Nisam mogao zamisliti veće uvrede. Odbacivši svako kolebanje, ugušio sam prvi glas savjesti, koji me je poticao da podem časnjim putem. Trkom sam stigao prijatelja, pritisnuo se uza nj i uhvatio ga za ruku. Htio sam ponovno steći njegovo raztovanje, do kojega sam toliko držao. Rekoh mu: šalio sam se.

On me pogleda u lice i nasmiješi mi se: Bio sam siguran za tebe.

Kad pomislim na taj prvi prekršaj, dolazi mi da zaplačem. Tada sam započeo svoje lutanje. Ovaj je prijatelj bio kamen koji mi se objesio o vrat, da me povuče u ponor...

Što sam učinio toga dana?

Klatarili smo se poljima u okolini grada kao dva besposlenjaka, koji gube dan, očekujući noć da izvrše dogovorenu kradu. Vratili smo se kući u šest i po sati, kad su mi drugovi izlazili iz škole. Htio sam biti kod kuće u obično vrijeme. Razgovarači s mamom bio sam malo uznemiren. Činilo mi se kao da ona zna sve. Jasno je samo po sebi da sam se morao pokazati mirnijim i poslušnijim nego obično.

Majka je to opazila i otkrila moju slabost, te je iskoristila priliku da me ukori. Progovorila mi je glasom kao da me moli. Shvatio sam položaj, odmah promijenio izgled i stao galamiti. Majka je prekinula svoj ukor, ali sjećam se njezinih posljednjih riječi:

— Zlo ćeš svršiti na putu kojim si pošao!

Sutradan smo pošli u školu s krivotrenim ispričnicama. Prijatelj i ja sjedili smo u istoj klupi. Ali i profesor književnosti onazio je naše opako prijateljstvo i rastavio nas je. Mene u prvu, a njega u posljednju klupu.

Za mene je propao čitav svijet.

Stalno sam se okretao i škiljio natrag. Bio sam sretan kad bi nam se pogledi sastali. Nisam mogao biti bez njega.

Zašto, Gospodine, nisi podigao između nas bedem? Bolje bi bilo da ga nisam upoznao, da nisam bio dak, nego nadničar. Sada ne bih znao kemiiju, no ne bih imao tako grješnu prošlost. Možda si sve to dopustio da upoznam svu svoju bijedu i da odlučim činiti pokoru i živjeti kreposno.

Ako je tako, neka je blagoslovljeno Tvoje milosrđe!

Te godine učestali smo u izostancima, jer sam često bježao iz škole. Učio sam malo, ali ipak ponešto. Majka mi je govorila:

— Ako propadneš ovo ti je posljednja godina. Čeka te motika.

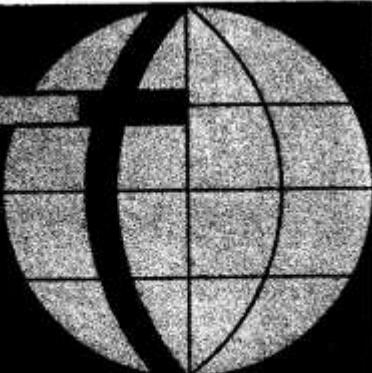
To nisam želio. Ipak je bilo bolje u školi sa svim đačkim lopovlucima i slobotinama. Nismo bili bogati. Majka mi je bila namještenica, živjeli smo od njezine plaće. Male, ali sigurne.

E. R.

(nastavlja se)

MISIJE

Urednik: JURAJ GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

Promicanje dijalega u Aziji

II. vatikanski sabor otvorio je u Katoličkoj Crkvi veliku eru dijaloga.

Potrebu toga dijaloga osjetili su najgovorniji za Crkvu u Aziji, a to su biskupi. Oni su na svom plenarnom sastanku Saveza biskupskih konferencijskih Azije u Taipeju, na Taiwanu od 22. do 27. travnja 1974., raspravljavajući o temi evangelizacije, vrlo dobro uočili da naviještanje Evangelijsa u Aziji traži istinsko utjelovljenje u dušu i život svakoga naroda. Zbog toga je pravotna svrha naviještanja stvaranje pravih mjesnih crkava, i to u dijalogu sa živim predajama, kulturama, religijama, jednom riječju: sa svom stvarnošću naroda u kojem se izgrađuje.

Kako bi to konkretno u Aziji imalo izgledati, to su biskupi na spomenutom sastanku vrlo pomno razradili. Oni kažu: »Moramo voditi dijalog s velikim vjerskim tradicijama naših naroda. U tom dijalogu prihvaćamo ih kao važne i pozitivne elemente Božjega plana o spasenju. U njima prihvaćamo i poštivamo neke osjećaje i duboko duhovne i čudoredne vrijednosti. One su kroz mnoga stoljeća bile blago religioznog iskustva naših predaka. Iz njih i naši suvremenici neprestano dobivaju svjetlost i snagu. One su bile i još su istinski izražaj najplemenitijih želja ljudskoga srca, žarište za molitvu i kontemplaciju. Te su tradicije oblikovale povijest i kulturu naših naroda. Pa kako ih onda ne bismo poštivali? Kako ne bismo priznali da ih je preko njih sam Bog k sebi privlačio?«

I samo u dijalogu s tim religijama možemo u njima otkrivati klice Božje riječi, o čemu govori Drugi vatikanski sabor. Po tome dijalogu moći ćemo postići mogućnost da izrazimo stvarnost unutrašnje biti naših naroda, a postat ćemo i sposobni da pronađemo putove za istinsko proživljavanje i izražavanje svoje kršćanske vjere. Taj će nam dijalog otkriti mnoga bogatstva vlastita našoj vjeri, koja možda još nismo shvatili. Napokon, taj će nas dijalog poučiti što naša vjera u Kristu može od tih vjerskih tradicija priljubiti, što u njima valja u svjetlu Božje riječi pročistiti, izlijeviti, usavršiti.

S naše pak strane možemo im pružiti svoju vjeru i radost zbog jedinstva s Ocem u Isusu, njegovu Šinu, putove k milosti koju nam Krist daje po Evanđelju i sakramentima, po intimnom sjedinjenju i s crkvenom zajednicom, koja nastoji u Kristu živjeti. Možemo im pomoći da bolje razumiju vrijednost ljudske osobe, koji je socijalni momenat ljudskoga spasenja u kojem čovjek zadobiva pravu slobodu...“

Dijalog, dakle, s velikim azijskim religijama s najnadležnije strane već je započet. Valja ga samo nastaviti, produpstiti, obogatiti. To će sve biti ako uz Božju milost bude i ljudske širokogrudnosti. Kršćanstvo bi je uvijek moralo imati u obilju. Mi se u toku ovoga mjeseca molimo i žrtvujmo na tu nakanu, pa ćemo prema najvećem i najnapučenijem kontinentu, gdje su katolici u manjini, izvršiti veliku i korisnu apostolsku misiju.

O. Josip Antolović, DI

U svom pismu od 30. prosinca 1975. piše sestra Silvina Mužić iz Gaibire nekoliko veoma zanimljivih stvari, koje će — uvjereni smo — zanimati prijatelje misije.

Hrabra majka Suzana

Dragi prijatelji!

Oprostite mi što vam se nisam prije zahvalila na poslanim darovima za naše siromahe. Ni sam nikako stigla jer sam prije Božića bila veoma zapošlena. Priredileme smo paketiće za našu sirotinju kao dar za Božić. Ovaj puta sam im mogla malo više dati, zahvaljujući vašoj pomoći. Neka vam svima dragi Bog naplati za sve ono što ste učinili za naše siromašne kršćane.

Na sam Božić opet sam bila ciljeli dan zapošlena. Odmah poslije svete mise ljudi su nam počeli dolaziti čestitati Božić, a donosili su nam prema ovađnjem običaju, darove: ržu, kokoš, koje jaje, nešto povrća i slično. No i mi njima moramo isto tako uzvratići nekim darom. Nekima od njih dale smo koji komad odijela, drugima slatkiša... I tako se to proteglo sve do predveče.

Sad opet imamo punе ruke posla jer je ovdje vrijeme kad se sklapaju brakovi. Za te svečanosti treba i za mladence i za mlađenke pripraviti potrebe vrijence, jer u Indiji nema slave bez vjenaca.

Novi se, eto, brakovi sklapaju, a već sklopjeni moraju se često boriti s raznim kušnjama. Ovdje vam želim ispriporučiti tek jedan slučaj. Radi se o junačkoj ženi i majci Suzani.

Suzana je rodila blizanke. Taj neočekivani događaj veoma je razkjutio njezinu muža. Lju-

to se toliko na svoju ženu da joj je vikao kako njemu ne treba takva žena koja rada dvojke. I onda ju je silio da jedno od te dvoje novorođene djece bací na smetište. Ona nije o tome htjela ni čuti. Ali ni muž nije popuštao. Na kraju je rekao da će on sam uzeti jedno od te dvoje djece i baciti ga na smetište. Sirota Suzana čuvala je obje svoje dvjevojčice kao što lavica čuva svoje mlađe, jer je neprestano streljala da im otac ne naškodi. Kamo god je išla, uviјek je sa sobom nosila djecu, jednu malu u naručju, drugu na ledima.

Muž joj je po zanimanju zidar i dobro zaraduje, ali znatan dio zarade potroši na piće. Sad je vidio da bi morao ženi davati više novaca za uzdržavanje obitelji, pa bi imao manje za piće. I što je učinio? Jednoga je dana uzeo dvije najstarije kćerke koje već mogu raditi i ostavio ženu s jednim sinčićem od tri godine i s ovim siroticama bližanjkinjama.

Sirota Suzana nije izgubila pouzdanja u Božića. Odlučno je kazala: »Što mi je Bog dao, ja čuvati i hraniti kako god mi je teško!«

Uistinu se pred tom siromašnom ženom moraju zastidjeti mnoge žene koje se boje djece ili ih se nestoje riješiti još prije njihova rođenja.

Preporučujem vam u molitve tu junačku majku, a sjetite se i mene da uzmognem što više dobra učiniti među tim siromašnim ljudima.

INDIJSKI, ZAMBIJSKI I ZAIRSKI MISIONARI I MISIONARKE

ŽELE

SVOJIM PRIJATELJIMA I DOBROČINITELJIMA

SRETAN USKRS

I OBILJE MILOSTI OD USKRSLOG SPASITELJA

UNOSIMO KIP MALOGA PRASKOG ISUSA U NOVU CRKVU.

Dragi moji prijatelji i dobročinitelji!
Zdravo sam i veselo, kao obično. Posla imam toliko da ne možeš nego biti veseo.
Slijedeće nedjelje dolazi nam otac Nadbiskup, pa ima posla malo više nego inače. Bit će i on veseo kad vidi da je nakon godinu dana skoro gotova nova župa. Baš pred godinu dana ostavio me s malo zabrinutim smiješkom i s blagoslovom — u maloj daščari. No, eto, njegov blagoslov i vaše molitve i žrtve učinili su svoje. U nedjelju će on imati svečanu svetu misu u novoj velikoj crkvi Praškog Isusa (30 x 15 metara). Tu će veliku crkvu ispuniti stotinu križmenika, poglavari i predstavnici 24 nova sela.

I župski stan s velikom verandom za seoska sjedala i za pouku djece već je pripravan. Isto tako i kuća za katehiste i dio za čuvanje raznih »relief« materijala (pšenice itd. za socijalne karitativne programe).

Sestarski dio: samostan, dispanzer, dječje sirotište i bolnica već su prije dovršeni. Samostan i sirotište 30 x 10 metara, uključujući kapelicu u samostanu, sobe, veranda, koja je u ovim tropskim krajevima potrebna.

Imamo i tri arteška zdenca. Obično treba ići do 300 metara duboko, no mi smo bili sretni da smo vodu našli već na sto metara dubine.

Prvo pismo oca Gabrića stiglo je ove godine prilično kasno, tek uoči njegova 61 rođendana, što ga slavi 28. veljače, a pisano je 14. veljače. Budući da u njemu nazizimo mnogo vijesti, donosimo ga bez ikakvog skraćivanja.

MARIA POLI JE IZGRADEN

Sestre, kojih sada ima sedam, upravo divno rade. Cetiri rade u dispanzeru, kako nam dnevno dolazi i do tisuću bolesnika, i to s udaljenosti od 30 do 40 km. Tri druge sestre obilaze sela.

Svaki dan se tu dijeli mlijeko za 150 dječice. A proradio je i šivaći kurs. Mene osobito veseli dobra volja i pripravnost da jedni druge pomažu.

GOSPINA CRKVICA U HAMONPUKURU — DAR STOVATELJA GOSPINA SRCA O. KATALINICA (GORE).

SESTARSKA KAPELICA U MARIA POLI (DESNO).

Najveća su mi briga, međutim, pohodi i pouka tih novih sela. Imam deset novih katehista, ali svi još nisu izvježbani. No i kod njih je mnogo dobre volje i još više revnosti, pa ja ostalo ostavljam dragom Isusu. Mjesečno imamo sastanke ovdje u središnjoj postaji. Uz molitvu i pouku pripravimo program za mjesec dana.

Ovaj vam posao preporučam u molitve na posebno poseban način: da bi ta naša nova braća i sestre mogli biti dobro poučeni u svetoj vjeri. Radi se o oko 300 obitelji.

Na karitativnom polju poglavari sela takoder veoma lijepo suraduju. Siromašna djeca su dobila knjige i odijela. Roditelji su pridonijeli koliko su mogli u svoje siromaštvo, a naše karitativno društvo dodaje ostalo.

Mnoge smo kolibe popravili, osobito one srušene u lanjskim olujama. Starci i starice su za zimske mjesecce dobili tople gunjeve. Poglavarji sela su im to dijelili od kolibe do kolibe.

Sad ćemo početi s popravcima seoskih putova, nasipa i kanala. To je od velike važnosti za sjetu rijeke. Baš sam danas dobio 150 kvintala pšenice. Svaki radnik dobije oko 2 kg pšenice na dan. Svi radimo. Oni koji su zdravi ne smiju prosliti!

Počeli smo tzv. »Kooperativno društvo«. Svaki član pridonese mjesечно jednu rupi-

ju (dva dinara). Moramo se naučiti sami sebe pomagati, marljivo raditi i štedjeti.

Državne vlasti su nam u svemu naručku, osobito naš ovdašnji narodni poslanik.

Ja već mislim na jedno drugo, novo središte, još više prema džunglama. Tamošnji glavari sela, na čelu s narodnim poslanikom, gledaju nači lijepo mjesto uz rijeku, nekoliko hektara zemljišta. Ja bih onda ovu novu župu predao mladim dijecezanskim svećenicima, kojih je, hvala Bogu, sve više i više. Ove godine bila su četvorica zaređena. Još ih je više na naukama.

Molite se, eto, da bi mi se ta želja srca uskoro ispunila, da bih još jednom mogao skinuti štolu sa svoga vrata i objesiti je na vrat mlađeg brata svećenika, kako sam ono lani učinio u Bošontiju mandom ocu Prodiću.

Trebati će se malo i odmoriti. Ponoć je već prošla, a pred mnom je težak dan. Pa eto na kraju od svega srca iskrena hvala svima i svakome na božićnim čestitkama, na tolikim i tako velikodušnim darovima. Bio bih najsjretniji kad bih svima mogao i posebno pisati, no bit će to teško. Tek je u danu i noći 24 sata, a rada je i za 30 sati, pa 61-godišnji Ante (28. veljače mi je 100 manje 39 godina!) uvijek kasni s pismima, no nikada s molitvama i žrtvama!

»OVO ZVONO NABAVLJENO JE U SPOMEN MOJE POK. MAJKE, POKLONJENO CRKVI U MARIA POLI« (GORE).

Nakon dugog traženja i dopisivanja s našim misionarima i misionarkama u Indiji napokon smo saznali za našu misionarku sestru Francišku Ksaveriju Orzes. Ovdje donosimo pismo što ga je sestra Ksaverija napisala uredniku ove misijske rubrike kao odgovor na njegovo pismo. Datirano je u Šantinagaru 13. travnja 1975.

GRADITELJICA ŠANTINAGARA

Dragi velečasni oče!

Sigurna sam da ćete biti razočarani zbog škrtih informacija koje će Vam dati.

Dopustite da Vam odgovorim točku po točku, kako ste mi postavili pitanja.

Istina je da mi je vlač. otac Franjo Jambreković mnogo pomogao da dobijem destinaciju za Indiju, gdje sam stupila u Družbu Loretičkih sestara. 18 godina bila sam toretska sestra. Na 21. lipnja 1951. započela sam novi život kao misionarka Ljubavi. Studirala sam medicinu od 1954. do 1958. nakon što sam dotad radila među gubavcima.

Godine 1964. započela sam gradnju Šantinagara — Grada mira, a završila sam 1975. godine. (To je naselje za gubavce i za one koji su izliječeni ili zaliječeni.) Sadašnji broj gubavaca koji nam dolaze na liječenje ovdje jest 8.490, tuberkuloznih bolesnika ima 860, astmatičara 470, pacijenta koji boluju od drugih bolesti ima tjedno 400. U dječjim jaslicama imamo 98 djece. Gubavih pacijenata u bolnici imamo 230. U selu rehabilitacije smjestili smo 35 obitelji.

Pitate me da li sam ja oboljela od gube. Jesam. Dapače i sada je ona pomalo aktivna. Kad sam stupila u Misionarke Ljubavi, Majka Terezija me je poslala da dvostrim jednog bolesnika koji je bolovao od zarazne vrste gube. Ju to nisam znala, pa sam uz njega ostala sve dok nije umro. Sedam godina kasnije dobila sam jak napadaj boli živaca i mrlju na desnoj ruci. Velikor Lerplogist pružio mi je antilepra se-

rum. Sad mi je bolje, no nisam posve izliječena. To ipak ne utječe na moj rad. Ja sam neuralgičan slučaj.

Ovdje Vam prilažem i kratku povijest Šantinagara.

Nekih stotinu metara od naše kuće u Asansolu nalazilo se naselje gubavaca. Općinska uprava je odlučila da će to naselje zapaliti ako se gubavci ne odsele s tog mesta. Jadnici su zamolili naše sestre za pomoć i tada je stvar krenula.

Majka Terezija je zamolila vladu za komad zemljišta gdje bi smjestila te bijednike. Godine 1963. dobili smo zemljište izvan Asansola, nekih 30 km daleko od grada, da ih ondje naselimo.

1964. godine bila sam ja poslana onamo da počnem s ograđivanjem zemljišta, naznačivanjem putova. Svake srijede, poštoto bih svršila preglede gubavaca u Pilkani (Howrah), žurila bih se na brzi vlak koji vozi prema Toojanu. Od Kalkute do Asansola trebalo mi je vlakom četiri sata. Četvrtkom bih radila u Šantinagaru, a onda bih se opet požurila u Kalkutu da u petak budem na vrijeme u dispanzeru u Kidderpuru u Kalkuti. Taj način života trajao je šest mjeseci. Zasadili smo živicu kao ogradi, ukopali smo međne stupove, naznačili putove.

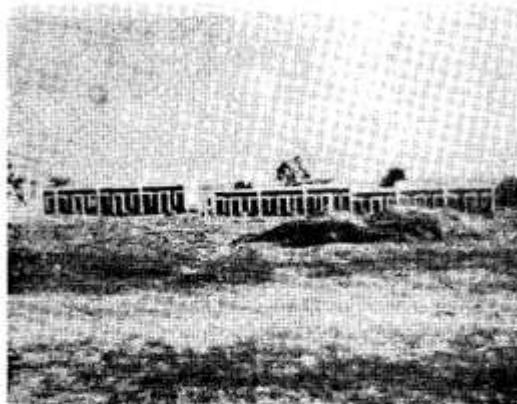
U međuvremenu nam je urbanistički ured u Asansolu izradio plan za buduće naselje gubavaca, koje je već dobilo ime »Šantinagar — Grad mira«. Gospodin Sivaramkrišna, naš veliki prijatelj, dao nam je sve besplatno.

Godine 1967. poslala me Majka Terezija kući na tri mjeseca. Bilo je to prvi put nakon 33 godine da sam opet vidjela svoje. Kad sam se vratila u Indiju, u Santinagaru je 1. ožujka 1968. položen kamen temeljac. Potkraj godine poduzetnik nam je predao prvu skupinu kuća. U siječnju 1969. prmili smo prve pacijente. Nakon toga mnoštvo gubavaca pacijenata iz Titaghara, našeg centra u Kalkuti, napunilo je sve naše kuće.

Neke od tih pacijenata poučili smo za pomoćno medicinsko osoblje. Drugi bolesnici, koji su mogli hodati, preuzezeli su razne druge poslove u naselju.

Godine 1964. bio je Euharistijski kongres u Bombaju. Tada nam je Sveti Otac Pavao VI. poklonio svoj auto, da — kako je sam rekao — šrimo u svijetu ljubav prema siromasima. Dalj smo ga na lutriju i dobili smo 400.000 rupija. Tim novcem podigli smo drugu skupinu kuća za gubavce u Santinagaru. I te su kuće doskora bile naseljene. Taj blok smo nazvali »Montinijev blok«. Obuhvaćaju šest velikih odjela, dispanzer i fizioterapijsku prostoriju, sobu za rentgen, te zajednički dučan za gubavce.

SANTINAGAR — KOLONIJA GUBAVACA IZGRADENA BRIGOM S. KSVERIJE

Ovih dana izlazi iz tiska jedinstvena knjiga o Majci Tereziji i njezinim Misionarkama Ljubavi pod naslovom **»MAJKE ODBACENIH«**. Knjiga će imati preko 400 starnica, a pisana je na temelju dokumenata. Ilustrirana je

U isto vrijeme sagrađena je i kuća za sestre.

Prije nego što smo počeli graditi, došli su vlč. o. Steven i direktor »Misereora« vlč. Kopelberg da pregledaju mjesto gdje ćemo graditi i kakve ćemo kuće graditi za novac što nam ga oni daju.

Godine 1967. bila je sagrađena kuća za četiri obitelji, ali spomenuta su gospoda odbacili takav način gradnje. Tako smo morali praviti drugi plan prema njihovo želji i počeli smo s gradnjom 1968.

1973. godine sagrađena je velika hala, koja nam služi za različite svrhe. Upotrebljavamo je za učionicu, za spavaonicu za 16 djevojaka, za priredbe, a svake subote za svetu misu.

Kako je broj djece naglo rastao morali smo sagraditi za njih posebnu zgradu. Kako sam već spomenula, sada tu imamo 98 djece. 16 njih polazi u školu izvan Santinagara, no na blagdane dolaze kući.

Dobili smo pomoć i za izgradnju zdenca za navodnjavanje. Jedan dobročinitelj poklonio nam je električnu pumpu za navodnjavanje zemljišta, gdje sadimo rižu i gdje imamo vrtove s povrćem.

Službeno otvorenje Santingana imali smo tek 19. ožujka 1974. godine. Vlast je zastupao gospodin Antun Dias, guverner Bengala. Tom zgodom on nam je predao dar od pet tisuća rupija. Taj smo novac uvotrijebili za podizanje naselja za izlijene subavce, koji ne mogu dobiti nikakvo posla. Imamo ih već 25 obitelji. To naselje zovemo »Prennagar« — Grad ljubavi. Dvoje dobročinitelja pomaže nam da podignemo još jedno selo za 35 obitelji — jednostavne kuće od opeke.

To je, eto, ukratko povijest rehabilitacionog centra za gubavce — Santinagara.

Molite za mene!

Vaša u Kristu

sestra Franciska Ksaverija, MC

sa 95 slika iz života i rada Majke Terezije i njezinih sestara. Cijena će biti 100 dinara, a naručuje se na adresu: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp 699, Palmotićeva 31.

(nastavak sa 129. str.)

Na koncu te upozoravam da se problem neće riješiti sam od sebe. Zlo te je zahvatilo i sutra te može upropastiti. »Još danas«, »još samo jednom« da se vidi mo, sastanemo i slično ... Tim putem se neminovno

srija u sve opasniju situaciju. Nemoj tako, nego hrabro izvedi svoju odluku odmah! Tu djevojku treba da napustiš! A što se tiče prve djevojke, ne vidiš li da je tvoja ljubav prema njoj besperspektivna? Budu kričniji prema svojim osjeća-

jima! Mislim da bi trebao biti slobodan i od te djevojke da se u miru, vođen razumom, možda uz pomoć prijatelja, svog isповједnika, okreneš za normalnom družicom života. Nemoj biti malodušan, ni slab! Malodušnost je najveći neprijatelj uspjeha.

(nastavak sa 131. str.)

oblaci. Oni uvijek dodu iznenada. Jedan mi je upropastio život jer ga nisam na vrijeme prepoznao. Čudite se? Ne, ne trebate se čuditi. Vama će sve ispričati.

Vidite onog mladića u srebrnom okviru. To je on. Ja ga zovem »voljeni netko«. Vidite te njegove inteligentne i radosne oči? Ko da se sunce zauvijek zaustavilo na njima. On je bio sunce i toplina moga proljeća. I mi smo šetali zagrijeni parkovima i ulicama ovog grada. Maštali smo o budućoj zajedničkoj sreći, o krdu zlat-

nokose dječice, o toplo domu. Bili smo studenti. Hodali smo zajedno godinama. Bili smo kao rođeni jedno za drugo.

— Pušite li vi? Evo ja ču zapaliti. Kad pričam o njemu, moram zapaliti. Inače bi mi navrle suze. Kad mislim o njemu, uvijek mnogo pušim.

Jednog je proljetnog dana došao oblak. Pojavio se kao u Cesarićevoj pjesmi, negdje iznad krovova. A ja sam gledala u zemlju i nisam ga prepoznao. Hm, pričam vam, kao da pričam bajke unucima, koje nikad neću imati. Dakle, u

njegov je život ušla druga. Dogodilo se to tako naglo da sam ostala iznenadena do dana današnjega. Okamenila sam se kao Lotova žena u Biblijci. Postala sam kao stup soli. Za mene je onog trenutka prestao svaki smisao života. Zauvijek. Oboljela sam od djelomične paralize nogu. Kažu da je na psihičkoj bazi. Izgubila sam volju za život, za posao, za ljude ... Ništa me više ne zanima. Uvijek kad nema sunca pogledam njegovu sliku u srebrnom okviru. U njegovim očima zaustavilo se sunce. To me raduje. Zašto je sreća uvijek u budućnosti?

nove knjige

Marija Tauscher **DJELO BOŽJE**. Sarajevo, R. Lakić 7, pp 155 ili Sestre Karmeličanke 41000 Zagreb, Vrhovac 29. Knjiga ima 216 str. cijena 50 dinara.

Marijan Smiljanić i Krešimir Tičić **MALI SUČI**, musical, veći format s notama. Narudžbe: »Marija« — Split, Trg Gaja Bulata 3.

J. Sukner **VELIKI ZNAK**. Uzakazanja i npruge Presv. Djevice. Str. 231, cijena 50 din. Narudžbe: Josip Sukner, Pribić Crkveni 27, 47230 Krašić.

J. Danielou: **VJERA KROZ VJEKOVE I COVJEK DANASNJICE**. Drugo izdanje. Narudžbe: Društvo sv. Cirila i Metoda. Cijena 42 din.

OĆE, BUDI VOLJA, molitvenik, 19. izdanie, priređen u skladu sa novom liturgijom. Ima 302 stranice u kojima su nadodane i mnoge pjesme. Cijena je 35 din. Ako tko naruči barem 10 komada, dobije 10% popusta. Narudžbe: Istarsko književno društvo sv. Cirila i Metoda, 52300 Pazin, Gupčeva 2.

Jerko Barišić **DA BUDU JEDNO**. Pitanja današnjeg ekumenizma. Izdanje »Biblioteka Crkve u svijetu« Split, Zrinsko-Frankopanska 14.

Celestin Tomić **GOSPIĆ KRUNICA** — biblijsko teološka razmišljanja. Zagreb 1976. Prilog jubilarnoj Hrvatskoj Marijanskoj godini. Ima 142 stranice a cijena 40 din. Narudžbe: Provincijalat franjevaca konvjeta učaca, 41000 Zagreb, Miškinina 31.

zahvalnice

ZAHVALJUJEM SE PRESVETOM SRCU ISUOSVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

... za sva primljena dobročinstva kroz čitav život. — Ana r. Stubičan, Zlatar
... za sve primljene milosti do sada. — B. F i M. P., Kneginec
... sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću na primljenim milostima. — Vera Strahija
... i sv. Josipu za pomoć u velikoj kućnoj neprilici, za zdravlje i za nadenu izgubljenu stvar. — N. A., Čazma
... i sv. Antunu za primljene milosti. — Anka Filaković
... sv. Josipu i o. Mandiću za ozdravljenje moje kćerke iza poroda, za mir u obitelji i za primljene milosti. — Anka Šimenić, Pod. Podgajci
... sv. Josipu, sv. Antunu i svim zaštitnicima za sretnu operaciju i za jednu udijeljenu milost. — Josipa Precko, Vižinada
... i sv. Antunu za ozdravljenje moga sina od teške bolesti i što sam izbjegla smrti u prometnoj nesreći. — K. K., Novigrad
... sv. Ivanu Krstitelju, sv. Antunu i sv. Valentinu na olakšanje teške bolesti. — Kata Povornik, Zoljan
... i svetim Zaštitnicima za uslišenje i pomoć u jednoj neprilici. — Citateljica iz Orehovice, Medimurje
... i o. Leopoldu za poboljšanje zdravlja moga sina. — K. V., Malá Subotica
... Gospu Lurdskoj i sv. Antunu za sve primljene milosti. — J. P., Martinska Ves
... za primljene milosti. — Melanija Madi i njezina prijateljica, Nuštar
... na uslišanim molitvama i svim milostima — D. S., Preko
... Gospu od zdravlja i sv. Josipu što su mi dali snage u mojim teškim bolovima. — Luca Bonačić, Milna
... što sam sretno prošla u porodu i što je naš Tomislav zdrav. — Katica i Franc Bukan, Lupoglavl
... Ivanu XXIII i Petru Barbariću na velikoj pomoći u teškoj bolesti. — Danica Martinić, Gušće
... i Gospu od brze pomoći za sretan uspjeh teške operacije. — M. S., Podravske Sesvete
... Maloj Gospi i sv. Antunu Padovanskom za uslišane molitve i za nadene stvari. — Jelka Gregur, Vaška
... Gospu od brze pomoći i o. Leopoldu na uspjehu u teškoj operaciji. — Obitelj Glavaš Rajsovac

... i m. Klaudiji za uslišene molbe i pomoć.
— Mercede Budan
... sv. Antunu Padovanskom i dušama u čistilištu za primljene milosti. — Marica Sablić, Korčula
... i presv. Trojstvu za sve primljene milosti. — J. K., Čačinci
... sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti. — M.H., Reškovci
... i sv. Judi Tadeju na sretnoj operaciji očiju. — S. K. Križevci
... i Gospu od zdravlja za sinovu sretnu operaciju i što su mi pomogli u najtežim trenutcima. — Kata Gujaš, Forkuševci
... i o. Leopoldu na čudesnim ostvarenjima uz preporuku za ozdravljenje djece. — Obitelj Njegovan, Zagreb
... Gospu Fatimskoj, svima svetim i Petru Barbariću za zdravlje. — Anica iz Slavonije
... na primljenim milostima. — M. K., Ogulin
... i Majci Božjoj za ozdravljenje noge. — Julijana Horvat, Jurčevac
... Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Antunu za dobro uspjelu tešku operaciju i ozdravljenje. — Marija Pavlić, Slav. Orahovica
... na primljenim milostima. — P. K., Tuhef
... Gospu od Rozarija i sv. Antu što su pomogli mojmu mužu. — S. Filipi, Sale
... i Gospu od brze pomoći na poboljšanju zdravlja i svim primljenim milostima. — N. Rendulić, Njemačka
... biskupu Langu i o. Vendelinu Vošnjaku za primljene milosti u teškoj bolesti uz preporuku za obitelj. — A. S., Bos. Šamac
... i sv. Ani na udijeljenim milostima. — J. K., I. M., Mosti
... za poboljšanje zdravlja moga muža i za primljene milosti. — Marija Ban, Sisak
... i cijelom dvoru nebeskom na pomoći. — S. B., Garešnica
... za primljene milosti. — Z. T., Medimurje
... za primljene milosti. N. N.
... za primljene milosti. — Dragica Fabijanić, Domagovlje
... za sretnu operaciju. — Mandica Vučić

PREPORUČUJEM SE I NADALJE NIJHOVOJ ZAŠTITI!

Ilija Dilber, misionar u Zambiji napisao je lijepu brošuricu **IZ MOG MISIJSKOGA DNEVNIKA**. Omotna stranica u četiri boje. Cijena 15 din, a tko naruči deset i više komada dobiva popust 10%. Narudžbe: Stipo Dilber, Zagreb, Palmotičeva 33, p. p. 699.

»Zar nije gorjelo sreća u nama dok nam je putem govorio i tumačio Pisma! ... Dok je sjedio s njima za stolom uze kruh, zahvali, razlomi ga pa im ga dade« (Lk 24,13-32).

vori mu o Isusu Nazarećaninu, proroku snažnom na djelima i riječima, koji je imao oslobođiti Izraela. Iz njegovih riječi izbjiga žar židovskog nacionalizma i mjesnjanskog isčekivanja. Sada je sve propalo; prije tri dana vjerski i svjetovni poglavari dali su Isusa raspeti. U njihovu razočaranju uznenimiruju ih još i neke žene i učenici: našli su prazan grob i ustvrdili da je Isus živ, no nitko ga nije vidio. Uznenirenost učenika nije bila bez temelja. Strah, žalost, beznadje, bili su razumljiva posljedica kod onih koji Isusa nisu pravu ni posveta shvatili.

Tada Isus preuzima inicijativu. Nemir učenika počeo je uzmicati pred Isusovim sigurnim i mirnim riječima. Vremenitom spasenju Izraela Isus suprotstavlja Božji plan objavljen preko proraka, prema kojem je Krist morao trpjjeti da bi ušao u svoju slavu. Kad su se približili Emausu, dvojica obeshrabrenih željeli su još slušati riječi Pisma: »Ostani s nama!« Isus je ušao s njima i dok su bili za stolom, uze kruh, zahvali, razlomi ga te im ga dade. U tom trenu, trenu šutnje, njima se otvaraju oči: taj čudesni stranac je Isus. I tada ga nestade ispred njihovih očiju. Tek sada postaju svjesni kolika je nova snaga, ohrabrenje i novo shvaćanje ušlo u njih preko riječi koje im je Isus govorio, preko same njegove osobe, preko jednostavnog obraza koji su s njim podijelili.

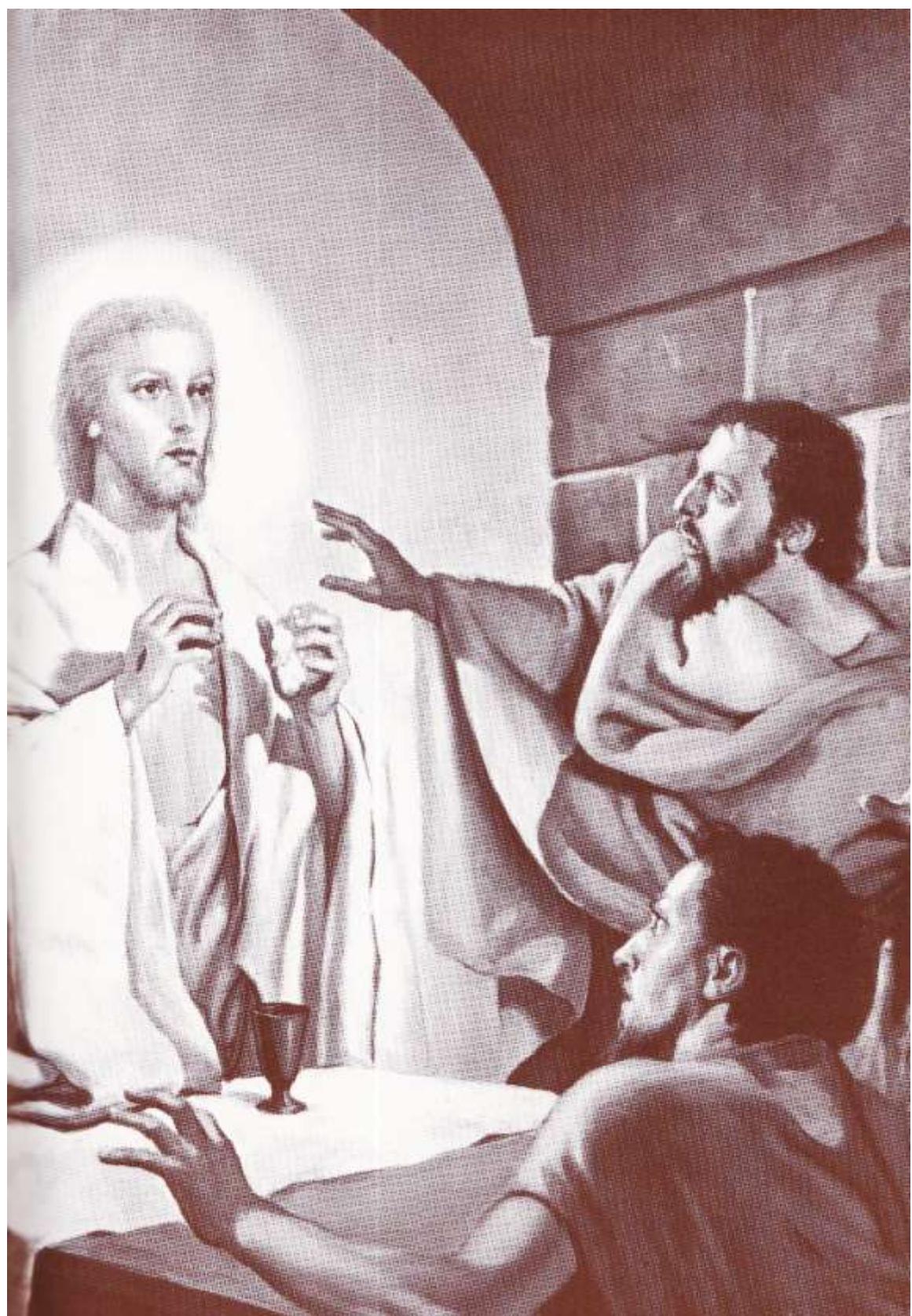
Na svoj je način za nas katolike ovaj uskršnji događaj posebno aktuelan. Katolička je Crkva dugo Božju riječ u svojoj liturgiji ostavljala zapretanom i u pozadini, a usredotočivala se gotovo isključivo na euharistijsku žrtvu, na »slomljenje kruha«. Protestanti su pak popustili protivnoj krajnosti: zanemarili su »slomljenje kruha« i dali se samo na proučavanje Božje riječi. Isus Krist je u emauskoj zgodbi dao jednu divnu i nenadmašivu sintezu. Riječi koje je govorio dvojici ozlašćenih učenika bile su tumačenje Svetog pisma, Božje riječi. Ta njegova riječ ih je valila iz ponora. Odlažeći u Emaus bili su bez nade, njihova isčekivanja pala su na ništanicu. Isus ih je svojom riječi, tumačenjem Pisma, uskršio iz tog njihovog ništavila. Nisu bili ni pumišljali da bi netko mogao u njima probuditi novu nadu. A evo, zabilo se čudo! »Zar nije srce gorjelo u nama dok nam je putem govorio i tumačio Pisma?«

Nesto slično danas doživljavaju poneke male grupe koje zajednički čitaju Svetu pismo i otkrivaju u njemu riječ Božju upućenu pojedincima i zajednici, doživljavaju da im srca gore, otkrivaju da je Božja riječ snažnija od bilo koje ljudske propovijedi. Proći će one i kroz emausku potištenost i bezizlaznost, ali će i u tome čuti i prepoznavati Učiteljev glas. Nakon takvog slušanja njegove riječi lako je prepoznati Učitelja prisutna i u lomljenju kruha.

Isus Krist u riječi i lomljenju kruha

Na jedno od svojih najljepših religioznih platna Rembrandt je projicirao uzbudjenje, uznenirenost i začuđenost dvojice učenika u Emausu u trenutku kad je Isus lomio kruh. »Ostani s nama, jer je večer; dan je već na izmaku« — te su riječi svim kršćanima postale gesmom pouzdanja, nade i snage.

Taj je događaj u Lukinu evanđelju književno savršeno opisan: učenici dolaze u kontakt s Isusom na dan njegova uskršnja, uvečer, na putu u Emaus. Njih i njihov razgovor posve obuzima tema »o svim tim događajima« koji su se zbili s Isusom počevši od Velikog četvrtka pa do subote. Na njihovu putu iznenada im se pridružuje jedan stranac. Od tog trenutka njihova se situacija počinje neočekivano rasplitati: slučajni stranac postavlja čudno pitanje kao neki neznanica koji nema pojma o onom što je svima u Jeruzalemu i okolici poznato. Zaustavili su se. Jedan od dvojice učenika, Kleofa, odgovara ne krijući mu svog razočaranja ni tuge. Go-

CHERNIVTSI

5

SRAMIS SODA
LIC BUNA

iban: 157 — 310 0 67 — cijen

GOSPA OD PUTA — KRALJICA HRVATA Snimio: Miro Jurić

Ovu su godinu naši biskupi proglašili Marijanskom godinom. Zašto?

Navršilo se tisuću godina otkako je hrvatska kraljica Jelena sagradila crkvu u čast Majci Božjoj na Otoku u Solinu. Više od jednog tisućljeća Marija prati naš narod u svim njegovim stradanjima, nadanjima i lutanjima. Tisuću godina ona je naš suputnik na putovanju kroz vrijeme prošlosti u vrijeme budućnosti. Ima li koga tko bi nas bolje poznavao, tko bi nas bolje razumio od Bogorodice?

Za prošlost manje-više znamo što nam je donijela. Što se pak budućnosti tiče, i narodne i naše osobne, ne znamo ništa. Naš je narod oduvijek znao tko ga štiti dok su ga svi ostali napuštali, ostavljajući ga na golim obećanjima. Bilo je teško i kravato. Ali mi smo opstali na ovoj vjetrometini Istoka i Zapada. Ova je zemlja natopljena krvljju muževa i mlađića i suzama njihovih žena i majki. Ovaj je narod imao pouzdanja u Majku Bogočovjeka. Dokaz su tome stotine svetišta podignutih u njezinu počast. Tko da ih sve nabraja? Mnogima je dušmanin i trag zameo.

Tisuću godina nije malo. Tisuću godina uz skute Bogorodice! Dok imamo takovu zaštitnicu, čega da se bojimo?

S njome se ne bojimo zakoraknuti u drugo tisućljeće. Hrabri nas tisućljetno iskustvo prošlosti.

Zahvaljujemo vam, pređi, čija se tijela već u prah pretvoriše, što nam pribaviste takvu Majku!

I Tebi, Bogorodice, neka ova mala riječ »HVALA« rekne sve ono što nam se u ovom velikom trenutku skupilo u srcu! Jezik je preslab da govori. Hvala!

T. Trstenjak

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove. — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafešić, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotičeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrtarić. — Tisak: »Plamen« Slav, Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinačnog broja 5 din. — Godišnja preplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnina plaćena u gotovu.

urednikova riječ

Ovaj broj GLASNIKA obiluje brojnim i važnim temama, koje su karakteristične za svibanj, ali općenito uzevši i za naš kršćanski život.

BEATIFIKACIJI našega novog blaženika Leopolda Mandića posvetili smo prilično mnogo prostora. Dali smo riječ glavnom promicatelju čitave proslave kod nas o. Nikoli Novaku, kapucinu, on nam je osrtao taj svijetli lik osobito kao uzor pravoga, naprednoga i suvremenog shvaćanja isповijedanja.

Majčinstvu, toj specifično svibanjskoj temi, posvetili smo lijepu pjesmu kiparice prof. Lojzike Ulman iz Vinkovaca. Ta će pjesma našoj javnosti otkriti jednu tajnu: profesorica Lojzika ne samo da je vrstan umjetnik u izradivanju kipova i podizanju crkava — što će nam potvrditi razgovor našega suradnika s njom, kao i priložene slike — nego je i ne manji umjetnik pera.

Naš suradnik Stjepan Tomecalj napisao je članak »Druga strana medalje«. Upozoravamo da se boji kako ga ne bi čitatelji krivo shvatili. Čitajući taj članak, uvijek moramo imati na umu ono što je napisao odmah na početku masnim, pojačanim slovima i stavio ka oneki motto svim svojim mislima.

O. Ante GABRIĆ pravi čudesa u Indiji. U roku od godine dana sagradio je crkvu dugačku 30, a široku 15 metara, župski stan s velikom verandom za seoska sijela, kuću za katehiste, samostan, dispanzer, dječje sirotište i bolnicu. Sada se spremo to ostaviti — kao i nedavno Bošonti — i sve predati dijecezanskom svećeniku, te otici još dublje u džunglu, da počne iznova. Njegove reportaže su nam dragocjene i svaki čitatelj GLASNIKA s užitkom ih čita. Dao Bog da ga ove godine ugledamo u domovini živa i zdrava!

Lijepa crtica vrsnog pisca O. TRSTENJAKA, ozbiljna obrada »slučaja iz života« O. FUČEKA, biblijsko ulaženje u Isusovu ličnost O. PŠENČNJAKA daju ovom broju ozbiljnost i potrebnu duhovnu težinu. Poseban je čar ovoga broja i to što nam je opet progovorio naš dragi suradnik Stjepan ĐŽALTO. Doduše, sad je postao gradski župnik, no nadamo se da će se kod njega obistiniti ona stara »vuk dliku mijenja, čudi nikada«.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67. SVIBANJ 1976. BR. 5

SADRŽAJ

PRAVO NA ISTINITU INFORMACIJU, P. Bulat	150
ISUSE, DAJ DA DOĐE SNIJEG, P. B.	151
PUĆE MOJ... BIRAJI A. Jurić	152
OPORUKA MLADIM SVEĆENICIMA, F. Mrakovčić	152
ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS?, A. Katalinić	153
NOVI HRVATSKI BLAŽENIK VELIKAN ISPOVJEDAONICE P. B.	154
OTAC LEOPOLD JE BIO SAMO »PRIVREMENO« ZAPOSLEN U ITALIJI, P. Bulat	157
DRUGA STRANA MEDALJE, S. Tomecalj	158
MAMA HEROJ, L. Ulman	160
BOLJA DJECA OD OCA, S. Đžalto	162
LIKOVNA UMJETNICA U SLUŽBI CRKVE, S. M.	165
ON NAVEZAN NA MAMU, A JA NA SLUŽBU. — DA LI DA SE UZMEMO, I. Fuček	168
VJEĆNI POVRATAK PERE JANJINOG T. Trstenjak	170
NOVI DANI..., E. R.	172
MISIJE	174
RODITELJIMA I ČESTITATI I ZAHVALITI, P. B.	180
NOVE KNJIGE	181
ISUS KRIST DONOSILAC RADOSTI, F. Pšeničnjak	182

Na zadnjoj strani omota: Bruno BULIĆ, akad. slikar — BLAŽENI LEOPOLD MANDIĆ.

hvala na pismu

CVITAN

«Kad sam nosila deveto dijete pod srcem — bio je to naš mali Cvitan, sada je u petoj godini — najviše sam suza prolila. Manisam ja ni pomislila da svoj plod odstranim i ubijem, nego sam se razalostila kad sam čula neopisive riječi nekih žena. Ma, kako mogu onako govoriti... A kada sam oboljela, mali mi je Cvitan u plaču govorio: »Mama, volim te što si me rodila. Dao bih ti svoje sice (srce), samo da mi ti ozdraviš. Moje su se suze pomiješale s njegovima. Ljubav je to učinila. Sada nam je svima Cvitan najdraži. Tko god hoće da se uvjeri u to neka slobodno dođe i pogleda.».

Obitelj Ravlić, Osijek III.

Ovo pismo nismo dobili od obitelji Ravlić, nego nam ga je dao pučki misionar o. Zvonko Majić. Pa pročitajmo i odgovor, što ga on posla junačkoj majci Radoslavki!

«Vidio sam vašu vjeru i vašu žrtvu, ali i vašu pravu kršćansku ljubav! Radoslavka! Rado slavi Boga i živi za svoga muža i za drugu dječicu! Budi ponosna sa svima, osobito s malim Cvitanom! Ljubo! Ljubi Boga, plemenitu ženu i zlatnu dječicu! A vi, dobra dječice, ostanite uvijek dobrí! Ljubite Boga, slušajte neuromne roditelje i potpomažite se međusobno! I tako ćete svi ispuniti Božji zakon — zakon ljubavi!»

SREĆA ŽIVOTA

«Svaki dan idem na svetu misu i svetu pričest. Molim se dragom Bogu za svoju djecu, koja su zasada dobra. U braku žive crkveno vjenčani. Najmladi se vjenčao pod misom. Imamo sliku kako mladenci piju iz kaleža. Nebeska majka neka mi i Katicu čuva u toj lijepoj kreposti svete čistoće, a i mene udovicu neka isto tako brani u čistoći. Katica od prve pričesti obavlja prve petke neprekidno. Prva pričest bila je 30. lipnja 1968.».

A. G., Komletinci

Cini mi se — umatoč križevima koje imadete, a od kojih je najveći što vam je muž umro — da ste vi postigli sreću života. Sto ćete više od toga? Imadete s kime živjeti, svi kroče pravim stazama. Blizu ste crkve i euharistije, imate mir u duši. Dao Bog da što više naših majki idu za tom i takvom srećom! Ona im se neće oduzeti ni na ovom, a ni na drugom svijetu, dok je samo ovozemaljska sreća kao rosa koja u čas ishlapi.

MALI SOKCI

«Faljen Isus i Marija. Dragi naši misionari! Jako smo se obradovali, kada smo primili Glasnik Srca Isusova i Marijina. U njemu smo našli šokačke slike. Pošto Matija ne znati pisati latinicu, ja, njegova sestra Anica, pišem mjesto njega. Dragioci, mnogo vam fala za ovu dragu uspomenu. Nikad vas nećemo zaboraviti za one misije što ste kod nas održali, što ste nas dicu učili lipo pišvat. Svi smo zadovoljni na vama i na našem mlađom velečasnom Ivanu. I sad primite puno pozdrava od mene Anice, Matije, Marije i naše male Julke. Četvero smo Andrićini. Pozdravlja vas naša mama, dada, dida i baka.».

Anica A. Bački Brig

Hvala Ti, Anice, na pismu! Hvala i na pozdravima. Čestitam vam svima na tome što se tako lijepo sjećate misija. Ali najviše čestitam Vašoj mami i Vašem dadi što vas ima četvero...»

POSVETA OBITELJI

«U čistoj i lijepoj prostoriji kuće Martina i Mare R. na zidu je veliko raspešlo. Ispod ovoga je oveći

stol, pokriven bijelim platnom, a na njemu slika Srca Isusova, kojem su njih dvoje posvetili obitelj od sedam članova. Poznavajući njihovu prošlost, vratio sam se u mislima unazad 40 godina. U cijelom razmjestu vladala je žalost. Iza njega ostalo je sedmero djece od 14 godina do najmanjega Martina, kome su tada bile četiri godine. Strahovala je njihova dobra, a tijelom slaba majka, da joj djeca ne ostanu gladna, pa je mjeseci kukuruzni kruh miješala i svoje majčine suze u njemu.

K. G., Zagreb

No Bog ih nije ostavio, jer oni nisu ni njega ostavili. To pokazuje što su svoju obitelj posvetili Isusovu Srcu. Danas ima taj najmlađi Martin lijepu kuću u Zagrebu, svoju obrtničku radnju, a njihova majka mirno sniva vječni san na stenjevečkom groblju, gdje očekuje uskrsnuće mrtvih.

SPAŠEN ŽIVOT

»Ja sam se u vlaku jednom susrela sa sedam srednjoškolki iz Skoplja, koje su isle u Ljubljano na natjecanje. Njih je zanimalo naš redovnički život, poziv i slično. Čime se bavimo? Pričala sam im o našoj akciji. I nakon nekoliko godina od toga poznanstva ostala sam u vezi s jednom od njih. Ove godine na novu godinu spašeno je jedno dijete od počačaja.«

S. A. Slav. Brod

Takvi primjeri veoma ohrabruju. U osobnim kontaktima najviše se života spasi. Mislim da bi se moglo u svakom mjestu tako stvoriti skupinica osoba, koje bi onda djelovale osobnim kontaktom, živom riječju. Ta žene mogu tu najviše učiniti! Treba ih prije svega malo ohrabriti i malo im pomoći. Organizirati molitvu i materijalnu pomoći.

JOŠ O POBAČAJU

»Moje je skromno mišljenje da objavljivanje razne statistike o tome koliko u Hrvatskoj godišnje ima počačaja nije sretno pogodeno. Kao primjer: od 18 djece u razredu prošla su samo četiri. Njih 14 sasvim nasmijani, roditelji mirni. »Kako to?«, pitam ih. A oni složno: »A što ćemo, znate, nisu prošla nego samo četvorica!« Ali da je pao samo jedan ili dva, bilo bi plača i od roditelja prijetnja i kazni! Pokušajte to provjeriti. Možda bi bilo korisno redovito i često objavljivati statistiku nataliteta u Hrvatskoj u odnosu prema svim ostalim narodima na svijetu i uprti prstom kako nismo zadnji.«

S. Kadić, Zvečanje

Vaš primjer je vrlo slikovit i značajan. Očito pokazuje kakva su djeca. Ali također upozorava da ne postupamo s javnim mnenjem kao s djecom, nego da ga trebamo učiti istini, pa i onda kad je gorka. Neka istina potiče na rad, a ne iluzije. Sve ideologije polaze od konkretnе stvarnosti.

Pravo na istinitu informaciju

Između druge i treće čitavoj njihovoј potpunosti, sjednice Drugog vatikan- i to na brz i svima pristu- skog koncila upravio je Pa- pa Pavao VI. međunarod- nom slušateljstvu ove lije- pe riječi:

»Odsad se informacija smatra sveopćim, nepovre- divim i neotudivim pravom modernog čovjeka... Prema izjavi našeg prethodnog Ivana XXIII., svaki čovjek ima pravo na objektivnu informaciju. Budući da se radi o pravu koje se temelji na ljudskoj naravi, vlasti, ekonomski, politički, ideološke preciznosti... U tom pogledu blokiranje informacije je — u svemu što se tiče općenitog dobra — napadaj na društvo, na čovjeka, na njihova prava. Za ta prava mora raditi Crkva, jer je primila misiju od Boga da spasava čitava čovjeka.

Razglašavati pravu infor- maciju, znači širiti istinu. Međutim, svaka istina izvi- re iz jednog jedinog nadnaravnog izvora, a taj je Izvor Bog. Prema tome govoriti o istini, znači govoriti o reli-

gioznom predmetu. Upotri- jebiti svoje sile, štoviše, a

ko je potrebno, uložiti u to i svoj život, znači činiti ne- što što ima u sebi nad- naravne razmjere.

Stoga je to nadnaravni predmet neprijeporna vred- nota, koja traži našu molit- vu. Neka ona bude upravljena Božjem Srcu preko Gospe, koja je s punim po- tovanjem i promicanjem

zakonitom tajnom njihova svoga osobnoga dostoja- stva primila Božje infor- macijske, a osobito je tako pri- mila informaciju Navješte- skupine i pojedinci imaju nja. pravo upoznati činjenice u

P. B.

ZAFENICKA MOLATVA U DOMU »DEVETOKA NEFESA« VRTA OTVARA...»

Upišao sam jednu *Zajedničku*, inter-
lektačku, matku sedmoro djece, koja živi
u svojoj kući kao domaćica:

— Vidim da sam molite zajednički po-
knjižici NAKA OMBELI MOLI. Što ste i
kako ste molili dok su vam djece bila ma-
tija?

— Naše su većernje molitve uvelik bi-
le kratke, i to u sobi gdje se našao njihov
kreveti. Nešto sjeđe, nešto klečeo, prema-
tome koliko je tko velik i koliko je umo-
ran. Oni vole kreknuti, ali tako je netko u-
moran, onda ga je sama potjeram da ra-
diže iđe u krevet i ondje s nama mol. Ja
obično sjednem jer sam redovito umorna,
a moj muški klekne. Nismo baš uvijek pri-
smi obavio. Ali kolj smo kod kočke, sví
se zadržimo molimo. Najprije jednu matku
motivaciju Andetu Čuvatu, a onda smo it-
veli da svakog neto svoje kaže. Sudj,
ondje svega bude... Cesto je povozao s
godilišnjim doberom:

—Drugi Isuse, daš da dođe proljetje!»
III. usred jutra javi se iznenada mal
Jopek. —Isuse, daš da dođe sunlige! Ivan-
čica sa šest godina često ponavlja: »Drugi
Isuse, daš da sutra podne sunlige!« Taj sa-
jeg vočna im je interesantan...

Danas je bilo primanje u poslovne, pa
je mali Ivo naveče odmah reagirao kod
motivice: »Drugi Isuse, hvala ti što je Ivan-
čica sam i zapisati njihove molitve.
Rekla sam mela mala razinčica jesu li bili
dobri, jesu li se kroz dan i sljedeći dan je Isus
s njima i da pazi na njih. Ali su bili zla-
česi, tjerali Isusa od sebe? Onda je moj

mnak nadovezao:
— »Dragi Isuse, daš da sutra djece budu
dođeni. Da mama i tata budu dobrini.«

I opet se mnali. Ivo vratio mi temu da-
na: »Dragi Isuse, daš da i Jokšek sto prje
postupne pioniri!«

Jokška su pak mukili sasvim dugi
problemi. Vidjelo se to iz njegova molitve:
»Dragi Isuse, daš da naš tatu više nikad ne
tuceš!«

Znate, on je dobio batine kad se sva-
đao. Bio je i lijep. Nije mu se dalio stu-
dati. Uvijek bi se igrao. Moj muž ga je ju-
čer tri puta upozorio na to. I dinosa ga je
upozorio da se avrue i morao je već jedan-
put malo crvena rasigrati. Sad, jasno, ovdje
se vidjelo da taj mješ majholic shvatio za-
sto je dobio batine i zato se potuzio Isuse
da ga tata više ne tuce.

Ivo je sve skupa ipak nekako stvario
u red kad je zaključio sa svojim proble-
mom: »Dragi Isuse, daš da ja što prije
idem na prvu svetu prizest!«

Rilo je zaintimirano slatati ovo prisoj-
enje kako se odvaja večernja molitva u
njihovoј kući. A pogotovo je to korisno
dohrjavati u život.

— Iz ovoga vidite, zaključila je mama,
da mi po večernjoj molitvi još jednput
naveće obnavljano ono što se naše djece
dobjilo toga dana. Tada možemo osjetiti
puls njihova života i razumljavanja. Tu naj-
više maximimo u čemu ih treba popraviti i
zastići se moremo moliti. Molimo Božu za
blagoslov i upozajmeno svojim dječem kako
bismo bili bolji odgojitelji.

P. B.

PUČE MOJ... BIRAJ!

Proglas naših biskupa za Hrvatsku marijansku godinu naglašava našu obnovu vjere. Da ne bismo to shvatili samo formalistički, naši biskupi naglašavaju i potrebu obnove u djelima, u životu po vjeri.

Ako se što protivi životu vjernika, to je Psovka. Za vjernike koji malo misle to je, najblaže rečeno, ludost. Psovati onoga za koga vjerujem da je moj Stvoritelj, moj dobri Otac, moj najveći dobročinitelj, pa i budući sudac, zar se to može opravdati? Jedna te ista usta, koja njemu izriču hvale i molitve, izgovaraju i psovke protiv njega i svega što je njemu milo ili s njim povezano. Zar je to pametno, dosljedno? Zar je to spojivo s vjerom, ljubavlju i zahvalnošću što mu je dugujemo?

»Puče moj, što učinih tebi, u čem ožalostih tebe?

Puče moj, što već imah učiniti, a ne učinih tebi?

Ja tebe izvedoh iz hladnih i maglovitih krajeva i dovedoh te u zemlju sunčem obasjanu, plavim morem oplakivanu, krvlju mučeničkom natopljenu... a TI?

Ja tebi dадох svjetlo istine Evandela i preko njeg te uvedoh u krug kulturnih naroda... a TI?

Ja tebe čuvah od zatvora i iskorjenuća što ti ga namijeniše toliki zavojevači... a TI?

Kroz poruku naših biskupa kao da odjekuje još jedan glas: »Glas u Rami će se — plać i jauk mnogi...«

Tamo ga proizveo okrutni Herod u bojstvom rođene djece, a »kći naroda mogu okrutna kao noj u pustinji« uništavanjem svoje NERODENE djece. A čeznu za tom djecom opustjela sela da ih napuće, ohladnjela ognjišta da ih zagriju. Vjekovni zavojevači uništavali su nas, no preživjesmo. Hoćemo li preživjeti i samouništavanje?

Marijanska godina s porukom naših natpastira za nas je i povijesna i providnosna. Stoji pred nama, kao nekad Mojsije pred Izraelcima i pita nas u ime Božje: »Pred vas stavljam danas blagoslov ili prokletstvo, život i sreću ili smrt i nesreću. BIRAJ!«

Birajmo, braćo ali ne samo riječima, nego počinimo djelima života po Božjem zakonu u svemu i svugdje.

Puče moj... BIRAJ!

Biraj život, biraj blagoslov!

Don Ante Jurić

Oporka mladim svećenicima

Ljudsko je srce stvoreno za ljubav. Bez ljubavi ne bi se zvalo srce. Bila ta ljubav sveta, ili grješna, prava ili kriva, dozvoljena ili zabranjena, plemenita ili niska, svatko ljubi. I Bog je sama ljubav. Dio svoje ljubavi prelio je na Majku Božiju. Tko ljubi Boga ostaje u Bogu. Tko ljubi Majku Božiju, ona je s njime. Kao što oko mora da

gleda, tako i srce mora da ljubi. Čovjek ne bi bio sposoban da napravi nešto velika ni lijepa ni Bogu, ni ljudima bez ljubavi. Sto je sunce u prirodi, to je čovjeku ljubav. Ljubav je motor koji pokreće čitavim svijetom. Blažena Djevica Marija poziva: Ja sam majka lijepo ljubavi. Blažen čovjek koji Je ljubi. Ona će ga usrećiti, poblaženi-

ti... Učimo se od zemaljskih majki kako ćemo ljubiti Nebeskog Majku. Milo djetešće skakuće oko majke, svojim očicama vabi majčine oči. Majka ga u naletu svoje ljubavi podigne uvis, pa ga spušta do svoga lica, utisne mu žarki poljubac... To se zove prava ljubav. — Naučimo se od zemaljske majke kako ćemo uzljubiti Nebeskog Majku. Neka ta naša ljubav provire spontano iz naše duše i srca, bez grimasa na licu, pa ćemo za čas osjetiti odaziv na nebeskom Biću.

F. MRAKOVČIC
(don Ferdo Mrakovčić
od 95 godina)

Plše: Ante Katalinić

(9)

Što znači Marija meni, nama danas ?

»Zdravo Djevo,
Kraljice Hrvata,
naša Majko,
naša zoro zlata.«

U 17. stoljeću živio je u Remetama kod Zagreba redovnik pavlin Andrija Agerer. On je godine 1672. napisao: »Regnum Croatiae vere Marianum«, tj. da je kraljevina Hrvatska u pravom smislu marijanska.

Jedan od najjačih datuma u tom pravcu svakako je godina 976. (tisućljetnicu slavimo sada), godina smrti hrvatske kraljice Jelene, koja je na Otoku u Solinu sagradila crkvu u čast Gospa. U tom prvom hrvatskom narodnom Marijinu svetištu buknula je vatra ljubavi našeg naroda prema Mariji i usmjerila svoj sjaj na tijek čitave naše budućnosti. Marija je uvratila jednakom mjerom, uzela je hrvatski narod pod svoju majčinsku zaštitu. O toj uzajamnoj ljubavi snažno govoriti sva naša povijest.

Međutim, već čitavo stoljeće prije kraljice Jelene službeni predstavnici hrvatskog naroda pokazuju osobito štovanje prema bl. Dj. Mariji. Knezovi Braimir (god. 888.) i Mutimir (god. 892.), u službenoj formuli naznačivanja godine, prvi od kršćanskih suverena upoće, spominju presv. Djevicu. Na primjer, na početku Mutimirove povelje čitamo: »Godine 892. pošto je Krist uzeo sveto tijelo od Djevice.«

Marijina svetišta preplavila su Hrvatsku.

Splitsanin, isusovac Lovro Grizogon, koji je u 17. stoljeću nastanjenu u Zagrebu, napisao je veliko djelo »Mundus Marianus« (Marijin svijet), piše: »U ovoj se kraljevini Hrvatskoj, nekada veoma moćnoj, a sada

turskom silom prekomjerno okljaštrenoj i potlačenoj, nalazi mnogo hramova posvećenih Djevici, ali se među njima blista iznad ostalih slavom čadesa hram... sv. Marije u Remetama kod Zagreba, u kojem Djevica... čini svačke godine mnoga čudesa na utjehu ove prenevoljne kraljevine.«

God. 1571., baš na dan Vlike Gospe, izvojivali su Korčulani pobjedu nad tursko-alžirskim brodovljem i tako spasili grad i otok i čitav onaj kraj. Jednako su Perašani, godine 1654., zegovorom Gospe od Skrpjela, svladali oštru tursku navalu. Tom prigodom darovalo im je ban Petar Zrinski, u znak priznanja, skupocjenu sabilju. God. 1715., opet na dan Vlike Gospe, povukla se golema turska vojska od Sinja, koji je branila šaćica kršćanskih vojnika. Jednako se Gospičnoj pomoći pripisivala pobjeda koju je na dan Gospe Smježne, 1716., nad silnom turskom vojskom izvojivao Eugen Savojski kod Petrovaradina.

Ne piše zabadava pod reljefom Remetske Gospe: Zagovornica Hrvatske.

Godine 1971. kao da smo se Gospo odužili za tu pomoć i zaštitu. Tada se, u kolovozu, u Zagrebu, slavio Šesti međunarodni marijoloski i Trinaesti marijanski kongres. Kongresima je prisustvovalo nekoliko kardinala, mnogo nadbiskupa, biskupa i teologa sa svih strana svijeta. Završnom slavlju u Mariji Bistrici prisustvovalo je oko 100.000 hodočasnika.

OVDJE LEŽI TIJELO NASEGA BLAŽENIKA: U PADOVU DALEKO OD NJEGOVE ZEMALJSKE DOMOVINE

NOVI HRVATSKI BLAŽENIK VELIKAN ISPOVJEDAONICE

Dana 2. svibnja ove godine Katolička Crkva, a posebno Hrvatski narod, dobiva novoga blaženika — kapucina o. Leopolda Mandića. Čim smo saznali za tu vijest, obratili smo se u Osijeku ocu Nikoli Novaku, promotoru kauze za područja hrvatskog jezika, da nam kaže u čemu je — po njegovu mišljenju — najveća pruka novoga blaženika.

— Veličina Patra Leopolda iskovana je u isповjedaonici! Budući da sam bio u kontaktu s mnogo osoba koje su se ispjedjale kod njega, shvatio sam da je otac Leopold išao za tim da dode do osobnog kontakta s onim tko se kod njega ispjedjao. Mislim da je njezin stil bio u tome da se čovjeku može sasmati ljudski približiti. Zato i nije ispjedjao u nekakvoj zatvorenoj »kutiji«, nego u običnoj sobici. Nisam mogao nigdje naći da bi davao nekakve rokove koliko bi se puta njegovi penitenti morali ispjedjati. Ali je uvjek preporučivao: svaki put kad nekoga nešto tišti...

On sam kaže da je rastao u svom razvoju ispjedjneke prakse i da je drukčije postupao u ispjedaonici kad je bio mlad svećenik, a drukčije u svojim zrelim

godinama života. Kao mlađi isповједnik nije dovoljno shvaćao — tako je mislio — veličinu i širinu Božjeg milosrđa. Kaže za sebe: Što sam dublje zalazio u razmatranje Krista i upoznao Njegovo Srce, to sam više sazrijevao u shvaćanju Njegova milosrđa.

Nekom nevjerojatnom pronicavošću čovjeka je razoružao. Nije on bio toliko psiholog ili psihanalitičar u isповjedaonici, nego je više operirao Božjim, svrhunaravnim elementom i utjecajem. Kod njega je radila na poseban način Božja karizma.

— Meni je dosta u isповijedi MILOST. Nikad ne smijemo govoriti u isповijedi tako da bi riječi nadilazile shvaćanja pokornika. Ne smijemo se producirati onim što znamo: niti svo-

jom vanjštinom, privlačivošću, rječitošću. Za mene je dovoljno da znam da je u isповijedi na poseban način Božja milost na djelu. Tu dolazimo do kontakta s Božjim elementom neposrednije i jače nego igdje drugdje.

Prigodom njegove smrti pisale su novine: Svi plaču što su izgubili čovjeka, svećenika i isповjednika. Plaću zato što su izgubili onoga koji ih je razumio, koji je znao njima pristupiti. Je-

lazila se uz staru crkvu padovanskih kapucina. Premda je 1944. crkva srušena pod udarcima bombi, sobica je ostala netaknuta. Sitna je, svega nekoliko četvornih metara prostora, bez dovoljno zraka i svjetla, ljeti vruća, a zimi leđara. U njoj je gotovo četrdeset godina čekao i primao svoje penitente. Po 10, 12, a katkada i 15 sati dnevno. Vječno je sjedio i slušao najrazličitije ljudske bijede i padove. Bez prestanka je

U LEOPOLDU MANDICU BOG JE NAMA HRVATIMA HTIO DATI JEDRU PORUKU: LJUBAV PREMA ISPOVIJEDI

SOBICA U KOJOJ JE BLAŽENIK ISPOVIJEDAO I DANAS JE META HODOČASNika

dan pak njegov pokornik kaže da ne može shvatiti kakav je MIR išao kod njega crpsti. On smatra da je upravo mir ona značajka koju je posjedovao u svom srcu, i koju je znao premijeti na druge. I to osobito prigodom svete isповijedi.

Sobica u kojoj je ispovjedao dugačka je dva metra, a široka metar i po. Na-

krijepio, korio, opominjao, poučavao, bodrio, i u ime Božje opraštao. Sve je to radio u pokori i u suzama.

U toj sobici, poviše klečala, visio je križ i slika Majke Božje Lurdske. Ni u najžešćoj zimi nije se u njoj palila peć. Istom će u kasnijim godinama, i to kad poglavari narediše, postaviti peć.

— Vaše je zdravje slabo i morate prekinuti s isповједanjem, reče netko.

— Nikako! Nikako! To bi bila moja smrt!, odvratit o. Leopold.

Tako se i dogodilo. Kad je morao prestati isповједati, nastupila je smrt. U sobi je imao samo stolicu i klecalo. Stolica, na kojoj je sjedio, i klecalo za pokornika. U Italiji je i danas običaj da se muškarci isповједaju u posebnim sobicama, a ženski svijet redovito u isповједaonici u crkvi. U svojoj sobici ne prestano je držao na stolici poznatu knjigu sv. Tome Akvinskoga, tako zvanu »Suma«, kao i druge knjige iz moralke. Nije se ustročavao, ako u nešto nije bio posve siguran, da iz knjiga na licu mjesta popuni svoje znanje.

Mnogi se čudili kako je postupao i s najokorjejijim grešnicima. Kad mu je jedan sveučilišni profesor prigovorio da ostaje iznenaden što olako odrješuje pokornike, blaženik je odgovorio:

— Ako mi je zbog nečega žao, onda mi je žao što sam nekada uskratio odrješnje...

I nastavio je pokazujući na križ: Vidi, on nam je dao primjer. Nismo mi umrli za duše, nego je On prolio svoju božansku krv. Moramo, dakle, postupati s dušama kako nas je On naučio svojim primjerom... Kad bi me Gospodin iskorio zbog prevelike blagosti, mogao bih mu odgovoriti: Gospodaru, Ti si mi dao ovaj primjer kad si umro na križu za duše, potaknut svojom božanskom ljubavlju.

Ima više od 50 godina kako isповједam i ne grize me savjest što sam uvijek davao odrješenje. Čak mi je žao što ga tri ili četiri puta nisam mogao dati. Možda nisam učinio sve što sam morao da bih u tim dušama probudio pokajanje.

Dakle, nije on davao odrješenje na laku ruku, nego je upotrijebio mnogo energije, i naravne i svrhnunaravne, da pokornika pobudi na pokajanje. A kad se penitent kaje, onda uistinu nema smisla uskracivati odrješenje. Specifičnost njegove metode bila je baš u tome što je znao dovesti duše do takvog raskajanih stanja koje je bilo dovoljno za odrješenje.

Dok sam ove misli izmjenjivao sa simpatičnim kapucinom ocem Nikolom u lijepoj govornici osječkog samostana, dolazila mi je na pamet najnovija struja shvaćanja isповједi, koja nam struji iz tudine, i molilo Boga da svi — i kapuksi svećenici i dijacezanski svećenici — ostanemo na liniji blaženoga Leopolda u shvaćanju i pristupu isповјedanja. O. Nikola, neosporni stručnjak u poznavanju našega blaženika, zaključio je ovako:

— U tom velikom čovjeku Bog je naša Hrvatima dao jedan program: a to je obnova isповједi kod nas. Mislim da bi nam on ovdje mogao najviše reći u današnjem vremenu i krizi današnjice. To će doći u prvi plan. Govori se o njegovu nastojanju oko ekumenizma, oko sjedinjenja. I s pravom. Ali, mislim da je ipak bitno za oca Leo-

polda njegovo isповједanje, i da bi zapravo bio SPECIFICAN POKLON koji bi nam mogao svima dati — povjerenje prema svetoj isповједi kakvu je on obavljao. Nama bi svima, i isповјednicima i vjernicima, bio zadatak da gledamo isповijed i ispvjedanje u onom svjetlu u kojem ih je on gledao. Zato smo i htjeli da ga naslikamo upravo u pozici isповјedanja u njegovoj sobici, u kojoj je dugo, dugo ispvjedao. Baš ta činjenica da je DUGO ispvjedao pokazuje da svećenici ne smiju stvari previše pojednostavljivati i olakšavati, bježeći od dugog i napornog isповјedanja i bavljenja s pojedinim pokornicima. Ne bi to bilo u stilu našega NAJDRAŽEG BLAŽENIKA, BOGDANA MANDIĆA.

PERO BULAT

Otac Leopold je bio samo »privremeno« zaposlen u Italiji

Novi blaženik otac Leopold je Hrvat i po ocu i po majci i po vlastitom uvjerenju. Majka mu se zvala Čarević. Krsno mu je ime bilo Bogdan.

Toliko je volio svoju priadnost hrvatskom narodu da je radije otišao u progonstvo, nego da bi se odrekao svoga naroda. Naime, godine 1917., dok je bjesnio prvi svjetski rat, talijanska vlada naredi da u sjevernim područjima svi stanovnici rodom iz Istre i Dalmacije moraju primiti talijansko državljanstvo. Tko ne prihvati, bit će prognaan u unutrašnjost s druge strane Firenze.

Otac Leopold je u to vrijeme živio u Padovi. I taj grad je zahvaćen tom naredbom. Počeli su i oca Leopolda nagovarati njegovi prijatelji i penitenti koji su se kod njega ispoljijedali da se odrekne svoje narodnosti. Ali on je svima odgovarao. Osobito je otvoreno rekao talijanskim vlastima:

— Ne, razumijte, krv nije voda. Ta ne mogu izdati krv!

I nije bilo šale. Otišao je u progonstvo svršetkom srpnja 1917. ponosan da jest i da ostaje Hrvat. Zato možemo shvatiti njegovu veliku radost kad je krajem 1918. bio premješten u svo-

ju domovinu, u grad Rijeku. Čim je čuo za taj prenještaj, pohitio je u crkvu i zahvalio Bogu što će moći djelovati i živjeti sa svojim narodom. Ali, nažalost, Talijani su ga toliko zavoljeли da ga nisu htjeli pustiti od sebe. Zauzimanjem padovanskog biskupa Ilije Dalla Coste poglavari ga ostaviše trajno u Padovi.

Leopoldovo srce je trajno krvarilo, ali je ostao poslušan. Ipak je, goreći od ljubavi prema svome narodu, jednom svojem prijatelju rekao ove lijepi i velike riječi, koje su mogle izići iz srca samog čovjeka:

— Molite Blaženu Gospodaricu neka mi pribavi milost da, pošto svršim svoje poslanje u Padovi, mogu odnijeti svoje siromašne kosti među svoj narod za dobro onih duša. Iz Padove zasad ne mogu pobjeći, hoće me ovdje, ali ja sam kao ptica u krletici; moje je srce uvljek tamo preko mora!

Ne krije li se u tim riječima njegova želja da svojim tijelom, bar poslije smrti, prebiva među svojim dragima sunarodnjacima? Mogli bi možda, na osnovu tih riječi, uvjeriti Talijane koji imaju već dosta relikvija, da nam predaju relikviju jednoga od najdražih sinova našega naroda, koji je

simbolizirao milijune Hrvata, koji su otišli izvan domovine, ali koji domovinu nikad nisu zaboravili. I naš Blaženik je otišao »privremeno« u inozemstvo. Neka se bar poslije smrti vrati kući! Pozivamo naše drage kapucine da smjono zatraže tijelo oca Leopolda i da ga prenesu kući. A mi ćemo ga svečano dočekati, kao što je nekada Belgija dočekala tijelo Damjana de Veustera.

Imajući to na umu, zapitao sam oca Nikolu Novaka, što Talijani misle o narodnosti oca Leopolda? Ovaj je odgovorio vrlo određeno i bez ikakva sustezanja:

— Općenito neupućeni Talijani ne postavljaju to pitanje. Ali mnogi znaju da je on Hrvat, i od 1966. godine priređuju Talijani svake godine hodočašće u Herceg Novi kao rodno mjesto našeg Bogdana. Svi upućeniji znaju i smatraju ga Hrvatom. Pogotovo naši kapucini to vrlo dobro razumiju. Do 1965. godine pisali su prezime sa »č« na kraju, ali sada pišu našim pravopisom »ć«. Baš i najnovija knjiga, koja je izašla u jesen prošle godine, piše rodovito njegovo prezime kao što se piše i u našim knjigama.

Talijani kao da i računaju s tim da ćemo mi zatržiti tijelo našega oca Leopolda. Zašto se inače prigodom posljednje rekognicije tijela zauzeće toliko da bar njegova desna ruka ostane u Padovi?

Pero Bulat

Uz majčin dan: Druga strana medalje

Odmah na početku izjavljujem da u cijelosti potpisujem sve ono pohvalno, lijepo i zanosno što su najbolji govornici, pisci i pjesnici svijeta — bilo gdje i bilo kad — izrekli, odnosno napisali o majci. Štoviše, duboko žalim što nisam bogodani umjetnik pera, kista, dlijeta ili glazbenik pa da proizvodom svoga uma i srca nadmašim sve ono što je ikad stvoreno u čast i na slavu te velike i vječne zasluznice i mučenice — majke.

No moram isto tako odmah reći i to da čitajući te toliko zaslужene pohvale majci, ipak nisam posve zadovoljan jer mi se čini da je sve to pokazivanje samo jedne strane medalje, dok se druga, i te kako konkretna i važna, uopće ne uzima u obzir i ne razmatra se. Ne mislim ovaj put na to kako se premaši ističe to što ima majki (čini mi se svaki dan sve više) koje i nisu kakve bi trebale biti — ne, nego na to da se i onda kad je riječ o zaista dobrim majkama ne uzimaju u ocjenu neki aspekti koje ne bismo smjeli smetnuti s uma.

Iskustvo mi govori: prosječna (a to znači: dobra!) majka je dobra majka uglavnom s vremenom djeci. Vjerojatno će izazvati i revolt

ponekih, no budemo li objektivni, doći ćemo do istog zaključka: ta je ljubav i poprilično egoistička.

Nekoliko desetljeća stanovao sam u stambenom bloku koji je omeđivao lijepo i prostrano dvorište, na kom su se danima igrale skupine djece. Sa svog balkona imao sam lijep pregleđ nad tim dvorištem pa sam decentijama promatrao igru brojne djece, mogao bih reći: nekoliko generacija njih. A kao što znamo, među djecom dolazi često sukoba, svada, pa i tučnjave. Tako je bilo i na našem dvorištu. Tu su onda redovito intervenirale majme, ali kako? Svaka je uzimala u obzir i uvažavala samo »razloge« i interpretaciju svoga djeteta, koje, naravno, nikad nije bilo kri-

vo, već je uvijek za sukob bilo krivo »ono drugo«, »ne moje!« Ako je mamin sin drugome i hotice razbio kamonom glavu, onda je to mama komentirala nječima: »Što se tako dereš? Pa nije te ubio (dakle, onaj drugi morao bi biti ubijen da bi smio plakati...). Nije te htio, dogodilo se slučajno...« — itd. Ako je pak netko i nehotice ogrebao maminoga (ili maminu), ona bi vikala tako da bi je čuo čitav blok: »Zar te tako odgajaju, ti razbojniče!«

Tako su gotovo sve majke u svakom slučaju sukoba branile islučivo svoju djecu, nalazile su za njih u vijek ispriku i opravdanje, a tude bi dijete bile spremne osuditi i kad je svakom razumnom i nepristranom čovjeku bilo potpuno jasno da je ono u sukobu bilo žrtva, a ne agresor.

Ovdje treba napomenuti, nadalje, da gotovo nijedna majka nije samo majka, već je ona u isto vrijeme obično i još nešto drugo: kćerka, sestra, supruga, snaha, baka, svekrva, punica itd. A kakve su žene u svim tim funkcijama? Svi već dobro znamo iz vlastitog iskustva, pa i iz literarnih djela, iz filmova itd., koliko je zla, patnji, lomova i drugih tragedija u obiteljima bilo samo zbog toga što npr. kćerka — blago rečeno — nije iskazivala dovoljno pažnje i poštovanja svojim roditeljima, što žena nije bila dobra i umiljata supruga, što svekrva nije imala nimalo ljubavi ni razumijevanja prema snahi (naravno, i obratno), što je punica principi-

jelno gledala smrtnog neprijatelja u zetu i tako se odnosila prema njemu — itd.! (Ne mislim reći da su muškarci u tom pogledu bolji od žena, ali o njima sada nije riječ!) A tako se, rekao bih krvnički, nerijetko odnose prema svojim vlastitim roditeljima, prema muževima, prema snahama, svekrvama, zetovima itd. i one žene koje su kao majke prema svojoj djeci — mora se priznati — potpuno na mjestu i s te strane nema zamjerke ni prigovora.

Kao primjer sebične ljubavi prema sinu i neopravданa nerazumijevanja prema snahi (dobroj supruzi!) jedne majke (koju su svinzanci ocijenili upravo kao dobru majku!) mogu navestiti ovaj istinski dijalog.

Majka ide u posjet sinu, koji je oženjen i živi odvojeno od nje, te ga zatječe na stubištu, gdje se odmara noseći drva i ugljen iz podruma u drugi kat.

— Zar to ti radiš, sine?

— Pa tko bi to drugi radio, mama?

— A ona? Sigurno leži i čita roman ili manikira nokte, već u ovaj čas prema ručak i čuva Igora...

— Ne, mama. Ne leži i ne čita roman, niti manikira nokte, već u ovaj čas priprema ručak i čuva Igora...

— Dok si bio kod mene, nisi to radio!

— Nisam, mama, ja, ali nisi ni ti.

— Tako! Nisam mislila da možeš nešto tako drsko izvaliti. Morala sam spremati, kuhati, prati, čuvati tebe i obavljati stotinu drugih poslova i još da nosim drva i ugljen! Sramota je to što govorиш.

— Ma nisam to mislio reći, mama. Ti si se zaista namučila kad si morala raditi sve ono što si naštrojila i bilo je red da budeš oslobođena ovako teških fizičkih poslova kao što je nošenje drva i ugljena. Ali viđiš, sada sve one twoje poslove ovdje radi Mira. I spremas stan, i pere, i kuha, i čuva Igora, pa možeš razumjeti da ni ona ne može još nositi drva i ugljen tri kata gore... To je, uostalom, muški posao.

— Ništa joj ne bi bilo da ih nosi. Ti se dosta namučiš u uredu.

— Mama, sjeti se da se tata još više mučio u poslu od mene, pa je ipak uvijek samo on išao po drva i ugljen i ne sjećam se da si ga ikad požalila te da si sama pošla u podrum. Čak si i meni uvijek štedjela od tog posla. A ovdje sam, viđiš, ja tata i nema drugoga tko bi mogao nositi drva i ugljen...

— Dobro te je naučila govoriti... Moj sin! Mučiš se u uredu i za nagradu još moraš nositi drva i ugljen. Ne mogu te gledati i ne idem gore u tvoj stan...

I majka se uputila natrag prema svojoj kući.

Drugi slučaj, koji je jednako istinit, ispričat će još kondenziranije. Srele su se dvije znanice i počele razgovarati o (oženjenoj, odnosno, o udatoj) djeci.

— Pa kako vaša kćerka, gospodo?

— Ah, izvrsno! Ima divnog muža. Voli je, cijeni je, ne da joj raditi nikakve teže poslove. I što je najvažnije, vodi je po cijelom svijetu. Gdje li sve nisu bili:

u Beču, u Rimu, u Parizu, u Španjolskoj, pa čak i u Engleskoj...!

— A sin?

— Ah, nemojte me ni pitati! Sasvim druga stvar. Ženi mu se hoće igrati milostivice pa za svaki malo teži posao traži bedinjericu. A sto je najgore, gospoda bi se skitala svuda po svijetu. Već ju je morao odvesti u Beč, i u Rim, i u Pariz, a sad bi htjela i u Španjolsku i u Englesku!

Ne otkrivamo, očito, nikakvu tajnu ako ustvrdim da nerijetko idu majke u svojoj — ne bih rekao pretjeranoj, već u superegoističkoj ljubavi prema djeci tako daleko da im svojim postupcima upravo upopastavaju život i sreću. To su, na primjer, one majke, koje se osjećajno tako vežu uz svoju djecu ili njih vežu tako uz sebe da im upropastavaju i brakove, jer traže od djece (i često uspijevaju u tome) da ona posve zanemaruju svoje legalne bračne partnerne te sav svoj život orijentiraju u prvom redu na vezu i odnose s majkom, a za ženu, odnosno za supruga ostavljaju vrlo malo ili nimalo vremena i prostora. Takvi »mamini« sinovi (na takve »mamine« kćeri ipak rjeđe nailazimo) prava su nesreća za svoje supruge — ili će one u braku trpjeti zaista nepodnosiv teror svekrve ili će njihov brak biti razoren. Nakon nekog vremena (a redovito nakon maternine smrti) ti sinovi doživljavaju duševnu tragediju, postaju ruglo okolini, težak tret samima sebi.

Stjepan Tomecalj

Majka heroj

28. siječnja 1976.

Lojzika Ulman

Hvala Ti, mama za
sve objede što si nam skuhalo!
Hvala za
sva suđa što si nam oprala!
Hvala za
sve brige što si za nas brinula!
Hvala Ti mama
što si živjela!
Hvala
što si nam živote dala!

molim tako, glasno
molitvu prije jela
što blagujem sama.

A poslijе —
čitam pismo iz Užgoroda
Piše teta Karla
iz Rusije, iz Ukrajine:
Da, golubice, velik je
gubitak
izgubiti mamu,
najboljeg druga.
Ali ti, nemoj se
izgubiti,
budi enegična!
Moraš raditi!
Šaljem ti sliku
grob heroja
jer
heroj je bila
mama tvoja!
Sve vas je na noge osovila.
Božji blagoslov!
Karla

Da, heroj!
Mama heroj!
A govorili joj »dobri ljudi«:

Ne luduj!
Prosjake radaš!

A mama, heroj
rađala je LJUBAV.
Pet nosilaca ljubavi!
u djeci svojoj
I još šest
u djeci svoje djece.

Smireno je mogla poći
zaklopiti oči
za počinak ...

No,
bol nas zasljepli i viče:
Mama, jesli
sretna?
Mama, postoji li SREĆA?

Tko?
je l'to »slučaj«
rukom književnika
odgovara?
Nel!
To ljubav Duha progovara:
MAMA JE ISPUNILA
ZADATAK BOŽJI.
Mama je završila svoj put
put patnje
stradanja, brige, straha
put heroizma

Mama je dosegla
puninu
sreće
blagoslova Božjeg.

Radujmo se
HEROJU BOŽJE LJUBAVI!

BOLJA DJECA OD OCA

Kako i od kada Mato Polubrk poče piti i opijati se, de znaj. Jedni vele da ga je naučio otac, a drugi opet pričaju da je poče piti od onog časa čim se oženio. Na samoj se svojoj rođenoj svadbi napio kao klada. Ljudi su govorili: gledaj bijede i jada, a mlađa koja je sanjala o anđelu, susrela je prve bračne noći mladoženju kao pijana vraga, komu je jedino rakija draga.

Dakle, od prve bračne noći svake noći, sve do ove, u kojoj ga smrt zateće, Mato Polubrk je pijan kući došao i porod je pijan izradio, tri sina i četiri kćeri, bezbeli u skrajnoj bijedi.

Ove tragične noći, oko pola noći, dokotrlja se Mato Polubrk pijan pred kuću, a možda bi i u nju ušao da ga pred kućom ne dočeka bandera usaćena dan prije za dovod struje. Udarivši glavom u nju, stade i opsova joj mater materinu.

— Ne laj, pašće jedno bezobrazno. — Učini mu se kao da je čuo glas rođene žene, koja nije ni htjela ni smjela usta otvoriti ni na koga, kamoli na svoga muža. Bila je to blaga, šutljiva i povučena žena.

— Je ona, grom joj oči izbio, čeka me. Štoš tu? Sto tu stojiš, mrtva stajala i

Ova priča govori o životu i smrti Mate Polubrka, tiji je pokojni otac za pola litra rakije obrijao pola brka, a s pola neobrijana brka morao je tri puta proći selom, po čemu ga selo prozva Polubrk. Kako njega, tako i njegova sina Matu.

Mato Polubrk ni u čemu nije bio drukčiji od svog oca. Opiao se kao i on, psovao kao i on, tukao se kao i on i tukao ženu kao i on. Jedino je smrt Mate Polubrka bila drukčija od smrti njegova oca. Bila je to čudna i čudotvorna smrt, koja zaslужuje ovu priču.

mrtva lajala, ulazi u kuću, smrduljio jedna.

Bandera je stajala uspravno, nepomično i gordo kao uvrijeđena žena, k tome tek jučer posađena. Ništa nije slična njegovoj ženi Janji, ali kao što pijana glava ne nosi barjak, tako ne raspoznaće ni banderu od žene. Sto posto mislio je pijani Mato Polubrk da tu pred njim stoji njegova doista, suha poput bandere, žena Janja.

— Viđi kuje, što se ukočila! Ne daš mi u kuću, a? Je li ti je čaca pravio? — i udari šakom po jelovoj banderi. Osjeti snažnu bol u ruci, a srce mu se sledi. Nije to njegovajadna i nesretna žena koja ga čeka uplakama, mekana i uplašena svake noći do zore na pragu, to je ukočeno, hladno i mrtvo čeljade.

— Janjo, Janjo, ej, Janjo!

Umrila. Sunca mi i života, umrla. Potpuno uvjeren da pred njim stoji mrtva žena, poče se ponovo ponašati kao što se ponašaju notorne pijanice. Sve što život muči i raduje treba zalit rakijom, tako i Mato Polubrk očepi bocu, koju je u vijek nosio u džepu:

— Pij, Mato, pij. Opij se, opij se, nek ti srce pukne.

Jednom je rukom očipao bocu, a drugom milovao

banderu, plakao i osjećajno, šapućući tibo i nježno:

— E, Janjo, Janjo, dobra Janjo, bolje bi bilo da nije mene, nego tebe. Kud će sada djeca s mojom pijanom glavom?

I prvi puta nakon mnogo godina poljubi jelovu banderu, misleći da ljubi mrtvu ženu. Slijepi usne uz jelovo drvo, a kad mu se jelova trijeska zabi u suhe i blajede usne, pomisli da su to krezavi zubi ispačene žene, koji ga ugrizoše.

— Sad bi te po glavi, sunce ti blesavo žensko, što se utvaraš i grizeš? Misliš si da ću plakati za tobom? Znam ja twoje pretvaranje.

I naglo se odmače od bandere, uvjeren da se jedna žena pretvarala mrtva samo da ga bar jednom u životu ugrize.

— Mater ti twoju pokvarenu i ludu, koga ćeš ti gristi? Govori! Kome ćeš ti prkositi? Je li Mati Polubruk? Je li? Govori!

Bandera je i dalje stajala nepomična, a kad se pijani Mato Polubrk uvjerio da mu prkositi, udari bocom u nju. Parnu praznu boca o banderu, rasprsnu se, samo mu osta u ruci grlo, koje zabi u banderu. Istog časa obori ga rakija, pade

ispod bandere, i zabi nos u blato kao svinja.

— Sad je gotovo. Ovo ne valja!

I poče škripat zubima, siguran da je ubio ženu, koju je davno namjeravao ubiti u pijanom stanju samo za to što ga je svaku noć dočkala na pragu uplašena i uplakana bez riječi i mržnje. I sada je svršetak. Da je ostala na pragu, svršilo bi se kao i svake noći, ali spustila se s praga niže i zato je sve gotovo.

— Janjo, oj, Janjo, ako nisi mrtva, podigni me. Ako si mrtva, praščaj! Bar mrtva praščaj. Nemaš komu, ali molim te, praščaj. Ni sam te nikada ni molio ni volio, a sada vidim da si mi bila žena, dobra žena, dobra, dobra... A ja...? Ja...? Leš, smetlje, dubre, gore od dubreta: pijandura... krmak, krrrr...

To je bilo zadnje što je u svom bezumnom životu Mato Polubrk izustio. Možda bi još nešto kazao da mu se ne napuniše usta hladnim blatom i začepiše zauvijek. Skvrčen na bljuzgavu i hladnu blatu ispod bandere, usmruje vječnim snom.

Takvom svršetku nitko se nije nadao, a najmanje njegova žena, koja ga je svake noći sa zebnjom i strahom iščekivala na pragu. I ove noći čekala je muža s krunicom u ruci, ali ne na pragu, nego u hladnoj sobici s gladnom i golom djecom, jer je vani bilo nevrijeme. Osluškivala je svakog časa kad će udariti nogom o vrata. Vani je

bilo strašno nevrijeme i tama, nije se vido prst pred očima. Huka vjetra i planinskog potoka koji je nabujao u pravu rijeku do sela, unosio je strah u sve živo. Čak je i kućica sirotinske obitelji, pokrivena šindrom, drhtala od te tame i te tutnjava, dok se u dušu jadne i nesretne žene uvuklo nešto što se osjećalo kao zlo i kao dobro, i kao gubitak, i kao oslobođenje. Jedno vrijeme gledala je u mrok kroz razbijeni prozorčić bez misli, bez osjećaja, ali najednom joj probi usi neki čudni zov, čula ga je ili sanjala, ni sama nije bila načistu, jer tada je strah sasvim obuze. I više u besvjesti nego u svijesti, da se oslobođi straha i tame, zastrla je prozorčić svojom bijelom dugom košuljom, koju je oblačila samo u crkvu. Bjelina unese malo svjetla i smirenosti u ustrašenu ženu i tako s krunicom u ruci usnu s djecom, ali samo kratko. Ni desetak minuta nije spavala, probudi je neki tajanstven glas, tako je misljila, a to je doista ispod bandere vikao pijani Mato Polubrk, svadajući se s banderom.

— Milost ga i slava bila, Bog želi molitvu — pomisli i probudi djecu da iznuole krunicu. Razbudiše se djeca, osim nastarijeg:

— Razbudi se, sine, uspravi oči, de, de, prikrsti se, aj, sa mnom, moli za tu, vani je nevriime, da ga Bog sačuva, aj ustaj, sine moj...!

— Crko, dabogdal! Što ću i molit za njega kad loče.

— I dječak se umota u poderano čebe. Ostala su dječa zatvorenih očiju u polusnu mumiljalu molitvu, dok je majka kroz plač predmolila, a kada je na pola krunice primijetila da su i ona ospala, prekinu krunicu.

— Bože, uzdahnu žena.

— Da im je pravi otac, s krunicom bi ga tražila, a nu ona proklinju. To je strašno. Jadna su ona s njim, a i bez njega. Jadna i čemerna. Bože moj, kako drugi svit lipa živi, što me ne tako unesriči, što sam ti skrivila? Ko nikao, rodila se i odrasla u jadu i gladu. I udade se bez želje i ljubavi. Ajd, samo da nisi cura. Nikad nisam osjetila ni radosti ni mladosti, vazda neka bijeda, vazda duša puna jada, jada i čemera. Eto, i dicu izrodi u jadu i čemenu. O, Gospe, lipa i draga, pomozi, ja u goru, ja u vodu, ublaži ovo zlo. Dode mi da se ubijem, da u mutnu vodu skočim, ali kud ću od tolike dice? Jadni su i sa mnom, kamoli bez mene. Oh, lipa i draga Gospe, providi i upravo kako to Ti znaš.

Molitva je smiri i rastjera strah, od kog se tresla kao prut na vjetru. Smirena ponovo usnu između djece povalone na jednom dušeku. Kasno je usnula, a opet se rano probudila jednako smirena. Naložila je vratu da se ozebla dječa zagriju, skinula košulju s prozorčića, ali nije gledala vani. Tek kad otvorila kućna vrata da položi kravi i pusti kokoške, pred pragom opazi snijeg dublji od pola metra.

— Uh, kolik je napo, žalosna mi ne bila majka. — Začudi se žena, a kada ugleda ispod bandere izbočinu pokrivenu snijegom, ponovo je obuze strah i zla slušnja.

***

Dvadeset i trećeg siječnja 1952. ukopao Matu Polubrka seljani na istom mjestu gdje ga žena mrtva nađe. Posadiše mu jelov križ i ostaviše ženu i djecu u starij i praznoj kući samu.

I dandanas iznad glave Mate Polubrka, uz krasan mramorni spomenik, strši taj drveni križ, iznad križa stara bandera, a iznad bandere tri lijepa i velike kuće, bogato namještene, prave seoske vile. U njima je, uz bogat smještaj, na vidnom mjestu skupocjen križ i svete slike. U kućama živu tri sina Matina: Petar, Stjepan, i Franjo. I majka je s njima, sa svima. Malo s jednim, malo s drugim, malo

s trećim. Ni sjela nije kod jedne nevjeste, već je druga zove. A kada sinovi za Božić i Uskrs s posta iz Njemačke dodu, nose je na rukama i svaki put povedu je na grob oca da obnove zavjet i Bogu i Gospu, koji davno s njima majka učini: da će se čuvati svakog zla, a najviše pića. Rođena i ostarjela u patnji, ne podnosi da je previše sinovi i nevjeste maze:

— Dico moja, lako je za me. Moje je prošlo. Vi se Bogu molite i volite jer bez Boga i ljubavi gorak je život. — Šapće djeci s krušicom u ruci, a njih se trojica, dok ona besjedi, radosno smješkaju i glade brkove, znak ljudstva i radnosti, koje ne bi obrijali za sve blago svijeta, kamoli za pola litra rakije, kao njihov pokojni otac Mato Polubrk, čiji je život bio jadan, a smrt, eto, čudna i čudotvorna.

STJEPAN ĐŽALTO

Preporučujemo ove knjige:

W. Hünermann: PRINC GONZAGA — 35 din

W. Hünermann: IZGUBLJENO JEDINSTVO — 50 din

P. Bulat: OBITELJ MEĐU KAMERAMA — 35 din

J. Gusić: RODITELJI VELIKI GRADITELJI — 80 din

J. Gusić: DJEVOJKO, ZNADES LI LJUBITI? — 40 din

J. Gusić: BOŽJI PUTEVI — 60 din

J. Gusić: ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA II. dio — 60 din

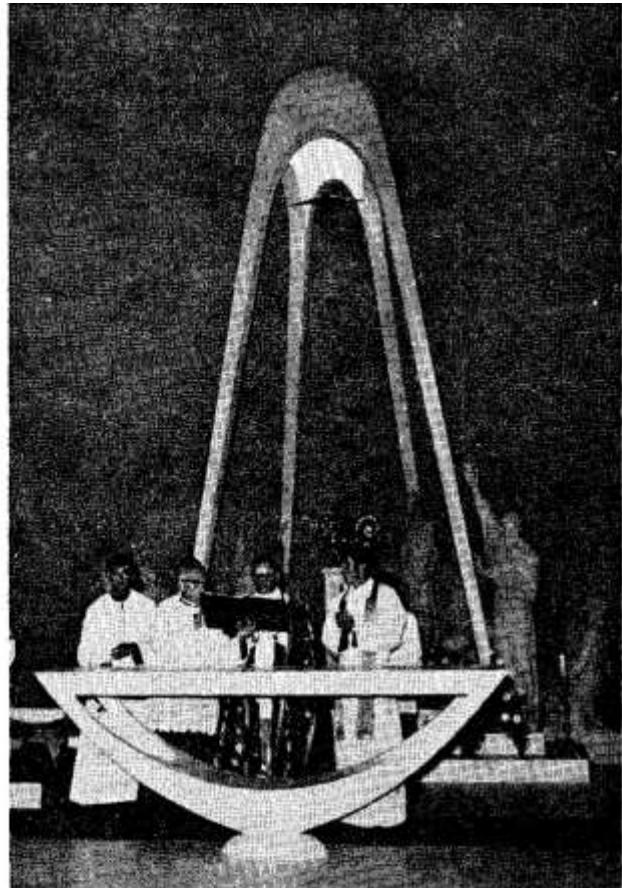
J. Gusić: S GOSPOM K VRHUNCIMA — 40 din

M. Jović: MARIJA I OBITELJ — 30 din

B. Nagy: BORAC S BIJELIH PLANINA — 50 din

J. Antolović: POD OPANCI MA U NEBO — 40 din

Narudžbe prima:
STJEPAN DILBER
Palmotićeva 33
41000 ZAGREB
p.p. 699

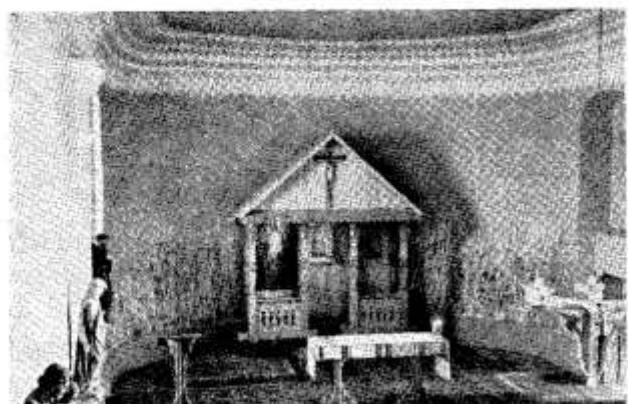
REMEK DJELO prof. ULMAN:
SVETIŠTE ŽUPNE CRKVE U
NUSTRU (1)

SMIONO PRIBLIŽAVANJE
NARODNOJ UMJETNOSTI:
EUHARISTIKON U CERICU (2)

DETALJ: APOSTOLI OKO GOSPE
OČEKIVANJU DUHA SVETOGA

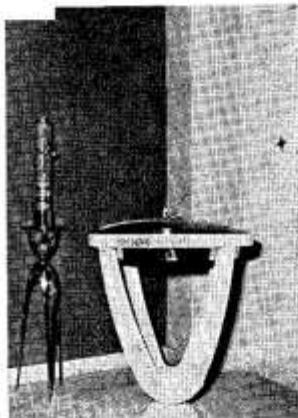
LIK BLAŽENE DJEVICE MARIE
OCITUJE STIL prof. ULMAN (4)

KRISTIONICA U NUSTRU DIVNO
SE UGRADUJE U OBNOVLJENU
CRKVU (5)

U Vinkovcima nadosmo profesoricu LOJZIKU ULMAN u njezinoj svakidašnjoj, ali za nas pomalo neobičnoj situaciji. Kiparica je modelirala u ateljeu župskog vjerskog centra svoje likove. Ne prekidajući svoj rad, ruku od gline u kompoziciji »Krist pred Pilatom«, kipar i likovni restaurator naših sakralnih građevina u Istočnoj Slavoniji i Srijemu, ali i njihov projektant i graditelj u sadašnjosti, rekla nam je ovo ...

Počeci vašeg umjetničkog stvaranja?

Ne bih bila sigurna da sam pozavana na stvaranje u sakralnoj umjetnosti da nije bilo doživljaja u Lurdru. Kao student umjetničke akademije u Parizu uspinjala sam se Kalvarijom iznad lurske špilje i primila čudesni dar: radosnu spoznaju — Otac nebeski me bogato darivao: moje su ruke sposobne da svo-

jim djelima slave Boga! To me ohrabriло да nastavim u materiji oblikovati molitvu. Molitvu zadržati u likovima. Molitvu kao odnos čovjeka prema Bogu. Molitvu kao odraz ljubavi.

Daje li Vam Crkva povjerenje? Imate li status?

Da! Radim na tom poslu već 22 godine. Dekretom Biskupskega ordinarijata u Đakovu postavljena sam službom i položajem za

REFERENTA ZA CRKVENU UMJETNOST te biskupije. Diplomiravši na fakultetu povijesti umjetnosti u Zagrebu i studijem u Parizu i u sedam evropskih zemalja, stekla sam specijalnu naobrazbu za crkvenu umjetnost, kako to traže i očekuju koncilске konstitucije.

Na poticaj Biskupskega ordinarijata, a dobrotom vinkovačkog župnika Josipa Pavlovića, omogućen mi

Likovna umjetnica u službi Crkve

6.

je rad u uređenom ateljeu sakralne umjetnosti u župskim prostorijama u Vinkovcima. God. 1974. primila sam i dekret o imenovanju za člana savjetnika komisije za gradnje i obnovu crkava Prezbiterijalnog vijeća dakovачke biskupije.

Možete li nam reći otprije u koliko se crkava načale vaša djela?

Što uređenja, a što ostvarenih likova nalazi se u kojih 250 crkava u zemljama, u inozemstvu i na drugim kontinentima.

Koje teme najradije obrađujete i zašto?

Svaka sakralna tema zadatka odražuje moje osobno unutarnje doživljavanje. Tu je eto, angažirani stav Dobrog Pastira u Vinkovcima; u istom mjestu i vjernost idealu i suradnička sloga u likovima sv. Maksime i svećenika Montana; —

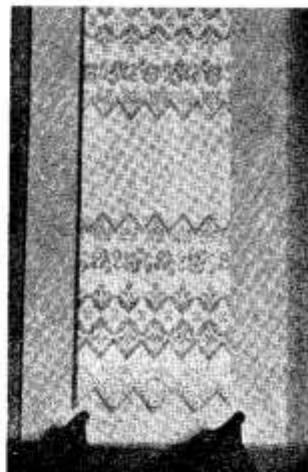
Fiat u rukama s. Klaudije, položenim u ruku Kristu, dok iz Kristove desnice na njezino rame struji poslanstvo, rad za Varaždin. — Tu je krik protiv pasivnosti svećenika u liku Ivana Krst. za Berak; tu je i duhovno vodstvo Madone Bernardići; tamo »Puće moj što učinih tebi« u Kristu za Veprić ...

A tek betlehemske jaslice, što svake jeseni označuju moju radionu, bogato su područje za ilustraciju tema. Nastojim da svaka grupa nosi drugu misao i po roku: riječke (kod kapuci-

nji. U Rijeci kod dominikana »na zemlju je noćas sišao raj«. Tu su kao andeli portretirani moji mali nećaci, dok u Vežici Riječkoj nalaze svoje portrete

8.

7.

na) dočaravaju radosti božićne noći. Samoborske jaslice opisuju rast molitve euharistijskog slavlja: pokojnika, slavitelja, prikazatelja, darovatelja, zahvalnika. — U Mariboru je Emanuel — Bog s nama. U Esenu su u crkvici za naše radnike raspjevani i razigrani predstavnici svih naših krajeva u narodnoj noš-

DETALJ EUHARISTIKONA U CERICU S LIKOM SVETE KATE (6)

MOTIVI IZ SVAGDAŠNJEGLA STVARALASTVA NA SOKACKIM PESKIRIMA (7)

APOSTOLI URONJENI U KONTEMPLACIJU (8)

SVETI PETAR U SVOM POSEBNOM STAVU PROPOVJEDNIKA (9)

djeca te župe. U katedrali na Hvaru ne samo dječak Nikša, nego i štor Pjero i drugi šjori žive zauvijek u Betlehemu. U Ptiju djeca vuku odrasle k Isusu; u katedralama u Subotici, Banjoj Luci, Dubrovniku i tako dalje svaka skupina nosi svoje izvorne oblike i iz-

vorni duhovni smisao.

Gdje erpite inspiraciju za svoja djela?

Zivot s Kristom i za Krista je neiscrpno vrelo inspiracije. Dokle god je glavni cilj stvaralaštva Božja slava, Duh Sveti vodi i nadahnjuje — meni je samo slušati.

Koji su vam radovi po vašem mišljenju najuspjeliji i na koje se najradije svraćate u svojim mislima?

Najuspjelijim radom smatram onaj rad koji je rezultirao složnom suradnjom stvaraoca sa župskom zajednicom. To znači, uspjelo je ako je uspostavljena duhovna veza i razumijevanje onoga što je učinjeno. Time se postiže unutrašnja vrijednost djeła u pastoralnom smislu. A vanjska, odnosno estetska vrijednost, uspješna je kad

9.

postignem harmoničnu skladnu cjelinu u crkvi.

Rijetko se idealno uspije, ali krećemo k cilju, uspijeva se. Primjer za to je rad u nuštarškoj crkvi kraj Vinkovaca, u Babinom Polju na otoku Mljetu, u župi u Murteru, u Vežici u Rijeci i dr. To umnogome ovisi o svećeniku kao posredniku i nastojatelju da mu župa bude velika obitelj, koja s razumijevanjem prati sve što se u crkvi događa.

Kako su ljudi iz seoskih sredina prihvatali vaše rade koji se nisu slagali s njihovim gledanjem na Crkvu i umjetnost?

Neobično je važna povezanost sa srcima tih ljudi. Likovno ostvarenje, a osobito ono koje nosi poruku treba objasniti, približiti, dopustiti da u stvaranju sudjeluju sami vjernici. Voditi im promatranje. Eno u Nuštru: »Zašto kipovi nemaju obojene oči?« — pitali su prenoseći kipove — no čim smo ih postavili u crkvi i obasjali, isti ljudi kliknuše: »Progledali su! Kao da su obojeni!« — Doživjeli su da kipove grade i oživljavaju svjetlo i sjena.

I apstraktne skulpture namještaja od umjetnog kamena u istoj crkvi, same hiperbole, primili su Nuštarci ovako: dan pred posvetu, kad je sve bilo završeno, pred crkvom je zvonarica čistila pločnik i ugledavši me reče: »Draga profesorice, moram vam zahvaliti, obogatili ste našu crkvu!«

Koje ideje naviše želite razviti u svojim djelima?

Svojim djelima želim pridonjeti rastu našeg odnosa prema Kristu. Na primjer, jaslice izvesti tako da se ljudska djeca zaljube u Novorodenog. Likove svetaca postavljaju u stav odnosa prema Kristu kakav bi trebao biti i naš stav. Da Krist postane naše jedino mjerilo vrijednosti.

A pri unutrašnjem uređenju naših crkava želim stvariti ono duhovno bogatstvo što ga posjeduje naš narod. Religiozno jedinstvo u mnoštvu raznolikosti, tako da svaka crkva nosi vlastito obilježje. U Cericu folklor, u Nuštru naša povjest, ali i molitvena poruka, u Osijeku drevni namještaj, kiparski oblikovan poput dragog kamenja, što govori o pravedniku Josipu Radniku kao rijetkom dragulju. U Makarskoj Podgori kamen slijedi oblici i zašiljene linije moderne crkve; u Vepriku »oltar časni brdo i dolina« — sama sura stijena je žrtvenik. U remetskoj kapeli kvrgave masline pjevaju Bogu u plavoj tišini. U Karmelu i sve boje i svi oblici ostaju u karmelskim okvirima.

Tako, eto unutrašnji smisao i poruka i liturgijska namejna rukovode mojim stvaranjem a ispuniti će svoju svrhu ako pomognu u pastoralnom životu Crkve.

Piše: Ivan Fuček

On navezan na mamu, a ja na službu - da li da se uzmem?

Hodam s mladićem već dvije godine. Počela sam s njim hodati onda kad sam shvatila da mi je čitav niz godina iskazivao znakove pažnje, premda sam tada hodala i kanila se udati za drugoga. Sada, kad smo oboje završili, a mojem mladiću predstoji samo vojska, još se nije iskristalizirala odluka da stupimo u brak, premda nas neke posebne okolnosti ne priječe da donesemo odluku koju bismo u dogledno vrijeme ostvarili. Ne mislim da ja trebam o tome prva govoriti, a moj mladić uporno šuti. Ne znam koliko u tome treba gledati elemenat »osvete« što ga nisam prije primjećivala.

On očekuje da će mu se žena moći posvetiti više djeci i domu bar onoliko koliko dopušta normalni radni dan, a sam karakter moje visoke stručne spreme takav je da zahtijeva uglavnom više od normalnog radnog dana.

Čini se da mojem mladiću predstavlja poteškoću uskladiti ljubav prema majci i ljubav prema meni, svojoj djevojci, a kaže da s time neće biti problema kad bude oženjen. Ne mogu, jer ga volim jer je pošten katolički mladić, jer smo ove dvije godine hodali posve čisto, postaviti dilemu: ili prekinuti ili se konačno odlučiti.

Što vi mislite: kako i prema kojim mjerilima da se postavim u ovoj situaciji prema dilemi, koja postaje sve žešća što vrijeme više odmiče? Kako da gledam na moj položaj ako želim da budem dobra žena i majka, ali i da vršim tako odgovoran posao u pomaganju ljudima? Kako da se ocijeni stav mog mladića prema mami i meni?

Vesna, liječnik-stažist

Radi se o tipičnoj situaciji studenata. Ti ga voliš. Htjela bi biti načistu glede braka, normalno. On uporno »šuti«. Zašto šuti? Da se »osveti«? Mislim da ne. Možda u njemu nije stvar sazrela? Možda je inače štujiv i nespretan kad se radi o najvažnijim životnim pitanjima? Već si ga mogla ocijeniti.

Imam dojam da njegova ljubav još nije dozrela. On se lomi između tebe i mame. »Nijedna žena neće me voljeti kao mama«, znao sam čuti od pokojeg mladića. U takvih je pomanjkanje ljubavi prema djevojci, jer se nisu još otkinuli od mame. Dapaće, neki se ne otkinu čitav život na štetu sklada u braku, pa se dogodi da on i nakon dvadeset godina napušta ženu i djecu i odilazi k mami. Ono što je trebalo biti nadvladano u doba sazrijevanja pro-duljilo se kroz čitav život. Treba dobro proniknuti nije li isti slučaj kod tvog mladića.

Rijedak je slučaj da mladić nema smisla za bračni život, iako i više godina hoda s nekom djevojkom. Ponekad se bori između djevojke i duhovnog poziva, što treba uzeti razumno i u duhu vjere, ne alarmantno afektivno — ta kažeš da je »pošten katolički mladić«. U svakom slučaju, ako ne bi riješio svoje poteškoće i ušao u brak, pitanje je stalnosti braka, pitanje je prave ljubavi, a te okolnosti za tebe mogu biti izvor patnje kroz čitav život.

Kako se ovdje radi o jednom od bitnih pitanja za skadnost vašega braka i za vašu buduću sreću, potrebno je da o tim vidicima s njim otvoreno progovoriš, i ne samo jedanput, niti samo usput. Ne boj se prva početi! Treba mu razbiti upornu »šutnjue i vidjeti što je u pozadini. Bez takvih konkretnih, ponovnih, otvorenih i posve iskrenih razgovora, koji prethodno moraju riješiti mnogo toga, nemate šanse za sretan brak. Uđete li u brak, a niste riješili te nejasnoće, opasnost je da dođe do loma.

A onda tvoj problem: želiš biti dobra žena i majka, ali si navezana na svoju slu-

žbu s visokom liječničkom kvalifikacijom. Liječnički posao je mnogostruk i treba mu posvetiti i dan i noć. Ali taj vidik dogovora upravo je presudan za skladnost vašega braka. Ti ne smiješ ulaziti u brak, a planirati svoj odijeljeni put i način života i rada s ljudima; planovi se moraju posveti uskladiti.

Ne bi li se moglo pronaći neko srednje rješenje? Uzeti određeni broj radnih sati za ljude da se može posvetiti sebi, mužu i djeci, i to ne tek s »ostacima« vremena. U brak ne smijete ući prije negoli ste riješili i taj čvor. Mnogi bračni slom vuče korijen iz činjenice što se tome »ekonomskom« čimbeniku nije posvetila nužna pažnja, niti mu se dala ona važnost koju zahtijeva.

Ti kao žena i majka treba da budeš trajno prisutna u obitelji koju planiraš, a on kao muž i otac isto tako ne smije biti izvan svoje obitelji, pa se jedino brinuti za finansijski vidik. Dakako, s tim u vezi dolazi još jedan važan faktor, a koji je donekle uključen u tvojoj bojazni zbog tolikog zaposlenja s ljudima; to su djeca: koliko djece, kako česti porodi? Ukoliko biste zanemarili to pitanje ili čak bili »šutke« spremni na brak bez djece, onda vam moram reći da brakovi bez djece statistički imaju veoma malo mogućnosti da uspiju. A od brakova s djecom najveći je broj rastavljenih s jednim djetetom (preko 63%).

Vi, dakle, ne smijete ući u brak prije nego se u bitnim stvarima sredite: on mora srediti svoje pitanje ljubavi prema mame, ne ostavljati ga neriješena za brak (samo od sebe neće se riješiti); osim toga, mora se izjasniti o definitivnoj odluci za brak s tobom. Ti moraš žrtvovati nešto od svoje službe i darovati to vrijeme obitelji. Osim toga, treba da imaš jasan stav što se tiče djece da te stvari ne zaskoče nepripravnu. Kad steknete jasnoću u tim stvarima, kad među vama ne ostanu više pitanja, sumnje, slutnje, nego bude bistro što želite, stupite pred oltar i zamolite Crkvu da blagosloví vaš brak.

glasnikova priča

Piše: Tonći Trstenjak

Vječni povratak Pere Janjinog

Sam je on još sjedio u svome kutu s gotovo punom kriglom piva pred sobom. Prišla je djevojka u bijelom i potiko, gotovo plaho, sa samilošću u glasu rekla mu da mora napustiti lokal jer zatvaraju. Rekla je to kao da mu nareduje nešto zabranjeno. Pokupio je svojim nemirnim prstima sa stola Šibice i kutiju cigareta i ustao, pomažući se rukama. Cijelu ga je večer nešto probadalo u prsima, a sada i noge kao da su bile od olova. Pošao je prema izlazu, vukući noge, pogubljen i nesiguran. Išla je za njim, zažljela mu dobru noć i zaključala vrata.

Ulica je bila mračna i stravično pusta. Zaplijusnuo ga dah vlažnog proljetnog zraka i on odjednom osjeti potrebu da zakašlje. Napanjao je svoja slabašna prsa, ali kašla nije mogao probuditi. Nešto ga je gušilo i on raširi ruke da uhvati što više zraka. Podigao je ovratnik od proljetnog kaputa i s rukama u džepovima pošao niz ulicu. Onda je zastao ne znajući zapravo kamo da krene. Pogledao je na sat. Bio je mirak i nije mogao raspoznati kazaljke. Vratio se teško dišući natrag do ulične svjetiljke. Bilo je pola jedan. Zvijezde su ravnodušno žnirkale na tamnoće neba. Negdje se oglasila sirena lokomotive. Mrtvom je ulicom projurio taks. Bilo je pola jedan.

Osjetio je potrebu da zapali cigaretu. Šibicu je u-

gasio neprimjetni vjetrič. Drugu Šibicu zakrilio je svojim velikim šakama, u kojima je jedva smogao snage za tako jednostavan posao. Kamo da pode? Zašto se zapravo iskrcao u Zagrebu? Zar nije imao kartu do Sarajeva? Sam sebi postao je zagonetan. Sto zapravo traži ovdje? Pa da, što zapravo traži? Kad ide prvi vlak za Sarajevo? Pošao je prema kolodvoru stružući nogama. Svaki mu je korak zadavao bol u prsima. Osjetio je potrebu da sjedne. Bio je veoma umoran. S druge strane ulice bio je park. Ondje će biti koja slobodna klupa, pomisli. Zakoraknuo je s pločnica da pređe ulicu, a neka oštra bol pojuri strelovito niz njegovo tijelo i zastane u samom vrhu mozga. Zastao je tražeći kakav oslonac, ali nije ga bilo. Vidio je kako se pokreće zemlja pod njegovim nogama, kako se okreće drveće parka, kako se izvrću crne siluete zgrada, kako se ruše zvijezde. Nije više mogao izdržati taj ludački ples zemlje i neba, nije više mogao slijediti korake tla. Srušio se na tvrdi asfalt i osjetio žeštak udarac u glavu. Nova, još jača bol zahvali mu svaku žilicu tijela. Stisnuto je šake i odjednom nestao okružen tupom tamom.

* * *

Nečija nježna topla ruka držala je njegovu. Da, to je ženska ruka. S mukom je otvorio očne kapke, ali ništa nije razabirao. Mlijecno bijela koprena što se savi

jala oko njega zatvorila mu je svaki jasniji vidik.

»Živ, živ sam, pomisli. Nešto nije u redu sa mnom. Što se to desilo sa mnom?« Želio je pomaknuti noge, ali nije ih osjećao. U prsima očuti podmuklu bol. Zajeca tih. Nježna ruka ga pomicala po čelu i licu.

Odjednom se sjeti Gertrude. Gdje li je to? Da, prisjetio se. Nemoguće. Gertruda vjerojatno nije. Ta ona ga je ostavila kad je bio otpušten s posla. Nije je viđao nekoliko zadnjih mjeseci. Mekana ženska ruka i daje ga je milovala po licu i kosi. Druga je počivala u njegovoj. Bila je tako topla i mekana. Odjednom se osjeti sretan. Gdje se to nalazi? Da mu je samo znati, čija je to ruka? Htio je nešto upitati, ali usta su bila nijema. S očiju nije odlazila neprozirna mlječna koprena. Odjednom se trgne. Misli mu zastanu, ne, uši ga nisu varale. Nečiji mekani tužni glas šapće njegovo ime. Ili on još uvijek sanja?

— Pere, moj Pere! Vratio si se, Pere moj! Znala sam da ćeš se vratiti, Pere moj, ponavljao je mekani, topli tužni ženski glas.

— Kako me već dugo nitko nije tako zvao, pomisli? Ne, to nije Gertruda. Odjednom mu bude žao, žao što to nije Gertruda. Pa ona nije nikad tako izgovarala njegovo ime. Uvijek ga je zvalo Peter, »Mein liber Peter.« Tako ga je zvala. Tad će strese od neugodne spoznaje. »Ne, to je nemoguće, pomisli. To je jednostavno nemoguće. Janja? Kako bi Janja mogla znati za njega?

Nije li prekinuo svaku vezu s njome još prije 6 godina? Nikad joj se više nije javio. Kad je upoznao Gertrudu, izbrisao je Janju iz svog života. Tko zna što je s njom rada? I sinovi su mu već narasli. Nasmišlio se. Sinovi, Marko i Ive. Koliko bi sada mogli imati godina? Marko 9, a Ive 7. Bio je još u kolijevci kad sam otisao. Ne, ne, bolje da ih ne vidim. Ni oni mene. Bolje je tako. Ja pripadam Gertrudi. Ostavila me kad sam obolio, ali ja joj oprاشtam. Sve joj opraštjam. *

Odjednom stane i prisluhne. Jest, netko ga zove imenom.

— Pere, moj Pere, ponavlja je tužno taj mekani glas. Odjednom ga nešto probode. On se skvrči u svakom dijeliču tijela. Mekana ga ruka nježno pogledi. On podigne svoje slabašne ruke i čvrsto pogradi ruke koje su ga milovale. Spopadne ga smrtni strah. Snage mu je sve više ponestajalo. Posljednjim silama stiskao je te ruke spaša, bojeći se da će mu se izmaknuti i da će pasti u neku prijeteću provaliju. Trebao je sada te ruke, tako ih je trebao. Osjećao je kako pomalo nestaje podmukla bol koja ga je još do malo prije probudala u prsima pri svakom udisaju. Ništa više nije čuo. Samo duboka neka smirujuća tišina. Čvrsto je držao te ženske ruke milosrda i tonuo, tonuo u neku blaženu mirnoću. Smogao je posljednje sile i šaptao sa zahvalnošću najljepše što je znao: — Gertruda, danke Gertruda... Gertru....

— Ja sam Janja, Janja, Pere moj, ja sam Janja. Tvoja Janja, jao, Pere moj! Ječala je očajnički resko hodnicima bolnice. Čovjek u bijelom otvorio je vrata sobe iz koje se razlijegao očajni ženski glas i ponovo ih obazrivo zatvorio.

* * *

Nad otvorenim grobom stajala je košturnjava žena u crnom s licem razorenim bolima i razočaranjima. Za ruke je čvrsto držala dva dječaka, kao da je željela da im se nikad ne izbriše s pameti ovaj posljednji oporoštaj s njihovim ocem. Ziva ga nisu upamtili. A na očaru je bio tako smiren i lijep. Mama im je mnogo lijepoga pričala o njemu. Nije im bilo jasno samo to zašto je morao da se mrtav vrati njima?

— Kažu da je na samrti tražio da dođe Janja, da je molí za oproštenje, šaptao je svijet s ganicem. Pozvali su je u bolnicu da bude uz njega. Kažu da je posljednjim riječima spominjao Janju.

Kad su se ljudi već razili, a grobar počeo zatrپavati raku pogleda Janja svoje sinove i reče: — Eto, vratio vam se otac. Dobar je bio. Sada će zauvijek ostati s nama, dječaci moji. Nikad više neće otići vaš otac.

Večer je mirisala po provalim šljivama. Na horizontu se nasmišlio mjesec i svojim osmijehom pozlatio vrhove tužnih bosanskih planina. Negdje daleko mektele su ovce, vraćajući se svome toru.

Strinaest godina počeo sam polaziti treći razred. No čitav mi se život kretao oko prijatelja, kome sam se bezgranično divio i Žarko ga ljubio. Svaka njegova riječ bila je za mene zapovijed. Bio sam spremjan na svaku žrtvu, da mi se on nasmiješi i da mi oda priznanje. Bio sam dobrovoljan rob u njegovim rukama. Nisam uopće mogao živjeti daleko od njega, niti sam bez njega znao išta učiniti. On me je prozeo i tiranizirao me do krajnosti. Bio sam lud što sam puštao da me vuče kamo hoće. Nikad mu se nisam usprotivio pa među nama nije bilo prepiske.

Slušao sam ga, ljubio ga, služio mu! To je sve što mogu reći.

I te su godine izostanci iz škole bili na dnevnom redu. Dogadalo se da bih izostao i po nekoliko dana redom. Direktor je posumnjao i pozvao mi majku. Tada se otkrila istina. Majka je morala priznati da ne zna za moje izostanke. Poslužnik me je pozvao iz razveda. Direktor me izgradio pred majkom i videći kako ona plače ošamario me tako snažno da sam oteturao do zida.

Nisam dugo ostao u strahu. U razredu me dočekao upitan pogled prijatelja. Osetio sam poniženje, ali samo na čas i odmah sam odgovorio sa smiješkom, koji je značio: »Ništa, ništa!«

Kod kuće me majka kobilala. Zurio sam u tanjur, ne mareći za njezine riječi.

Novi dani

U liku mladoga Žarka mnogi će naći sebe. Ako se prepoznaju u grijehu, neka ga naslijeduju i u njegovom povratku Bogu. Zato, mlađi prijatelji, pročitajte ove reči... Čuvajte se »prijatelja« koji su vam često prvi neprijatelji!!

Jeo sam tako ravnodušno i pomnivo kao da radim vrlo važan posao, uz koji je sve drugo uzaludan gubitak vremena.

Jednog dana, kad smo izostali iz škole, uputili smo se prema groblju. Dok smo prolazili pokraj grobova ukrašenih svježim cvijećem, reče mi prijatelj:

— Slušaj, palo mi je nešto na pamet. Zašto ne bismo prodali ovo cvijeće?

Prošli su me srsti, nisam ništa odgovorio. Strašno sam se bojao mrtvaca. Moj otak je pomislio da šuteći razmišljam kako da izvedemo pothvat. Na kraju reče:

— Uzet ćemo svježe kitice, koje su od jutros, i baciti ih preko zida napolje, a onda ćemo ih kasnije kupiti...

Pogledali smo unaokolo i uvjerili se da nas nitko ne promatra. Zatim smo se da-

li na posao. Približavao sam se grobovima, gledao slike utisnute u mramor, gradio cvijeće, a zatim brzo k zidu da bacim plijen. Radio sam kao u groznici. Ruke su mi se tresle od straha pred mrtvacima. Očekivao sam neprestano da me neki nevidljivi, čelični prsti pograde za ruku, na kojoj će ostati tragovi ognja. Oh, ako koji mrtvac gnjevno skoči, da me odvuc će u pakao!

Tražio sam oči svoga prijatelja da me ohrabri. On je radio posve neprisiljeno, svjež kao ruža. Naredio mi je da ne gledam fotografije mrtvaca. No čim bih se približio grobu, pogled bi mi kliznuo mramornom pločom, a slika bi mi se mrtvaca utisnula u svijest. Konačno mi reče prijatelj:

— Sad je dosta! Hajde-mo!

Cuvari groblja su mi si-gurno s lica čitali grijeh, jer su me gledali vrlo sumnivo. Ali neusiljenost i mirno lice moga ortaka odbijalo je svaku sumnju.

Stvar je prošla glaiko. I-mali smo krasan rukovet karanfila i divnih ruža. Smjestili smo se na jednom ugлу, daleko od prodavača cvijeća i kiticu po kiticu prodali sve. Prolaznici su rado kupovali od dječaka. Utržak je iznosio 200 dinara. Cinielo nam se da smo zvijezdu dohvatali. Dvjesti dunara!

Poslije podne proveli smo na sajmu. Potrošili smo svih 200 dinara za zabave. Spustila se noć. Ne znam zašto, ali ta večer pred mračnu noć, ulijevala mi je neizreciv strah. Boja sam se leći u krevet. Konačno sem se sakrio pod pokri-vać, stisnuo sam se i zgu-rilo što sam više mogao, sa-mo da budem sigurniji ...

Premda sam bio umoran, misam mogao zaspasti. U glavi su mi počele oživljavati one fotografije poznatih osoba. I najsmirenija lica poprimala su srdit i mračan i osvetnički izgled. U očima tih mrtvaca plantila je mržnja prema meni sve-toigrđnom oskvrnitelju grobova ...

Vrpoljio sam se u krevetu, gubeći svijest od straha. Nastojao sam se rastresiti, misleći na druge stvari, ali su me mrtvaci nemilosrdno progonili. Vidio sam kako se zemlja raspukla kao rana na grudima, a izjame se polagano pojavljivale prikaze mrtvaca. Zadržao sam dah, a zatim po-

tajno kriknuo, kao da me te strašne prikaze guše. Do-trčala je majka. Našla me obilrena znojem. Bio sam u groznicu.

— Što se dogodilo...?

— Ništa! Sanjao sam o mrtvacima...!

Sutradan sam ostao u krevetu. No jutarnje mi je svjetlo umirilo maštlu. Bio sam opet kao i prije: bez-bržan, neobuzdan deran.

* * *

Prošlo je već pet godina otkako sam bio posljednji put na misi i svetim sakramentima. Kroz pet godina preko mojih usana nije prešla nijedna riječ molitve. Nijednom nisam pomislio na Boga. Samo kletve, psovke, proste riječi i nečisti razgovori ...

Zivio sam kao živila i ne misleći na dušu. Prijatelj je bio moja propast. Neraz-druživi drug mojih padova i grijeha.

Izgubio sam volju za u-čenje, pa sam te godine u školi propao. Nije me to mnogo smetalo, jer sam se i nadalje jednako vladao. Osjećao sam da mi davao drži dušu u svojim ruka-na.

Nije potrebno da opisu-jem podlost, u koju sam za-gazio tih dana. I najteži prestupci nisu za mene značili ništa. U školi sam izru-givao kolege koji bi mi predbacivali moje mane. Nazivao sam ih zatucanima, licemjernim pobžonjakovićima, častio ih najpogrđnjim rijećima. Stoviše, rugao sam im se zato što bi po-

nedjeljkom pričali o nogometnim utakmicama, a nisu išli onamo kamo sam ja išao ...

Ne znam kamo bih došao tim putem i kako bih svršio. Gospodin je šutio, ali zatim progovorio je tako snažno, s takvom snagom, kojoj se nije moglo ništa suprotstaviti. Pregnuo je, da me makar podvrgne bolnim postupkom, snazi svoje ljubavi. To je bio jedini spasonosni utjecaj na moj život onih godina.

Smrt mi je održala snažnu pouku. Pred strogom i neuromljivom snagom ove pravedne i istinite sile, kojoj nitko ne može umerati, protrođeno je moje srce, bio sam pobijeden. Tada Gospodin uže moje srce u svoje ruke i stisnu ga bez mi-losrđa.

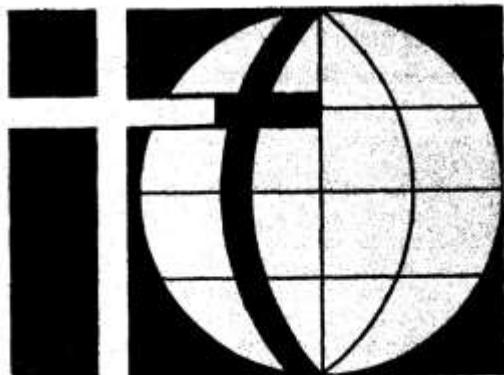
Neочекivano se na putu moga života uzdigao križ, koji je zaustavio moju trku prema strmini ponora.

Bilo je to ovako. Jednoga dana moj prijatelj nije došao u školu. To me zabrinulo i nisam znao što da mislim. Poslije podne odmah sam pošao k njegovoju kući. Rekli su mi da je bolestan. Htio sam se uvjeriti. — Moj Bože, u kakvom je stanju bio! Tresla ga je grozica. Nije imao volje za razgovor. Vratio sam se kući pun tjeskobe u srcu, kao da sam izgubio jak oslonac. Bijedna li mene! Obojica bjasmo slijepci koji tapkaju putem prema smrti.

E. R

MISIJE

Uređuje: JURAJ GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

Ova je misijska nakana vrlo suvremena. Riječ VRLO valjalo bi tripot podcrtati, jer u svojoj povijesti čovječanstvo nije nikad imalo na raspolaganju tako tehnički savršena, tako dostupna i tako masovno raširena sredstva društvenog priopćavanja (novine, radio, televizija itd.) kao danas. U prijašnja vremena vijesti su se širile samo živom riječju, a onda pismeno. Izumom tiska pisana je riječ sve više preplavljivala svijet. Toj poplavi velika je zapreka bila nepismenost, ali nje je danas sve manje, pa se ono što se napiše sve više čita. No u ovom našem stoljeću, izumom filma, radija i televizije na području obavljanja nastala je prava revolucija. Danas se, tako reći, sve što se dogodi može ne samo čuti nego i vidjeti i na taj način duboko doživjeti. I kad bi svi ljudi bili dobromanjerni i pošteni, problema uopće ne bi bilo, već samo koristi. Ali stvarnost, nažalost, nije takva. Sredstva društvenog priopćavanja sve se više komercijaliziraju, a to znači iskorisćuju se u službi novčanog dobitka, zarade. Pa kako se ona roba koja godi nižem čovjeku, zabavi, užitku najviše troši, ona se najviše i proizvodi. A posljedice? —

Više su nego strašne! Siri se nemoral, panseksualizam, nasilje. Rijetko ćeš se namjeriti na film ili dramu u kojoj će biti sve plemenito, užvišeno, što čovjeka diže. »Stručna« kritika neki film kuje u zvijezde, on dobiva nagrade, i čovjek misli: pa to je, doista, nešto vrijedno, ali kad ga pogleda, onda vidi da u njemu ima šošta što treba osuditi, odbaciti. Nije dostatno samo estetsko mjerilo. U prosuđivanje umjetničkih djela valja uključiti i druge kriterije.

Marksisti se ne stide i ne boje svako djelo bilo koje vrste podvrći analizi, kritici, držeći se čvrsto Marksovih načela. Oni se ne boje da će ih tko osuditi zbog dogmatizma. Oni su čvrsto uvjereni da to nije dogmatizam, već »znanstveni« pristup k stvarima, kako kažu.

A mi kršćani iz kukavičkog straha sve više »podvijamo rep« kad bismo svakoj stvarnosti, pa tako i sredstvima društvenog priopćavanja, morali pristupati u svjetlu čudorednih načela, pod vodstvom i nadahnucem Evandela i njegovih zahtjeva. Naša misijska nakana želi da sredstva društvenog priopćavanja — novine, radio, film, itd. — priznavaju i promiču ljudsko dostojanstvo. To će se ostvariti samo onda ako budu poštivala istinu, pravdu, slobodu, čudorede, međusobnu ljubav. Bez toga nema i ne može biti ljudskog dostojanstva. Ono je najviše pograženo kad se čovjek vara, zavodi, sablažnjava, kad se njime manipulira. Zato je vrijeme da se mi kršćani što više osvijestimo i da ne dopuštamo da nam netko u ime »oslobodenja«, »nauke«, »pravde« prodaje rog za svjeću.

Danas su neki pojmovi posve izgubili prvi (čitat: ispravni), a zadobili drugi, lažni smisao. Tome su strahovito pripomogla i pripomažu baš sredstva društvenog priopćavanja. Ona su postala pravi opijum i droga, koji opijaju mnoge, a pijan je čovjek bez pameti, dakle, ludiak. Naše ljudsko dostojanstvo traži od nas da uvijek ostaneemo i trijezni i budni, jer ćemo samo tako znati dobro razlučiti pljevu od pšenice.

Josip Antolović, DL

Z A I R

Iako je sestra Sofija Novotny napisala svoje pismo 2. siječnja 1976., ono je putovalo više od dva mjeseca. Tako je, eto, moglo biti uvršteno tek u svibanjski broj Glasnika. A tu baš i prisaje prema sadržaju.

SESTRA SOFJA PRIPRAVILA JE NA KRSTENJE OVE MLADE IZ SVOJE UCITELJSKE SKOLE

STUCENICI SESTRE MIRIAM U MALEMBI

SESTRA SOFJA POHODILA JE JEDNU SVOJU BIVŠU UCENICU I NJEZINU OBITELJ

Posvetili smo se Srcu Marijinu

Dragi prijatelji!

Hrvatska se pripravlja da dostojno proslavi Majku Božju, Kraljicu Hrvata. Naravno da bih i ja željela sudjelovati u tim manifestacijama u čast našoj Gospo.

Mi smo ovdje imali lijepu manifestaciju u župnoj crkvi u Malembi. Na svojoj plenarnoj konferenciji zairski su biskupi odlučili da posvete zairsku Crkvu Bezgrješnom Srcu Marijinu. Naša župa u Malembi posvetila se, dakle, Bezgrješnom Srcu Marijinu u prisutnosti biskupa iz Manono. Nakon posvete pred kipom Bezgrješne Ijudi su spontano nosili kitice cvijeća, pjevajući pjesmu »Zdravo Marijo...«. Bilo je ganutljivo promatrati tu ljubav naših siromašnih ljudi. Gospin kip bio je zatpan cvijećem, jer je svatko želio staviti pred nj svoju kiticu. Sigurno se Gospa milosno nasmiješila svojoj siromašnoj djeci u Malembi. Upravo smo svetkovali Božić. Crkva je bila, kao uvijek, premalena da primi sve vjernike.

Ljudi malo-pomalo zaboravljaju da su im zabranili kršćanska imena i opet se svadje na ulici čuje da se zovu svojim kršćanskim imenom. Prije su zbog takve stvari morali platiti globu. Naravno, po školama i službeno svi se zovu samo afričkim imenom.

Lanijske godine su naša školska djeca bila krštena tako da su dobivala afrička imena, no svaki od njih potpisuje se i jednim kršćanskim imenom, koje nisu primili službeno na krštenju, nego je svatko sam sebi izabralo svoga nebeskog zaštitnika.

Eto, toliko za ovaj put. Zahvaljujem svim dobročiniteljima koji su se darom sjetili bilo mene, bilo sestre Miriam. Ujedno se obje preporučujemo u molitve i žrtve da uzmognemo još mnogo učiniti na slavu Božju i na spas neuzašlih duša.

»To nije tajna što može Bog...«

Dragi prijatelji!

Razmišljam o onoj pjesmi s ploče (koje više nemam, jer su mi je ukrali): »To nije tajna što može Bog...« Ovdje, nai-me, oipljivo vidimo kako Bog direktno djeluje u dušama i srcima. Svijet je sve revniji u Božjoj službi otkad ga nastoje odvratiti od Crkve.

Božić smo počeli slaviti u dva sata poslije podne veoma svećano. Do tog vremena djeca su bila u školi, a ljudi na poslu. Nakon toga su svi nagrnuli u crkvu. Što se još nije dogodilo ovdje, vjernici su sami od sebe donosili pred jaslice darove Malom Isusu, već prema tome što je tko imao: banana, riže, manioka, brašna, suhe rive, drva, špinata i malo novaca.

Poslije svete mise sve su to donijeli k nama, a onda je sirotinja nagrnula da svatko nešto dobije. Znaju oni da što se dade Isusu dade se Njegovoj siromašnoj braći.

Više ne radim u domaćinskoj školi. Držim samo besplatno tečaj iz ručnog rada za siromašne djevojke i brinem se za starice u našem staračkom domu, a uz to nastojim pomagati i siromasima kojima je mnogo toga potrebno. Sama sam siromašica, jer više ništa ne zaradujem, pa me zajednica mora uzdržavati. A uza sve to od mene mnoga sirotinja očekuje pomoć. To ču moći samo onda budem li iz domovine dobila bar neku pomoć od milosrdnih srdaca. Ne želim biti prosjakinja za sebe, ali za Isusa i za Njegove siromahe ne stidim se prosliti. Ne zapustite ni mene ni mojih siromaha! Budite uvjereni da ni Isus neće zapustiti vas . . .

Sirota Henrieta mi ponavlja: »Ja ne mam nikoga na ovom svijetu nego vas!« A tako mi ponavljaju i mnoge druge sirote koje su gladne, bez odijela i bez stana.

Unaprijed vam svima zahvaljujem i na najmanjem daru za moje siromahe.

Odana Vam u Isusu
s. Anka Luketić

Z A M B I A

Poklon brata Ilije prijateljima misija

Naš zambijski misionar časni brat Ilija Dilber navršio je 26. veljače ove godine pedeset godina života. Nije tu doduše bilo nikakvih svečanosti. Proveo je taj dan kao i svaki drugi dan — na poslu. No za to je baš za taj svoj mali jubilej darovao svojim dobročiniteljima i svim prijateljima misija veoma lijepu knjižicu kojoj je dao naslov »IZ MOGA MISIJSKOG DNEVNIKA«. U njoj opisuje svoje djelovanje kroz zadnje četiri godine, napose gradnju crkve u Mumbwi.

Knjižica je veoma lijepo uređena. Naslovna joj je strana četverobojna, a u tekstu ima 22 slike. Cijena joj je 15 dinara. Naručuje se na adresu: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp. 699., Palmotičeva 31.

ILIIA DILBER

Iz moga
misijskog
dnevnika

Rodila se djevojčica

U veljačkom broju Glasnika donijeli smo kratak opis rada sestre Emice Verlić. To isto, samo malo opširnije, opisala je ona i u pismu iz kojega vadiamo jednu crticu, dok ostalo ispuštamo da se ne ponavljamo.

Da vam ispri povjedim jedan svoj doživljaj što sam ga doživjela 20. listopada prošle godine.

Tog dana bila sam dežurna, kad me ujutro u tri sata pozovu u bolnicu. Rekoše mi: »Sestro, porodični slučaj!« Idem ja i putem razmišljam: nije to nikakav poseban slučaj; pozvat će dežurnog šofera, ženu strpati u auto i vozi je u Kabwe u rodilište. Tako obično radimo. No kad sam stigla u bolnicu, šofer Karlo Zulu već je bio tam. Upitam ga: »Karla, gdje je rodilja? Daj brzo sjedaj u kola!« A on mi odgovori: »Sestro, nemam dovoljno benzina, moram napuniti rezervoar.« »Dobro, a gdje je žena? Tko je rodilja?« »Sestro, moja žena!« »Pa gdje je?« »Doma. Molim te, sestro, podi mojoj kući i pogledaj kako je mojoj ženi!«

Skočim u svoj auto i odvezoh se do njegove kuće. Svuda je gusta tama. Pri svjetlu svog auta opazila sam jednu ženu kako hoda uz kuću. Upitam je gdje je ona žena koja ima roditi. Odgovori mi: »Uko!«, i podje iza kuće. Ja ništa nisam vidjela, pa sam ponovo upitala za rodilju: »Pa gdje je?« »Uko, uju! — Tamo, eno je!«

Upalim velika svjetla na automobilu i

tek tada ugledam iza kuće na staroj vreći ženu pokrivenu starom poderanom dekom. Otkrijem je i pogledam, a ono djetešće se već rodilo. Bože moj, što sad? Što sam brže mogla, vratiла sam se u bolnicu po sav potreban prilog. Putem natrag razmišljala sam o onome što sam učila u bolničarskoj školi o porođaju. Nikada, naime, nisam radila, pa čak niti na praksi, u rodilištu.

Došla sam s kolima posve blizu i pri svjetlu automobila obavila sam svoj posao. Uto je stigao i Karlo, pa upita: »Sestro, što je?« »Mankaši-djevojčica!« Oh, ja sam želio mamunu-dječaka! Već imam četiri djevojčice! »Ništa se ne žalost! Pogledaj kako je lijepa! Odnesi djetešće u sobu!« I pružim mu malog anđelčića u ruke. On je odnio dijete u sobu. Dotle sam ja pomogla ženi ustati i povela sam je u sobu. Ali eto neprilike! U sobi su dva kreveta; na jednom spavaju tri djevojčice, a na drugom Karlova sestra i najmanja djevojčica.

»Slušaj, sada moraš ženu staviti u krevet!«, rekoh odlučno Karlu. On je razgoračio oči, ali me ipak poslušao; stavio je ženu u svoju sobu na svoj krevet, a sam je legao na goli pod da se malo odmori.

Tako sam, eto, položila primaljski ispit. Majka i dijete zdravi su i veseli.

U subotu, 7. veljače ove godine, imala sam čast da budem na jednoj zambijskoj svečanosti. Naš fizioterapeut Ciprijan Mapulanga sagradio je kućicu u selu pa nas je pozvao na svečano otvorenje.

Nekoliko dana prije toga zamolio me je da mu za tu svečanost ispečem kolačića. Jasno, kolače sam pekla po noći, a sestra Ivanka Suber kupila je lijepu košaru, koju smo napunile kolačima i došle na tu svečanost. No svi smo čekali vani. Ništa nije ušao u kuću dok nije došao poglavica sela. Tad smo se skupili pred malom verandom, na kojoj je bila bijela vrpca. Domačin nas je sve pozdravio, zatim je poglavica održao govor i preuzeo vrpca, otključao vrata i onda su najprije unišli u kuću domaćin gospodin Mapulanga sa svojom ženom, zatim poglavica, a za njima i mi ostali uzvanici. Najprije smo moralibici cijelu kuću i sve pregledati. Nakon toga smo posjedali u dnevnoj sobi, i to

SESTRA EMICA U DRUSTVU S MAGAZINEROM
BOLNICE I PISAROM

za poseban stol muškarci, a za poseban žene. Svima su natočili čaše pivom ili coca-colom ili orandžadom. No prije nego smo počeli jesti i piti, poglavica je rekao još nekoliko riječi, a onda su pozvali mene i gospodu Mapulanga da nazdravimo. Ja se nisam tome nadala, pa sam uzela čašu i htjela kucnuti i gotovo, ali oni naveli: »E, sestro, moraš nešto reći prije toga!« Nekako sam na engleskom promučala: »Neka Bog blagosloví ovaj dom i sve one koji će u njem prebivati! Živjeli!« Tek tada smo počeli jesti i piti. Razumije se da su došli na red i moji kolačići. Nas su podvorili coca-colom i pivom, kakvo je i naše u domovini. No bila je tu i bačva afričkog piva zvanog »čibuku«. Nisu nas oni silići da to pijemo, ali kad su meni iskazali toliku čast, onda sam i ja željela njima uvratiti sličnom pažnjom, pa sam uzela čašu i kazala: »Danas imam priliku da pijem čibuku! Daj mi malo!« A oni mi odgovore: »E, majo (majko), to je 'castem' da se pije iz jedne posude!« I nekakav lonac od dvije litre išao je od ruke do ruke. Moj se želudac malo uznemirio, ali sam nagnula posudu i pila. Odmah im rekoh da je to dobro piće. Oni, veseli, ponude mi još i uzela sam nekoliko gutljaja. Na kraju sam ih upitala: »Jesam li sada Afrikanka?« Oni mi odgovorile: »Ne Afrikanka, ti si Zambijka!« Tako sam eto napokon postala i Afrikanka i Zambijka, a sve to na slavu Božju i za spas neumrlih duša.

INDIJA

Majke odbačenih

naslov je knjizi koja je izašla iz tiska ovih dana. U njoj možete saznati mnogo toga o životu i radu glasovite misionarke Majke Terzije i njezine Družbe Misionarki Ljubavi. Knjiga je pisana na temelju dokumenata, a ima 406 stranica i 95 slika u tekstu. Naslovna stranica je četverobojna.

Dobro je da upoznamo što bolje Majku Tereziju i njezino djelo već prije nego što nam ona dođe u pohode. Misijsko vijeće ju je, naime, pozvalo na proslavu Hrvatske marijanske godine u Solinu, koja će se održati na Malu Gospu.

Cijena je knjizi 100 dinara, a naručuje se na adresu: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 31.

Jurej Gusić Majke
odbačenih

UZ MRTVU MAJKU

U mjesecu svibnju slavi se pod zaštitom nebeske Majke majčin dan, kad se sjećamo svih dobročinstava što nam ih je Gospodin Bog udijelio preko naših zemaljskih majki. Stoga ovdje veoma lijepo pristaje. Člančić oca Gabrića pod naslovom »Uz mrtvu majku«.

Već se hvatao sumrak, kad je Salima došla u našu malu bolnicu. Sva iznemogla pala je u naručaj sestre Rafaelе. Bila je sva otekla, napuštena od svih.

Bojali smo se da će još iste noći umrijeti. Sestre su bdjele uz nju, pokušale su sve da je spase.

Zivot kao da joj se vraća. Ili kao da nekoga čeka prije nego će umrijeti. Jest, majka Salima čekala je svoga sina Alija! Čekala je i dočekala ga. Predvečer je došao iz velegrada Kalkute, gdje radi. To je mladić od nekih 20 godina, no izgleda još kao dijete. Izmučen je i istrošen radom. Dobio je vijest da mu je majka na umoru. Nabavio je za nju u svom siromaštvo nešto slatkiša i voća. I dočekala je majka taj dar ljubavi svoga Alija.

Sjeo je uz umiruću majku i najprije joj je po bengalskom običaju dao nekoliko kapi vode u usta. Prije nego što netko umre, njegovi mu znanci i prijatelji to daju kao zadnji pozdrav, zadnji blagoslov.

Salima više nije mogla govoriti, no srca su još kucala, majčino i sinovo srce. Utješio sam ih i blagoslovio, i onda se udaljio da ne bunim taj razgovor srdaca.

U tom razgovoru Salima se preselila u bolji život. Plakao je Ali, plakao je kao malo dijete, plakao je za majkom. Sad će ostati sam na svijetu. Od bolesti ne misli ni na hranu, ni na zimu. Bila je hladna prosinac ka noć. Dao sam mu jedan topao gunj, no on je u djetinjoj ljubavi njim pokrio mrtvo tijelo svoje majke — kao zadnji dar, kao zadnji dokaz žarke sinovske ljubavi.

Sestre su priredile sve: čiste plahte i sve ostalo što je potrebno za muslimanski pogreb. Onda su glavari muslimanskog sećala preuzeli mrtvo tijelo.

Svi smo skupili milostinju za Alija. Uz zajedničku molitvu oprostili smo se od Salime.

Pratila ona svojim blagoslovom svog Alija na životnom putu!

KAD JE OTAC GABRIC POHODIO SVOJU BIVSU ZUPU, BILO JE VESELJA

PROCESIJA S KIPOM MAJKE BOŽJE UZ RIJEKU GANGES

KAKO SADA LIJEPO IZGLEDAJU NAKON STO SU DVA MUJESECA REDOVITO HRANJENI

Dakovački biskup Msgr. Ciril Kos osobno je 29. veljače ove godine krstio jedanaesto dijete Ivana i Katica Kovaček u malom slavonskom selu Beketinci, župe Vuka, pokraj Đakova.

Roditeljima čestitati i zahvaliti

Veseli i otvoreni župnik Mirko Bingula, krsni kum maloga Mirka, osobno nas je odvezao u Beketince da na licu mjesta sve vidimo: i dijete, i roditelje, i novu beketinačku crkvu. Putem nam je rekao nešto značajno.

— Za selo je to krštenje bio velik i lijep događaj. Nova crkva dupkom puna. A čuli se glasovi među braćnim parovima nakon krštenja: Vidiš, tome čovjeku treba čestitati. To nije neka sirotinja, jer imaju kompjajn, traktor. Ali on ide naprijed. Stvarno, kapa dolje! Kad je on pokraj tolike djece toliko hrabar, da se uputi u tako nešto, to je veličina. I što je zanimljivo, ta obitelj uistinu kroči i gospodarski naprijed. Oni već sada imaju veliku korist od svoje djece. Dečko, koji ide u šesti razred

Msgr. CIRIL KOS KAO KRSTITELJ, ŽUPNIK MIRKO BINGULA KAO KUM MALOGA MIRKA

osnovne škole, već vozi traktor. Josip je u srednjoj školi, Marija je završila medicinsku. Ta djeca, čim malo poodrastu, već su od koristi.

— A zašto ti roditelji primaju djecu? Koja je njihova računica?

— Ja vjerujem da je kod njih glavni razlog u tome što se žele predati Božjoj volji. Oni imaju osjećaj da je najbolje ono što Bog hoće. I zato primaju svako dijete iz Božje ruke kao Njegov predragocjeni dar. O tac uvijek govorи: Ako Bog da, bit će bolje! S Božjom pomoći već ćemo nekako! Nek smo sami mi zdravi, pa će sve biti dobro... Snagu za to dobivaju roditelji iz zajedničke molitve u kući. Oni su već dva puta obavili devet prvih petaka, a sada upravo i treći put

to čine skupa s djecom. Osim toga, svake nedjelje dolaze ne samo na Misu nego i na pričest.

Vidio sam tu djecu. Zdrav! Jedril! Veseli! Nadajmo se da će svojim roditeljima uvijek ostati djelom zahvalni za veliki dar života.

P. B.

CITAVA OBITELJ PRED NOVOM CRKVOM U BEKETINCIMA

VAŽNA OBAVIJEST

Ukoliko u nekim crkvama preostaje neprodanih Glasnika, o tom obavijestite Upravu Glasnika da može slati manji broj primjera.

Ako ipak preostane nešto Glasnika, nastojte poslati preostale brojeve na Upravu do kraja tekuće godine.

nove knjige

P. Grgec — J. Marinov: LEGENDE O KRALJICI JELENI. Ova knjižica je kazališni prilog sjećanju na svjetli lik Kraljice Jelene i neke značajne događaje hrvatske povijesti prije punih tisuću godina, koje upravo sada slavimo. Knjižicu je izdalo H. K. D. Sv. Ćirila i Metoda, a cijena je 35 dinara.

Dr Juliette Pascal KO IZ LJUBEZNI ZRASTE ŽIVLJENJE, slovenski. Knjižica je namijenjena bračnim parovima koji traže svjetlo, mir i veselje. Osobito je lijepo obrađeno područje reguliranja broja djece. Narudžbe prima Dr Marijan Šef, Ljubljana, Vodnikova 283.

Raoul Follereau: KNJIGA LJUBAVI. Prikaz života koji je čitav bio jedan čin ljubavi. Narudžbe: Biskup. Ordinarijat, Đakovo, Strosmajerov trg 6. Cijena 3 dinara. Vrlo lijepa i vrijedna knjiga.

Augustin Korpar: U DVije RIJECI (aforizmi). Narudžbe prima A. Korpar Brezovica 41421 Hrv. Leskovac. Cijena 45 din.

Deset hrvatskih USKRSNIH PUCKIH PJESAMA u dvije male gramofonske ploče. Cijena pojedinoj ploči 12 din. Narudžbe: Rkt. Župni Ured 74250 Maglaj, Bosna.

UPOZORENJE SVEĆENICIMA

Novo izašla knjiga SRCE ISUSOVО I SUVREMENI APOSTOLAT odličan je priručnik za svakoga svećenika koji želi razmatrati i propovijedati o Srcu Isusovu. To je zapravo Zbornik predavanja na kongresu Srca Isusova u Paray le Monialu i Parizu prigodom 300 godišnjice jubileja. Uz deset drugih kardinala i naš kardinal Dr Šeper je knjigu živo preporučio. Cijena knjizi od 300 stranica je 80 dinara. Naručuje se kod Uprave Glasnika.

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

... sv. Josipu, sv. Bernardici i sv. Tereziji na primljenim milostima. — Marija Bulaš, Trsteno
... sv. Josipu, sv. Antunu i dušama u čistilištu na mnogim primljenim milostima. — Obitelj Skenderović, Zagreb
... na uspjeloj operaciji. — Franjo Kirin, Bugojno
... sv. Anti i bl. Maksimilijanu Kolbe na zdravlju i na mnogim milostima. — Janja Gabrić, Subotica
... sv. Josipu, sv. Anti i sv. Franji na svim primljenim milostima. — Jozo Franjković, Vlajka
... i Božjim ugodnicima na velikim milostima. — Bolt i Marija Tomec, Patkovač
... i Gospi Fatimskoj za zdravlje. — P.P., Sarajevo
... za mir i veselje u kući, jer mi je muž alkoholičar nakon 29 godina prestao piti. — Jaroslava Belan, Banja Luka
... i dušama u čistilištu za primljene milosti. — Marija Pavičić, Vrbanj
... na sretno uspjeloj operaciji mojeg muža. — Zorica Medven, Luka

... za uslišene molitve. Prošle jeseni morao mi je sin (u sedmoj godini) na tešku operaciju na srcu a u isto vrijeme sam bila pred porodom. Preporučila sam se presv. Srcu Isusovu i Marijinu, pa je sve dobro svršilo: Sin već ide u školu a njegova seka napreduje. — Marta Vučković, Bos. Samac
... i dušama u čistilištu na uslišanim molitvama. — Adam Vogrić, svećenik Petrovaradin
... na primljenim milostima. — Stjepan Starčević, Lakuše
... presv. Trojstvu, sv. Josipu i sv. Judi Tadeju što su mi bili na pomoći u bolesti. — M. Topočić, Đurđevac
... na ozdravljenju i za primljene milosti. — Mara Petković, Palančani
... i Gospi od suza na primljenim milostima. — Marija Habek, Pleternica
... i Gospi od brze pomoći na uslišanoj molbi. — N. N., Hercegovina
... sv. Josipu, sv. Marti i sv. Valentinu uz preporuku za zdravlje. — Ida Spacir, Filipovac

PREPORUČUJEM SE I NADALJE
NJIHOVOJ ZAŠTITI!

»Elizabeta klikne: Čim pozdrav tvoj dođe do mojih ušiju, od veselja mi zaigra dlete u utrobi... Marija reče: Slavi duša moja Gospodina; duh moj kliče od radosti u Bogu Spasitelju mome« (Lk 1,39-56).

Piše: Franjo Pšeničnjak

ISUS KRIST donosilac radosti

Da li je istina da danas ima sve manje radosnih ljudi? Poneko bi, u tuzi za prošlim vremenima, bio kadar ustvrditi da se sada rijetko susreće prava radost. U tehniciziranom, užurbanom, potrošačkom mentalitetu kao da nema mesta spontanom i srdačnom smijehu, iskrrenom i nevinom veselju, dubokoj i nepomučenoj radosti. Možda bi i sociolozi i psiholozi mogli ustanoviti nešto slično. No, vjerojatno tako umijemo zbog toga što su nam djelinstvo i mladost bili bez onih briga koje su kasnije nadošle i ostale pritisikivati naša ramena. Današnja će djeca i mлади kasnije vjerojatno isto doživljavati što i mi danas.

Biblijski dogadjaj o kojem ovde razmišljamo govori dobrom dijelom i o radosti. Blažena Djevica počela svoju rodakinju Elizabetu; čim ju je pozdravila, ovoj je odmah, kako sama priznaje, zaigralo od radosti čedo pod srcem. Elizabeti, kao izraelskoj vjernici, ništa se radosnije nije moglo dogoditi nego da se nađe u Mesiju. Ona je upravo toga bila svjesna: majka njenog Gospodina (što je bio naziv za Mesiju) došla je k njoj. Nakon izmjene pozdrava Gospa je izrekla veličanstvenu himnu radosti: »Slavi duša moja Gospodina, duh moj kliče od radosti u Bogu Spasitelju mome«. U svojoj zahvalnoj pjesmi

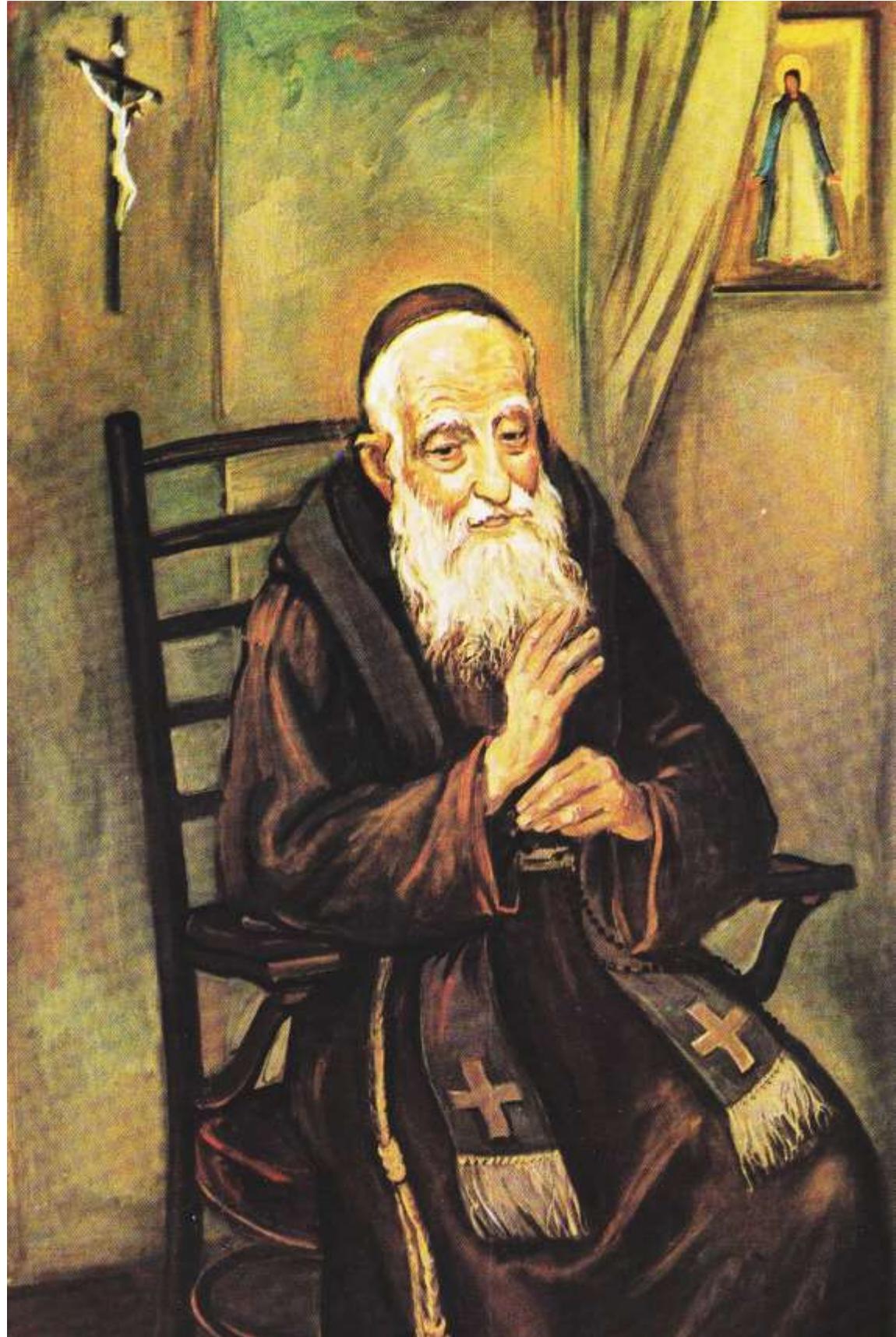
Gospa razvija dvije teme: 1) Bog pomaže siromahe, proganjane i malene nasuprot bogatima i moćnim; Bog milostivo gleda za neznatnu službenicu, uživajući neznate, gladne napunja dobrima; ohole raspršuje, s prijetoljima skida viadare, bogataša otpušta praznih ruku; 2) Izrael je predmet posebne Božje naklonosti i obecanja koja je dao još Abrahamu: Bog dolazi u pomoć Izraelu sjećajući se upravo obecanja koja je dao Abrahamu. Ta zahvalna Gospina pjesma nadahnuta je sličnim hvalospjevima koje susrećemo u Svetom pismu Starog zavjeta. Gospa ju je svakako izrekla nakon mnogog razmatranja o Božjoj riječi. Tako Samuelova majka od radosti što je dobila dijete posvećuje ga Bogu i izriče svoj hvalospjev, koji je vrlo sličan Gospinu hvalospjevu (1 Sam 2,1-10). Slično i Jakovljeva žena Lea veliča Boga i zahvaljuje mu pošto ju je Bog blagoslovio djecom (Post 29, 32 sl.). Misao o tom kako Bog iskorjenjuje oholice, a podiže ponizne Gospa je našla u Sir 10,14 i 3,20, dok je poticaj onima koji ljube Boga da ga vličaju i u radosti mu ključu našta u Ps 46,17.

Zapažamo da Gospa ne upućuje Bogu nijedne molbe, prošnje, nego se sa zahvalnošću sjeća Božjih dobročinstava u svom životu, u životu svog naroda, u povijesti općenito. Ona nipošto nije usredotočena na se, na svoju osobnu »problematicu«; nije zaokupljena svojom situacijom ni svojom budućnošću. Djela koja je Bog već izveo u njenoj osobnoj povijesti, u povijesti njenog naroda, u povijesti čovječanstva njoj su dovoljna garancija za njezinou pouzdanje. Upoznala je Božju naklonost i dobrotu toliko da kliče od radosti tom Bogu koji se pokazao kao Spasitelj.

Gospa je u svom dogadaju ostvarila jedan od temeljnih stavova vjere i kršćanskog duhovnog života: dopustila je da u njoj prevlada radost koju donosi prisutni Bog, Bog utjelovljen u njezinu krilu, dopustila je da pobijedi pouzdanje u Boga koji se je uvijek pokazivao kao onaj koji je na čovjekovoj strani, osobito na strani potlačenih i neznačnih. Usredotočila se na Boga, ne na sebe. Onaj koji počinje usredotočivati se na se, koji u sebi traži oslonac, u sebi će naći i izvor tjeskoba, zabrinutosti, doživjet će veliku nesigurnost, svaka će mu radost biti kratka vijeka, ako radosti uopće bude imao.

U svjetlu Gospine i Elizabetine radosti, u svjetlu Gospina hvalospjeva, smijemo gledati na mnogobrojne pesimizme i žalopojeke koji se uvijek novovo javljaju i u Crkvi. Oni ne odražavaju vjeru prisutnog Boga, vjeru u Boga Spasitelja koji je dao svoja obecanja ne samo Abrahamu i starozavjetnom Božjem narodu, nego i novom Izraelu, Crkvi, nama koju smo ta Crkva.

GLASNIK

6

SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

100 str. — 40 d. — cijena 5.-0

PRVOPRIČESNICI Snimio: Tonči Trstenjak

Ovi su se dječaci marljivo pripremali za svoj prvi stvarni susret s Isusom. Upoznali su ga na vjeronauku. S nestrpljenjem su čekali ovaj dan Prve pričesti.

I ne samo oni, već i njihovi roditelji i svи članovi njihove župske zajednice. Taj će im dan zauvijek ostati u sjećanju kao jedan od najradosnijih u životu. Čiste duše i u bijelim haljinama susreli su se s Onim koji ih je poslao u ovaj svijet da kroz životno putovanje svjedoče dobrotu i ustraju u istini kako bi se obogaćeni vratili natrag u naručaj Oca. On je ostao zato s nama u prilikama kruha i vina da bi nas hrabrio i podizao kad malakšemo.

Ipak, ne možemo a da se ne upitamo: što će sutra biti od tih dječaka, kojima danas srca gore od želje da se susretnu s Isusom? Iskustvo nas uči da su mnogi, koji su skrenuli s puta istine, nekad, kao i oni, čeznuli za trenutkom sjedinjenja s Isusom. A onda ih je život odnio na stranputice, iz kojih se više nisu željeli vratiti, svrstavajući se u četu onih koji su nekada pred Pilatom vikali: Raspni ga, raspni! Mnogi će ostati negdje »ni vrući ni hladni« i uvijek će pred svima isticati kako su oni »svoje obavili«. Tek vjenčanje ili smrt podsjetit će ih da pripadaju obitelji »odabranih«.

A znate li na kome leži odgovornost za njihove buduće odnose prema Bogu? Na vama, na nama! Za njihove duše Bog će i vas pozivati na račun. Svi smo mi odgovorni jedni za druge.

Nažalost, možemo konstatirati da je naše svjedočenje Evangeliјa dosad bilo vrlo slabo. Zaključujemo to jer su se namnožile izdaje.

T. Trstenjak

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove. — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Jura Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljic, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrterić. — Tisk: »Plamen« Slav, Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinog broja 5 din. — Godišnja pretplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarina plaćena u gotovu.

urednikova riječ

Bio sam neposredan svjedok proglašenja BLAŽENIM našega Leopolda Bogdana Mandića. Svojim sam očima gledao, svojim ušima slušao kontakt neba sa zemljom. I zato smo u GLASNIKU dali tome punih šest stranica da i vi možete, dragi čitatelji, osjetiti veličinu časa, kad je Kristov Zamjenik i opet jednog Hrvata uvrstio u elitni krug sinova naše domovine.

Rubrika HVALA NA PISMU dobila je u prošlom broju prilično mnogo priznanja i zbog svoje neposrednosti i veze sa životom. Javite nam se s pitanjima, željama, lijepim doživljajima i problemima, da na njih kratko možemo odgovoriti. Jasno, ukoliko to bude drugima od koristi.

Zivotna crtica BORIS JE ISKOČIO IZ VLAKA odlično pokazuje tešku životnu tragediju svećenika koji odilazi. Bolan dojam iza pročitanih riječi. Ali tu crticu valja povezati s prikazom o. Knafeljca SUSRETI MLAĐIH PRIJATELJA SJEMENIŠTA. Crkva ipak ide naprijed. Ona se uvijek obnavlja. Mladi razveseljuju njezinu trajnu mladost, pa makar pojedinci iskakali iz njezina vlaka. Konačno, samo na svoju štetu.

Postoji još jedna paralela u ovom broju GLASNIKA. Članak DAN ZADOVOLJSTINE ZA POBAČAJE našega prijatelja Don Slavka treba povezati s prilogom POZIV KATOLICIMA GRADA ZAGREBA I OKOLICE. Prvi je dao inicijativu da se za blagdan Srca Isusova i Marijina ZAGREB sakupi u Hrvatskom narodnom svetištu Srca Isusova na zajedničku otprošnju. Pozivamo osobito čitatelje GLASNIKA da se ne samo odazovu tome pozivu nego da i druge pozovu tih dana na zajedničku zadovoljštinu.

U vezi sa serijom NOVI DANI dužni smo jedno tumačenje. Mladi su nam se potužili: — Urednik GLASNIKA toliko nastoji oko obnove života u Hrvatskom narodu, a u njegovu časopisu nema rubrike za mlađe!

— Da, imate pravo! Tu rubriku nemamo! Ali čitav GLASNIK odiše povjerenjem prema mladima. NOVI DANI samo su predznak da nešto i neposredno spremamo za mlađe kako bi i oni u GLASNIKU našli svoje potpuno mjesto.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67

LIPANJ

BR. 5

SADRŽAJ

STARJI SVIJET, J. Z. — — —	190
DUHOVNO BLAGO ZA SV. OCA, J. Antolović — — — —	191
HRVATI GRADE CRKVU, I. J.	192
ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NA- MA DANAS?, A. Katalinić —	193
SUSRETI MLAĐIH, I. Knafeljc	194
DAJ BOŽE ZDRAVLJA!, P. B. —	196
DAN ZADOVOLJSTINE ZA PO- BAČAJE, S. K. — — —	197
IVO JE BIO DOGADAJ ZA DA- KOVOI, P. B. — — — —	198
BANJALUKA JE IZNENADILA	199
BEATIFIKACIJA NAŠEG BOG- DANA, P. Bulat — — —	200
KARITASOVA DJECA, J. Brajša	206
BRINE LI SE BOG ZA NAS?, I. Fuček — — — —	208
BORIS JE ISKOČIO IZ VLAKA, T. Trstenjak — — — —	210
NOVI DANI, E. R. — — —	212
MISIJE — — — —	214
NOVE KNJIGE — — — —	220
ZAHVALNICE — — — —	221
ISUS KRIST — RIJEC ŽIVOTA, F. Pšeničnjak — — — —	222

Na zadnjoj strani omota: A. SEITZ -
POSLEDNJA VEČERA (detalj)

hvala na pismu

APOSTOLSKA NUNCIJATURA

»U odsutnosti preuzvišenog Pronuncijskog Mons. Cagne primio sam Vaše pismo i knjigu SRCE ISUSOVU I SAVREMENI APOSTOLAT. Uručiti će mu je odmah po povratku u Beograd. Zahvaljujem Vam u njegovu ime i želim mnogo Božjeg blagoslova i pomoći u radu za proslavu Srca Njegovog Ljubljenog Šina. Sama ta knjiga je velik i vrijedan doprinos produbljivanju štovanja Srca Isusova na ovom jezičnom području.«

Mons. Alfio Rapisarda
otpravnik poslova a. i.

Svaki onaj koji želi malo dublje i suvremenije upoznati Kristovo Srce, može nabaviti tu knjigu. Vidi o tome opširnije na str. 220.

U 97 OBITELJI

»Naša molitvena akcija po obiteljima ne prestaje. Svaki dan smo u jednoj ili dvije obitelji, tj. časne sestre i ja. Do sada smo

bili u 97 obitelji. Mogu Vam reći da su vjernici veoma zadovoljni. Ne moram ništa po djeci javljati, niti u crkvi oglašavati u koju kuću dolazim. Kad u kojoj kući molimo, bude nas i po dvadesetak, jer dođu i susjedi. Molimo i pjevamo i na koncu se odmah dogovorimo za sutra u koju ćemo obitelj doći. Ja idem jednom ulicom, a časna sestra drugom. Korizma je vrlo zgodna za takav posao. Molitva nam se čini kratka, pa malo proširimo tako da pročitamo po čitavo poglavje iz Svetoga pisma ili umeđnemo koje litanije. Nadam se da će od ovoga biti Božjeg blagoslova i da će Vas sve ovo veseliti.«

S. B., župnik

U jednom ste se prevarili, prečasni! To ne veseli samo mene nego i sve čitatelje Glasnika. Zato Vam čestitamo i zahvaljujemo Vam što po zajedničkoj molitvi pretvarate obitelji u prave crkve u malom.

SVJETLO

»Izgubila sam vid od vizijske gripe godine 1958. Tada mi je bilo 15 godina. Desetak godina provela sam uglavnom u bolnici. Bilo mi je, dakako, neopisivo teško. Pomislila sam i na najgore — prekinuti svoj život. Smisljala sam na koji bih način to učinila. Sa VI. hrvatskim bolesničkim hodočašćem od 4. do 13. srpnja 1974. bila sam u Lurd. Dugo sam plakala pred šiljom na

Bernardičinu mjestu. Osjetila sam da je Majka primila moje molitve. Od tada više ne tugujem. Neopisivo sam radosna što imam oči vjere i duše. Osjećam u sebi potpun mir i predanje Bogu.«

N. B. Split

Gospa vam je udijelila najveće svjetlo — svetu vjeru. Neka vaš slučaj bude svima primjer što treba činiti u trpljenju: žarko se predati i pomoliti Mariji. To ne mora biti baš u Lurd. Može i u kojem našem marijanskom svetištu. Na primjer ove godine u Solinu kod Gospe od Otočka.

ANTUNU IZ KRAPINE

U prošlom broju objavili smo pitanje što ga je »Antun iz Krapine« postavio poglavaru kuće u Opatiji. Sada iznosimo odgovor koji će zanimati ne samo Antuna nego i mnoge druge oženjene čitatelje.

»Kuća Duhovnih vježbi u Opatiji otvorena je svima koji se žele na neko vrijeme povući u samoču da se u tišini i molitvi susretnu sa svojim Bogom i tako obnovljeni i obogaćeni dalje izravaju svjetlo i toplinu primijenu od Božjega Srca. Radosni smo što možemo omogućiti Duhovne vježbe pojedinim obiteljskim skupinama. Da bi se to moglo ostvariti, potrebno je da nam se na vrijeme javi kako bismo mogli dogovorno utvrditi pogodne datume i pronaći prikladne voditelje Duhovnih vježbi. Za sve detaljnije informacije, dogovore i prijave obratite se na adresu: »Kuća Duhovnih vježbi«, Rakovčeva 12, 51410 OPATIJA.

ZAŽINA

»U Božićnom broju Glasnika pojavio se člančić pod naslovom »Već su je prekrižili«. Tu ste mogli pročitati kratku povijest naše župne crkve. Vidjeli

ste i slike. One su Vam rekle dovoljno o čemu se radi i koliko još treba sredstava da se ta crkva popravi. Da bi naša crkva bila bar donekle u redu, trebalo bi nam još 700.000 n. d. Od Vas smo, smijem to reći, primili kao vaš dar 13.000 n. d. do sada. Mnogima, koji ste se odazvali na Glasnikovu molbu, posebno sam osobno zahvalio. Kojima to nisam stigao učiniti, ovim putem od srca zahvaljujem zajedno sa svojim župljanimi.«

V. TUDAN, župnik

Pomognimo koliko možemo kako bi jednoga dana ta umjetnički i divno građena crkva mogla zasjati u potpunoj ljepoti kao svjetionik na životnim putovima ovoga naroda prema vječnosti.

APOSTOLAT MOLITVE

»Molim vas da mi objasnite kako da se upišem u Apostolat molitve. Imam vjernog muža i majka sam petero djece i svi idu u školu. Živim sa svojom obitelji u strahu Božjem i ništa mi nije teško. Htjela bih da objavite u Glasniku svim majkama da uz molitvu nije teško biti majka.«

S. L. Busovača

Javite se pismeno na adresu: J. Antolović, 41000 Zagreb, Fratrovac 38. On će vam dati točne upute.

ZENA IZ NARODA

»Danas je ružno vrijeme pa sam uzela »Glasnik« i »Koncil«. Sve čitam i mislim: kako će nam dragi Bog biti dobar kad mi kao kršćani ne živimo po njegovoj zapovijedi? Koliko svega nevaljanoga ima danas na ovoj zemlji! Bože, kolike rastave, psov-

ke, kletve, pobačaji! Zahvaljujem se svim biskupima i svećenicima i svima onima širom naše zemlje koji su ustali protiv psovke, i kletve, i pobačaja. Neka ih prati Božji blagoslov!«

»Baka«, Jakšić

Iz cijelog pisma, napisanoga drhtavom rukom, očituje se Vaša duboka ljubav prema Bogu i narodu. Hvala Vam na ovom apelu preko Glasnika. Možda se još netko priključi Vašim molitvama »da se sve to zlo iskorijeni iz naše lijepo Hrvatske«.

STARI SVIJET

»Da starci i starice uz mognu naći svoje mjesto u društvu.«

Posljednjih godina pred Evropske zemlje postavlja se novi goruci problem, koji traži hitno i čovjekoljubivo rješenje.

Broj staraca i starica ubrzo raste. Evo nekoliko brojeva koji pokazuju kolik je razmjer onih koji su premašili 65 godina života.

Danska	11,66%
Grčka	9,5 %
Svedska	13,18%
Francuska	13,10%

Italija	10,26%
Jugoslavija	7,26%

Biblija gleda znak Božjeg blagoslova i u tome da čovjek ostari, da vidi djecu i umučad, da postane mudar i da napokon umre sit života. Da nekako ustane od života kao od dobrog stola.

Svima nam je zajednička dužnost da u tome pomognemo onima koji su već stupili u jesenje dane života. Ne smijemo dopustiti da se »zasite« života, nego da se kao do sita nauživaju svega što je Bog na stolu ostavio. Bez razlike je li

maio ili mnogo. I da se za sve zahvale.

Uvijek moramo probuditi kod njih pouzdanje da se i u najvećoj muci isplati još živjeti. A to pouzdanje oni lako izgube. Molimo se za njih da nauče mudrost života i priznaju stupnjeve života u kršćanskom svjetu.

Evo filozofije života dosljedne kršćanina!

»Gospodine, sjećam se prošlosti. Prolazim još jednom put svojih godina. Ne mislim na svoje uspjehe. Oni su sitni. Ni na dobro što sam učinio. Ono je lako prema bremenu propustata.

Mislim na dobro što si mi ti učinio, mislim na nj i zahvaljujem ti. Mislim na ljude s kojima sam živio, na prijateljstvo i na ljubav. Više sam toga primio nego što znam.

Mislim na svaki dan sreće, na svaku noć odmora, na dobrotu kojom si me darivao u časovima tjeskoće, krivnje i samoće.

Mislim na poteškoće što ih izdržah, na jad i muku kojima ne otkrih smisla. Tebi to stavljam u ruke i molim: Pokaži mi smisao kad susretнем Tebe.

Sjećam se, Gospodine, minulih godina. Moje djelo je nestalo, moj se snovi raspršili, a ti ostaješ. Daj da u miru ustanem i vratim se k tebi, jer sam ugleđao tvoju dobrotu.

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Kako bijaše na početku tako i sada i vazda i kroz svu vječnost.

J. Z.

Duhovno blago za Svetog Oca

BIVSI GENERALNI UPRAVITELJI APOSTOLATA MOLITVE p. J. SOLANO U SRDACNOM RAZGOVORU S p. J. ANTOLOVICEM

Molitva u obitelji bit će plodna i zanimljiva ako je po-vezemo sa životom čitave Crkve. Danas su Sv. Ocu Papi potrebne molitve, jer mora donositi velike odluke za sudbinu naše vjere. Neka se i naša obitelj priključi velikoj akciji skupljanja milosnoga blaga za Sv. Oca.

Članovi Apostolata molitve iz čitavoga svijeta, pa među njima i oni s hrvatskog jezičnog područja, sakupili su u godini 1975. veliko duhovno blago za Svetog Oca. Ono uključuje: svete mise, pričesti, duhovne pričesti, ispovijedi, časoslov, čitanje Svetog pisma, satove rada, učenja, djela kršćanske ljubavi, milostinju, žrtvice, razmatranja, pohode Presvetom Sakramentom, križne puteve, krunice, Andeo Gospodnjim, zajedničke obiteljske molitve i razna dobra djela.

Sve je to izraženo u brojkama, koje sežu na milijune. No daleko je važniji od svih brojki DUH kojim je to blago bilo prikazano za Svetoga Oca. To je duh ljubavi i poštovanja prema Kristovu namjesniku na zemlji. Tim se duhom uvijek odlikovahu članovi Apostolata molitve, svjesni da su dužni osjećati s Crkvom, kojoj u ime Kri-

sta na zemlji stoji na čelu Papa.

Duhovno blago predano je Svetom Ocu 23. studenoga na svetkovinu Krista Kralja. U ime Sv. Oca 9. prosinca zahvalio se za tu gostu ljubavi supstitut u Državnom tajništvu Svetog Oca, koji je pohvalio članove Apostolata molitve što svojim molitvama vrlo mnogo pridonose da se posvuda širi Kristovo kraljevstvo.

Članovi Apostolata molitve iz Italije priredili su hođače za svetkovinu Srca Isusova. Bilo ih je 4.000 iz svih krajeva te zemlje. Toga je dana Sveti Otac koncelebrirao s talijanskim biskupima, koji su imali u Rimu zasjedanje svoje Biskupske konferencije. Na kraju homilije Papa je rekao:

»Evo nam i čete Apostolata molitvelj! Radujemo se pozdravljajući je što je s nama sjedinjena u ovoj bi-

skupskoj i svećeničkoj koncelebraciji, tako da je i ona u Crkvi, s Crkvom i za Crkvu.«

Narodni tajnik Apostolata molitve u Italiji o. Giorgio Bettam predao je tada pri prikazanju duhovno blago Svetom Ocu što ga sakupiše članovi Apostolata molitve talijanskog naroda. Papa mu je na to odvratio:

— Imamo veliko pouzdanje u vas! Hrabro! Sjedinjeni smo s vama!

— Ove godine Središnjiča Apostolata molitve u Rimu traži da pošaljemo duhovno blago za Sv. Oca već do 15. svibnja. To će se blago predati Svetom Ocu u jedinstvu s 41. međunarodnim euharistijskim kongresom, koji će se od 1. do 8. kolovoza održati u Filadelfiji u Sjedinjenim Američkim Državama. Tema je euharistijskog kongresa »Euharistija i ljudi ljudske obitelji.«

Josip Antolović

U jesen 1975. godine otišao je u Australiju kao dušobrižnik za Hrvate župnik iz Male Subotice g. Ivan Jurak. Za kratko vrijeme u njemu je gospodina velika odluka: ako želim uistinu pomoći našim iseljenicima, moram ih potaknuti da sagrade sebi svoje hrvatsko gniazdo u dalekoj Australiji.

Hrvati grade crkvu Srca Isusova u Australiji

Neka bude svima poznato da, uz pomoć Božju i uz žrtve svih nas, kanimo graditi novu crkvu s društvenim prostorijama, a crkva bi bila posvećena Presvetom Srcu Isusovu.

Još nije konačno odlučeno na kojem će se mjestu graditi, jer to ovisi o Vašoj odluci. Ovih dana dobili smo načelnu suglasnost i odobrenje za gradnju od crkvenih i civilnih vlasti. Gotova crkva bila bi plod sloga svih hrvatskih katoličkih vjernika Brisbanе i čitavog Queenslanda.

Ovo je velika odluka, iz koje slijede djela: molitve, žrtva, rad i novčani doprinosi. No prava ljubav pokazuje se uvijek žrtvama. Zar nam to ne dokazuje probodeno Sreću Isusovo? Svi koji čitate ove retke znajte da je Sreću Isusovo jedini izvor Vaše sreće u vremenu i u vječnosti, jer je to Sreću naše pomirenje s Bogom.

Netko je pitao: koja je razlika između običnih vratiju i ljudskog srca? Odgovorio je ovako: vrata se otvaraju iznutra i izvana, dok se ljudsko srce može jedino otvoriti iznutra. Kome Ti hoćeš, tome otvorиш. Čak ni sam Bog ne želi činiti nasilje ljudskoj slobodi, jer Isus kaže: »Evo stojim pred vratima Twog srca i kucam.« Hoćeš li mu otvoriti, ovisi o Twom srcu.

Jedno je sigurno: ona koji može više otvoriti svec je Sreću Isusovu Sreću tačno zacijelo primiti više svjetlosti i mira. Upravo to je potrebno našim srcima koja su gladna ljubavi, istine i mira. Nije dosta moliti Boga da bude na našoj strani, kaže najveći genij nauke Werner von Braun raketni stručnjak za ljetenje na Mjesec, jer naše srce može biti u zabludi. Moramo ponizno moliti da mi smijemo stajati na Njegovoj strani, jer ćemo tada uvijek biti u Istini i Pravdnosti.

Kad je Abraham izdržao kušnju, jer je bio spremjan iz ljubavi prema Bogu žrtvovati svoga jedinca Izaka. Bog ga nagradjuje te mu estavlja sina na životu i po sinu obećaje veliko potomstvo, iz kojeg će se roditi Sin Božji, Isus Krist. Bog je daleko velikodušniji nego što to može čovjek biti ili zamisliti.

Budi i Ti velikodušan prema Bogu i Bog će biti prema Tebi, jer možda baš onda kad ni ne slutiš Bog će Tebe i Tvoju obitelj štititi od kušnje ili nesreće, koje bi te stigle zbog grijeha. Obećaj Bogu i daj svoj dar za gradnju tog svetišta Sreću Isusovu. Bog Ti neće ostati dužan. Sto obećaš, to i izvrši, jer se čovjek veže za riječ.

Ivan Jurak

Piše: Ante Katalinić

(10)

Što znači Marija meni, nama danas ?

**TEBI, TVOM BEZGRJES-
NOM SRCU, PREDAJEMO
I POSVEĆUJEMO NE SA-
MO CRKVU NEGOT I ČI-
TAV SVIJET**

Pijo XII

Cinjenica je da se Marijino Srce, makar mimo-gred, ipak spominje u E-vangelju. Sv. Luka piše: »A Marija je pamtila sve te događaje i razmišlja o njima u svom srcu« (2,19).

Već nekoliko desetljeća paralelno s presv. Srcem Isusovim štuje se i Bezgrješno Srce Marijino. I u obnovljenoj liturgiji, odmah poslije blagdana presv. Srca Isusova, slavi se blagdan Bezgr. Srca Marijina. Gospa uvijek uz Isusa, ali, razumljivo, uvijek u dužnoj podređenosti i ovisnosti o njemu.

Gospino Srce štovalo se i prije u Crkvi, ali se to štovanje osobito jako ukorijenilo po fatimskim porukama, počevši tamo od god. 1917. Utikalo se tako čvrsto u duhovno životno tkivo Božjeg naroda da ga ni ozračje nadošlog osporavanja nije moglo izbrisati.

Oslonac i ohrabrenje u štovanju Bezgr. Srca Marijina pružili su nam Pio XII. i Pavao VI.

Dana 13. listopada 1942. slavila se u lisabonskoj katedrali veoma svečano dva-desetpetogodišnjica fatimskih ukazanja. Tom prigodom, istoga dana popodne, na vatikanskom radiju javio se glas Pape Pija XII. Govorio je o Gospinu svetištu u Fatimi, o svjetskom miru, o Mariji, našoj Majci i Kraljici. Na kraju svoga govora posvetio je Pio XII. Crkvu i čitav svijet Marijinu Srcu. Eterom su zabilježile Papine riječi: »Tebi, Tvom Bezgrješnom Srcu predajemo, pružamo, posvećujemo ne samo svetu Crkvu nego i čitav svijet«.

Dana 13. svibnja 1965., dok je zasjedao Drugi vatikanski koncil, darovao je Papa Pavao VI. fatimskom svetištu, po osobitom privilegiju, zlatnu ružu. A na pedesetgodišnjicu fatimskih ukazanja, 13. svibnja 1967., došao je Pavao VI. osobno u Fatimu da se pomoli na mjestu Gospinih ukazanja.

Pod simbolom Gospina Srca štujemo Marijinu osobu, i to pod osobitim vidom njezine ljubavi prema Bogu i prema ljudima.

Jedna od osnovnih točaka fatimске poruke jest: predanje i posveta Bezgrješnom Srcu Marijinu. Tom posvetom na svečan način priznajemo stvarnost koja u nadnaravnom redu ionako već postoji: da je Marija naša Majka i Kraljica. Majčinstvo i kraljevsku vlast nad nama stekla je na početku djela spasenja, kad je na Božju poruku odgovorila: »Neka bude!«; stekla je to također pod križem, sudjelovanjem u Kristovu trpljenju. A mi, kad se njoj posvećujemo, obećajemo da ćemo biti njezini vjerni sinovi, da ćemo vršiti Božje zapovijedi, da ćemo u njoj s djetinjnim pouzdanjem gledati svoju Majku, Zagovornicu, Pomoćnicu, Zaštitnicu.

Očekujemo da će u ovoj hrvatskoj marijanskoj godini čitav hrvatski narod, u Solinu, na Malu Gospu, biti svečano posvećen Bezgrješnom Srcu Marijinu. Želimo da nam bude Majka i Kraljica. Čitavom narodu i svakom pojedincu. Nužno nam je potrebna njezina zaštita.

SUSRET MLADIH PRIJATELJA SJEMENIŠTA

Već nekoliko godina održavaju se susreti dječaka od šestoga do osmoga razreda u našim sjemeništima. S kojim duhom? S kojom svrhom? Kako se nastavljaju — reći će ovo pismo što ga je za Uskrs o. Knafeljc, duhovnik sjemeništa, upravio svojim mladim prijateljima.

Sigurno s pravom očekujes da Ti se javimo, kad smo ove ili prošle godine na susretima dječaka u sjemeništu sklopili ne samo poznanstvo nego i istinsko prijateljstvo. Vidimo to i po tome što su nam već stigle čestitke od pojedinih dječaka.

Bilo da se radi o odgojiteljima ili »šerifima«, vjeruješ li da se s radošću sjećamo svakog dječaka koji je sudjelovao u susretima, pa, prema tome, i Tebe?! Ovo je pismo također prva prilika da reknemo nešto i o posljednjem su-

sretu osmoškolaca, koji je bio prošloga siječnja. Pa o programu tog susreta, o predavačima, o međusobnim susretima i kontaktima s nekim svećenicima koji su nam ostali u zaista vrlo lijepoj uspomeni.

SAMO POLOVICA

Ne smeta nam što su neki dječaci posljednjeg dana, na oproštaju, i — prosuzili! A nije nikome naš kodilo niti to što je mogao sa sobom za uspomenu ponijeti i poneku nagradu zasluženu i osvojenu na jednom od brojnih natjecanja.

A kako pokraj svakog svjetla ima i sjene, tako je vjerojatno najveća sjena prošlog susreta bila u tome što nismo mogli na susret primiti sve dječake koji su se za nj prijavili. Zapravo — primljena je samo polovica od prijavljenih, jer pokraj sjemeništaraca nismo

mogli tolike smjestiti pod krov. Ipak velika većina onih koji nisu mogli biti primljeni bili su iz sedmog, šestog pa i petog razreda, a susret je bio namijenjen isključivo osmoškolcima. Zato za mlađe, kao i za sve preostale osmoškolce predviđamo novi — **Ijetni susret dječaka**. Već sada javljamo da predviđamo da će početi na **Petrovo**, tj. **29. lipnja navečer**, kad ionako mnogi svećenici, bogoslovi i sjemeništari putuju u Zagreb, pa mogu dopratiti i dječake.

VASA PISMA

Kad smo vam početkom siječnja pisali, bili smo ugodno iznenadeni odgovorima mnogih dječaka. Pisala su stizala ne samo od onih koji su već bili na susretima, nego i od njihovih kolega koji se zanimaju za

takve susrete. Neki su i vrlo vješto izvijestili što su na susretima ili u vezi s njima kod kuće doživjeli. Neki nam iznose i svoje poteškoće u vez s odlukom da se upišu u sjemenište. Neka najzanimljivija takva pisma predali smo uredništvu »Malog koncića«, pa su tamo bila i obavljena, dakako uz obavezno dopuštenje dotičnog dječaka i uz uvjete koje je on želio.

STO SE ZBIVA?

Vjerojatno pitaš što se sada zbiva u sjemeništu?

Posljednjih se dana prije svega mnogo uči jer blizu je školska sjednica sjemenišne gimnazije za treće tromjesečje. Prema tomu, i školska se godina bliži svome kraju, kad se dobivaju ocjene, koje ulaze u

po pet dinara po primjerku. Možda će koji primjerak i do Tebe doprijeti. Onda Ti vrijedi kao da si dobio ovakvo pismo iz sjemeništa bar 25 puta duže!

»SLAJDOVI«

U sjemeništu gledamo, ne baš rijetko, različite filmove. Ovih dana dakako o — Muci Isusovoj, pa o Uskršnju.

konačnu godišnju ili čak maturalnu svjedodžbu! Većikoj je većini stalo da budu vrijedni sjemeništari — gimnazijalci!

Bilo je i mnogo lijepih stvari koje smo doživjeli u prošla tri mjeseca. Kad bismo i njih htjeli ovde naredati, bilo bi potrebno napisati pravu malu kroniku. Nju ipak možemo naći u novom broju sjemenišnog časopisa »Ostvarenja«, koji ovih dana izlazi iz — ciklostila. Sjemeništari u njemu uvelike surađuju, a zatim ga i kupuju i također drugima nude

Također se neprestano popunjava i zbirka dijapositiva, ili kako kažu na TV-kvizu »slajdova«, među kojima su vrlo lijepi i oni što su snimljeni prigodom prošlog susreta osmoškolaca. Ako si bio i Ti tamo, vjerojatno bi se na kojoj od tih slika prepoznao. Za one koji to možda ne znaju moram spomenuti da to nisu slike koje se mogu naručiti, nego ćemo ih kod sljedećih susreta — projicirati na filmski ekran.

Puno Te i srdačno pozdravljaju tvoji **PRIJATELJI IZ SJEMENISTA**.

Ivan Knefeljc

Daj, Bože, zdravija!

jana. Kao da je samo vas još čekala da im dođete «u avliju».

— Ded uzmite kavu! Ded ručajte! Ded večerajte!

Uredila je jednu sobu. To je kao primača pa je uvijek drži spremljenu za goste. Djeca se redovito preko dana zadržavaju u kuhinji ili se bave poslom. Svaki se dan tu nađe nešto kuhanog, uvijek ima ko-

— Sto mislite, drži li snaša Marija Đambić iz Sirokog Polja pokraj Đakova na rukama svoje prvo ili drugo dijete? Ako je gledate po vanjštimi, pomicište: može biti i jedno i drugo. A uistinu je mali Josip — Ciril njezinu desetu dijetu. Pa i sada čeka prinovu.

Na sam Uskrs prošle godine bila je u tom malom selu večernja misa, kamo je došao đakovački biskup i krstio maloga Cirila osobno da dade priznanje tim hrabrim domorocima koji se ne boje života.

Uistinu ga se ne boje. O-tac Mijo radi na zemlji i kao noćni čuvar u poduzeću. Najstarija Kata, uz školu, pere i redi djecu. Marko, Stipo i Iva idu u polje sa svinjama, čiste staju. To je njihov posao. Pa i ovi najmanji čuvaju jedno društvo i — vesele se životu.

Uđimo malo u njihovu kuću! Ne bojte se, snašu Mariju ne ćete naći nabrusenu, nabrundanu, ljutu. Ona je uvijek vedra, nasmi-

lača za goste pokraj tolike djece. Prošle su godine adaptirali kuću, napravili staju, svinjac, štagalj i druge gospodarske zgrade. I uveli vodovod u kuću. Sad će instalirati i kupaonicu i stroj za pranje rublja. Sve će to biti uskoro gotovo. Snaša Marija uvijek samo govori:

— Daj, Bože, zdravija meni i mome Miji, i nek se mi volimo. Neka bude koliko Bog da, ja ću ih primiti i podići na noge. Do-sada smo bili zdravi, vojili smo se i poštivali, a neka se netko ne otepa za moju dicu. Ja i moj Mijo za njih ćemo se već pobrimiti.

A šta vele Sirokopoljci, Đambićevi suseljanini, koji žive u bogatom i naprednom slavonskom selu? Ni oni se ne boje djece! Ovdje nije rijetkost mlada obitelj s petero mlađih članova.

P. B.

OVO JOS NISU SVI TROJICA SU NA PASI SA SVINJAMA!

Dan zadovoljštine za pobačaje

»Pod utjecajem iskrene ljubeži i boli na jednom mi je sinula ideja o održavanju dana protiv pobačaja i psovki. Na sve s kojima sam se do ovog časa susreo, a prijeđlog su pročitali, ostavio je snažan utisak i apsolutnu opravdanost. Po tome zaključujem da stvar zaslužuje najveću pažnju i svestranu pomoć. Da će tako biti i kod VAS, u to ni najmanje ne sumnjam.«

S. K.

Strahota pobačaja, a napose kod našeg naroda, takvih je razmjera da se moramo pitati: Što ja kao kršćanin značim? Ništa?

Kad se pojavi kakva epidemija, liječnici rade neumorno, upotrebljavaju sva sredstva i nemaju mira dok bolest ne obuzduju, lokaliziraju i skrše. Slično bi moralni činoti kršćani u razbuktaoj epidemiji grijeha pobačaja i psovke kod nas.

Radi se i moli, to je sigurno, ali da je sve to malo i nedovoljno, potvrđuju žalosne činjenice. Još nešto! Ne čuje se da netko nešto trpi zbog vjere. Svaki se žuri da se što više naužije zemaljskoga blaženstva. A ipak je istina da ostvareno pravedničko trpljenje radi Božje postaje glavni i nepresušni izvor milosti Božje za onoga koji trpi, kao i za njegov narod. Da našem narodu nedostaje obilnija darežljivost milosti Božje, najrječitije govore neslavni rekordi:

1. Nigdje u svijetu toliko pobačaja.
2. Nigdje u svijetu manji natalitet.
3. Nigdje u svijetu tolike psovke.
4. Nigdje u katoličkom svijetu tolike mladeži bez nevinosti.
5. Nigdje u svijetu toliko crkveno-vjerskih trijumfalističkih proslava.

Bili bismo sretni kad bi ove tvrdnje mogao tko pobiti kao neistinite!

Da bismo pokazali da nas pobačaj, to najveće zlo našeg naroda stalno izjeda, učinimo bar nešto konkretno i što bi imalo svrhu da nas oko tog teškog problema permanentno (trajno) drži budne.

Ako smo, brinući se za tolike naše vjer-

ske preokupacije, uveli razne spomen-dane koji će nam dati pobudu da se oko tog dijela svestrano angažiramo, kao na pr. »Misijski dan«, »Obiteljski dan«, »Dan zvanja«, »Dan turizma« itd., zašto ne bismo mogli i za ovaj koji je gorućiji od svih?

Ovaj problem, uza sve ostalo, kao i drugi mora imati glavno obilježje: DAVANJE ZADOVOLJSTINE.

Zato predlažem da se PETA NEDJELJA KORIZME-GLUHA odredi kao dan zadovoljštine za grijehu pobačaja, i to tako da se u svim našim crkvama jednostavno obavi cijelodnevno (12-satno) ili poludnevno (6-satno) klanjanje pred izloženim Presvetim Sakramontom. Sav drugi program ove akcije: prigodni govor, razne prirede usmjereni protiv ovog zla i za njegovo liječenje neka proizidu od samog neposrednog dušobrižnika. Svaki od njih imat će pred sobom duhovno-moralnu specifičnost svojih vjernika i razmišljati kako je prvi od svih odgovoran za takvo stanje.

Svrha je: zadovoljština povezana s mnogostrukom akcijom borbe i pouke!

Ovu akciju na Gluhu nedjelju trebalo bi na isti način ponoviti na blagdan presvetog SRCA ISUSOVA sa svrhom borbe i zadovoljštine za grijehu psovke našeg naroda.

Sve je ovo samo opravdani »alarm«, poziv na uzbunu, jer voda u lađu prodire brzo i kužna zaraza spomenutih grijeha kršćana pretvara naš narod u »živo groblje«.

S. K., župnik, Zvečanje

»Ovo je bio dogadjaj za Đakovac«

Tako je više puta uskliknuo đakovački biskup Msgr. Cyril Kos na završetku svetih misija, koje su održane u tom lijepom gradu od 4. do 14. travnja ove godine. A kako i ne bi bio događaj?

— Prostrana katedrala bila je svake večeri ispunjena brojnim slušateljima, koji su bili očarani odličnim propovijedima o. Zvonka Majića i o. Ivana Lojne.

— Za tih deset dana podijeljeno je oko 15000 svetih pričesti, a koliko je mnoštvo pomireno u svestoj ispovijedi s Bogom, teško je izreći. Bilo je svećenika koji su do 70 sati dijelili pomirenje Božjem narodu. To znači po sedam sati na dan.

— Posebno se istakla đakovačka mladež. Na prvi sastanak mladeži došla su 92 mladića i djevojke, a na kraju misija bilo ih je 720. Kroz punih devet dana imali su svoj poseban program u osam sati navečer pod vodstvom najmladega misionara, isusovca o. Jure Bosančića.

— Već je davna tradicija da u Đakovu djeca ispunjavaju samostansku crkvu svake nedjelje. Ali sada su

djeца svaki dan dolazila u odličnom broju prije podne u 10 sati, a poslije podne u 5 sati, te odilazila svojim kućama da kao mali misionari pozivaju i šalju svoje roditelje na misije.

— Pričest je znalo dijeliti po devet svećenika uzduž prostrane katedrale. Biskup Msgr. Cyril Kos, neuromorni »četvrti« misionar, bio je na Veliku srijedu tako razdražan da je svima onima koji su se ujutro pričestili dopustio da još jednom prime svetu euharistiju.

Zašto su misije u Đakovu tako dobro uspjеле?

Ponajprije jer su Đakovčani ispunjeni Božjom blizinom, živeći u sjeni naše najljepše crkve. Osim toga, ove su misije izvanredno dobro bile pripremljene. Đakovački župnik g. Ivica Janeš sve je učinio da svaki Đakovčanin sazna da se u misijama radi o izvanredno važnoj stvari. Već tri

godine on je čekao te misije, a punu godinu dana trajala je neposredna priprava. Dao je tiskati krasan program, uputio je razna pisma roditeljima i mlađim bračnim parovima. Posebne je sličice dijelio za blagoslov kuća da se mole za misije. U zidnom kalendaru naznačio je tjedan misija posebnim žigom, da svи točno znaju vrijeme misije. Posebnu je brigu vodio o tome da se djeca i bolesnici pokrenu na molitvu i žrtvu za misije...

Drugi je razlog bio u ovom — a to su misionari posebno zapazili: izvaređna povezanost i zauzetost svih svećenika, časnih sestara i vjernika. Požrtvovnost biskupa, profesora dakovčke bogoslovije i svih drugih bila je tolika da se osjećalo kako je kod svih jedno srce i jedna duša. A slogan i složni rad Gospa je morala blagosloviti. Napose treba istaknuti ulogu bolesnih časnih sestara, koje su iz svojih postelja preko razglaša pratile propovijedi i bile oduševljene misionarevim poticajima: — Čujete li vi, starice bolesne, hvala vam za žrtve i

molitve! I dalje molite! Dura, pa ćeš u raj!

I konačno: sam program bio je idealno sastavljen i veo spretno vođen od samih misionara i njihovih brojnih suradnika. Na tri mjeseca se propovijedalo. Program je bio upotpunjeno živim filmovima. Pomogli su u njemu i mladi bračni parovi iz susjednoga grada i liječnik iz Zagreba. Tako se na mnogim linijama odvijao koordinirani posao, koji je imao svoj vrhunac u samoj katedrali na večernjem programu.

Dakovo je ovim misijama odlično proslavio Hrvatsku marijansku godinu.

P. B.

MOŽDA I MENE GOSPODIN ZOVE U MISIONARSKI STALEZ?

Na to pitanje nikome nije lako samome odgovoriti. Do jasnog odgovora najlakše i najpouzdanoje se dolazi u duhovnim vježbama. Od 21. lipnja uveče do 25. ujutro održat će se u Sjemeništu »Augustin Bea«, Zagreb, Fratrovac 38, trodnevne duhovne vježbe za dječake od VII. razreda osmoljetke pa na više. Tko želi s njima sudjelovati, neka nam se na vrijeme javi.

Za prijavu i obavijesti obratite se na adresu:

41000 Zagreb - Fratrovac 38
Sjemenište »A. Bea«

Banjalučka je iznenadila

Od 14. do 21. ožujka ove godine u glavnom gradu Bosanske Krajine održane su pučke misije u vezi s proslavom naše Marijanske godine. Najviše će nam reći o tim misijama činjenica da je župna crkva bila premašena za veliko mnoštvo koje je nagrnuulo da čuje Božju poruku. I zato su misionari, u dogovoru sa župnikom i biskupom, morali preseliti misije u prostoriju novosagrađenu katedralu.

Najviše nas je iznenadila odrasla mladež, koja je kroz punih šest dana dolazi u podjednakom broju: nešto preko pet stotina. Tko poznae prilike u tom gradu, morat će reći da to nije bilo bez posebne pomoći blažene Gospe.

Svete misije u Banjaluci odlično je spremio i organizirao gradski župnik Msgr Branko Zupančić, a vodili su ih isusovci iz Zagreba o. Pero Bulat i o. Jure Bosančić.

U petak 30. travnja izšao sam predveče na trg svetoga Petra, nadajući se da će naći koga iz naših krajeva. Setao sam oko jedan sat, no naši su još bili na putu, ili čak u domovini.

Konačno sam ušao u crkvu i došao do kapelice Pre-svetoga sakramenta. Ondje je sjedila jedna osoba u orno obućenu i nepomično gledala prema oltaru pred kojim govori vječno svjetlo. Pogledao sam je i odmah pomislio:

— Ovo mora biti netko od naših! To mora biti naša mama! Samo one zna-

BEATIFIKACIJA NAŠEGA BOGDANA

Novi hrvatski blaženik Leopold Mandić okupio je oko pedeset tisuća što Hrvata, a što Talijana i drugih katolika 2. svibnja ove godine oko Pape Pavla VI. Na kraju svoga govora Papa je spontano uzviknuo: »Svaka vam čast, Hrvati, što ste našem vremenu dali tako uzvišeni i tako čovječji izdanak vaše katoličke baštine.«

ju tako moliti ...

Mirno i sabrano uprla je svoj pogled prema Isusu i molila je skoro sama i jedina u velikoj crkvi pokraj onoga mnoštva turista, koji su značajno dolazili i odilazili ne zaustavljajući se pred Presvetim.

Simbolično je to za predvečerje proglašenja blaženim oca Leopolda Mandića! Naša žena — kasnije sam saznao da je to majka dvojice naših svećenika — došla je u Rim prije svega i iznad svega zato da se iskreno i srdačno pomoli. Za svoja dva sina, za svoje i naše velike nakane. Nije li ona upozorenje na prvi izvor naše baštine koja nam je dala novog Blaženika, na njegovu nezaboravnu majku Dragicu Carević? Na to nas upozorava sam blaženi Leopold: »Moja majka bila je žena izvanredne pobožnosti. Njoj dugujem na poseban način ono što jesam.«

BASTINA OCA LEOPOLDA

Tu smo baštinu produbili u Rimu već u subotu 1. svibnja, kad je u crkvi sante Marije Velike osječki kapucin Zvonko Pšag započeo, pred mnoštvom od dvije tisuće vjernika, stotinjak svećenika i jedanaest biskupa, našu marijansku pjesmu: »Marija svibnja Kraljice«.

Hrvatski metropolita dr Franjo Kuharić dao je toj baštini povjesno i životno opravdanje, pročitavši na početku slike Mise pismo, koje je osobno predao Svetom Ocu za vrijeme svećenosti na trgu svetog Petra prigodom beatifikacije:

»Sveti Oče, nosimo u duši neizbrisivo sjećanje na onaj svečani susret s Vašom Svetoušću prošle Svetе godine. Eto, stojimo opet s

novom radošću pred Vašom Svetoušću da ponovo izrazimo svoje duboko poštovanje, odanost i ljubav. Ovdje su hodočasnici Hrvati i drugi vjernici iz naše zemlje s kojima imamo zajedništvo vjere i građanskog suživota. Svi ovdje prisutni želimo u ime Crkve u domovini izraziti Vašoj Svetosti čvrsto zajedništvo vjere, nade i ljubavi. Vjere, jer se u Vašem poslanju kao Vrhovnog svećenika i nasljednika sv. Petra posebno nalazi dar nezabludevosti same Crkve. Stoga s Vašom Svetoušću dijelimo ljubav prema istini, brigu za istinu i borbu za istinu.«

Drugi elemenat naše baštine istakao je i naš kardinal dr Franjo Šeper:

»Značajan je ovaj trenutak! Na prvi dan Marijina mjeseca svibnja u hrvatskoj Marijanskoj godini, sastali smo se ovdje u najstarijoj i najvećoj Marijinoj crkvi grada Rima... U prvom redu došli smo ovamo da odamo počast Majci Božjoj. Kršćanstvo je neraskidivom vezom povezano s Isusom, ali je isto tako neraskidivom vezom povezano i s Marijom, Isusovom Majkom. I zato Marija ima svoje dolično i veliko mjesto i u svetoj liturgiji i u privatnoj pobožnosti katoličkoga svijeta... Mi smo ovo štovanje primili kao svetu, veliku baštinu od naših pradjedova. S pravom zovemo Mariju »Kraljicom Hrvata«.

Na toj baštini odmijahan je i othrasjen naš dragi

U SVETOJ MARIJI VELIKOJ SRDACNI ZAGRIJAJ DVOJICE EMINENTNIH LICNOSTI NASE CRKVE: kardinal Dr FRANJO ŠEPER i hrvatski metropolita Dr FRANJO KUHARIC

Bogdan, taj jednostavni i vjerni sin svetog Franje, koji je u krilu kapucinskog Reda izrastao do takve veličine da mu je 2. svibnja slika zapečala ispod balkona svetoga Petra u Rimu.

NA SVOM PRAGU

Jutro u Rimu 2. svibnja 1976. bilo je idealno. Ni previše toplo, niti hladno. Čovjek se ugodno osjećao među veličanstvenim kolonadama sv. Petra, koje su kao raširene ruke primale u svoj zagrijaj desetke tisuća ljudi. Zapravo smo vidjeli samo dvojicu uniformiranih ljudi, i to Švicarce, koji su zbog najnužnije počasti stajali sa strane glavnog oltara. Inače samo civili obućeni u bespriječorna crna odijela, po čijim se odlikovanjima na prsim i oko vrata moglo jedino opaziti da se u službi prefekture Papinske kuće.

Ljubičasta ceduljica, koju smo dobili kao ulaznicu za svečanu beatifikaciju, bila je čaroban štapić koji je sigurno otvaraо put naprijed do našeg mjeseta.

Mi Hrvati imali smo rezervirana mjesta za sjedenje. Treba priznati i zahvaliti ocima kapucinima da su nas dobro protežirali u Rimu kod ove kanonizacije.

Vidim ondje svećenika iz sarajevske nadbiskupije s njegovim Bosancima. Uhvatio je dobro mjesto. Zagrepčani pokraj Slavonaca, dalmatinske narodne nošnje opažaju se u prvim redovima, a među njima je i jaka grupa predstavnika Hercegovog i Boke. I Bu-

njevići iz Subotice, skupa s Istranima, osjećaju se zadovoljni. Tu smo svi kod kuće. U svom dvorištu. Na svom pragu. Na licima osjećaj zadovoljstva, mira i sreće. Neka se satovi na crkvi zaustave, jer nama Hrvatima dobro je biti ovde u sjeni kupole svetoga Petra dok iščekujemo najvećeg prijatelja našega naroda Papu Pavla VI.

On je došao polakim korakom, okružen padovanskim biskupom, zagrebačkim nadbiskupom drom Franjom Kuharićem, splitskim nadbiskupom drom Franom Franićem, riječkim nadbiskupom Msgr Josipom Pavlišićem, kotorskim administratorom Msgr Gracijom Ivanovićem i vrhovnim upraviteljem kapucinskog reda.

Iza pokajničkog čina obraća se Svetom Ocu padovanski biskup s molbom da Oca Leopolda proglaši blaženim. Papa odgovara:

»Udovoljavajući želji braća našega Jeronima Bertrignona, biskupa u Padovi i druge brojne braće u episkopatu, mnogobrojnih vjernika... Našom apostolskom vlaštu dopuštamo da se časni sluga Božji Leopold iz Hercegovog ubuduće naziva imenom blaženika, te da se njegov blagdan slavi svake godine tridesetog srpnja...«

Pljesak, pjesma »Slava Bogu na visini«, oduševljeno dočekale su veliku Blaženiku sliku, koja je toga časa otkrita ispod glavnoga balkona na crkvi sv. Petra. Radosno lebdi po-

nizni službenik Božji u zraku. S jedne strane slike vide se veličanstveni obriši crkve sv. Petra, a s druge karakteristični tornjevi s istočnjačkim kupolama. Skromni kapucin pretvorio se u veličanstvenoga diva. Metamorfoza najvišega dometa!!!

SVAKA VAM ČAST, HRVATI!

Sveti Otac započeo je svoj govor malo neobičnim tonom, iz kojega se zrcali, neposrednost i umutrašnje zadovoljstvo. Misleći vjerojatno na veliku sliku Blaženika, koja se jasno uzdižala iznad naših glava, Papa je rekao:

»Tko je to? To je otac Leopold, sluga Božji, iz Hercegovog. Prije nego je postao franjevac zvao se Bogdan Mandić. Rođen je 12. svibnja 1866., a umro u Padovi, gdje je, pošto je postao kapucin, proživio najveći dio svoga zemaljskoga života, što se završio u 76. godini 30. srpnja 1942.«

Evo i kratkog sažetka Papinog prigodnog govora, u kojemu je zapravo sve rečeno o našem Blaženiku, kako ga je iznio spiker Vatikanskoga radija:

»Sveti Otac je u svom govoru naglasio najznačajnije vrste uzornog lika novog Blaženika. Rođen na istočnoj obali Jadranskog mora, otac Leopold je uvijek sačuvao vjernu ljubav prema svojoj domovini, iako živeći u Padovi, nije mnogo manje htio dobro narodu u kojem

je živio vršeći svoju tihu i neumornu službu. U liku blaženoga Leopolda sažela se tako ljubav prema oba naroda slijevajući se u prijateljstvo i bratstvo što bi morao promicati svaki njegov štovatelj. Papa je istakao da je otac Leopold bio prava slika Isusova. Bio je nadalje preteča ekumenizma. Sanjao je, nagovještao i promicao ostvarenje savršenog jedinstva Crkve, iako u tom sam nije mogao izravno djelovati. Ali je osobita oznaka junaštva i posebnog milosnog dara kreposti za Leopolda bilo nešto drugo. On se prvenstveno posvetio služenju sakramenta pokore. Proslavivši ranim jutrom misnu žrtvu, on bi sjedao u ispjedaonicu i ostajao bi ondje kroz cij dan na raspolaganju pokornicima. Tako je on živio više od četrdeset godina. Otac Leopold postaje svećenicima poziv na službu toliko važnu, toliko odgojnju, tako neusporedivo duhovnu kakva je sakramenat pokore. Isto tako vjernicima, bilo da su revni, mlaki ili ravnodušni, doziva u svijest koliko je i za njih i danas, čak i više nego ikada, osobna i tajna isповijed nešto providomosno, neizrecivo vrijedno, kako je to za njih izvor milosti i mira, škola kršćanskog života, neusporediva pomoć na zemaljskom hodu prema vjećnoj sreći.

Papa je završio svoj govor riječima, koje će se često citirati na našim stranama: »Svaka vam čast,

Hrvati, što ste našem vremenu dali tako uzvišeni i tako čovječji izdanak vaše katoličke baštine.«

BLAŽENIK »PREKO REDA«

Kad sam se poslije beatifikacije vraćao u svoj stan, sreću sam jednog svećenika Filipinca. Nije trebalo mnogo, odmah mi je iznio ono što ga je žujalo. Ne bez zavisti, začudio se:

— Blaženi je Leopold umro 1942. godine, a već sada ga Papa proglašuje blaženim. Što je tu na stvari?

— Vas to iznenadjuje?

— Jako! I ja sam nosilac nekoliko »kauza« za beatifikaciju. Imam jedan slučaj mučenika za vjeru. Čudesu su se dogodila. Svoju krv prolje je prije dvjesti godina i — nikako da dođe na red. Vaš otac Leopold je preskočio mnoge. Mimo reda došao je do oltara. Pitam se što je tu na stvari?

Pokušajmo dati odgovor na to pitanje!

Ako pogledamo malo točnije njegove fotografije, vidjet ćemo da je bio skromna stasa: samo 135 centimetara visok. Zapravo kao patuljak. Tijelo mu je bilo krhkoo. Morao se naslanjati na štap kad je hodao, jer ga njegove iskrivljene noge nisu mogle nositi. Ruke su mu bile zgvrčene, a njegove boležljive oči trebalo je uvijek lječiti. »Uistinu nije bio lijep«, kako piše njegov životopis.

Treško ga je bilo razum-

jeti zbog krivog izgovora. Ako je nekako i mogao predavati patrologiju studentima, svojoj subraći, ipak nije uspio propovijedati ni čitati u javnosti. »Ja

BLAŽENI LEOPOLD MANDIĆ KAO mladomisnik

sam uistinu čovjek ni za što, smiješna izgledao, znao je za sebe reći u svojoj jednostavnoj poniznosti.

Venecijanski biskupi htjeli su ga imati kao ispovjednika na svojim duhovnim vježbama. Patrijarha

U SVECANOJ KONCELEBRACIJI SUDJELOVALI SU MNOGI SVECE-NICI

Petar la Fontaine ovako ga je — šaleći se — predstavio svojim drugovima u biskupskoj časti:

— Evo oca Leopolda koji ne vrijedi niti jedne parе!

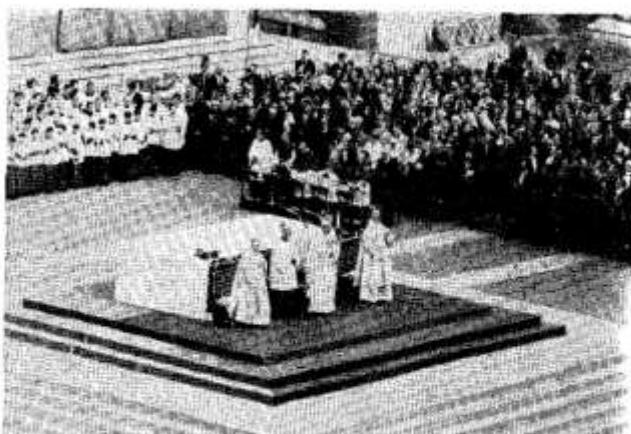
PRVENSTVO BITNOGA

Pa ipak, mnoštvo je trčalo k njemu opkoljivalo njegovu isповједаonicu, čekalo duge sate stepljivo da klečeći primi po njemu oproštenje, da se prosvijetli njegovim savjetima, ojači njegovim uputama.

Skoro četrdeset godina on je isповijedao trinaest do petnaest sati na dan. Dolazili su k njemu ljudi svakoga socijalnoga položaja: profesori i radnici, studenti i druga mlađe, vlasnici industrijskih poduzeća i namještencici, trgovci, vojnici i časnici. Pred njegovom isповјedaonicom susretali su seljaci, građani, svećenici pa i crkveni doslovanstvenici.

Taj priliv naroda povećao se poslije njegove smrti. Dvije stotine svezaka, svaki od tisuću stranica, ispunjeni su imenima hodočasnika. Čitava biblioteka zahvalnicima i, u isto vrijeme, ljudskih bijeda, materijalnih poteškoća, duhovnih kriza, tjelesnih trpljenja, obiteljskih tjeskoba, kriza svećeničkih i redovničkih zvanja. U jednom istom danu upisano je ime jednoga kardinala, nekog židovskoga novinara iz Pariza pa molitva gospode koja je prisjetila s Filipina.

O čemu se tu zapravo radi? S jedne strane svi navrni uvjeti za neuspjeh, a s druge strane tako velik životni i posmrtni uspjeh!

PAPA PAVAO VI. HTIO JE ISTAKNUTI VAZNOST OSOBNE ISPOVIJEDI BEATIFIKACIJOM NASEGA ZEMLJAKA.

Odgovor se nalazi — kako kaže fra Paškal Rywalsky, vrhovni minister kapucinskog reda — u tome što se on »orientirao u svom životu na ono što je bitno u kršćanstvu i u kršćanskom apostolatu«. Za blaženoga Leopolda nije bilo »dvostrukosti, ni pomunjne«. Znao je pravo procijeniti vrednote života. »Prema granicama svoje naravi prisvojio je upravo ono što je bilo najsvetiće i naj-

radikalnije u Kristovu Srcu: ostvariti volju svoga Oca i ljubiti braću ljudi da ih spasi.«

Duh Srca Isusova! To je tajna života blaženoga Leopolda! Uspio je svoje srce modelirati po Isusovu blagom i poniznom Srcu. Sve ostalo došlo je samo po sebi. Zato je i rekao na kraju svoga života: »Odmaraćemo se u nebu naslonivši svoju glavu na božansko Srce Isusovo.«

PRIKAZANJE DAROVA BILO JE VRLO SLIKOVITO OSOBITO ZEBOG ZAPAZENE NARODNE NOSNJE

Slika bez lažnog sjaja

CIM JE PAPA IZREKAO SVECANE RIJECI BEATIFIKACIJE, OSVANU- LA JE SLIKA NOVOGA BLAZENI- KA ISPOD LOĐE CRKVE sv. PET- RA.

Na posljednjoj stranici petog broja **Glasnika** možete vidjeti vrlo lijepu i uspjelu sliku bl. Leopolda Mandića. Napravio ju je renomirani akademski slikar i viši kustos Jugoslavenske Akademije umjetnosti u Zagrebu prof. Bruno Bulić. Osim toga, on je i član Papinske međunarodne Marijanske akademije u Rimu. Evo što on veli o svojoj slici:

»Zauzimanjem oca Nikole-Stanislava Novaka prihvatio sam se zadatka da naslikam lik oca Leopolda. Slika: ulje na platnu veličine 110 x 75 cm, potpisana u lijevom donjem uglu: Bulić. U kapucinski samostan u Osijek stigao sam 12. svibnja ove (1975.) godine. Ni slutiti nisam mogao da je to baš na rođendan našeg Božjeg Ugodnika. Sad sam prvi put u Osijeku. Srdačno i bratski dočekan od redovnika, isti dan sam uz pomoć oca Nikole napeo svoje slikarsko platno i počeo rad na slići.

Imao sam obilnu dokumentaciju u reprodukcijama i fotografijama, životopise i osvrte na taj izuzet-

no značajan lik malog, niskog uzrasta, podignite glave i visokog čela. Dobre plave oči sjetnog pogleda, s grčevitim rukama patnika. U više navrata bio sam prije tog mog zauzimanja hodočasnik u Padovi na njegovu grobu u crkvi kapucina. Tamo je još i njegova isповjedaonica, sobica gdje je on vršio svoju službu pomirenja između Boga i ljudi. Ja sam nastojao da dadem prije svega dobru sliku, čovjeka skromna, jednostavna i dobra, ali prožeta ljubavlju Duha Svetoga za Boga, njegovu Majku i svoju braću ljudi; Ujedinitelja po svojim molitvama i žrtvama za slogan

između kršćana. A pogotovo za zbljenje između katolika i pravoslavnaca.

Kao da je starac Zosim iz »Brace Karamazova« brat-blizanac našeg oca Leopolda-Bogdana Mandića! Ovdje bi trebalo primijeniti i riječi Pjesnika: »Nije velik, tko se velik radi...« Za čudo! Druga polovica prošlog stoljeća dala je niz velikana na različitim ljudskim područjima. Sjetimo se samo Henry de Touluse-Lotreca, Rodina, Menzela i našeg Meštrovića. Svi su oni u svojoj tjelesnoj pojavnosti bili slični, neznatni, često i neugledni, ali to više izdržljivi, uporni i jači po duhu.

Kao zrno gorušice, mali Bogdan prerastao je svoju dragu Hrvatsku, da bi Božjom milosti pomogao svima koji mu se obraćaju.

Strahovao sam da će taj zadatak biti pretežak za moje slikarstvo. Ali nisam dugo kolebao. Osjetio sam da će mi moj slavni i sveti Žemljak pomoći. Nastojao sam biti jednostavan i jasan. Bez izvještačenosti i lažnog sjaja, crtežom i bojom blizak siromašnjima duhom. Koliko sam u tome uspio, nije na meni da progudujem!

Ako posredništvom ove slike bude uslišana neka molitva, onda neka se to ne pripše mojoj umjetnosti, nego Dobroti Svermogućega Umjetnika i njegova zagovaratelja oca Leopolda te pomoći Kristove Majke Marije!«

Prije tri i pol godine si nula mi je misao: ne bi li bilo dobro i korisno od vremena do vremena sve naše dobročinitelje, prijatelje i znance izvješćivati o našem radu, posebno o radu s našom djecom? Ta se misao ostvarila. U rujnu 1972. godine krenulo je prvo naše cirkularno pismo na adresu koje su nam bile na dohvatu. S ovim pisom ulazimo u šesnaest opis jednog našeg djeteta.

NASA ZADACA

Svi bismo mi željeli biti sretni. Željeli bismo da i drugi, našom zaslugom ili bez naše zasluge, postanu sretni. Svima nam godi život, i to pun život. Svima nam je potrebno uskrsnuće, i tko mu se ne bi radovalo? Naša zadaća u raznovrsnim poslovima KARITASA i nema druge svrhe, već da pojedincima, obiteljima, bolesnima, nastrandalima, siromašnima, a napose na puštenoj djeci, pruži što više svjetla, nade, ljepež života — da svima već na ovoj zemlji pruži bar slutnju o radoći.

Svima bismo Veliki petak htjeli pretvoriti u Uskrs.

Priznajemo da je sav naš rad, pomognut od brojnih prijatelja i dobročinitelja, ipak malen i neznatan. Ali tješi nas istina, da smo u nekoliko godina našega rada osušili mnogo suzu, ublažili mnogo bol, pružili radost i sretnijeg života velikom broju ljudi, naročito novorođenoj i napušteenoj djeci.

SLIJEPI

Možda neće biti naodmet da spomenemo jedan mali

NE TREBAMO JE PREDSTAVLJATI: TO JE steta Jelena SPASITELJICA ZIVOTA MNOGOJ DJECI.

Karitasova djeca

događaj. Dana 14. ožujka o.g. upričili smo u Zagrebu u samostanu sestara uršulinki, susret slijepih i slabovidnih. Kad bi vam bilo moguće prisustvovati takvom susretu ili nakon susreta zapitati tu našu braću slijipe i slabovidne koliko je njima značio onaj susret i onaj dan, možda biste zaključili da KARITAS s ovako malim potezima čini velika djela.

LJETO

Od onoga što predviđamo ovog ljeta pred nama su tri značajna zadatka: 1. hođaće bolesnika i staraca u Mariju Bistricu; 2. ljetovanje mlađih invalida na

moru; 3. ljetovanju KARITASOVE djece na moru.

Troškovi će biti ogromni. Naglasak ne želimo stavljati na troškove, iako ih ne smijemo ni zanemariti. Nаглашавам našu ljubav i brigu kojom bar malo radoši želimo pružiti starcima, bolesnicima, invalidima i djeci koja su nam povjerena.

MALI PETAR

Početkom ljeta 1975. godine župnik iz župe Donja T. piše nam o slučaju jednog svoga župljana koga je, s jedanaestogodišnjom kćerkom i dvogodišnjim sinom, žena ostavila i otišla

u nepoznatom pravcu. Zupnik preporuča da u KARITAS smjestimo bar mlađe dijete, dvogodišnjeg Petra, dok se njegov otac nekako ne snade.

Po pravilu ne primamo djecu oženjenih ili rastavljenih roditelja, već samo izvanbračnu djecu. Ali taj nam se čovjek toliko smilje, shvatili smo da je kao mlad muškarac s dvoje malene djece u strašnoj muci, pogotovo kad ništa ne posjeduje, kad nigdje ne radi, da mu molbe nismo mogli odbiti. Evo što je toga dana, kad je svoje dijete Petra u KARITAS predavao na uzdržavanje, izjavio u zapisnik:

ZAPISNIK

»Moja žena je ostavila mene i djecu. Otišla je za drugoga. U mojoj sebi živi s drugim čovjekom, s kojim je vjerojatno i prije imala vezu. Oni dvoje sada idu za tim da unište naš kršćanski brak i da se poslije toga vjenčaju.

U Njemačkoj sam radio pet godina. Možda je i ta moja duga odsutnost razlog što je moja žena odlučila napustiti mene i djecu. Moja je želja i molba da mi dijete Petar u KARITASU ostane tako dugo dok moje obiteljske prilike ne postanu jasnije i bolje. A da li će to trebati dugo čekati, samo Bog zna...«

Uz ovo pismo prilažem vam sličicu maloga Petra. Uhvatili smo ga kako svira na glazbeni instrument bubanj. Kao da nam tim glazbalom želi doviknuti: »Cujte, ljudi, i mi maleni smo tu. I mi imamo pravo

na život. Poput sve druge sretne djece i mi napušteni želimo živjeti sretnim i bogatim životom! Hoćeće li nas pomoći?«

SEKINO PISMO

Možda ćete s radošću pročitati nekoliko rečenica iz pisma koje je 26. II. 1976. svojemu bratu Petru uputila njegova seka Zlata:

»Zdravo, dragi brate Pero! Poželjela te je twoja seka Zlata. Ja idem u peti razred osnovne škole. A ti se trudi da naučiš govoriti. Naš tata će ti sazidati lijepu kuću i dovest će te u Bosnu čim ja završim osam razreda. Majka nas ne voli. Da nas je vožila, ne bi se udala. Drage gospođe, dobro mi hranite mojega brata Peru. Mi ćemo njega dovesti kući kad ja malo narastem i kad budem znala kuhati i prati. Meni je tek 12 godina.«

OSAMDESETERO

Iznijeli smo vam tek malo iz života malog Petra. A mali Petar kod nas u KARITASU ima osamdesetero braće i sestara. To su tek oni za koje mi sigurno znamo. A koliko još ima takvih, malih i velikih, koji su žedni naše kršćanske ljubavi i pomoći?

Zar ne, dragi prijatelji, da će i vama Krist zasjati u ljepšem sjaju ako u svojoj dobroti nešto učinite da i drugi, napuštena djeca, bolesnici i starci, koji su blizu vas ili daleko od vas, osjeće radost ovoga života?

Jelena Brajša
KARITAS, Kapitol 31,
Zagreb

Pritisnut si i ti i twoja braća teškom nevoljom. Neimaština i bijeda vas lome i satiru. Kao da ste napušteni i od ljudi i od Boga. Nažalost, vi niste jedini s takvom sudbinom. Prije svega ostalog treba da vam rekнем da ne klonete i da se ne date utući: mlađi ste, rastete, prikupljate snage. Iskoristite ih složno i dogovorno! Sutra će biti bolje. Mnogi su iz sličnih okolnosti izašli kasnije dobro opskrbljeni ljudi. Proobili su se. Vjerujem da će tako biti i s vama. Sad je teško, ali ne smijete upasti u malodušnost, u očaj i zloga toga u nerad. »Pomozi si sam, i Bog će ti pomoći», kaže naša narodna.

Nadalje, treba da ispraviš svoj pojam o Bogu. Bog koji je »zakrpa« svakoj rupi, koji neminovno popravlja kad netko na zemlji bankrotira, koji liječi oca ako taj oboli, koji šalje kruha kad ga nema, pa posalje i meso i sir, salatu i kolače, koji popravlja kuću kad je na tome da se sruši, koji jednako prigodno čini premnoge stvari istoga tipa, znaj, takav Bog ne postoji! Takvoga Boga nema.

Ali ti bi očekivao da se Bog javlja i da zahvaća bai u trenutku kad se umnože sve nesreće što ih samo možemo pomisliti, kad padnu na leđa i na dušu iste obitelji, iste osobe. Umre mlad otac, umre mlađa mati, ostaje sedmero ili više djece — svi još u dobi kad si ne mogu pomoći. Nema nikoga da ih prihvati.

Recite mi treba li mladić koji je uvihek ljubio Boga da ga i dalje ljubi nakon smrti veoma mladog oca koji se brinuo za deset članova obitelji, ali koji je previše bio? Treba li ljubiti Boga i nakon smrti majke koja je bila toliko dobra, toliko duhovna, ali fizički preslabu i pretovarena dužnostima? Treba li da ga još ljubi premda živi u napola srušenoj kući gdje se gušiš od vrućine a smrzavaš od zime, gdje ima sedmero maloljetne braće koja neka se probijaju kroz život kako im vrijeme naneće bez ikakva odgoja i usmjerena?

Ja mislim da u tom slučaju Boga više nije potrebno ljubiti. Štoviše, ja mislim da je to jedini stvor na koji više ne treba misliti. U Evandelju se kaže da je Isus volio djecu i one koji su čista srca. Ali ja mislim da čista srca mogu biti bogati koji su svako jutro još u krevetu usluženi dobrrom kavom. Ipak, za razliku od moje braće uvihek sam vjerovao u Boga i sve do smrti mojih roditelja nikad nisam psovao. Sada mi je jasno da se Bog nalazi u nekom prostoru gdje za sebe sretno živi, pa ne može ili neće da se zanima za ono što se na svijetu događa. Njega ne zanima sedmero braće koji su, da bi uz mogli živjeti pasnjim životom, prisiljeni zakopati sve svoje talente; oni se neće moći školovati kao ni ja.

Recite mi vidi li Bog zaista sve to što se na zemlji događa ili mu je posve svejedno što je s nama ljudima?

Anto iz B.

Brine li se Bog za nas?

ti, odgoji, povede u život. Slično je kad umre jedini udovičim sin, kad nakon ne-položenog bitnog ispita propadnu sve šanse za život, kad nakon rastanka s vo-ljenom djevojkicom mlađi ne zna što bi započeo. Gdje je taj Bog koji ne zahvati. ne pomogne, što onda radi?

Moram ti reći, da, opće-nito govoreći, Bog ne zahvaća da bi izmijeno tijek nacavi i tijek stvari. Narav i stvari slijede svoje zakone koje je on u njih usa-dio. Bog redovito neće in-tervenirati onako kako ti misliš, jer je on već inter-virao i trajno interveni-ra. On nipošto nije negdje „u nekom prostoru“ za se-be. Naprotiv, on je tu u stvarnosti s nama u svemu, sve utemeljuje, svemu da-je da jest, da nastavlja bi-ti, da djeluje, da se razvija.

Njegova Providnost je ona ista kojom je stvorio svijet, otkupio ga, kojom svijet upravlja i u svijetu trajno radi. U svojoj Pro-vidnosti on daje značenje svemu onome što se događa u trpljenju i u odričanju, u patnji i u križu, kao što daje smisao i onome što se događa u radosti, za-nosu i oduševljenju.

Bog ne može neprestano mijenjati red stvarnosti ču-desnim zahvatima. Čudo je rijetka iznimka koja potvr-duje pravilo, a plod je du-boke vjere. Onaj koji ima vjeru može biti pomognut i čudom, ali ne smijemo očekivati da smo mi oni za

koje bi Bog imao činiti ču-desa, pogotovo ako smo svojim slabostima štota pokvarili. Očekujemo li da Bog uvijek zahvati popravljajući za nama ono što smo, možda, svojim grijesima, slabostima, nebrigom promašili i skrivili, time zapravo želimo da budemo lišeni svoje ljudske slobode, koja je ipak naše naj-uvišenije dostojanstvo.

Sigurno, sve to nije lako prihvati. Prije svega, ni-je lako razumjeti zašto Bog nije najprije garant pojedincu nego svih i zašto se u njegovu tajanstvenom planu u vodstvu svijeta i ljudi nalaze upravo nevje-rljatne kombinacije, veoma raznolike, najneobičnije, velikim dijelom nama neshvatljive, čak takve koje nam se pričinjavaju upere-ne protiv čovjeka.

Ono što treba da nas o-hrabri i podigne jest to da se ništa ne događa slučajno, pa dok ne možemo do-kučiti onaj duboki smisao koji Gospodin ima s ne-kim čovjekom, njegovim djelovanjem ili nekom obi-telju, nekim narodom, ne smijemo ipak očekivati ču-desa prema našoj želji. Mi smijemo, možemo i moramo Boga moliti da nam po-mogne kako bismo dotične teške životne situacije, iako ih ne razumijemo, prihvati-li što smirenje i sa što većim predanjem pa tako iz njih izvukli koristi, jer je upravo Bog onaj koji se u svakoj situaciji nalazi, koji

svaku situaciju poznaje, ko-ji ne može nikad željeti nešto zlo.

I, ako želimo izreći ljud-skim jezikom, Bog duboko žali što tako često »dirgot-ni uzroci« uzrokuju zlo. Čovjek urokuje zlo, možda ne htijući: previše piše jer je utučen i pritisnut životom ili jer je slab, a vino je za-vodljivo; prekomjerno ra-di jer nije dovoljno odmje-rio svoje sile ili jer ga tje-ri ambicija; premalo stu-dira i padne na ispitu jer je teško prisiliti se... Mo-že li Bog biti »kriv« za te postupke ljudi? Ta on im upravo daje sposobnosti i nuka ih da čine protivno, u skladu s ljudskim dosto-janstvom i životnim zadaci-ma.

Tako se ponekad čini kao da Bog ne mari za dotično-čovjeka u teškoj situaciji, da nema ni pojma o ono-me što se na zemlji događa, da je negdje »izvan« i »iz-nad« ovoga svijeta u nedokučivim sferama, sam u sebi sretan bez obzira na nas ljudi, njegovu djecu, dok zaboravljamo da je taj Bog »u« svijetu, »u« ljud-skom srou, ali to srce da može mnogo toga pokvariti svojim samovoljnim ne-dgovornim ili nedovoljno od-govornim slobodnim djelo-vanjem.

Piše: Tonči Trstenjak

Boris je iskečio iz vlaka

Ne mogu zaboraviti svoj posljednji susret s Borisom. Koferi su već bili zapakovani kad sam ja ušao u njegovu sobu. Ležali su neuredno na podu. Boris je sjedio na krevetu, naslonjen na ruke, čije su mu košutnjave šake pokrivale lice. Gledao je u pod i nije podizao glave kad sam ja ušao.

— Mislio sam da te više neću naći kod kuće, rekoh odmah s vratiju, ali sam svejedno pošao. Želim te pozdraviti.

Podigao je polako umornu glavu i zakrvavljenim me očima pogledao kao nekoga tko je došao da mu zasmete u trenucima koje nije mogao dijeliti s drugima.

— Još sam ovdje. Čekam prijatelja koji mi je obećao svojim autom odvesti stvari, reće umornim glasom.

Sjeo sam na prašnjavi stolac uz njegov radni stol. Nisam znao kako bih dalje nastavio razgovor. Borisa sam cijenio kao poštenu čovjeka, marljiva i iznad svega kao čovjeka koji je imao srca. Uz to što su škola i studij za njega bili igrarija, on je bio skroman i rado bi pomogao svakome tko bi njegovu pomoć trebao. Da budem iskren:

Boris mi je pomalo bio neki ideal i uzor, ali ne samo meni. Zato me je to više iznenadila vijest da napušta svoje redovničko zvanje u kojem je proveo znatan dio svog života.

— Onda, rekoh okljejavajući, vidim da si se zaista spakovao. Odlaziš za stalno?

— Odlazim, stvarno odlazim. Tebi sam to trebao reći već prije, ali nije bilo prilike, reče gledajući u pod pred sobom s licem koje je sakrio košutnjavim prstima šake.

— Cuo sam pričati. Isprava nisam vjerovao. Mislio sam da su to priče.

— A ne, ne, nisu priče, reče podigavši pogled prema meni. Idem jer mi je dosta svega. Ne mogu ostati protiv svoga uvjerenja. Dosta mi je nošenja maska. Odlučio sam da odem, da promijenim život. Sve ovo nema više nikakva smisla.

Ustao je naglo i stao pred prozor. Proljeće se naslučivalo u tek propupalim granama drveća u parku. Viđao sam da su mu odjednom zasmetale ruke. Turnuo ih je u džepove od hlača.

— Teško mi je sve to razumjeti, rekoh nakon kratke i neugodne stanke. Svi smo te voljeli i tvoj nam je odlazak zato to teži. A govoriti o besmislu svega onoga što ti je kroz cijelu mladost bio ideal za kojim si svjesno išao, to ne mogu razumjeti. Nekako, nekako mi se čini da tu nema nikakve logike.

— Život nije logika, u-

padne mi u riječ, naglo se okrenuvši prema meni. Život je nešto što teče, što se neprestano mijenja. Život zahtijeva stalnu prilagodbu situacijama koje nailaze. To je stalna borba sa smislim i besmislim, stalan izbor. I tu se čovjek ne smije okameniti i zatvoriti u umjetni prostor. Treba se na vrijeme prilagoditi situacijama koje nailaze, inače te život pregazi i ti ostaješ žalosni autsajder bez šansi da više išta značiš u životu.

— Da se svijet mijenja i donosi uvijek nove situacije, to mi je jasno. Ali principi ostaju.

— Kakvi principi?

— Principi na kojima smo taj svijet sagradili, principi zbog kojih smo konačno i mi ovdje. Stalni i vječni principi...

— Ah, ah, mani se toga! Nema stalnih ni vječnih principa. To je besmislica, u koju sam i ja vjerovao dok nisam shvatio u čemu je stvar. Dok se Crkva drži nekih svojih principa koji nemaju temelja u praksi, dotle će biti na rubu zbijanja, osuđena da životari i da jednoga dana nestane.

— Tko? Crkva? — upitao sam iznenadeno.

Izvadio je desnu ruku iz džepa od hlača i uprviči prstom na mene reče sa sigurnim smiješkom na usnama:

— Znaš što ću ti reći? Nekad sam i ja bio kao ti. Vjerovao sam u te nepostojecje vječne principe. Onda sam došao do zaključka da su oni barijera koja ne služi ničem drugom nego kon-

zorviraju svijeta, zaustavljanju njegova razvoja. Kad je svijet to shvatio, pojavio je naprijed i danas je već na Mjesecu. Tko zna gdje će mu biti kraj? A Crkva, ona je zaostala za svijetom, obasipajući ga najprije osudama, pa onda opomenama, a sada već i pohvalama. Ali to joj neće pomoći. Ostala je na rubu društvenih i političkih zbivanja. Još jedan korak i... Tko zna gdje i kada će završiti? Zato sam odlučio da iskačem, da na vrijeme iskočim iz vlaka koji juri u provaliju i sve vuče za sobom.

Sjeo je ponovo na krevet i pružio obje ruke prema meni da mi uvjerljivije protumači situaciju i svoje iskakanje iz vlaka koji juri u propast.

— Cuj, reče smirenijim tonom, Crkva je povijesna i društvena tvorevina, koja je nastala pod određenim povoljnim uvjetima. Znala se prilagoditi situacijama i uhvatiti konce svjetskih zbivanja u svoje ruke. Kad je postala moćna sila, važan činilac društvenih i političkih zbivanja, ona se konzervirala, narcisoidno se diveći sama sebi. U trenutku kad se uspavala došli su drugi i preoteli joj konce vlasti i moći iz ruku. Od tada ona je u dekadenci osuđena da jednoga dana nestane. A taj dan i nije tako daleko. Shvaćaš sada zašto iskačem iz ovog vlaka?

— Ne, ne shvaćam. Shvaćam samo to da ti nije savsim jasna teologija Crkve.

— Misliš da mi nije jasna? Jasna mi je, ali više

ne vjerujem u nju. Čovjek je danas sloboden. Što više bude napredovao u znanosti, to će se više oslobođati svega što ga je slijalo da ne napreduje. On danas ide svojim putem. Crkva to dugo nije shvatila. Zato je potisnuta na rub. Statistike neminovalo pokazuju da je Crkva na svim razinama u agoniji. Ima li smisla onda ostati i spašavati bolesnika kome nema više pomoći?

— Nema, rekoh potvrdio.

— Eto, vidiš, zato ja iskačem na vrijeme.

— Želim ti mnogo sreće. Ja ostajem.

— To je tvoja stvar. U to ne ulazim.

— Sve ovo, Borise, što si mi malo prije pričao već sam toliko puta čuo da mi je dosadno slušati. Ti misliš da si otkrio Ameriku, a ona je već davno otkrivena. Prije tebe ovako su govorili pred dvije stotine godina vode francuske revolucije. Kasnije je te priče ponavljao glasoviti Emile Zola. Poslije njega je Nietzsche pjevao requiem umirućem Bogu. A danas njihove mudrosti ponavljaju svi oni koji su zamjenili Boga Oca sa svojim matim kumirima. Samo mi se čini da su napravili slabu trgovinu. Nisam baš toliko oduševljen svijetom bez Boga, i logično bez Crkve, kao ti. Ti zbrajaš brojke i mudruješ nad statistikama, a ne vidiš da iza svake od tih twojih brojki stoji konkretan čovjek, čovjek u svim svojim dimenzijama, koje nisu brojke. A taj konkretan čovjek, koji

je za tebe brojka, nipošto nije sretan u svijetu koji mu je ponuden i u kome mora živjeti.

Borisova se glava ponovo spustila u šake, a pogled mu je ponovo pao na tlo. Sutio je kao čovjek koji nije baš najsigurniji u sebe.

— To što je Crkva na rubu društvenih i političkih zbivanja, to neka te ne zabrinjava. Ona i ne pripada sasvim ovome svijetu. Možda je bolje ovako na rubu, kako ti kažeš. Njezin je posao da nastavi misiju Učitelja Isusa Krista u ovom svijetu, da bude svjetlonosna nade, vjere u budućnost svijeta i čovjeka, da se trudi oko izgradnje novog, ljepšeg i radosnijeg svijeta. I Isusa Krista su nekada otpisali i izbrisali iz registra živih. A Crkva oduvijek vjeruje da je On živ i da je On njen duša, njezin život, njezin početak i kraj. Zato se Crkva nikad nije plašila budućnosti.

Za to treba vjera, znam. Ti si je izgubio, zabavljen svojim brojkama, nažalost. Nisam baš siguran da će ovaj svijet biti sretan što si prešao na njegovu stranu i da će biti bolji jer si ti u njemu.

***

Nisam nikada više susreo Borisa. Znam samo da se ubrzo oženio i da je činovnik u nekom uredu. Nije mi poznato koliko je sretan u novim okolnostima. Ja mu želim mnogo sreće. I još mu nešto želim: da ponovo nađe vjeru u živog Isusa Bogočovjeka i da završi na Njegovu milosrdnom Srcu.

Sjećam se njegovih zadnjih časova. Gledao je u nas, dugo piljio, kao da bi htio nešto reći. Stajao sam bez riječi kao da sam onijemio. Činilo mi se kao da stojim uz pakao jer je u neni bila prava zbrka misli i osjećaja.

Zamalo je klonuo. Oči su mu se zamutile. Nastupila je smrtna borba. Kako bolna i mračna borba bez okrepe vjere, bez riječi mira, bez Raspetoga, koji bi mu osladio posljednje časove i sretno ga poveo na zadnji put. Jedan rođak reče:

— Zovite župnika neka obavi svoj posao!

Ali mu majka umirućega odgovori: — Kakav župnik, pustite ga, nek tako umre! Neće ga valjda župnik ozdraviti?

I umro je tako, na taj način, kao od hica. Nijedna ga zraka svjetla i oproštenja nije otpratila do groba. Umro je bez poputbine.

Vidjeh ga na održu: nepokretan, blijeđ, hladan. Lice je poprimilo izraz potpune ravnodušnosti, kao da se, prešavši granice ljudske bijede, ne brine za ono što je ostalo ovdje.

Ostao sam uz mrtva prijatelja dva sata. Što sam radio? Mislio sam i plakao nad taština svoga života, nad svim beskorisnim ljudskim brigama, koje moraju bijedno završiti u posljednjem času ovoga života... Toga časa došle su mi na pamet jedna po jedna, kao u filmu, sve prijavštine, koje smo počinjali, svi grijesi... Mislio sam: gdje je sada moj prijatelj? Zar je moguće da je tako bijedno sve

Novi dani

U liku mladoga Žarka mnogi će naći sebe. Ako se prepozname u grijehu, naslijedujte ga i u njegovu povratku Bogu. Čuvajte se onih »prijatelja« koji su vam često prvi neprijatelji. Pogledajte dobro kakav je, koji put, njihov svršetak...

svršilo? Gdje će biti? Možda me čuje, možda me vidi.. Ne znam kako, ali sam se tada sjetio stvari koje sam kao dijete čuo u crkvi; dobre duše idu u raj, a zle u pakao... Da li je moj prijatelj bio dobar ili zao? Zar je u paklu? A postoji li uopće pakao? Ako ne postoji, onda evo ovako svršava život... kao dašak vjetra, koji prođe i ne vraća se. A ako ipak pakao postoji? Sjetio sam se strogih riječi onog svećenika, koje mi je on rekao u mojoj kući, držeći me za ruke. »Pakao, kazna, Bog, pravda, sud, smrt...!« Sve te riječi bile su tu pred mnom utjelovljene u smrtnoj ukočenoštiti.

Pao sam na koljena kao da me je pritisnula neka tajanstvena sila. Razmišljao sam. Suze su me čistile jer sam osjećao da mi srcu, prepunom bolesti, biva lakše.

Sprovod... Lijep, sunčan travanjki dan. Dva svećenika, i vrlo mnogo cvijeća

kao na sprovodu bogataša. Taština ga je u grob otpričila. Sjetih se krađe cvijeća na groblju. Ta me je misao gušila. Gledajući raskoš sunčeva sjaja i azurno nebo, mislio sam u sebi:

— Ti, prijatelju, nećeš više uživati ovaj život, ovo sunce. Sve je svršeno. Pa i za mene ćeš ostati tek davanja uspomena. U tom grobu, malenu i tijesnu za tvoju živahnost, provest ćeš tko zna koliko godina, napušten od svih, zaboravljen, osamljen i tužan. Zima će te pokriti snijegom, prat će te jesenje kiše, proljeće će se smijati na tvome humku, no za tebe je sve prošlo. Malen ti je bio grad, jer si imao neobuzdanu želju za neobičnim doživljajima. Sad ćeš se morati zadovoljiti sa dva pedlja zemlje. S tobom je sada sve svršeno! Neću te više vidjeti. Taj križ, koji se ustobočio na putu moga života, naglo me je zaustavio da ne srnem u propast.

Osjetio sam da bi se morao sabrati, razmišljati o svojoj prošlosti.

Bilo mi je oko 16 godina. Tada je isčezla moja lakoćnost i površnost. U me ne je ušao nemir. Počeo sam razmišljati. Nisam naložio počinka. Koliko besanih noći... To se Gospodin postavio pred moju dušu i dao mi omrznuti ono u čemu sam prije uživao, da me pripravi na plemenitiji i dostojniji užitak.

Sve sam to čuvaо u sebi, u svojoj nutritini. Bio sam ljubomoran na svoju bol. A to mi je zapravo samo otežavalo i povećavalo muku. Da sam se povjerio kojoj dobroj duši, zacijelo bih se bio odmah smirio. Morao sam povjeriti sve barem majci. Nu, studio sam se pred samim sobom.

Jednoga dana, kad sam

se vraćao iz škole, a bilo je poslije podne, ušao sam u kapelicu sestara u gradu. Kao da me je na to nagnula neka nevidljiva ruka. Ugodna polutarna ovijala je oltar i polulukove. Nije bilo nikoga. Iza rešetki sestre su pobožno pjevale. Oh, kako je taj pjev lako i slatko prodrao do moga srca! Pao sam na koljena, sakrio lice dlanovima i ostao sam tu nijem, osjećajući nebesku slast, koja mi je tako blažila bolno srce. Od cijelog pjevanja što sam ga tu slušao i proživiljavao upamtio sam jedan stih, koji neću nikada zaboraviti, jer je u njemu sažeto čitavo moje obraćenje...

»Možeš stupati po lavovima i zmijama ljudicama, gazit ćeš i zmajeve.« (Ps. 90)

Nisam molio, nisam ni

mogao moliti, nisam znao kako bih molio. Molitve iz djetinjstva bio sam zaboravio, ali u toj osamljenosti i sabranosti osjećao sam se tako ugodno da sam zaželio da stalno tu ostanem. Osjećao sam Boga. To je sve.

— O Bože, daj da uto nem u Tvojem milosrdju, koje je šire od oceana i nježnije od majčinskog srca. Na svakom koraku moga prošlog života prepoznam Tvoja prisutnost. Ti si me bijedna vodio. Dopustio si mi da okušam svu gorčinu zla, da bih se, umoran od grijeha, približio k Tebi, koji si sama Svetost i Cistoća. Neka si blagoslovjen, Gospodine Isuse, za veliku strpljivost kojom si me privukao na svoje presvete Srce, kao što je otac razmetnoga sina privukao u svoj zagrljaj.

E. R.

Poziv katolicima Zagreba i okolice

PSOVKA se utikala u tkivo našega grada. Na ulicama, u kućama i stanovima, novogradnjama i mjestima rada i zabave u Zagrebu diže se neprestano strašan dim pogrdivanja svega što je Božje i sveto.

Nedavno smo pročitali podatak koji nam tijera strah u kosti: na području današnje općine Novi Zagreb prosjek POBACAJA iznosi 1,24 po ženi.

Da Božjemu Srcu pružimo bar nekakvu zadovoljštinu, održat će se u Hrvatskom narodnom svetištu Srcu Isusova VELIKI TJEDAN ZADOVOLJSTINE ZA POBACAJE I PSOVKE GRADA ZAGREBA.

U nedjelju 20. lipnja, navečer u 19 s., zagrebački pomoćni biskup o. Mijo Škvorc upravlja ZAJEDNIČKIM APELOM na molitvu i žrtvu.

Svakoga dana u isto vrijeme ozbiljan vjerski program uz sudjelovanje eminentnih naših propovjednika, pjevačkih zborova, filmova i prigodnih priredbi.

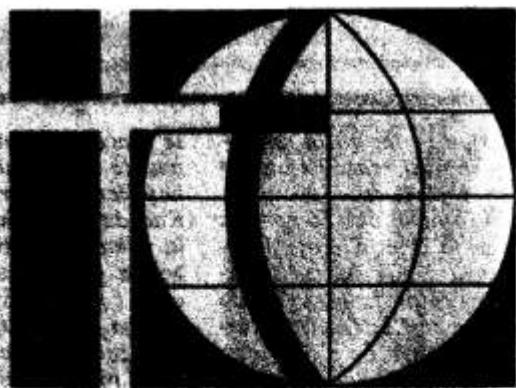
Svakoga dana u bazilici Srca Isusova prilika za ispunjaj i pričest kao priprava za blagdan Srcu Isusova, kad će hrvatski metropolita dr Franjo Kuharić održati svečanu otprošnju Hrvatskog naroda.

U subotu 26. lipnja zajednička naknada Prečistom Srcu Marijinu, a u nedjelju 27. lipnja SVEĆANA OTPROŠNJA kod svete Mise u 10 s.

PRIDRUŽITE SE I VI NASOJ ZAJEDNICKOJ ZADOVOLJSTINI U SVETOJ MARIJANSKOJ GODINI!

MISIJE

Ureduje: JURAJ GURIC

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

MIŠIJSKE SJEVERNE EVROPE

Zivimo u doba velikih seoba. Uzroci su im političke i ekonomске prirode. Ovi posljednji nagnali su u pečalbu tisuće radnika i radnica. Našu pažnju u ovoj misijskoj nakani privlače napose oni radnici katoličke vjere koji podoše na rad u protestantske zemlje sjeverne Evrope. Broj katoličkih vjernika u tim zemljama bio je tako malen da se dolaskom stranih radnika čak upeterostručio. Svima tim ljudima, ukoliko su vjernici, potrebna je duhovna pomoć. Njih bi u Švedskoj bilo oko 100.000, u Norveškoj 7.000 i u Danskoj 13.000. Pastorizirati te ljude prilično je teško jer su, osobito u Švedskoj i Norveškoj, silno raspršeni i rastavljeni velikim udaljenostima. Problem je tih vjernika i jezik i narodna pripadnost. U Danskoj, na primjer, ima katolika iz 40 naroda.

Spomenute zemlje sjeverne Evrope visoko su razvijene i bogate, ali su zahvaćene sekularizacijom i vjerskom ravnodušnošću. To nepovoljno utječe na vjernike iz zemalja s duboko ukorijenjenim katoličkim predajama. Pastoralni rad, za razliku — na primjer — od Savezne Republike Njemačke, u skandinavskim je zemljama otežan i time što tamošnje biskupije nemaju dovoljno ustanova koje bi mogle pomagati pastvu stranih radnika. One same boluju od nestašice svećenika, redovnika, redovnica i apostola svjetovnjaka.

U skandinavskim zemljama ima i naših hrvatskih radnika. Među njima je, hvala Bogu, u Švedskoj organizirana redovita pastva u 5 centara, u Norveškoj u glavnom gradu Oslu te u Danskoj, također u glavnom gradu. Kad bi katolici strani rad-

nici i njihove obitelji bili izgrađeni, mogli bi postati kvasac i nada za budućnost katolizma u tim zemljama.

Naše će se misijske nakane sve više baviti i problemima koji se tiču ne samo tradicionalno misijskih kontinenata već i Evrope i Amerike. Danas je zapravo čitav svijet jedno veliko misijsko područje, u kojem Crkva stoji pred ogromnim problemima. Traži se mnogo vjere, idealizma i požrtvovnosti da bi ih mogla rješavati. Apostolski molitve treba da je u tome velikodusno pomažemo i molitvom i žrtvom a prema svojim mogućnostima i materijalno. Naš osjećaj za Crkvu treba da je uvijek otvoren prema svim njezinim poslužitim. Mislim da bi Crkva danas mnogo bolje stajala i napredovala kad bi svi njezini članovi bili svjesniji svoje odgovornosti, ali i svojih mogućnosti apostolskoga zaleta.

Josip Antolović, DI

RADOŠNI SU JER SU DOBILI RIŽE I UTAZILI GLAVU

Po prvi put smo dobili pismo od naše misionarke sestre Stefanije Mlketinac, koja djeluje u misijama u Indiji od 1939. godine. Još očekujemo pismo njezine rođene sestre Zdenke. Nadamo se da ga nećemo uzalud čekati.

GLAS IZ SIMLE

Simla, 4. travnja 1976.

Ni sama ne znam gdje da započem. Najprije moram reći da mi hrvatski zadaje poteškoće, a drugo, što da vam opišem, jer sam, eto, sve ove godine provela u razrednoj sobi.

Domovinu sam ostavila u siječnju 1939. godine. Nakon nekog vremena poslala sam članak u Palmotićevu ulicu pod naslovom »Moji dojmovi«. To je bilo tiskano u »Kataličkim misijama«. Poslije toga došao je rat i pismene veze s domovinom prestale su kroz niz godina, a time se kod mene i upotreba hrvatskog jezika stalno smanjivala. A što je najgore, uopće ne čitam nikad ništa na hrvatskom jeziku, pa nije ni čudo da se njime ne služim kako bi trebalo.

Kako sam ranije navela, uviјek sam u razrednoj sobi i poučavam matematiku u višim razredima. U ranijim godinama bavila sam se i risanjem i bojenjem, ali ti predmeti trebaju mlađe oči. Zasad još poučavam veće djevojke u izrađivanju »mekanih dječjih igračaka«, najviše raznih životinja. To je velik užitak za spretne učenice, kao i za njihovu nastavnici. Mnoge to prihvate kao svoj hobby, no vještete ruke okrenu to i u komercijalne svrhe pa omoguće sebi životnu zaradu.

Ovo je golema zemlja i upravo vrvi ljudskim mravima. Svako mjesto, malo ili veliko, ima brojne škole, neke privatne, a druge državne. Nešto izvanredno je izaći rano na ulicu ili na manje puteve tih mje-

sta; svugdje se vidi ista slaka: bezbrojna dječja s torbama knjiga kreću prema svojim školama. Obično se prepoznaju po uniformama.

Polja se bijele usjevima, ali nema dovoljno radnika za žetvu ...

Prilažem ovdje jednu fotografiju, snimljenu za vrijeme naših (moje sestre i mojih) praznika što smo ih zajedno provele. Baš se spremamo van da kupimo neke potrepštine. Kako je to velika zemlja, tu su i udaljenosti velike. Nije baš da čovjek ne bi mogao i pješice doći do trgovackog centra, ali za to bi potrošio previše vremena, koje može korisnije upotrijebiti. Na slici se vidi fijaker zvan »rikša«. No ovaj je ugrađen u tricikl, koji vozi ne-pismen čovjek. Taj čovjek nije nikad išao u školu. Ipak mu se vidi radost na licu i on je donekle zadovoljan svojom dnevnom zaradom. No život tih ljudi obično je kratak. Istina, ovdje nas dvije sjedamo u njegovu rikšu, a nijedna od nas nije preteška, no, nažalost, češće se vidi gdje i četvero debelih i teških osoba uđe u rikšu, pa tada jedni vozač rikše mora uprijeti sve sile da ih mogne vući, a osobito ako još mora s njima užbrdo. Nije onda čudo što ti ljudi umaru već u četrdesetim godinama od srčanih bolesti.

Eto takvih bi sitnica bilo u izobilju ...

Uz najljepše pozdrave i dobre želje

u Isusu odana

s. Stephanie

Velika svečanost u novoj crkvi

Maria Polli, 14. ožujka 1976.

DISPANZER U MARIA POLLIJU U KOJI DNEVNO DOLAZI DO TISUCU BOLESNIKA

KIP MALOG PRASKOG ISUSA U NOVOJ CRKVI U MARIA POLLIJU

Pohodio nas je otac Nadbiskup upravo nakon godinu dana otkako mi je pred mašom daščarom dao blagoslov da započнем ovu novu misijsku postaju »Maria Polli — Marijino selo«.

Neki su se bojali i pitali: kako će to idti? Započeti bez ičega?! Bez ičega?! Blagoslov oca Nadbiskupa, vaša srca, vaša ljubav, vaše uzdignute ruke u molitvi: sve je to lebdjelo pred mnom. Ja sam znao da nisam sam i da neću ostati sam. I ni sam se prevario! Bili ste uza me cijelu ovu godinu dana, bili ste uza me svaki dan. Dokaz je ovo novo »Marijino selo — Maria Polli« — plod vaše ljubavi, vaše velikodušnosti. Ova krasna crkva, svećenički stan, stan za katehiste, samostan za sedam sestara, sirotište za 50 bolesne dječice, dispanzer-božnica, kamo na dan dođe i do tisuću bolesnika.

Kad je otac Nadbiskup sve to ugledao, bio je sretan, bio je gamut. I daščara je još stajala tamo uz put. Sa smiješkom je na nju gledao ... A ja mu rekoh da se nije bilo lako oprostiti od tog kutića gdje sam živio u miru i s miševima, i sa zmiјama, i sa žabama, i s ostalim rodom iz Noeve barke. I vjerujte mi — bilo mi je teško!

Uz nove zgrade za Natpastira su bila još veće veselje ona nova lica, predstavnici dvadeset novih sela. Lani ih je bilo tek pet: dodijeljenih od prijašnje župe Basanti.

Vijencima, ljubljenju ruku, doticanju nogu (po bengalskom običaju) nije bilo ni konca ni kraja.

S Nadbiskupom su došli oci Roy i Lobo. Došli su iz Basantija da pomognu i kod ispovijedanja i kod krizme. I sam Nadbiskup je sjeo u ispjedaonici.

Crkva je krasno urešena, nova crkva s kipom Maloga Praškog Isusa i sa slikom naše drage Gospe Šinjske. To je dar mogu rođaka fra Nikole Gabrića iz Šinja. Ovo je u Hrvatskoj Marijanska godina, pa se i mi želimo sjediniti s domovinom.

Od jutra sam u ispjedaonici. Tu su mnoga sela pa je teško sve svršiti. Pomo-

ći će sada i sam Nadbiskup te ocu Roy i Lobo. Svatko želi srediti račune s Bogom, životvorno se ujediniti i u dolasku Duha Svetoga po sakramantu svete potvrde i u euharistijskom slavlju.

Sestre i katehisti rasporeduju selo po selo: mlado i staro, sve je u istom žaru u iščekivanju Duha Svetoga.

U krasnoj propovijedi otac Nadbiskup potiče sve da budu vjerni Isusu i svetoj Crkvi, vjerni do smrti, i to ne samo riječima, nego djelima, svetim životom; da budu pravi apostoli, živi temeljni kamen ove nove župe. I da nikad ne zaborave nebesku Majku Mariju. Ova župa nosi Njegino ime. I kako je Ona bila prisutna kod prvih Duhova u Jeruzalemskoj Crkvi, tako neka bude i tu prisutna danas, i svakog dana njihova života.

Bilo je blizu stotinu krizmanika. Moli se, pjeva se. Bubnjevi su tu, dakako, i cimbale. I čudo se Duhova obnavlja. To je plod vaših molitava, vaših žrtava, vaše ljubavi.

U zajedničkoj molitvi na prikazanje sjetili smo se i svih vas, vaših nakana. Sjećanje je to kod Njegova oltara, sjećanje koje će odsad zauvijek ostati kao veza naše zajedničke ljubavi k Isusu i k nemirnim dušama.

Poslije svete mise bilo je slavlje i radost pred crkvom. Koja li radost, osobito za našu novu braću i sestre iz udaljenih sela...

Već je podne. Naši vrijedni Khičiš, Sudhir i Budhu pripravili su rižu. Sve je priprosto, no od srca: nešto riže, »gura« (palmina šećera) i čašica mlijeka i — puno dobre volje, pa su svi bili sretni i zadovoljni. Tanjura tu nema; jede se na listovima banana, a ni za žlice se ne treba brinuti; pet prstiju je kao pet žlica!

I kako slava ne može biti bez predstave, navečer su davali »Biđoe Mukut — Pobjednička kruna« iz života prvih kršćanskih mučenika.

Ponoć je bila već prošla kad su se s pozornice čuli zadnji povici pobjede: »Đao Đišu Kristo! — Slava Isusu Kristu!«

Svi smo bili ponešto umorni, no sretni i presretni. Nećemo tako lako zaboraviti taj sretni dan...

NOVA CRKVA MALOG PRASKOG ISUSA U MARIA POLLIJU

PROCESIJA NA PROSLOGODISNJI BLAGDAN SRCA ISUSOVA

SIROTISTE U MARIA POLLIJU

Naša misionarka Monika Okruglić sve više razvija svoj misionarski rad. Iz njezina pisma izbija radošto što Gospodin Bog ima u njoj toliko povjerenja da joj povjerava sve više novih poslova. No neka o tome progovori ona sama!

KAD JE OVĐE KAKVA SVECANOST, DJEVOJKI I ZENE SLAVE TO PLESOM

Mansa, 2. travnja 1976.

Mislila sam jučer pisati ovo pismo, jer sam imala sloboden dan. Ali evo kako je izgledao taj moj sloboden dan: već oko sedam sati ujutro tražile su me dvije žene. Poslije doručka bilo ih je već šest. Zatim je došao svećenik iz Lusake radi laičkog apostolata, a k meni ga je doveo drugi svećenik, iz Manse, jer sam ja bila slobodna. Čim su oni otišli, došlo mi je oko desetak drugih žena. Poslije ručka eto mi opet dviju žena. Onda sam kazala svojoj družici Floreti da sada idem u selo.

Otišla sam u jedno selo kamo idem svakog ponedjeljka poslije podne zbog šivanja u društvo svetog Vinka Paulskog. Četvrtkom imaju svoj sastanak, pa sam pošla onarmo da vidim kako uredno dolaze na svoje sastanke, da li onako kao na šivanje. Uglavnom su sve žene bile na sastanku.

Zatim sam otišla u drugo selo, gdje imamo dječaka Barnabu Bwalya. Našla sam i njega i sve ostale u selu dobro. Kad kažem dobro, to znači da su jeli jednom tog dana, a ako su se djeca došuljala do

Rada se nova redovnička družba

čijeg vrtića i nešto tamo ukrala, to im se uistinu ne može uzeti za grijeh.

Naš biskup preuzešten James Sparta želio bi osnovati novu kongregaciju časnih sestara. Ima dosta kandidatica, ali tu su roditelji velika zapreka. Za te djevojke imali smo pripravu od dva tjedna u prosincu prošle godine. Bilo ih je na toj pripravi čak 36. Sad u travnju imali bismo opet jednu pripravu od dva tjedna za nove kandidatice. U svibnju bismo je imali za one koje su dolazile u prosincu. U kolovozu ćemo imati tri tjedna zadnju pripravu. Tad bi dobole od biskupa službeno pismo, što će ga odnijeti roditeljima, pa bi u siječnju iduće godine mogle početi s novom kongregacijom.

Sad bi nam bila potrebna od vas velika pomoć da se molite za nas i za roditelje tih djevojaka, da im Duh Sveti prosvijetli pamet pa da dadu dopuštenje svojim kćerima da se posvete službi Božjoj i radu za spas duša. I nama samima potrebna je posebna Božja pomoć da ih svako naše predavanje sve više približi Božjoj ljubavi. Meni je biskup povjerio čak tri predavanja, pa se nadam da će uz Božju pomoć dati od sebe ono što on od mene očekuje.

Steta je da naših misionara ima tako malo ...

Ovdje ima prilično mnogo Evropljana koji rade za državu. Oni su sa sobom doveli i svoje obitelji. Njihove žene ne mogu cijeli dan sjediti kod kuće, pa jednom tjedno dolaze i poučavaju žene u šivanju. Sve te žene ovdje rade za našu župu, pa tako, eto, koriste ovdašnjim ženama da steknu više znanja i olakšaju im na taj način život ...

Mumbwa, 10. ožujka 1976.

U našem susjedstvu, u Angoli, Mozambiku i Rodeziji, bilo je kreševa, a po sve mu izgleda da će ga još biti. Mi smo ovdje još u miru. Sto se tiče nas misionara, mi se ne mijesamo u politiku, jer zato nismo ovamo došli. Došli smo da širimo Božje kraljevstvo i da pomognemo braći u potrebi.

Iz Mumbwe imam lijepih vijesti. U novoj crkvi, koju smo sagradili vašom pomoću u Mumbwi, sad smo postavili veoma lijepu sliku Krista Kralja. Rađena je od keramičkih pločica, a nabavili smo je u Rimu. Slika se svima veoma sviđa. Ljudi su veoma radošni, a ja napose.

Klupe se izrađuju u samoj Mumbwi. Kanimo izraditi 40 klupe. Već su gotove 24 klupe. I taj nam posao prati Božji blagovac. Majstori su dobri i savjesni. Klupe su jednostavne, jake, lijepo i ugodne i za klečanje i za sjedenje.

Povremeno idem u Mumbwu da dopremim materijal i da pogledam kako napreduje posao. Tako sam pošao onamo i na svoj pedeseti rođendan. Nakon jutarnje molitve i svete mise natovario sam potreban materijal za klupe na svoj kamiončić. U Lusaki sam kupio kruha za stolare, a za sebe i za svoga vjernoga mladog radnika Augustina Phiri nabavio sam kruha i mlijeka. Ponio sam i foto-aparat da snimim sliku Krista Kralja. Želio sam snimiti i stolare i svršene klupe. Kad sam stigao u Mumbwu, pošao sam s aparatom u crkvu da snimim sliku. Snimao sam sa svih strana. Slikao sam se i ja ispod slike, slikao sam isto tako ispod nje majstora i moga radnika. Slikale su se tu i časne sestre i crne i bijele. Pošao sam na mjesto gdje majstori izrađuju klupe i tamo sam njih slikao pri poslu. No kad sam

Novosti iz Mumbwe

OVI STOLARI IZRADUJU KLUPE ZA CRKVU U MUMBWI

se navečer vratio kući, odmah sam otvorio aparat da izvadim film i dadem ga razviti, kad — aparat prazan! Nema u njemu filma. Ma da mi se to moralo dogoditi baš na moj rođendan, to mi je bilo krivo ... Nastojat ću, međutim, da taj promašaj popravim drugom zgodom i da snimam s filmom u aparatu.

Srdačan pozdrav svima, uz preporuku u molitve.

Ilija Dilber

Ne bi smjelo biti prijatelja misije koji ne bi pročitao knjigu Jurja Gusića **MAJKE ODBACENIH**. Knjiga s mnogo podataka opisuje život i rad svima nam poznate naše zemljakinje misionarke Majke Terezije i njezinih sestara Misjonarki Ljubavi. Tu ćete upoznati s koliko beroizma te redovnice žrtvuju svoje sile

i svoje zdravlje za one najzapuštenije širom svijeta.

Knjiga je ilustrirana sa 95 slika u tekstu, a omotna strana je u četiri boje. Cijena je 100 dinara, a naručuje se na adresu: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp. 699 Palmotićeva 33.

Tri knjige o Srcu Isusovu

ZAJEDNICKA CIJENA
145 DIN.

SRCE ISUSOVO I SUVREMENI APOSTOLAT

To je zbornik predavanja na kongresu Srca Isusova u Paray le Monialu i Parizu prigodom 300 godišnjice jubileja. Uz deset drugih kardinala i naš je kardinal dr F. Šeper knjigu živo preporučio kao odličnu orijentaciju za teologiju i pastoral Srca Isusova u poslijekoncilskoj Crkvi.

Cijena knjizi od 300 str. je 80 dinara.

BISKUPI SVJEDOCE ZA KRISTOVU SRCE

Jednoglasna želja mnogo brojnih učesnika na proslavljenim 300 godišnjicama Jubileja Srca Isusova, koja je održana 1975. godine u Zagrebu, bila je da se izda posebna knjiga s propovijedima koje su tom prilikom bile izrečene. U knjigu smo stavili i zajedničku okružnicu biskupa Jugoslavije o štovanju Srca Isusova. Cijena knjizi od 105 str. je 25 dinara.

SRCE ISUSOVO U SUVREMENOM SVIJETU

Odlična knjiga za svećenike i redovnike i za sve one koji žele nepristrano čuti istinu o Kristovu Srcu. Napisao ju je danas prvi stručnjak pobožnosti Srca Isusova Francuz J. Ladame, koji je i poglavnik kapelana u Paray le Monialu. Cijena knjizi od 222 str. je 40 dinara.

Narudžbe prima:
S. Dilber, Palmotićeva 33,
Zagreb

nove knjige

J. Badalić: JA LJUBIM PODNEVNI LJETNI ZAR. Najljepše pjesme Milana Pavelića. Vrlo lijepo izdanje. Cijena 70 dinara. Narudžbe: S. Dilber: Palmotićeva 33, Zagreb.

Yves Ivonides: ZVIJEZDE KOJE NE ZALAZE. Dvadeset velikana svete Crkve. Knjizi od 256 str. cijena je 65 din. Narudžbe HDK Sv. Ciril i Metod, Tomislavov trg 21, Zagreb.

Bernardin Škunca i Andrija Bilokapić: SLAVITI RIJEC. Novi oblici zajedničkih slavlja. Knjizi od 230 str. cijena 60 din. Narudžbe kod izdavača, Trg fašizma 1, 58300 Makarska.

Augustin Korpar: U DVije RIJEĆI (aforizmi). Narudžbe prima A. Korpar, Brezovica, 41421 Hrv. Leskovac. Cijena 60 din. (NAPOMENA: U prošlom broju Glasnika pogrešno je naznačena cijena: 45 din.)

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

... i Gospu od brze pomoći uz preporuku za uslišenje. — X. Y., Mostar
... i sv. Antunu na uslišanoj molitvi i primljenim milostima. — V. H., Kotoriba
... za primljene milosti. — Bara Keser, Lovas
... sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i sv. Agati što su mi pomogli u bezizlaznim situacijama. — Slavica Rukavina, Sl. Brod
... sv. Josipu i sv. Antunu za sretno položeni vozački ispit uz preporuku za sebe i svoju obitelj. — X. Y., Sljivoševci
... sv. Obitelji, sv. Anti i sv. Nikoli Taveliću na uslišanim molitvama. — M. R., Prenj Dubrave
... Gospu Lurdskoj i bl. Leopoldu na primljenoj milosti. — Marija Pintarić, Prelog
... Gospu od zdravlja, sv. Judi Tadeju i biskupu Langu za zdravlje moje majke. — Slavica Rukavina, Sl. Brod
... i bl. Leopoldu za ozdravljenje od gluhoće. — Barica Carić, Varaždin
... i svim miljenicima Božjim na uslišanoj molbi. — Milka Hrman, Varaždin
... i Majci Božjoj Bistričkoj primljenim milostima. — H. O., Sesvete
... sv. Blažu i svim zaštitnicima na primljenim milostima. — Jana Kos, Topolovac
... sv. Josipu, sv. Maloj Tereziji i bl. Leopoldu za uslišene molbe. — Katica Stanišić, Šid
... i sv. Obitelji za ozdravljenje i za dobro položen ispit mojega unuka. — F. M., Karlovac
... i Gospu od brze pomoći što mi je pomogla kod poroda. — B. G., Desinec
... i Petru Barbariću za primljene milosti. — E. S., Slavonija
... bl. Leopoldu, Maksimilijanu Kolbeu i Ivanu XXIII na uslišanim molitvama i dobrom uspjehu djece u školi. — V. M., Vareš
... što mi daju ustrpljenje u mojoj nevolji. — Marija Milić, Opuzen
... Gospu od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Tereziji od Djeteta Isusa za zdravlje i za druge milosti. — Kata Miklinčić, Divoševci
... sv. Tereziji i Ivanu XXIII uz preporuku. — Anica Soldo, Izbično
... uz preporuku za ozdravljenje bolesnoga supruga. — L. K., Jastrebarsko
... i svima svetim zagovornicima za sve primljene milosti. — S. M., Rijeka
... i bl. Leopoldu za uspjeh nečaka u školi i za primljene milosti. — Koleta Omerović, Subotica

... sv. Nikoli Taveliću, bl. Leopoldu i o. Piju za primljene milosti. — M. Podrug, Solin
... o Majci Božjoj Bistričkoj i Kardinalu na položenom ispitu moga unuka i na svim milostima. — Z. IJ., Karlovac
... Gospu od brze pomoći i sv. Mariji Goretti za zdravlje i druge primljene milosti. — Ana iz Rokovaca
... i dušama u čistilištu na primljenim milostima. — Marica Šebalj, Andrijaševci
... za sve primljene milosti. — M. B., Split
... sv. Anti, bl. Leopoldu i dušama u čistilištu za primljene milosti. — Lucija Stipanović, Punitovci
... i Majci Božjoj Žalosnoj za ozdravljenje žene Serafine i za moje ozdravljenje kao i za primljene milosti. — Stjepan Perkovlić, Čardak
... sv. Josipu, sv. Antunu i svetim zaštitnicima na primljenim milostima. — J. V., Čačinci
... i m. Klaudiji za pomoć u poteškoćama. — M. B., Kamnik
... i Petru Barbariću za ozdravljenje od teške opekline. — Ankica Havrle, Zagreb
... i sv. Josipu na sretno uspješnoj operaciji. — Marija Slaviček, Zagreb
... za pomoć kod šivanja. — Duša Grepar, Bobovac
... sv. Josipu, sv. Judi Tadeju i sv. Antunu za sve uslišane molitve. — Milka Arib, Gerovo
... sv. Nikoli Taveliću i sv. Anti za dobar uspjeh djece u školi. — Mato Penava, Žabljak
... na svim darovima koje sam primila. — Ana Bandov, Livno
... i bl. Gracijsi na udjeljenim milostima meni i mojemu ocu Đuri u našoj teškoj bolesti. — Gabrijela Petrović, Skaljari

---

PREPORUČUJEM SE I NADALJE NIJHOVOJ ZAŠTITI!

OBAVIJEST

Od prvog travnja ove godine stupili su na snagu novi propisi o plaćanju usluga. Zato molimo SVE DUŽNIKE za 1975. god. da STO PRIJE podmire svoja dugovanja.

Osim toga molimo i sve pretplatnike da bi po mogućnosti poslali i jedan dio pretplate za ovu 1976. godinu.

Uprava

ISUS KRIST - riječ života

»Više puta i na više načina Bog nekod govoraše ocima u prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama po Sinu (Heb 1, 1). »I prode svom Galilejom: propovljedao je u njihovim sinagogama« (Mk 1, 39).

Snaga riječi! Njezina je moć jedinstvena. Jedna prijateljska riječ ohrabrenja i utjeha kadra je čovjeka podići iz beznađa, sposobna je u očaj unijeti trak nade koja obnavlja. Može čovjeka ozdraviti, promjeniti, oslobođiti, ponijeti ga. Već sama činjenica da nam netko pristupa i prijateljski progovara mijenja naše stanje. Riječ plete niti koje vežu čovjeka s čovjekom, koje stvaraju zajednicu, društvo.

U naše vrijeme riječ je medij koji služi za međusobno komuniciranje više nego ikad u čovjekovoj povijesti. Pisana riječ u tako brojnim književnim djelima, u dnevnom tisku ..., pa izgovorena riječ u emisijama radija i televizije, jednostavno nas zapljuškuje sa svih strana. Znak je to da čovjek danas želi, hoće i ima nešto drugome reći. Možda nikad nisu dogovori i pregovori preuzeли toliko maha kao danas. Dijalog je postao simbol našeg vremena, bar kao prizeljkivanje ideala.

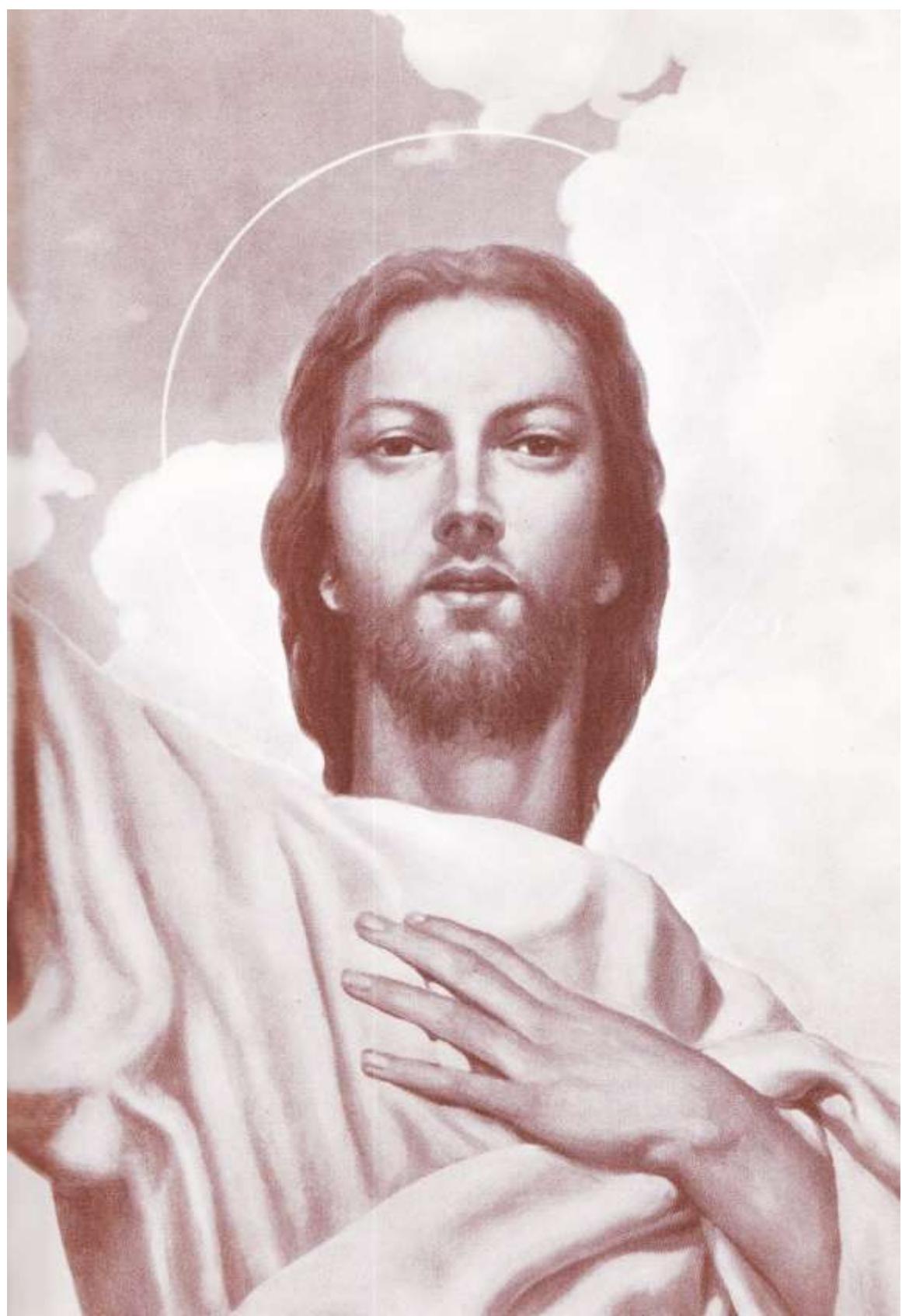
No ta pojava ima i svoje naličje. Riječ je i najubojitije što čovek ima. Sposobna je pokvariti i najbolje odnose, unijeti zabunu u obliku pristrane propagande kadra je manipulirati mnoštvima, držati ih u zabludi. Uz to, koliko ima beznačajnih, beskorisnih, rušlačkih, u vjetar izgovorenih, praznih riječi...! A ipak čovjek ne može bez njih. Ljudi se najviše međusobno kažnjavaju kad jedni drugima uskraćuju riječ, kad neće razgovarati. Istimato, prava, ljudska riječ potrebna je kao i hrana, i zrak, i svjetlo.

U povijesti spasenja Bog je čovjeku progovorio riječ. Nasuprot poganskim nijemim jđolima koji »usta imaju, a ne govore« (Ps 115, 5) biblijski Bog govori. Koliko li su puta proroci završavali svoje navještanje formulom »riječ je Jahvina!« Božja riječ u Starom i Novom zavjetu pokazuje se kao ona

koja ima neobičnu moć i snagu te koja put svjetla nešto osvjetljuje i otkriva. Svoj najveći intenzitet i puninu ta riječ dosije u Isusu Kristu. Isus riječju čini čudesima koja su znakovi nove stvarnosti, kraljevstva nebeskog (Mt 8, 16). Riječju proizvodi u srcima nova stanja, npr. oproštenje grijeha (M: 9, 1 — 7). Jednom riječju daje dvanaestorici nove ovlasti (Iv 20, 23). Ta riječ ima neku stvaralačku snagu; po njoj Bog izvodi spasenje. Isusova riječ je i svjetlo; on navještuje riječ (Mk 4, 33) koja nas upoznaje s kraljevstvom Božjim u prispedobama (Mt 13, 11). On je prorok (Iv 6, 14) i učitelj koji donosi vijest u ime Božje (Mt 22, 16). On poučava kao onaj koji ima vlast (Mk 1, 22), siguran da njegove riječi neće umiruti (Mt 24, 35). Ta on govori riječi Božje, Očeve (Iv 3, 34).

Jedna od glavnih tema biblijske poruke je **slušanje** riječi Božje. Proroci su pozivali narod da sluša Božju riječ: »Počujte, sinovi Izraelova, ovu riječ koju Jahve zbori« (Am 3, 1); »Čujte riječ Jahvinu, svih Judeja« (Jer 7, 2). Pobožni je Izraelac ponavljao riječi iz Pnje 6, 4: »Čuj Izraele, Jahve je Bog naš, Jahve je jedan.« Slušati Božju riječ nije značilo samo čuti je uhom, nego i u srcem i u djelom, tj. poslušati je (Mt 7, 24 sl.). S temom o slušanju povezana je i tema o gluhoći za riječ Božju, o gluhoći koja je često bila uzrokom prave tragedije za Izraelce: »Neću više da slušam glas Jahve, Boga svoga« (Pnje 18, 16).

Danas je u Crkvi oživjelo zanimanje za Božju riječ, za Svetu pismo. Proučavaju ga ne samo teolozi, nego i znatan dio vjernika upoznaje Božju poruku čitajući je i razmatrajući o njoj, pojedinačno ili zajednički. U poplavi riječi, riječi koje nam ništa ne govore, ništa ili jedva što otkrivaju, ne donose nikakva ili malo svjetla, čovjek je željen čuti pravu riječ. Očevo Riječ, Riječ koja je »duh i život« (Iv 6, 63), koja govori o Bogu, o čovjeku, o ljudskoj sudbinu sadašnjoj i budućoj. Koliko god je istina da danas živimo dinamičnijim životom, ispunjeni s mnogo više raznih sadržaja nego prije, vjernik će se potruditi da nađe vremena i načina da upoznaje Božju ponuku i da o njoj razmišlja, da čuje i razumije Božju riječ. Dapače, ovo se čini to potrebnijim što se čovjeku nudi više drugih riječi koje mu ništa ne objavljuju, nego možda čak unose više tame i neizvjesnosti te pogoduju tome da čovjek ostane gluhan za jedinu presudno važnu Riječ, za Isusa Krista, Očevo Riječ.

GLASNIK

7 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

srpanj 1976 — god. 67 — cijena 5 d

MLADA MISA Snimio: Ivan Knafelj

Mlada misa. Koliko je zapreka trebalo proći da se dode do tog trenutka u koji se slijeva čitav život?! Ipak, slavlje će brzo završiti. Sada će novi radnik zakoraknuti na neplodnu i korovom obraslu Gospodnju njivu, trudeći se da je obradi kako bi donosila ploda.

Danas je sve manje takvih slavlja. Govori se o krizi zvanja. Ipak, to je tek pola istine, koja želi odgovornost baciti na druge, na mlađe, koji se ne odazivaju, koji da nisu dovoljno velikodušni »kao što smo mi bili.« Neki opet govore o krizi svijeta. Čini mi se da ni to nije cijela istina. Svijet je uvijek bio u krizi, a pogotovo u svom odnosu prema Bogu. Istina je kod onih koji govore o krizi kršćanstva ili, još bolje, o krizi kršćana.

A gdje leže uzroci naše krize? U činjenici da se mi bojimo živjeti prema Evaneljju, da smo se previše vezali na materijalna dobra, da se previše pouzdajemo u svoj intelekt i razum. Skloni smo razvodnjavanju Božje poruke, različitim učenim demitologijama i sličnim stvarima, a kao posljedicu toga imamo vlastito umiranje. Naša, naime, snaga i vitalnost ne ovise ni o našem razumu, ni o našem intelektu, ni o našoj razboritosti, ni o našem političkom utjecaju na svjetska zbivanja, nego o NAŠOJ VJERI!

Kad ćemo jednom to shvatiti? Zar od svoje dvijetusčljetne povijesti nismo ništa naučili?

S pomanjkanjem vjere izgubili smo i privlačnost. Sve bismo razumom htjeli dokučiti. A vjera je nešto drugo nego umske spekulacije. Vjera je neprestano mukotrplno penjanje, prepuno rizika, na djevičanske vrhunce obavijene oblacima. Vratimo se vjeri djece Božje! Vidjet ćemo, umnožit će se i zvanja!

T. Trstenjak

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove. — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafelj, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrtarid. — Tisak: »Plamen« Slav. Brod, Omiadinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinog broja 5 din. — Godišnja preplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštارina plaćena u gotovu.

urednikova riječ

Sve se više približujemo vrhunskim danaima proslave naše drage kraljice Jelene i svega onoga što je s njome povezano.

Kolone autobusa, pune hodočasnika, kreću se prema Solinu. Ondje se, na izvrima naše povijesti, obnavlja ljubav prema baštinu koju smo primili od svojih otaca, i koju — proživljenu i obnovljenu — trebamo predati novim generacijama. Na sastancima svećenika opširno se raspravlja o tome kako da se što bolje iskoristi putovanje do Gospe od Otoka.

Znajući sve to, nastojali smo da u ovom broju našega GLASNIKA više govorimo o sadržaju i vanjskim okolnostima Marijanske proslave. Zato smo uvrstili vrijednu pjesničku kroniku u pet slika, koju je ispjевao isusovac Antun Bauer prigodom »Hrvatske marijanske godine 1976., a o 1000-godišnjici crkve Gospe od Otoka u Solinu, koju sagradi pobožna kraljica Jelena uz grobnicu hrvatskih kraljeva.«

Žao nam je što, zbog pomanjkanja prostora, ne možemo dati čitav scenarij s odgovarajućim uputama za njezino prikazivanje. Taj recital već je izведен. I to prvi put u Splitu, prigodom zajedničkog hodočašća u Solin svih naših sjemeništa — 2. svibnja 1976., a može poslužiti pojedinim skupinama hodočasnika da što dublje shvate i dožive nutarnje bogatstvo tih svetih mesta.

Imam dojam da znatan broj naših svećenika i vjernika idu u Solin kao u nešto »nepoznato«. Premda je o tome naša štampa pisala, ipak će biti od koristi i onima koji hodočaste, i onima koji ostaju samo »hodočasnici u duhu«, da malo više upoznaju što ih zapravo ondje čeka, što će sve vidjeti, koja mjesta pohoditi itd. Zato donosimo prikaz NAŠ PUT KROZ SOLIN. A brojne fotografije, osobito s hodočašća naših dragih Šibenčana i sjemeništaraca, još će nam više omogućiti da se bolje i lakše snađemo kada dođemo na lice mjesta.

Pa SRETAN VAM PUT U SOLIN GOSPI OD OTOKA!

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67

SRPANJ

BR. 7

SADRŽAJ

HVALA NA PISMU — — — — —	228
STO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS?, A. Katalinić — —	229
MOLITVA ZA 2000. GODINU, J. Z. — — — — —	230
TJEDAN ZADOVOLJSTINE — — — — —	231
NAROD TRAŽI GOSPU — — — — —	232
KOD MLADIH SE PROCESI BRŽE ODVIJAJU — — — — —	233
JELENA, A. Bauer (pjesma) — — — — —	234
NAŠ PUT KROZ SOLIN — — — — —	238
PRVO BISKUPIJSKO HODOČAŠĆE GOSPI OD OTOKA, M. Stanić — — — — —	240
OD KARTONSKOG KOFERA DO TRINAESTOG PROLJEĆA, T. Trstenjak — — — — —	242
M I S I J E — — — — —	244
KRŠĆANIN I NA PUTOVANJU, J. Antolović — — — — —	244
UMRLO JE O. S. PODERŽAJ, A. Gabrić — — — — —	245
BROJ BOLESNIKA RASTE, s. I. Stakor — — — — —	246
GLASI IZ DARJEELINGA, s. Z. Miketinac — — — — —	247
MAJKA TEREZIJA — — — — —	248
GRADIM U MJESTU KABANG-WE, I. Dilber — — — — —	249
UMRLO JE JOŠ JEDNO NADANE, M. Cvitkušić — — — — —	250
NOVE KNJIGE — — — — —	252
ZAHVALNICE — — — — —	253
ISUS KRIST — OSLOBODITELJ OD GRIJEHA, F. Pšeničnjak —	254

Na zadnjoj strani omota: NAŠE NARODNE NOŠNJE RADO SU VIDENE U GRADU KAO I NA SELU — Snimio: I. Knafelj

hvala na pismu

MARTINA

„Dragi uredniče! Kao što si mnogim mojim vršnjacima pomogao, nadam se da ćeš i meni. Javljam ti se s jednim problemom, koji nije nimalo lak. Da li će mene koji mladić prihvati, da li željeti djevojku koja nije nevina? Moram li mu priznati pravu istinu?“

Martina

Razumije se da bi bilo mnogo bolje kad bi bilo onako kako Bog zapovijeda. Ali ne vidim da te koji mladić uistinu ne zavoli. Svakako će biti potrebno, u danom času, sve lijepo reći i ozbiljno se o svemu porazgovoriti.

SOLIN

„Uz zvukove zvona pjevat će narod lijepo naše marijanske pjesme, koje će uzdizati našu dušu prema Bogu kao zahvalu za sve što nam je učinio, pomogao po zagovoru svoje svete Majke. Marija će ove godine utisnuti u svaku našu kršćansku dušu biljeg svoga majčinstva, svoje velike ljubavi. Njezin će blagoslov sići na svakoga od nas koji ćemo poći k

Njoj u Solin. Zato, koliko samo možemo, krenimo u sto većem broju Gospi od Otoka.“

M. G., Zagreb

Jest! Nadamo se da će Gospa zbog naše vjernosti blagosloviti naše putove po kojima ćemo hodati; naše more po kome ćemo ploviti; naše planine i pašnjake gdje ćemo fljetovati; naše visoke i kršne gore; naša žitna polja i sve što je naše!

SINU U TUDINI

„Davno si nas, sine, napustio. Prošao Uskrs, a susjedice moje me pitaju jesam li čestitku dobila. „Jesam“ — veselo sam svima odgovorila, a u srcu još tužnija ostala. Cijelo poslijepodne na Uskrs sam plakala. Bolesna sam na krevetu i sva sam tvorila prijašnja pisma pročitala. Tio te je tata kroz Crveni križ zvati. Ja to nisam dozvoljila, pa sam se s tatom posvadala. Stid me je da mora poštari i Crveni križ znati da nam neće naš sin redovito list pisati.“

Ožalošćeni tata i mama

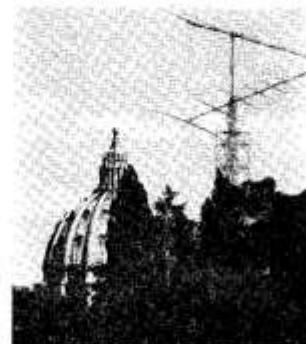
To se zove bol! To je patnja! A koliko ima takvih majki i očeva u našem narodu! Takvoga sina će tek muka i patnja opametiti. Kad ga Bog udari onda će osjetiti što je učinio. Ali molite se da ga Bog ne udari previše jako.

RADIO VATIKAN

„Ja mislim da je danas potrebna neka suradnja i kontakt i kod svete mise, i preko crkvene štampe i slušanja radio-Vatikana. Čujem kako kažu da Vatikan sluša samo poneki stariji svećenik i pokoja časnica sestra. A to nije istina. Ja bih preporučio svakom vjerniku da slušao Radio-Vatikan. Tu se nade za svakoga po nešto. Ono što je korisno bilo za staro ili mlado, bolesno ili zdravo, vjerno ili nevjerno.“

I. J., K.

Pravo ste rekli! Računaju da emisiju na hrvatskom jeziku na Radio-Vatikanu sluša svaki dan do četiri stotine tisuća naših ljudi. Sprema se nova, velika, pojačana radio-stanica, pa ćemo svi moći bolje i više čuti i razumjeti.

Plše: Ante Katalinić

(II)

Što znači Marija meni, nama danas ?

Proglasujemo presvetu
Mariju Majkom Crkve, to
jest cjelokupnog Božjeg na-
roda, i vjernika i pastira.

Pavao VI

Prigodom zaključenja Trećeg zasjedanja posljednjeg Koncila i proglašenja Dogmatske konstitucije o Crkvi, na Svjećnicu godine 1965. Papa Pavao VI. održao je saborskim ocima govor, u kojem je svečano napisao ovaj stavak:

»Na slavu Bl. Djevice i našu utjehu proglašujemo presvetu Mariju Majkom Crkve, tj. cjelokupnog Božjeg naroda, i vjernika i pastira, koji je nazivaju preljubeznom Majkom.«

Tim proglašenjem Papa je izrazio svoje uvjerenje i dao oduška svojoj ljubavi prema Mariji. Ne samo to! Koncijski teolozi Philips i Laurentin kažu da je Papa tim proglašenjem htio popraviti dojam razočaranja u duši onih koncijskih otaca kojima se činilo da VIII. poglavlje (konstitucije o Crkvi) govori o Mariji previše uzdržljivo i hladno; Sv. Otac je htio da se na Koncilu pokaže ne samo jedinstvo nauke nego i jedinstvo srdaca.

Marija Majka Crkve!

Iz majčina srca žari ljubav koja grije svu djecu Majka uspostavlja jedinstvo srdaca. Marijina majčinska ljubav daje Crkvi ne-

vidljiv, ali čvrst princip jedinstva. A tko ljubi Mariju, taj će se čvrsto držati i onog vidljivog jedinstva: rimskog biskupa, Pape. Apurdno je biti Marijin štovatelj, a ne prianjati uz Petra nasljednika, uz njegovo neprevarljivo tumačenje Kristove nauke. »Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu« (Mt 16, 18).

Djela apostolska opisuju nam mladu Crkvu poslije Isusova uzačašća na nebo. »A kad dodje kući, popeče se u gornju sobu, gdje su obično boravili, i to: Petar i Ivan, Jakov i Andrija, Filip i Toma, Bartolomej i Matej, Jakov sin Alfejev i Simun Revnitelj i Juda, brat Jakovljev. Svi su ovi bili jednodušno postojani u molitvi sa ženama i s Marijom, majkom Isusovom, i s braćom njegovom« (1, 13-14).

Petar na čelu, a uz Petra apostoli i Marija. Gdje je Petar, tu je i Marija. Marijina majčinska ljubav, nevidljivi, ali čvrst princip jedinstva, uz Petra, koji je vanjski, vidljiv princip jedinstva Kristove Crkve. Gdje je Marija, tu moraju biti i njezini štovatelji.

nakana apostolata molitve

Ovoga mjeseca Crkva nas poziva na molitvu »da bismo na ljudsku povijest gledali u duhu vjere«. Što to znači, reći će nam poznati svjetski apostol ljubavi R. Follereau u svojoj MOLITVI ZA 2000. GODINU.

Molitva za 2000. godinu

»Što koristi čovjeku ako dobije sav svijet, a izgubi dušu svoju?«

2000. godina. Vrijeme užasa ili proljeće ljubavi?

Atom: trijumf čovjekov ili gubilište ljudskog roda? Gospodine, spasi nas!

Evo nas, sad već posjednika djelića Tvoje moći, pred Tobom. Slabi smo, krhki, jadnji no ikad, osramoćeni našim iskrpanim svestima i srcima u droncima.

Gradili smo crkve, ali naša je povijest rat bez kraja.

Podizali smo bolnice, ali i mirno gledali gdje nam braća gladuju.

Oprosti nam, Gospodine, za unakaženu prirodu, uništene šume, otrovane rijeke. Oprosti nam atomsku bombu, rad na tekućoj vrpci, strojeve-ljudoždere i blasfemije ljubavi.

Znamo, Gospodine, da nas ljubiš i da Tvojoj ljubavi dugujemo život. Spasi nas od gušenja srdaca i tjelesa.

Neka nam dani više ne budu uprljani zavišcu i nezahvalnošću, užasnim robovanjem sili.

Daj nam sreću da volimo svoje dužnosti.

Manjkaju nam na svijetu milijuni liječnika: nadahni svoju djecu brigom za bolesnike.

Nedostaju nam milijuni učitelja na svijetu: nadahni svoje sinove da poučavaju.

Glad mori tri četvrtine Zemlje: nadahni svoju djecu da siju.

U stotinu godina ljudi su gotovo stoput ratovali: nadahni svoje sinove da se ljube.

Jer bez Tvoje ljubavi, Gospodine, nema ljubavi.

Daj da svakoga dana kroz cijeli život, u sreći i u boli, budemo braća, braća koju granice ne rastavljuju.

Bolnice će nam tada biti Tvojim katedralama, a naši laboratorijski svjedocima Tvoje ljubavi i veličine.

U srcu negdašnjih programnika blistat će Tvoja svetoohraništa, onda kad od tiranija budemo prihvatali samo tiraniju Tvoje dobrote, u miru će i pravdi iznova procvjjetati naša civilizacija, izmrcvarena mržnjom, nasiljem i novcem.

Kao što svitanje postaje zorom, a onda danom, neka se tako, po Tvojoj ljubavi, djeca 2000. godine rađaju u nadi, rastu u miru, i zatim umiru u svijetu te opet nađu Tebe, Život.

»U OVOM SVIJETU, STO TETURA IZMEĐU UVREDLJIVOG RASIPNISTVA I OCAJNICKOG GLADOVANJA, IZMEĐU PRAZNIH ŽELUDACA I ŽELUDACA POKVARENIH OD ŽDERANJA, VI ĆETE NAVIJEŠTATI PRVENSTVO LJUBAVI. LJUBAVI BEZ KOJE JE SVE ZNANJE ISPRAZNO I BEZDUSNO.«

U HRVATSKOJ MARIJANSKOJ GODINI

TJEDAN ZADOVOLJŠTINE

**ODVIJAT ĆE SE OVIM REDOM U
NARODNOM SVETIŠTU SRCA ISUSOVA U ZAGREBU:**

NEDJELJA 20. VI. u 19 sati	KONCELEBRACIJA I NAGOVAR ZAGREBAČKOG BISKUPA Msgra M. SKVORCA: »POTREBA ZADOVOLJSTINE«
PONEDJELJAK 21. VI. u 19 sati	KONCELEBRACIJA I NAGOVAR POŽESKOG ŽUPNIKA g. S. MARICA: »NAKNADA ZA PSOVKE I PIJANSTVO«
UTORAK 22. VI. u 19 sati	KONCELEBRACIJA I NAGOVAR ŽUPNIKA IZ SLAV. BRODA g. M. MAJSTOROVICA: »NAKNADA ZA POBACAJE«
SRIJEDA 23. VI. u 19 sati	KONCELEBRACIJA I NAGOVAR ŽUPNIKA IZ KARLOVCA g. V. STIMCA: »NAKNADA ZA NASU NEVJERU«
CETVRTAK 24. VI. u 19 sati	KONCELEBRACIJA I NAGOVAR ŽUPNIKA IZ RUSCICE g. Z. PAVLICICA: »ZADOVOLJSTINA ZNAK VREMENA«
PETAK 25. VI.	BLAGDAN SRCA ISUSOVA CIJELE DAN IZLOŽEN PRESVETI SAKRAMENAT NA KLANJANJE. PRILIKA ZA ISPOVIJED I PRICEST KROZ CITAV DAN. U 16 sati SV. MISA ZA NEMOCNIKE I STARIE. U 19 sati KONCELEBRACIJA I NAGOVAR HRVATSKOG METROPOLITE Dr FRANJE KUHARICA: »SRCE ISUSOVO ZRTVO ZA NASE GRIJEHE«
SUBOTA 26. VI. u 19 sati	KONCELEBRACIJA I NAGOVAR ŽUPNIKA IZ VIRJA g. I. VRAGOVICA: »OTPROSNJA SRCU MARIJINOM«
NEDJELJA 27. VI.	ISPOVIJEDANJE I PRICESCIVANJE CIJELE DAN. SV. MISE SVAKOG PUNOG SATA U 10.30 sati KONCELEBRACIJA I NAGOVAR ZAGREBAČKOG ŽUPNIKA SV. MARIJE g. M. PAVIĆICA: »NAKNADA SRCU ISUSOVU ZA NASE GRIJEHE« U 14 sati POSEBNI PROGRAM ZA HODOCASNIKE SA SV. MISOM. U 19 SATI KONCELEBRACIJA I NAGOVAR NARODNOG UPRAVITELJA APOSTOLATA MOLITVE o. J. ANTOLOVICA: »SRCE ISUSOVO I APOSTOLAT MOLITVE«.

**KROZ SVE DANE SUDJELUJU RENOMIRANI ZBOROVI
ZAGREBAČKIH CRKAVA**

Da li je to slučaj ili simbol? Istoga dana u dva različita mesta, inicijativom iz naroda, posvećena su dva kipa Gospina. U Sl. Kovačici na čast Gospi Fatimskoj, u Beničancima na čest Gospo Lurdskoj.

Narod traži Gospu

Lik Gospe Lurdske u Beničancima

B E N I Č A N C I

Postali su poznati jer se onde nalaze najveći izvori nafte u Slavoniji. M. Brkanović kao da je osjetila — skupa sa svojim suseljanima — kako je važno da u velikoj transformaciji toga sela baš Blažena Djevica na poseban način bude prisutna.

Zato su, uz velike žrtve i napore, pribavili lijepi kip Lurdske Gospe, a u svojoj maloj crkvi sazidali imitaciju lurdskog špilja.

Na dan 16. svibnja skupilo se cijelo selo da, skupa sa svojim susjedima iz Lacića, Slijivoševaca i Kućanaca, što svećanje obave posvetu kipa Gospina. Uz sudjelovanje domaćega župnika preč. Filipa Pripića, koji je zdušno pomagao Gospinoj instalaciji, kip je blagoslovio pučki misionar iz Zagreba o. Pero Bulat.

Ovom krunom okrunjena je
Gospa u Sl. Kovačici

S L. K O V A Č I C A

Mnogi sinovi i kćeri rođeni u Kovačici, župa Nova Rača pokraj Bjelovara, napustili su svoje rodno selo zauvijek. Razili se po svijetu, ali na vječnu uspomenu i sjećanje pomogli su nabaviti novi kip Gospe Fatimske za njihovu lijepu crkvicu. Zauzimanjem skoro svih suseljana S. Kovačice, a najviše Evice Knežić, na svečan način je obavljena posvetu tega kipa 16. svibnja ove godine.

Prije mise vrlo slikovita procesija s Gospinim kipom. Nose ga djevojke u bjelini. (Sličica gore iznad naslova). Iza misе spomenuta su pojedine imena svih dobročinitelja koji su doprinijeli tome da se Fatimska Gospa na poseban način »uđomačila« u Sl. Kovačici.

Kod mladih se procesi brže odvijaju

O. IGNACIJE BELAK

Na mlade danas utječe kultura potrošačkog društva, proširena filmom i televizijom. Taj mentalitet takođe se nameće da u roku od nekoliko mjeseci zna preuzeti maha nad mlađim dečkima koji iz duboke unutrašnjosti dodu u sjemenište u velikom gradu.

Razvijanje mladih je stanični proces. I taj proces ima svoj ritam. Ako ga kočimo, možda čak loše činimo. Često je potrebno mlađima dati slobodu da oni iskuše i negativne vidlike te slobode. Na taj način osjećate na svojoj koži, kako je to prazno. Čovjek, naime, ako mu ne dopustite to iskustvo ispravnosti, uvijek će živjeti u iluziji da tu nešto može naći.

O. MIJO MATOŠEVIĆ

Pitanje je da li se današnjem mlađom čovjeku teže odlučiti na svećeništvo nego prije. Čovjek bi rekao: da i — ne! Danas čovjek želi biti ekonomski potpuno opskrbljen i ni o kom ovisan. Ne bi htio živjeti ni u kakvoj nesigurnosti. I zato mlađi izmišlju koji put od ne baš sjajne ekonomske svećeničke perspektive.

No, kad Krist zove i kad ga doživimo u nutritini, onda u životu nema poteškoće nastojevati ga i biti mu sličan. Tada čovjek proživljava ono što daleko nadviše sve nesigurnosti s kojima se svakodnevno susreće. Bez daljnega bit će poteškoća i u takvom životu, ali u društvu s Kristom, našim Bratom, one se lakše i uspješnije rješavaju. Kad čovjek doživi Njegovu blizinu, osjeća se cijelim bićem zadovoljan i sretan.

Vrijeme je svećeničkih redenja i mlađih misa. Očito je toga manje nego prije. Pitali smo dvojicu Isusovaca — mlađomislnika da nam odgovore na pitanje: »Zašto se mlađi danas teže odlučuju na svećeništvo?«

U Americi su svećenička zvanja bila u padu u posljednjih nekoliko godina baš zbog toga što su se mlađi okretali trenutnom sticanju sreće. Ali vidjeli su da u tom ne mogu naći zadovoljenje svojih osnovnih ljudskih težnji, pa su se stali okretati prema religiji i prema kršćanstvu. Danas je ondje među mlađima mnogo intenzivniji molitveni život nego prije deset godina. I sjemeništa su punija. Zvanja je sve više. Crkva nije ostala po strani, ona je među mlađima bila prisutna i uspjela je taj pokret kršćanski obogiti. Uvjeren sam da će i kod nas doći do poboljšanja. Zakonitosti postoje i mi ih možemo pratiti ...

PRIGODOM HRVATSKE MARI-JANSKE GODINE 1976.; O 1000-GODIŠNJICI CRKVE GOSPE OD OTOKA U SOLINU, KOJU SAGRADI POBOŽNA KRALJICA JELENA UZ GROBNICU HRVATSKIH KRALJEVA.

Jelena

ANTUN BAUER D. I.

1. MOLITVA

U pitomoj prirodi
uz rječicu Jadro
Kraljica Jelena
moli za Hrvatski narod.

Tekla voda zelena
Kraj nje sjedi Jelena
Naša Kraljica.

Hitro skače voden slap
Biser mu je svaka kap,
Odlazi u nepovrat —
Tako život prolazi,
Onda Vječnost dolazi —
A s njom Božji sud,
Sud za mlada, sud za stara,

Podanika i vladara —
Sud za narod sav.

Suza kanu Jeleni
Usred one zeleni.
Ganuta se duša rasplakala
U molitvi oduška si dala:

Isusova sveta Mati,
Tu je Narod, tu Hrvati,
Tu kraljevstvo moga sina —
Lijepa naša Domovina,
Svakom draga, svakom mila —
Da bi vazda sretna bila!
Nju nam Božja ruka dade
Ko dar s neba pred nas pade.

Božjim suncem obasjana,
Božjom rukom ovjenčana.
Ovo naše divno more,
Potocišči što žubore,

Bistre rijeke, šume bajne,
I te gore veličajne,
Vinogradi i vrtovi cvjetni,
I borovi i čempresi sjetni,
Gajevi i sivi maslinici —
Sve to sliči jednoj divnoj slici,
Što je Božja ruka naslikala
I na poklon nama — djeci dala.
Oko rajske prizor gleda,
Otkinut se od njeg neda.

Krasna li je zemlja moga sina!
Lijepa li je naša Domovina!
Sve to — dokle oko siže —
K Stvoritelju srce diže . . .

No hoće li rod naš znati
Bogu dužnu hvalu dati?
Hoćemo li moći, znati
Dar taj Božji sačuvati?
Hoćemo li vrijedni biti
Da nas Božja ruka štiti?

Ima u nas vrline, dobrote;
Ali ima i grijeha strahote;
Ima svjetla lijepo dugi,
Ima tame, ima tuge . . .
Svi smo ljadni, grješni ljudi —
Na pomoć nam, Majko, budi!
Ti pred nama uvijek hodi,
Božjim putem Ti nas vodi!
I moli se svome Sinu
Nek nam čuva Domovinu!

II. DOBROTA KRALJICE JELENE

Jelena gradi crkvu Majci
Božjoj, a kao kraljica majka
je svom marodu.
Teče voda zelena,
Crkvu gradi Jelena.
Gradi usred potoka
Crkvu »GOSPE OD OTOKA«
I grobnicu rodu svomu
Kraljevskomu.
Gdje će snivati zadnji san,
Čekat Božji, vječni, dan . . .

To se moli Bogu kao dijete
I Djevici niže molbe svete.

A u kraljevskim dvorovima
Jelena je majka svima:
Velikima i malima,
Neznačnjima i moćnima.
Miri, prosi vapajima
I riječima i djelima:
I pomaže svima, svima!
Zaštitnica udovica,
Pomoćnica sirotice.
Svi što trpe, svi što pate
Ko uz majku tu se jate.
Za svakoga darak ima,
A sa darom svatko prima
I komadić srca injena —
Takova je Jelena.

III. NATPIS NA GROBU

Taj je natpis jedan od
najvažnijih dokumenata stare
hrvatske povijesti.

Jednog jutra, jednog dana
Svanu zora zaplakana.
Plače voda zelena:
Umrla je Jelena, naša Majčica.
Plače voda zelena,
Plače narod sav . . .
Podiže joj spomenik,
Neka svijetli Majčin lik
Pokoljenjima:

»Ovdje leži Jelena,
Slavna Kraljica:
Žena kralja Mihaela,
Majka kralja Stjepana,
Ona bješe za života
Majka kraljevstva;
U nemir i burni vîr
Donijela je sveti mir.
Zaštitnica udovica
Dobra majka sirotica
Svima bješe sve,
O čovječe, pogledaj,
I moli se: Bože, daj
Duši njenoj vječni raj!«

Plače voda zelena:
Blažena ti uspomena,
Dobra Majko Jelena!

IV. RUŠEVINE

Tatari, Turci, Mlečani
bezobzirno brišu tragove
hrvatske povijesti.

Došla vremena tužna,
Tmurna, burna ...
Vihori, bure, oluje
Nad Hrvatskom Zemljom huje.
Haraju, ruše, obaraju
I u prah pretvaraju.
Tatarsko kopito, turski mač
Ostavlja pustoš, bol i plač.
Tisućama odlazi roblje,
Iza njih osta Zemlja-groblje.
»Ostatke jadne ostatak«
Sto zala bije i muka svaka.
Ruše se crkve i oltari,
Oskvrnuju se grobovi stari.
Od kamenja starog, slavnog,
Sagradiše kule kao bogohule
Na zator našega roda.
Pod njima osta zatrpana
Stara slava i sloboda.
Nad njima kao avet-sjene
Ostaše blijede uspomene —
Čak — i ime od Majke Jelene!

Plače voda zelena:
Gdje je naša Jelena,
Majko Hrvatska?

A demonska cika, vika
Ko iz ralja paklenika,
Ori se, jeći,
Paklene sipa riječi:

Kakva slava? Kakvo veselje?
Prazne riječi! Puste želje!
Nikad svoji ni bili niste?
Tko zna što ste?
Kakvi kralji, knezovi vladari?
Bajke, tlapnje i epovi stari?

Plače voda zelena,
Gdje si, Majko Jelena?
Jao, tko smo? Jao, što smo?
Gdje je kolijevka našega roda?
Gdje je slava? Gdje sloboda?
Što će od nas biti?
Svetiljka se naša gasi —
Bože, Oče, Ti nas spasi!
Marijo! ... Jelena! ...

I suze teku ... Al kako peku!
I krv se lije, I u grču
Bori se sa smrću
Citav jedan Narod.

28. KOLOVOZA 1898.

Don Frane Bulić na otoku
rijeke Jadro pronalazi
ploču kraljice Jelene.

Teče voda zelena,
Gdje u stara vremena
Sjela naša Jelena.
Kopa kremen-svećenik,
Zgrbio se časni lik ...
Kopa kremen svećenik ...
Kopa lijući znoj ...
— STOJ — što li znaće ova
Razbacana slova?!
Razmrskana, nagorena,
Ali jasna uspomena
Iz davnih vremena ...
Slazi. Gore. Stavi dolje.
Desno. Lijevo. Čitaj. Evo:
»HELENA — FAMOSA ...
Slavna — Jelena —
Žena ... Kralja ... Mihaela ...
Majka ... Kralja ... Stjepana.
Stjepana? Držislava?
Tad zaori SLAVA, SLAVA!!!
Kraljica Jelena!
Knjige šute, kamen zbori!
Više jasno, da se ori,
Helena — Jelena!

Pršti voda zelena,
Ustala je Jelena,
Naša kraljica!
Ustala iz groba svog —
Evo, dade dobri Bog!
Dade dobri Bog!!!
Nek se njišu stjegovi,
Neka ječe bregovi!
Oživljuju grobovi,
Glavu dižu robovi,
Kliče narod razdragan,
Svanuo mu Novi Dan!
Tad zabruje zvona:
Jelena, Jelena ...
Zvone zvona: To je ona
Jelena, Jelena ...

Vijore se stjegovi,
Odjekuju bregovi:
Jelena, Jelena!
Majka kraljevstva!
Donijela je Mir!
Zaštitnica udovica,
Majka svih sirotica!
Jelena, Jelena!
Teci vodo zelena,
Slava Tebi, Jelena!
Zvone zvona: To je ona!
Jelena! Jelena!

A iz groba klije nada:
Raste grana, sveža, mlada;
Raste grana zelena —
Gledaj, Majko Jelena:
Mi smo tu! Tvoj smo rod!
Ti si naše Uskrsnuće!
Ti ćeš nam vodit brod!
Ti nam budi nadahnucel
Izmoli nam Preporod —
SRETAN ŽIVOT NOV!!!

Oci splitskog sjemeništa pjesmom i igrom slave velike jubileje

Djevojke i mladići od Šibenika divna su slika i ljubavlju
zraka prošlim danima

Program splitskih sjemeništaraca povezuje prošlost i
 будућnost

Mnogi će čitatelji Glasnika ići u Solin. Što će vidjeti i što će ovdje susresti, to prikazujemo ovdje ukratko prema prospektu što ga je izdao Don Ante Skračić iz Šibenika.

Naš put kroz Solin

Stara Salona: kristionica u gradskoj bazilici

ZASTO HODOČASTITI?

Hodočašće je jedan oblik izražavanja vjere, jer produbljuje spoznaju da je čitava Crkva hodočasnica prema nebeskom Jeruzalemu. Poželjno je da se hodočasti u skupini, kako bi zajednički hod pridonio po-

rastu osjećaja zajedništva svih sudionika.

U svojoj PORUCI, a posebno u POSLANICI, hrvatski biskupi pozivaju nas da ove godine hodočastimo u Solin. To čine iz dva razloga:

— pokrštavanje Hrvata počelo je pred 1300 godina

upravo u krajevima oko Solina;

— ova godina je tisućljetnica smrti kraljice Jelene, koja je na Otoku u Solinu podigla prvo Gospino svetište u Hrvatskoj.

Biskupi žele da jubilarnim hodočašćem svi obnovimo naš Savez s Bogom i da nam to bude novi poticaj u štovanju Bogorodice.

GOSINO SVETIŠTE U SOLINU

To je najstarije Gospino svetište u Hrvatskoj. Ovdje je pred 1000 godina kraljica Jelena podigla crkvu Majci Božjoj. Jelenina crkva bila je porušena u XVI. stoljeću. Na temeljima te crkve bila je podignuta druga, koja je 1875. izgorjela. Današnja je crkva sagrađena 1878. Kako vidimo, crkva se gradila i rušila, ali štovanje i ljubav prema Gospi ostali su.

NA GROBU DON FRANE BULICA

Don Frane je arheolog, najzaslužniji za otkriće solinskih spomenika. Njegovom zaslugom održan je u Solinu prvi kongres starokršćanske arheologije. U svojoj vjeri i poniznosti dao je na grobnu ploču urezati natpis: »U ovom sarkofagu počiva nedostojan svećenik i grešnik Frane Bulić.«

Zahvalimo Bogu što nam je u svojoj Providnosti dario njega u nebrojenom nizu velikana naše povijesti. Oni su snagom svog srca i uma obogatili ne samo našu hrvatsku povijest, nego su dali i ne mali obolitavom čovječanstvu.

STAROKRŠĆANSKO GROBLJE

To je najveće nadzemno starokršćansko groblje na svijetu. (Kako je poznato, starokršćansko groblje u Rimu je podzemno — k. takombe.)

Ono je centrirano oko groba biskupa — mučenika Dujma. Kao što su za života nastojali biti blizu svome biskupu, isto su to prvi kršćani željeli i poslije smrti. Njemu najbliže pokopan je njegov nećak i nasljednik biskup Primo. Tu su bili pokopani i drugi solinski mučenici, pa su kršćani smatrali da je blizina groba mučenika zalog sretne vječnosti. Natpis na jednom grobu to izričito svjedoči: »Jer je pokopan u blizini mučenika, bit će slavan.«

Dujam i poznati solinski mučenici nisu jedini koji su dali svjedočanstvo krvi za vjeru. Mi smo baštinići te vjere sa svim tekovinama duha i kulture što su nam Kristovi svjedoci ostavili na tim našim prostorima. I mi moramo biti Kristovi svjedoci. Na to nas obvezuje krštenje koje smo primili.

BAZILIKE

Ovdje je bilo središte starokršćanskog Solina. Dok još kršćani nisu bili dobili slobodu, okupljadi su se u blizini, u kući sv. Staša. On je po zanimanju bio bojudar. U Konstantinovo doba bila je ovdje podignuta prva bazilika. Kasnije je ona srušena, a na istom mjestu podignute su dvije druge crkve: velika gradska katedrala i manja bazilika u obliku bizantskoga križa.

U blizini je krstionica, odakle su kršćani u uskršnjoj noći u procesiji ulazili u crkvu. Donedavna bio je sačuvan lijep mozaik: dva jelena i natpis. Pridružujući se radoći i vjeri novokršćanika, i mi izmolimo ono što je bilo na natpisu: »Kao što košuta žudi za izvor vodom, tako duša moja čezne, Bože, za Tobiom.«

AMFITEATAR

Gradnja je prvotno služila za gladijatorske igre. Za vrijeme progona ovdje su bili mučeni pojedini kršćani. Tako sigurno znamo da je ovdje bio mučen sve-

ćenik Asterije i četiri vojnička carske straže.

U IV. ili V. stoljeću kršćani su jednu pokrajnu prostoriju — prvotno mali poganski hram — pretvorili u kapelicu u čast sv. Asterije i drugova mučenika. Pogani su mislili da će progona iskorijeniti kršćanstvo. Naprotiv, pokazalo se, da je krv mučenika sjeme novih kršćana.

Na ovom mjestu, gdje su mučenici svojom smrtnom borborom proslavili Krista, treba ponoviti veliku istinu: »Krist Kralj vlada, Krist pobjeđuje, Krist Kralj vječno kraljuje.«

VRHUNAC HODOČAŠĆA — MISA U SVETISTU

Blagoslovjen da si, Trojedini Bože! Pred 1300 godina Ti si naš narod pozvao k svjetlu Evandelja. Nalažimo se ovdje, na svetom tlu naše vjere i povijesti.

Pred tisuću godina ovdje je dobra naša kraljica Jelena podigla svetište u čast Majke Tvoga Sina, našega Spasitelja.

Okupljeni danas, mi Ti zahvaljujemo na daru vjere. Po njoj svjetlo Evangelijsko daje našem narodu u vijek nove snage... Molimo Te da naše slavljenje jubilarne hrvatske godine bude znak i djelo vjere i jedinstva. Neka Crkva Tvoga Sina, ukorijenjena u naš narod, i dalje bude sol i kvasac, kao što to bijaše kroz povijest, tako i u ovom času i u godinama budućnosti.

Hodočasnici u atriju grobne bazilike sv. Dujma

Hodočasnici u gradskoj bazilici

Nad amfiteatrom ...

Prvo bis Gospip od Otoka

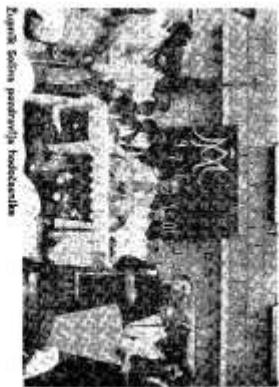
Krčko hodočašće na ruševinama

Dodio je iz Šibenika. Dvadesetak autobusa, višak i neobični automobili doveuli su oko 1500 hodočasnika.

Krešimir Šibenik, gradovi i sela Šibenske biskupije dođose prvi.

Najulti su i najpovezaniji sa Šibenikom, pa je tako i trebalo. Prelat Šibenskog župnika sa svojim zupljima, vikapa sa svojim biskupom, predočao preko masta na Jadru i s topilom i razdragošću u dužima stupišta na posvećeno tlo koje u zemlji krje dobro istekeno temelje crkve koju sagradi pred tisuću godina Gospi na čast hrvatsko kraljice Jelene.

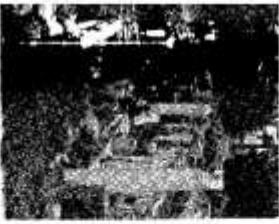
i kupijsko hodočašće

Zadarski Šestina posvećuju hodočašće

Ispunjedanje u raspodjelu

Biskup Mijo Arnerić proglašava

Šibenski župnik proglašava

glasnikova priča

Piše: Tonći Trstenjak

Od kartonskog kofera do trinaestog proljeća

Između dva sunčana proljetna popodneva izredalo se trinaest ljeta, trinaest jeseni i trinaest zima. Onog proljetnog popodneva otišao je s kartonskim »koferom« u ruci i s mnogo nade i vjere u srcu. Malo tko je vjerovao u ono što je vjerovao on, a on je vjerovao da će pobijediti u neravnoj borbi s nedaćama stranog svijeta i strane zemlje.

Onda su počela stizati pisma pisana za besanih noći, punih dalekih uspomena i suza. Iz njih je izbjala tuga za rosnim ljudadama zavičaja i za izgubljenim dragim poznatim licima. I straha je bilo u tim pismima, iz njihovih se redaka mogao vidjeti drhtaj žuljave ruke i trepet ranjene duše. O ne, nije u njima bilo mjesta očajanju! Svako bi završavalo vjerom u Božju pomoć i

nadom u Božji blagoslov. Svako bi zračilo nadom i odlučnošću.

Proljeća su se redala poslije toga sa svim svojim radostima i nevjerama. Trinaesti put naš je plavo-zeleni planet ušao u proljetni ciklus na svom kruženju oko Sunca.

Pošao sam u potragu za rezultatom koji je počeo s kartonskim »koferom« i koji je rastao na žuljevima, osamljenim tugama, neizvjesnostima, molitvama, nadanjima i vjeri u Boga i njegovu pravdu, na rezultatu zalijevanom znojem i rijetkim suzama. Rijetkim suzama, rekoh, jer za njih nije bilo vremena. Dok je bijeli taksi žario prema naznačenoj adresi, pred očima su mi blistala sva ona brojna pisma čija su slova bila poredana u rečnice kao cigle u zidanici.

— Evo je, rekoh takstisti koji se začudio mojoj sigurnosti.

— Bili ste već ovdje? upitao me.

— Ne nisam nikad. Ali siguran sam da je to ona nova zidanica, okružena mladim borovima, rekoh.

Slegnuo je ramenima. A zapravo sam mu trebao pri znati da sam toliko puta bio ovdje. Ne tijelom, kao ovaj put, nego duhom. Gledajući tu novu katnicu, okvirenu zelenilom mladih borova, prisjećao sam se onog dalekog popodneva i mladića s kartonskim koferom u ruci. Sve je bilo tako daleko, a tako blisko. Sjetio sam se njegovih fotografija.

fija i lica koje je na svakoj izgledalo mršavije i sigurnije.

— Gle, rekoh sam sebi, što može čovjek koji se ne predaje, čovjek koga Božja ruka prati i blagoslovuje.

Nekad je imao samo sebe i kartonski kofer. Danas je tu prekrasna kuća, dječak radozna pogleda i brižna žena, koja vodi računa o svakoj sitnoći. Na njegovu se mršavu licu odražuje svih trinaest proljeća, ljeta, jeseni i zima, ali iz njegovih zjenica odsjeva ponos i radost što je uspio.

Nismo mnogo razgovarali. Riječi su i onako suviše u takvim trenucima kao što je bio ovaj. Može li ljudska riječ izreći svu onu gomilu osjećaja i svu onu energiju koja je uložena da se od jednog kartonskog kofera u trinaesto proljeće uđe sa sretnom obitelji, sa skupom plaćenim ugledom u stranoj zemlji i s kućom koja je simbol, hram i za-kon?

Cvjetna nedjelja, obasjana suncem, brojni prijatelji i rođaci, cika djece. Sjedili smo u kućnom salonom obnavljajući uspomene. Govorio mi je o teškim vremenskim cementima, o tonama iskopane zemlje, o intrigama zavidnika i o prvotnom nepovjerenju novih susjeda.

— Ti znaš, reče, da sam morao otići. Svugdje su me odbacivali zbog moje iskrene vjere u Boga i zbog mog nastojanja da živim poštano u nepoštenoj okolini. Ljudi kojima savjest nije čista ne vole čiste savjesti uza se. To im dode kao stalna opomena, stalna lekcija. A ljudi ne vole lekcije. Zato su me odbacivali, zato su mi se rugali. Mnogo

puta čuo sam laž, u koju su mnogi povjerivali, da se s poštenjem ne dospijeva daleko, da jedino nepošteni u nepoštenom svijetu mogu dobro prolaziti. Moji su me roditelji naučili protivno i ja sam vjerovao više njima nego svijetu. Otišao sam da svima dokažem kako se može živjeti poštano i kako se pošteno može živjeti dobro i sretno.

U početku sam se morao dizati u tri ujutro da bih pješke stigao na vrijeme na posao. Bio sam pomoćnik zidarima Arapima. Gledao sam kako oni rade i pokušao sam. Oni su mnogo pušili, a ja sam zidao mjesto njih. Znao sam da se u toj stranoj okolini mogu probiti samo marljivošću i poštenjem. Nedjeljnu misu nisam nikad propustio. Iako je trebalo mnogo raditi, nedjeljom nisam nikada radio. To je dan Gospodnji. Stekao sam više, kako vidiš, od onih koji nemaju ni svetka ni petka. Moji Arapi i dandanas židu i puše i nemaju ništa, a ja sam došao do planskog ureda moje tvornice.

S vremenom sam naučio jezik, a uskoro su me i odgovorni zapazili. Glavnog inženjera upoznao sam u crkvi. Redovito bismo se sreli na nedjeljnoj misi. U poslu sam napredovao zahvaljujući tome što su mali odgovorni znali da se u mene mogu pouzdati u svakom trenutku.

Šedio sam odričući se svega što mi nije bilo potrebno. Kupio sam građevinsku parcelu i dao se na posao. Sam sam iskopao temelje ove kuće, sam sam zidao, sam radio sve što je bilo moguće. Morao sam

raditi i danu i noću. Nisam imao novaca da platim radnike. Ponekad bi mi mogli prijatelji. Susjedi su se ponekad podrugljivo smiješili, čekajući čak kad će »stranac« sustati. Nitko nije htio pomoći. Ovdje stranac nije dobro došao. Osobito su na zlu glasu naši ljudi zbog nekih probisvjetskih tipova, koji su mislili da se novcem može sve. Sada me moji susjedi i mještani sreću s poštovanjem.

Oženio sam se ženom koja me razumije i koja mi je potpora u životu. Nisam birao danu, nego poštenu i jednostavnu ženu, s kojom ću moći podijeliti sve radosti i žalosti ostatka života. Bog nas je blagoslovio i mi smo mu zahvalni. S njome sam stekao mnogo prijatelja, u koje se mogu pouzdati svakoga časa. Njene su me roditelji privatili kao svoga sina. A to mnogo znači, mnogo za nekoga tko se poput mene nasamovoao i nauživao tudem krova.

Imam i sina, zdravog i pametnog. Bit će ih još, ako Bog da. Treba još ino-ga toga napraviti i završiti. Nadam se da ću sada lakše naprijed.

Jedno ti osobito želim reći: velika je i strašna laž da se poštено ne može dobro živjeti. Sve ovo što vidiš dokazuje protivno. Nepoštenje je uvijek gaženje drugoga, izvor je zala, nepravdi i nesreća. Bio bih sretan ako bi moje iskustvo neko moje otvorilo oči. Ako budeš kad mogao, svima reci da će svijet jedino onda biti ljepši i sretniji kad u njemu bude vladalo poštovanje i istina.

MISIJE

Uređuje: JURAJ GUSIĆ

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

Kršćanin i na putovanju...

«Vi ste svjetlo svijetu. Nije moguće sakriti grad koji leži na gori. Ne žeže se svijeća da se stavi pod varićak, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući. Vaše svjetlo neka tako zasja pred ljudima da vide vaša djela ljubavi te slave vašeg Oca nebeskog» (Mt 5, 14-16).

Ta Gospodinova preporuka, dana njevovim učenicima, na osobit način vrijedi i za kršćane-turiste. Danas se mnogo putuje, jer svi putuju i kršćani nisu u tome nikakav izuzetak. No kršćanin-putnik i turist morao bi i na putovanju i odmoru biti svjedok svoga kršćanstva, ne upadno, još manje nametljivo, već jednostavno i neusiljeno.

A što to znači? —

Evo što! Snagom svoga kršćanja kršćanin je životno ukalmljen u Krista i Crkvu, živi od otajstvenoga Krista i kao takav nosi u svome biću silu, kojom svjedoči za Krista i služi na spas ljudi. Ako to ne čini, onda moramo reći da nije odkoristi ni Crkvi ni sebi. Tako to uči posljednji Sabor u dekretu o apostolatu laika. I ne samo to, već je to znak da ga kršćanstvo nije duboko zahvatilo, da je ostalo samo na periferiji njegova bića.

Kršćanin-putnik, bio muškarac ili žena, star ili mlađ, učen ili neuk, oženjen ili neoženjen uvijek je nosilac života koji sa sobom nosi poruku nesebične ljubavi, dobrote, radosti i mira. On je kao kršćanin nosilac Kristova svjetla. To se svjetlo očituje u njegovu vladanju, molitvi, sudjelovanju u bogoslužju. On će na putovanju, na ljetovanju, više vladanjem nego riječima, pokazivati svoj pogled na svijet

i život, jer će se znati odmarati i zabavljati kako to dolikuje Kristovu sljedbeniku, jer će se znati diviti prirodnim ljepotama kao onaj koji vjeruje u Boga Stvoritelja, jer će znati promatrati umjetnine, osobito sakralne, kao onaj koji je u crkvi svagdje kod kuće.

Kršćanin-turist bit će društveno biće, vrlo osjetljivo i za potrebe drugih, susretljiv i prijazan prema svakomu, spremam i na pomoć kad god se to pokaze potrebnim. Putovanje je za njega velika šansa da baš kao kršćanin učini nešto dobra, a to će njegovu turizmu dati jednu osobitost koje drugi nemaju, a ne samo to, već i zadovoljstvo da je i odmarajući se bio vjeran sluga Kristov, njegov učenik, nosilac njegova svjetla. On baš na putovanju ima dovoljno prilika i mogućnosti da pokaze kršćanski humanizam, ono što je naučio u Kristovu Evandiju.

Josip Antolović

O. Stanko Poderžaj kao mladi misionar

Umro je otac Stanko Poderžaj

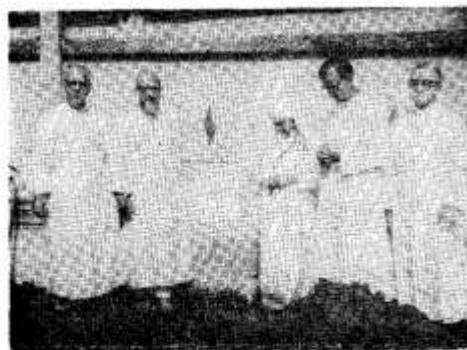
1904. — 23. 4. 1976.

«Dobar sam boj vojevao, trku sam svršio, vjeru sačuvao ... Uostalom, meni je pripravljen vijenac pravde ...» (2 Tim 4, 7-8).

Ove krasne riječi velikog misionara svetog Pavla dolaze mi na pamet dok mislim na našega nezaboravnog oca Stanka, uistinu velikog misionara, misionara-pionira naše misije u Bengaliji.

Skoro 50 godina proveo je u Bengaliji. Nakon 42 godine po prvi — i zadnji! — put pohodio je svoju domovinu. Sad mu je domovina Bengalija, kojoj je darovao svoj život, svu svoju energiju, upravo neiscrpljivu energiju.

Koji dan prije njegove smrti susreo sam ga na »skuteru« pred kolegijem sv. Franje Ksavera u Kalkuti. Sedamdesetu je godinu života prevadio, no on se ne da. Rak ga je već izjco, ali on se ne tuži. Do konca želi on »boj vojevati, trku dovršiti ...«

O. Poderžaj (prvi zdesna) nad grobom o. J. Vizjaka

I vojevao je boj za Isusa i za duše na tolikim župama. I gdje god je bio, ostavio je trag svoga solidnoga rada. Otac Stanko nije vjerovao u »pol-a-pol«, sve je moralo biti — najbolje.

U Raghabpuru podiže on prvorazrednu školu svetog Josipa s konviktom, zatim nove kapelice po selima, a vjerska pouka, vjerski život, obnavlja se. Dugih 15 godina je tu. Nakon toga poslušnost ga šalje u razne druge župe da i njih podigne, prepriodi. Redaju se župe Khar, Chandragar, Sveti Ivan u Kalkuti, i na kraju Kolyanpur, nova župa, odijeljena od Morapaja 1970. godine. Posvuda je on neuromorno radio i sistematski, no uvijek tiho, pouzdavajući se u molitve i žrtve svojih mnogobrojnih prijatelja širom cijelog svijeta. Nijima se redovito javlja uza sve svoje poslove — i privatnim pismima i krasnim člancima po raznim časopisima.

Bio je uzoran redovnik, svet svećenik — kao pašjenica na Božjem oltaru. Dao je uistinu krasan primjer svojoj mlađoj braći redovnicima i svecenicima. Stoga mu je dobar Isus sigurno pripravio vijenac slave u lijepom nebu.

Dragi naš oče Stanko, ne zaboravi u nebu svoje braće koja još ostadoše u delti Gangesa da bismo i mi mogli »trku svršiti, boj dovojevati za Isusa i duše«.

O. Ante Gabrić

Broj bolesnika raste

Prodhan Nagar, 4. travnja 1976.

Dragi prijatelji i dobročinitelji!

Nisam se prilično dugo javila. Nije to bilo zato što bih vas zaboravila, nego nisam stigla. Časni brat Robert poslao me u Matigaru u bolnicu da tu preuzmem brižu za našu sirotinju. A ima ih tu priličan broj: 106 tuberkuloznih bolesnika, 130 generalnih bolesnika, među kojima ima najviše majki s djecom, zatim 33 gubavca. Tu 58 djece polazi školu. To su djeца čiji roditelji ovdje rade ili su bolesni, a nema se tko brinuti za njih. Kao pomoćno osoblje tu su: 5 bolničarki, 5 djevojaka pomoćnice u raznim poslovima, koje još čekaju da steknu kvalifikaciju za bolničarke. Osim toga imamo i dvije učiteljice za našu djecu. Svega skupa nas je 336.

No osim brige za tu bolnicu dva puta tjedno odlazim do naših gubavaca, koje liječimo klinički. Dolazi nam ih sada već 1450. Osim tog posla još pohađam redovito školu, u kojoj imam 106 djece, i još posebnu školu, gdje uči 18 djece naših siromašnih udovica.

Gospodin Bog mi je uistinu iskazao posebno veliku milost kad me je poslao među te siromašne i zapuštene ljude. Jednako se brinem za naše vjernike kao i za pogane.

Ovdje imamo svetu misu svake nedjelje i četvrtka, a u druge dane odlazim na misu u Siliguri, 6 km daleko. Tako sam malo sa svojim susestrama.

Iz dana u dan dolazi nam i sve više djece u školu i bolesnika u našu bolnicu ili traže kliničku pomoć. To pomaže da naša katolička skupina sve više raste. Ljudi, naime, dolaze preko svoje bolesti bliže k Isusu. Tu imaju priliku čuti Božju riječ na jeziku hindia, koji svi razumiju. Priličan broj njih moli za sveto krštenje. Malu djecu bez poteškoće krstimo na umoru, dok odrasle temeljito pripravljamo na krštenje. Oni koji ozdrave nakon svetog krštenja odlaze s više pouzdanja u Boga u susret svome siromaštvu. A drugima, koji još nisu dozreli za krštenje, a ozdravili

su, Bog će dati na vrijeme potrebnu milost. Za to se moramo mnogo moliti.

Uistinu se dobri Bog brine za naše siromahe. On promalazi dobročinitelje, koji za njih šalju priloge, pa im možemo prilično pomoći: možemo ih liječiti, hraniti svakom od njih dati krevet, jastuk, plahute i deke. No potrebno mi je još više posteljine. Ženama nastojim nabaviti po jedan sari, muževima dhoti, dječacima hlače i djevojčicama haljinicu.

Djece me koji put znaaju i ovako moliti: »Daj mi Isusa!« Bože dragi, kako bi im Ga rado dala i trudim se da im Ga i dadem koliko više mogu. No za to bi nam bile potrebne još nove sile.

Sestra Ksaverija Orzes ostala je i nadalje u Santinagaru da se brine za tamošnje gubavce. To je veoma teško mjesto. Nikad nitko od sestara Majke Terezije ne zna o njoj govoriti drugo nego samo najljepše. Sve je veoma štuju. Eto, nas obje radimo za gubavce i siromahe, pa mi je draga čuti da nju tako hvale.

Ovdje podižem više zgrada za ljudi da sve to svršim prije kišnog doba. Započela sam sve one bolesnike koji mogu nešto raditi da izraduju razne stvari, pa onda to prodam i njima dadem zaslужbu pa tako imaju nešto svoga novca.

Na kraju od srca zahvaljujem svima dobročiniteljima koji su mi pomogli bilo duhovno, bilo materijalno, da mogu što više učiniti na našu bolesnu braću. Neka vam svima Isus obilno naplati!

s. Ivana Stakor

Ivan poučava djecu u vjeri

Velečasni oče!

Oprostite, molim Vas, što Vam tako kasno odgovaram na Vaš dragi i cijenjeni list od lanske godine. Zar da se ispričavam? Prvo, list je stigao prekasno da se odgovori na nj za štampu za mjesec studeni. Zatim je došao konac školske godine sa svojim brigama. K tome se pridružila i moja bolest i dvije operacije. Tako se, eto, približio i komac mjeseca travnja i vrijeme je da se uhvatim posla i da Vam napišem nekoliko redaka.

Od srca Vam hvala na sjećanju! Istina je, čim je čovjek dalje od svoje domovine više osjeća za nju, pa je i mene Vaše sjećanje dârnulo.

Ja sam ostavila domovinu 2. veljače 1938. i oputovala u Indiju, gdje sam stupila u Loretinsku Družbu. Na nesreću, rat je prekinuo mnoga veze pa tako i naše s Misijskom centralom u domovini.

Sada radim u Darjeelingu. To je prekrasno mjesto podno Himalaje. Kad je vrijeme lijepo i vedro, vidimo vječni snijeg na vrhuncima Mount Everest, Kinčundanga i drugih. To je užitak i čovjek se ne može umoriti u promatravanju te ljepote, djela Božjih ruku. No kad započne kišno doba, sva ta krasota je sakrivena i kiša lijeva dan za danom i dnevno nas muči magla.

Ovdje imamo visoku školu za više od 600 učenica, no, nažalost, samo je oko 28 njih katoličke vjere. Druge sve su hindu, budistkinje itd. Moralka se predaje svima kroz sve godine školovanja, pa tako imamo prilike da unesemo Boga u njihov život. Često puta upravo čeznu da doznađu što više o Bogu i da uče moliti. Te im molitve često daju jakosti u teškim časovima života.

Prije nekoliko godina jedna je naša bivša učenica dovela svoju kćerku k nama u školu. Ona se, naime, udala i u braku je imala dvije kćeri. No onda ju je muž zamrzio i znao ju je nemilosrdno tući. Čak joj je htio oduzeti kćeri. Pričala je da se, kad je bila najviše u strahu, sjetila molitava što ih se naučila u školi pa se usrdno molila za Božju pomoć i osjetila je da joj Bog pomaže.

Ima mnogo takvih slučajeva, pa nas to hrabri da poučavamo sve, iako su različitih vjera.

Napokon se javila i naša misionarka u Indiji sestra Zdenka Miketinac, rođena sestra sestre Štefanije Miketinac, čije smo pismo objavili u prošlom broju Glasnika. Piše ga kao odgovor na pismourednika ove rubrike. Pisano je 25. travnja 1976.

Glas iz Darjeelinga

Ovdje se osjeća oskudica zvanja, pogotovo kod nas u sjevernoj Indiji. Južna Indija je bolja. Sveti Toma je tamo posjao dobro sjeme vjere. Ovdje je teško da novi stranci dodu ovamo. Moraju imati posebno visoke kvalifikacije, inače državne vlasti ne dopuštaju da uđu u zemlju. Mi stari misionari moramo svake godine obnoviti dozvolu da mognemo ostati ovdje. Tako Crkva ovdje ovisi o domaćem podmlatku.

U Velikom tjednu bila su zaređena tri nova svećenika za biskupiju Darjeeling, koja ima 90 svećenika, a obuhvaća također i države Bhutan i Sikkim. Biskup je Nepalac. Dakle, on poznaje svoje, a radi veoma požrtvovanog.

Isusovci imaju ovdje visoku školu i kolegij. Oni pripadaju kanadskoj isusovačkoj provinciji, no tu radi i brat Jancz Udovč, Slovenac.

Naša škola je puna djece Nepalaca zatim one iz Bhutana i Sikkima, pa sa plantaža čaja odavde i iz Assama, a ima ih čak i iz Afrike. No unatoč svemu tome sve se te učenice dobro slažu, igraju i uče.

Majka Terezija ima ovdje kuću za veoma siromašnu djecu, sirotište, a nekoliko kilometara od Darjeelinga ima i dom za starce. Njezin red radi veoma uspješno i svi ih ovdje vole i cijene.

Eto, iznijela sam Vam nekoliko vijesti iz daleke Indije, a ja se preporučujem u molitve Vama i svim prijateljima misija.

s. Zdenka Miketinac

Tu je sjedila ona, Majka Terezija, onakva kakvu je poznajemo s fotografijom: u jednostavnom indijskom sariju s plavim obrubom. Rođena je u Skoplju 1910. godine. A na njezinu domovinu podsjećaju još oštре, ali posve majčinske crte lica. Tiho prihvata pozdrav. Njoj kao da je sve pravo. Sluša. Čeka.

A onda počinje govoriti. Izvješćuje.

»Naše sestre rade ono što je radio Krist. Naš je rad tek odraz naše ljubavi prema Kristu, koju ostvarujemo.«

Kako se često takve riječi čuju kod nas? Takve se riječi gotovo više i ne mogu čuti ni u propovijedima, ni u pastirskim pismima, ni u pastoralnim predavanjima. Zašto? Dolazi li to iz istog razloga koji je jednom Majka Terezija izrekla Gandijevim riječima, naime: »kad bi kršćani svoje kršćanstvo proživiljavali u svoj punini, u Indiji više ne bi bilo ni jednog hindusa?«

»Krista ljubiti u svakom obličju«, za tim idu te »Misionarke Ljubavi«. A to one uistinu i jesu. One znaju, a Majka Terezija to stalno ponavlja: »Siromaštvo nije samo glad za kruhom i pomanjkanje odjeće. Oni trpe i stoga što su nepoželjni, što nisu voljeni.« Zato kongregacija Misionarski Ljubavi, koju je Majka Terezija osnovala 1950. godine, uz običajna tri zavjeta — siromaštva, čistoće i poslušnosti — polaže još i četvrti zavjet: »iskazivanje ljubavi najsromičnjim među siromasima«.

Za te nevoljene i nepoželjne, za stare, za rođenu i nerođenu djecu, za bolesne i napuštene umiruće zauzimaju se danas sestre Majke Terezije po cijelome svijetu. U više od 85 kuća sestre svih narodnosti, a ima ih s novakinjama preko tisuću — samo novakinja ove godine ima u Kalkutici 203 — brinu se za siromahe. Ali ne samo to! Majka Terezija (to je jedini slučaj u Crkvi!) ujedno je utemeljila i mušku granu svoje kongregacije — »Misionare Ljubavi«. I oni žele vršiti isto što i Majka Terezija. A ima ih već blizu 200.

O svemu tome izvješćuje Majka Terezija. Novinar je gotovo ne može slijediti. Pred očima mu je Kalkuta prije nekih 20 godina. Zamazane gradske četvrti, jedna do druge. Usred tih četvrti nalazi se hram božice Kali. Tu narod prinosi svoje žrtve toj crnoj božici, s dugim jezikom, božici

Kurt-Martin Magiera napisao je knjigu pod naslovom »Menschen — Christenmenschen«. Iz te knjige donosimo odlomak poglavja koje nosi naslov »Mutter Teresa — Majka Terezija«.

MAJKA TEREZIJA

osvete, zla i patnje. Okolo se čuje divlja buka, zaklinjanje straha i nade. A nekoliko metara dalje, u prostoru oko hrama nalazi se kamena zgrada, na čijem ulazu nalazi se natpis na bengalskom i engleskom »Dom za napuštene umiruće«. To je bila prva čvrsta točka Majke Terezije.

400 tisuća siromaha beskućnika spava na ulicama Kalkute. Onoga tko od tih ljudi sutradan ne može više ustati od slabosti, ako nije umro, dovode u dom Majke Terezije. Tu se nalaze izglađnjeli, suščavi, slijepi. Tako ona tu okuplja »najsiromašnije među siromasima«.

Tko želi više saznati o toj velikoj ženi i njezinoj Družbi Misionarki Ljubavi, neka nabavi knjigu »Majke odbačenih«.

Knjigu možete naručiti na adresu: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 33. Cijena joj je 100 dinara.

Danas, na Blagovijest, dovršili smo uređenje crkve u Mumbwi. Početkom 1976. nabavili smo sliku Krista Kralja od keramičkih pločica i postavili je u crkvi. U veljači je crkva dobila električnu rasvjetu. Danas, na Blagovijest, napokon smo dovršili i 40 klupa za tu crkvu. Tako smo, eto, dovršili veliko djelo što smo ga započeli početkom 1974. godine.

Hvala svima koji su u tom našem velikom potpisu bilo na koji način pomogli. Neka vam to Gospodin obilno napiplat. Žao mi je što mi nije uspjelo slikati tako uređenu crkvu iznutra. Pokušao sam nekoliko puta, ali nijedna mi snimka nije uspjela.

Gradnju kuće za katechistu u mjestu Kaparu, o kojoj sam nedavno pisao, već sam dovršio. Prije nekoliko tjedana započeo sam novu gradnju. Gradim malu domaćinsku školu ili domaćinski centar u mjestu Kabangwe, nedaleko Lusake.

Prijatelji misija u Kanadi poslali su našem nadbiskupu svoje priloge, pa je on mene zamolio da izgradim taj centar.

Kabangwe je mjesto gdje se na veoma primitivan način izrađivala cigla za gradnje u Lusaki. Jame, iz kojih se kopala zemlja za ciglu, sada služe za smetište grada Lusake. Po cijeli dan kamioni dovoze smeće i sipaju ga u te jame, a sta novnici sela Kabangwe u tom smeću uviđek nađu nešto za sebe.

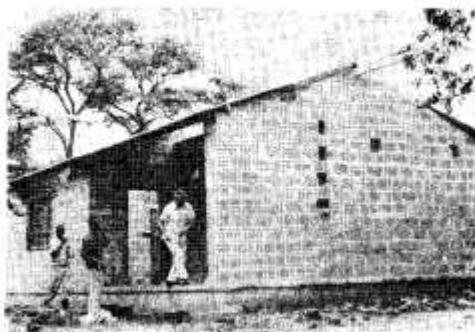
Među tu sirotinju došli su misionari da je podignu i dajtovno i tjelesno. Prvi misionar koji je među njima djelovao bio je jedan slovački Isusovac. Za kratko vrijeđeno porasla je kršćanska zajednica. Osjećali su potrebu da si podignu neki centar, gdje bi se mogli sastajati na pouku i na svetu misu i primanje svetih sakramenata. Sakupili su komade cigle oko negdašnje ciglane i podigli si od njih malu, jednostavnu crkvicu. Kasnije su se opet prihvatali posla i počeli su graditi domaćinski centar, ili domaćinsku školu. Očekivali su da će im doći časne sestre, koje bi ih u tom centru poučavale. Zidove su uspjeli podići oko metar i po iznad zemlje. Nisu stigli na vrijeme izgraditi tu zgradu do krova i staviti je pod krov, pa im je afrička kiša, koja je nemilosrdno lijevala dan za danom, sve srušila.

Gradim u mjestu Kabangwe

Crkvice u mjestu Kabangwe

Gradnja domaćinske škole u Kabangwe

Taj, dakle, centar sada je dao podići nadbiskup Milingo pomoću iz Kanade. U blizini novogradnje nema vode. Ipak moji zidari nemaju poteškoća zbog toga jer im žene, djevojke i djeca donose vodu u posudama iz udaljenog izvora.

Kad čovjek vidi ovu sirotinju i tako mnogo dobre volje te mlade kršćanske zajednice, osjeti potrebu da im nekako pomognе. Eto, tako ja pomicam da uz vašu pomoć obnovim njihovu dotrajalu crkvicu. Zidove bi trebalo ožbukati, jer uopće nisu ožbukani, a ovako bijeli mravi lako dopiru do krovne konstrukcije i izgrizaju je. Stari krovni lim posve je dotrajao, pa bi trebalo staviti novi lim. Treba popraviti i prozore, zatim obojati crkvu iznutra i izvana. Hoćemo li to učiniti?

Ilija Dilber

Posebnim veseljem ističemo da će autor ove životne crticice na Petrovo biti u Sarajevu zareden za svećenika. Cestitamo od svega srca i preporučujemo ga u molitve.

Umrlo je jedno nadanje

— Hm... pisao sam joj da dolazim i da me čeka na kolodvoru. A evo, nje ne ma! Da joj bar nisam pisao... — ponavljao je Dragan poluglasno, rastegnuto i upitno, sam za sebe u nekom užbuđenju, naslonjen na masivni betonski stup pod velikim satom, čije se kazaljke bijahu poklopile na broju dvanaest, a putnici prolazili pored njega upravo onim tempom koje im je nalagalo vrijeme. I on nije nikuda žurio, zapravo čekao je, ali je posumnjao da li zaista ikoga čeka. Pisao joj je da dolazi u četvrtak, 5. srpnja, točno u podne. Tako je i učinio. Putovao je puna tri sata: pješke po oštrom kamenjaru, obrasnom dračem, autobusom i uskotračnom željeznicom kroz planinske prijevoje i mnogobrojne tunelle. I sada je, poslije svega toga, mirno čekao i šutio kao da stoji u sudnici i sluša presudu koja je za njega već davno izrečena. Njegova je majka Ljubica

zaboravila, ili možda (od onoga dana kad ga je ostavila baki na čuvanje) nije htjela znati da je i on njezin sin, dijete jedne kratko-trajne ljubavi, koja se ugasa i pretvorila u egoizam...

I Dragan je svakog trenutka bacao pogled prema izlazu i ulazu perona, koji je neprestano bio ispunjen komešanjem i žamorom, rastgranim pričanjem putnika, upitno upirući pogled kroz debela tamna stakla naočari, ne vjerujući sam sebi da nije došla.

— Mama..., nehotice je procijedio kroz rijetke zube riječ koju je u životu tako malo izgovarao, a silno ju je želio ponavljati svaki dan i bez prestanka. Ali suzbina mu ju je istrgla i iz grudi prije nego se bijaše pravo i nastanila u njegovu biću. Ona mu je ostala u grudima samo kao bolan uzdah ili izbljedjela misao o nečem lijepom.

— Kuda sad?, zapitao se načas u mislima, u kojima je prebirao davne uspomene nimalo sretnog početka mladosti. Nije mi poznato gdje se nalazi ulica Antuna Mihanovića. Koliko bi samo morao upitati prolaznika, obratiti se nepoznatim licima da bi ga ponajčešće nehajno i prezimo pogledali, pogledom odmjerili; na njegov upit rukom odmahnuli bez riječi, možda se čak pri tome cinički podsmjehujući. A on je neiskusan, ne snalazi se u velikom gradu, u kojem se našao po prvi put, napustivši bakin dom i intimu seoskog etosa, usaden u dubinu njegova mlađog bića. Odnosno, ima li zaista smisla ići u Mihanovićevu 10 jer je majka Ljubica do 14 sati na radnom

mjestu u jednom tiskarskom poduzeću? Čekati spokojno na kolodvoru poviju njezina pomalo zaboravljenog liku pod svodom stare zgrade, ispunjene neugodnim zadahom gradskog podneblja, ne bi li to značilo zavaravati se iluzijama poslije svega onoga što je poduzimao. I sjetio se da na jednom komadiću papira u požutjelu notesu ima napisan broj telefona njezina poduzeća, koji je brižno čuvao kao relikviju. On mu je na trenutak vraćao izgubljeno nadanje da se možda jedan davnji rastanak ipak uzastopnim okretanjem raznih brojeva na crnoj kutiji pretvori makar u tračak nade. I bez ustanja pošao je do najbliže telefonske govornice te pomalo uzbudljivo i nespretno okrenuo šest različitih brojeva i za trenutak imao je priliku čuti nepoznat glas s druge strane slušalice:

— Novinsko izdavačko i tiskarsko poduzeće... knjigovežnica. Zvučale su mu te riječi uvjerljivo i nenaometljivo. I ni jednoga trenutka nije posumnjao da zaista s njom, majkom Ljubicom, neće izmijeniti riječi nade i pokušati srušiti barijeru, koja ih je godinama tako dijelila da jedno za drugo gotovo nisu znali.

— Molim vas, želio bih razgovarati s Ljubicom Galić...!

— Samo trenutak! I nepoznati ženski glas izgubio se u hodnicima i prostorijama gdje je šum strojeva nadjačavao svako ljudsko pričanje. I ponovno se čuo drugi glas, pomalo nejasan i drhtav:

— Ovdje Ljubica Galić...

I taj je glas u Dragomovim ušima odzvanjao kao davno zaboravljena melodija, podsjećao ga je na sjenu koja je davno iščezla s horizonta njegova života; po pravilnom ritmu njezinih riječi bio je uvjeren da će ga ona ipak saslušati makar i mučno.

— Ovdje Dragan Matić ... iz Mravića ... hm ... To reče i zastade, ne vjerujući sam sebi da je sve to što se događa zbilja, da zaista započinje razgovor s osobom koja mu je u životu mnogo trebala i još mu uvijek treba. To mu se činilo kao neko prividjenje, a glas koji je čuo toga trenutka iz crne slušalice više je ličio onome nestvarnome što je čuo u pučkoškolskim bajkama i lijepim pričicama koje bi znale tako ugodno zaokupirati njegovu maštu. I dalje je micao usnama nepribrano i njihov pokret bjaše spremjan na zov za novi početak.

— Pa što si došao? — priupita ga majka Ljubica oštro i uz nemireno, dišući povišeno i nesredeno tako da i on osjeti tu njezinu uz nemirenost u boji glasa ...

— Pa znaš, pisao sam ti da dolazim ...

— Ne znam ja ništa, odgovori energično.

— Da, ti ne znaš, ali znam ja da si mi majka, da sam život spoznao pod tvójim srcem i da to srce pripada i meni, a ne samo drugima ... Ja želim živjeti, voljeti i biti voljen. Želim osjetiti makar kratko-trajnu ljubav majke ...

Na te Dragomove riječi ona se smete, htjede instiktivno spustiti slušalicu, možda čak pobjeći u kut i rukama pokriti lice da za

trenutak zaboravi sjećanje na námo ružičastu prošlost, koja i danas traje i trajat će sve dotele dok jedan život bude gledao radanje sunca na dalekom horizontu. Ali nije to učinila. Samo joj je lice postalo namrštenije i bljede.

— Došao si remetni moj mir, na koji imam potpuno pravo!

— Hm, pravo! A imam li ja onda i na što pravo?

— ... Imas, ali zašto me to pitaš?, reče tih i osjetljivo, ne dovršivši misao do kraja.

— Koje? Valjda da pripadaš i meni ... Eto zato sam došao. Došao sam reći da si i meni majka, ako si možda zaboravila.

— Dragane, nisi trebao dolaziti. Velika bi neugodnost nastala kad bi moj muž doznao da imam vanbračno dijete. To bi vodilo propasti jedne bračne sreće. Bio bi to strahovit udarac za cijelu obitelj. Osobito za djecu. Oni to ne smiju doznati. Znaš, razumij me ...!

— Da, da, a kako mene pogoda taj put u neizvjesnost? Imati majku, a biti bez nje, željeti joj utisnuti sinovski poljubac ... Od danas do sutra zavaravati se iluzijama da će ipak jednom doći, o tome svakodnevno sanjati ... — ponavlja je on upitno, brže i sporije, očekujući njezin nastavak govora. Ali ona na sve to ne reče ništa.

— I ...?

— Znaš, Dragane, poslat će ti novaca koliko ti treba, ali nemoj dolaziti ... Razumij me. Tako mora biti ...!

— Ne tražim novaca i on mi nije potreban. Majčinu

ljubav ne može nadoknaditi nikakav novac ... Ne razumijem da srce majke može ostati gluho na sinovljev zov.

Pustio je slušalicu posve htadan. Bio je to još jedan pokušaj da se točak námo ugodne prošlosti vrati unatrag. Ali to ne bijaše povratak, nego pogreb svih nadanja, još jedan udarac životnog vala na Dragomov pokušaj da zaplovi u sretni život.

Zvižduk vlaka, koji je toga trenutka lijeno polazio ponio je Dragana i svu bojazan njegova polaska u svijet, bol davnog rastanka i tolikih besciljnih putovanja, mladenačkih strepnji i uzaludnih očekivanja. I toga trenutka, dok su daljnje nestajale, a zvuk polaska se gubio u sivilu svaki dažnjice, nešto ga je bocnuo u dno srca. I on izusti tih, sam za sebe kao da recitira Jeremijinu tužaljku u zemlji napuštenih: »Mama, zašto tripi dragovoljno zbog tolikih želja i prohtjeva? Zašto želiš svoju sreću graditi na zaboravu, vezati je uz krhka čovjeka? Zašto si se zatvorila u svijet egoizma, kad te život zbog toga kukavno šiba i odbacuje? Da li osjećaš mirnoću dana i radoš noćiju? Sto za tebe znači koračati bos po bespuću ove tvrde zemlje ispod visokog neba, sam bez ruke pomoćnice. Zašto si postala bespomoćna da svoj pogled baciš u daljinu gdje je počela jedna mučna stvarnost ...?«

I sunce jednoga nadanja danas je zašlo nad dugim iščekivanjem jednog povratka, danas je umrlo još jedno nadanje ...

Marko Cvitkušić

nove knjige

Damjan Damjanović: SVETI FRANJO U ZAGREBU — NA KAPTOLU. Prikaz stare kapele i štovanje sv. Franje kroz 750 godina u starom Zagrebu. Lijepo prigodno štivo prigodom jubileja sv. Franje. Str. 80+8. HKD Sv. Cirila i Metoda Trg Kralja Tomislava 21, 41.000 Zagreb, Cijena 30 din.

Dr. J. Kolarčić: KRŠČANI NA DRUGI NACIN. Značajan prilog radu oko ekumenizma našega stručnjaka koji već dulje vremena o tom problemu piše u poznatoj reviji VERITAS. Knjiga ima 192 str., stoji 50 din. Narudžbe prima — Uprava Veritasa, Miškinina 31, 41.000 Zagreb.

Hrvatska književna revija MARULIĆ br. 2 1976. godine. Ovaj najnoviji broj časopisa »Marulića« veoma je dobar, koristan svim koji žele pratiti zbivanja u našoj katoličkoj hrvatskoj kulturi. Naručuje se kod HDK Sv. Ciril i Metod, Zagreb.

SALONA-SOLIN Vodič za hrvatsku marijansku godinu priklađan svim hodočasniciма. Odlična oprema, vrijedni tekstovi. Glavni urednik Tugomir Jovanović; izdavač »Svetište Gospe od Ootoka — Solin«, Cijena 30 din.

Dr Jeronim Setka: HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA. Svojim bogatim sadržajem knjiga uvelike nadoknađuje katoličku enciklopediju i može izvrsno poslužiti katoličkim intelektualcima. Knjiga

ima 368 str, cijena 300 din. Narudžbe prima: Uprava lista »Marija«, Kazališni trg 3,58000 Split.

Dr J. Jenko DRUŽINA IN POKLIC. Knjiga je na slovenskom jeziku. Puna je primjera kako se u obiteljima odgojišćvećenička i redovnička zvanja. Veoma korisno propovjednicima. Narudžbe: Vinko Furlan, Ob Ljubljanci 34, 61000 Ljubljana. Cijena 18 din.

OBITELJSKA LJETNA ŠKOLA

Obiteljski Institut u Zagrebu i ovog ljeta organizira ljetušku školu, koja počinje tjeđan dana ranije nego prošlih godina.

Od 18. kolovoza navečer do 22. VIII. u podne.

Prijepodnevni program počinje u 8,00 sati, a poslijepodnevni tek u 16,00 sati da bi mogli stići na bitni dio i oni iz Zagreba koji prije podne rade.

Smještaj sudionika bit će, kao i dosada, u isusovačkom malom sjemeništu na Fratrovcu 38. Za vrijeme predavanja osigurano je čuvanje djece.

Osnovna tema: OBITELJSKA DUHOVNOST. Za sve informacije i prijave: Jure Bosančić, 41001 Zagreb, pp 699, Palmotićeva 33 (Tel. 041-32-469)

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

- ... Gospoj Lurdskoj, sv Josipu i sv. Antu za zdravlje i primljene milosti u obitelji. — Zahvalna majka, Vinkovec
- ... sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i bl. Leopoldu na uslišanoj molitvi. — M. B., Varaždin
- ... i dušama u čistilištu za primljene milosti. — Marija Pavičić, Vrbanja
- ... sv. Obitelji, sv. Antu i sv. Nikoli Taveliću na uslišanim molitvama. — M. R., Prenj-Dubrave
- ... Gospoj Kloštarskoj i Andelima Čuvarima na uslišanoj molitvi. — Mara Čosić, Banovci
- ... i m. Klaudiji na velikoj materijalnoj pomoći. — N. N., Zagreb
- ... i m. Klaudiji za izmirenje s Bogom i sretnu smrt svoga šogora. — N. N., Zagreb
- ... i m. Klaudiji na primljenoj milosti. — Vera, Zagreb
- ... i m. Klaudiji za dosadašnju pomoć. — Teško nastradali u prometnoj nesreći Zvonko Smrtić, Medimurje

... i Kardinalu za mnoge primljene milosti.
— Arel, Sesvete Podravske

... i Kardinalu za primljene milosti. — Obitelj Benković
... za primljene milosti u teškoj bolesti. — Barica Lipić, Zagreb
... za primljene milosti. — N. N.

... na uslišanim molitvama i primljenim milostima. — »D», Pučića, Brač

... na ozdravljenju i pomoći. — Julka Kovačević, Sl. Brod

... sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i bl. Leopoldu za primljene milosti. — Josip Živić, Srednjaci

... za primljene milosti. — Katarina Repalust, Draškovec

... Gospod od brze pomoći, sv. Ani i svima svetima za sve primljene milosti. — A. V., Slavonija

... za sve primljene milosti. — Lenka Vidović, Zagreb

... i Petru Barbariću za pomoć u potrebnom času, a svoju kćer preporučam za jednu posebnu milost. — Ruža Vidaković, Kozić

... i Petru Barbariću uz preporuku za moga sina. — Dilka, Tramošnica

... za mnoge primljene milosti. — N. N., Zagreb

... presv. Trojstvu i Gospod od brze pomoći što su me sačuvali u prometnoj nesreći. — Reza Maroš, Oriovac

... i svetim zaštitnicima na uslišanim molitvama i na položenim ispitima. — Obitelj Mutnjaković, Gorice

... sv. Judi Tadeju i bl. Leopoldu za primljena dobročinstva. — Marija B. Kalinovac

... bl. Leopoldu, bl. Maksimalijanu i Kardinalu za ozdravljenje moga muža. — Marica Živković

... sv. Antunu i svetim zaštitnicima za mnoge milosti. — Jula Miocank, Vladislavci

... presv. Trojstvu, sv. Obitelji i svima svetima na primljenim milostima. — Olga Petrović, Zagreb

... za primljene milosti. — Ana Vuković, Chicago (USA)

... i svetim zaštitnicima za mnoge milosti meni i mojoj familiji. — V. Janeš, Gerovo

... Gospod Lurdskoj i sv. Josipu na svim milostima. — Liza Šivković, Pridvorje

... i Gospod Lurdskoj za ozdravljenje oka. — M. H., Petrovina

... i svima svetima na dobivenoj milosti. — Mica Biljan, Senj

... i bl. Leopoldu za zdravlje. — P. B., Domagović

... sv. Antunu i sv. Ani što mi je unuka položila ispit. — Ana Orešković, Zagreb

... sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Franji za sve milosti kroz mojih 89 života

... i sv. Nikoli Taveliću za pomoć pri sret-

nom porodu kćeri uz preporuku za zdravije umućice. — S. M., Novi Marof

... i Petru Barbariću na bretnom porodu i na uslišanoj molbi. — Zahvalna Neda

... i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti — Agneza M., Kotoriba

... i Gospod od brze pomoći uz preporuku za pomoć, mir i zdravlje u obitelji. — Iva Vukojić, Dužice

... i dušama u čistilištu na uslišanoj molbi. (Želim reći da oni koji trpe mnoge nepravde od drugih i očajavaju u životu, neka se obrate skrušenim srcem i žarkom molitvom presv. Srcu Isusovu i Marijinu i dušama u čistilištu i bili će sigurno uslišani. To sam ja doživio nakon ustrajne molitve). — Milan Malković, Prekriški Lovreč

... sv. Antoniju, Ivanu XXIII i Kardinalu za uspjelu operaciju. — Marija Hadar, Kumla (Švedska)

... i bl. Leopoldu za mnoge milosti a napose za sretnu operaciju moga sina. — K. Z., Vidovice

... i sv. Antunu na obilnoj pomoći pri teškoj operaciji kćeri koja je završila bez komplikacija. — Marija Spoljarić, Kelemen

... sv. Antunu i bl. Leopoldu na primljenim milostima. (Muž me je napustio i otišao u Njemačku uvezvi i dijete koje je bilo kod neke Svabice dosta dugo. Molila sam i išla na ispunjavanje svaki petak, zagovorila sam se sv. Antunu i bl. Leopoldu, ako mi se bar dijete vrati da cu dati u Glasnik nek i druge majke koje budeju iše putem svoje tuge i nosile križ, izdrže, jer će im dragi Bog udijeliti milost.) — Ivanka S., Rakitovica

... sv. Obitelji i mojim zaštitnicima na primljenim milostima. — Danica, G. R. J.

... Pomoćnici kršćana i sv. Ivanu Bosku za uspjelu operaciju. — S. S., Zagreb

... i Majci Božjoj Lurdskoj na svim primljenim milostima. — R. K., Semovci

... i bl. Leopoldu za sretno uspjelu operaciju. — Luca Novoselić, Buzovac

... sv. Judi Tadeju i bl. Leopoldu na primljenoj milosti. — M. P., Rijeka

... sv. Ani i m. Klaudiji za pomoć u nevolji i za sretan porod svoje unuke. — Baka Marija

... sv. Antunu i sv. Valentinu za bratovo i moje ozdravljenje. — Matija Talas

... za ispunjenje jedne želje i za uslišene molitve. — A. J., Allilovci

... sv. Anti i sv. Nikoli Taveliću uz preporuku za sretan povratak u domovinu i za još neke milosti. — F. Jovanovac

PREPORUČUJEM SE I NADALJE
NIHOVOJ ZAŠTITI!

razmišljajmo uz bibliju

»Neka žena koja bijaše grešnica u gradu ... stade odostrag, kod Isusovih nogu. Sva zaplakana, poče mu suzama kvasiti noge: kosom ih glave svoje otirala ... Isus reče ženi: Oprošteni su ti grijesi ... Vjera te tvoja spašila! Idi u miru!«, (Lk 7, 36-50).

ISUS KRIST - osloboditelj od grijeha

Nije teško uvjeriti se da je grijeh jedna snaga, moć, prisutna u svim ljudskim sredinama, u svakom pojedincu. Otpor Bogu, Kristu, bližnjemu, vlastitoj savjeti — to je nešto što nažalost svaki dan možemo konstatirati. Grijeh je tu. Naše ljudsko i kršćansko iskustvo govori nam da je grijeh nešto više od nesretnih okolnosti i slučajnosti, više od poremećaja koji imaju uzrok u podsvjescnom, nesvjesnom, naslijedenom. Nešto u nama govori da smo grijehom postupili protiv svog pravog i boljeg uvjerenja i to slobodno i svjesno i tako se udaljiti od Boga. Istina, čovjek je slab, podvrgnut tolikim utjecajima izvan sebe i u sebi, ali on zna da je kadar i slobodno se kao osoba odlučiti, pa i protiv ljubavi Božje. Čovjek je grijeh došao do svog vrhunca kad je razapeo samu dobrotu i ljubav, Isusa Krista.

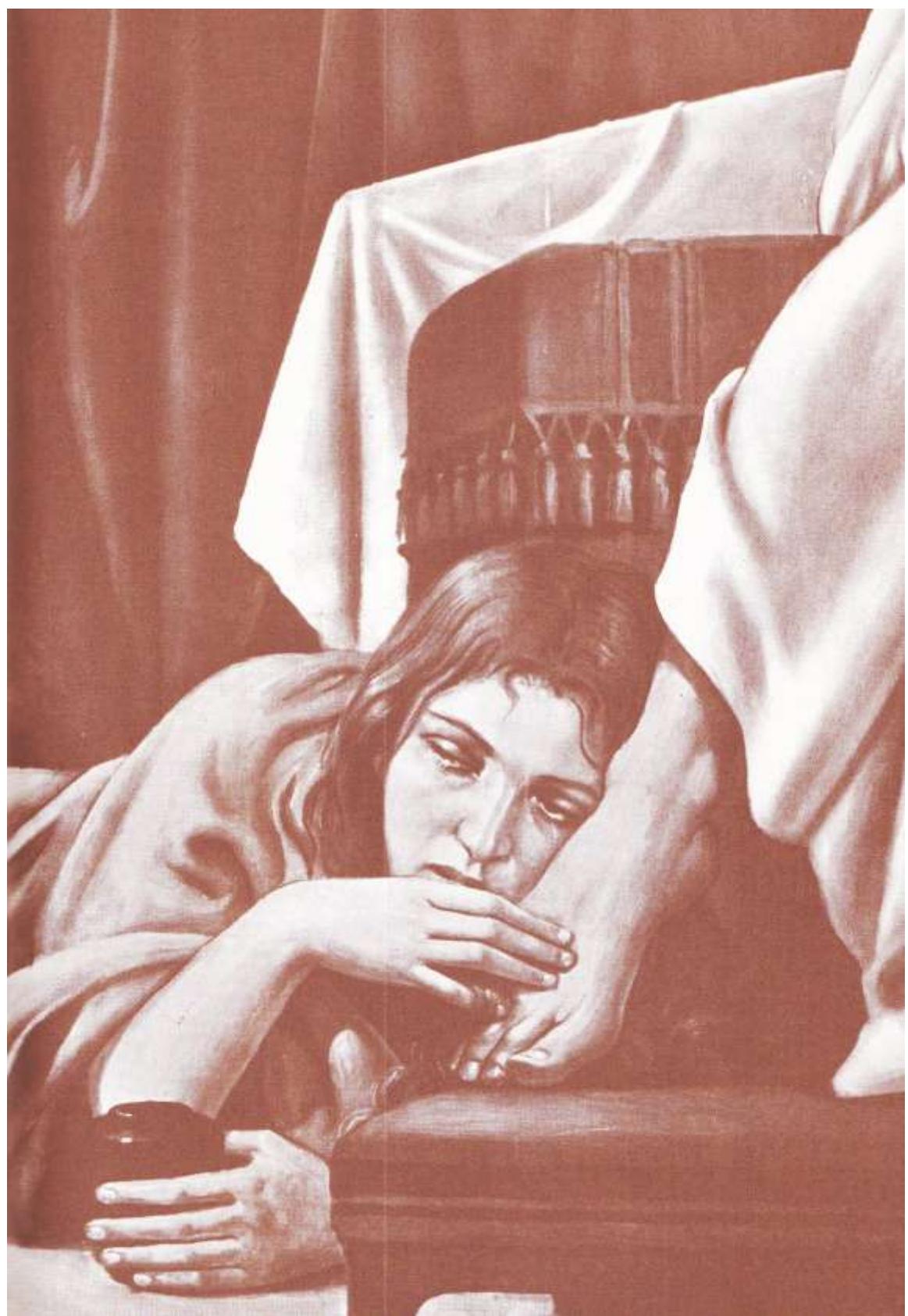
Sveti pismo mnogo govori o čovjeku grešniku. Kad sv. Pavao u prvom dijelu poslanice Rimljanim takozvano očrtava čovjekovu ukopanost u grijeh, tada to ne čini stoga što bi po naravi bio pesimist. On zapravo gleda mnogo više na ono od čega se je sam upravo oteo. Kad u sedmnom poglavljju iste poslanice, govoreći u prvom licu, slika grešnikovu pod-

vojenost, tada on to čini sjećajući se svog vlastitog izgubljenog bića kakvo je bilo prije nego je došao k vjeri. Kad, nadalje, nabraja vrlo konkretna »djela tijela« (Gal 5,19-21), tada njima suprotstavlja Duha koji daje snagu kako čovjek ne bi ponovno postao robom grijeha. Kad, konačno, naglašava kako je čovjek nemoguće izbjegći grijeh (Rim 5,12), tada to čini samo da pokaže kako je milost Isusova još snažnija.

Dogadjaj obraćanja grešnice, opisan u Lukanu evanđelju, pokazuje ove dvije stvarnosti (grijeh i milost) u jednoj egzistencijalnoj životnoj situaciji: tu su grešnica i Isus Krist, grijeh i milost; priznanje osobne krivnje, potreba milosrda i praštanja, odluka o promjeni života, sam čin praštanja. Opisana zgodba želi reći da je svaki čovjek grešnik; ne samo ova grešnica, nego i farizej koji u srcu Isusu predbacuje što ne prepoznaže ženu kao grešnicu. Ista je misao prisutna i u priči o rasipnom sinu. Mladi sin, naoko veći grešnik, više potreban obraćenja i kajanja, uistinu se je i obratio. Stariji se je ljutio na oca što je primio sina povratnika, no on sam nije uvidio svoju vlastitu tvrdocu srca grešnosti. Ostao je nepomioren s Ocem. Farizej, Isusov gostoprivmac, i stariji brat iz priče o rasipnom sinu, držali su se konvencionalnih mjerila i uobičajenih pravila ljudske uglađenosti, morala i religioznosti. U tim običajima nije bilo ništa zla. No, nedostajala im je svijest da je njihovo srce ipak tvrdio, okruto, nepravedno prema bližnjem, grešno. Stavljali su u pitanje druge, ne sebe. Drugi, grešnici, za njih su otpisani. Bili su odveć kruti suci. Božje je srce mnogo veće i dobrohotnije. Ljudi dobro pamte tude grijeha i propuste. Ne praštaju se lako krivi potezi u privredi, politici, kao ni uvrede u međuljudskim odnosima. Jednim krivim potezom na tim područjima čovjek može upropastiti svoju karijeru za svu budućnost. Čovjek teško prašta.

Isus Krist ima veće srce. Pretjeranost ove žene — pranje i ljubljenje Isusovih nogu, otiranje kosom, pomazivanje pomašću iz alabastrene posude — sve to daje naslutiti neizrecivu zahvalnost i ljubav koja nadilazi svaku ljudsku mjeru, a koju su vjernici prve generacije osjećali prema Isusu Kristu koji je za njih umro i sada od svog srca prašta pokajnicima. Došlo je vrijeme kada je milost nadmoćnija nad grijehom. Čovjek može biti oslobođen od tog zla koje je bilo jače od njega.

U vrijeme obnovljenog obreda sakramenta pomirenja i živog raspravljanja o tom sakramentu možda ćemo i mi više doživljavati radost što nas Gospodin oslobađa grijeha i pokazuje svoje neisporedivo čovjekoljublje (usp. Tit 3,4).

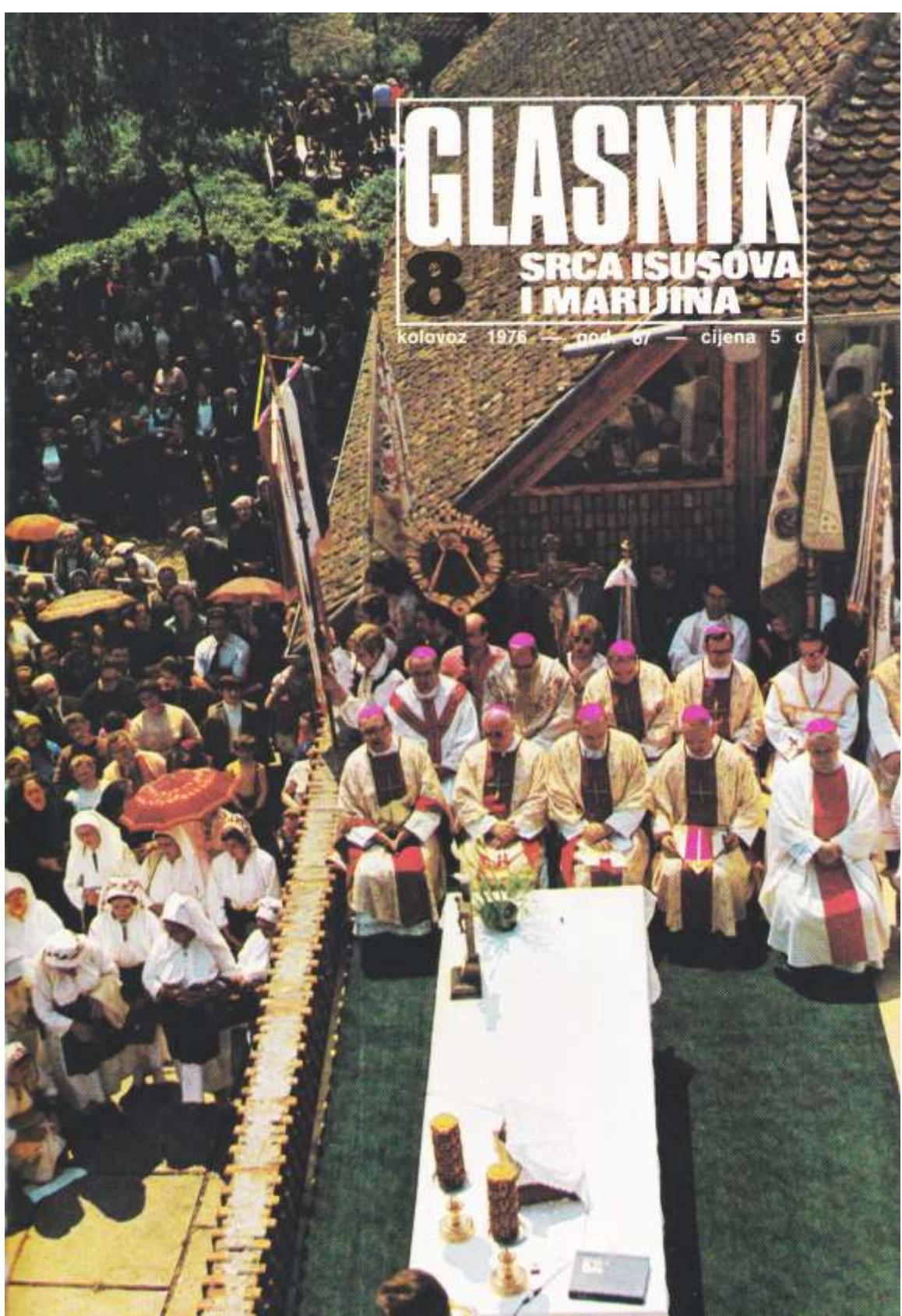

GLASNIK

8 SRCA ISUSÓVA I MARIJINA

kolovoz 1976 — god. 67 — cijena 5 d

SUSRET NEBA I ZEMLJE Snimio: Miro Jurić

Ovo je mjesec hodočašća i proštenja. Lijep je običaj nas kršćana da nam središnji događaj svakog hodočašća bude slavljenje Euharistije. A što je drugo Euharistija, nego susret neba i zemlje?! Susret oko zajedničkog stola.

Kad nam je netko drag, onda ga pozivamo k zajedničkom stolu da zajedno s njime proslavimo radosni događaj u svom životu, pozivamo ga k stolu kad se rastajemo ili kad se nešto drugo značajno s nama dogodilo. Želimo svoje radosti i svoje žalosti podijeliti s prijateljima, s onima koji su nam na srcu.

To isto je učinio i Učitelj kad se rastajao od svojih prijatelja apostola: priedio je za njih večeru. Želio je uvijek ostati sa svojim slijedbenicima i zato je u dosjetljivoj ljubavi izmislio Euharistiju. Znao je da je došao čas da ode od nas, da nas mora napustiti i prepustiti samima sebi. Želio je da bude naša hrana i naše piće, dio nas samih. Želio je uvijek dijeliti s nama naše radosti i naše brige. Zato je na posljednjoj večeri i rekao: „Ovo činite na moj spomen.“

Kako je nama koji put teško na tom sastanku s Gospodinom, kako nam je dosadno jedan sat u tjednu sjesti za stol s Učiteljem, kako se opiremo nalazeći tisuće razloga da ne moramo i ne možemo na nedjeljno slavljenje Euharistije, na svetu misu?! Tek kad nas pritisnu nevolje, uzdišemo do neba, čudeći se što ono šuti.

Da vas vaš prijatelj zove samo onda kad mu treba pomoći, a zaboravlja vas onda kad se raduje, biste li još uvijek vjerovali u iskrenost njegova prijateljstva? Rekli biste da vas želi iskoristiti.

Isto je tako i s Isusom. On vas čeka da radosna srca dolazite za stol gdje se nebo sastaje sa zemljom, za stol gdje se on pretvara u našu hranu i naše piće u samo jednoj nesobičnoj želji, da bude dio nas samih.

T. Trstenjak

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove. — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafejic, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699, tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrtarić. — Tisk: »Plamen« Slav, Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinog broja 5 din. — Godišnja pretplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika, 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarsina plaćena u gotovu.

urednička riječ

Ovaj broj GLASNIKA doći će u vaše ruke krajem mjeseca srpnja, kad ćete biti ili — u najintenzivnijem poslu ako živate na selu — ili ćete se predavati lijepim danima godišnjeg odmora. Svaka od tih okolnosti uvjetuje da i duhovna hrana, koja vam mješeno dolazi po GLASNIKU, bude lakša i prilagodenija.

Upozoravam vas ipak da malo više pažnje posvetite čitanju »Mjesečne nakane« u ovom broju. Mladi klerik, koji je tek ušao u zidove našega samostana, iznosi neposredno i otvoreno ono što njega — mladoga — zaokuplja prigodom našega Marijanskog jubileja. Boli ga pomanjkanje SLOGE i ZAJEDNITVA. I on je uočio da su nam katolički redovi razjedinjeni i zato se boji da nećemo možda mi, koji se danas razbacujemo koncilskim idejama zajedništva, zatajiti upravo u onom što je ne samo najkoncilski, nego i nama najpotrebnije da baštinu djedova prenesemo na buduće naraštaje.

Članak OSTAJEMO DOSLJEDNI nije napisao svećenik ili redovnik, nego jedan od naših kršćanskih praktičnih vjernika. Zanimljivo je ući u njegovu dušu pogotovo jer njegove misli probijaju kroz prizmu obiteljsko-ga doživljavanja.

Svi bismo mi čitatelji GLASNIKA morali osjetiti svoj dug i prema našoj dragoj ZAGREBAČKOJ KATEDRALI, tom simbolu ne samo Zagreba nego i cijelokupne naše hrvatske tradicije. Razgovor s drom Ivandijom i priložene slike pružaju potrebne informacije kako teče liječenje toga našega velikoga bolesnika.

Skoro kroz dvije godine čitali smo na posljednjoj stranici GLASNIKA vrlo dobre biblijske i teološke članke o Isusu Kristu iz pera isusovca Franje Pšeničnjaka. Rubrika »Razmišljamo uz Bibliju« nastavlja se i daleje, ali na malo drugačiji način. Zahvaljujem Ocu Pšeničnjaku na tom što nam je pružao tako dobru i krepku duhovnu hrani.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67. KOLOVOZ BR. 8

S A D R Č A J

HVALA NA PISMU	— — —	260
ŠTO ZNAĆI MARIJA MENI, NAMA DANAS?	A. Katalinić	261
PRIHVATIMO BAŠTINU SA SVIM NJENIM OBAVEZAMA,	I. Košak	262
MOLITVA, Lojzika	— — —	263
OČEVE SUZE, S. Džalto	— — —	264
TKO JE SRETNIJI?, I. Zidrum	— — —	266
PROCES OCA VENDELINA	— — —	268
NOVA CRKVA U ZAGREBU, B.	— — —	270
SPASAVAMO GOLI OPSTANAK ZAGREBAČKE KATEDRALE	— — —	271
PRI SVETOM KRALJU, A. G. Matoš	— — — — —	273
KAD BI SVI MOMCI BILI KAO DŽEK, T. Trstenjak	— — —	274
MLADI I MISIJSKA ZVANJA, J. Antolović	— — — — —	276
U SJEMENIŠTU U MPIMI, I. Dilber	— — — — —	277
NAŠ OVOGODIŠNJI USKRS, A. Gabrić	— — — — —	278
PROSLAVA JEDNOGA JUBILEJA	— — — — —	280
OSTAJEMO DOSLJEDNI, K.	— — — — —	282
NOVE KNJIGE	— — —	284
ZAHVALNICE	— — —	285
ISUS KRIST — U POTRAZI ZA ČOVJEKOM, F. Pšeničnjak	— — — — —	286

Na zadnjoj strani omota: TURIZAM I KUĆNA RADINOST U OPATIJI —
Snimio: Tonči Trstenjak

PORUKA UMJETNICE

„Gotovo nevjerojatno kako je čitan Vaš Glasnik. Nikako nisam očekivala toliku reakciju na naš članak. Osobito je jedna primjedba vrlo markantna. Saljem Vam jedan razgovor, ako Vam odgovara. Ako uspijete nabaviti snimak freske u Gospo od Zdravlja kao prilog, bilo bi to odlično za rujan, kad se tamo nade masa koja ne zna čitati poruke umjetnika.“

Lojzika

Najljepša Vam hvala za Vaš stručni člančić o freski u crkvi Gospe na Dobrom! Kad biste takvih stvari više poslali u Glasnik, mogli biste pomalo odgajati narod u pravom shvaćanju umjetnosti. Vaš dojam, nai-mje, da se Glasnik čita i sve više sviđa vjernicima i svećenicima, potpuno je realan.

OLAKŠANJE GLASNIKU

„Sto se tiče Glasnika, mislim da dijelim mišljenje i vjernika. On je zaista divan i pristupačan svakome. Ovaj zadnji broj pročitao sam gotovo svako slovo i na temelju nekih članaka imao sam i predavanje mladima. Zaista, čestitam i želim mnogo uspjeha i ubuduće, a mi ćemo se potruditi da redovitijim podmirivanjem dušova olakšamo Vaš rad.“

A. B. kapelan

Dao Bog da i drugi naši pretplatnici pokušaju olakšati izdavanje Glasnika na taj način što će redovito i točno namirivati svoje obveze prema njemu! Velika većina to čini. Hvala im!

UNUCAD

Jedan braca, drugi braca,
A motri ih bijela maca.
Brižno ih čuva dobra seka.
Treći braca druga seka
Salju pozdrav izdaleka.

Unučad F. Bauer,
Svinjarevc

STRUČNJACI?

„Prije osam mjeseci neki su »stručnjaci« izdali nalog da u utrobi jedne majke treba odmah ubiti čivo dijete, jer je »opasno po život majke«. Otac i minjka djeteta protestiraju i odbijaju odluku i savjet za ubijanje, što ga proglašiše oni »stručnjaci«. I tako se Anti i Dragica Marić iz Vrdi rodio mali osuđenik, živ i zdrav. I njegova majka živa i zdrava! Nakon krštenja biskup Msgr. Žanić čestitao je roditeljima što nisu podlegli krvnim prorocima pa primaju od Boga djecu koju im Bog daje.“

M. Šimunić

I nikome ništa! »Stručnjaci« će opet pripovijediti svoje, premda ih život ne prestano opovrgava. Zna se zbog čega često daju takve »stručne« sudove: dinar je posrijedi! I ne baš »dinar« nego malo više!

MUČENICI

„A da li su mučenici i oni koji su dali život za jednu pravednu stvar, a ne direktno za vjeru?“

J. A., Zagreb

Crkva smatra mučenicima samo one koji su poginuli za vjeru. I prije nego prizna nečije mučeništvo, vrlo brižljivo ispituje sve okolnosti. Iz toga ipak ne slijedi da za one koji pogibio za neku pravednu stvar nemamo udjeljenja i poštovanja.

Piše: Ante Katalnić

(12)

Što znači **Marija** **meni,** **nama** **danas**

?

I utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice: I postao čovjekom.

(Nicejsko - carigradsko Vjerovanje, god. 381.)

U ovoj Hrvatskoj marijanskoj godini čitamo i slušamo mnogo vrlo lijepih stvari o bl. Djevici Mariji. Ipak, zanima nas što u svemu tom lijepom štuju i propovijedima strogog spada na vjeru. Što moramo u najstrožem smislu vjerovati? Naša nam rimска katolička vjera Marijinu veličinu izražava u četiri članka vjere, u četiri vjerske dogme. O tome nam govori živo, neprevarljivo, od Krista utemeljeno crkveno učiteljstvo. Kad ne bismo u te vjerske članke vjerovali, ne bismo spadali u Katoličku Crkvu. Koja su to četiri članka vjere o Mariji? Evo ih:

1. Bl. Djevica Marija je prava Božja Majka, Bogorodica.

Već je u 5. stoljeću Efeški sabor (god 431.) osudio tvrdnju da Marija nije prava Božja Majka. U istom stoljeću (god 451.) Kalcedonski sabor naučava da je Isus Krist »... prije vjekova rođen od Oca po božanskoj naravi; a u posljednje vrijeme, radi nas i radi našega spasenja, od Marije Djevice Bogorodice, po ljudskoj naravi«. Tako uče i drugi Sabori.

2. Bl. Djevica Marija bila je djevica prije nego je rodila Krista, ostala je djevica u porodu i poslije poroda Kristova. Vazda djevica.

I za ovu vjersku istinu imamo više dokumenata. Dosta je da citiramo Lateranski sabor, koji je održan u 7. stoljeću, pod papom Martinom I., god. 649. Taj Sabor naučava: »... sve-

ta Bogorodica vazda Djevica ... bez muža (sine semine) po Duhu Svetom je začela ... i rodila ostavši ne povrijedena, sačuvavši i poslije poroda trajno djevičanstvo ...«

3. Bl. Djevica Marija je bez grijeha začeta.

Kad je mala Marija bila začeta, njezinu dušu nije dotaknuo istočni grijeh. U prvom času svoga života bila je urešena milošću posvetnom. Jedina iznimka među grešnim ljudskim rodom. Istину o Marijinu bezgrješnom začeću proglašio je člankom vjere papa Pijo IX., god. 1854. ovim riječima: »Bl. Djevica Marija bila je u prvom času svog začeća, osobitim Božjim privilegijem, zbog predviđenih Kristovih zasluga, unaprijed sačuvana od svake ljege istočnoga grijeha.«

4. Poslije zemaljskog života, bl. Dj. Marija je dušom i tijelom uznesena na nebo.

Crkva je uvijek vjerovala u istinu Marijina slavnog uznesenja na nebo, a Papa Pijo XII. svečano je to proglašio člankom vjere, 1. XI. 1950: »Proglašavamo, obznanjujemo i definiramo: Bezgrješna Bogorodica uvijek Djevica Marija, pošto je završila tijek zemaljskog života, bila je tijelom i dušom uzeta u nebesku slavu.«

* * *

Pružili smo mali katekizam velikih vjerskih istina o Mariji, da naša pobožnost prema Gospi uzmogne rasti na čvrstim temeljima.

Prihvatimo baštinu sa svim njenim obavezama

Prenaglašavanje osobnosti dovelo nas je do samouvjerenosti, u kojoj smatramo da se može živjeti bez sloga, bez uzora i bez vanjskih normi i pravila. Zato na olaku ruku odbacujemo nasljede predaka ili mu odričemo svaku praktičnu vrijednost.

Istina je, ne može se tvrditi da smo uvijek bili rav-

nodušni prema tim gorućim problemima, ali ne rješavamo ih niti s našega zajedničkog, a niti s osobnog stanovišta. A jedno takvo rješenje može zadovoljiti i aše potrebe. Sve što činimo, najčešće je samo realizacija sebičnog Lockova uzvika: »Ja hoću ugodu i korist, a drugo me se ne tiče!« Pošto smo jednom usvojili takvo mišljenje, odričemo se baštine koju su nam ostavili naši preci.

Odbacujemo previše brzo baštinjenu zajednicu, zan-

jekali smo potrebu stvaranja nove, složne naše zajednice, koja bi trebala da nam donese ostvarenje kršćanskog života u vjeri, nadi i ljubavi bez međusobnog nadmetanja i želje za vodstvom. A to je onaj isti ideal koji su naši preci željeli ostvariti na ovom predzidu vjere. To je ideal koji nam je toliko blizak u ovoj hrvatskoj marijanskoj godini, kad slavimo časnu baštinu žene, majke, kraljice Jelene.

To je naša baština koju mi u svojem nehaju nemilostivo pokapamo, odbacujemo i tajimo, srameći se vjere svojih otaca. I zar to nije stalan poziv ovom narodu tvrde šije, koji se ne osvrće na svoje vrijeme i zaboravlja svoje bližnje?

To je poziv upućen napose nama MLADIMA, koji smo budući nosioci te baštine i na kojima leži sav teret njenog oživljavanja i ostvarivanja. Zar možemo i dalje mirno gledati propadanje naše baštine, koja se otapa zbog naše uskogrudne sebičnosti i grupašenja?

Ostvarimo i produbimo bratsko zajedništvo, koje se u povijesti tako često krvljivo potvrđivalo u vjekovnoj borbi za opstanak vlastitog povijesnog bića! Prihvativmo zato tu povjesnu zadaću, koja nas sudbinski povezuje u ovoj situaciji. Riješimo se okova sebičnosti kojih nas vode u propadanje i potražimo u bratskoj i kršćanskoj širokogrudnosti osjećaj vlastitoga dostoјanstva, ponosa i duha.

Ivica Košak

Molitva

Nije molitva — samo
Kad sklopljene su ruke,
Kad koljeno klekne,
Kao cvijeće sunovrati.
I molitva to je kad
Sunce zemlju zrakama zlati.
Kad vrabac proleti
zavrkuće ptiče — zrikavac mali.
Ili cvijetak kakvi
Kad u njem pčela srće prašak slasni.
Kada povjetarac šapće
Leluja u travi.
I kad brza s teretom svojim
Mravić onaj mali.
Mole i zvona kad zabruje.
Valovi zvuka pronose
Širom u kuće i u ljude
Molitvene melodije svoje.
A srce tvoje treperi
I tiho zbori:
O Oče Sveti, oprosti
Sve grijeho moje!
I šapuće tiho — ja vjerujem
Osnaži vjeru, ufanje moje.
Ja vjerujem i volim Tebe
Ti Bože, sve dobre moje!

IVANA ULMAN: DETALJ ZITNOGA
POLJA (CRKVA U CERICU)

Lojzika

Baš se junački zamahao kosom po livadi Potkriži stari Mato Javor, kad mu mali Mujagin donese muštušuk da mu se sin Ivo vratio iz vojske.

— Eto, fala Bogu i Njegovo Majci, sad će mi biti lakše — odmah pomisli stari Javor prije nego dade djitetu tisuću starih dinara za muštušuk.

— Više se neću morati mučiti s ovom prijugom, post joj njezin, kosti mi smrvi!

Pa odbaci kosu korak-dva od sebe, sjede na otkos i uze puniti lulu ljutom škijom. Poželi od radosti i gucnući koju kap šljivovice, ali već je poluvaka kod prvog otkosa bila prazna. Kad upali lulu iz koje je sukljao dim i maglio neobrijanog starca kao magla planinu, starac poče tonuti u misli koje su mu budile prošlost.

— Vidiš, poče naglas misliti, vidiš, oslužio. Fala Bogu i Njegovo Majci, a svašta sam zamišljao dok je služio. Bog zna koliko sam puta pomislio na ono najgore. Ili će se ubiti ili će ga ubiti. Pusti, ko ima pušku u ruci, ima metak u glavi, jadan ne bio, oružje je oružje. Bio sam ja u ratu. Imao sam ja nju u ruci, pucao sam ja iz nje u stranu, a sve mislim da će metak u glavu baš iz nje. Puška je puška, gora od najgore žene, i ona prazna. Ona meni ubi troje djece, ubi mi ženu, i dušu mojurani i nikad se neću oporaviti ...

Stadoše misli starcu usred glave kao puščano zrno usred čela, spusti pogled preda se i poče nervoz-

no gristi usne i prstima zapredati brkove samo da ne zaplače. I tko zna dokle bi tako rasuto buljio u pokosenu travu ispred sebe kao sulud, da ne bi hod uskim puteljkom koji je vodio od stanice do sela ispod same livade. Kroz gusto granje koje je medilo put i livadu raspoznala sina.

— Sine, ej, Ivšane moj! — muklo i drhtavo vikne starac. Jedva je čuo sam sebe. I dok je skupio snage da ponovno sina zovne, sin je odmakao iza grma u uvalu kud se spuštao taj kozji putić.

— Nu, mogo se bar osvrnuti na Potkrižu. Valda nije zaboravio da je ovo njegova livada, nu. — Bi starcu žao i krivo da im se oči ne susreže baš na toj livadi koju će sutra sinu predati u nasljedstvo.

— Post mu njegov, sićam se kad sam se ja vraćao iz vojske, prvo mi je bilo pogledati Potkrižu, pa Selišće, pa Gadac, pa Plesnu, a onda čaću i mater, a on ispod livade pa ni oka na livadu ... Poče se stari Javor ozbiljno ljutiti na svog sina i sve sabire putem misli kako da mu to nabaci.

Ne valja to brate, pa da si mi čaća, a ne sin. Misliš ti živit od ave, od lufte, od obešeni? Nema nigdi obešeni, bolan. Ako nećeš pljunuti u šake, prosit ćeš. — Tako će mu kazati čim ga na pragu sretne.

Stigavši blizu kuće, nešto u srce ubode starog Javora. Neka nježnost, neka smirenost, nešto što je sasvim daleko od ovog svijeta i ove zemlje, pa se pred samim sobom zastidi od prijašnjih misli ...

— Fala Bogu i Njegovo svetoj Majci, nek je on došao, pa makar nikad ne pogledao na Potkrižu i nikad ne uzeo kosu u ruke. Samo da bude zdrav i veseo i u duši sačuva viru Isusovu. To, to! — I sada ga obuze bojazan zbog toga. Sjede na stare skršne saonice iza pojate i poče duboko o tome razmišljati.

— Bože, samo nek je ostao viran Tebi i svetoj rimokatoličkoj Crkvi i našem svetom ocu papi, namisniku Njegovu na nebesima, a ostalo ...

Stari Javor bio je iz dna duše odan Bogu i vjeri. Nikad u životu nije Boga isprazno ni spomenuo, a netoli pogrdio. Imao je djetinje ufanje u Njega i u Njegovoj Crkvu i sa svagdanjom molitvom na usnama uvijek je bio veseo i namijan pa i onda kad mu je rat oduzeo sve osim ovog sina koji je stigao iz vojske. I dok je bio u vojsci, stotinu je puta pomislio:

— Bože moj, izgubio sam u ratu sve, teško mi je, ali bilo bi mi teže kad bi mi sin izgubio vjeru u Te. — I evo sada ga obuze bojazan, to više, jer je malo koji vojnik imao hrabrosti reći da vjeruje pri popisu stanovništva. A ta je nepričika zadesila baš njegova sina. Služio je tada.

— Lipo, dite moje, došo si. Fala Bogu i Njegovoj Majci! Odmori se danas, a sutra odmah u crkvu, ispovali se! — poče otac čim se pozdravi i izljubi sa sinom, ponavljajući da dozna da li još u duši njegovoj živi vjera njegova.

— Čale moj, mani se tog. Ja do toga ne držim —

Stjepan Džalto

OČEVE SUZE

mirno kao da saopćava nevažnu stvar reče to sin ocu i iskapi času Šljivovice što je stajala pred njim.

Starom Javoru stadoše oči na očima sinovim sve dok ih mladi Javor ne sakri i pokri obrvama kao razbojnik poslije zločina. A onda se prkosno diže i izade iz kuće. I dalje je starcu stajao pogled na tom mjestu gdje se susrete sa sinovljevim pogledom u času ove bogohulne i nepromišljene izjave, sve dok iz tih zamagljenih krupnih očiju, makar su staračke, ne kanuše dvije velike suze na dlani desne ruke koju je držao na koljenu. A onda ih sklopi i duboko uzdahnu.

— Bože moj, ni od tog me nisi poštudio!

Dugo je stari Javor tako sjedio s rukom na koljenu i sa suzama na ruci. Čas bi otvarao oči i buljio u suze, a čas bi sklopio oči i skupljao rasutu pamet koja mu se poče naglo rasipati na te spoznaje. I ne isušiše se suze na ruci, pamet se rasu i ne sabra se do smrti. Više od desetak godina hodođe stari Javor rasute pameti po selu. Po desetak mjeseci stalno bi šutio i buljio mrko u neku neodređenu točku kao da gleda u oči svog sina onog časa kada se odreće Boga. A onda bi nakon te duge šutnje progovorio. Govorio bi dan i noć, govorio bi jedno te isto i to samo sam sa sobom:

— Ti misliš da je Javor rasute pameti, lud. Nije Javor lud, nego ubijen. Ubilo

mu sve, pa ubijen, brajkane. Ubijen, ubijen. Ubilo mi ženu, ubilo mi diou, ubilo mi vjeru, pa ubijen. Nije Javor lud već ubijen, brajkane. Pitaj ti mene, pa će ti ja sve kazati. Ja najbolje znam što mi je. Šta je meni, to zna samo moja duša. Zna i moj sin Ivo, zna, zna. E, moj sine, moj, što me ubi?

Tek smrt zatvori usta i ugasi neodređeni pogled starom Javoru, a na ruku, koja se od bola, i duševnog i tjelesnog, isušila kao i suze koje su nekad titrale na njoj kao nada u obraćenje, kanuše ponovo dviće suze rođenog djeteta.

I u tim suzama mladog Javora, koji je istog časa pobegao u svijet kad mu otac poludi i vratio se u času očeve smrti, svatko je mogao vidjeti obraćenje i kajanje:

— Oče, u duši se njegov čula jeka savjesti, oče, oprosti! Sagriješio sam Božu i tebi. Za oprost grijeha žrtva je nužna. Bio si ti, oče, ta žrtva i na tom ti beskrajna hvala.

— Kad već nisam živio ljudski i kršćanski kao otac, hoću da umrem kao otac — svakom govori mlađi Javor i tako stareći rada potomstvo, koje uči poštivati djedove suze.

I dandanas živi mladi Javor sve od očeve smrti na selu kao seljak, a mogao se vratiti odmah poslije ukopa u grad da živi kao gospodin. Ali on neće i nitko ga ne bi mogao natjerati tamo i istjerati iz očeve kuće i očevih livada: Potkriže, Žutanuše i Selista.

Stanko se tog jutra probudi malo kasnije no obično, protrija oči, otvori ih i zaokruži pogledom po zidovima svoje bolničke sobice, u kojoj se upravo pomoliše zrake jutarnjeg sunca. Tada uzdahnu bolno.

— Zašto je to bio samo san?

Zatvori oči kao da bi htio pobjeći od krute zbilje svoje bolesti i predati se opet netom minulom snu i pretvoriti ga u stvarnost. Zato sabere svoje misli, osjećaje i pamćenje te poče prebirati svaku pojedinost svog maloprijašnjeg snivanja ...

Eno ga gdje na svome traktoru u proljetnu zoru juri na svoju njivu. Baš kao što je uvijek prizeljkivao. Za tili časak stiže na mjesto i započinje oranjem. I prije nego sunce ogrije proljetno jutro, njiva je gotovo uzorana. Prolaze susjedi, dive se, dovikuju, pozdravljaju i povlađuju.

— Stanko nije uzašud radio u tuđini tolike godine. Zaradio lijep traktor i sve priključke. Sad napreduje. Nitko mu ravan u selu.

I kad se sunce već malo podiglo i rasulo svoje zrake po oranici, milujući svježe naslagane brazde, dolazi mu na nji vu žena, vodeći za ruku Ružicu, najmlađe mu dijete.

— Tata, tata — zvala je radosnim glasom njegova najmlađa. Istrgla se iz majčine ruke i pohitala prema njemu, gaseći svojim nožicama po neravnoj oranici. U ruci je nosila nekoliko ubranih ljubičica i pokazivala mu ih. Zaustavio je traktor i usmjerio svu svoju pažnju na Ružiou.

— Tata, uzmi i mene na traktor!

I baš kad sиде i htjede je zagrliti i postaviti k sebi na traktor, probudi se. Nesta lijepog sna! Nastupi opet svijest teške nezgode. Ah, da ju je bar zagrio i poljubio!

Izustivši to, okrenu se, odgrnu sa sebe pokrivač i ustade lagano iz kreveta. Primaće se prozoru i povuče zasun. Obilje svjetla razli se po sobi. Uputi se tad prema umivaoniku i zagleda se u ogledalo. Činio je to svakog jutra, ispitujući promjene na svom licu. Pričinjalo mu se ovog trenutka tužnije no ikad, posve prožeto nekim bljedilom. Oči upale i žalosne.

Tko je sretniji?

Nema u njima onog nekadašnjeg sjaja. Čelo se ispunilo dubokim borama.

Izgled njihova lica ispuni ga još življom svješću o teškom stanju. Nesnosni teret pritiskivao je njegovo svekoliko bice. Malo da ne klonu u očajavanje zbog bolesti koja ga snađe i koja mu prijeći ostvarenje velikih planova. Zar da njegova obitelj ostane bez oca i zaštitnika?

— Zar baš tu u tuđini moram umrijeti? Daleko od domovine i rodnog zavičaja. Daleko od svoje žene i djece ...

Počeše ga opsjetati zlokobne slutnje. I opet će se uskoro šiniti njegovim sealom i okolicom glas smrti. Još jedan radnik je mrtav dovezen. Obitelj mu snašla bol i tuga. Djeca mu postadoše siročad. Kod te misli Stanko se trže i poče hodati po sobi.

Mašo potom sjede na krevet. Gledao je ukočenim pogledom pred se u pod. Ostade tako nepomično nekoliko trenutaka. Tad podiže glavu. Spazi u ugлу sobe o zid naslonjenu svoju tamburicu. Njemu tako drag predmet od mladosti. Otkako mu ju je stric darovao, nije se više od nje rastajao. Pa i kad je u tuđinu krenuo, ne mogao je bez nje. Njome je prikrćivao slobodno vrijeme i ulijevao radost sebi i kolegama. Njezini zvuci sve su ih

odvodili za koji trenutak od njihovih baraka i gradilišta tamo daleko u rodni zavičaj, na domak rodnome selu i u okrilje njihovu narodu. Stanko se ne htjede od tog dragog instrumenta rastati ni onda kad je teškom bolesću bio prisiljen krenuti u bolnicu.

Učini mu se u ovom trenutku upravo tamburica jedini spas, okrepa i nada. Ona mu je i imala povratiti žudenu snagu i polet. Ustade, dode do nje i uze je u ruke. Prode prstima preko žica, najprije lagano, a onda sve brže i snažnije. Zvuci postajaju sve jači i draži, potiskujući tmurne misli što mu pritiskivaju dušu. Stanka obuze silna želja za životom, za onim zdravljem koje ga prožimaše do u svaku žilicu, za biserom koji izgubi ovdje u tudini. Prsti mu igraju sve hitrije, izvijajući dragu melodiju, koja je budila sjećanja i hranila maštu. Duša mu se napunjala nečim lijepim, dirljivim, zanosnim. On se tako opet našao mislima i osjećajima u krugu najmilijih, u ozračju svoje

obitelji. Pričinjaše mu se da miluje svoju djecu Žuljavom i umornom očinskom rukom.

Ali ubrzo mu se ruke umoriše, melodijska se posve utiša. Počeše ga iznova saljetati tužne misli. A sva mu se nutrina upravo protiv toga bunila.

—Zelio bih živjeti, raditi za svoju djecu, za njihovu srću!

I malo da ne viknu punim glasom, kad oču kucanje na vrata. Vrata se otvore. Pojavi se medicinska sestra i objasni mu polaganje da ima posjet iz domovine. Došla mu je žena i jedno dijete. Na te riječi Stankovo lice se ožari radošću. Zaboravi potpuno svoje stanje. Prebaci brzo ogrtač preko ramena i izade iz sobe te krenu ususret dragim gostima. I dok je koraca hodnikom i tražio pogledom draža lica, bilo mu je kao da izmiče bolesti i kao da hiti u zdravlje ...

(Izvadak iz romana »Očeva oporuka«)
Ivan Zirdum

Trpjela je jedna duša ...

Tebi je dobro poznato, mili Isuse, koliko sam pretrpjela i trpim; koliko vremena ležim prikovana na ovom postolju, gdje me prate боли, nespavanja i svakojake misli.

Ne tužim se, mili Isuse, jer spoznajem da sam sve to, pa i gore zasluzila. Spoznajem da su tuga i nevolje ovog života kao dragulj što mi ih Ti šalješ da ih prikupim i od njih napravim vječnu krunu, kojom ćeš me Ti okrunuti u rajskoj slavi.

Te tjelesne боли ne mogu se takmiti s tugom mog srca... s uznenirenjem moga uma i neprestanom užurjanošću duha koji mi prikazuje sve ovo u tamnim bojama da me tako baci u očajanje.

Ali u Tebe postavljam svoje pouzdanje. Znam da će iz Tvojih usta čuti one utješljive riječi: »Kerće, nitko Te neće ugrabiti iz mojih ruku!«

Ne, mili Isuse, ne tražim od Tebe da mi kažeš hoću li i kad ćeš ozdraviti. Meni je dosta da trpim i za Tvoju ljubav, mili Isuse, trpjjet ću. Blizu Tebe, Isuse, ne trpim više. Trpeći uživam... Plaćući radujem se... Ljubim Isuse, o rasko uživanje.

Precisto Srce Marije, nauči me šutjeti u bolu! Nauči me strpljivo primati udarce kojima me Bog kuša. Nauči da znam biti skrivena žrtva: za Božju čast i slavu i za spas bijednih duša!

Bolesnica

»Trpjela je jedna duša,
Trpjela je posve tiho,
trpjela je srca čista,
trpjela je sve za Krista!«

O. VLADO I ZVONKO VODE
RAZGOVOR »U ŽIVO«

Đan duhovnih zvanja

Ovogodišnji Svjetski molitveni dan za duhovna zvanja 9. svibnja svečano je proslavljen u dubrovačkom sjemeništu. Program se odvio ispred kipa Kraljice svibnja, koji je ukusno smjestio i okitio sakristan br. Anto Đakovac.

Koncelebriraju Misu predvodio je isusovački

provincijal Radojko Karman. Sjemeništarci I. razreda iznijeli su vjernicima svoje dojmone s nezaboravnoga hrvatskog sjemeništarskog hodočašća Gospod Otoka 2. svibnja. Zvonko Corić istakao je izvanredno gostoprivrstvo rektora splitskog sjemeništa dra Bože Bulata.

Proces oca Vendelina

UZ NADGROBNU PLOCU SLUGE
BOŽJEG V. VOŠNIJAKA

U franjevačkom samostanu u Zagrebu na Kaptolu vodi se informativni biskupijski proces za beatifikaciju utemeljitelja Hrvatske provincije sv. Cirila i Metoda — sluge Božjega Vendelina Vošnjaka.

Dne 8. lipnja stigao je iz Rima u Zagreb o. Antun Cairoli, kojemu je povjerenia briga za više od stotinu „kauza“ za beatifikaciju i kanonizaciju u Franjevač-

kom redu. On od samog početka prati proces oca Vendelina i daje stručne smjernice za rad vicepostulature. Kako je on i postulator kauze Ivana XXIII., koja zanima svu katoličku javnost, govorio je redovničkoj zajednici i o svom radu u tom smjeru.

Sluga Božji Vendelin bio je potpun čovjek u dnevnom životu. Nadnaravnu zgradu svetosti sazidao je

na tzv. naravnim krepostima. Uspio je svoj strogi pokornički način života spojiti s osobitom martijivošću, urednošću, diskrecijom najvišeg stupnja, skladnošću u nastupu.

Vicepostulatura u Zagrebu, Kaptol 9, promiče poznavanje sluge Božjega širenjem njegovih biografija, predavanjima i publikacijama u časopisu „Marijin Trsat“.

V.I.C. g. STJEPAN DŽALTO KAO MLADOMIŠNIK
PRICESCUJE SVOJU MAJKU

Svećenikova majka

Drugog dana Duhova umrla je u 82. godini moja mama, pa Vas molim kao dugodjeđni suradnik Vašeg lista da objavite tu vijest u Vašem listu. Nije što mi je majka, ali svakom je bila poznata po dobrom i pobožnom srcu. Njezinu gostoljubivost i pobožnost pamtiće će svi koji su je sreli u životu. Uvijek je molila i nije bilo dana da ne bi izmolila bar jednu krunicu, a pred kraj života uvijek joj je bila krunica u ruci. Znala bi često kazati: »Ako ne znaš štaš pametno pričat i radit, uzmi krunicu pa moli.« Rodila je devetero djece, a sada je živih samo troje. Uz sina svećenika, ima i unuka svećenika i unuku časnu sestruru.

Na sprovodu, koji je vodio biskup dr Tomislav Jablanović, skupilo se preko trideset svećenika i nešto manje časnih sestara uz veliki broj naroda.

S. Džalto, župnik

Obiteljska ljetna škola

Obiteljski Institut u Zagrebu i ovog ljeta organizira ljetnu školu, koja počinje tjedan dana ranije nego prošlih godina.

Od 18. kolovoza navečer do 22. VIII. u podne.

Prijepodnevni program počinje u 8,00 sati, a poslijepodnevni tek u 16,00 sati da bi mogli stići na bitni dio i oni iz Zagreba koji prije podne rade.

Smještaj sudionika bit će, kao i dosada, u isusovačkom malom sjemeništu na Fratrovcu 38. Za vrijeme predavanja osigurano je čuvanje djece.

Osnovna tema: OBITELJSKA DUHOVNOST. Za sve informacije i prijave: Jure Bosančić, 41001 Zagreb, pp 699, Palmotićeva 33 (Tel. 041-32-469)

Doskora izlazi DŽEPNI KALENDARIC za slijedeću 1977. godinu. Već tri godine cijena nepromijenjena: SAMO TRI DINARA! — Za narudžbe preko 10 primjeraka još i popust od 10 posto! — Našim stalnim naručiocima osigurati ćemo uobičajeni broj primjeraka. Ostali neka se požure s narudžbom!

Nova crkva u Zagrebu

U nedjelju 13. lipnja, na blagdan Presvetoga Trojstva, obavljen je blagoslov nove crkve, koja je sagrađena u zapadnom predgrađu grada Zagreba. Blagoslov je obavio zagrebački nadbiskup Dr Franjo Kuharić. Da se izgradila ta crkva, najviše zasluga imaju sadašnji župnik ove župe isusovci o. Ivan Dračko i o. Adam Periškić, prijašnji župnik.

Zupa je osnovana prije deset godina. Nije to velika crkva; razmjeri su 23 prema 10 metara, ali je arhitektonski vrlo lijepa. Osobito je majstorski iskorišten sav mogući prostor, tako da u nju može stati i do tisuću vjernika. Visina joj dosiže do 15 metara. Pian je zamislio i proveo inžinjer Valdemar Balej.

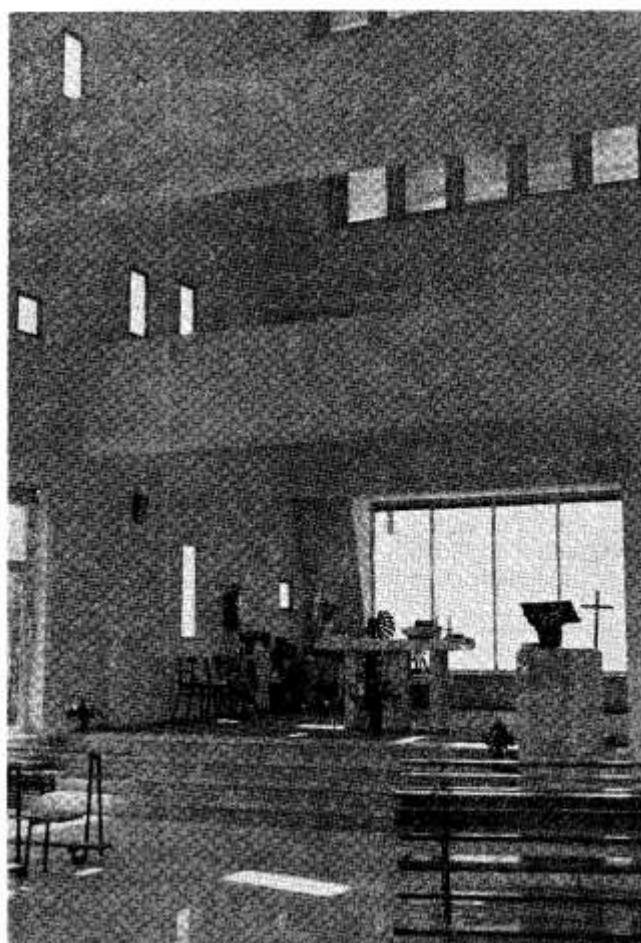
Dosad su se vjerske funkcije obavljale u jednoj kući, u kojoj se nalazila mala kapelica. Na tom zemljištu sada se grade stanovi solidarnosti. Kuću su morali srušiti i kao zamjena za onu crkvicu i kuću — tj. za staru lokaciju — dobivena je nova lokacija kod Plinare, u ulici Prečko 76.

Prigodom blagoslova crkve okupilo se do 2500 vjernika. Nadbiskup je naglasio da mu je drago što u tom dijelu grada, koji se širi, imamo novu crkvu. Zahvalio je na novoj lokaciji koju je grad dao.

Za pet godina na tom području stanovat će najmanje 15.000 stanovnika.

B.

270

Katedrala je još i danas simbol Zagreba. Ona je ne samo naš najstariji nego i najveći spomenik. Kroz nju odsjeva gotovo čitava naša povijest. Njezin je stanje sada kritično, pa smo zamolili kanonika dra ANTUNA IVANDIĆU, kustosa Dižečanskoga muzeja, da nam kaže što se misli poduzeti za njezinu obnovu.

Spašavamo goli opstanak Zagrebačke katedrale

Najkritičnije je danas pitanje krova. Curi na sve strane. Ovi dana, kad je kiša padala, svih su svodovi bili mokri. Po njima se voda slijevala, osobito na južnoj strani. Prijeti opasnost da se sve to jednoga dana sruši. Onaj glazirani crijeplj, koji se nalazi na krovu srednje lade, star je 90 godina i već se raspada. Pokrajne lade pokriveni su običnim crijepljem, koji je također dotrajao. I on curi.

Zato najprije moramo spasiti krov, a onda tek možemo pomisljati na kamen, ako bude novaca. Proračun za popravak krovišta iznosi oko 700 milijuna starih dinara. Ove godine idemo samo na pokrajne lade. Želimo ih — dozvolom Konzervatorskoga zavoda — prekriti pravim bakrom. On je najtrajniji i najbolji. Za glavnu ladanju još uvijek tražimo širom Evrope glazirani crijeplj.

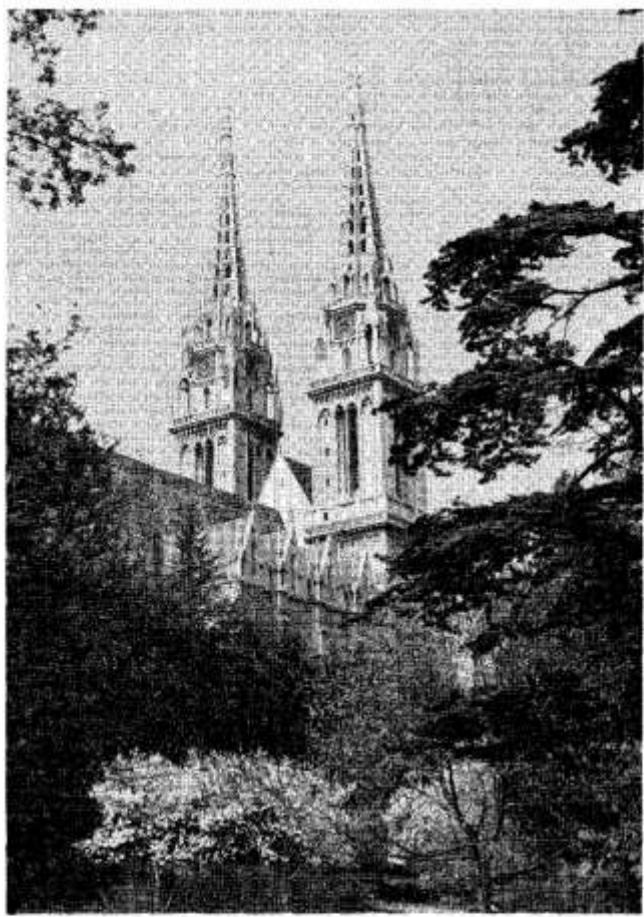
Zatražili smo nacrtne i za gromobran, ali još nemamo troškovnika. Građu nećemo mijenjati, nego samo koliko je potrebno. Krovište želimo pokriti daskom, prekrniti ga ljepenkicom i postaviti bakarne ploče.

Prijavili smo radove i sada ima doći još komisija općine Centar da nam dade dozvulu za radove. Ipak, mi smo stvarno već počeli: nabavili smo materijal i daske i bakar. Ovi dana radnici impregniraju daske protiv crva i protiv truljenja. Početkom srpnja imat ćemo majstore već na krovu.

Od Instituta za drvo zatražili smo ekspertizu, pa smo onda i preko njih zatražili impregnaciju. Njihova ekspertiza nije baš ružičasta. Prilično je pesimistička. Kaže da je krovništvo već jako nagriženo od crva, a i trune ondje gdje curi voda. Vele da ne smijemo opteretiti krovništvo većim teretom, nego paće još manjam nego je ovaj crijeplj. Jer nije sigurno da bi izdržalo. Sad, kakav će taj pokrov glavne lade izgledati, to je još pitanje. Konzervatori stoje na stanovištu da treba sačuvati tu vizuru glaziranog crijeplja. A ako ne smije taj teret doći, šta onda? Pogotovo kad toga crijeplja više nema. To će se sve još vidjeti, još ništa nije definitivno odlučeno o izgledu krovišta srednje i glavne lade.

Po ugovoru obvezali smo izvođača da mora 1976. godine završiti točno određene poslove. Izvođač je »Interpublik« iz Zagreba. Ali uredili smo da mora uzeti one kooperante koje mi predložimo. Imamo i svoje nadzorne organe, koji će bdjeti nad poslovima da se solidno i temeljito obave.

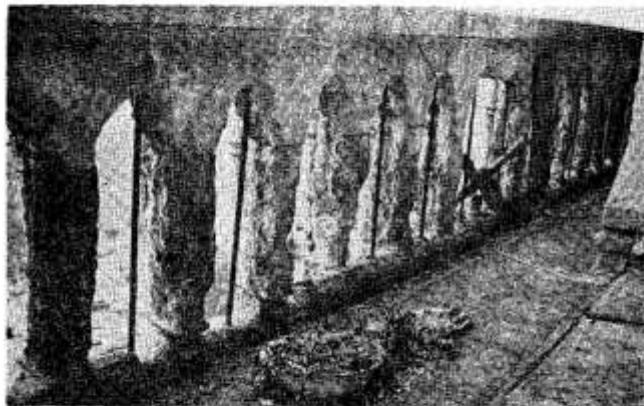
Svaki darovatelj za obnovu katedrale dobiva posebnu ZAHVALU kao priznanje, s vlastoručnim potpisom Nadbiskupa. Dosad su se odazvali najviše oni iz sloja takozvanog »malog« čovjeka. Hoće li se pokrenuti i drugi? Hvala svima i na najmanjem daru. Darovi se primaju u svakom župnom uredu zagrebačke nadbiskupije ili u drugim vjerskim centrima.

POGLED NA ZAGREBACKU KATEDRALU SA SJEVEROISTOCNE STRANE.

TOMA BAKAČ, HRVATSKI BAN. STARA SPOMEN-PLOCA, IZVEDENA U BAROKNO VRIJEME NA SPOMEN POBJEDNIKA NAD TURCIMA KOD SISKA 1593. GODINE. OVA MO JE ČESTO DOLAZIO POKOJNI PJESNIK MATOS. GLEDAJUCI U TAJ LIK DOBIO JE NADAHNUĆE I NAPISAO PREKRASNI SONET KOGA DONOSIMO.

GALERIJA KOJA IDE OD TORNJA DO TORNJA. KAMEN SE RASPADA I PRIJETI OPANOST DA SE SRUSI. (gore)

PETAR BERISLAVIC, TROGIRSKI BISKUP I HRVATSKI BAN, KOJI JE POGINUO U BORBI S TURCIMA 1520. GODINE. (desno)

Pri Svetom Kralju

Prozor Štjepanovog Doma

Priča gotski san;

Modri tamjan i aroma

Puni sveti hram.

Stanac kamen, hrabri Toma

Erded, Bakač ban,

Heroj sisačkog siroma

Sja ko onaj dan.

U katedralu, kad su teške noći,

Na Banov grob zna neka žena doći

S teškim križem jedne nacije,

A kip joj veli: Majko, audiant reges:*

Regnum regno non praescribit leges,

I dok je srca, bit će i Kroacije!

A. G. Matoš

*Kraljevstvo neće nametati zako ne drugom
kraljevstvu neka čuju kraljevi,

STARĀ KATEDRALA S TVRDAVOM PRIJE POTRESA 1880. GOD. (gore)

IVAN PALIZNA, VRANSKI PRIOR, POZNATI JUNAK ZA PRAVA HRVATSKEGA NARODA. (lijevo)

glasnikova priča

Piše: Tonći Trstenjak

Kad bi svi momci bili kao Džek

Već pune dvije godine u razredu se štedjelo za maturalno putovanje u Italiju i za zajednički odmor u Dubrovniku. Sad se konačno približavao čas kad će početi neposredne pripreme za dugo sanjani put. Posljednjih dana samo se o tome govorilo u njihovu razredu. Tko zna po koji put su se razmatrale zemljopisne karte i listali vodiči? Do u detalje pričalo se o gar-

derobi koja će se ponijeti na putovanje i onoj koja će služiti za maturalnu zabavu. Znalo se i to da su se roditelji od nekih dobrano zadužili, samo da njihovo dijete ne bude crna ovca u razredu. O tom se ipak nije pričalo javno, nego »pod uhom«.

Danas je konačno razrednik donio bilježnicu, u koju će upisati sve one koji se javje za dugo planirani put.

Sve se već unaprijed znalo. Dok su pojedinci dolazili do katedre i davali podatke te pokazivali već gotove pasoše, u razredu je vladao veseo žagor. Negdje pri samom kraju sata razrednik je još jednom zbrajao upisane i odjednom ustavio da na popisu nema Đure, zvanog Džek. A taj Đuro, zvani Džek, bio je razredna zvijezda. Otac mu je bio bogati obrtnik — zidar, a on je izvrsno svirao gitaru i uvijek na svim razrednim veselicama ili putovanjima bio glavni zabavljač.

— Đuro, poviće nastavnik, što je s tobom? Dodi da te upišem i donesi pašo.

Đuro, zvani Džek, sjedio je u zadnjoj klupi i nešto čitao, ne obazirući se na veseli žagor svojih razrednih kolega. Kad je čuo svoje ime, lijeno je podigao glavu.

— Što treba, druže nastavnice?

— Daj dodi da te upišem i donesi pašo, ponovi razrednik.

— Ne, hvala na pitanju, druže nastavnice, ja ne idem na maturalno putovanje.

Razrednik je najprije stao s čuđenjem na lici, a onda je pomislio da je to opet neki Džekov kapric. Razred je i dalje bezbržno žamorio, ne primjećujući da se zbiva nešto što nije bilo upisano u plan putovanja. Ta na Džeka se sasvim ozbiljno računalo. On bar nije imao nikakvih novčanih nepričika.

— Nemamo sad vremena za viceve, Đuro, reče sas-

vim ozbiljno nastavnik. Dođi ovamo i ne kapriciraj se.

Razred je po razrednikovim riječima i izrazu lica shvatio da se nešto nepredviđeno zbiva. Žamor se odjednom počeo stišavati i sva su se razredna lica okrenula prema Džeku u zadnjoj klupi.

— Uopće ne zezam, reče Džek. Kad kažem da ne idem, to jednostavno znači da ne idem i ništa više ni manje.

— A zašto ne bi išao? Tebi novac sigurno ne može biti problem, reće nastavnik.

— Upravo to, novac mi je problem, druže nastavnice. Nemam novaca za maturalno putovanje i ne mogu s vama.

— Ja ču još danas razgovarati s tvojim ocem. Sto si mu opet skrivio?

— Nisam mu ništa skrivo. Da je po mom starom, onda bih ja sasvim sigurno išao na putovanje zajedno s vama. Zato nema nikakva smisla da razgovarate s njim.

Razrednik je stajao u nedoumici pred katedrom, a razredna su lica odjednom s veselih preljeva zauzimala kiseo stav. Kakvo će ti to biti maturalno putovanje bez Džeka?

— Sto to odjednom znači, Đuro? — upita nastavnik strogim tonom.

— Treba li još jednom ponoviti da ne znači ništa drugo osim ono što znači, druže nastavnice? Jednostavno ne idem s vama jer nemam za to novaca ni vremena, etc.

U razredu je opet počela graja. Razrednikovom pita-

nju pridružio se cijeli razred. Džeku je odjednom dojadilo. Gurnuo je knjige pred sobom na rub stola, poravnao svoju dugu kesnenastu kosu i ustao podupinući se rukama o klupu. Razred je i dalje na glas komentirao Džekovu odluku. Nitko to nije mogao shvatiti. Džek podigne ruke kao da nešto želi reći. Razred se stišao.

— Ma što ste zinuli, počeo je Džek svoje razjašnjenje, mašući svojim dugim rukama. Sto to znači? Sto znači? Ma ne znači drugo nego što znači. Jednostavno, nemam više kinte za to putovanje niti imam vremena za gubljenje. Ko da se meni ne ide u Italiju i na more! Jasno da mi se i te kako ide, znate i sami. Ali situacija se izmijenila i ne mogu više s vama.

U razredu se opet digla graja, a prema Džeku su poletjeli deseci pitanja. Džek je zato opet podigao ruke tražeći tišinu. Razred se ponovo primirio.

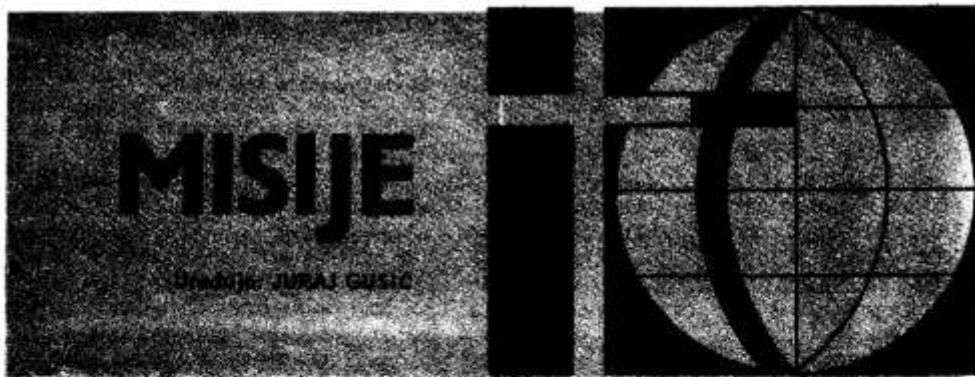
— Kad ste toliko navaliili, reći ču vam zašto nemam kinte i vremena za putovanje. Možete misliti što vas volja. Baš me briša.

Svi poznate Marina L. iz trećeg razreda, onog što mu je lani umro otac u Njemačkoj. Bio čovjek u Šapskoj da zaradi za kuću, koju je gradio tu u predgradu. Moj stari je kao obrtnik preuzeo gradnju. Onda je čovjek naglo teško obolio i umro u bolnici. Bili smo lani neki na sprovodu ovdje. I jasno, za kuću, koja je već pod krovom, ali bez unutrašnjih

radova, više nije bilo novaca i moj stari je napustio posao. Reče mi da on nije Crveni križ.

Vidite, ja sam, kao što znate, s Marinom frend. Marin ima još troje mlađe braće i mater, koja radi u konfekciji i jedva krpa kraj s krajem. Podstanari su i nije im lako. Eh, kako sam ja uz svog starog naučio sve zidarske poslove, palo mi je na pamet da pomognem frendu. Zato sam odlučio da ne idem u Italiju na maturalno putovanje i da se odrekam odmora na moru. Novac sam već potrošio u neki materijal potreban za dovršenje kuće, a nešto mi je i moj stari obećao dati, premda veli da me ne razumije. Eto, toliko sam imao reći. Nadam se da je sve jasno. Želim svima lijep provod! Pošaljite mi koju razglednicu iz Italije.

Razred je slušao bez riječi. Sutradan je razrednik morao s popisa izbrisati još nekoliko imena. Mala, ali marljiva Džekova ekipa cijele se praznike znojila mijesajući malter i radeći na unutrašnjem uređenju novogradnje u predgradu. Cijelo ljetno začuđeni su susjedi slušali vesele povike i pjesmu mladića i djevojaka žuljavih ruku i opečene kože. U jesen je s prvim maglama, udovica Ana L. uz opće veselje uselila u novu kuću sa svoje četvero djece. Ni jedne novine nisu taj događaj smatrale važnim za svoje čitaoce. Da se ne bi zaboravilo, ja sam odlučio da Džekov podvig ispričam čitaocima »Glasnika«. Sto mislite, kad bi svi momci bili kao Džek!?

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

Mladi i misijska zvanja

Mladost je životno razdoblje u kojem se stvaraju odluke za budućnost, u kojem se izabire zvanje.

Misijska nakana koju ćemo kao apostoli molitve kroz ovaj ljetni mjesec imati pred očima i za koju ćemo prikazivati molitve, djela i trpljenja naših dana želi da mladi u izboru zvanja budu otvoreni i prema misijskome idealu, velikim potrebama Crkve u misijama. Mi takvo nešto želimo i mladim kršćanima s hrvatskog jezičnog područja. Naš »Glasnik Srca Isusova i Marijina« kao glasilo članova Apostolata molitve ima u svakom broju vrlo dobro zastupanu misijsku rubriku od 6 strana, preko koje želimo buditi misijsku svijest u našem narodu. Nju budimo preko onih naših sinova i kćeri koji u svojim pismima opisuju svoj veliki i požrtvovni rad na misijskom terenu. Taj njihov rad nailazi na sve veći odjek među vjernicima, koji ih pomažu molitvama i velikodušnim novčanim prilozima.

Najviše nas ipak raduje kad rad misionara i misionarki nailazi na ovakav odjek kakav je našao kod jedne naše djevojke iz Bosne. Ona nam je nedavno pisala ovo: »Čitala sam Glasnik Srca Isusova i Marijina pa mi se najviše dopalo o sestrama koje djeluju kod ljudi koji su odbačeni. Dok sam to čitala, povukla me žarka želja da podem za časnú sestrú, prije sam o tome razmišljala...« Da, jedna redovnica može kao misionarka učiniti prava čudesa kršćanske ljubavi, isto tako i misionar, bio on svećenik redovnik ili svjetovnjak.

Jedna mlada redovnica, koja je prošle godine kao misionarka otputovala u Afriku, zapisala je ovo: »Gospodin me zove na djelo. Često molimo za radnike u njegovoj žetvi. Crkva koja bi zaboravila svoje misijsko poslanje ne bi više bila živa Kristova zajednica. Osjećam želju i poziv da pomažem ljudima u Trećem svijetu, to jest zemljama u razvoju. Morala sam se odlučiti da li da podem u misije kao laička pomoćnica ili pak kao sestra misionarka. Odlučila sam se za redovnički poziv. Želim djelovati među Afrikancima kao njima jednak. Poći ću u Južnu Afriku, u Marianhill. Najprije ću raditi u bolnici kao medicinska sestra. Ondje ću učiti jezik i nastojat ću se prilagoditi novim okolnostima života. Kasnije bih se rado žrtvovala za bolesnike po obiteljima, koje same nemaju mogućnosti da se brinu za svoje starce i nemoćnike. Kad me budu primili kao svoju, tada ću im moći govoriti o Kristovoj ljubavi prema ljudima...«

Eto, za takva zvanja molimo i žrtvujmo kroz ovaj mjesec! Dječacima, koji bi se danas-sutra poput oca Gabrića željeli žrtvovati kao misionari, preporučujem naše Malo sjemenište Družbe Isusove u Zagrebu, Fratrovac 38. U njemu mogu svršiti gimnaziju, poslije toga stupiti u novicijat, a nakon svršenih nauka mogu poći u misije. Mi ćemo iz Sjemeništa takvim dječacima uvijek rado pružiti sve potrebne informacije. Neka nam samo pišu.

Josip Antolović

U sjemeništu u Mpimi

Mpima, 24. travnja 1976.

Kad sam se vratio iz Katondwa, već me čekao novi posao u Mpimi, mjestu gdje se nalazi bogoslovsko sjemenište i škola za cijelu Zambiju. Za to sjemenište vode brigu svi zambijski biskupi. Odgojitelji i profesori su iz raznih redova i kongregacija: osim jednog domaćeg biskupijskog svećenika, tu je jedan franjevac, tri bijela oca, jedan iz kongregacije marionista, dva oca »betlehemca«, dva isusovaca svećenika i jedan isusovački brat.

Ovih dana je ovdje u sjemeništu bio sastanak, u neku nuku ekumenskog značaja. Sastali su se predstavnici nekoliko

kršćanskih Crkava. Sastanku nisam prisustvovao, ali sam čuo da je bio veoma koristan. Otvorio ga je naš lusački nadbiskup Milingo.

Ja ovdje sa svojim pomoćnicima postavljam električnu rasvjetu u neke prostorije u sjemeništu. Čujem da ove godine dolazi rekordan broj novih studenata bogoslovije ovamo. Očekuju nekih 40 mlađica. Stoga se tu dograđuje i pregrađuje. I ja, eto, svojim radom bar nešto pridonosim za odgoj novih svećenika u ovim krajevima. Neka im dobri Bog dade snage da ustraju u svetom zvanju! Zambija treba mnogo domaćih svećenika, koji će se posvetiti svome narodu. Ove godine bit će redeno nekoliko bogoslova, među njima i jedan kojega je preko mene pomagala jedna dobročiniteljica iz Kanade, rodom iz naše domovine.

Nakon Uskrsa ti se bogoslovi razidu po cijeloj Zambiji kroz tri tjedna da pomazu na župama. To je vrijeme stjecanja životnog iskustva u raznim djelatnostima. Prošle godine većina se studenata bogoslova bavila pastoralnim radom po župama. Ove godine su sami izabrali što bi željeli raditi i u čemu bi željeli stići više iskustva. Te sam, eto, mlade ljude susretao na raznim župama po Zambiji kad sam zbog posla okolo putovao. U misiji Kasasi našao sam dvojicu gdje rade kao automehaničari. U Chelstonu dvojica rade među mlađeši, spremajući ih za kršćanske aktivnosti. Drugu dvojicu susreo sam u mjestu Kembe, gdje rade na ekonomiji. Svi oni rade besplatno. Neki od njih sami sebi pribavljaju i hranu.

Zambija je inače pričično oskudna na domaćem svećenstvu, pa se velike nade polažu u te nove kandidate za svećeništvo. Molimo se da im Gospodin pomogne na tom teškom putu do cilja. Jer ipak će oni bolje razumjeti svoj narod nego bilo koji od nas stranaca i znati će mnogo razumljivije naviještati Blagu vijest Kristovu...

Ilija Dilber

SKUPINA BOGOSLOVA U SJEMENIŠTU U MPIMI

MOJI MALI PRIJATELJI BOGALJI U MISIJI KATONDWE

Naš ovogodišnji Uskrs

Naš duhovni »izlet« počeo je odmah poslije podne na Veliku subotu. Obredi će biti u novoj crkvi u Maria Poljju, prva sveta pričest pod uskrsnom ponoćnom misom. KATEKUMENI iz svih naših novih sela su tu. Priprava, pouka... O odmoru nema ni govora.

Obredi su bili krasni. Duga procesija s darovima Uskršnjom Isusu: i djece i staraca, kojima je svećenik oprao noge. Nije to bilo baš lako, jer tu vjernici peru noge svom svećeniku kad god ih posjeti, pa je to za njih nešto gotovo nepojmljivo da svećenik, njihov »guru«, duhovni voda, pore njihove noge. To je istočni mentalitet. Zbog toga se sveti Petar toliko protivio Isusu kad mu je On htio prati noge.

Stari naš Okhoy — naš 106-godišnji »mladac« — zaplakao je od ganuća i suze su mu se pomiješale s vodom dok sam mu prao noge.

Poslije mise bilo je veliko veselje pred novom crkvom. Mladi katekumeni iz novog sela Baliskhal zaigraše kolo. Zaigraše ga baš onako po uskrsnu. Cimbale, bubnjevi, mali štapići — sve to onako po ritmu uz radosni »Doe... doe — Aleluja, aleluja!« I tako već poskakuju sve više i više, kao da bi htjeli odmah u nebo. Smiješći se ja im rekoh da još 40 dana treba čekati na — uzašaće u nebo!!!

Koji sat odmora i onda se uputisemo u selo Das Number, gdje će biti posveta nove kapelice drage Gospe Sinjske. Njezinu veliku sliku, dar moga dobrog rođaka fra Nikole i vjernika iz Sinja, krasno urešenu, nosimo u procesiji. Procesija ide dva sata hoda kroz mala sela, preko rijeka uz pjesmu i molitvu. Niže se krunica za krunicom. I Gospa ide, Gospa blagoslavlje. Uistinu nešto krasno!

Idu s nama i naše sestre Mehtilda, Hilda i najmlađa Mohini. I ona je na to ponosna...

Pola puta pred Das Numberom čekalo nas je gotovo cijavo selo, i to sa svojom seoskom glazbom i s vijencima. Bilo je veoma dirljivo kad su naše djevojke iz

Maria Poljja predavale Gospinu sliku djevojkama ovoga sela. Ljudi su kao dječaci plakali od radosti. Svaki želi Majci dati vijenac, svaki se želi dotaknuti njezine svete slike, osobito majke s dječicom. Mora da je Majka Nebeska bila sretna. A meni misli lete u Sinj, gdje joj tisuće i tisuće vjernika isto tako daruju vijence i ljubav svojih srdaca. Misli mi lete i u Solin, gdje se ove godine slavi tako sveti

PROCESIJA SA SLIKOM GOSPE SINJSKE U SELO DAS NUMBER

---

spomen hrvatske povijesti, hrvatske ljubavi Nebeskog Majci. Pa sam je molio da blagoslovi i taj njezin novi Sinj u Bengalijsi, da blagoslovi i čitav naš dragi hrvatski rod.

Pred crkvicom je kanal. Mladići su napravili mali bambusov most, no pod tolikim narodom most se savio i mi onda krenusmo kroz vodu. Baš je dobro došlo, jer je već počela vrućina, pa smo se svi malo rashladili.

Sa slikom obilazimo crkvicu. Iz svih grla ori se: »Tumi će amari ma! — O Majko, Ti si naša Majka!«

Sam sam. Nisam mogao dobiti nijednog svećenika za pomoć, pa je trebalo preko jedan sat u isповjedaonicu. Iako

sam jučer posebno došao, primio u Crkvu oko 30 osoba i ispovijedao, ipak i sada još ima posla. Ljudi, međutim, mole i pjevaju.

Kod svete mise imali smo posebne nakanе u molitvi vjernika. Dakako, najprije za dragog nam fra Nikolu i njegove vjernike u Sinju, te revne i velike misionare i misionarke. Oni su, eto, uz velike žrtve skupili darove za ovo novo malo proštenište Gospe Sinjske u dalekoj Bengaliji. Hvala vam, hvala od svega srca!

Dodalj smo molitve za katehistu Mihovila, koji je nekoliko mjeseci radio kao mrvav, za Alfonza, Dhirena, za radnike, za

djevojke toga sela koje su sve tako krasno očistile, te, dakako, za sestre, koje su divno uresile oltar i Gospinu sliku.

Već je bilo 10 sati, kad smo ostavili selo Das Number. Sve oko nas gori. To je bio najvratio dan ove godine: oko 40 stupnjeva u hladu. Koliko je bilo na suncu, ne znam, no gledajući na bijedne sestrice kako idu po isprženom rižinom polju, baš su mi se smilile.

Oko podne stigli smo u selo Chunokhali uz rijeku Ganges. Tu nas je čekala mala Saulova ladica da nas odveze u Piprekhali, naše najveće katoličko selo, gdje će sveta misa biti navečer. Ladica je malena, a pomalo i šuplja, voda ulazi u nju. K tome je još došla čitava skupina dječice da pozdrave sestre. Struja je bila jak, dizali su se valovi, pa su sestrice držale jednu drugu. A ja ih samo tješim da se na Uskrs neće ništa zla dogoditi, napose ne sestrama Majke Terezije. No svaki put kad bi koji veći val podigao ladiću, skrušeno su držale krunicu u rukama. Međutim, kako su bile umorne, nakon nekog vremena su zakunjale...

Sretno smo prispjeli u Piprekhali u dva sata popodne. Iako je sve gorjelo od vrućine, selom se odmah pronijela vijest o našem dolasku i eto čitave vojske dječice, seoska glazba i ostali vjernici, pa smo uz pjesmu i molitvu krenuli do nove crkvice. Pred crkvicom je najprije bila kratka molitva, a onda nekoliko kanti vode na glavu i nešto riže i pržene ribe u Stanišovoj kolibi. Onda opet u ispovjednicu sve tamo do šest sati. Svatko želi urediti svoje račune s Isusom, svatko ga želi primiti u srce. K tome su pridošla još i krštenja...

Već je devet sati navečer. Poslije misse opet procesija — poputbina Mihaelovo bolesnoj majci. Mi tu još uvijek držimo taj lijepi običaj da uz molitvu i pjesmu nosimo svetu pričest bolesnicima. Starica je uistinu bila sretna. S patničkog joj lica odsjevala joj je uskrsna radost. Posebno sam je zamolio da bi sve svoje boli prikazala za mladice i djevojke ovog sela koji se pripravljaju za Isusovu službu. A, hvala Bogu, najviše ih imamo baš iz tog sela. Pa tu nakanu i vama, prijateljima misija, preporučujem u molitve.

O. Ante Gabrić

U DRUSTVU S PRIJATELJIMA SANJASIMA, HINDU REDOVNICIMA

NA STOTU GODIŠNJICU RODENJA MOJE MAJKE POCASTILI SMO NASE ŠIROTANE

Kalkutski list »The Herald« donio je 5. prosinca 1975. opis proslave 25. obljetnice Družbe Misionarki Ljubavi u matičnoj kući Družbe. Članak je napisala Filomena Francis, koja je osobno prisustvovala proslavi. Naslov članka glasi »Tko bi vjerovao da će proslava biti tako jednostavna?«

Mi ovdje donosimo cijeli taj članak jer smo uvjereni da će zanimati sve prijatelje Majke Terezije i njezine Družbe. Misionarki Ljubavi.

Ne mogu naći riječi da izrazim što sam osjećala onog jutra srebrnog jubileja Kongregacije Majke Terezije u kapelici njihove matične kuće u Lower Circular Road 54-A.

Kad sam ušla u kuću, ondje je stajala Majka Terezija, bosonoga, s krunicom u ruci. Pružila mi je ruku i kazala: »Dobro došli!« I povela me gore. Ostavila me tek onda kad je došla druga sestra da me poveđe u kapelicu, gdje je imala biti jubiljska misa.

Pred vratima sam skinula svoje sandale. Kad sam ušla u kapelicu, obuzelo me posebno čvrstvo pijeteta i poradi mise koju će sa svećenicima gostima služiti nadbiskup Picachy i zbog radosti što me je dopala čast da se tu nalazim.

Prva stvar koja mi je pala u oči bio je čist gol pod. Nije bilo dapače ni čili-ma. Tu su bile četiri stolice i klecalica za časnike gospodina — guvernera gospodina Antuna L. Diasa i njegovu gospodu, zatim nekoliko klupa za sestre drugih Kongregacija i za svjetovnjake. Blizu oltara bilo je nešto više stolica i klupa za svećenike koncelebrante.

Iza oltara, na drvenom stupu prema zidu, nalazio se svetohranište. Malo iznad svetohraništa, nešto uljevo, visjelo je raspelo, na kojem je lice Kristovo bilo okrenuto prema riječima na zidu »Žedan sam«.

Pogledala sam gore i nigdje nisam vidjela ventilatora iznad glave. Bila su tek dva ventilatora: jedan blizu oltara, a drugi blizu odličnih gostiju. Jutarnje je sunce sjalo kroz prozore i bilo je vrucće da bi čovjek rado pobjegao van.

Proslava jednog jubileja

SESTRA RAFAELA U SLUŽBI GUBAVACA I NAJZAPUSTENIJIH

MAJKA TEREZIJA U POHODIMA NASEJ MISII MARIA POLLI

Iako su mi ponudili da sjednem u klupu, ja sam radije sjela na golem pod. Pod se pomalo napunio i misionarkama Ljubavi. Na moje veliko iznenadenje blizu me je na golem pod sjela i Majka Terezija.

Kao utemeljiteljica ove Bogom nadahnute Kongregacije ona je mogla imati posebno mjesto ili je mogla sjestи bar uz odlične goste, no počasno mjesto bilo bi previše za tu poniznu redovnicu, koja živi jednostavnim životom molitve i rada.

KAKO JE SLATKA RIZA STO SMO JE DOBILI NA SPOMEN MAJKE NASEG OCA ANTE

Kad je za vrijeme svete mise došlo vrijeme svete pričesti, Nadbiskup je s ciborijem došao najprije do nje i nju prvu pričestio.

Svi se mi trudimo da budemo blizu Kristu, no Majka Terezija je blizu Njega već 25 dugih godina, slijedeći Njegove stope.

Poslije službe Božje svi smo sišli u dvorište i okupili se oko Majke Terezije. Bilo je ganutljivo gledati kako joj svatko želi stisnuti ruku.

Često škijocanje foto-aparata nije uspjelo suzdržati smijeh i veselost. Za Majku Tereziju pripremili su stolac, no ona je ostala stajati i sa zahvalnošću slušala pjevanje zbara, koji je pjevao njoj u čast »Ništa nije nemoguće«.

Pošla sam u dvoranu za primanje, gdje je svima jednako, pa i odličnim gostima, bila servirana vruća kava sa sendvičima.

Pogledala sam i tu gore da vidim imo li koji ventilator, ali nisam vidjela nijednoga. U kalkutskoj vrućimi ventilacija je velika blagodat, no Majka Terezija i njezine sestre odriču se toga zbog svoga jednostavnog načina života i zbog žrtve.

Pošto je otišao guverner i njegova žena, dok su još ostali veličali život i rad Majke Terezije, ona se tihom povukla da bi mogla biti prisutna u Shahid Minar, gdje su muslimani na Id Day prinosili Svemogućem zahvalne molitve za djelovanje njezinih sestara.

Svaki moment toga jutra bio je moment mira. No nešto se posebno u meni radalo svaki put kad sam pogledala lice Majke Terezije. Kako se ta strana redovnica mogla prilagoditi i obući laneni sari i uzeti obuću poput bengalskih žena i kako je mogla raditi bez upotrebe ventilatora? Kako je mogla biti tako priprosta, a opet tako visoko cijenjena danas i od siromaša i od bogataša širom svijeta? Majka Terezija je Božja pastirica, izabrana ne samo da vodi svoje stado k Bogu Pastiru, nego i zato da upravlja njihov pogled da traže izgubljene i šugave ovce.

Ja se nadam i molim se da bi se srebrni jubilej Majke Terezije pretvorio u zlatni i da bi se našla ne samo jedna, nego mnoge Terezije, koje će biti spremne da prihvate siromaštvo i rad iz ljubavi prema Kristovim siromasima.

Majka Terezija je upalila svjetlo i organj ljubavi u srcima i dušama više od tisuću sestara i u tisućama suradnika. Molim se da taj organj neprestano gori gdje god se oni nalazili.

* * *

Kako čujemo, Majka Terezija je pozvana na proslavu naše Marijanske godine u Solinu, koja će se održati za Malu Gospu. Tko želi više saznati o toj velikoj ženi, koju danas slavi cijeli svijet, neka nabavi knjigu »MAJKE ODBACENIH«. Cijena joj je 100 dinara, a naručuje se na adresu: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp. 699, Palnotićeva 33.

Ostajmo dosljedni

— Uh što si dosadan — tim riječima dočeka Ljerka svoga muža na vratima kad se kasno na večer vratio kući s predavanja, koje je držao za mlade bračne kandidate. — Taj tvoj apostolat već mi se popeo navrh glave. Znaš da imamo dosta i previše svojih problema i niko nam ne pomaže da ih riješimo, a ti gubiš dane i noći tim svojim diskusijama i savjetima. I to sve besplatno! A mogao bi zarađiti novce da kod kuće daješ satove iz matematike. I bio bi kod kuće i među djecom!

— Daj da nešto malo večeram, pa onda nastavi sa svojim »predavanjem« kojim si me dočekala tu na vratima — odvrati smireno Zvonko svojoj ženi.

— Znaš, kad mi djeca dođu kući, uvijek mi puni uši kako samo mi u cijeloj ulici nemamo automobil, kako svi susjedi svake subote i nedjelje odlaze na vikend u toplice, na more, posjetiti kakve stare dvorce ... A mi idemo na Misu, i onda ručak. I jedva nademo malo vremena da se popnemo na kašav obližnji brežuljak. To je sve što imamo od života. I ja i naša djeca. Evo, dokle nas je doveo naš katolički apostolat i laikat. A da o svom radnom mjestu i ne govorim. Koliko sam se veselila i žrtvovala za vrijeme studija da završim medicinu i dođem do diplome kako bih mogla svojim znanjem koristiti ljudima! A sad moram davati upute kako da se izbjegne neželjeno dijete, da žene ne bi

trebale skupo plačati pobajce i izlagati se kojekakvim neugodnostima. Kolegice mi se smiju i predbačuju kako ja i ti držimo razna predavanja koje niko ne sluša i od kojih nemaju koristi ni drugi, a ni mi ...

Zvonko pokuša ubaciti nešto ozbiljno, ali u šaljivu tonu: Znaš što će ti reći? Samo zlo koje nekome načiniš — recimo ako mu razbijes nos ili mu pogaziš cvijeće u vrtu — vidljivo je i svakome upada u oči. Korist, koju može nečijoj duši donijeti jedna tvoja dobra riječ, može biti velika, a često i jest, a da je ipak niko ne vidi, osim Boga. A mislim da nam je On dovoljan sudac ...

— U redu, ne popušta Ljerka, ali ima stvari koje svatko vidi, a nisu nam na čast!

NITKO NE VIDI

Zvonko odmahne rukom i nastavi glasno razmišljati ...

— Ti vrlo dobro znaš koliko volim djecu i koliko mislim na nju. Ali nikad neću dopustiti, ako netko objesi neku šarenu krpu u izlog, da je moram i ja kupiti i objesiti na bilo koje svoje dijete kao na kakvu modnu lutku. Neka mi dobro uče i pristojno se vlađaju, pa kad završe studij, već će svaki naći posao i urediti svoj život kako буде bolje mogao. Meni je dosta da se oni ovako lije-

po paze i pomažu, da su uzorni učenici u školi i svi su s njima rado u društvu. A što mi nemamo automobil i neki luksuzni stan, zborog toga se ništa ne uzrujavaj. Koliki nemaju ni toga što imamo mi s našom djecom! Da prođeš moder-

nim gradom i da možeš vidjeti svu tu bijedu, koja se nalazi po raznim vlažnim i mračnim podrumskim prostorijama, ili na kakvim klizavim tavanima, onda bi kazala »hvala Bogu« što smo mi nekako uredili te naše dvije sobice i kuhinju, da nam se kiša ne izljeva na glavu i da ne zebemo negdje na nekom hladnom i vlažnom betonu. Ali o tome drugi put! Vratimo se na naš početak ...

Ti vrlo dobro znaš da se danas kao nikad traži takav način propovajedanja i pouke. Svećenici, iako su odložili svoje uniforme u ormare, ne mogu ući u te sve probleme koji muče pojedince i veliku većinu kršćana. Ja to osjećam ... Kad mi svi zajedno u nedjelju idemo u crkvu, viđam da nas susjedi dobro motre. Iz pristojnosti kažu »dobar dan«. Istina, oni među sobom razgovaraju i kažu da smo mi još jedini »zaostali« u toj ulici. Ali ipak drugi kažu: »Nisu baš ni tako loši. Ne diraju ni u koga, ni s kim nisu u svadi«. Ali se malo tko usudi da nam se otvoreno pridruži, iako bi to mnogi htjeli. No pustimo i to!

NAS UTRTI PUT

Znaš, ja osjećam da mi moramo hoćeš-nećeš našim utrtim putem. Što smo mogli, učinili smo. Nije baš bilo sve bez uspjeha. Nadam se da ćemo i dalje

učiniti sve što bude do nas stajalo u ovoj našoj maloj župnoj zajednici. Mi danas nismo ona formalna crkva od prije, kad se u grupama išlo na Misu u gradu ili na selu. Nema više onog tradicionalnog kršćanstva. Velika većina onih koji danas imaju djece nisu imali ni sami vjerske pouke, pa kako će onda uputiti svoje djece, kad ni sami nisu naučili ni ono osnovno o vjeri i Bogu! I što mogu nego biti sretan kad mi se pruži prilika da čovjeka uputim što je Bog, što je Crkva i prekogrbojni život, koji se ne može dostići nikavim automobilskim gascem, makar ga stavio u ne znam kakvu brzinu. A znaš da i oni mnogi koji dolaze izvana i iz dobre katoličke sredine brzo napuštaju svoju vjeru kad promijene okolinu, da ne bi možda izgledali zaostali, iako su u svom mjestu iskakali ili bili od onih boljih vjernika.

Mogu li onda ostati na sve to ravnuđanu danas, kad se u Crkvi toliko nagašava suodgovornost? Ravno da neću sjesti za stol za vrijeme Biskupske konferencije i davati im direktive, jer njih ima sa svih strana, ali ono o čemu smo toliko puta razgovarali za vrijeme naših studija i što nas je toliko zbljžilo, to ne mogu danas uzeti kao neke iluzije ili fiksne ideje. Znaš da smo kazali da ćemo ostati dosljedni, da damo djeci život koliko nam ih Bog pošalje. Ni uz ovo petero, ako još koje dođe, neće biti gladno kruha.

JOS JEDNO DIJETE

Da ti još nešto na kraju kažem. Sjećaš se naših prijatelja Lidije i Zdravka? Oni su dugo smatrali da im je dvoje djece dosta. I kad im je mali završio osmopjetku, kažu mi da bi željeli još jedno dijete jer ih mi imamo toliko. Kako se nismo već dulje vremena sreli, pozove me Zdravko da se malo svratim k njemu ... Kad sam došao u njegov stan, imam što vidjeti. Mala seka, koja također ide u osmogodišnju školu, ima na rukama svoga malog bracu, a kad mu sin dođe iz škole, brže boje užima bracu iz sekinih ruku na svoje i ne možeš zamisliti kako je to dvoje djece sretno i s kolikom ljubavi paze i njeguju to dijete. A Zdravko mi kaže: »Nikad nisam toliko volio Lidiju kao sada, kad je rodila ovo treće dijete, a znaš, kako smo se i prije voljeli.« U to im se sretnu pogledi, koje su isti čas upravili zajedno na križ iznad njihova stola ...

Razgovor kao da se završio. Onoj početnoj napetosti nestalo je sasvim traga. Osjećalo se ipak u zraku da treba još nešto reći. Ljerka to učini, nagne se naime nad muža i šapne nježno:

— Znaš što bi još rado čuo ... Imaš pravo! Ne ljuti se, neće te više dočekati na vratima »pozdrav« kako si dosadan, kad ti to meni ionako ne možeš nikada biti ... !

K.

nove knjige —

ISUSOVAC o. MILAN PAVELIĆ

Upravo je izašla iz tiska davno obećana zborka najljepših pjesama isusovca Milana Pavelića **JA LJUBIM PODNEVNI LJETNI ŽAR**. U njoj su neki još neobjavljeni stihovi i pjesme probrane iz svih izdanih djela. Tako je prikazan čitav Pavelićev pjesnički rad, a mjerilo je bilo samo umjetnička vrijednost.

Mladoj generaciji Milan Pavelić slabo je poznat. Ipak je on, uz Izidora Poljaka, naš najsnažniji katolički pjesnik, a umjetnička mu se vrijednost i dubina može često mjeriti s Kranjčevićem i Nazorom.

Knjiga će biti od velike pomoći kao riznica za deklamacije, osobito kod vjerskih priredbi u najrazličitijim zgodama.

Šteta što uz pjesme nije mogao biti donešen komentar, tj. u kojim prilikama i u kakvim je raspoloženjima nastala koja pjesma, te upozorenje na pojedine ljepote, kao i značenje nekih riječi. No mnogo toga postaje jasno iz Milanova životopisa od O. Badalića, i pravi će biti užitak uspoređivati tijek Pavelićeva života kako se odrazuje u tim pjesmama. Životopis se sa zbirkom može naručiti za 100 d, dok svaka knjiga za se stoji po 60 d. Naručuje se kod: Stjepan Dilber, Palmotićeva 31, 41000 Zagreb.

JOSIP BELOVIC. Životopis mladića naših dana koji je živio uzornim kršćanskim životom. Želio je postati svećenik, ali ga u tome spriječila tragična smrt. Priredio Franjo Kralik. Stranica 211. Cijena 40 d. Narudžbe: Salezijanski vjesnik, 41000 Zagreb, Vlaška 36/I.

J. Antolović: GOSPODINOVI SU PUTI IZNAD NASIH PUTOVA. Životopis sive Marije Margarete Alacoque, velikoga apostola pobožnosti Srca Isusova. Tko iole želi malo dublje poznavati pobožnost Srca Isusova dobiti će u ovom životopisu dragocjene spoznaje. Stranica 176. Cijena 50 d. Narudžbe: S. Dilber, Zagreb, Palmotićeva 33.

Da li ste već nabavili najnoviji treći broj hrv. književne revije **MARULIC?** — Adresa: Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

Na istoj adresi možete naručiti **LEGENDE O KRALJICI JELENI**. To je prva hrv. knjiga namijenjena scenskim proslavama Jelenine i Marijanske godine u Hrvatskoj. Cijena 35 d.

Stjepan Bulat: STALEŠKE PROPOVIJEDI, II. zdanje. Tematske propovijedi koje na temelju Sv. pisma i konkretnoga života obrađuju vjerske istine, kršćanske zakone i staleške dužnosti. Izdao i odgovara M. Bešlić, župnik, 54222 Bizovac.

P. Mauriac: RASTAVLJENA. Roman će ozbiljno zamisliti mnoge koji dođu u napast razbijati brak, a duboka čežnja za svećeništvo neka bude poticaj mladim dušama da se posve predaju Kristu. Narudžbe **samo na izričiti zahtjev:** S. Dilber, Palmotićeva 33, 41000 Zagreb, Cijena 50 dinara.

zahvalnici

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRESNOM SRCU MARIJINU
... i Gospu od suza na svim milostima. — Marija H., Pleternica
... i Gospu Karmelskoj za primljene milosti. — Bolto Stefanov, Durdevac
... i bl. Leopoldu za sve primljene milosti. — A. Dugic, D. Desinec
... i bl. Leopoldu na uspjeloj operaciji i na ozdravljenju majke. — Vera Ramuščak
... i Gospu od brze pomoći uz preporuku za sve potrebe moje djece. — Mara Kolobarić, Komolac
... sv. Obitelji i sv. Tereziji uz preporuku za sve potrebe obitelji. — Vinka Vukoja, Ledinac
... i svima svetima uz preporuku da pomognu mome umuku u svim potrebama. — Ruža Musa, Privalj
... sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i svetim zaštitnicima za uslišane molbe. — Stovateljica Sreća Isusova
... i Majci Božjoj Trsatskoj za zdravlje moga sina. — Amalija S. M.
... sv. Josipu i sv. Antunu za primljene milosti. — Franca Petrović, Podgajci
... za sretan povratak sina iz vojske, za bratovo zdravlje i za mnoga uslišenja. — Dragica Vranek, Plitomača
... za primljene milosti. — M. B., Ciglena
... Gospu od brze pomoći i sv. Anti za brzo ozdravljenje sina. — Ana Bačić, Donja Vrba
... Gospu od brze pomoći i m. Klaudiji za zaposlenje moga sina i za druge primljene milosti. — Mira Jerbić, Donji Lipovac
... i bl. Leopoldu za primljene milosti. — D. P.
... za sve milosti koje su mi podijelili. — M. S., Kravarsko
... i sv. Antunu što sam više puta pronašla izgubljene stvari. — Stovateljica sv. Antuna, Podr. Sesvete
... za sve primljene milosti. — Mandica Novaković, Siverić
... sv. Josipu na ozdravljenju iza teške operacije. — Barbara Lehman, Nottingham, Engleska
... i Gospu Fatimskoj na uslišenju u velikoj nevolji i tjeskobi. — Marica Sešuk, Kuševac
... i Gospu od brze pomoći i svima svetima za primljene milosti. — J. Balic, Komljetinci
... za primljene milosti. — Milica Jafirko, Solin
... sv. Josipu i ostalim zaštitnicima na svim milostima. — Marijana K., Rijeka

... i sv. Valentinu za ozdravljenje sina. — Mama Marta, Dobanovci
... i sv. Anti za primljene milosti. — Obitelj Stanković, Slav. Brod
... sv. Nikoli Taveliću, bl. Leopoldu i Petru Barbariću što su me uslišali i pomogli. — M. A., Kalinovac
... za uslišane molitve. — Marija Milošević, Sarajevo
... za zdravlje svoje kćeri Jagode. — Mara Grubić Bumbaševa, Vranjic
... i ostalim zaštitnicima za primljene emilosti. — N. N.
... i Gospu Lurdskoj za ozdravljenje. — Ana Vrbešić, Lacići
... i sv. Vidu za zdravlje očiju. — M. K., Gardešnica
... na uslišanoj molbi uz preporuku za čitavu obitelj. — M. T., Tršće
... i m. Klaudiji za majčino ozdravljenje i za druge milosti. — S. F., Varaždin
... sv. Antunu, sv. Maloj Tereziji i sv. Roku na pomoći u nevoljama. — K. R. B.
... Gospu Lurdskoj i bl. Leopoldu na primljenoj milosti. — Marija P., Prelog
... i sv. Josipu, što je moja kćerka sretno prošla na operaciji. — Bogumil Čeh, Pleternica
... Gospu Sinjskoj i sv. Anti što su mi brata spasili od smrti i za položeni ispit sestrina sina. — Ruška Zljanović, Lovreč
... Gospu od brze pomoći i sv. Roku na uspješnoj operaciji Albinice Ladešić. — Majka Slavica i baka Ana Vidervol, Grliče
... sv. Josipu, bl. Leopoldu i svima svetima na primljenoj milosti. — N. N., Lipovljani
... sv. Josipu i sv. Antunu na uspjehu operacije mene i moje supruge i za mir u obitelji. — Luka i Ana Kovač, Rakitovica
... i m. Klaudiji za zdravlje supruga. — J. Ž., Zagreb
... i m. Klaudiji za milost mojoj unuci. — P. K., Zagreb
... za svu pomoć u radu oko proslave m. Klaudije. — S. Anastazija, Zagreb
... i m. Klaudiji na uspjeloj operaciji. — D. M., Gračani
... i m. Klaudiji što sam pronašla dobru kućnu pomoćnicu. — V. M., Zagreb
... i m. Klaudiji za namještenje koje odgovara mojoj spremi. — A. Z., Zagreb
... i m. Klaudiji za smirenje i predanje u volju Božju u bolesti. — I. M., Zagreba
... i m. Klaudiji uz preporuku da se otac vrati iz tudine. — N. N., Zagreb

**PREPORUCUJEM SE I NADALJE
NIHOVOJ ZASTITI!**

»Kad bi znala dar Božji, i tko je onaj koji ti veli: Daj mi piti, ti bi njega zaiskala, i on bi ti dao vode žive« (Iv 4,10)

ona utažuje želju za vječnim životom; ona daje život, i to pravi život, koji više ne umire. Ona simbolizira Duha Božjega, počelo vječnog života, kojeg će Isus poslati kad bude proslavljen (Iv 7,37,39). Slično je Isus običavao prenositi na višu razinu i druge prirodne stvarnosti: kad je govorio o kruhu životu, o pravom trsu, o dobrom pastiru.

No, žena Samarjanka teško se uzdiže na tu duhovnu razinu koju Isus ima pred očima. Dok Isus govorio o »živoj vodi« ona uporno pomišlja samo na prirodnu izvornu vodu. Uočujemo da i učenici pokazuju slično ne razumijevanje: po povratku iz gradića nude Isusu da jede, no kad im je odgovorio da ima jelo za koje oni ne znaju, ovi pomišljaju samo na materijalno jelo (4,32). Jednako ne razumijevanje pokazuju Židovi koji su tražili Isusa nakon umnoženja kruha: mislili su samo na kruh koji je Isus čudesno dao i na manu (Iv 6). Pa i Nikodem u raspravi s Isu som mislio je samo u ovozemnim kategorijama i predodžbama (Iv 3).

Nitko od ovih nije pravo upoznao dara Božjeg, Isusa. Isus je mnogo veći dar Božji nego što su oni zamišljali i željeli. No, čovjek je sposoban tako grčevito zaustaviti se na svojim predodžbama, uvijek i ponovno, ustrajno i tvrdokorno branići svoj vlastiti svijet, svoje krakoročne interese. Spontano ne dopušta da netko razbijaju njegove subjektivne planove i želje, makar u srcu i naslučišu da je sagradio nešto što ju same kušila a ne čvrsta gradevinu. U evanđelju su nabrojeni mnogi koji Isusa nisu shvatili: Samarjanka, učenici, Židovi, Evandelisti kao da htio reći: svi smo mi takvi.

Prekret u Samarjanki počinje u trenutku kad Isus pokazuje da posverma poznaže život i srce ove žene. On se prikazuje kao dobar pastir koji svoje ovce poznaće po imenu (Iv 10,14), kao onaj koji ide u potragu za njima, osobito za izgubljenima (Lk 15,3-7), koji i život svoj za njih daje (Iv 10,15).

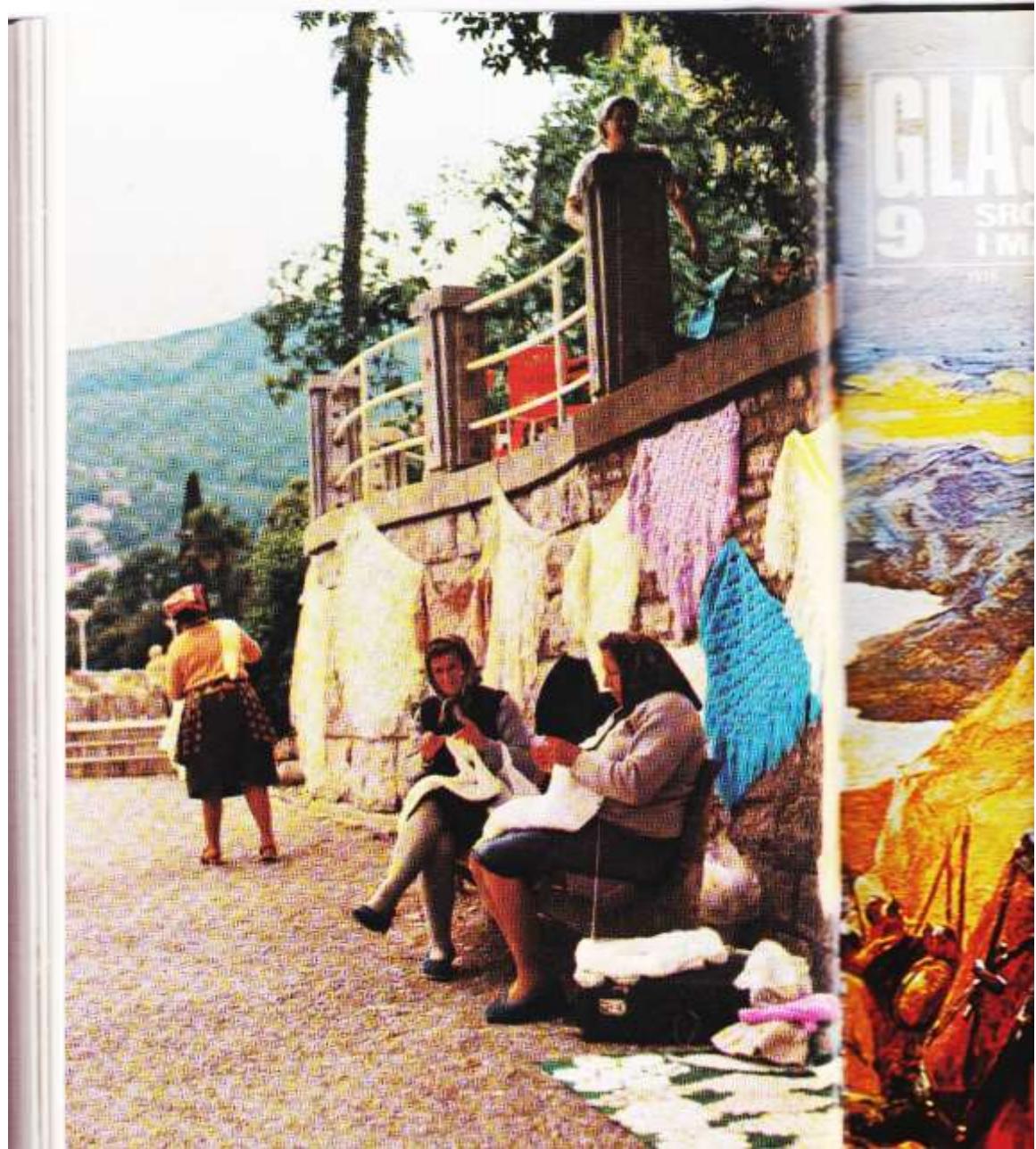
Možda smatramo da dovoljno poznamo Isusa. Možda smo kadri do u beskraj, poput Samarjanke, raspravljati o »živoj vodi«, o mjestu gdje se treba i kako klanjati Bogu, te o drugim teološkim problemima i pitanjima crkvenog života, a sve u uvjerenju da se time dovoljno iscrpljuje naš vjerski i crkveni život. Možemo se ipak nadati da će i nama Isus pokazati da nas dovoljno pozna, otkriti nam naše sreće do dubine. Vjerljivo ce nas to otkrivanje poniziti jer će nas pokazati bez maske. Jedino pred takvim Isusom Kristom, u vjeri prihvaćenom, mogu se rušiti sve naše brižno gradene barijere, sve lažne samoobrane. Jedino tako se možemo naći nemoci pred njim i zahvalni što je došao potražiti nas u našoj izgubljenosti.

ISUS KRIST - u potrazi za čovjekom

Isusov susret sa ženom Samarjankom na Jakovljevu zdencu jedan je od veoma detaljno i opširno opisanih evanđeoskih dogadaja. Sadržaj je vrlo bogat, uključujući više tema. Najprije odnos između Židova i Samarjana; Isus razgovara sa Samarjankom, što običan Židov ne bi učinio jer je prezirao Samarjane. Sadržaj razgovora o »živoj vodi« mnoge je tumače Svetog pisma potakao da čitav dogadjaj tumače kao simbol sakramenta krštenja u kojem se prima Duh Sveti koji je često simboliziran vodom. Pitanje pak i odgovor o mjestu klanjanja razjašnjava i postavlja načela za novi kult.

Središnja je misao i glavni naglasak ovog dogadaja ipak, čini se, u riječima: »Kad bi ti znala dar Božji!« tj. kad bi ti upoznala Isusa Krista. Otkriće, spoznaja Isusa, njegove osobe, nešto je tako značajno i važno da se nešto većeg i presudnijeg toj ženi ne može dogoditi. Isus se je morao u svom razgovoru dugo boriti da ženi skrene misao na pravu temu. On govorio o »živoj vodi«, što je kod Židova u običnom govoru značilo vodu iz izvora. No, on je očito mislio na jednu višu stvarnost; prirodnu stvar on prenosi na jednu višu razinu, božansku. Ta »živa voda« gasi onu najstvarniju čovjekovu žed, jedino

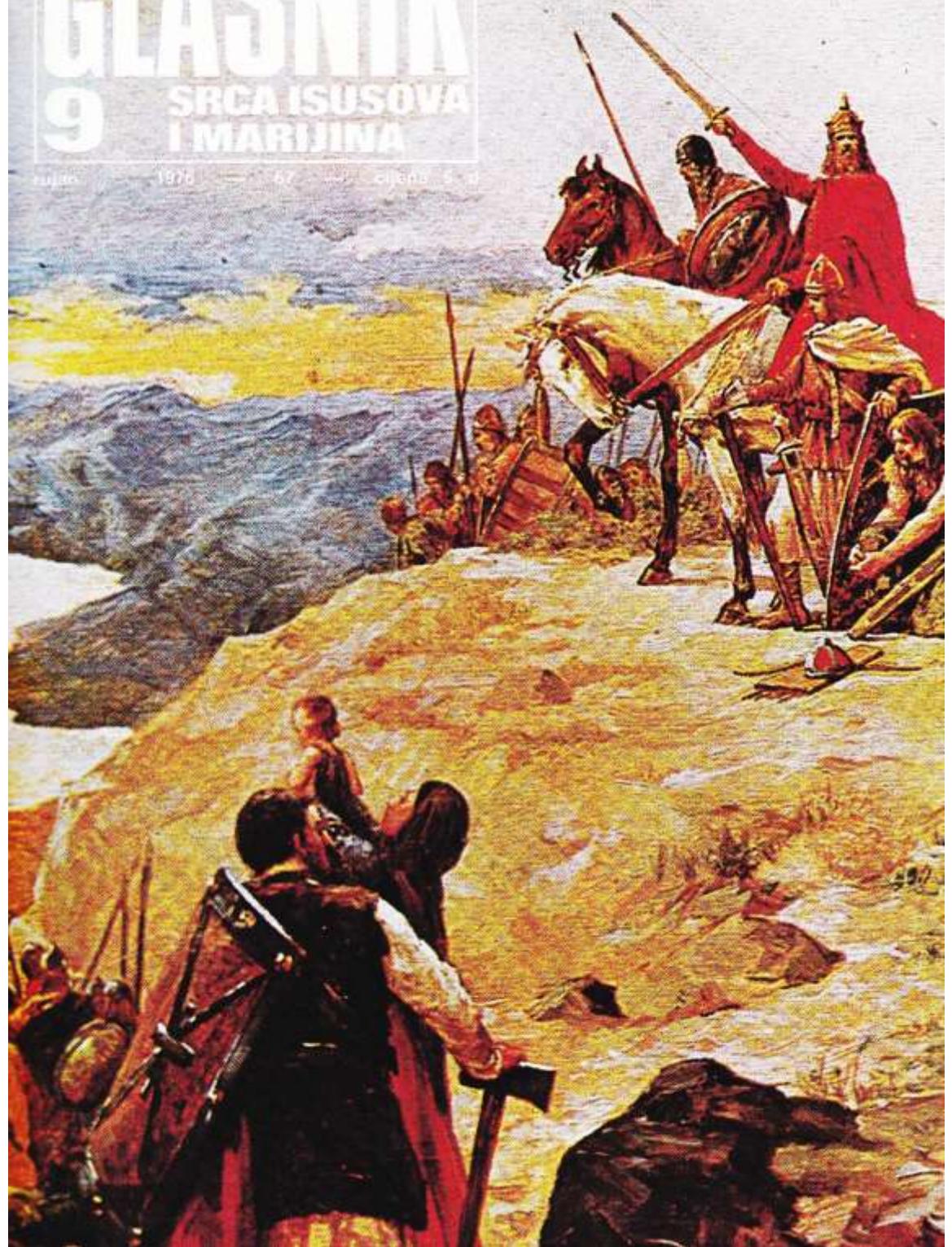

CLASH

9 SRCA ISUŠOVA I MARINETA

1978 — 1979. godina — broj 5.0

Trinaest stoljeća koja nas obvezuju

Naslovna strana:
DOLAZAK HRVATA

Na zadnjoj strani omota:
MOST NA JADRU DO OTOKA

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafelj, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmoticeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699 tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrvarić, — Tisak: »Plamen«, Slav, Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinačnog broja 5 din. — Godišnja pretplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnica plaćena u gotovu.

Ovih će dana mali Gospin otok u Solinu biti središte zbivanja u našoj Crkvi. O tisućgodišnjici prvog poznatog hrvatskog svetišta, u čast Majke Bogočovjeka i o tisućutristogodišnjici prvih veza Hrvata sa Svetom Stolicom izreći će se i napisati bezbrojne riječi ispunjene ponosom zbog sačuvane baštine. Tisuće će hodočastiti na grob hrvatske kraljice Jelene i komorirati ovu zaista rijetku godišnjicu. Ima li koga od vjernih sinova ovog naroda a da mu srce u tom velikom času ne bude ispunjeno ponosom i radošću?

Zelio bih da ova naša Marijanska godina i ovi naši jubileji ne budu samo još jedna prilika za ispijanje nazdravičarskih čaša i da poslije sve pode po staroj nizbrdici. Možda smo mi generacija najmanje zaslужna za naš narodni i kršćanski opstanak. Trebalo bi da nas ova jubilarna proslava napokon osvijesti. Naši biskupi su to dobro shvatili kad nas u svojoj jubilarnoj poslanici pozivaju na sasvim konkretni posao obraćenja i poboljšanja na svim razinama našeg kršćanskog života.

Nisu nas uspjeli izbrisati s lica zemlje neprijatelji koji su dolazili sa sve četiri strane zemlje. Naši su se predi junački odupirali i pod cijenu tisuća mlađih života, da bi sačuvali narod, vjeru i zemlju. Nikakva mržnja izvana nije uspjela svladati ljubav naših majki, koje su odnjihale milijune novih generacija.

Danas, čini mi se, nije više potreban čelik neprijatelja da bismo bili izbrisani s popisa živih naroda. Ruke tisuća naših majki ogrele su u krvi ubijene vlastite nerodene djece. Postali smo narod djecoubica i ljudi ogreznih u opečinu. Postoji li još ikoja nuda da preživimo uslijed pokolja što nam ga svakodnevno prireduju naši roditelji?

Postoji samo jedan put, put obraćenja, put vraćanja prvotnoj ljubavi i samozataji. Drugoga puta nema.

T. Trstenjak

uredničkova riječ

Povodom hrvatske marijanske godine naši su nam biskupi uputili svoju zajedničku poslanicu »Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata«.

Smatram da je to jedan od najvažnijih i najdragocjenijih dokumenata u životu Crkve kod Hrvata u zadnjih nekoliko desetljeća. To je remekdjelo naše cijelokupne baštine. Manifest i povelja naše prošlosti, sadašnjosti i naše budućnosti.

Zato taj dokument treba često čitati. Na nj' se vraćati i proučavati ga. Čuvati ga u svojim domovima i obiteljima kao dragocjeni amanet ne samo na marijansku 1976. godinu, nego također i kao putokaz kojim smjerom treba da stupamo u svoju budućnost.

Mi ne možemo u GLASNIKU objaviti cijelovit tekst te poslanice naših biskupa. Ali ćemo ga ipak u ovom rujanskem broju — kad naša marijanska godina proslavama u Splitu i Solinu dosije svoj vrhunac — ispreplesti u tkivo GLASNIKA da upoznamo ono što je u poslanici najvažnije i najbitnije.

Za nas su biskupi najbolji čuvari naše baštine i najveći zalog da ćemo je čuvati sačuvati i prenijeti na pokoljenja koja nadolaze.

Na početku nove jesenske sezone razveselit će vas neke novosti u GLASNIKU. Prof. dr T. Ivančić počinje svoje stručno pišanje o Kristu; otvara se konačno rubrika za mlade, koju će voditi veliki prijatelj mlađih Mladen Starčević, pa i biblijska razmišljanja dobivaju novi oblik i sadržaj.

Ipak me jedno bolesti: 750 pretplatnika GLASNIKA još nije izvršilo svoje obaveze za prošlu 1975. godinu. Oni i ne slute koliko nam neprilika stvaraju. Inače ne bi nijednoga dana okljevali namiriti ne samo prošlu nego i ovu godinu... Molim vas — požurite se!

GLASNIK

SRCA ISUSOVA
I MARIJINA

GOD. 67.

RUJAN

BR. 9

S A D R Ţ A J

ZA POBOLJŠANJE ŽIVOTA SVIH LJUDI	292
TEMELJ I SNAGA, iz Bisk. posl.	293
HVALA NA PISMU	294
ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS?, A. Katalinić	296
NAPRIJED PREMA POČECIMA, T. Ivančić	297
STOGODIŠNICA ŽUPE DRAČEVO, F. Višnjić	298
JUBILEJ HERCEGOVACKE DUBRAVE, F. Višnjić	299
POSJET U NOĆI, A. Vidovečki	300
LIJEČNIK SE ZAPANJIO, B. V.	301
TRINAEST STOLJEĆA KRŠĆanstva u HRVATA	303
NASLJEDNICA KRALJICE JELENE, M. K. Glasinović	306
U HODOČAŠĆIMA GOSPI OD OTOKA U SOLINU, M. Stanić	307
NAPUSTITI NEPRIKLADNOGA PARTNERA, I. Fuček	308
NOVA GENERACIJA, M. Starčević	310
LONDONČANKA U INDIJSKOM SARIJU, T. Trstenjak	312
LATINSKA AMERIKA NA RASKRSNICI, J. Antolović	314
ON JE ZA MENE KRIST, ...	315
JUNAKINJA BIBIJANA, A. Gabrić	316
RAZVOJ BOGOSLOVIJE U MPMI, L. Lučić	318
ZAHVALNICE	321
RAZMIŠLJAJMO UZ BIBLIJU, P. Bulat	322

Za poboljšanje života svih ljudi

(IZ BISKUPSKE POSLANICE »TRINAEST STOLJEGA
KRŠĆANSTVA U HRVATA«)

»Briga za udovice, kako nam svjedoče Djela apostolska, smatrala se od samog početka jednim od sržnih praktičnih zadataka kršćanske zajednice... Crkva je sve od svojih prvih dana... neprekidno i posvim mjestima nastupala kao tihia i nemametljiva, ali uporna zaštitnica slabih, za-

postavljenih, ugroženih pričačenih, pritešnjenih...

Hrvatska kraljica Jelena kao »zaštitnica siročadi i udovica«, prema tome, za nas znači simbol onoga što Kristova Crkva mora prvenstveno u pojavnom smislu biti u jednom narodu, i kako je narod mora doživljavati.

Naša današnja katolička vjerska zajednica u hrvatskom narodu s pravom gleda u kraljici Jeleni simbol svoga suvremenog poslanja u ovim novim vremenima: da bude ponizna majka i zaštitnica svih sla-

bih i potrebnih, ill — kako to drukčije kaže Drugi vatikanski koncil — da bude »znak i zaštita transcedencije (trajne vrijednosti) ljudske osobe«.

Vrijedno je spomenuti da ova godina ima za nas značenje i jedne druge važne obiljetnice: devetstote obiljetnice svečane krunidbe hrvatskog kralja Dmitra Zvonimira. Točno na isti dan kad je umrla kraljica Jelena, ali ravno sto godina kasnije, okrunio je legat pape Grgura VII. opat Gebizon, u solinskoj crkvi sv. Petra, Dmitra Zvonimira i kralja Hrvatske i Dalmacije.

Kralj se tom prigodom zavjerio Apostolskoj stolci poznatom zavjernicom, koja nije bez značaja za našu kršćansku povijest.

Kralj Zvonimir pod prilogom je obećao papi da će »štiti siromahe, udovice i siročad«.

A posebno je značajno ovo obećanje: »Protivit će se prodaji ljudi, te će se s Božjom pomoći pokazati pravedan u svemu što je pravo«.

Ako su druge stvari u Zvonimirovoj zavjernici rezultat onoga vremena i onih povijesnih okolnosti, pa zato propadljive i od prolazne vrijednosti, odrješta odluka i obećanje hrvatskog vladara u ono grubo doba da će svojom vladarskom moći stajati protiv ropstva, tj. da će se protiviti prodavanju ljudi, bez sumnje žavreduje da se pamti kao plod evandeoskog duha čija je vrijednost neprolazna.

**naša
obitelj
moli**

SADASNA KRSTIONICA U ZUPNOJ
CRKVI U SOLINU

Obiteljska krunica

»Usrdno i toplo preporučujemo svim našim vjernim hrvatskim obiteljima, da u ovoj hrvatskoj marijanskoj godini s posebnim žarom mole ZAJEDNICKI, kad god im je to ikako moguće, krunicu Blažene Djevice Marije, ili bar koji njezin dio, namjenjujući tu molitvu za njihov vlastiti duhovni procvat, za duhovnu obnovu naše Crkve, za sav naš narod, za sav svijet, a posebno za pravedan mir među narodima.

Krunica se može vrlo lijepo povezati također sa zajedničkim čitanjem Svetoga Pisma, posebno sv. Evandijja.«

»Trinaest stoljeća
kršćanstva u Hrvata«

TEMELJ I SNAGA

»Presveta Bogorodica, koja je kao »Djevica koja moli« — po nauci Pavla VI. — osobit od Boga dani uzor za svu Crkvu kao moliteljicu, neka nadahnjuje naše obitelji da uza sve teškoće koje donosi moderni užurbani ritam života iznalaze pogodno vrijeme za radosno zajedničko moljenje svih članova obitelji.

Da bi obitelj bila doista »domaća Crkva«, potrebno je da se u njoj uzgaja iskrena zajednička molitva, jer bi se teško moglo o njoj govoriti kao o Crkvi, ako ne bi sebe doživljavala također kao zajednicu koja jednodušno molí.

Molitva je temelj i kori-jen svakog kršćanskog života. Molitva je snaga koja omogućuje obiteljima da prebrode sve krize i tjeskobe koje ih mogu pritisnuti, da u Duhu Svetome raste uzajamna ljubav među članovima i nadljudska spremnost da se jedni za druge zalažu ma što došlo; molitva će našim obiteljima pružati moć da vedro

i nepokočljivo svjedoče svima oko sebe radošte evandeoskog življenja, pa da naše današnje obitelji mogu za naša buduća pokoljena biti onakvi istinski prenositelji Kristova svjetla kako su to bile hrvatske kršćanske obitelji kroz toliko stoljeća.

Iz molitvenog života u našim obiteljima izrast će važan plod za budućnost Crkve u našem narodu, koji ovom prigodom moramo posebno pozvati u pamet baš našim obiteljima: svećenička i duhovna zvanja. Znamo da naša Crkva bez svetih i revnih svećenika, redovnika i redovnica ne može imati budućnost. A baš obitelji moraju shvatiti ono pravo vjerom prožeto duhovno ozračje u kojem će mlada srca moći čuti glas poziva Božjega, te potpomognuta svojim najbližima stvoriti odvažno odluku da se nesebično stave u službu Evangelijsa.«

»Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata«

ULOMAK ZABATA S IMENOM KNEZA TRPIMIRA IZ RIŽINICE POKRAJ SOLINA

hvala na pismu

JELENIN MIR

»U srpanjskom broju GLASNIKA donijeli ste vrijednu pjesmu isusovca A. Bauera o kraljici Jeleni. Meni su upali u oči stihovi: »U nemir i burni vir donijela je sveti mir«. O kakvom se miru tu radilo? Da li je to samo pjesnički zanos ili se uistinu radilo o njezinu mirovnom zahvalu?«

S. P., Split

U drugoj polovici desetoga stoljeća u hrvatskom kraljevstvu nastala je smutnja. Ban (Like?) Pribina ubio je kralja Miroslava. Na prijestolje je došao Miroslavov mladi brat Krešimir II. Jelena je bila njegova žena. Možda je uspjela srediti prilike u kraljevskom rodu. Vjerojatno je kao kći carskog »stratega« bizantske Dalmacije osigurala mir susjednom hrvatskom kraljevstvu i time pomogla stvaranju preduvjeta za kasnije pripajanje bizantske Dalmacije Hrvatskoj.

ZABORAV

»Ne mogu shvatiti kako je došlo do toga da su grobovi naših kraljeva ostali zatrpani pod zemljom, da se zaboravilo na sarkofag kraljice Jelene? Ta svaki narod poštuje svoje velikane. Zar smo mi jedini bili bez osjećaja za svoje velike pređe?«

I. B., gimnazijalac

Tijekom naše burne povijesti, slavne, ali i strašne, nestalo je svega: i crkava, i grobnica, i kraljevskih dvoraca, i samostana. Poznato je kako su Turci osvajali i pustošili našu zemlju, a osobito kako su 1536. godine pregnuli svom silom da osvoje Klis iznad Solina, zadnju slobodnu tvrđavu u onim krajevima. Rušili su i crkve i ostale građevine i tim kamenjem gradili kule, kojima su opasali tvrdi Klis. A kad su napokon Turci otišli iz Klisa, došlo

je na ispraznjeno tlo drugo pučanstvo (iz okolice Drniša), bez tradicije o Solinu, o njegovim znamenitostima, pa i o kraljici Jeleni. Ostalo je samo nešto nejasnih uspomena.

MLADOMISNIKU

Mladomisnik M. Cvitkušić iznio je u GLASNIKU za mjesec srpanj vrlo dirljiv prikaz »Umrlo je jedno nadanje«. Naša čitateljica iz Slav. Požege zamolila je uredništvo da mladomisniku pošalje njezine čestitke. Uz ostalo ona piše i ovo:

»Sinko! Mladomisniče, Božji Svećeniče! Ne umire nuda, jer se ništa ne zaboravlja što je prošlo kroz dušu. Doći će čas — Bog znade — i nuda će Vam se ostvariti. U to ime čestitam od srca i radujem se velikoj sreći što ste Isusov svećenik. Iz daljine molim, pošaljite svoj blagoslov! Preko GLASNIKA upoznala sam ljepote Vaše du-

še i srdačno Vas pozdravlja nepoznata umirovljena nastavnica."

Lj. M.

ODGOVORNO MAJČINSTVO

«Mnogo pišete o brojnim obiteljima. Svud se naglašava: jesti ili pušiti, raditi, spavati — sve je to grehota ako se previše čini. I sve škodi zdravlju. A 15 ili 20 djece, to nekima nije previše, makar drlja pomoći na sve strane. Već sam čula i ovo: »Ako želiš nekome zlo, želi mu da ima puno djece!»

Baka

Bako! Crkva naglašava **ODGOVORNO očinstvo i majčinstvo**, a ne da svaka obitelj mora imati 15 do 20 djece. Nemojte nikada brusiti svoga jezika protiv djece. Bar ne u vašem kraju! U zadnjih 200 godina vaš bogat kraj pokopao je već tri sloja doseljenika zbog toga što nije htio imati djece. I taj sloj, što je nedavno došao, nestaje zbog toga što ga vi starosjedilci »pumpate« protiv djece.

PRVI PETAK

Molim svakodnevno prikazanje Božanskog Srcu Isusovu, redovito obavljam prve petke i subote. Samo sam nekoliko petaka propustila, i to ne iz nehaja, već zbog dužnosti i udaljenosti od crkve, ali sam nastojala da to obavim prve nedjelje u mjesecu. Svetoj misi prisustvovala sam svake nedjelje uz primanje sv. pričesti, a kada mi je moguće i kroz tjedan».

S. J., Velika Gorica

BRACNOM DRUGU

Dobrotom bračnog para iz Zagreba, koji je već devet godina u braku i imaju jednog sina i dvije djevojčice, dobili smo nekoliko pisama. U njima oni uspješno nastoje svoju ljubav držati svježom.

«Mili moj Joža!

Iskoristavam ovu priliku da Ti pismeno pokušam izraziti bogatstvo svoje ljubavi, koje Ti u zadnje vrijeme pre malo izražavam. Ovako sam uzeila 15 minuta mira da Ti na papir stavim ono što bih možda zapela kad bih htjela izreći...

Uvijek mi je teško govoriti o mojim osjećajima i mojoj ljubavi; bojim se hoćeš li me razumjeti, hoćeš li možda sa smiješkom reagirati na moje riječi.

Ja te, Joža, zaista volim. Svaki dan, dok sam sama s djecom, ja mislim na Tebe. Tvoj auto već poznajem po zvuku i kad čujem da

Dobro je uočiti kako ova jednostavna osoba iz naroda shvaća prve petke. Nema tu isključivosti, nema fanatizma, nema tu krize. To je pravo, zdravo kršćanstvo. Ona ide kad god može u prvi petak na pričest, a kad dode zapreka, prebačuje na nedjelju. Treba samo poželiti da takvih kršćana prvoga petka imamo što više!

se približavaš, radost mi ispunji nutrinu.

Ali čim dođeš na vrata s običnim izrazom lica, pištaš kao nezainteresirano »Kako si«; ili odmah pređeš na praktične stvari: »Što imamo danas za ručak?«, ili »Gdje su djeца?«

— Ja se ohladim. Najradije bih Ti potrcala u zagrljav, a ostajem na mjestu. Voljela bih sjesti s Tobom da se napričamo. Da te čujem kako se u dubini osjećaš i da Ti ja ispričam sve o sebi.

Joža moj, ovo pismo će biti iznenadenje za Tebe, ali to je najljepši dar koji Ti danas dajem, i nadam se da ćeš mi i Ti u svojim slobodnim časovima, dok si daleko od mene, napisati jednog dana odgovor naovo pismo.

Volim Te više nego na dan našeg vjenčanja. I radost mi je svaki dan prošeden s Tobom.»

Ana

Piše: Ante Katalinić

(B)

Što znači Marija meni, nama danas ?

(Iz poslanice naših biskupa: "Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata")

Solinski jubilej. Naši biskupi, koji su ovu (1976.) godinu proglašili Hrvatskom marijanskom godinom, uputili su čitavom našem narodu sadržajem izvanrednu poslanicu: "Trinaest stoljeća kršćanstva u

Hrvata". U toj poslanici čitamo i ovu rečenicu: »U Solinu imamo određeni trajni kontinuitet Marijina štovanja u našem hrvatskom narodu.«

Već počeci hrvatskog narodnog bića bili su blistavo marijanski. Ivan Ravennjanin poslan je od pape u Split (pol. 7. stoljeća), da organizira nadbiskupiju i privede Kristu Hrvate. Pretvorio je Dioklecijanov mauzolej u svoju katedralu i posvetio je Velikoj Gospi. Tako je pokrštenje Hrvata službeno započelo iz Marijine crkve. Nama nadasve draga činjenica. U tom značku odvijat će se i naša budućnost. Već hrvatski knezovi Branimir i Mutimir (9. stolj.) pokazuju posebnu pobožnost prema Gospi, a pogotovo, kasnije, hrvatski kraljevi. Ali nama najdraži događaj zbio se u godini 976., kad je dobra hrvatska kraljica Jelena sagradila Gospinu crkvu u Solinu. Gospina crkva na tom mjestu postala je hrvatskim marijanskim svetištem i prošteništem kroz stoljeća, neprekinuto, pa sve do u naše dane. Odraz i simbol trajnog kontinuiteta uzajamne ljubavi Marije i Hrvata.

U toku svih stoljeća dazali su Hrvati Mariji mnoštvo crkava i prošteništa, a najviše u doba ratova s Osmanlijama, kad je naš narod, od svakoga ostavljen, sve nade polagao u Mariju. Danas imamo preko 200 Gospinih svetišta u koja se hodočasti, a preko 1000 njezinih crkava i kapelica. A Kraljica Hrvata uzvraćala je ljubavlju i očito pomagala i u najtežim nevoljama: Korčula, u bez-

nadnom položaju, baš na dan Veličke Gospe, godine 1571, pobjeđuje Osmanlike; jednako i Sinj, god. 1715, također na dan Veličke Gospe; a god. 1716. kršćanska vojska razbija osmanlijsku silu kod Petrovaradina, na dan Gospe Snježne. O bezbrojnim čudesnim uslijenjima koje Majka dariva napačenoj djeci govore nam stari anali Marije Bistrice, Remeta i drugih svetika. Pouzdanje u Mariju davalо je divovsku snagu u obrani Hrvatske biskupu i hrvatskom banu, Trogiraninu, Petru Berislaviću; banu Ivanu Karloviću (oba u 16. stolj.) i drugim junacima. A sveti zagrebački biskup Martin Borković (17. st.) njezinom pomoći čuva Hrvatsku od protestantizma. Hrvati se Mariji odaju, dižu joj nova svetika, slave je na svim područjima. Istoču se: teolog Lovro Grizogon (17. st.) isusovac; pjesnik Petar Knežević (18. st.), franjevac; umjetnik fresko-slikan Ivan Ranger (18. st.), pavlin.

Kontinuitet Marijina štovanja nastavlja se do danas, dapače, uvijek je u usponu. O tome svjedoče rijeke hodočasnika prema Mariji Bistrici, Trsatu, Sinju, Aljmašu, Tekijama itd., nadasve, ove godine, prema Solinu. Dapače, naša marijanska ljubav obogaćuje čitav katolički svijet: o. Karlo Balić, osnivač »Marijanske internacionalne akademije«, u Rimu, danas je možda najveći širitelj Marijine slave u Crkvi.

Ovogodišnja rujanska solinska slavlja otkrit će nam veliku istinu o obostranoj, neprekinutoj uzajamnoj ljubavi Marije i Hrvata.

na izvorima— kršćanstva

Piše: Tomislav Ivančić

Naprijed prema počecima

Sve uvjerenje proživljavamo vrijeme tihog previranja i skrivenog bunta unutar kršćanstva. Kršćanin vjernik izazvan je da bude buntovnik, ali buntovnik protiv samoga sebe. Gotovo danomice u tisku i s propovjedaonica nadire riječ **obraćenje**, što cementira uvjerenje da u vjeri ne postoji srednji put. Postoji samo opredjeljenje; možeš biti jedino hladan ili vruć, ateist ili istinski vjernik. Mlakost je pogibeljna i beznadna.

U tom posvješčivanju opredjeljenja sve rječitija postaje svijest da kršćanstvo ne traži samo određeni kodeks istina, koje treba

MOZAIK KRISTA IZ CRKVE SV. APOLINARA U RAVENI (VI. st.)

držati nego da se prvenstveno radi o temeljnog stavu prema Isusu iz Nazareta i o susretu s njime. U tom premještanju naglaska s postvarene vjere na osobnu i ateizam je prisiljen da se opredijeli u odnosu prema konkretnoj osobi Isusa, a ne samo prema određenoj grupaciji ljudi ili nekoj istini. Pa i pokušaj neopredijeljenosti već znači određeni negativan stav prema toj osobi.

Ateizam je vidno prisutan među nama. No i religije svijeta ne zaostaju u svom svagdašnjem napredovanju. Nemoguće je u vjek do kraja prozreti gdje ateizam često prelazi na poganstvo, kao i, s druge

strane, kad religija pod plasti religioznosti nosi znacajke ateizma. U svakom slučaju kršćanin je uklijеšten između tih krajnosti, ateizma i religije, on je njima vidno izazvan. Da pače je stavljen u pitanje, tako da ponekad izgleda kao da mu je vjera ostala visjeti u zraku bez temelja, u stalnoj prijetnji da se sruši i načini »veliku ruševinu«. Kao da se klimaju temelji ili pak kao da nikad nisu ni bili učvršćeni. Prisiljen je poći na izvore, na same početke svoje vjere, okrenuti se natrag u svijesti da rijeka njegova života utječe u svoj izvor. Isus Krist, naime, povijestan, stoji na početku kao temelj vjere i na koncu kao cilj vjere. On je Put, Istina i Život. U kršćanstvu je, dakle, put do cilja osoba. Osim toga, ni vječni život nije u nekom materijalnom blaženstvu, nego u osobnoj spoznaji Boga Oca i Sina njegova Isusa Krista.

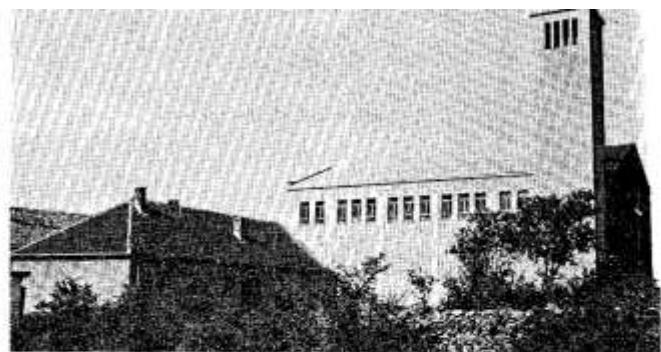
Kršćanin mora temeljito preispitati svoje početke. Prošla su vremena mornog proživljavanja vjere u masi istovjernih. Odjednom je svakom vjerniku samostalno i uvjereni nositi svoj angažiran stav u vjeri. Otuda se traži da on do kraja može opravdati, zašto prihvata baš Isusa iz Nazareta kao temeljno osmišljene života. Čemu još pokraj toga da je dobar čovjek, nadodavati da se bude i kršćaninom? Čemu određenoj religijskoj vjeri do davati još vjeru u Isusa?

Zašto se dijeliti od ateista i religioznih da bi netko bio krščanin? Ili, čemu u mnoštvu kršćanskih crkvi, zajednica i sekti još biti i katolik?

Takva pitanja potmulo uznemiruju čovjeka. Ponekad se ne vidi jasno čemu služi kršćanstvo. Je li to samo određeno ozračje, kultura, prolazno razdoblje čovjekova sazrijevanja ili sudbonosna odluka čovjekova? U vrtlogu teoloških mišljenja i crkvenih previranja pitanje temelja se, dakle, nenadomjestivo naće.

Dok se od kršćanina traži da prakticira nedjeljom i po potrebi svoju vjeru, on često osjeća da je na to prisiljen više nekim izvanjskim zakonom, nego nutarnjim uvjerenjem. Nešto otudajuće ga preplavljuje. Kadikad slijedi vjeru osjećajima i utvrđenim običajima, pa mu se učini kao zgodno odijelo, koje se smije do druge prilike odložiti. Kadikad je ona opet toliko razumska, daleko od srca i života, kao suho stablo u stepi.

Kad se zgrada trese, najprije treba ispitati potporne i temelje. U temeljima kršćanske vjere stoji Isus iz Nazareta. Vjera je u biti povjerenje poklonjeno njemu. Vjera je odnos u kojem su Isus i vjernik partneri dijaloga. Poći je, dakle, tom Isusu i prokušati opredjeljenje za njega ili protiv njega. Time je izazvan ne samo kršćanin nego svaki čovjek. Svaki čovjek krvavi dokle god ne vidi ne samo cilj nego i put do njega, ali i snagu da ga dostigne.

Stogodišnjica Župe Dračevo

S velikim slavlјima hrvatske marijanske godine župa DRAČEVO slavi svoju stotu godišnjicu opstanka. Župa je osnovana još za turske sile u ovim krajevima. Zvala se najprije župa Doljani. Župnici su živjeli u Gabeli, Čeljevu i Doljanima. Kasnije župa mijenja svoje ime i nazivlje se Klepci. Prije II. svjetskog rata u Klepcima je izgrađen lijep župski stan i divna župska crkva. Ali rat je uništio i jedno i drugo ...

Nakon rata župom upravljaju ekskurirajući svećenici iz Čapljine i Gabele sve do godine 1953. Te godine u jesen dolazi mladi svećenik Don Jakov Bagarić kao redoviti župnik. Smjestio se u Dračevo u južnom dijelu župe u maloj seoskoj kući s dvije prostorije. Misu prikazuje na groblju. Nastoje obnoviti vjerski život u župi. S vjernicima odlučuje u Dračevo praviti župski stan i crkvu. Sve stavlja pod zaštitu Majke Božje, Velike Gospe, koja je ostala bez svoje crkve. Nakon 13 godina napornoga rada u teškim okolnostima podiže župski stan, kad je već narušio svoje mlađenacko zdravlje.

Don Jakov uvijek je veseo i strpljiv, radišan i neumoran u svemu. Ne baca »kopije u trnje«. Radi dalje s narodom, dok nije dočekao čas da službu Božju mogne obavljati u velikoj, krasnoj novoj Gospinoj crkvi. Njegovi vjernici u župi, kao i neki od iseljenih vjernika i svećenika po svijetu, pomagali su mu pri izgradnji crkve. Danas su svi radosni i ponosni.

Na fotografiji se dobro vidi i župski stan i crkva, koja svojim izgledom podsjeća na crkvu sv. Petra u Zagrebu.

Nedavno je proslavljenata stota godišnjica župe vrlo svećano. Održane su misije za sve staleže posebno. Uz obnovu krsnog zavjeta i uz čvrstu odluku: S Kristom i Gospom u drugu stotu godišnjicu!

Djeca idu na vjeronauk tako dobro, da bi im se mogla dodijeliti zlatna medalja. Ostali vjernici zaslužuju srebrnu i brončanu. Manji broj glinenu! Izgleda da se i oni bude na novi život. Čestitke župniku i njegovim dobrim župljanim!

Feliks Višnjić

Jubilej hercegovačke Dubrave

Prostiru se između Mostara, Capljine, Stoca i Blagaja. Lijepi pitomi brežuljci s njivama, pašnjacima i voćnjacima svakog proljeća procvjetaju bademima, breskвama, trešnjama, smokvama, vinovom lozom, pa i maslinama. Naseljene su izmiješanim stanovniштвом: katolicima, pravoslavnima i muslimanima.

Najstarija župa u Dubravama zove se Prenj-Dubrave. Ima svoju dugu povijest. O toj povijesti ne mislim pisati. Nek se drugi tim bave. Današnja župska crkva davno je prešla u drugo stoljeće postojanja.

Nakon 1. svjetskog rata odijeliše se Gornje Dubrave od Donjih. Uz biskupovo odobrenje prenjski kapelan stvara novu župu sa sjediшtem u Rotimlji. Župa se u svakom pogledu lijepo razvijala.

Drugi svjetski rat pokosio je mnoge živote. Tako nestadoše i dva svećenika

iz Prenj-Dubrava i dva iz Rotimlje. Nakon rata porušene Dubrave opet oživeše. Jedno vrijeme objema župama upravlja don Ivan Kordić iz Prenj-Dubrava. Mlad i zdrav, po kiši, snijegu i svakom nevremenu krstari i nosi svima utjehu vjere. Godine 1955. prelazi u Rotimlju, a Prenj-Dubrave prepusta starijem don Ilijji Rezi, koji je prije toga svršio posebni fakultet u Zenici. Obojica nastoje obnoviti i crkvene zgrade i vjersko-moralni život vjernika. Župnik Rezo uredio je župski stan i crkvu u Prenj-Dubravama. Za crkvu je nabavio uz žrtvovanje župljanja lijep mramorni oltar. Prije nekoliko godina nabavio je kuću-prizemnicu blizu osmogodišnje škole za katehiziranje školske djecje. Pod njegovim vodstvom vjernici spremno kupuju veći komad zemljišta u istom krugu na Aladinicima i već se dižu zidovi za župski stan i crkvu nove župe. Dva kapelana pomažu u pastvi i pri izgradnji nove crkve, koja će od stare biti udaljena oko tri kilometra.

Svaki rat ostavlja negativne posljedice kod naroda. To se opaža svuda, pa i u Dubravama. I dug boravak mnogih na radu u inozemstvu djelovao je vrlo negativno na pojedince. Općenito, vjernici se drže crkve. Ima i duhovnih zvanja.

Godine 1969. jedan dio župe na zapadnoj strani odvojio se od središnjice pa je stvorena župa Domano-

vići. Don Andrija Ilićić odmah počinje izgradnju župskog kuće i zgrade za bogoslužje, dok ne izgradi veću crkvu. Već su podignuti zidovi do krova velike moderne crkve. Krov će se naskoro staviti i ove godine bit će blagoslov. Župniku pomaže u svemu i mladi kapelan, koji na sebi nemira ništa ekstravagantno, kao što je to moguće vidjeti kod nekih mlađih kapelana. Na crkvi će zazvani dva velika zvona što ih je župnik uspio dobiti iz inozemstva.

U Rotimlji je župnik Kordić obnovio i kuću, i crkvu, i veliki bivši hrvatski dom preuređio za katehetsku dvoranu. On i sad s kapelanom radi u pastvi, iako je prije nekoliko godina bio teško obolio, pa mu je amputirana jedna noga. Odgojio je veću skupinu mlađih svećenika, od kojih je i dr R. Perić, profesor teologije u Sarajevu.

Sjeverni dio rotimske župe nedavno se odvojio. Stvorena je nova župa sa sjediшtem u mjestu Stjepanov Križ. Mladi župnik već pravi s narodom potrebne zgrade. Koliko god narod pomalo napušta ove krajeve, napose mlađi, ipak se „pćele roje“, mnogi ostaju na svojim ognjištima. Ali ona će se ugasiti ako obitelji ne budu plodne kao što bijahu u prošlosti...

Vjernom narodu i svećenicima u lijepim Dubravama priznanje i čestitke i najbolje želje uz Božji blagoslov za sretnu budućnost!

Feliks Višnjić

ŽUPNA CRKVA U ROTIMLJI, IS-
TOČNA HERCEGOVINA

Posjet u noći

Tiho zatvaranje vrata... Brz skok preko stepeništa...? — Stanika!

Kao da osluškuje nečije dozivanje. Da se vratí? — Ili da podes naprijed?... Nije bila svjesna sebe. Je li to zov noći...? Zov zvijeri... zov čovjeka... ili...?

«Ah» — rastegnuto put žvakaće gume izade iz suhih ustiju mlade, punane, prestrašene žene. Počelo je nešto kapatiti, a bilo je tamno. Crna, paklena-
stvo crna noć. Noć bez mjeseca koji pokazuje daje smjelost u lutanju, noć bez zvijezda koje trepere poput balerina na nebeskom svodu... Sada niče-
ga: ona — žena i noć u prirodi, u svemiru, u duši. Mir u svemiru, mir u dvo-
rištu, mir kod susjeda, mir u šumi.

Nemir, bura, oluja, vi-
hor, samo grmljavina u njezinu duši. I taj zov! Ponovno ga čuje. I ponovo kap kiše koja je pala na vjede. Je li to nečija suza ili zbilja kap kiše...? I taj zov — koji vuče kao nevidljiv magnet. Ne, to nije kap kiše, to je nečija suza pala na vjede i sad se kotrlja niz obraz poput žeravice i peče... peče...

«Dodi», kao da netko zo-
ve u pomoć: gladan, žedan,
ostavljen, na smrt boles-

tan. I — krenu. Tiho, šu-
lijajući se, spremna na skok, ako začuje korak ili pucketanje grančica rasuti-
h po dvorištu. A ona kap skotrljala se na srce, do srca i nestala. Je li ju srce popilo? Ili je to bio komadić žeravice? Jer oko srca sada više, jače peče... I najednom, kad je već bila kod štaglja, skamenje-
na stane! — Netko dolazi. Sablast, čovjek, životinja? Ide tiho, ali ona čuje kora-
ke nekog tko se šulja. Da je napadne, prepozna,
otkrije njezinu tajnu zbog
koje je zakoračila u ovu tamnu noć? — I pričini
joj se da vidi dva svijetla oka kako se približuju. A
najednom: netko joj liznu ruku, nemoćno spuštenu
niz tijelo puno straha...

«Oh, ti si, Mija?» — šap-
nu drhtavim šapatom nje-
zine posve osušene usne. A Mija, njezino dragoo psetan-
ce, otvor usta, nježno pri-
hvati ruku gospodarice i povuče. Pažljivo, prema štaglju, u štagalj, u sjenik. A sijeno je šknipalo pod nogama obadviju kao sipak snijeg. U kutu sjenika Mi-
ja ispusti ruku gospodarice i ona začuje cijukanje mladunčad... Porod... pre-
leti joj dušom tako priro-
na stvarnost. A svuda tiši-
na koja para dušu.

I najednom kao da opet

začuje zov, plač, dozivanje. Strelovito se okreće i po-
de. Nije mogla slušati cijukanje mladunčadi njezi-
ne Mije, nije mogla dulje izdržati, jer... kao da netko zove. Kad je stupila na dvorište, k vrtnim vratima, kiša je pomalo sispala kao da želi ugasiti vatru u nje-
zinoj duši. Požurila je, ali najednom osjeti da je Mija opet tu. Opet je liznula njezinu mrzlu ruku, nježno je prihvatiла i pošla vo-
deći je naprijed.

Mimoilazile su gredice, pa začam voćke, a pod nje-
zinim nogama kao da se budila trava, cvijeće, pozasplali kakčići. Kad je nogom udarila u mravinjak, kao da je začula šum prijetnje. Srušila je kućicu tih pametnih životinja, zgaziла mladunčad. Prepala se tako da brzo prodoše dio puta koji ih je dijelio od zakopane tajne. Stigao je do susjedova plota i Mija stade, ispusti ruku gospodarice i iznenada legne na maleni, tek malo zamjetljivi humak, obrastao niknu-
lom travom — nježnom, si-
tnom, životom. Digla je oči i pogledala gospodaricu. A pun mjesec ukazuje se iza oblaka... Kiša je prestala.

«Mija», htjela je kriknu-
ti. Zar ti znaš za tajnu? Zar si možda ti čuvala to
mjestance pod plotom da

niko ne dirne taj krvlju mega djeteta natopljenu zemlju, njegovo nedoraslo, nerodeno tijelo, da nikne na tom humku trava i pomole se glavice vrtnih cvjetića? A ja pomislih — »nитко не зна«, šapne sada poluglasno satrvena žena... Mija!... Klekla je na zemlju još mokru od kiše i gorko zaplače, natapanjuci suzama grob, malen, sakriven pod plotom susjedova vrta, grob svoga ubijenog — djeteta!

Plakala je dugo... Kako dugo? Dok Mija nije na jednom skočila, napela uši, podigla ih, jer je začula cijuk svoje mладunčadi. I opet nježno prihvati gospodaricu za ruku i povuče je natrag, na povratak. Kao ošamućena dala se voditi. Kamo? U štagalj, u kut, u gnezdo života.

Mija je legla, a mладunčad se stisla uz majku. Stojeci, gospodarica je slušala kako mладunčad slatko siše mlijeko majke u svoja malena tijela i ne odoljevši zvuku, spusti se na koljena, da bolje čuje taj dragi zvuk. A ti, mлади, i ne osjetiš kako po njihovim malenim tijelima podaju vrele suze jedne majke, koja je, tjerana vatrom savjesti, posjetila grob svog ubijenog djeteta...

Aco Vidovečki

Liječnik se zapanjio...

Prije punih sedam godina došao je u moju svećeničku kuću pred večer moj prijatelj, inače liječnik našeg seća. Bio je vrlo uzbudjen. Čim je ušao, odmah mi je pružio ruku, govoreći ovo:

— Velečasni! Ja vam čestitam da vi danas imate ovakvih majki!

Pogledao sam ga iznenadeno. A on počeo svoju priču, odnosno istinit doživljaj toga dana:

— Dode mi, kaže, danas u ambulantu žena i žali se da s njom nije nešto u redu. Pitam je koliko ima godina. Odgovara mi da je prešla 44. Pregledao sam je i konstatirao da je ona već dobrano u drugom stanju. To joj saopćim i iznesem pred nju sve otvoreno. Kaže već ima brojnu djecu (njih petero živih, a četvero je umrlo), kažem joj da, ako hoće, može prekinuti trudnoću, to prije što je u godinama, narušena zdravlja, krvna slika slaba, a brojna su djeca tu... Ona

mi odgovori doslovce ovo:

— Gospodine doktore, tamo gdje jede petero moje djece, može i šesto, ali ja dijete nikad ubiti neću, pa makar umrla!

Ja sam ustao i čestitao takvoj majci i takvoj kršćanki. Osjetio sam se veoma malenim pred tom veličinom. Ta žena zove se J. B. Sada ja vas molim, župniče, recite mi: kakva je to žena?

Odgovorio sam svojem prijatelju liječniku da je ta žena zaista dobra katolkinja. Dodao sam i to da su je neke žene s malo djece grdile i vrlo podrugljivo se izražavale o njoj. Međutim, ona se brojne djece ne stidi i prava je veličina.

Nakon 5–6 mjeseci toj se majci rodilo dijete, muško, krasno dijete. I to dijete je sada već dječačić, koji će najesen poći u školu. Izgleda mi da ga majka najviše voli. I zaista je zlatno i bezazleno dijete i, što je još zanimljivo, čini mi se da je od svih najnadarenije.

Evo, ovo nekoliko rečaka gola je istina i sve odgovara zbilji, i kada moji seljani pročitaju ovaj članak, odmah će reći: »Znamo točno koga je naš župnik metnuo u Glasnik. Ona to stvarno i zaslужuje, ne samo zbog togista istinitog događaja, nego i zato što ona i živi kao prava kršćanka.« Ona je žena molitve — u njezinu se životu oblistinila ona stara izreka: »Ona se Boga boji, a ljudi stidi.« Siguran sam da je nama mještanima sela Crnica, pa i cijele naše župe, ne ponos.

V. B., župnik crnački

MI SMO BAKLJU VIERE
PRIMILI OD NASHI OTACA:
ONI SU NAM IH KROZ DUGA
I MUČNA STOLJEĆA SA
CUVALL I PRENIJELLI, NE
BEZ TLESKOBNIH KUNJNA
I GOLEMIH ZRTAVA, RAS-
TRZANI SLABOSTIMA LJUD-
SKIE NARAVI I CESTO
GNJEĆENI NEMILIM VRE-
MENIMA.

KAD DANAS PODIZEMO
RUKE I S POUZDANJEM SE
BOGU SVESILNOM OBRA-
CAMO SLATKIM RIJECIMA
OCE NAS, MOLECI GA DA
NAM DADE SVAGDANJI
KRULJ I DA NAM OTPUSTI
NASE DUGOVE, ZAR MO-
ZEMO ZABORAVITI DA SU
NAM TE RIJEĆI SNAGE I
UTJEHE STAVILI U DIETI-
NJA USTA NASI OCEVI I
MAJKE, A NJIMA OPET NH
HOVAL SVE DO ONIH DAV-
NIH VREMENA KAD SU IH
PRVI NASI PRADJEDOVI
PRVI PUT IZGOVORILI NA
LJEPOM NASEM HRVAT-
SKOM JEZIKU?

POKRSTENJE HRVATA

»O točnom vremenu kad su Hrvati primili krštenje nema tako sigurnih povjesnih podataka da bismo mogli pobliže odrediti neku godinu ili neko desetljeće kada se to zabilo.

Sigurno je toliko da su se Hrvati pokrstili u vremenu od sredine VII. stoljeća do početka IX. stoljeća, pa da možemo govoriti o tome da je prošlo više od 1100 godina otako su Hrvati kao zajednica ušli u kolo evropskih kršćanskih naroda.

Bizantski car Konstantin VII. Porfirogenet (913—959) osobito je značajan svje-

dok da su Hrvati u vjerskom pogledu od početka pristupili zapadnom kršćanstvu, to jest da su primili kršćanstvo u okviru Rimskog patrijarhata i u tom smislu došli pod vrhovništvo Rimskog biskupa«.

VAZNOST

OSOBNE VIERE

»Na krstionici kneza Višeslava, tom sjajnom spomeniku i simbolu pokrštenja naših hrvatskih pradjeova, uklesane su riječi:

ODO VRELO PRIMA NE-
MOCNIKE DA IH VRATI
PROSVIJETLJENE.

OVDJE SE ONI RASKA-
JANI ĆISTE OD NEDJELA
SVOJIH, STO NAVUKOŠE

OD PROVOG RODITELJA,
DA BUDU UCINJENI STO-
VATELJIMA KRISTA,
ZDRAVO ISPOVIJEDAJUCI
VJEKOVJECNO TROJ-
TVO.

Taj natpis, koji je možda nadahnut nekim tipološkim tumačenjem starokršćanske teologije evanđeoskog izvještaja o tome kako je Isus ozdravio sljepca od rođenja, vrijedan je da i mi danas o njemu razmišljamo kao o poruci iz naše davnine za nas — članove hrvatske katoličke zajednice — u ova naša vremena...

Nismo mi vjerni ni Božu ni našim pradjeovima ako smo se doduše pobrinuli da nam se dječica od-

Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata

KRSTIONICA KNEZA VIŠESLAVA IZ GODINE 800. JEDAN OD NAJVAŽNIJIH SPOMENIKA NASE Povijesti

nesu na krštenje, a poslije smo posve zanemarili da dobiju pravu evandeosku poduku, kako bi ono svjetlo koje su u kluci dobili u svetom krštenju, bljesnulo u njihovu srcu i umu.«

ZNAKOVI VREMENA

»Bit kršćanske prosvjetljenosti sastoji se u tome da kršćanski čovjek, i sva kršćanska zajednica, na temelju istinski usvojene i proživljavane evandeoske istine u Duhu Svetome, u svakom povjesnom času, ma što došlo, zna pročitati »znakove vremena«;

Da s dubokom mudrošću vjere može nekako s la-

koćom razlučiti što je dobro i što vodi k ljudskoj budućnosti, a što opasno i pogubno za ljude i narode tj. da u svakom času »dobro zna od kojih strana vjetri pušu«, kako je to u počvalu hrvatskih svećenika glagoljaša — nekoć izrekao naš pjesnik Mateša Kuhačević (1697 — 1772) ležći u austrijskoj tamnici:

»Ni bil politicus, ni štał (čitao) Machiavella,
s tim priprosta bihu
sva njegova dela.
Ne biše statista, ni štał
Mazarina,
Ni znal činit vidit da
j'brdo dolina.

Vindar je dobro znal s
kih stran vetri pušu

I ka dela rese a ka
rane dušu.«

OBITELJ DOMACA CRKVA

»Ne možemo po istini proslaviti naše tisućljeće ako ne odamo duboko poštovanje i ljudsku zahvalnost Crkve u hrvatskom narodu onim divnim i požrtvovnim našim obitelji ma koje su kroz stoljeća živjele i prenosile baklju kršćanske vjere i čudoreda, koje su tome ostale vjerne i u ova današnja vremena.

Te ako ove milosne godine ne učinimo sve što nam Duh Sveti predahne, kako

bi se naše obitelji osposebile da s novim žarom i junačkom zauzetošću, mako ih nova vremena stavljala i na velike kušnje, budu i ubuduće živa rasadišta kršćanskog života, kršćanske ljubavi, kršćanske molitvene i misaone baštine koju su nam namerili naši oci».

ZLOKOBNA BASTINA NESLOGE

»Bolna rana naše milenijske povijesti, na koju su toliko puta s tugom ukazivali prvi naši duhovi, nosi ime NESLOGA I RAZDOR...«

Kako god nas ponosom ispunja činjenica da je naš narod vjekovima sačuvao

duh oporbe i nikad se nije dao upokoriti u svojoj borbi za »slobodu zlatnu«, tako nas se gorko doimlje i činjenica da je u našoj povijesti bilo i previše osvetoljubivosti, previše nemirljivih borbi do uništenja i da se u našoj povijesti mogao stvoriti i udomaćiti poslovični govor o »hrvatskom jalu«.

SRAMOTA BOGOPSOVKE

»I hoće li nam zamjeriti oni dobromanjerni Hrvati koji se ne osjećaju vjernicima, ali im je stalo do časti hrvatskog naroda, ako ovom prilikom i njih skromno zamolimo da malo

porazmisle o tom našem »spovačkom talentu«.

Zar nije to upravo naš zajednički hrvatski problem?

Bilo bi možda lijepo i ljudski da svi poradimo na tome da se iskorijeni bogopsovka iz našega naroda, jer nije baš ljudski ni uljedno psovati svetinje velikog dijela svoje braće.

Ali ako nije dosta taj obzir prema nama vjernicima, zar ne bi takvu borbu zavnjedilo poštovanje prema časti svoga vlastitog jezika?«

I NEROĐENIMA PRAVO NA ŽIVOT!

»Naš se narod stoljećima i stoljećima grčevito

STAROHRVATSKI PLETER (gore)

CRKVA SV. NIKOLE PRAHULJAMA
KOD NINA (desno)

borio za život na ovoj gradi, stoljećima su ga različite nedaće i nemili udarci povijesti gonili da napušta ovo tlo i da traži život ili kruh u drugim zemljama...

Međutim, što je sad ovo, kakve ljudske vrijednosti može donijeti ovaj neljudski strah i bijeg od života koji sebično prakticiraju neke naše obitelji? Naš narod u nekim krajevima sigurno izumire, i nisu to oni najsiromašniji krajevi.

Možemo li mi vjernici imati uši da čujemo i k srcu uzmemmo to pitanje bar u ovoj jubilarnoj godini tisućljeća kršćanske poruke radoći i života na ovom našem tlu?

Zar ćemo morati naskoro nad ovim narodom naričati strašnim riječima proroka: »Čak i šakali pružaju dojke i doje mladunčad, ali kćeri naroda mogu postaše okrutne kao nojevi u pustinji!« (Tuž 4,3).

DAR ŽIVOTA

»Trebalo bi ove godine ozbiljno razmišljati, možemo li se još žvati kršćanima, ako nećemo Božjega stvaranja, ako se odričemo dara stvoriteljskoga.

Ako kršćani dar tijela hoće tako sebično uživati da mu sasvim oduzmu stvaralačku moć koja je u nj položena kako bi se stvaralačka radost života umnožila?

Kako bimo mogli prihvati i primiti Spasitelja ako odbacujemo Stvoritelja, pogotovo ako još promišljeno zloupotrebljavamo potpunu nemoć njegovih stvorenja da viču i da se branе, pa im otimamo njegov dar života?«

BRACI IZVAN DOMOVINE

»Nije nam moguće da u ovoj radosnoj zgodi naše-

ga jubileja ne upravimo bar nekoliko riječi našim vjernicima raspršenim po drugim zemljama Evrope i ostalih kontinenata...«

Oni znaju da ih mi stalno nosimo u srcu i da nikad ne zaboravljamo na njihove teškoće i na njihovu često gorku situaciju.

Znamo kako im često može biti ledeno oko srca kad se sjete ovih planina i ovih ravnica, ovih rijeka i ovog sinjega mora, lijepe naše domovine, kako se mogu osjećati osamljenima u tuđem svijetu...

Mi se trudimo kako bi se što bolje posvuda za njih organizirala duhovna kršćanska skrb, da bar na liturgijskim sastancima osjete ujedno svoju živu duhovnu povezanost s domovinom i s tisućgodišnjom duhovnom baštinom pradjedovskom.«

BASCANSKA PLOČA IZ JURANDVORA KOD BASKE NA OTOKU KRKU, NADRAGOCENIJI PISANI STAROHRVATSKI SPOMENIK (gore)

LIK HRVATSKOGA VLADA (VJEROJATNO ZVONIMIRA) — SAD U KRSTIONICI SV. IVANA U SPLITU (lijevo)

Nasljednica kraljice Jelene

Kao dobra, čestita djevojka stupila je u brak u svojoj šesnaestoj godini 1939. sa Šimom, koji je u to vrijeme bio u vojsci. Siromaštvo je gospodarilo u njezinu očevu domu, kao i u domu njezina supruga Šime. Nakon dvije-tri godine unro je Šimin brat Paško, ostavivši za sobom troje djece od sedam, pet i četiri godine. Njihova se majka preudala, a djecu je Paulina bez ijedne riječi primila kao svoju. Nakon toga ostala je udovica Šimina sestra Ana. I ona je ostavila svoju djecu. Paula je i njih prihvatala kao vlastitu. Bilo ih je također troje. Napokon je i druga Šimunova sestra ostavila svoje dvoje djece Paulini. Tačko je u njezinoj kući bilo osmero tude djece, odnosno s njezinu dva djeteta — desetero.

Danas već oženjen čovjek, jedan od tih »tudihi« ovako je nedavno govorio:

— Ako igdje ima živih svetaca, to je sigurno Paula. U svim teškoćama koje su dolazile nikad nije nikakve ružne riječi prozborila. Uvijek je sve podnosiла smirenno kao da se coko nije ništa značajnije ne događa. Mi smo kao djeca najviše čuvali stoku na paši. Boraveći u šumi, trgalio se naše odijelo, a ona je sve brižno krpala do neko

doba noći pod slabim svjetлом. Naše ostatke kruha ona je pobirala i jela, a nama je davala svježeg kruha. Svoju djecu znala je istući, ali nas ni prstima pripnula nije. Iako smo bili siromašni, kad je netko došao k nama, ona je uvijek nešto našla čime bi ga podvorila ...

Stari njezin svekar — očtar i otresit, starog kova — tri je godine prije smrti oslijepio, pa ga je Paula zbog toga poput malog dje-

Kraljica Jelena, za koju povijest zna kao dobru majku sirota, ima i danas svojih nasljednica. Takva je i Paulina Č.

teta i hraniла i prala anđeoskom strpljivošću.

Tako, eto, mali ljudi znaju mnogo više učiniti od onih koje svijet hvali i o kojima govoriti. Božja mjerila nisu jednaka s našim mjerilima. I zato će i njezina nagrada biti sasvim drukčija. »Sve što ste učinili jednom od moje braće, meni ste učinili« — tako on uzima i plaća.

Mihail Keljo Glasnović

DJEVOJKU U DALMATINSKOJ NARODNOJ NOŠNJI OBILAZE PO RAZVALINAMA STAROG SOLINA

U hodočašćima Gospodina od Štoka u Solinu

Nakon prvog biskupijskog hodočašća Sibenčana zaredala su gotovo svake nedjelje biskupijska hodočašća iz svih krajeva hrvatskog jezičnog područja.

I hodočašća iz pojedinih dekanata i župa. Hodočašća svećenika i časnih sestra svih boja. I posebno draga hodočašća mladeži i djece...

Svi su dolazili uzbudena srca i u velikom broju. Uzbudjenje im se čitalo iz očiju i iz svake riječi kojom su tražili da čuju sve što su željeli znati.

I reklo im se. U amfiteatru. Uz temelje starokršćanske bazilike i uz grob svetog Dujma. Nad zemljom pokritim temeljima Jelenine crkve...

Slušali su i upijali svaku riječ. Znanje im se širilo, a duša uzbibala ponosom i zanosom.

Misna žrtva pred Gospinom crkvom bila je vrhunac doživljaja. Biskupi iz svih krajeva darivali su Bogu svetu žrtvu za jačanje vjere i ljubavi prema Gospici, Bogu, hrvatskom narodu i cijelom svijetu. Njihove riječi zaplijuskivale su valovima poziva: u vjeri, nadi i ljubavi! Zdrav kršćanski dom! Liječenje od poroka psovke i pobačaja! Živ kršćanski život! Čuvati i sačuvati vjeru pokoljenjima...!

Sreća i sva grla u jednoj su molitvi. Govorenog i

JOZA KLJAKOVIC: POKRSTENJE HRVATA (Crkva sv. Marka u Zagrebu)

pjevanoj. Jednostavni i skladni napjevi dizali su dušu k visinama. Misni darovi izraz su ljepote i ljubavi svih krajeva. A pričesni doživljaj — evandeoski prizor s kruhom u pustnji...

Nezaboravni doživljaji. Svi napor na putu nagrađeni.

Puna srca... Punc oči. Došli su — dragi naši hodočasnici — i prekalili svoju osvježenu vjeru u čvrste odluke: naprijed s Bogom i Gospom na posao za svoj vlastiti BOLJI život, za BOLJI narod i za BOLJI svijet...!

Marko Stanic

SREDIŠNJA PROSLAVA MARIJANSKE GODINE

S O L I N
12. IX 1976.

PRIKLJUČITE SE I VI!

Sastanci počinju na neki sličan način. Mladić i djevojka se »nađu« nekim tajanstvenim putovima i sad su »tu«. Prvenstvena im je dužnost da na vrijeme utvrde da li je izbor bio dobar, je li to uopće izbor, može li doći do konačne veze. U tvojem slučaju ona je »našla« tebe i »birala« tebe. To nije išlo obostrano.

Počeli ste izlaziti. Bilo ti je idrago da te netko voli, da ti je netko očitovalo svoju ljubav. U tebi se pojavila simpatija i ona je neko vrijeme trajala. Možda se pojavilo i početno dublje prijateljstvo, teško je reći. No pogriješio si što je »ubrzo došlo do nedozvoljenih nježnosti«. Nažalost, mladi danas redovito tim putem žele naći sreću. Ali tim putem mogu samo blokirati nježnu klicu ljubavi, ukoliko se u srcu pomalja. Ne misle na to. Pa tako ni ti nisi mislio. Ljubav se nije mogla roditi jer nije bilo temelja za to, a bez ljubavi nema braka niti bračne sreće.

Sam kažeš da je nisi zapravo »nikad zavolio« i što ti se više nameće, to ti je odvratnija. Znači, to nije djevojka za tebe. Ti imaš prilično jasnú ideju o njezinim kvalitetama, iako o tome izričito ne reflektiraš. Nešto te na njoj nije privuklo. Dapače, nešto te odabija i to toliko snažno da može doći do odvratnosti i gnušanja.

Iz svega toga zaključujem da uopće nije potrebno zaći dublje u, inače, veoma važno pitanje o znacima kako će neki par utvrditi autentičnost svoje ljubavi. S tvoje strane nema one ljuba-

Naši su sastanci počeli neočekivano. Ona me je zaustavila nakon neke priredbe i otkrila mi svoju ljubav. Bio sam iznenaden. Počeli smo izlaziti. Darivala bi me sitnicama. Ubrzo je došlo i do nedozvoljenih nježnosti. Od nekog vremena ona uporno želi brak, a meni je jasno da je zapravo htisam nikad zavolio i da ne mogu s njome ući u ženidbenu vezu.

Ali kako da je se riješim? Kad samo pokušam govoriti o toj temi, ona udari u plač jer da ne može zamisliti život bez mene; ako se ne uzmem, da će se ubiti, i slično. Ponovo ispitujem svoju vezu: ona je zapravo i prilično dobra djevojka. Ja sam je neko vrijeme simpatizirao. Ali sada što mi se više nameće, to mi je odvratnija. Jasno mi je; podem li s njome u brak, neću biti sretan. Kako da se postavim?

Branko

Napustiti neprikladnog partnera - kako?

Piše: Ivan Fuček

vi koja se traži kao temelj bračne veze. Ona, naprotiv, sa svoje strane može zais-ta biti s tobom oduševljena, može te iskreno voljeti. I-pak nije pošla — kao ni ti — putem kojim se ljubav izgrađuje, nego ruši: »Ubrzo je došlo do nedozvoljenih nježnosti.« Kako da se mlađima objasni da tim putem ne mogu niti stići do prave ljubavi, niti uzrasti u ljubavi; mogu samo sve srušiti, i to već u početnoj fazi. To je znanstveno dokazano.

Kako da je se riješiš? To je manji problem za tebe, za nju veći jer te ona neće tako lako napustiti. Sve će poduzeti da te zadrži. Ali ti treba da na human, prijateljski način — da je ne povrijediš — u punoj kontroli svojih osjećaja i cijelokupne situacije mudro i delikatno, ali nepokolebivo i odlučno postupiš. Tu se traži hrabrost, bez obzira na njene suze i slično. Traži se finoča i talkt da shvati da ni ona ne može biti sretna uz muža koji u sebi nema onoga na čemu brak počiva. Ljubav se ne može izforsirati, niti umjetno stvoriti. Ona mora biti obostrana, ne tek početna simpatija, ne tek neko zaljubljivanje, niti je dovođljiva ljubav u početnoj fazi, nego se traži dovoljno zrela obostrana ljubav da se na tome mogne graditi trajna bračna veza.

Zato, ponajprije, treba da se od nje fizički odješiš. Znači, prekinuti svaki daljnji sastanak, telefonski poziv ili odziv, dopisivanje i slično, pošto si joj bilo usmeno bilo pismeno jasno razumski s dokazima obrazložio da od toga ne može biti ništa. Ukoliko te spo-

padne samilost, okani se one loše tendencije »pa još jednom«; time joj daješ nadu, samo postaješ slabiji.

Ona bi pak morala biti toliko razumna da prihvati svoju odluku, a svoje osjećaje da smiri u društву poznatih. Općenito bi se morala dati na provođenje zdravog društvenog života, ne zatvarati se u svoj svijet kompleksa, trauma, tugovanja, bježanja od ljudi... Samoubilačke misli u takvim se situacijama nerijetko vješto glume; ne daj se zavesti sličnim prijetnjama. Na tebi je da prekid delikatno, taktički — kako rekoh — ali hrabro i neopozivo izvedeš. Traži se apsolutan, potpun fizički prekid.

Osim toga, traži se apsolutan i definitivan duhovni prekid. Malo će pomoći fizička odijeljenost ako se u tebi ili njoj obnavljaju uspomene, ako se hrani mašta, ako se podržavaju osjećaji. Ponekad se među dvije mladih, koji se nalaze u fazi raskida, pojavi mržnja; no to može biti prikriven način da svoje srce pridržavaju jedno uz drugo. Zato na konkretnom planu: odstraniti sve što još bilo kako duhovno povezuje, kao npr. čuvati prijašnja pisma, darove (ne treba ih njoj vratiti nego odstraniti), ukloniti njene ili vaše zajedničke fotografije...

I ona i ti treba da od tog trenutka počnete misliti na druge stvari, na interesantne osobe koje vas vole (rodake, prijatelje), na drage uspomene iz života. U toj fazi redovito dolazi dosada i kajanje: »Ma zašto sam je

napustio, sad sam osam-ljen«. To su lažni osjećaji, koje treba neutralizirati dobrim osjećajima: u vjeri, u Kristu, u sakramentalnom i molitvenom životu, u čitanju našeg katoličkog tiska, u razgovoru s prijateljem svećenikom. Za nju to još dvostruko više vrijedi. Tražiti »ohrabrenja« u drogi, u neumjerenom pušenju, u novom munjevitom sklop-ljenom prijateljstvu, da se potraži »nadoknada« u novim »nedopuštenim nježnostima«, u flirtu, — sve su to putovi koji ne dovode do zrelosti, nego do još veće labilnosti i slabosti.

Kod djevojaka se u sličnim situacijama znade desiti da iz očaja pokučaju na vrata nekog samostana, da se počnu zanositi radom u dalekim misijskim krajevima. To nisu autentična zvana, nego razočarvanje u ljubavi i bijeg od života. Ne kažem da se ponekad ne može iz takve situacije rodit i autentično redovničko zvanje, ali to su rijetke iznimke.

U takvom slučaju kao što je vaš, ako su mladi sposobni za brak i naklonjeni braku, moraju razumski shvatiti da na svijetu postoje mnogi drugi prihvatljivi partneri. Zato su ti trenuci za vjernika veoma važni, kad bi trebao da se utječe iskrenoj molitvi da bi mogao dobro izabrati prikladnu osobu za svog životnog druga. Prevažno je naglasiti mlađima da u takvoj situaciji sačuvaju prisutnost duha i veliku strpljivost, te da nakon raskida ne učine nikakav novi nesmotren korak.

nova generacija

Obaveza prema baštini

Kad u ovaj čas našega razmišljanja o kršćanskoj prošlosti na ovom tlu želimo da sva naša katolička zajednica postane duboko prožeta duhom obnove i da upravimo svoj pogled u budućnost Katoličke Crkve u hrvatskom narodu, izranja pred našim očima golemo mnoštvo MLADIH KRŠČANA i KRŠĆANKI koji širom domovine gore ljubavljaju prema Kristu i njegovoj Crkvi, prema svome narodu i ovome svijetu za koji je Krist prolio svoju krv...

Mi u njih polažemo velike nade za evandeosku obnovu naše katoličke zajednice, od njih posebno očekujemo da će se ove jubilejske godine u duhu služenja svoj zajednici, za kakvo nam je Presveta Djevica odličan primjer, živo angažirati za svestranu obnovuuma i srca, napajajući se na tisućgodišnjoj baštini našega kršćanstva i na evandeoskoj poruci kako je izražena Drugim vatikanskim koncilom, kako bismo baštinu otaca sačuvali obogativši je novim bogatstvima i životnim snagama koje nam Duh Sveti daje spoznati kroz proučavanje značkova vremena.

»Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata«

Jabuka i volan

Bilo je na putu, kojih 70 km od Mexico-Oaxa. Put je vrlo opasan. Vodi uz nad ponora. Ali šofer je mislio: Za mene nije opasno, ja znam što radim. Počeo se zabavljati s konduktorom, a onda je izvadio iz torbe jabuku i nož, pustio volan i počeo guliti jabuku...

Uto eto zavoja pred njima, vrlo užanog, zvanog »Vražja kičma«. Autobus je sletio s ceste i šofer ga više nije mogao zaustaviti. Odletio je u provaliju duboku 250 metara. Ostao je smrškan, četrdeset i četiri čovjeka mrtva...

O ta zabranjena jabuka! Kolike li je otrovala! Kako je ludo, kadšto upravo tragično, ujeti je! A ipak, kako privlači! I koliki je uzmaju... »Meni neće naškoditi. Ja znam što radim...« Pa, ipak, ipak našodi, otruje.

Hobi

Poznata riječ. Mnogi se ljudi izvan svoga profesionalnog rada, od kojeg žive, bave još nečim, što ih zanima i veseli. Kod nekih su to posve obične stvari kojima se jednostavno zabavljaju i odmaraju (skupljanje maraka, skupljanje papirnatih ubrusića, kutija od šibica itd.) Neki stižu tame ujedno, na lak način, koji ih i veseli, znanje, pa i znatno. Treći znaju zgrnuti i novaca, pa i veće svote.

Eto, kako se u svemu može naći neki smisao i sadržaj. Za plemenitu zabavu, za stjecanje znanja, za stjecanje sredstava potrebnih za život, za dobra djela bližnjemu.

Jedan diwan hobi: proučavanje povijesti. Napose hrvatske povijesti! Neki su se pritom razvili u prave stručnjake. Nadalje, glazba, fotografiranje, astronomija...

Evo, mnogima se takve stvari nude, ako imaju slobodnog vremena i ne znaju što da rade. Mjesto da gutaju pustolovne romane ili romane sa seksualnim i pornografskim sadržajem. Ili — kao neki — koji sjede i kukaju puni jada, gorčice i očaja. Zbog »frustracije« i besmislice života.

Trojica ga učila

Kad se naš profesor vratio u svoju Francusku, poslao mi je jednu knjižicu. Tu je bio opisan život slavnog belgijskog filozofa — učenjaka Merciera.

Dobro se još sjećam kako su u knjižici bile slike trojice svećenika, s potpisom označakama: N. N. qui lui a apris à **oser**; N. N. qui lui a apris à **obeir**; N. N. qui lui a apris à **prier**. Tri čovjeka utisnula su u dušu mladoga Merciera, budućeg velikana, svoje značajke: jedan ga je naučio **usuditi se**; drugi ga je naučio **koravati se**; treći **moliti**.

On je bistrom umom upoznao vrijednosti tih vrlina, jakom voljom ih je usvojio i — postao je velik čovjek. Sretan i koristan Dalmatinu, Crkvi i čovječanstvu.

OSER — usuditi se. Fatalan je zakon da su zli ljudi složni, a oni koji su na strani dobra ne znaju se ujediniti. Tako je i sa srčanošću. Neki se ne stide javno rigati najveće bljuvotinе, a drugi se stide i jednu riječ pisnuti kad bi to i te kako trebalo.

OBEIR — Nije sramota za čovjeka pokoriti se i priznati autoritet i red. Sramota je ne pokoriti se, tobože, zbog svoga dostojanstva.

PRIER — Sjetimo se da je molitva disanje duše. Što bi bilo kad bi čovjek prestao disati?

Čemu ta šteta

On je bio bistar um. Postao je sveučilišni profesor. Zaveo je čitave generacije mlađih na stranputicu...

Ali život prolazi. Svesilna Smrt se javlja na obzoru. I tjeskobno pitanje: »A kada će ja sada?«

Na sreću, našli su se tu jedan mladi liječnik i jedan svećenik. Pružili su mu u ruke Svetu Pismo, istinu o životu, istinu o svijetu. Ostao je osupnut. U njegovoj voj je duši počelo svitati. I onda se sa žalošću i kajanjem pitao: »Pa zašto ja to nisam prije čitao?«

Mnogo je on u životu čitao, mnogo studirao, samo ono glavno, eto, nije. Sreća, Bog je pobijedio. Iskreno se obratio.

Ali ono što nije bilo dobro? One sablazni — tko će to popraviti...?«

Vapaj Kristu

Prošle se godine Sv. Otac Pavao VI. u jednoj audijenciji posebno obratio mlađeži. Napose onima koji su već osjetili Kristov poziv.

Spomenuvši posebno buntonički duh mlađeži, Papa je doslovno rekao:

»Kako bi trebalo dugačak dijalog, prijateljski dijalog pružiti našoj mlađeži, da shvatiti kako njezino ludovanje nije ništa drugo nego plač i jecaj koji traži nešto uzvišeno, stvarno, zaista dobro! To je VAPAJ KRISTU! O, kad bi mlađež našla Krista, On bi je zasitio mirom, jakašću, ravnotežom. Na taj način postala bi gospodarom svijeta, pokoljenja što dolaze i sutrašnjice.«

LONDONČANKA U INDIJSKOM SARIJU

Autobus nam je »zbrišao« pred nosom. Rimsko je sunce nemilice pržilo nas troje što smo ostali čekajući slijedeći autobus. Njih dvije u indijskim sarijima bijele sjevernjačke puti. Nisu razgovarale, stajale su šutke sabranih lica. Nije bilo nade da će autobus stići brzo. Rekao sam im da sam svećenik i da poznajem majku Tereziju. Prepoznale su me jer sam jednom imao misu kod njih s grupom sestara uršulinki iz domovine koje su željele posjetiti njihov samostan u Rimu. Zamolio sam ih da mi nešto kažu o sebi.

— Ne, mi ne govorimo rado o sebi, reće mi ona bijeliće puti. Danas je previše onih koji pričaju. Nikad se nije toliko pričalo kao danas, a svijet nam sve lošije izgleda. Novine su pune dobrih savjeta, a svejedno se malo čini da se ti savjeti provedu u djelo. Ima ovdje u Rimu ljudi koji samo da ne umiru od bijede i glada, a mi organizamo kongrese o pravdi u svijetu i pišemo učene rasprave.

Istina, ljudi moraju međusobno razmjenjivati iskustva, pa i pričati, pričati makar bez veze. Danas su psihijatrijske klinike prepune bolesnika koji su oboljeli samo zato jer ih nitko više nije htio slušati, jer ih nitko nije razumio, nije ih htio razumjeti. Čovjek ne može živjeti sam.

Da, da, dobro kažete. To je istina. Danas ćete najosamljenije ljude naći u gužvi velegrada ili na vrhovima nebodera. I ti nebođeri su najnesocijalniji element suvremenog stanovanja. Ljudi su zatvoreni u svoja četiri zida i do ludila sami sa svojim jadima. Da poludiš, kakva samoća se može naći u tim košnicama na trpanim ljudima.

Da, ja sam Engleskinja. Rodena Londončanka.

Kako sam došpjela ovamo? To je duga priča. Ne, ne, nisam iz katoličke, niti iz religiozne obitelji. O ne, moji roditelji su anglikanci. Meni nisu dali vjerski odgoj.

Profesija? Ah da, ja sam po profesiji psihijatar.

Zašto sam postala psihijatar? Čujte, kao djevojčica bila sam jako osamljena.

Svakodnevno sam promatrala svade između oca i majke. Otar je bio novinar. Malo pomalo postajao je sve nepodnošljiviji. Sve mu je smetalo. Bio je strahovito ljubomoran na mamu, izludivao ju je kapricama. Bila sam svjedok tragedije svojih roditelja, slušala sam svakodnevno o tragedijama poznatih obitelji. Mnogo sam razmišljala. Htjela sam roditelje sačuvati za sebe, ali nisam znala kako.

Jednog dana otac je mrao u psihijatrijsku kliniku. Čujte, život novinara je jako nervozan i težak. Posjećivala sam oca u klinici. Oporavljao se vidno. Bila sam gimnazijalka. Mislima sam da sam otkrila kako najbolje pomoći tako nesretnim ljudima kao što su bili moji roditelji. Odlučila sam se za psihijatriju.

— Kako sam postala katolik? U našoj obitelji Bog je bio negdje na samom rubu interesa. Sto sam ja znala o Bogu? Bio je to neki bijelobradi starčić daleko iznad oblaka koji se zabavlja slušanjem andeoskih korova, a nimalo ga se ne tiču naše nesreće i naše boli. Eto, takav je za meni bio taj Bog.

Jednom sam s grupom kolega posjetila neki dom za napuštene i za umiruće. Taj su dom vodile nekakve redovnice obučene u indijske sarije. Vidjela sam ja do tada mnogo vrsti redovnica, ali ove su bile nešto posebno. Većinom su bile mlade i uvijek nasmijane. Ne, nisu mnogo govorile, ali su se mnogo smiješile.

A to je bilo značajno za onu situaciju u kojoj su se nalazile. Moje čudjenje postalo je još veće kada sam saznala da za taj svoj trud ne dobivaju nikakve plăće. Kao psihijatar primijetila sam da se ti narušeni i bolesni ljudi sasvim lijepo osjećaju u ovom domu, da su radosni. Bilo je to za mene otkriće, veliko otkriće.

Gledajte, mi nastojimo lječiti ljudi kojima manjka pažnje i ljubavi, lijekovima, kemijom, tehnikom. A ti su ljudi upravo bolesni od te svemoćne, ali do očaja prazne tehnike. Tada sam osjetila da mojim bolesnicima više znači jedan iskren smiješak, mali interes za njihove boli, mala pažnja, negoli sva kemija i vještina suvremene medicine. Ljudi obolijevaju od pomanjkanja ljubavi. I životinje mogu oboljeti od toga komoli ne ljudi.

Razgovarala sam mnogo sa sestrama, žečeći otkriti izvor njihove sreće, njihove strpljivosti i radosti. Znala sam da i one imaju svoje osobne brige, svoje tuge, svoje žalosti. Ali to se na njihovu licu nije primjećivalo. To pak nisam mogla razumjeti.

— Da, da, govorile su mi o ljubavi kojom Bog ljubi svaki stvor, svakog čovjeka, o Kristu, koji je i gladan, i bolestan i žadan i osamljen u svakom patnju. Govorile su mi kako ljubav prema Bogu ljudi približava jedne drugima, kako Bog nije onaj koji razdvaja, koji sebično svaku ljubav zadržava za sebe.

Što mi više dajemo njemu, to on više daje nama. Bog se ne da nadmašiti u ljubavi.

Nisam to mogla shvatiti. Vjerovala sam sve što su mi govorile, ali to nikako nije išlo u moje kategorije. Za mene je Bog i dalje bio daleko iznad oblaka.

Jest, govorile su mi da moram biti strpljiva, da moram i ja slušati Božji šapat. Jednom da će i meni progovoriti njegov lahor i tada ga moram slijediti, moram mu odgovoriti. No prolazili su mjeseci, a meni Bog nije progovorio. Svršila sam studij i bila sve nezadovoljnija. Nemoćno sam promatraла teške bolesnike kojima nije bilo lijeka. Zar sam zato učila medicinu, zar sam zato toliko vjerovala u znanost da sada nemoćno slijedim ramenima pred morem neizlječivih slučajeva? Bilo mi je kao čovjeku koji je pogriješio put, koji je promašio u životu. A uvijek sam mislila kako sam dobro odabrala.

— O da, jednom mi je progovorio. Kako je to bilo? Ovako: bila sam opet jednom u domu za umiruće kod Misionarki Ljubavi. Tamo sam se uvijek osjećala nekako korisnija i sretnija. U međuvremenu su se i moji roditelji rastavili i bila sam još tužnija.

Umiraо je jedan starac, koji nije imao nikoga na bijelom svijetu. Napatio se jadnik. Teško je disao. Vidjelo se da će brzo izdahnuti. Jedna ga je sestra držala za ruke i citirala mu riječi Evandela. Starac se

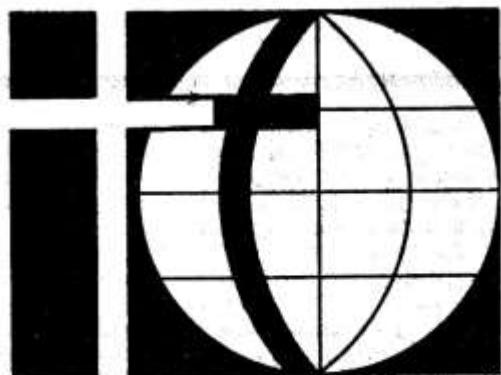
čitavo vrijeme smiješio. Odjednom se podigao, otvorio radosno oči i sa širokim osmijehom na ustima rekao: »Ide, Isus ide po mene.« Tada se mrtav srušio na uzglavlje, otvorenih očiju i sa zaustavljenim smiješkom na usnama. Vidjela sam u svom životu mnogo smrти, ali ova me pogodila. Izjurila sam van iz sobe za umiruće i sasvim slučajno, kao u nekoj groznici, upala u kapelicu. Na podu su klečale sestre pogleda uprtih u svetohraništvo. Bila je takva tišina, svećana tišina. Klekla sam, prvi put u životu. Saznala sam konačno gdje je izvor njihova mira i radosti. Nisam ni trenutka sumnjala da je Krist uz mene, da me voli i da me želi umiriti. Odgovorila sam mu odmah, radikalno. Bila sam tako sretna, sretna kao nikad do tada.

Da li sam i sada sretna? Može li biti nesretan onaj koji je blizu same Ljubavi — Boga? Jer što smo bliže Bogu, bliže smo i ljudima. Krist je točka okupljanja, Srce koje kuca za svakoga od nas, rješenje za sve naše probleme. A što smo dalje od Boga, to smo dalje od rješenja naših ljudskih problema. Ni najbolje parole ne mogu usrećiti ljudi, to može samo žrtva iz Ljubavi.

Njihov je autobus stigao. Otišle su mahnuvši mi na pozdrav, dvije Engleskinje u indijskim sarijima Misionarki Ljubavi, i licem koje zrači radošću kao ovo sunce što tako neumorno prži.

MISIJE

Uređuje: JURAJ GUSIC

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

Uvjereni smo da sve mjesočne nakane Apostolata molitve po svojoj važnosti zaštujuju svu našu pažnju, zanimanje i bri-gu. To osobito vrijedi za ovu misijsku na-kanu, jer se u njoj radi o sadašnjosti i budućnosti čitavog jednog kontinenta od kojih 300 milijuna ljudi, a oni su još k tome u većini katolici. Kontinent Latinske Amerike, o kojem je ovdje riječ, ima 28 zemalja. Neke od njih broje tek nekoliko stotina tisuća ljudi, dok među njima ima i giganata, kao Meksiko s 54 milijuna i Brazil s 98 milijuna stanovnika. Za sve te ljudi i za njihov sveukupni društveni na-predak treba da molimo i da im iskazuje-mo svoju solidarnost. Crkva, koja je snažno prisutna u svim latinsko-američkim državama, zadnjih se desetljeća na svim frontama bori i za socijalnu pravdu i za napredak u tim zemljama.

Da bismo uočili bar nešto od stvarne problematike Latinske Amerike, spomenimo da i taj kontinent čini dio takozvanoga Trećega svijeta, u kojem još uvijek u velikom postotku vlada nepismenost, neraz-vijenost, nepravda u podjeli dobara, neis-hranjenost, pa i nedostatak potpune političke neovisnosti. Na vjerskom području uz mnoge vrlo vrijedne stvarnosti ima i bijede, koja se očituje u velikom vjer-skom neznanju i u velikom raskoraku između onoga u što se vjeruje i kako se, osobito na društvenom planu, živi. Zato milijunske mase vape svojim duhovnim pastirima za oslobođenjem, koje im niot-kuda ne dolazi. Tamošnja bijeda kao ko-lektivna činjenica velika je nepravda, koja vapi u nebo i može se uvrstiti među one

u nebo vapajuće grijeha.

Što bi Crkva u tako teškoj situaciji imala učiniti, izrekao je u svom govoru nadbiskup Lime kardinal Landazuri Ric-kersts. »U Latinskoj Americi spasenje, ko-je je ostvarenje Božjega kraljevstva, obu-hvaća oslobođenje čitavoga čovjeka, prije-laz svakoga pojedinoga i svih zajedno iz neljudskih uvjeta života u uvjete više ljud-ske. To je ono za čim težimo, to je ono što nastojimo ostvarivati. No u našem nastojanju moramo živo biti prožeti Kris-tovom porukom i uvjeriti se da se Kris-tovo kraljevstvo ne može uspostaviti ondje gdje ne vlada sveobuhvatni čovjekov raz-voj. I zbog toga u našoj pastoralnoj službi tražimo prije svega da u Crkvi oličimo Gospodinovu ljubav.« Kardinal je time htio reći da je zadaća Crkve danas što velikodušnije ostvarivanje velike Kristove ljubavi, koja nas zove da u svakom čov-jeku gledamo brata — i ne samo gledamo, nego da s njime kao s bratom i postupa-mo i da mu kao bratu pomažemo, pogotovo onoj braći koja su naše pomoći krva-vu potrebna. Zadaća je Crkve, kao i Kris-tova: »donijeti Radosnu vijest siromasi-ma, navijestiti oslobođenje zarobljenicima i potlačenima« (Usp. Lk 4, 18-19).

Ta zadaća uslijed nagomilanosti prob-lema i njihova presporog rješavanja nije laka iz dana u dan postaje sve teža. No pravi kršćanin, pa i apostol molitve, ne staje ni pred kakvim brdom poteškoća. Njega Evandelje i ljubav prema Kristu i bratu čovjeku gone naprijed, tjeraju na nemoguće.

Josip Antolović

On je za mene Krist

Sestre Majke Terezije djeluju ne samo u Indiji nego i širom svijeta. Tako imaju jednu svoju kuću i u njujorškoj četvrti Halrem-Bronxu, gdje žive oraci. To je četvrt u koju se bijelci ne usude zaći.

Između drugih sestara Misionarki Ljubavi tamo djeluje i sestra Andreja. Ona je lječnica.

Jednog dana nađe ona na ulici nekog čovjeka, pijanog, ozlijedenog, jadno odjevenog. Odmah je telefonirala u ambulantu, no ona nikoga ne šalje. Ali zato dolazi policajac. On se izdere na tog ljudnog čovjeka i zapovjedi mu da se što prije izgubi odatle. Jadni čovjek se teškom mukom udaljio. Sestra Andreja pogleda na policajca i reče mu: »To nije bilo u redu. Taj čovjek je za mene bio sam Krist!« Policajac se začudi. Odlazi. Nakon jednog sata opet se našao kod sestre Andreje i rekao joj: »Tražio sam onog čovjeka cijeli sat,

MISIONARKA LJUBAVI NJEGUJE NAPUSTENOG UMIKUCEGA KAO SAMOG KRISTA

MISIONARKE LJUBAVI VJEŽBAJU PJEVANJE U MARIA POLLIJU

no uzalud. Zao mi je! Neću više ni s jednim čovjekom tako postupati.«

Kad su se neki suradnici Majke Terezije nakon susreta s njom opet našli zajedno, jedan od njih pripovijedao je što je o sestri Andreji rekao neki crnač iz Harlema: »Ona je kao pokaznica u kojoj se vidi Krist.«

Kad inače čujemo takve riječi, obično se nasmiješimo, ali ovdje one zvuče doista istinito. Tako gledaju na Misionarke Ljubavi ljudi u toj crnačkoj četvrti, u kojoj su ubojstva, mržnja i zavist nešto svakodnevno . . .

***

Na jednom sastanku sa suradnicima Majka Terezija morala je dijeliti autogramme. Svatko je od nje želio imati neku uspomenu. Taj sastanak završio je veoma dirljivo: neka žena pristupila je k Majci Tereziji i dala joj kitu cvijeća. Majka Terezija je jedan čas zastala, a onda se okrenula, pošla k oltaru i stavila cvijeće na podnožje oltara — pred Presveto govoriti: »Ne ja, nego On!«

***

Opširnije možete saznati o toj velikoj ženi i njezinu dijelu u knjizi **MAJKE OD BACENIH**. Knjiga ima 405 stranica i 95 slika u tekstu, a pisana je na temelju dokumenata. Cijena joj je 100 dinara. Narudžbe prima: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 33.

Junakinja Bibijana

Bio je to dug i naporan Uskrs: puna 24 sata, u tri sela, pet do šest sati pješčenja i dva sata na rijeci. No koliko god je bio naporan, uistinu je bio sretan Uskrs i za sestre, i za mene, i za tolike duše kojima smo mogli dati radost Uskrsnica.

Djevojke Marijine kongregacije pripravile su kapelicu u Piprekhaliju za svečanost. Tako su se sestre Mehtilda, Hilda i Mohini mogle lijepo odmoriti nakon tog napornog dana. To su doista i zavrijedile.

Sutra rano ujutro krenut ćemo put Tuskhalija. Ja sam pred Staniševom kolibom imao kratko seosko sijelo. Zatim je bila večernja molitva. Brzo nakon toga zaspao sam pod vedrim nebom, punim zvijezda. Probudila me po noći rosa. Poslijе vrućeg dana vjetar je iz džungle donio laiku maglicu i rosu. Hasura, na kojoj sam spavao, i sve ostalo bilo je vlažno, no sada vladaju vrućina i sparina pa ta rosa puno ne škodi.

Uz rijeku Ganges ide mala procesija: Marijina kongregacija, glavarji sela Piprekhalija i čitav roj dječice. U novom selu Tuskhaliju bit će blagoslovljena nova kapelica. Tu su katehisti naš novoobraćenik Korno i njegova žena Rina, o kojima sam već jednom pisao.

Kad se Korno pripravlja za sveto krštenje, njegov stric ga je zbog toga tako izmatio da je morao u bolnicu. Drugi rođaci Korna jako vole zbog njegova dobrog srca i zato što je on jedini školovani

SRETNA OBITELJ PRED SVOJOM NOVOM KOLIBOM

U BEGALIJI NEMA SVECANOSTI BEZ BUBNJEVA

mladić (svršio je drugu godinu sveučilišta) u njihovu plemenu. Oni su tog strica htjeli zauzvrat izbatinati, no Korno im reče: »Isus je s križa oprostio neprijateljima, pa i ja od srca oprištam svome stricu.«

Kapelica je krasno uređena. Malena je, ali čista, kao mala nazaretska kućica. Oltar je pun svjećica i cvijeća: dar seljaka Tuskhalija i zavjetni darovi vjernika iz sela Piprekhalija. Tu, eto, prikazujem prvi put svetu misu. Po prvi put Isus dolazi da od sada zauvijek ostane među ovim dragim svojim prijateljima i da se odavde raširi svjetlo i žar Njegove ljubavi u

sva okolna sela: Delekhali, Dućekhali, Radhanagar, Balirkhal i Sitiiju, i dalje, uz obale rijeke Gangesa.

Postiže blagoslova nove kapelice i nakon pjesme i kola u čast uskrsom Isusu pred Kornovom koljicom eto nas opet na Gangesu. Sestre će natrag u Maria Polli, a ja preko Sonderškhali i Khulne u naša najnovija sela Balirkhal, Goramari i Sitiiju. Tu smo već dobili zemljiste i započeli smo zidati novu kapelicu. To je dar našeg dobrog Ilije Franjića, njegove mame i sestre Marije iz Strizivojne. Ilija je bolestan, a i njegova mama isto tako, pa ih preporučujem u molitve svim prijateljima misija. Uzvratio im dragi Isus obiljem milosti!

Ovdje poučava naša revna katehistkinja Bibijana. Ona je neumorna i prava Božja junakinja. Neki su je lopovi htjeli preplašiti. Potplatili su jednog pravog razbojnika da je ubije. Ona je to dočule, no nije prestala radom. Sklonila se u kolibu glavaru sela Upena. Prije nekoliko dana došao je taj čovjek oko devet sati navečer pod izlikom da želi prisustvovati pouci i

da se želi porazgovoriti s »stetkom« Bibijanom. Upen ga je sumnjičavo gledao. Bibijana je, međutim, rekla da ga pusti unutra. I onda, kleknuvši na maloj verandi kolibe, reče tom jadniku: »Ja sam za Isusa i njegovu vjeru spremna umrijeti. Daj mi jednu minutu da se pomolim i pripravim na smrt!«

Mladić je pao na koljena, zaplakao, bacio nož na pod i rekao: »Sveta je i velika tvoja vjera koja ti daje toliku snagu!«

Upen i drugi ukućani poletješe prema verandi kad su ugledali nož. Međutim, više nije bilo opasnosti: mladić je jecajući obećao pred svima da će od sutra on i cijela njegova obitelj doći na pouku. I održao je svoje obećanje! Njegov prijatelj dječavo je i na druge. A svoje oružje — noževe i druge stvari — pred svima je bacio u Ganges.

Eto što je učinilo junaštvo naše vrijedne katehistkinje Bibijane. Molite se za to i za nju, i za sve katehiste, i za nas svećenike, i za sestre, da bismo mi svi i vi s nama mogli biti pravi junaci u radu za Isusa i za duše.

Ante Gabrić

GORE: SRETNI SU STO ZA SVOI RAD NA POPRAVKU PUTOVA I KANALA DOBJU OKO TRI KG PSENICE NA DAN

LJEVO: POGANKA PRED MALIM POLISKIM HRAMOM

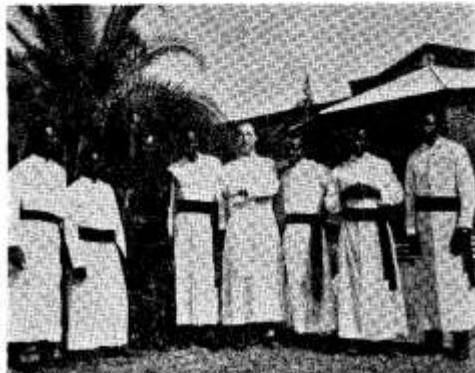
OTAC GABRIĆ DOLAZI NAM U POHODE POČETKOM RUJNA I PRISUŠTOVAT CE MARIJANSKIM SVECANOSTIMA U SOLINU. NAKON TOGA NASTOJAT CE OBICI ŠTO VIŠE ŽUPA, SJEMENISTA I SAMOSTANA DA SE OSOBNO ZAHVALI SVOJIM DOBROČINITELJIMA. KAKO DUGO CE OSTATI U DOMOVINI NIJE JAVIO.

Tri godine nije baš velik period vremena. Ipak, poslije vrlo skromnog početka, bogoslovija u Mpimi vrlo lijepo se razvila. U cijeloj Zambiji osjeća se porast u duhovnim zvanjima. Ima prilično lijep broj sjemeništaraca u »malim sjemeništima«, a sve veći broj studenata dolazi u bogosloviju poslije završene gimnazije. Crkva je lijepo organizirana u pastoralnom radu. Svaka biskupija ima po jednog svećenika koji se brine za odgoj duhovnih zvanja po srednjim školama. Većina bogoslova dolazi iz »malih sjemeništa«, no sve je veći broj onih koji se javljaju u bogosloviju iz vanjskih škola.

U ove tri godine od 1973. broj se u bogosloviji stalno povećavao. Ali ove godine došlo je upravo do onoga što smo zaista željeli. Naime, u novu akademsku godinu prijavilo se za prvu godinu oko četrdeset studenata — iz devet biskupija. Mpima je postala pretjesna. Nadograđivali smo stalno nove prostorije. Čini se da će i tome uskoro biti kraj. Unatrag nekoliko godina biskupi Zambije odlučili su graditi novu bogosloviju u Lusaki. Mpima je ionako bila samo malo sjemenište, a bogoslovija se samo za nevolju uselila, jer po izgonu iz Malawia nije bilo drugog izbora. Za sadašnjih sedamdeset bogoslova zgrade u Mpimi su tijesne, a očekujemo da će se nagodinu broj povećati. No budući da bi bila velika šteta Mpimu sasvim napustiti — zbog ekonomskih prednosti, ondje će i dalje ostati filozofija, a teologija će se seliti u Lusaku.

S izgradnjom nove bogoslovije prilično se okljevalo. Gradić bi koštala jako mnogo. Ni materijal nije lako dobiti. K tome je već pala odluka da se u centralnoj Africi gradi Pontifikalni Institut (univerza) za zemlje engleskog jezika. Taj institut trebao bi biti ili u Lusaki ili u Kampali (Uganda), ili u Nairobiju (Kenija). Stoga su biskupi skloni da preuzmu u Lusaki sadašnju gimnaziju, koju su dug godina vodile sestre dominikanke iz Njemačke. Zbog pomanjkanja sestara nije moguće dalje voditi gimnaziju, pa su sestre već ponudile svoje zgrade i prostorije za bogosloviju. Ako ne bude kakvih drugih smetnji, biskupi su voljni preuzeti te zgrade. Za dvije godine teologija bi mogla početi radom u Lusaki.

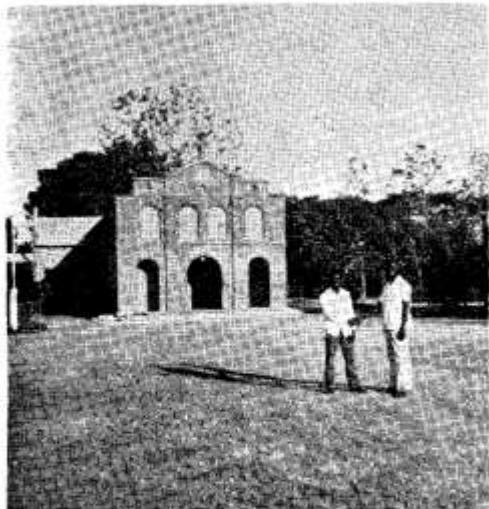
Razvoj bogoslovije u Mpimi

O. LUCIC S BOGOSLOVIMA U MPIMI KOJI SU OVE GODINE PRIMILI RED DAKONATA

Za minule tri godine imali smo svega pet svećeničkih redenja. Ove godine imamo dva svećenika i pet dakona. Nadamo se da će taj broj stalno rasti. Nije lako uvijek pronaći prave metode u odgoju mladog klera. Sve do ove godine svi su profesori bili isključivo misionari izvana. Sada su već profesoari dva domaća sina Zambijca, koji su zaista vrijedni svećenici i profesori.

Rad u bogosloviji je raznovrstan. Uz studij imamo rad na ekonomiji, a posebno je naglašena aktivnost u pastoralnom radu. Tako je subota prije podne uvek ostavljena za održavanje i uređenje zgrada i prostorija, za pranje rublja, a odmah poslije ručka bogoslovi odlaze na župe i u misijske postaje. Podijeljeni su u timove i svaki od njih ima svoje područje. Poučavaju vjeronauk i pjevanje, a posebno su korisni misionarima obzirom na problem različitosti jezika. Oni su iz svih

SJEMENISNA CRKVA U MPIMI. PRED NJOM STOJE DVA BOGOSLOVA

krajeva Zambije, te tako poznaju puno jezika. I sam bih bio često puta nemoćan u kontaktu s narodom u bilo čemu da nije pri ruci tih bogoslova. Navečer po povratku s pastoralnog rada imamo zajednički nedjeljni svetu Misu, jer u nedjelju ujutro već od sedam sati gotovo su svi bogoslovi opet po župama i selima. Tu poučavaju i propovijedaju. Propovijedi se spremaju preko tjedna pod vodstvom jednog od profesora. Također su svi profesori s bogoslovima. Čak niti preko glavnih praznika ne izostaje pastoralna priprema budućih svećenika. Umjesto kućama bogoslovi se za dva djeseca razidu po svim župama Zambije. Za vrijeme kratkog prekida — dva tjedna — poslije Uskrsa, oni su po bolnicama ili na kakvim kracim kursovima praktičnog značenja. np. kod mehaničara ili na farmama.

Osobito sam sâm imao nekoliko majske postaja, na koje sam išao uviјek s bogoslovima. Poneke su udanjene čak i po pedesetak kilometara. Katekumene poučavamo po dvije ili tri godine. Upravo prošlog Božića, uz pomoć jednog zaista vrijednog katechiste i bogoslova na postaji Mukonchi bilo je 58 krštenja — odraslih i djece. Ponoćka je bila lijepo posjećena, premda su udaljenosti prilično velike. Mnogi su pošli na svetu Misu dan prije. Ujutro u deset sati počeli smo pućku Mi-

su s krštenjima. I to potraja do dva po podne. Bio je to nezaboravan događaj. Slično se ponovilo i za Uskrs. Sto se više radi, to više posla! Svetе Mise služimo u glavnom po kolibama, u garažama na farmi ili pod krošnjama ogromnih stabala.

Zambijska je Crkva još u svemu vrlo mlada. Polovica naših bogoslova pokrštena je tokom školovanja. Tako su neki kršteni tek dvije ili tri godine prije ulaska u bogosloviju. A onda, poseban je fenomen da u jednoj obitelji postoje po tri ili četiri različite crkve. I to stvara za bogoslove znatne probleme. Roditelji i rodbina gotovo su redovito protiv toga da im sin pode u bogosloviju. A bilo je i slučajeva da su bogoslovi bili odvedeni kući upravo na sišu.

U listopadu 1974. bio je reden iz naše bogoslovije prvi domaći svećenik za biskupiju Livingstone. Mladomisnik je postao kršćanin u gimnaziji, dok su svi njegovi nekršteni. Redenju je prisustvovao mladomisnikov otac s dvije žene. Ove godine Livingstone dobiva i drugog domaćeg sina svećenika. Drugi slijede!

Crkva u Zambiji ide zaista naprijed u punoj slobodi i u punom zamahu. Trebat će ipak puno vremena da se osamostali. »Žetva je velika a poslenika je malo...« Upravo je sad taj trenutak u Zambiji i možda se više neće ponoviti.

Luka Lučić

NOGOMETNI KLUB »MPIMA SEMINARY« SA SVOJIM TRENEROM. POGODITE TKO JE!

Poziv za pomoć Bogo-slovnom fakultetu u Zagrebu

NOVE KNJIGE

Teresio Bosco: ZOV MIRA. Život dra Pavla Tahaši Nagia, liječnika. Nakon A-eksplozije u Nagasakiju herojski je pružao pomoć unesrećenim sugrađanima i pokazao snagu neizmjerne ljubavi. Cijena 10 din. Narudžbe: Salezijanski vjesnik, 41000 Zagreb, Vlaška 36/I.

VRELO ŽIVOTA broj 2, Časopis za duhovnost. Izdaje »Vrelo života«. Pojedini primjerak 15 din. Pretplate i narudžbe

šalju se na VŽ, Radojke Lakića 7, pp. 155, 71001 Sarajevo.

Za listopadsko razmatranja ili čitanja veoma preporučujemo svim Gospinim štovateljima knjigu Jurja Gusića — **S GOSPOM K VRHUNCIMA**. Ta knjiga osvježit će vam ljubav prema Gosi. Cijena joj je 40 dinara, a naručuje se na adresu: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 31.

Upozoravamo radnike iz Jugoslavije koji su zaposleni na području MAINZA i okoline da se od 1. VI 1976. godine župni ured Hrvatske kaoličke misije u Mainzu nalazi u novim prostorijama: 6500 Mainz 1, Emmeranstrasse 15 prizemno, a župnik P. Stjepan Pavlić ne stanuje više u Mainz-Mombachu, nego u 65 Mainz 1, Emmeranstrasse 15. Telefon Misije i svećenika — 06131/29454.

Proučavanje Svetog Pisma i teološko istraživanje od goleme je važnosti za život Crkve u svakom narodu i za navješčivanje Evanđelja svakom čovjeku.

Da bi se to moglo plodno nositi i pod budnim okom Crkvenog Učiteljstva sustavno razvijati, organizirali su se tijekom povijesti bogoslovni fakulteti. Za kulturno područje hrvatskog jezička Katolička Crkva ima samo onaj u Zagrebu, koji je 1969. proslavio tristotu obljetnicu svoga djelovanja.

Od 1952. Bogoslovni fakultet u Zagrebu ne dobiva nikakve pomoći od države, nego se izdržava isključivo dobrovoljnim darovima poglavara i dobrovoljnim radom profesora, koji još uvijek nemaju redovite plaće ili nagrade za svoj rad.

Mi biskupi hrvatskog jezičnog područja, kao i oni koji osjećaju potrebu opštanka i razvijka zagrebačkog Bogoslovnog fakulteta,

ta, odlučili smo da u ime Božje i s povjerenjem u velikodušnost naših vjernika pokucamo na srca svih kršćanskih vjernika u našim biskupijama. Znamo da će se naći značajan broj vjernih kršćanskih obitelji i pojedinih katolika, koji će uvidjeti važnost i potrebu te najviše naše znamstvene ustanove i biti spremni da svojim darom priteku u pomoć. U tu svrhu smo odredili da se u svim biskupijama hrvatskog jezičnog područja na DRUGU NEDJELJU U MJESECU RUJNU održava godišnja kolekta za potrebe te najviše crkvene znaništvene ustanove. Ove godine to će biti u nedjelju 12. rujna.

U ime biskupa hrvatskog jezičnog područja

+ Franjo Kuharić
Nadbiskup zagrebački,
Veliki kancelar Fakulteta,
Predsjednik Biskup. konferencije

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

... sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i Kardinalu na uslijšanoj molitvi. — K. M., Varaždin
... uz preporuku za zdravlje unuke. — Vera
Urbanić, Sv. Đurad
... i bl. Leopoldu za primljene milosti. — J.
K., Hrv. Leskovac
... za ozdravljenje moga muža — Ivka Tus-
tanić, Maoča
... i bl. Leopoldu za sve primljene milosti. —
Petrica Adamović, Rakitovica
... sv. Nikoli Taveliću, bl. Marku Križevčaninu i svim zaštitnicima za primljene mi-
losti. — Ruža Trninić, Križevci
... sv. Antunu i bl. Leopoldu za primljene mi-
losti. — M. Krušelj, Cirkovljan
... i Petru Barbariću za zdravlje. — Zdenka
S., Travnik
... za sretno položeni ispit moga sina. — Zah-
valna majka, Đakovo
... za pomoć. — A. Andelić, Piškorevc
... za ozdravljenje. — V. V., Divoševci
... za zdravlje i za ostale primljene milosti.
— Matilda Hornjak, Subotica
... na primljenim milostima. — Ana Kvestek,
Vrbovec
... Gospod Fatimskoj i sv. Antunu na svim
primljenim milostima. — Sofija iz Petro-
varadina
... Gospod od brze pomoći, sv. Antunu i sv.
Tereziji na primljenoj pomoći. — P. P.,
Karlovac
... sv. Tereziji od Djeteta Isusa i svima sve-
tim zaštitnicima za sve primljene milosti
— T. O., Tijesno
... sv. Antunu, bl. Leopoldu i m. Klaudiji na
položenim ispitima. — H. D., — Jelsa
... što su mome unuku pomogli da sretno
položi ispite. — N. N., Bošnjaci
... Gospod od brze pomoći i sv. Antu na usli-
šanim molitvama i na položenom ispitom.
... Gospod od brze pomoći, sv. Judi Tadeju i
bl. Marku Križevčaninu za ozdravljenje od
teške bolesti. — Marija Justinić, Zagreb
... za nebrojene milosti tokom 45 godina. —
N. Kos, Nespeš
... na sretnoj operaciji kćeri uz preporuku za
ozdravljenje sina. — J. B., Domagoić
... i sv. Antunu za primljene milosti. — N. N.
... i Majci Božjoj Bistričkoj za sve primljene
milosti. — Jelica Antoljković, Hrastje
... i Majci Božjoj Bistričkoj za ozdravljenje
ruk u nogu. — H. M., Novi Marof

— Srednjoškolska VIKI
... sv. Josipu i sv. Antunu za primljene milos-
ti. — A. Lah, Popovača
... sv. Antunu, bl. Leopoldu i ostalim zaštitni-
cima što su očuvali zdravlje mojoj majci
Paulini. — Vesna Vulović, Dohote
... na primljenim milostima. — Milica Jelčić
Klemina, Kravac
... na uspjeloj operaciji tumora moje petogo-
dišnje unučice. — Josipa Starešinčić, Zu-
panja
... i svim svetim zaštitnicima na velikoj mi-
losti. — M. P., Komletinci
... i bl. Leopoldu na primljenoj milosti. —
Janja Lučić, Travnik
... sv. Ivanu Krstitelju, sv. Antu i sv. Nikoli
na primljenim milostima. — Cecilia Kne-
žević, Višnici
... sv. Josipu, sv. Antu i sv. Roku na sretnoj
operaciji. — Pavao Bučar, Prvinci
... sv. Nikoli Taveliću i bl. Leopoldu za usli-
šane molitve. — V. T.
... i sv. Josipu za bezbroj milosti koje sam
primila u 1975. godini. — Dragica Zdebar,
Jaska
... bl. Leopoldu i Petru Barbariću na dobive-
nom zdravlju i na mnogim milostima. —
Pavao Pavlović, Poreč
... bl. Leopoldu i Kardinalu za primljene mi-
losti i za zdravlje. — N. N., Karlovac
... Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu i sv.
Antunu na mnogim milostima za svoje
potomstvo. — Baka iz Rasinje
... za pomoć u velikoj nevolji. — N. N.
... Presv. Trojstvu i bl. Leopoldu za ozdrav-
ljenje. — B. B.
... i Petru Barbariću za primljene milosti uz
preporuku za vjeru svoje kćeri. — Kaja
Dubravac, Okruglić
... sv. Antunu i svim zaštitnicima za sve mi-
losti. — Marija Gubić, Zagreb
... i m. Klaudiji uz preporuku u mojoj veli-
koj krizi. — Mlada, Zagreb
... dušama u čistilištu i m. Klaudiji što nisam
ostala bez desnog oka. — N. N., Gračani
... i m. Klaudiji što je pomogla mojoj teško
bolesnoj curici Ivani. — N. N. Banja Luka
... i m. Klaudiji za neočekivanu materijalnu
pomoć. — s. P. S., Zagreb
... i m. Klaudiji za veliku milost razumijeva-
nja u obitelji. — B. C., Zagreb
... i m. Klaudiji za neočekivano pronađene
važne dokumente. — I. L., Zagreb

PREPORUČUJEM SE I NADALJE
NIJHOVOJ ZAŠTITI!

Biblja u obitelji

Osobito preporučujemo da se u našim obiteljima, kao u »malim domaćim crkvama«, Biblja često čita skupno i da se o pročitanom razmišlja zajednički, jer će se na taj način bolje i sigurnije napredovati u spoznaju i mudrosti: uspoređivanje onoga što Duh Božji govori preko svetog teksta pojedincima obogaćuje i produbljuje spoznaju svih, a na taj se način lakše ispravlja ono što može netko krivo shvatiti, uzdajući se u samo svoje ljudsko znanje, a misleći da mu to govori Duh Sveti.

»Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvatskoj«

Vječni dar Biblje

Grčki dječak, sjedeći na svojoj klupici bez naslona, u sedmoj godini uči čitati, pisati i računati. Rimski dječak sluša svoga učitelja na putu i samo ga zavjesa dijeli od prolaznika. Indijac s pet godina pravi prve znakove po crvenkastoj zemlji. Dječak Kinez od 10 do 20 godina uči obrede, znanosti, kreplosti, boraveći dan i noć u školi gradske četvrti.

U Isusovo doba dječak Židov polazi također elementarnu školu **betha-sefer** određenu za muškarce u blizini sinagoge. Nikakve škole za žensku mladež!

Temelj i bit poučavanja: Biblja, knjiga nad knjigama, u kojoj su skupljene sve istine židovskog svijeta. Bog je naredio da se njegov narod pouči u njegovim zapovijedima. Povjesničar Josip Flavije piše: »Za prvo budenja povijesti ovi dječaci uče zakone na tako savršen način da se Božje zapovijedi utiskuju u njihovu dušu neizbrisivim znakovima.«

Biblja je sve

U času kad dječak s pet godina stupa u školu, dodata poučavan riječju svoga oca, nije više dječak kao drugi: Grci, Rimljani, Indijci, Kinezi. On je Židov. Njegov program za neposrednu budućnost mora se suočitići s propisima koji će se poslije kodificirati u tekstu, malko kasnijem od Isusovih vremena, u talmudsko djelo **Pirke Aboth**. S pet godina započinju svede nauke. S deset godina morat će dječak poznavati i prakticirati čitav zakon Gospodnjeg. S petnaest godina usavršit će svoje znanje.

Strah Božji, prislanjanje uz Božju mudrost, posluš-

nost Mojsijevu zakonu — to je ono prvo u planu dječakova života.

Po Biblji uči također prve elemente gramatike, povijesti i zemljopisa. Uči se svaki redak Biblje, recitira i komentira jedanput, desetput, stoput. Beskrajna ponavljanja! Treba imati na pameti što Biblja stavlja pred oči dječaku u Isusovo vrijeme. Biblja je sve, i sve je u Biblji: pjesništvo, povijest, spoznaje — naravne, metafizičke i moralne. Pa onda pustolovne priповijesti — Jona i Tobija — junakinje ushićene poput Estere i Judite. U školama čitave Palestine, za vrijeme Isusova, raspravlja se bez kraja i konca o djelima velikih heroja. Dolazi dapače i do svađe jer se brane vlastite ideje.

Knjiga života

Biblja se ne »uči«, nego se proživljava. Broj učenika penje se obično do 25. Ako ih je 40, učitelju se daje pomoćnik.

Učitelj se ne zadovoljava da ritmički čita svede tekstove, nego uz pomoć Talmuda osvjetljuje sinovske dužnosti: hraniti i pojiti oca, odjevati ga, pratiti ga u kući i izvan kuće, prati mu lice, ruke i noge. Uz po-

moć Mišne, koja se počinje učiti od desete godine, govoru učitelj o etapama života svakog Židova: ženidba s 18 — 19 godina, autonoman rad od 20. godine pa dalje; vrhunac je aktivnosti; s 30 godina, potpuna zrelost s 40 godina, mudrost savjetovanja s 50 godina, napokon iza 60. godine početak opadanja.

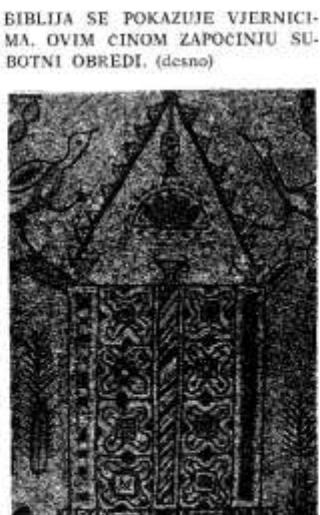
Uranjanje u more događaja

Medutim, uz to programatsko poučavanje pretvara se učitelj prilično često i u divnog pripovjedača. Iza poučavanja o Zakonu s rađošću uranja u neiscrpivo more događaja, što ih Knjiga sadržava. Iznose se pustolovine, anegdote, koje miješaju povijest s folklorom i slažu se s čarobnim promjenama i usporedbama u kojima se seoska povijest miješa s događajima čitave Palestine. Heroji i proroci miješaju se s rodbinom i s kućnim susjedima — kovač sliči Natanu, ovaj vojnik ima Putifarovo lice... Sve to očarava i nasiče mlade duše koje su sklonije sa njarenju nego spoznavanju.

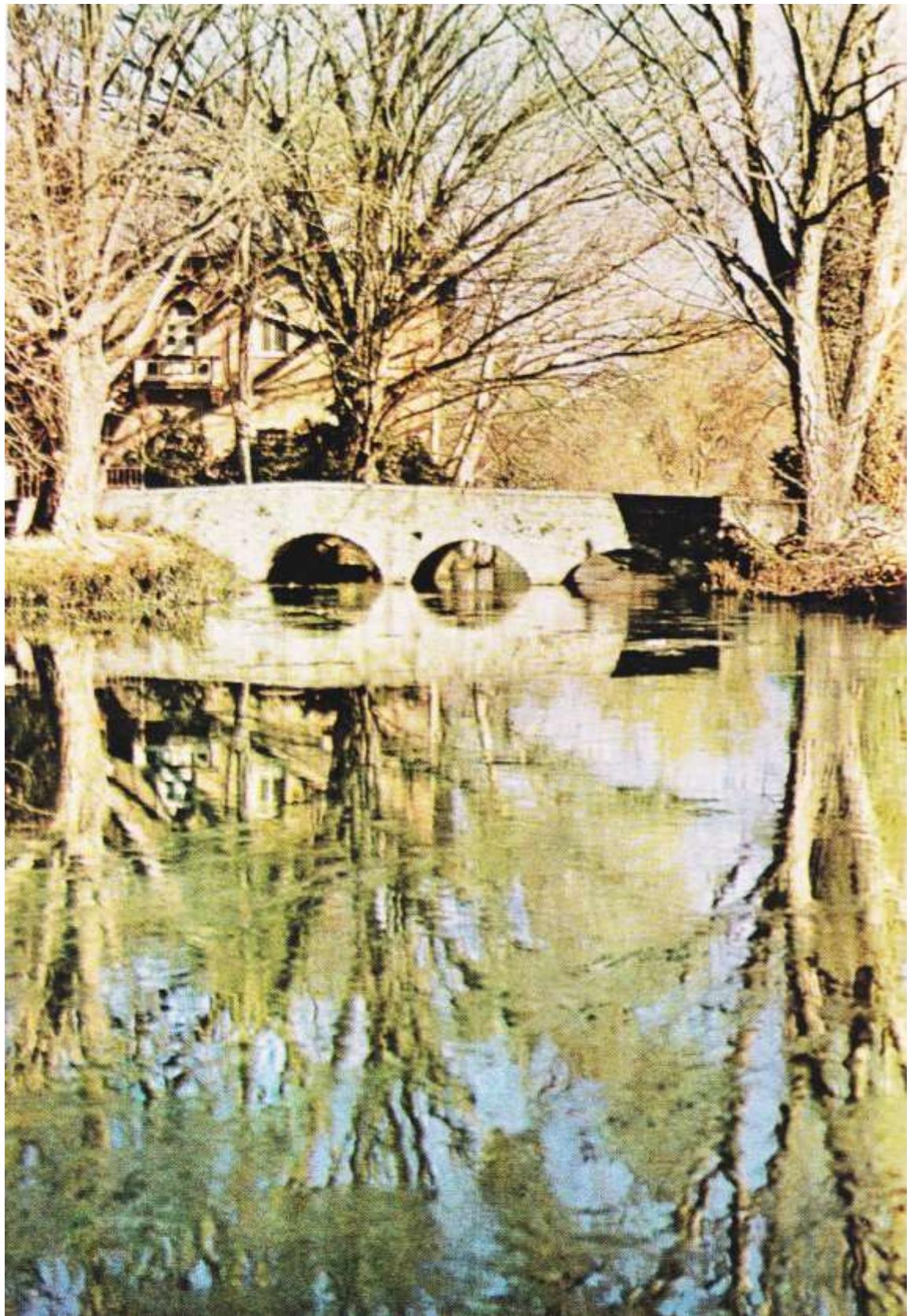
PO BIBLIJI ZAKON JE BOŽI BIO »PRISUTAN« MEĐU VJERNIM ZIDOVIMA OKUPLJENIM RADI MOLITVE. (gore)

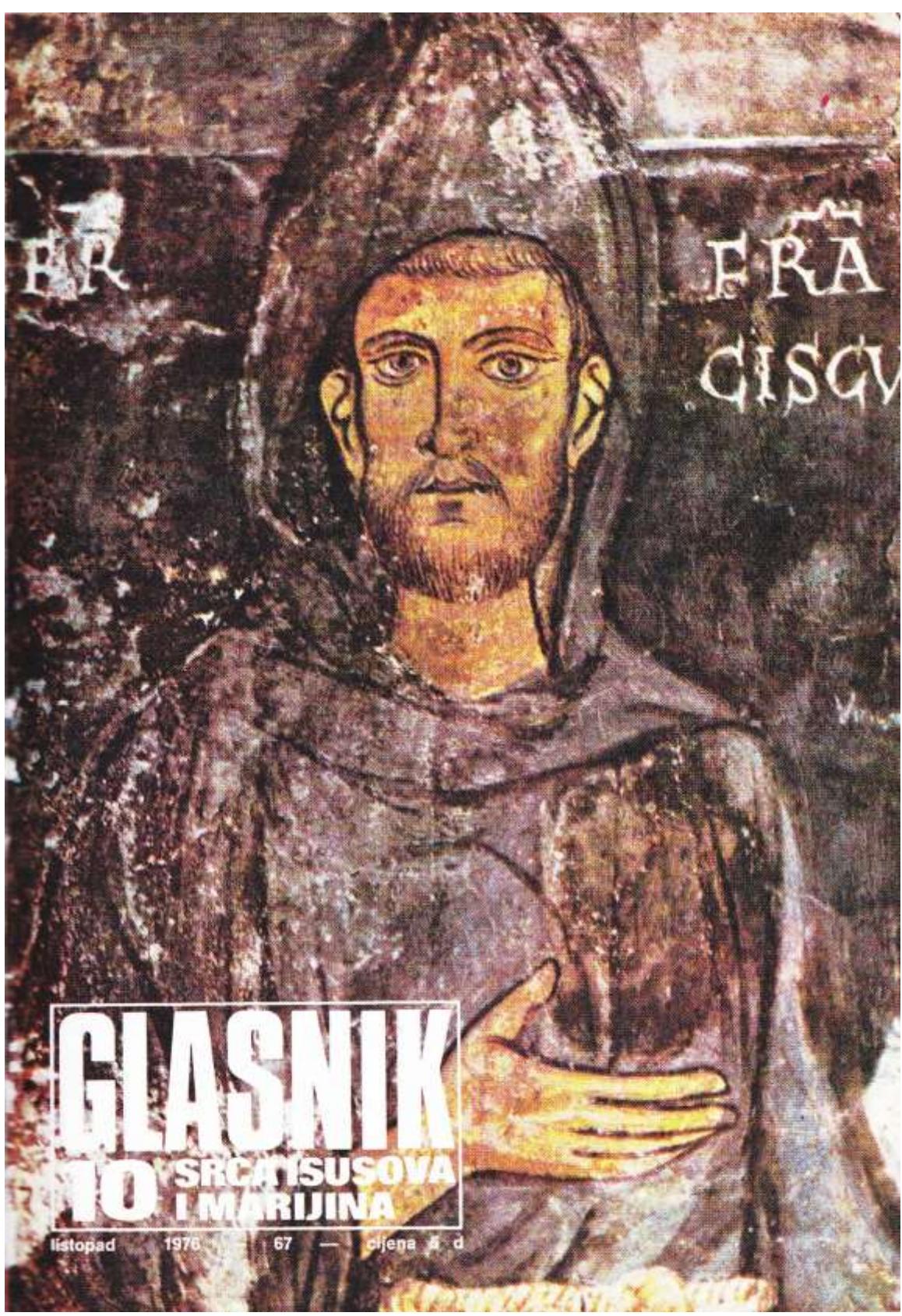
KOVEĆIĆ U KOJEM SE NALAZE SMOTULJCI ZAKONA. (desno)

BIBLJA SE POKAZUJE VJERNICIMA. OVIM CINOM ZAPOCINJU SUBOTNI OBREDI. (desno)

GLASNIK

O SRCA JESUOVA
I MARIJINA

listopad 1976 — 67 — cijena 5. d

Naslovna strana:
SVETI FRANJO ASIŠKI
(Subiaco, Italija)

Na zadnjoj strani omota:
S UJACIMA U RIMU

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Josip Antolić, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knaflje, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699 tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrtaric. — Tisk: »Plamen« Slav. Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafitki zavod Hrvatske. — Cijena pojedinačnog broja 5 din. — Godišnja pretplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Preplatu lajlite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika 41001 Zagreb, pp. 699. — Ručopise ne vraćamo. — Poštirina pišćena u gotovu.

Trajni izazov Franje Asiškog

Naša kršćanska povijest prepuna je velikana koji nikada u svom životu nisu pokazali ambicije da čine velike stvari kako bi ostali u uspomeni budućim pokoljenjima. Oni su postali veliki jer su znali biti maleni, postali su svjetionici svremenicima i budućim naraštajima jer su željeli za života služiti čovjeku onako kako je njihov Učitelj Isus sam služio.

Takav je bio i sveti Franjo iz Asiza, čiju 750-godišnjicu smrti upravo slavimo, takav je bio i njegov duhovni sin, naš novi hrvatski blaženik Leopold Bogdan Mandić.

Sveti Franjo je shvatio: ako želi biti koristan braći Ijudima, mora u prvom redu raskrstiti sa svojim sebeljubljem; ako želi biti oslonac drugima, mora sam biti oslonjen na Boga; ako želi obogatiti druge, mora sam do kraja osiromašiti. Kad je to shvatio, on je radikalno počeo načela Evandelja provoditi u svom životu. Jedini učitelj bio mu je Isus Krist.

Svetog Franju smatraju velikim reformatorom Crkve, a on nikad nije bio svećenik. Nije očekivao poziv službene crkvene hijerarhije da počne djelovati. Slušao je Duha, koji ga nadahnjivao i išao je po njegovim uputama. Zato je on trajan izazov svakom članu Crkve.

Sveti Franjo postao je simbol prostodušnosti i jednostavnosti utemeljene na vjeri u Evandelje. Nikad se nije bojao budućnosti jer je bio bogat u posjedovanju Boga.

Kasnije su ga neki proglašili naivcem, zaboravivši da njegova jednostavnost i siromaštvo ne bi imali smisla bez vjere u Božju providnost.

Trebalo bi da i mi dobro uočimo njegov primjer i da se zamislimo nad svojom gramžljivošću, nad svojom »učenošću« i nad svojom ohološću. Franjo iz Asiza trajan nam je izazov. Možda bi i našem kršćanstvu danas procvjetale ruže kad bismo imali više onog duha kojim je bio bogat sveti Franjo.

T. Trstenjak

urednišova riječ

Znam da ćete se začuditi kad na prvoj stranici ovoga broja GLASNIKA ugledate lik sv. Franje, a na zadnjoj skupinu franjevaca.

Odgovor ćete naći u članku franjevca konventualca Ljudevita Maračića — urednika »Veritasa« — pod naslovom »Življena budućnost«. Naime, slavimo 750-godišnjicu smrti sv. Franje. Mi Hrvati ne možemo preći preko te obljetnice, jer nas nijedan svetac nije obdario tolikim dobročinstvima, po svojim srodnovima, koliko je to učinio Svetac iz Asiza. Njemu — po njima! — možemo zahvaliti da smo u mnogim našim krajevima sačuvali vjenu i grudu.

Kad dobijete ovaj broj GLASNIKA u ruke, glavna proslava Majke Božje u Solinu bit će završena. Bilo bi normalno da o njoj odmah možete čitati u ovom GLASNIKU. Ali to nam nije moguće učiniti, jer GLASNIK kao mjesecašnik ima svoje vrijeme slaganja i tiskanja. Reportazu o toj proslavi čitat ćete u slijedećem broju.

Mi smo u GLASNIKU mnogo pisali, osobito u broju za mjesec rujan, o Solinu i našoj baštini. Na sve nas to još jedanput podsjeća naš suradnik Marko Stanić u svojoj — slobodnoj, recimo — pjesmi u prozi »Stojte čvrsto! Na svetom ste tlu!«

Naša katolička solidarnost tražila je da u ovom broju damo lijep prostor 41. svjetskom euharistijskom kongresu u Filadelfiji. Dobrotom našega prijatelja iz Amerike donosimo svježe, originalne fotografije, koje će vam dočarati sve ono što se ondje zbivalo početkom kolovoza.

Razumije se: ovaj put poseban smisao ima rubrika o MISIJAMA, jer nam dolaze u posjet naši najpoznatiji misionari: Majka Terezija i Ante Gabrić! U vaše ime, dragi čitatelji, srdačno ih pozdravljam! Oni će svojim boravkom u Solinu uzveličati Gospu, a mi ćemo ih se sjetiti u svojim molitvama i doprinosima, koji svršavaju u najsigurnijoj banci bolesnika i siromaha ...

DVOSTRUKI DOBROČINITELJI GLASNIKA JESU ONI PRETPLATNICI KOJI SU VEĆ SADA PODMIRILI SVOJE DUGOVE.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67. LISTOPAD Br. 10

SADRŽAJ

ŽELJA ZA MOLITVOM, D. G.	328
MOLITI U OBITELJI? ZAŠTO?, P. B.	329
HVALA NA PISMU	330
ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS?, A. Katalinić	332
ZIVJETI BEZ ODGOVORA?, T. Ivančić	333
OBITELJSKA DUHOVNOST	334
PAPA SRCEM U SOLINU	335
STOJTE ČVRSTOI!, M. Stanić	336
ŽIVLJENA BUDUĆNOST, Lj. Maračić	338
DA RAZGOVARAMO, L. Ulman	340
GOSPA NA OBRONCIMA DI- LJA, S. Starešina	341
ISUS KRUH ŽIVOTA	342
DA LI STE SE ISPRAVNO VO- LJELI?, I. Fuček	344
NOVA GENERACIJA, M. S.	346
»VELEIZDAJNIK«, I. Nikolić	348
SVIJEST ZA EVANGELIZACIJU, J. Antolović	350
KRSTIO SAM STAROG PAN- ČUA, A. Gabrić	351
DVIJE MLADE MISE, S. Mužić	352
NAŠ RAD S DJECOM, M. O.	354
PREKO SLIKANJA DO OBRA- ĆENJA, S. Nevotny	355
NOVE KNJIGE	356
ZAHVALNICE	357
RAZMIŠLJAJMO UZ BIBLIJU, P. Bulat	358

Želja za molitvom

Svjedoci smo da se u Katoličkoj Crkvi diže stanovita revolucija — molitve.

Pokrenuta je u Sjedinjenim Državama Amerike 1967. godine i već je dodirnula svih pet kontinenata. Najnovije istraživanje Sveučilišta u Čikagu moglo je zaključiti da su dva milijuna Amerikanaca direktno ili indirektno zahvaćeni tom revolucijom. Izvan te zemlje ona se širi manjom brzinom, no ipak dovoljnom da je ubrojimo među faktove značajnije suvremene Crkve.

Današnji čovjek osjeća tkođer — i možda više nego prije — potrebu za molitvom u najdoslovnjem smislu te rijeći. On želi ući u samoga sebe, ostaviti za sobom svagdanja zanima, udisati drugi zrak, osjetiti se u neposrednom kontaktu s Bogom, to većma što se pokreći pokazuju neplodnim. U shvaćanju ne malog broja kršćana današnjice socijalna, horizontalna dimenzija kršćanstva, tako snažno naglašena u raznim dokumentima, svodi se šesto na potpisivanje neke deklaracije, na lijepe riječi o pomaganju brata čovjeka, a bez jačeg zahvata.

Ta »deklarativnost za bližnjega« i ta »solidarnost s bližnjim« nisu dosta pokrštenc. Treba gorjeti za Boga da bi se zagrijao bližnji.

I zato mnogi današnji kršćani, žečeći pomoći bližnjemu, osjećaju nužnost da se dožive kršćanima. A to se zbiva u kontaktu s Bogom po molitvi. Jer Evangeliye je u biti navještaj Bogu koji dolazi da sklopi s ljudima novi savez. Bog se nastanjuje među nama, da nas učini svojim sinovima, da započne s nama već na ovoj zemlji onaj dijalog, koji će se ispuniti u trojstvenom gledanju. I to je ono što današnji čovjek očekuje od Crkve: ostalo je drugotno.

»DA ŽELJA ZA MOLITVOM DOVEDE DO POSTIVANJA ZAKONITIH OBLIKA MOLITVE, BILO STARIJIH, BILO NOVIJIH.«

Nije samo za molitvom ono što privlači današnjeg čovjeka. Tu je tkođer i potreba za SPONTANOM molitvom. Treba priznati da su molitve koje su nas učili u djetinjstvu lijepi i potrebne. Ali, tijekom godina one su nam postale toliko običajne da ih recitiramo mehanički. I

to je stvarna opasnost. I evo sadašnje obnove, koja naglašava spontanu molitvu. Zdržuje se grupa, čita se odломak iz Sv. pisma i svatko izražava osjećaje ili misli koje mu je čitanje nadahnulo i više puta pod formom molitve.

D. G.

Moliti u obitelji? Zašto?

Zajedno se obitelj moli prije svega zato da Boga časti. Ali to ne znači da zajednička obiteljska molitva ne donosi i druge brojne i specifične plodove. Zar nije Isus rekao da će se čovjeku koji traži najprije kraljevstvo Božje sve ostalo dodati?

UPOZNAVANJE

Jedan bračni par piše: „Molili smo da častimo Božu. A On nam je iznenada vratio čudesnim uzvratom.“

Kad smo glasno u obitelji izgovarali i formulirali svoju unutarnju molitvu, povjeravali smo jedno drugome svoju dušu i najskrivenije težnje svoga unutarnjeg života.

To je međusobno otkrivanje bilo nama veoma dragocjeno. Sad znamo da je duboko poznavanje svoga bračnog druga prvi uvjet za pravo poštovanje i ljubav. Jer time što smo se po zajedničkoj molitvi duboko upoznali, mi smo se odmah više zavoljeli.“

JEDINSTVO

Zajednička molitva u domu očituje se kao veliki činilac jedinstva među bračnim parovima. Mlada obitelj piše:

SVECENICI NA TECAJU MOLITVE U ZAGREBU

„Naša zajednička molitva iskvala je našu zajedničku dušu.“

I vrlo je vjerojatno da mnogi katolički bračni parovi ne ostvaruju svoje jedinstvo jer propuštaju zajedničku molitvu u svojem domu. Isplati se smiriti se pred Bogom kao obitelj i Boga častiti. Plodovi su vrlo opipljivi na samim obiteljima koje to čine. Jer Bog nikada ne ostaje dužan.

NESLOGA

Covjek ne može doći do jedinstva a da ne razbije neslogu. Poslušajmo iskustvo života:

Jeste li pokušali u svojoj obitelji zajednički moliti Božu? Možda biste htjeli, ali ne znate kako? Odmah potražite odličan molitvenik **NASA OBITELJ MOLI**. U njemu ćete naći ne samo

„Već nekoliko tjedana misliš sam na rastavu, ali malo prije odlaska ipak sam se pokolebala. Ozračje je u domu bilo vrlo teško. Osjetili smo da smo nepopravljivo pokvarili svoje odnose zbog oholosti koja nas je sprečavala da učinimo prvi korak pomirenju.“

Ipak je jedan od nas predložio da se zajednički pomolimo. Kad smo bili tako pred Bogom, uspjelo nam je da se oslobođimo svoje oholosti. U Božjoj prisutnosti okrenuli smo se jedno prema drugome. Te večeri doživjeli smo istinitu i snažnu promjenu kao nikada prije.“

teoretsku uputu, nego i 20 različitih oblika večernje obiteljske molitve. Narudžbe prima: S. Dilber, 41000 Zagreb, Palmotićeva 33, Cijena je molitveniku samo 20 din.

hvala na pismu

ISPOVIJED POBACAJA

»Da li je točna informacija da je pobačaj grijeh za čije odrešenje može dati isključivo biskup? Ako je tako, kako običan smrtnik može najkraćim putem doći k biskupu na ispovijed? Je li moguća ispovijed preko telefona?«

Zahvalna Vanja

Pitanje je na mjestu. Odgovor je vrlo prozaičan. Biskup redovito svoju vlast podjeljuje određenim svećenicima da i oni mogu, uz određene uvjete, oprostiti u ime Božje grijeh pobačaja. Ispovijed preko telefona, u sadašnjoj praksi, ne vrijedi. Ali, molim Te Vojnu, pročitaj i slijedeće pismo (izopćenje), koje smo primili u uredništvu samo nekoliko dana poslije Tvo-
ga.

STANOVNICI
PLANETA?

»Molim vas oprostite mi zvatiželju. Kad bi, kao što se nadaju neki znanstvenici, drugi planeti bili nastanjeni razumskim bićima, da

li je i za njih tuoro Isus Krist?«

Ivan, Šakovec

Vaše pitanje je za mene više nego izrez znatiželje. Ne možemo izbjegći takvih pitanjima, jer vjerujemo u Boga, Stvoritelja neba i zemlje, i u Isusa Krista Otčućitelja svijeta. Dakle, dogma Crkve daje nam jasan i čvrst odgovor. Unutrući za nas ljudi na ovoj zemlji, Isus Krist je u isto vrijeme izrazil svoju neizmijernu ljubav prema svim razumskim bićima. Iako jednoga dana nademo planete i zvijezde nastanjene čovjekom bićima, nećemo ih moći odbiti da ih ne ljubimo kao bratu, kao sinove Božje, kao one koji su vriženi od Isusa Krista. Nauka i liturgija o životima već izražavaju tu istinu, i zato smo ujedinjeni u jednu zajednicu spasenja i hvale Božje sa svim osobnim postojećim bićima.

SUPRUGA

»Znam da na ovom svijetu ima veselja i trpljenja, volitve i plača. Ali ja moram samo plakati i trpjeti zbog toga što moj muž novi danju uvejek psuje ničesto. Prije vjenčanja nisam ga čula da bi samo podigao glas, a zašto je sada poslije postao takvo grozno čudovište?«

Katarina

Covjek je jedna tajna u dobru i u zlu. Vjerojatno je vaš suprug postao ono što se kaže »frustriran«, tj.

nešto je promašio u svom životu, nije postigao ono što je htio, nije uspio prihvatići život kakav on jest. Sve ovo može biti — manje ili više — ali sigurno mo nedostaje pomoć žive vjere. Treba vjerovati u nešto na ovom svijetu: pa i tada se može »zabrljati«. Ali ako čovjek ni u šta ne vjeruje on mora »zabrijati«.

SUPRUG

»... Daju joj još samo jednu godinu života, ali ne mogu se smiriti. Ne tražim žuda od liječnika, nego očekujem Božji zahvat. Ona mi kaže da Bogu želim narinuti svoju volju, ali vjerujem da je tako pravo. Život moje supruge postao je i jest nenadomjestiv za mene i za naša dva djeteta. Zašto dobri Bog o tome ne bi vodio računa?«

Josip

Nema nikakva razloga misliti da Bog o tome ne vodi računa. No Bog radi po planu, koji mi često ne shvaćamo, premda znamo da Ga uvejek vodi samo ljubav. Moramo se podložiti u vjeri i poniznosti toj svetoj, koji put i neshvatljivoj ljubavi.

IZOPĆENJE

"Slobodna sam primijetiti kako bi trebalo isticati da grijeh pobačaja i dalje podliježe crkvenoj kazni ekskomunikacije ili izopćenja iz Crkve i da ta kaznija ukinuta. Isticanje kazne je pouka o tome kolika je zloča ovoga grijeha i kake su mu posljedice. Nedavno je katolička štampa u svijetu pobudno registrirala, da je biskup Linza preuzišen dr Wagner u tisku dijeceze javno govorio o tome da je općinski lječnik njegove dijeceze dr. R. E. kažnjen ekskomunikacijom budući da je dokazano da izvršuje pobačaje."

Slava, Frankfurt

Obično se ističe da je strahovita zloča pobačaja u činjenici što u pobačaju roditelj oduzima život vlastitom, nedužnom djetcetu. Treba, međutim, neprestano isticati da je neprocje-

njava zloča pobača u činjenici što roditelj vlastitom, nedužnom djetcetu oduzima vlast sv. krštenja. Izopće-

vje iz Crkve diže se onim časom kada svećenik koji ima za to vlast dade valjanu odrešenje u ispovijedi.

BRACNOM DRUGU

Draga moja Ana!

Veoma sam se iznenadio i razveselio, kad sam pročitao Tvoje pismo. Sjećaš se kako smo onda dugo razgovarali i kako nam je bilo lijepo? Evo, da ja Tebi napisem slično pismo. Sam sem u sobi, kolege su otisle na pauzu. Pisat će Ti o jednoj stvari o kojoj Ti nisam govorio. Pokušavao sam nekoliko puta, ali Ti nisi primijetila kuda razgovor ide i koliko mi je vezan, pa sam prestao prije nego sam završio ...

Pisat će Ti o tome koliko si mi potrebna. Meni je zaista teško reći, sada nakon toliko godina braka, ali Ti mi uistinu trebaš. Treba mi Tvoja podrška, Tvoja voljala, Tvoja vadrina. Tvoj snisao za humor. Kad si Ti loše raspoložena, mi mene ništa ne veseli. Kad se ljubis na mene, ja Ti odgovaram i ne priznajem Ti da si u pravu, a u meni je osjećaj praznine i tjeskobe. Trehan Te, Ana! Ti si svjetlo moga dana i mislim da bih sa svakom drugom bio vesretan. Kad se osjećam potišten, pomisao na Tvoju ljubav čini me jačim. Smijeh Žak Tvojih očiju znači mi

više nego sva priznanja u poduzeću. Ti i ne primjećujuš, kako ja uživam koji putem kad sjedim ili ležim i promatram Tebe i djecu. Ti me znaš pitati što mislim, a ja kažem: ništa. Ili nešto izmislim. A u stvari uživam u Tebi, u svijesti da smo mi obitelj. Da smo uvek svoji. Mislim da ne bih u životu pola postigao do nemam Tvoju ljubav i podršku. Kad me poхvališ kako dobro radim, ja Ti ništa ne odgovorim, ali mi Tvoja poхvala tjedan dana zvoni u ušima. Kada djeci kažeš nešto lijepo o meni, osjećam se velik i jak. Ti i Tvoja ljubav neprestano me uzdižu i nose naprijed.

Evo, nešto dolazi, pa će prekinuti. Ostaviti će Ti pismo sutra kad budem isšao na posao. Volim Te i uvek će Te voljeti!

Tvoj Žak

Piše: Ante Katalinić

(14)

Što znači **Marija** **meni,** **nama** **danas**

?

Djevica Bogorodica je osoba posvema ispunjena presvetim Trojstvom, ona je vrhunac savršenosti svih stvorenja ovoga svemira.

Hrv. mariolog
Lovro Grizogon, 17. stolj.

Veliko djelo »Marijin svjet« (Mundus Marianus), koje je napisao hrvatski mariolog Lovro Grizogon (1590-1650), razdijeljeno je u tri dijela. Cini se da je Grizogon svoje najmilije misli razvio u 22. poglavljtu prvog dijela, pod naslovom: »Djevica Bogorodica je osoba posvema ispunjena presvetim Trojstvom, ona je vrhunac savršenosti svih stvorenja ovoga svemira.« Kao podlogu za ovo poglavlje uzeo je izreku crkv. oca Hesilija Jeruzalemskog (5. stolj.): »Marija je osoba posvema ispunjena čitavim Trojstvom (universum totius Trinitatis complemetum), budući da je i Duh Sveti k njoj došao i u njoj boravio, i Otac je osjenjivao, i Sin u njezinu krilu nošen stanovao.« Grizogon nadovezuje: »Bogorodica je od presv. Trojstva primila sveopću puninu savršenosti, kreposti i milosti.«

Božja su djela savršena, kaže Grizogon, ali kao da je stvorenjima još manjkala konačna dražest i ljepota. »Taj posljednji potez i najljepša boja... jest preslavna Bogorodica.« Stvorenja su žarko žudjela za svojim konačnim usavršenjem, a toj njihovoj želji udovoljeno je onda kad je stvorena Marija. Tako razvija svoju misao Grizogon, pa citira Pelberta Temišvarskog: »Sveta Djevica je sve naravi i sve savršenosti svijeta upotpunila i završila svojom konačnom savršenošću.«

Medutim, Marija je donijela mogo više nego što su stvorenja svojom naravnom težnjom mogla tražiti. Donijela im je nadnaravno, uzdignula ih je čak u krug

dostojanstva hipostatskog sjedinjenja. Kako? Sjedinjenjem Kristove ljudske naravi s Osobom Božje Sina. To se sjedinjenje, naime, ostvarilo po Mariji. Grizogon piše: »Bogorodica je, rođivši Riječ, što je iz Ibjavili prema nama postala čovjekom, ljudsku narav i po njoj sva stvorenja... uzdigla na uzvišeno dostojanstvo hipostatskog sjedinjenja. Tu je njima dala toliku savršenost i plemenitost da je veće nisu mogli ni primiti. Po Bogorodici je, naime, ljudska narav priđružena Osobi Božje Riječi, a u toj naravi bila su predstavljena sva stvorenja.«

Svoju osnovnu misao Grizogon razvija u raznim pravcima. Između ostalog piše: »Marija je sva stvorenja neba i zemlje obnovila i usavršila.« Donijela im je onu čistoću i nevinost koju su posjedovali prije Adama i pada. Na koji način? Time što je dala svijetu Isusa Krista, koji je otkupljenjem na križu obnovio i očistio čovjeka, a po čovjeku čitav svemir. Svoju misao Grizogon završava riječima sv. Antonina: »Budući da su svi ljudi, pa dapače i sva bića bila po Mariji popravljena i obnovljena, moraju je smatrati za Majku i poštovati je nadasve i iznad svih stvorova.«

Svojom velikom erudicijom i rasplamsalom Ibjaviju prema Mariji Grizogon nam želi što više razotkriti marijanski modalitet koji je prože čovječanstvo i čitav svemir. Želi nas oblikovati u zanosne Marijine štovatelje?

na izvorima - kršćanstva Živjeti bez odgovora?

Piše: Tomislav Ivančić

sobnostima? Tko ga je to gurno u život, a da ga nije pitao za privolu? To nitko ne zna. Roditelji su bili samo mehanički izvršitelji zakona prirode.

Jednom rođen, čovjek više ne može ne postojati. On mora živjeti. No on to čak i želi. U njemu je najsnazniji nagon baš za očuvanjem života. Ali-i to je sad tajnovito netko mu taj željeni i darovani život opet trga iz ruku. Čovjek umire. Najprije mu se daje život i želja za njegovim očuvanjem, a onda mu se, unatoč svim nastojanjima, oduzima. Besmisao je to. Tko se grubo poigrava čovjekom? Svi ljudi, zapanjeno ili indifferentno, stoje pred tom tajnom. I nitko na zemlji, od početka svijeta do danas, ne zna odgovora tom pitanju.

Čovjek ne zna gdje je bio prije rođenja, a niti što je poslije smrti. On mora nekuda poći a da ne zna kuda. Zar je život samo upaljena iskra svijesti između dva ništavila rođenja i smrti? Ali na to nema odgovora.

Ljudska misao nema granica. A čovjekove mogućnosti ograničene su. Čemu ta raspetost između neograničenog i ograničenog? Čovjek u prirodi i njezinim zakonima nalazi misao i u njoj smisao. Istodobno nikako da ugleda tog šutljivog začetnika misli i smisla. Ta raspetost između smisla i besmisla, između govora i šutnje, između ta-

SV. MARIJA TRASTEVERE, RIM, MOZAIK APSIDE

Po kršćanskom uvjerenju Isus Krist je Spasitelj svih ljudi, a ne samo kršćana. Prema tome, on nije stranac u svijetu. Kršćani ga susreću u svojoj Crkvi, nekršćani i ateisti pak u svome propinjanju za oslobođenjem, u traženju smisla u borbi za otkupljenjem od boli i od smrti. Na neki način možemo, dakle, reći da je on i prije svog rođenja od Marije već nekako utjelovljen u pozivu

čovječanstva za spasom. Zato govoriti o njemu znači poći i do tih iskonskih čovjekovih pitanja.

Čovjek se rađa na zemlji kao stranac. On dobiva život koji nije tražio, nalazi ljude o kojima nije mislio, dolazi na zemlju za koju nije znao. Njega prije nije bilo. Sad mu je darovan život. Tko je to htio da se baš on rodi, i to baš sada, baš ovdje, baš od ovih roditelja, baš s takvim spo-

me i svjetla razdire ga. Ne-ki teški defekt leži na čovjeku i na stvarnosti oko njega.

Čovjek posjeduje savjest po kojoj ne smije činiti zlo, a mora činiti dobro. Gaženje savjesti čovjek doživljava kao najnečovječniji čin, kao svoju smrt tragičniju i od tjelesne smrti. No, u čovjeku su i nagoni koji traže svoje zadovolje-
nje, često i protiv glasa sa-
vesti. Većinom je preslab
da im se othrva. On tako
doživljava da je bolestan
na smrt. To je defekt, koji
u njemu stvara teške sud-
bonosne konflikte, koji se
ničim ne daju do kraja rije-
šiti. Tako čovjek robuje
zapravo dvostrukoj smrti,
tjelesnoj i duševnoj.

Covječanstvo se od is-
kona bori za pravednije međuljudske odnose. Sva-
vedniji, ljudskiji. Pa ipak
ki čovjek želi biti bolji pra-
povijest pokazuje da ljudi i u kamenoj i u visoko cí-
liziranoj kulturi jednako
mrze, jednako podmuklo
ubijaju, jednako nemaju
povjerenja, jednako besmis-
ljeni grabe za smislom. Iz-
vor dobra i zla je u ljud-
skom srcu. Zar baš nitko
ne može izlijeciti to ljud-
sko srce? To je sudbonos-
na greška na čovjeku i svi-
jetu.

Cudno je da u tim teme-
ljnim pitanjima čovjek mo-
ra živjeti bez odgovora, u
tami. Još tragičnije je, da
on sebe, čak i letovima u
svemir, ne može izvući iz
te egzistencijalne uklješe-
nosti u besmisao. Znanost,
filozofije i religije nemaju
sigurnog odgovora, niti si-
gurne snage. Ima li netko?
Možda je to Isus iz Nazare-
ta?! No o tome kasnije.

ORGANIZATOR OVOGODIŠNJE LIJETNE OBITELJSKE ŠKOLE J. BOSANCIĆ S NAJMLADIM POLAZNIKOM

Obiteljska duhovnost

U zgradi isusovačkog sjemeništa na Fratrovcu u Zagrebu održana je od 18. do 22. kolovoza već tradicionalna Obiteljska ljetna škola. Glavna tema bila je: »Obiteljska duhovnost«. Program škole zahvaćao je predava-
nja, rad u skupinama, zajedničko sudjelovanje kod mis-
se, zajednička večernja molitva i zajedničko blagova-
nje. U radu ovog skupa sudjelovali su osobe koje žive u braku, pripravnici za brak, redovnice i svećenici. Ukupno oko 80 osoba. Posljednjeg dana donesena je slijedeća rezolucija:

»Sudionici Obiteljske ljetne škole, nakon petodnev-
nog razmišljanja o obiteljskoj duhovnosti, upućuju našoj kršćanskoj javnosti slijedeću poruku:

1. Po svom kršćanskom pozivu pozvani smo na svest-
nost. Ona se ne može ostva-
riti bez molitve. Pozivamo
stoga naše kršćanske obite-
lji da njeguju, odnosno da
ponovno uvedu zajedničku

obiteljsku molitvu, zajedničko čitanje Sv. Pisma i osobno razmatranje u svojim domovima.

2. Posebno pozivamo obitelji da proživljavaju svoje sakramentalno posvećenje i uzdignuće u božanski život. Zato neka sakramente ne shvaćaju kao nešto prolazno i prigodno u životu svojih članova, nego kao trajan susret s Kristom, koji traži ozbiljnju pripravu u vjeri i ljubavi te proživljavanje u ispunjavanju preuzetih obveza.

3. Ovime apeliramo na našu katoličku javnost da se što prije uvede sustavna priprava i pouka za brak kao u drugim katoličkim zemljama; bez sistematske priprave smatramo da se ne bi smjelo pripustiti vjenčanju. Očekujemo da će BKJ to službeno propisati, naš vjerski tisk obrazložiti, a župnici — uza sve teškoće što ih traži tako odgovoran zahvat — provesti u praktiku.«

Preko našega kardinala Dr Franje Sepera izaslanika na proslavama u Solinu 12. rujna ove godine

Papa Pavao VI. srcem u Solinu

Casnom našem bratu Franji
Svete Rimске Crkve kardinalu Seperu!

U tvojoj se domovini, kako smo primili na znanje, pobožnim svečanostima slaviti sućobljetcica smrti Jelene, kraljice Hrvata, koja je bila »majka kraljestva, zaštitnica sirota i udovica« i koja je u Solinu podigla prvo svetište posvećeno Blaženoj Djevici Mariji — »Gospa od Otoka«.

Također se slavi proteklih trinaest stoljeća od prvih veza toga naroda s Apostolskom Stolicom, koje su mu veze otvorile put za prihvatanje kršćanstva. Te svečanosti, koje su se slavile kroz cijelu godinu, nazvana Marijanskom godinom, bit će završene u slijedećem mjesecu rujnu.

Očito se ne radi samo o spominjanju povijesnih događaja, nego također, i to ponajviše, o obnavljanju uspomena koje pridonose gorastu vjerničku odanost i stoga imaju spasenošnu snagu upravo za suvremenii kršćanski život.

Zeleći uzvisiti te svečanosti i na neki način prisustvovati njihovu završetku, imenujemo tebe, časni naš brate, za našeg izvanrednoga izaslanika, ovlašćujući te da u naše ime predsjeda ondje svetim obredima.

To dvostruko slavlje sretno u duhu pozvuje življenje krštenja, kojim se ljudi uključuju u Kristovo vazmeno otajstvo i utjelovljuju u njegovu Crkvu, sa štovanjem Blažene Djevice Marije koja »pripada u samu narav kršćanskog bogoslovlja«.

Dioista smo radosni što su Hrvati tijekom tolikih stoljeća bili uviđek nadahnuti posebnom pobožnošću prema Bogorodicici, nazivajući je kao »Kraljicu Hrvata« i »Odvjetnicu Hrvatske«. Dokaz su tome brojna marijanska svetišta i tolika sveta hodočašća ondje ustanovljena u čast Bogorodice Djevice za postizanje njezinih darova. Držimo da treba naglasiti i pohvaliti što je taj narod kroz sva pokoljenja bio nepokolebljivo vjeran ovoj Apostolskoj Stolici koja predsjeda svemu zboru ljubavi.

Neka dakle kršćani Hrvati osjete kako ih te svečanosti potiču da budu nepokolebljivi svjedoci i djelotvorni baštinici katoličanstva što ga primiše od predaka, čuvajući tijesno povezanost s Petrovim naslijednikom i svojim biskupima.

Zarka nam je želja da te svečanosti urede brojnim i velikim duhovnim plodovima. Zeleći to, tebi časni naš brate, nadbiskupima, biskupima, svećenicima, redovnicama te svim vjernicima — pobožnim hodočasnicima Hrvatima kao i onima koji će se iz drugih naroda Jugoslavije tom prilikom okupiti u Solinskom svetištu, povezani istom vjerom i istom ljubavlju, rado u Gospodinu podjeljujemo apostolski blagoslov kao zalog nebeske milosti i snage.

Dano u Vatikanskoj palači 15. kolovoza na blagdan uznesenja Blažene Djevice Marije, godine 1976. četrnaeste godine našega papinstva.

Papa Pavao VI.

Tamo, na mjestu označenom crvenkastim pijeskom nalaze se, pokriti zemljom, dobro sačuvani temelji prve crkve u Hrvata, Gospo posvećene, od kraljice Jelene sagrađene prije punih tisuću godina...

Do tih temelja, pod pločnikom sadašnje crkve, sačuvani su temelji crkve sv. Stjepana, koja je bila mauzolej — grobnica tih hrvatskih kraljeva i kraljica...

A nad i uz te svetinje, eto nam i mlade crkve Gospo od Otoka u kojoj se nastavlja i živi pobožnost prema Gospo, koja se u ovoj godini tisućljetnice tako živo rasplamtljela...

U njoj se uz dragu Gospinu sliku nalazi Jelenin sarkofag s natpisom. Ne, dođuše, pravi, nego od gipsa izrađeni kako ga zamišljaju arheolozi. Na njemu je glasoviti natpis sastavljen od onih devedeset ulomaka kamena, koje je pronašao naše gore list, koji se zeleni po mnogim krajevima svijeta, naš dični don Fran Bulić. I taj natpis je od gipsa. Pravi kameni ulomci nalaze se u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu. Makar je taj sarkofag od gipsa, ipak je srcu drag...

Još je nešto vrijedna u toj dragoj mladoj crkvi. Kapitel, koji nosi oltarnu ploču; stup s uklesanim križem, koji služi kao ambon i kamenica, opet s uklesanim križem, koja je postala krstionica.

Svi su ti spomenici, spomenici vjere mladoga kršćanstva.

STOJTE ČVRSTO! NA SVETOM TLU...

Ovaj broj Glasnika već je bio u tiskari kad su se održale veličanstvene proslave u Solinu kao glavne manifestacije Marijanske godine. Zato ne donosimo ovdje o tom izvještaju, nego u sljedećem broju.

članstva. Svjedoci vjere i ljubavi do krvi... Svjedoci onih vremena u kojima su kršćani, a među njima i stari pokršteni Hrvati, djeđovi naši, više cijenili nebo nego zemlju, više dušu nego tijelo...

Stojmo čvrsto na ovom svetom tlu, u blizini starokršćanskih i ostalih starohrvatskih starina: ostataka Zvonimirove krunidbene bazilike i Trpimirova benediktinskog samostana u Rižincama...

Stojmo čvrsto i razmišljajmo smjelo! S čvrstim odlukama i sa smjelim zaletom u budućnost!

Mladić koji je prvi put došao na Gospin otok pita:

— Gdje je Jelenina crkva?
— Pod zemljom — rekohće mu.

— Nek je ona pod zemljom, ali mi smo živi!

Iz temelja Jelenine crkve, u Hrvatskoj prve crkve Gospo posvećene, od Otoka Gospo nazivane — Živa Crkva raste...

Nek raste u vjeri otac! Neka raste s ponosom otac! I otaca ljubav nek je u njoj! Ljubav prema Bogu velikome, spram Isusu, Spram Njegovome, i spram Gospo, Božoj Majci. Ljubav prema Crkvi Božoj. Ljubav prema rodnoj grudli domu, domovini, svijetu... Tisućgodišnjica — slava naša! Tisućgodišnjica — naša svijest!

S tom svijesti poklonimo se kamenu polupanom!

Devedeset na broju komada polupana kamena napisana s razbijenog sarkofaga hrvatske kraljice Jelene!

Da ste od suhog zlata ne biste nam bili tako dragocjeni! Vi, dragi komadi polupana kamena s uklesanim slovima... Sačuvali ste nam »najvažniji kameni dokument srednjovječne hrvatske povijesti«. Svaka vas vaša riječ oduševljava. Ali najdraže su nam:

MAJKA KRALJEVSTVA —

SVI SE VESELIMO ZBOG GOSPINA JUBILEJA

— — MAJKA SIROTA — —
— ZASTITNICA UDOVICA!

Bili smo svoji na svome i živjeli u miru — u krvavim danima. I u tim danima živjela je Ljubav. Zvala se Jelena. I u tim danima živjela je Vjera, koja je rodila tu Ljubav. I u tim danima izrasla je na Otoku u Solinu Jelenina crkva, posvećena Onoj koja je Jeleni bila Učiteljica Vjere i Ljubavi, a zvala se Gospa od Otoka...

I u tim danima živjela je Vjera i Ljubav u srcima i u rukama naših pradjedova.

Bez vas, devedeset komada polupana kamena, sačuvanih u natpis, malo bismo što znali. Ni sad ne znamo mnogo, ali ono što znamo dragocjeno je, jer:

»Iz kamena — povijest. Iz povijesti — kamen.«

S tom svijesti poslušajmo Jelinine riječi! U izvrsnoj maloj dragi Jerka Marinova »Gospin bunarić« Jelena, pri kraju života, zbori:

»Cini mi se da tek sada razumijem. Oče: jedino je vrijedno, kad misleći na Tebe, živimo više za druge, nego za sebe, i kad nam je draže davati nego primati, očekujući samo od Tebe pravu nagradu!«

Hvala Ti, Jeleno! Pogodi la si nas u Živo! I kao Majka kraljevstva. I kao Majka sirota i zaštitnica udovica.

... Mi, kao da živimo od zastava, pjesama, proslava. Kao da živimo od riječi o »razumijevanju« i o »bratu čovjeku...«

A Ti nas pozivaš da nam misao na Boga bude na prvom mjestu. Da sve što radimo bude iz ljubavi prema Bogu. Da nam život ne bude PRIČA o ljubavi. Da nam život bude — tvrdi, svagdanji rad na poljima ljubavi.

I da se ne bojimo da ga nismo kadri ostvarivati. Sa-

mo ako hoćemo! »Treba htjeti, pa da vidiš kud se leti!« Odvažnima Božja pomoć neće izostati. I Gospin zagovor neće uzmanjkati.

Jeleno, Majko! Tvoja spoznaja — i naša je spoznaja! Tvoj poziv i — naš je poziv!

Teško nama ako se ne odažovemo!

Mnogi nas i teški grijesi tište. Zaboravljam Boga i Njegova obećanja vječnoga života na nebu. Prilijepili smo se rukama i nogama uz ovu zemlju, kao da je sav smisao života u ovim sitnim mrvicama zemaljske sreće.

Povske odzvanjaju našom zemljom. S vake godine 200.000 Hrvata, mjesto da ih polažemo u koljevice, mi bacamo u kante. Djevojačka nevinost i bračna vjernost »zastarjeli« su pojmovi.

Svetost braka rastavama pogaćena. Stariji su nam na smetnji. Zakidamo na vagama, krademo, varamo. Mrzimo, podmećemo, klevećemo. Ne svi — ali mnogi... mnogi!

Trgnimo se! Zamislimo se! Pokajmo se! I — stvorimo čvrste odluke!

Ako što ne učinimo: sve naše proslave, sva naša hodočašća, rasplinut će se u ništa. Piši: promašeno! Piši: propalo!

Tisuću i trista godišnjica pokrštenja Hrvata, tisuću godišnjica prve crkve Gospa posvećene bio nam doživljaj nezaboravni...!

Bogu vjerni! Gosi oda ni! Narodu i svijetu usmjereni!

Marko Stanić

MAESTRO DELLE VELE: ZARUKE SV. FRANJE SA SIROMASTVOM

ŽIVLJENA BUDUĆNOST

(Razmišljanje uz 750. obljetnicu smrti sv. Franje)

vatskom jeziku nekoliko djela, koja su od neprocjenjive važnosti za razumijevanje Franje iz Asiza.

Tu su na prvom mjestu »Spisi« sv. Franje, koje smo trudom i marom bosanskih franjevaca dobili u cijelovitom izdanju na našem jeziku. Tu nalazimo sve ono što nam može i mora pomoći da dublje proniknemo u svečev duh, u njegov mentalitet i život. Tu on sam progovara, često puta nezgrapno i usiljeno, ali iskreno i autentično. Svakako, velik je propust zaobići ovo djelo kad se govori o Franji i o njegovoj poruci.

Kršćanska sadašnjost iz Zagreba podarila nam je pred dvije godine značajan prijevod djela poznatog isusovca Marija von Galli. Knjiga nosi naslov »Življena budućnost«. Zanimljivo: isusovac piše o franjevcu, i to izvanredno! Knjižica je velik doprinos upoznavanju Franjina duha više nego života. To i nije životopis, već studija, skup eseja o nekoliko ključnih značajki duha i mišljenja sv. Franje Asiškog. I to uvijek u usporedbi i povezanosti s današnjim poimanjem i mentalitetom u Crkvi.

I konačno, ovog smo projecća dobili još jedno djelo,

KNJIGE O SV. FRANJI

Zahvaljujući novijoj hagiografskoj literaturi (domaćoj i stranoj), čini nam se da je lakše danas shvatiti i potpunije definirati lik asiškog sveca. U posljednje vrijeme — to valja istaknuti — dobili smo na hr-

koje je možda podijelilo mišljenja, ali ne bi smjelo nezapaženo proći u našoj crkvenoj javnosti. Yves Iponides, hrvatski franjevac konvuetualac i dugogodišnji urednik revije *Veritas*, objavio je u izdanju provincijalata hrvatskih franjevaca konvuetualaca djelo pod naslovom »Vječni zaljubljenik«. Ima u toj knjizi mnogo piščevih refleksija i zašljivenih primjedbi na račun teologa, liturgičara, kanonika, provincijala, biskupa i papa što može odvući pažnju od svećeva lika, ali je nesumnjiva vrijednost tog svježeg i živopisnog djela, napisanog baš za ovu prirodu. S uvjerenjem tvrdimo da je to najbolji životopis sv. Franje na hrvatskom originalu. Rijetka su naša crkvena djela koja se prevode na strane jezike, a baš Iponidesov životopis sv. Franje uskoro izlazi na slovenskom jeziku, a šapuće se da su neki zainteresovani i za prijevod na engleski jezik.

SVEĆEVA BIT

Spomenuti spisi mogu nam pomoci da cijelovitije odvagnemo lik sv. Franje, premda gotovo svaki pokušaj da se svetac u potpunosti definira, ostaje jalov i bezuspješan. O njemu svatko pronalazi neke osobite elemente i značajke koje želi posebno izdvojiti i naglasiti. I zanimljivo: najlaskavije ocjene i definicije daju ljudi koji ne di-

jele s nama jedinstvo vjere i nazora.

Otpadnik Rénan naziva sv. Franju »jedinim savršenim kršćaninom nakon Krista«, a poznati Gandhi slavi ga kao jednog od najmudrije ljudi svijeta. Protestantski pisac Sabatier definira Franju kao »ponavljanje Kristove situacije!«

Katolički pisci su sažetiji, ali i siromašniji u izražavanju. Netko će ga nazvati »Bojni vitez« (Casutt), drugi opet »Trubadur« (Jørgensen), netko »Poslušnost« (Schneider), drugi, »Plemenitost duše« (Bennhart) Guardini će ga nazvati »najvjernijim među svecima«, a spomenuti ga Iponides definira kao »Vječnog zaljubljenika«. Možda je ipak najrašireniji i najtipičniji naziv »poverello« — sirotan, siromašak, kako su ga krstili već njegovi suvremenici.

Svaka od tih definicija, ili, bolje reći, natuknica, samo djelomično izražava ili pogoda tek jednu bitnu značajku na Franji, pa kad se uzmu odvojeno nijedna od njih ne može zahvatiti svećevu bit.

Nama se osobito čini uspjelom von Gallijeva natuknica, koja dolazi do izražaja u naslovu spomenute knjige »Življena budućnost«. Time je najsnažnije naglašena Franjina suvremenost, njegova veza s današnjim svijetom, njegova trajna aktuelnost. Franjo je živio u 13. stoljeću, ali njegovi pogledi u mnogočemu dosežu u naše vrijeme, u eru pokoncilske Crkve,

SVETAC CRKVE SIROMAHA

Svakome tko iole pozna je život sv. Franje udara u oči svećeva pažnja prema siromaštvo. Trgovčev sin i sam trgovac, Franjo je znao što znači novac, zato ga je čitava života mučio kompleks novca. Nije želio imati nikakve veze s njime. Čak je to naredio i svojim učenicima, koji će uslijed promijenjenih životnih prilika svjesno ili nehotice zanemariti ovu svećevu oportunitetu. Možda je tome razlog što je novac izgubio svoju oznaku. U Franjino vrijeme on je predstavljao luksuz, danas je to više oznaka sigurnosti i mira. U svakom slučaju, svaki pravi Franjin sin i danas osjeća nelagodnost kad novčana valuta pritišće njegovu ruku.

Franjo je bio pozitivno »nastrojen« čovjek. Zato tu svećevu zabranu upotrebe novca ne smijemo shvatiti kao sredstvo obrane. On je siromaštvo ljubio i volio, jer mu se život »bez vlasništva« (tako se izražavao) činio vrednjim od života s vlasništvom. Znao je da je tako slobodniji za Boga i bližnjega, pa je zato volio siromaštvo. To je zalažilo čak tako daleko da je bio suzdržljiv, čak i nepovjerljiv prema znanosti, pa i samoj teologiji. Vjerojatno nije poznavao tvrdnju sv. Bernarda da cijelim svijetom odjekuje Justinianov zakon, a za Božji zakon više nitko ne mari, ali je sv-

jim nazorom demandirao ovu istinu. Njegovi ga učenici u tome neće slijediti, kao i u nekim drugim idealima, već će se s dominikancima natjecati kako bi što rjeđnije ponovo pokrstili teologiju.

Cemu ta digresija o Franjinu siromaštvu?

Zeljeli smo naglasiti kako je Franjo u toj svojoj zahtjevnosti bio suvremen, kako je on stvarno bio »življena budućnost«. Tko imalo poznaje koncilsku problematiku i tok rada, znaće da je na posljednjem Koncilu veoma često odjekivala jedna tema, koja je u uskoj povezanosti s asiškim Poverellom. To je ono stalno naglašavanje siromaštva u Crkvi, siromašne Crkve, Crkve siromaša. Ta je tema zaokupila skupinu koncilskih otaca, koju su neki prozvali »Skupinom iz katakombe«, ili »Malom ekumenom«. Nije tajna da se u tom krugu kretao i naš splitiski nadbiskup Frane Franić, koji je na Koncilu više puta zastupao ideju o Crkvi siromaha.

Mario von Galli u spomenutoj knjizi vrlo opširno povezuje Franjino poimanje siromaštva s koncilskim raspravama o Crkvi siromaha. U više od jedne trećine njegove knjige uspoređuje Franju i Konoil. I na taj način s mnogo uspjeha dokazuje kako je

Franjo zaista bio »življena budućnost« Crkve.

SMJELA USPOREDBA S GOSPOM

Franjo je zbumjivao svoje suvremenike. To čini i s nama. To je naime ličnost, pojava, koja se ne da tako lako dogledati. Sto ga više pozajemo, to nam više izmiče. Von Galli kaže da mu je jedan poznati dominikanski teolog rekao, kad je čuo da piše o sv. Franji: »A tako! Bit će to još potpuna zbrkal!«

To nam ipak ne oduzima hrabrost da se bar u ovih nekoliko nevezanih misli osvrnemo na sveca, koji je za mnoge »enfant terrible«, nerješiva zaghetka. Jer, koliko je nedostiziv u svojem idealizmu i ljubavi prema Bogu, toliko nam je blizak i dohvativ u svojoj malenosti i jednostavnosti. Zato je na kraju zaslužio skromnu usporedbu s Majkom Božjom, kojoj je bio odan sin. Ona je za sebe izjavila da će je »blaženom zvati svi naraštaji«. A Franjo je, dok je još bio u začočništvu u Perugi, samouvereno navijestio: »Jednom će me cijeli svijet časti!«

I nije se prevario, zar ne?

Ljudevit Maračić

DŽEPNI KALENDARIĆ ZA 1977.

UPRAVO JE IZŠAO IZ Tiska. — SAMO TRI DINARA — ZA NARUDŽBE PREKO 10 PRIMJERAKA POPUST OD 10 POSTO!
NARUDŽBE NA ADRESU: S. DILBER, 41001 ZAGREB PP.
699, PALMOTIČEVA 31.

U Grabovcu

U Grabovcu između Klokočevika i Surevice, a iznad Garčina, nalazi se kapelica kao i mnoge druge: u šumi, uz cestu. Nema podataka o tome kad je sagradena.

Na sam blagdan Velike Gospe već u četiri sata ujutro hodočasnici su krenuli do Gospe na Grabovcu da se pomole, da zapale svjeću, da se osvježe hladnom vodom iz obližnjih bunarića, da se zakite zelenim cvijećem što raste oko kapelice.

Poslije podne i opet kretanje prema Grabovcu. Stari, mlađi, bilo pješice, bilo biciklima, mopedima, automobilima, »platonima«. Pjesma i molitva krunice putem. Čim su došli do kapelice, obilazi se oko lijepo sagrađenog svetišta, klečeći ili hodajući. Iznose se Majci Božjoj prošnje, molitve, zahvale. U tri sata bila je sveta Misa. Misnik, s povijenog mjesta u sjeni krošnjati stabala, slavi Mariju. Iza svete Mise još jedan pozdrav Gospi, koju svi ove godine štujemo na poseban način, i okupljeni. Njegovom milošću, kreće svatko na svoju stranu, prema svome selu. Čuje se i opet pjesma: vesela, slavonska, osobito s »platona« koji krenuće u kolonama. Vele da ih je bilo skoro tridesetak.

St. Starešina, župnik

IVO DULCIC: KRIST. (CRKVA GOSPE OD ZDRAVLJA SPLIT)

Da razgovaramo . . .

— Bila sam u Splitu, u Gospi od Zdravlja, priča mi snaša iz Nuštra. Eh, nema crkve kao što je naša! Ono u Splitu mi se ne svida.

— Zašto?

— Ne razumijem — a ne svida se ni drugima.

— Jeste li razmisili zašto se ne svida? Jeste li sliku pogledali i izbliza?

— Ne, tek onako iz sredine crkve.

— Volite li vi naše narodne nošnje?

— O, i te kako!

— Eto, da ste malo bolje pogledali tu Dulčićevu sliku u crkvi Gospe od Zdravlja, vidjeli biste da je našu Jadransku obalu, otoke i otočiću Hrvatsku slikar preplavio malim likovima našeg puka u narodnim nošnjama. Da ste još bolje pogledali, našli biste i sebe.

— Kako to mislite?

— Sav taj šaroliki puk čini cjelinu s narodom u crkvi. A tu ste i vi, koji

promatraste. **Zar ne?** Tako sam bar ja doživjela sliku, kad je crkva bila puna djece. Njihove crvene, bijele, plave, žute majice i traperice produžile su pozadinu freske sve do mene.

Zena je širom otvorila oči.

— I sad gledajmo sliku dalje! Usred tog naroda — stopalama na našoj obali — izraste snažni, gorostasni lik Kristov. Cvrst kao naše slavonsko hrašće, kvrgav po put dalmatinskih maslina — viče, zove, Isus, naš, između nas. Zar vam se ne čini da odgovara na molitvu puka — »Bdij, Gospodine, nad ovim mjestom!«

I uz Krista, izrasli po Kristu iz naše sredine, naši slavenski sveci... Cyril, Metod, Nikola Tavelić — sve nemekuštaste osobnosti, brišane vjetrometinom, žegom, kušnjama — kao i svaki od nas.

Mi smo previše navikli u crkvi na stanoviti način prikazivanja svetačkih likova rumenih i oblih. Možda treba malo pokušati pročitati poruku umjetnikovu i doživjeti ljepotu sadržaja, oblika i boja prikazanu na drugi način?

Može li biti ljepše, nego da tako jedan zid jedne crkve grli cijelu domovinu i cijelu Crkvu?

Otvorimo oči i srce da otkrijemo kako svaka crkva, kao i svaki čovjek krije u sebi nešto svojstveno, vlastito, lijepo.

Tako će naše crkve biti što jesu: Škola svetosti i Škola kulture.

— E moram ponovo poći u Split — reče žena — da vidim!

Lojzika Ulman

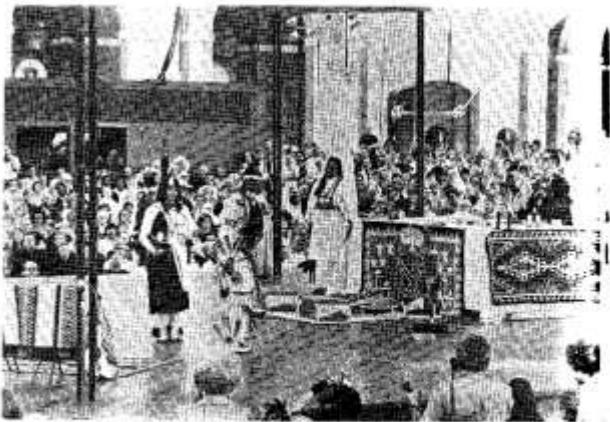
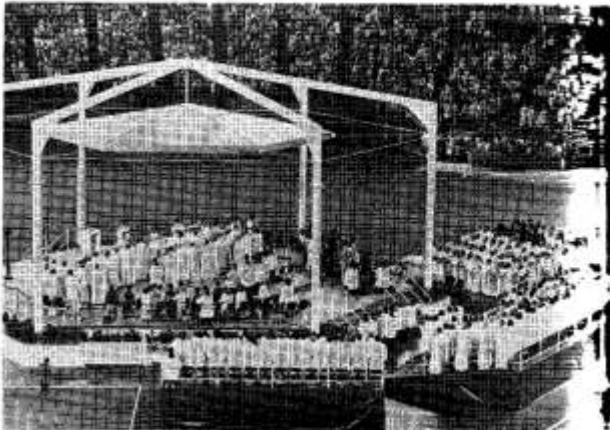

Isus kruh života

KATOLIČKI PRELATI POZDRAVLJAVAJU PREDSEDNIKA FORDA PRI NJEGOVU DOLASKU NA OTVORENJE KONGRESA. PREDSEDNIK, PRIPADNIK EPISKOPALNE CRKVE, REKAO JE PRED 100.000 KATOLIKA DA DIJELI S NJIMA ZABRINUTOST ZBOG SVE VECEG NEPOSTIVANJA ŽIVOTA, TE SU NJEGOVE RIJEĆI POPRACENE BURNIM PIJESKOM SLUSACA, KOJI SU TO SHVATILI KAO HRABRENNJE POKRETU PROTIV POBACAJA. (DOLJE)

U NEDJELJU 9. KOLOVOZA JE 90 TELEVIZIJSKIH POSTAJA PRENOSILO ZAVRSNE SVEČANOSTI SVJETSKOG EUHARISTIJSKOG KONGRESA U FILADELFiji U SJEDINJENIM DRŽAVAMA AMERIKE.

KRATKU PORUKU NA ENGLESKOM JEZIKU PAPE PAVLA VI. SUDIONICIMA KONGRESA PRENOSILA JE TELEVIZIJA PREKO SATELITA. PAPA JE REKAO DA JE EUHARISTIJA TAJNA LJUBAVI. ONA SJEDINJUJE BRACU I SESTRE U SOLIDARNOSTI, U ZAJEDNICKOM SVJEDOČENJU I U NASLJEDOVANJU KRISTA.

NA KONGRESU SU SUDJELOVALI I EVANGELIČKI TEOLOZI I VJERNICI. OVI TEOLOZI IZRAZILI SU MIŠLJENJE DA NIJE DALEKO DAN KAD ĆE KATOLICI I EVANGELICI ZAJEDNIČKI SUDJELOVATI U EUHARISTIJI.

PREDSTAVNICI RAZLICITIH INDIJANSKIH PLEMENA PRISUSTVUJU U SVETISTU KONGRESNOJ SVETOJ MISI. (GORE)

KONGRESNA MISA ZA OBITELJ, KONCELEBRACIJU JE PREDVIDIO PAPIN IZASLANIK NA KONGRESU KARDINAL KNOX, A MEĐU 200.000 PRISUTNIM BILI SU ČLANOVI »MARRAGIE ENOUNTERAE, RAZNE SKUPINE STOVATELJA MAJKE BOŽJE, POKRET ZA KRSCANSKE OBITELJI I DRUGE RIMOKATOLICKE GRUPE VJERNIKA. (LIJEVO GORE)

URODENICKA AMERICKA LITURGIJA OKO 300 AMERICKIH URODENIKA, PREDSTAVNIKA 21 INDIJANSKIH PLEMENA U SAD, SUDJELOVALI KOD POVJESNE SLUŽBE BOŽJE, ISPRED OLTARA INDIJANCI SU IZVELI SVOJ INDIJANSKI PLES. TO JE PRVI PUT DA SU SE TOLIKA RAZLICITA PLEMENA SAKUPILA KOD SVETE MISE. (LIJEVO)

BRAZILSKI NADBISKUP HELDER CAMARA I MAJKA TEREZIJA PRIMAJU OVACIJE NARODA. ZA VRIJEME SJEDNICE U VELIKOM CENTRU BILO JE PRISUTNO OKO 100.000 OSOBA. SVI SU SE DIGLI KAO JEDAN ČOVJEK I POCELI BURNO KLICATI, KAD JE NADBISKUP CAMARA POLJUBIO RUKU MAJCI TEREZIJI U IME SIROMAHA. (DOLJE)

Pitanje je, gospodo, kako ste se voljeli. Jeste li se ispravno voljeli? Negdje je bila pogreška, čak u početku, jer ste se od početka svadali. Brakovi redovito ne uspijevaju, jer ljubav u dva osnovna vidika nije bila onakva kakva je trebala biti.

Prvi vidik je način »shodjanja ili vođenja ljubavi prije braka. Tu se mnogo grijesi. Afektivni ili osjećajni izražaji među osobama koje se spremaju na ženidbu čine vrijednost tako dugu, dok ostaju u granicama ljubavi i procesa uzrasta međusobne povezanosti osoba kao osoba. Radi se o tome da se osjećaji zadrže u takvoj mjeri i jačini da ne prelaze okvir čestitog služenja prirodnom uzrastu ljubavi. U protivnom slučaju, ukoliko izražaji nježnosti postanu sredstva uzbudivanja i spolnog zadovoljavanja, pretvaraju se u elemente koji koče, zaustavljaju, blokiraju i obaraju međusobnu ljubav. Zato takve načine nježnosti treba označiti kao rušilačke, a s etičke strane su nedopušteni.

Veoma se često događa da se oba zaručnika zavaravaju misleći da takva erotска uzbudivanja učvršćuju njihovu ljubav sve dotle da zauvijek protjeraju opasnost da jedno izgubi drugo. Međutim, stvarnost je sasvim drugačija: erotsko igranje prilično brzo svršava zaustavljanjem normalnog procesa približavanja dviju osoba, da ih neminovno sve dublje udalji jednu od druge. Mladi redovito ne misle na to; takvim načinom zapravo svako od njih egoistički traži sa-

Svečano smo se vjenčali u crkvi N. u Zagrebu. Prije toga smo tri godine »bodalii. Voljeli smo se, ali i uviđali svadali. Svade su počele gotovo od prvih dana našega poznanstva. Izdržali smo u braku svega dve godine. Onda je on otišao s drugom, a ja živim sama s djevojčicom. Život mi je uništen. O svemu razmišljam. Sigurno smo negdje pogriješili, nije mi jasno gdje. Da li biste mi mogli nešto kazati o našoj pogreški? Iako to meni više ne može koristiti, željela blih, kad odraste, upozoriti svoju kćerku da joj se ne dogodi isto.

Zdenka

Da li ste se ispravno voljeli?

Piše: Ivan Fuček

ma sebe, svoje zadovoljenje.

Još s većim razlogom treba odstraniti potpune spolne odnose među zaručnicima. Na temelju iskustvenih podataka koje donose stručnjaci, pribjegavanje potpunom odnosu među kandidatima za brak nije nikad poboljšalo njihove uvjete ljubavi, niti je zaštitilo njihov afektivni život, nikad nije poslužilo kao dokazni materijal u smislu vjernosti i sposobnosti da zajedno živu. Radi se zapravo o teškoj zabludi i slabosti. Takvo ponašanje gotovo uvek svršava i kod njegi i kod njega, a osobito kod njega, oslobođanjem traženja užitka i kultom užitka. Time sami sebi sve više sužuju mogućnost pravog duhov-

nog međusobnog zajedništva i onemogućuju sazrijevanje ljubavi. Ne radi se o bilo kakvoj »ljubavi«. Tariječ ima mnogo krivih značenja! Radi se o tome što se na takav način njezin duh i njegov duh, kao najizvrsniji dio njihovih osoba, neće naći u punom skladu i jedinstvu, bez čega ne ma ni meduradost, ni stalnosti u braku, ni nepatvorene sposobnosti odgajanja djece, ni slaganja u obitelji, ni povjerenja, ni mira.

Tu je razlog mnogih svada, brodoloma brakova, pa makar to bilo i nakon deset ili petnaest godina zajedničkog života. Tu je razlog što su mnogi već prije braka postali dosadni jedni drugima, »obični«, da se svadaju i ne podnose. Tako vi ne bi smjeli ući u brak, jer nemaju šanse da uspiju.

Drugi vidik je način »izgradnje« svoje buduće bračne zgrade. Mnogi mlađi nemaju ni pojma da brak treba izgraditi na pet temeljnih stupova, od kojih ni jedan ne smije uzmanjkatи.

Gotovo redovito počinje se tjelesnom biloško-fiziološkom privlačnošću. Taj je temelj važan. Bez njega ne ma ni najsvjetijeg kršćanskog braka. Ali time se daleko pretjeruje. Ako je brak položen samo na taj temelj, koliko god on i ona bili tjelesno uskladeni, jedno drugome tjelesno privlačni, brak će se prije ili kasnije srušiti. Na samom tom temelju on ne može opstati. Tjelesna privlačnost od svega najbrže prolazi. Pa kad nakon nekoliko godina jedno drugome nisu više zanimljivi, što onda? Budući da nisu naučili prije i budući da ne traže sada u

vjeri i u Bogu ohrabrenje, slijedi katastrofa.

Drugi je temelj ekonomski. Na prvi pogled nevažan. No ako ga nisu prije braka dobro postavili, brak je u opasnosti. Muž ekonomski ne smije biti ovisan o njoj ili o njezinima. Ona opet ne smije biti toliko obuzeta idejom »što više zaraditi da zanemari biti žena i majka. Ravnoteža u tom pogledu od bitne je važnosti za stabilnost braka; mlađi moraju o tome voditi računa prije nego će stupiti u konačnu vezu.

Treći je temelj afektivno-erotski. Tu se ne radi o prekoračivanju granica, o čemu smo već prije nešto kazali. Radi se o prisutnosti onoga što se zove očitovanje čuvstava i nježnosti među zaručnicima, a kasnije među suprugima. I radi se o onome što ta očitovanja prati na posve spontan i pleminit način. Sve dok takva čuvstva ne blokiraju jedinstvo duhova, ona su prirodna i tipična za afektivno stanje zaručnika. Ni s moralne strane nema im prigovora. A u samom braku to je jedan od osnovnih temelja za čitav život, pa ako izostane, a nerijetko ga nestaje čak prije stupanja u brak, sam će brak i opet ostati u zraku. S godinama taj se vidik sve više očituje razumski, no on mora biti prisutan kroz čitav život supruga.

Cetvrti je temelj razumsko-prijateljski. Ljubav dvoje, koji se uzimaju ili su se uzeli, treba da je toliko prožeta razumom da oni kao najprisniji prijatelji mogu o svemu razgovarati bez poteškoća. Oni treba da su si najbolji, najintimniji, naj-

bliži prijatelji, koji razumno prilaze svim pitanjima života, zajedničkog planiranja, kulture, vjere, nacionalnosti... Sve zajednički rješavaju! Ako treba, nemaju poteškoća da i satima trijezno o svemu govore, jer nema prijateljstva tako tjesnog, tako dubokog, toliko otvoreno iskrenog kao što bi moralno biti između muža i žene. Često se ne misli koliko je taj temelj važan za vodenje normalnog i sretnog zajedničkog života. Tu je sadržano ono što nazivamo »iskrenost« i »povjerenje«.

Peti, napokon, temelj je su djeca. Prije braka treba ih predvidjeti, o njima se dogоворити, živjeti za taj veliki zajednički cilj — plod svoje ljubavi. Inače je opasnost, dode li do ponovnog začeća, da muž baci prsten s prijetnjom: »Ili abortus ili rastaval!« Statistike kažu: brakovi koji ne žele djecu gotovo redovito propadaju. A od brakova rastavljenih s djecom: 63% je s jednim djetetom, 42% s dva djeteta, 13% s troje djece.

K svemu tome za nas kršćane dolazi vjernost Evanđelju, sakramentalnom životu, povezanost s Bogom kroz molitvu, dobra djela, služenje drugima.

Vaša je, gospodo, situacija teška. Treba je požaliti. Nažalost, u toj sudbini niste sami. Možda ćete u ovom razlaganju pronaći razlog slomu svoga braka. Obično bude više tih razloga. Daj Bože, da naši mlađi zrelje ulaze u svoju doživotnu vezu, da budu pripravniji na otajstvo svetosti sakramenta ženidbe! A vi nastojte svoj život unovčiti služeći drugima!

nova generacija

Kralj

Dražesnu crticu ostavila nam je pučka predaja o pruskom kralju Fridriku Velikom.

Pošao jednom kralj u grad na šetnju nepoznat, incognito. Prolazi kroz park. Tu na klupi sjedi neki stari purger. Prepoznao kralja, ustaje i pozdravlja ga dubokim naklonom. Kralj odzdravlja i prilazi k njemu, a purger mu se »predstavlja«:

— I ja sam kralj!

— O, zdravo kolega! veli začuden Fridrik. A gdje vam je kraljevstvo? Gdje su vam podanici?

Purger odgovara ponosno pokazujući na svoja prsa: — Ja vladam nad samim sobom, to je moje kraljevstvo!

— Ja vladam nad samim sobom! Blago onome koji to može reći! A morali bismo svi moći. I da kod toga ne lažemo, sebi i drugima, govoreći: Ja vladam sobom, a zapravo ne vladamo mi, naš razum i volja, nego naše strasti i divlji nagoni, utjecaj okolice.

— Kralj sam! Kraljevsko — Božje — dijete! Čovjek je kralj na svijetu, među ostalim, nerazumnim stvorima. — Istina, on treba da služi Bogu, ali to nije ispod njegova dostojanstva. Naprotiv, s pravom je uskliknuo sv. Bernardo: »Bogu služiti — znači kraljevati!«

Kralj sam! Uzvišen sam! Vječan sam! Za vječno kraljevstvo odreden! Neću toga nikad zaboraviti!

Čovjek

Raspjevali su se o njemu toliki: pjesnici, filozofi, povjednici, razni umjetnici, znanstvenici...

»Čovjek! Kako to gordo zvuči!«, uskliknuo je Maxim Gorki.

Da, sve je to istina. Ali samo ako je čovjek zbilja — čovjek. Jer on znade biti i — nečovjek. I kakav nečovjek! Kakva nemanj strašnija od svih nemani...

Već je Aristotel ustvrdio: »Čovjek bez kreposti životinja je najgora, u spolu i jelu od svih najraspuštenija!«

»Čovjek — kako to gordo zvuči!« No koje li razlike! Jednom, kad se neki čovjek spomene, napravimo na licu grimasu punu ogorčenja, gnjušanja i oduravanja: »Čovjek? Zar je to čovjek?«

— A drugi put nam lice zasja, oči zabliješte, potvrđeno mahněmo glavom i rukom, s očima punim radosti i zadovoljstva kličemo: »To je čovjek! Jeste li vidjeli, to je čovjek!«

I ti si čovjek! Kakav čovjek? Sto bi mogli ljudi o tebi reći? Ili što će reći o tvom životu?

»Mnogo nas je ljudi, no da li smo svi ljudi?«, pitao je Sokrat.

Start

Sve je spremno. Još jedan pogled, jedna misao i — napeto isčekivanje znaka. Kakvo uzbudjenje! Pitat ćeš:

— Govorim li ti to o natjecanju na stadionu? Na nogometnom igralištu? Na cesti za motorna vozila? Ili na — ima toga toliko!

Došlo je ono o čemu si odavna maštalo ili maštala. Život u velikom gradu. Sloboda. Prijatelji i prijateljice ... Zabave ... Nema roditelja, nema nadzora, nema odgovornosti. Idem kamo hoću, vraćam se kad hoću, radim što hoću ... Nema ispitivanja, nema prigovaranja, nema zabrundavanja roditelja. Jednom riječi: Sloboda! Zlatna sloboda ...

Možda baš i nije sve tako. Možda te more brige, velike brige: Hoće li uspjeti upis? Mnogi ne uspiju i dožive razočaranje. Stan? Novac? Mogućnosti su roditelja možda slabe ili gotovo nikakve ...

Dakle, nije samo sloboda, društvo, zabava, nego i briga, odgovornost, napor ... A sloboda? Ona ima svoje lice i naličje.

Sto je sloboda?

Meštrović

Citao sam kako je jedan reporter razgovarao s gospodom Meštrović, ženom našeg slavnog kipara. Molio ju je neka mu nešto pripovijeda o pokojnom umjetniku, njegovu životu i radu. Ona mu je pripovijedala kako je Ivan znao ući u atelier i kako bi nemilosrdno i neumorno udarao čekićem po kamenom bloku ili tvrdom hrastovu deblu, da je sve frealo, pa kadšto ne bi ni za jelo mario, samo kleši, kleši... Ali onda su nastajala slavna djela, kojima se svijet divio.

Mislimo malo!

Svaki čovjek, kad se rodi, dobiva od Stvoritelja blok kamena. Možemo ga tako nazvati. Krist je govorio o talentima. I što rade ljudi?

Jedan teše malo, a zabavlja se puno, dok mu ne dojadi te odgurne svoj blok da se otkotrlja u močvaru, u kojoj pomalo tone i napokon utone i — nestane ga.

Drugi teše, kleše, znoji se, muči se, ali ne prestaje, ne predaje se i na kraju tu stoji lik čovjeka, kojemu se svijet divi.

Budućnost

Slavni propovjednik u pariskoj katedrali Nôtre Dame dominikanac Lacordaire doviknuo je mladeži:

«Ayez une idée et comprenez sur l'avenir — Imajte ideju i budućnost je vaša!» Lijepa riječ. Čvrsta i kategorična. I istinita.

Imaš li ti svoj ideal? Što misliš od svog života načiniti? Ima mnogo, krasnih idealova, za koje je vrijedno oduševiti se i žrtvovati. Od najuzvišenijih do onih najjednostavnijih, ali uvijek poštenih i lijepih. Izaberil i onda nećeš trebati da živiš kao muha bez glave. Naprotiv! Osjetit ćeš kako je divno imati lijep, uzvišen i plemenit ideal, živjeti za nj, boriti se za nj, trpjeti za nj, ostvariti ga. Onda ti život neće biti ludost i besmisao.

Sreća ne može biti samo materijalno blagostanje. Još manje uživanje ili čak iživljavanje. Ideal za koji se isplati živjeti mora biti čestit i čist i lijep.

Ako tako podeš na svoju životnu stazu, u borbu za svoj ideal, onda ćeš ga sigurno i ostvariti. I bit ćeš sretan.

ureduje M. STARČEVIĆ

Trijumf Ijubavi

Auto su parkirali u jednom predgradu Milana. Tamo se blizu nalazi turistički aerodrom. Djeca zamole da ga smiju pogledati i podu, a tata i mama za njima. Htjeli su prijeći cestu. Ali tad se dogodilo... Sve u nekoliko trenutaka. Iza jednog zavoja pojavi se auto, jureći prevelikom brzinom. Vremena za kočenje nije bilo. Roditelji su se mogli povući natrag i spasiti se. Oboje su se s krikom bacili na svoju dječcu i odgurnuli ih naprijed. Jedva su u tome uspjeli. Djeca su pala na zemlju i ostala su spašena, s neznatnim ogrebotinama. Otac i majka dospjeli su pod auto. Na putu u bolnicu oboje su umrli.

Tako učiniš plemeniti ovi roditelji! Tu je doista divno trijumfirala ljubav! Sveta, roditeljska ljubav!

Dvadeset i četiri milijuna još nerodene djece ubiju godišnje njihovi roditelji. To kažu statistike Ujedinjenih naroda. Za koje se zna. A koliko tek potajno? Hrvati su među prvima. Hoćemo li tako nastaviti? Što kažu naši mlađi? Kome li će ostaviti Jeleninu baštinu, lijepu našu domovinu? Ne mogu vjerovati, da će tako nastaviti. Vjerujem da će doći do PREPORODA, na koji nas Bog poziva i da ćemo se spasiti!

»VELEIZDAJNIK«

Dne 17. listopada ove godine Papa Pavao VI. proglašit će svetim isusovca bl. Ivana Ogilvie. Tko je on bio i što je radio, reći će vam ova izvanredna reportaža.

Težak je boj bila sveta Crkva u Engleskoj u 16. i 17. stoljeću. Kralj Henrik VIII. otjerao je svoju zakonitu ženu, uzeo drugu, a kad Papa nije mogao ni smio dopustiti takvu povredu Božjeg zakona, proglaši se Henrik engleskim »papom« i poče ljuto progoniti sve koji ga nisu htjeli priznati poglavarem engleske crkve.

Henrikovim tragom podose i njegovi nasljednici. Tko je ostao vjeran vjeri svojih otaca, bio je proglašen veleizdajnikom i morao je biti spremjan na globe, zatvor, mučenje, na izgon iz domovine, pa i na samu smrt. Državni »biskupi« lovili su najradije svećenike, pastire kršćanskog puka, a na osobit način uzeli su na Zub isusovce, jer su im ovi grđno kvarili posao. I doista! Jedan po jedan padali su isusovci u njihove kandže. Nakon nečovječnog zatvora i nevjerojatnih muka penjali su se ti borci Božji na stratište da bi životom i svojom krvlju zasvjedočili vjernost Kristovu Namjesniku. Ali ispraznjena mjesta ispunjali su spremno novi dobrovrijci iz redova vojske Kristove.

U jesen 1613. iskrca se u Škotskoj »kapetan Ivan Watson«. Zvao se zapravo Ivan Ogilvie. Rođen je bio u Škotskoj 1579., u mladosti je otišao u Francusku, tamo

stupio u Družbu Isusovu i sada se, eto, kao »vojnik-časnik« vraća u domovinu. Veik je ljubitelj lijepih kočija. Obilazi sela i gradove, posjećuje sajmove, zalazi u staje, a usput poučava, tješi i krijeći raspršene Kristove ovce. Cijela se Škotska uz bunila. Protestantni su osjetili da je jedan »jezuita« u zemlji, ali nikako da ga ulovite. No što se ne da na poštten način, dade se na nepošten. Jedan mlađić javi se katolicima da se želi obrati. Iza dugog krvanja dovedu ga O. Ogilvie, da ga pouči. A podmukli izdajnik, kad je saznao, što je htio, javi državnom »nadbiskupu« u Glasgow skrovište i početkom listopada 1614. nađe se O. Ogilvie u zatvoru.

Odmah na početku dugih rasprava bilo je O. Ogilvie jasno što ga čeka: vješala, kao i toliku njegovu subraču, koji ga pretekoše na tom putu. Zbog velikog ugleda što ga je taj isusovac imao kod naroda pokušali su najprije da ga sklonu na otpad laskanjem i prijetnjama. Kada to nije išlo, počeli su okrutno mučenje. Jednom su ga na pr. osam dana i devet noći boli iglama, samo da ne može spavati. No tko je jednom položio zakletvu vjernosti Kristu Kralju, ne osvrće se više natrag i ne uzmiće ni pred samom smrću.

Zadnje preslušavanje bilo

je 10. ožujka 1615. u Edinburghu. Osuda je glasila vješala, jer je O. Ogilvie čitao u Škotskoj sv. Misu i jer nije htio priznati engleskog kralja za poglavara Crkve. Isusovac je, dakle, imao umrijeti zbog ispovijedanja katoličke vjere. Bio je mučenik. No državne vlasti su se dobro čuvale da to službeno priznaju. Za njih su svi katolici buntovnici i »veleizdajnici«, jer protivno državnim zakonima priznaju Papu poglavarem Crkve. Tako je i O. Ogilvie proglašen »veleizdajnikom«. Ali on nije htio umrijeti ni prividno kao veleizdajnik domovine i kralja. To mora potvrditi cijeli Edinburgh i cijela Škotska.

Istog dana popodne valjalo je na stratište. Iscrpljen od dugotrajne tamnice i neprestanog mučenja, stupao je O. Ogilvie lagano, ali ponosno i vedra lica kroz značajnu svjetinu, u koju se umiješalo i mnogo potajnih katolika. Pratila su ga dva protestantska državna »svećenika«, pastora, da ga priprave na smrt. Ali Kristov borac nije ih htio ni pogledati. Mjesto da tješe osuđenika, vikali su oni narodu da vode na stratište »veleizdajnika«. Kad su prisjeli do stratišta, počne jedan od njih spočitavati O. Ogilvie kako se usuduje stupiti pred Božji sud kad je sam tražio smrt.

— Kao da je o meni ovi silo da izbjegnem smrti!, odvraći O. Ogilvie. Zar me nisu osudili zbog veleizdaje?

— Pustimo veleizdaju na stranu! Odrecite se Pape i »papizma«, i sve će biti oprešteno. Pače ...

— Sada nije vrijeme za šalu!, prekine ga ozbiljno isusovac.

— Ja se ni najmanje ne šalim. »Nadbiskup« me je ovlastio da vam ponudim njegovu kćerku i najbogatiju opatiju u zemlji samo ako se okanite »papizma« i predete k nama.

— Ja bih rado sačuvao život kad bih mogao poštano živjeti! — ču se iznenada iz mučenikovih usta.

— Rekoh vam da će vas obasuti svim častima.

— Biste li vi to htjeli ope-tovati i pred sakupljenim

narodom?, upita O. Ogilvie.

— Vrlo rado!, poveseli se pastor.

O. Ogilvie se uspne nekoliko stepenica na stratište i dade rukom znak svjetini da ušuti: — Poslušajte što će vam reći pastor!

A pastor pobijedosno poviće: — Objećajem g. Ivane Ogilvie »nadbiskupovu« kćerku i najbogatiju opatiju u zemlji, ako se odreće »papizmu« i priključi se nama!

— Zivio Ogilvie! Sidi dolje!, zaurla svjetina, kojoj je zapravo bilo žao mladog čovjeka, o čijem se junaštvu posvuda govorilo. A sakupljenim katolicima zastade srce od užasa. Zar će taj junak Kristov, koji se tako sjajno ponio za vrijeme zatvora, podlo izdati svoga Vodu?

Isusovac pruži i opet ruku. Nastade grobna tišina.

— A zar me neće uza sva obećanja ipak pogubiti zbog veleizdaje?

— Ne! Ne!, zagrimi rulja.

— Ja sam dakle ovdje na stratištu samo zbog svoje vjere?

— Jedino zbog vjere! — više svjetina.

Mučeniku zasja bijedo lice, ispaćeno se tijelo ponosno uspravi i on pobijedosno poviće:

— Ja dakle umirem samo zbog svete vjere! E, kad je tako, za nju sam spremjanati i tisuću života, kad bih ih imao. Uzmite što prije bar ovaj, što ga imam. Ali svete vjere nećete mi nikada oteti!

Pastor pozeleni od bijesa, prevarena rulja udari u viku i bjesomučne psovke, a katolici su sjali od sreće, brišući potajno suze radosnice.

Za nekoliko časaka visio je O. Ogilvie na vješalima. Zadnje su mu riječi bile molitve: »Majko, Majko milosti, moli za me! Svi sveti Andeli, molite za me! Svi sveci i svetice Božje, molite za me!«

Javno svjedočanstvo protestantske svjetine u Edinburgu potvrdila je službeno i sveta Crkva proglašivši o. Ivana Ogilvie 30. studenog 1929. mučenikom. Dne 22. prosinca iste godine podigao ga je Papa Pijo XI. skupa sa 137 drugih engleskih mučenika — među kojima 20 isusovaca — na oltar za blaženika. A dne 17. listopada ove godine Sveti Otac Papa Pavao VI. uvrstio je ga među Svetе.

Ivan Nikolić

Svijest za evangelizaciju

Ove se godine slavi 50. obljetnica od početka slavljenja misijske nedjelje. To je vrlo lijepa zgoda da opet uočimo koja je bila svrha slavljenja misijske nedjelje. Svrha je misijske nedjelje prema namisli velikog misijskog Pape Pija XI., koji ju je uveo, da se kod svih vjernika probudi što življa svijest i odgovornost za misije. Ona će onda prelaziti u konkretna djela: u molitvu za misije, u materijalno pomaganje misija, a tko osjeća poziv i sposobnost za izravno naviještanje Evangelija postat će i misionar bilo u domovini, bilo u onome što zovemo misije. No danas, 50 godina nakon uvođenja misijske nedjelje, možemo mirne duše reći da je čitav svijet jedno veliko misijsko područje, dakle ne samo Azija, Afrika i Oceania, već isto tako i Latinska Amerika, Sjeverna Amerika, pa i naša, do ne davno još kršćanska, a danas sve više poganska, materijalistička i bezbožna Evropa.

I tako danas imamo misije svagdje: u svome selu, u gradu, u ulici, soliteru, pa možda čak i u vlastitoj obitelji, u kojoj ima nekrštenih, crkveno nevjenčanih, nevjernih. Zato je danas buđenje misijske svijesti i odgovornosti još preće nego prije pola stoljeća. O tom nam je posljednji opći sabor rekao jasne riječi. On kaže: »Neka svi sinovi Crkve — nitko, dakle, nije izuzet — **Imaju živu svijest** svoje odgovornosti prema svijetu; neka gaje u sebi pravi katolički duh, i neka ulažu svoje sile u djelo evangelizacije. No neka svi znaju da je njihova prva i najpreča dužnost gledati

de širenja vjere to da duboko žive kršćanskim životom« (Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve broj 36).

Misionari i apostoli u prvom redu možemo biti molitvom. Na takvo nešto nas Apostolat molitve poziva i odgaja preko misijskih nakana svaki mjesec. Naša misijska i apostolska molitva neka se sastoji u hvaljenju Boga, koji želi da se svi ljudi spase i dodu do spoznanja istine i koji nam je zato poslao svoga Sina Isusa Krista kao Spasitelja. Zahvaljujemo za toliku duhovnu dobra koja se i danas posredništвом Crkve, njezinih misionara i svećenika dijele tolikim dušama. Vapimo Gospodinu da i danas pošalje što više i što vrsnijih radnika u svoju žetu. Molimo za one koji već rade u Gospodnjem vinogradu da ne klonu duhom i da ustraju do kraja. O kad bismo imali duša kakva je bila sveta Mala Terezija, koliko bi misionari imali sigurnije zalede!

Na misijsku nedjelju sva milostinja po našim crkvama ide za misije. Otvorimo toga dana svoje džepove, novčanike i darujmo za misije. Neka prinos naše Crkve u Hrvatskoj toga dana za misije bude što velikodušniji. Sve će nam se to sa stoskim blagoslovom vratiti. Ne bojimo se da ćemo zbog toga osiromašiti. Baš obratno, postat ćemo bogatiji, jer što se daje za misije prati poscban Božji blagoslov. No ne samo na misijsku nedjelju, već i preko godine prema svojim mogućnostima znajmo pomagati misije.

Josip Antolović

BOLESNICU DONOSE U KOSARI U NASU AMBULANTU U MARIA POLL

Krstio sam starog Pančua

Maria Polli, 22. srpnja 1976.

Dragi prijatelji i dobroćinitelji!

Javljam se ovim malim pismom. Rado bih se javio i svakome posebno, no preko 500 pisama čeka na stolu, pa bijedni Ante ne zna na koju bi se stranu okrenuo.

Na poziv dobrih prijatelja naše misije bio sam mjesec dana u Australiji i Novoj Zelandiji. U ovo doba tamo je zima, pa malo da se nisam smrznuo ... No zato me ogrijala njihova upravo izvanredna dobrota, ljubav i velikodušnost. Isus dragi bio im velika plaća! Taj blagoslov šaljem i vama za sve ono što ste učinili za nas. Dnevno sam uz sve vas u molitvama i žrtvama.

Na povratku kući odmah sam pošao pohoditi naša udaljena sela. Iz australske zime došao sam u sparunu tropskih kiša u Gangesovoj delti. Posvuda je blato i voda, pa je uistinu bilo teško na tom putu. Više puta sam se jedva držao na nogama. No bilo je i mnogo, veoma mnogo sreće i radošti. U Tuškhaliju sam imao preko 20 krštenja. Katehista Korno, koji je za Isusa toliko pretrpio od svojih rodaka, blistao je od sreće. Stari Panču nije mogao doći u kapelicu. Živi u kolibici uz rijeku Ganges, dolje kod velikog kanala. Na umoru je, pa smo mi otišli do njegove kolibe da ga providimo za put u vječnost. Bože moj, kolikog li siromaštva! No ujedno i kolikog li rajskega mira! Onaj Pančuov smiješak, one njegove sklopljene ruke na čelu da pozdravi svećenika. On se bliži već devedesetoj godini.

Mnoge su monsunske kiše i oluje urezale brazde na njegovu mukotrpnom licu. Oči su mu mnogo puta gledale u smrt usred tih velikih sunderbanskih džungla. U školu nije nikada išao, molitve nije mogao naučiti napamet, no on ljubi Isusa i želi k Isusu. Uhvatio me za ruku. Pita — kao malo u strahu — da li će još morati čekati ... Ne, ne treba više čekati! A nisam htio ni da Isus čeka na tu divnu dušu. I voda svetoga krštenja pomiješala se sa suzom radosnicom Pančua-Ante. Starac je zaželio da dobije na krstu ime moga svetog zaštitnika, da me se u nebu radije sjeća. Ganula me ta njegova ljubav. Još jedan zagovornik više u nebu. I okrijepljen svetim sakramentima preselio se Panču-Ante iz svoje male kolibe u nebeske dvore.

Bio je to prvi sprovod u ovom novom selu uz pjesmu i molitvu. Molili smo slavna otajstva krunice. Svi su promatrali taj sprovod s poštovanjem i udivljenjem. U Pančuovoj smrti vidjeli su vjeru u uskrnuće, nadu u novi, bolji život.

Misljam da sam već jednom javio kako namjeravam otvoriti još jednu misijsku postaju još dalje prema sunderbanskim džunglama. Zemljiste je već nabavljeno, pa ćemo uskoro početi s poslom. Trebat će nam puno molitava i žrtava. I znam da će ih dobiti. Radi se o Isusu i o neumrlim dušama. One čekaju na tebe i na mene, da im, kao i Pančuu, uzmognemo dati Isusa, i s Isušom vječni život. Zar možemo što veće od toga u životu učiniti?!

O. Ante Gabrić

Krajem lipnja pohodila je domovinu naša misionarka u Indiji, sestra Silvina Mužić. No kad budete čitali ovih njezinih nekoliko redaka, ona će se već spremati na povratak u svoju misiju Gaibiru. Nažalost, tu našu misionarku prijatelji misija pre-malo poznaju, a ona je uspijela tijekom više od 40 godina odgojiti i indijskoj Crkvi pokloniti čak 13 domaćih svećenika. Svi je oni smatrali svojom duhovnom majkom. O dvojici posljednjih piše u ovom članku.

SESTRA SILVINA SA SVOJA DVA DUHOVNA SINA SVEĆENIKA

Dvije mlade mise

Drugoga svibnja 1976. godine bilo je veliko slavlje u našoj misiji Gaibiri. Za svećenika je bio zareden sin našeg Jakova Minja, koji kao učitelj djeluje u našoj školi više od 25 godina.

Na toj velikoj svečanosti sakupilo se sa svih strana više od tri tisuće ljudi. Navečer oko pet sati došao je naš biskup Rafael Cheenath. Doček je bio veoma svečan. I onda smo ga u procesiji poveli do naše crkve. Naprijed je išla muška mladež sa svojom glazbom, zatim djevojčice u bjelini s vijencima na glavi, a iza njih svi ostali vjernici. Kad smo stigli u crkvu, biskup nam je podijelio svoj natpastirski blagoslov, a onda smo se mi dale na spremanje za svetu misu.

Kad je i to bilo spremno, procesija je krenula po mladomisniku do njegove kuće, koja je udaljena od crkve kojih četvrt kilometra. U toj procesiji išli su: biskup sa 35 svećenika, školska djeca i djevojke. Djevojke su cijelim putem plesale. A šest djevojaka nosilo je velik vijenac za mladomisnika.

Na povratku do oltara, smještenog na otvorenom, mladomisnik je stupao posred vjenca.

Sveta misa i redenje započeli su oko šest i po sati. Za vrijeme svete misa održao je propovijed jedan bogoslov, moj trinaesti duhovni sin, Filip Ekka. Tako je li-

jepo propovijedao da je sve prisutne dirnuo do suza, napose je dirnuo mladomisnikove roditelje.

Na prikazanje mladomisnikovi su roditelji svome sinu darovali krasan zlatni kalež i ciborij. Kad mu je otac pružio kalež, rekao mu je glasno: »Sine moj, ovaj kalež ja dajem tebi, a tebe kao žrtvu prikazujem dragom Bogu! Nikad nemoj zaboraviti da si Božja žrtva! Budи čist i jak kao ovaj zlatni kalež! Brini se za svoju braću i sestre! Nikad nemoj zaboraviti svojih dužnosti!«

Svi su bili duboko ganuti. Sam mladomisnik jedva je kroz suze mogao izgovoriti riječ »hvala«.

Poslijе redenja i svete misa bila je kratka večera, a onda je oko devet sati navečer bilo svečano čestitanje mladomisniku. Svako selo donijelo je neki dar, već prema tome koliko je koje selo moglo dati. Sve je to bilo popraćeno pjesmom i plesem, a trajalo je do jedan sat poslijе poноći. Tako je završila ta dirljiva svečanost.

Petoga svibnja bio je reden moj zadnji duhovni sin u mjestu Gogiji. Taj redenik bio je nekoć siromašno dijete u našoj školi, pa sam mu ja uvijek pomagala, a on je u svim svojim poteškoćama dolazio k meni. Tako mi je dolazio sve do zadnjeg dana prije samog redenja. Taj dan mi je došao i rekao: »Ma, Vi morate biti prisutni sutra pri mome redenju!« — »Dragi Filipe, to je veoma daleko za mene, a vidiš i sam da ja više ne mogu puno hodati!« — »Mi ćemo sve uređiti, samo ja želim da Vi sva-kako budete prisutni!«

Moralu sam mu ispuniti želju i pošla sam na tu svečanost.

Gogija je nova misijska postaja. Tu je sve još pusto i prazno. Naokolo se dižu velika brda. Vrućina je tu strašna. Na tisuće ljudi dolazi samo po jedan zdenac. Naokolo nema nijedne kuće. Kad smo navećer polazili spavati, polijegali su svećenici s jedne strane misijske postaje, a sestre s druge strane, svi na goloj zemlji. Mi sestre ipak smo bile sretnije jer smo imale na raspolaganju hrpu pijeska, pa nam je tako bilo mekanje ležati. Drugo jutro već rano počeli smo ustajati sa svojih tvrdih ležaja i žurili smo se tko će prije stići do zdenca da se umije.

U pet sati ujutro bila je svečana sveta misa i redenje moga duhovnog sina Filipa. Misu je služio biskup sa 32 svećenika. Naš mlađomisnik je bio tako hrabar da je sam održao propovijed.

Sada, eto, imam trinaest duhovnih sinova svećenika, pa se moram mnogo za njih moliti da budu uistinu dobri i revni svećenici.

Ovaj zadnji ima samo staricu majku, koja je velika sirota, pa sinu ne može ništa pomoći. Tako je siromašna da se ni za taj sinov najveći dan nije imala u što odjenući, pa smo se mi sestre pobrinule da joj nabavimo sve potrebno kako bi bila lijepo obučena bar za to veliko slavlje svoga sina svećenika.

Nadam se da ćete se i vi, prijatelji misije, koji put pomoliti malo za te moje duhovne sinove da kao svećenici što više učine za svetu Crkvu u svome narodu. A ovom zgodom zahvaljujem svim onima koji su mi svojim darovima pomogli da Božjoj Crkvi u Indiji odgojam toliko svećenika. Neka vam Gospodin obilno naplati ovdje i u vječnosti...

S. Silvina Mužić

---

24. LISTOPADA SLAVI SE

Misijska nedjelja

NE ZABORAVITE TOGA DANA MOLITI ZA SVE MISIJE ŠIROM SVIJETA!
MOLITE I ZA MISIONARE I NOVA MISIONARSKA ZVANJA!
ZRTVUJTE NESTO I OD SVOJIH MATERIJALNIH DOBARA ZA SIRENJE
KRISTOVA KRALJEVSTVA!

OVA DVA MOJA MALA PRIJATELJA CESTO ME PO
SJEĆUJU

Naš rad s djecom

Mansi, 7. kolovoza 1976.

Dragi prijatelji!

Već sam prije pisala o tome kako naš biskup ovdje u Mansi želi osnovati žensku redovničku družbu domaćih sestara koje bi se posvetile radu u ovoj biskupiji. Iz te biskupije stupilo je u samostan dosad 26 sestara, no samo tri od njih rade na ovom području.

Za kandidatkinje te nove redovničke družbe imali smo pet dana neke vrste informativnog tečaja. Već se vidi plod toga tečaja. 30. kolovoza trebalo bi doći 16 kandidatkinja koje bi ostale ovdje u Mansi dva tjedna, isto tako na tečaju. Nadamo se da bismo onda koncem školske godine, pred Božić, mogle započeti s novicijatom. No još se dogovaraju kako da započnu.

Ovdje veoma mnogo djece dolazi nedjeljom i blagdanom u crkvu. Na dječjoj misi bude ih preko tisuću. No vidjelo se da će biti bolje ako predškolsku djecu odvojimo od starije djece, kako bi ovi mogli lakše sudjelovati u misi. Stoga smo uveli za predškolsku djecu pouku u crkvenoj dvorani. Zadnji put bilo ih je u dvorani 240. Svake nedjelje po dvije žene iz Katoličke akcije ili iz koje druge ženske organizacije poučavaju tu malu djecu u molitvama i pjevanju. Pred kraj mise vode ih u crkvu da se pridruže ostaloj djeci u pjevanju. Oni imaju bubnjeve pa uz pratnju tih bubnjeva pjevaju.

A sad vam želim reći nekoliko riječi o jednom dječaku siročetu. Zove se Konstantin Kapya. On je ostao bez majke kad mu je bilo osam godina. Otac ga je ostavio kad su mu bile dvije godine. Nakon majčine smrti mali je Kapya živio svagdje i nigdje. Vrtlo se oko misijske postaje pa je tu dobio po koji komad odijela. Misnari su se pobrinuli da malis polazi i školu. Tu se pokazao natprosječno bistar pa je školu dobro završio. Nakon osnovne škole pošao je u sjemenište. I za to vrijeme za njega su se brinuli pojedini svećenici. Kad je svršio srednju školu, morao je u vojsku. No čim se vratio odande došao je k nama i rekao nam je da nastavlja svoje školovanje u sjemeništu Mpimi.

Još uvjek nema nikakve pomoći pa mu mi dajemo nešto novaca za ono najnužnije.

Dobar je to mladić i dobro uči, kako kažu njegovi profesori, pa se nadaju da će i dalje ostati takav. Prije nekog vremena molila sam pomoći za tog mladića, no nije bilo odziva. Stoga ponovo kucam na srca prijatelja misija da pomognu svojim molitvama, žrtvama i prinosom da taj mladić sretno dođe do svećeništva, jer ima nade da bi mogao biti dobar svećenik.

Sve prijatelje misija u Hrvatskoj pozdravlja i želi im svako dobro, u Isusu i Mariji odana

Monika Okruglić

NASA CRKVA U MALEMBI

KOLIBA JEDNOG OD GUBAVACA ZA KOJE SE BRINE S. MIRJAM

SKUPINA MLADIH KOJE JE SESTRA SOFIJA PRIPRILA ZA KRSTENJE

Sestra Sofija Novotny javlja se iz Malembe u Zairu 6. lipnja 1976. U pismu se najprije zahvaljuje svim dobročiniteljima, a onda piše o jednom obraćenju.

Preko slikanja do obraćenja

Ovdje se prilike popravljaju. Odnosi između države i Crkve pomalo se normaliziraju. Izgleda da se s obje strane traži suradnja. Misionare više ne napadaju jasno ni u štampi, ni preko radija. Iako su misionarske škole nacionalizirane, prisutnost misionara još uvijek je djelotvorna.

Cest dodir mladih s misionarima na mnoge mlade utječe da se upravo neopazice približavaju, ako ne uvijek k Crkvi, a ono sigurno k Bogu. A neke od njih do vodi i do Crkve. Ovdje navodim jedan primjer.

Lanske godine nalazio se naš učenik Mukendwa u trećoj normalki. Kako je nadaren za crtanje i slikanje, zamolila sam ga da naslika za Uskrs Kristovo uskrsnuće. Za velike, naime, blagdane mi obično stavljamo u župnu crkvu veliku sliku koja prikazuje otajstvo koje se taj dan slavi. Naši kršćani veoma vole slike.

Mukendwa mi je lijepo naslikao Kristovo uskrsnuće. Kad mi je donio sliku, jednostavno mi je rekao: »Sestro, doći ču da se upišem za vjersku pouku!« To je doista i učinio još istog tjedna. Više puta mi je rekao da ne želi završiti školu kao pogani.

Eto nas na kraju školske godine. Mukendwa polaže ispit da bi dobio učiteljsku svjedodžbu, no neće ostaviti školske klupe kao pogani, jer je prije dva tjedna primio sveto krštenje.

Gospodin ga je, evo, čekao kod one slike. Uistinu su neshvatljivi Božji putovi.

nove knjige

RAJSKA DJEVO KRALJICE HRVATA, propovijedi o Gospoj. Napisao Mons. Ivan Vlašić. Knjiga se može nabaviti kod Uprave Veritasa 41000 Zagreb, Pavleka Miškine 31. Cijena 35 din. Na istoj adresi mogu se nabaviti i ranije izašle knjige od istog pisca: ULJE ZA SVJETILJKU 25 din; CRTIĆE I USPOREDBE 30 din; IZ MOJE TORBE 35 din.

OBNOVLJENI ŽIVOT, dvomjesečnik za religioznu kulturu, u najnovijem broju sadrži odlične studije naših i stranih stručnjaka »Zadatak kat. teologije poslije II. vta. sabora«, »U čemu je uspjeh vjeroučitelja?«, »Karizma i karizmatici«, »Ekumenizam u Svetoj Godini«, »Za jaču vjeru i do maču znanstvenu i umjetničku riječ«. Cijena ovom broju 20 din.

MARULIĆ, Hrvatska književna revija br. 4. Za svakoga kršćanina koji želi pratiti našu kulturnu zbivanja MARULIĆ je neophodan. Otvara suvremene vidike i spoznaje koje se ne mogu naći u drugim časopisima. Cijena 17 din.

RASTAVLJENA, roman od Pierre Mauriaca, izdalo Vijeće za obitelj pri BKJ. Naručuje se kod S. Dilber, 41001 Zagreb pp. 699., Palmotićeva 31. Cijena 50 dinara.

RASTAVLJENU sam pročitao desetak puta. Da, desetak! Uvijek s jednakim interesom. Đacima na vjeronauku sam je u nastavcima čitao više godina, i svaki put kad sam prekidao, bilo je i velike galame »ne prekidajte, ostat ćemo još cijeli sat, čitajte dalje«.

Na hodočašćima u autobusu redovito bih za jedan sat ispričao sadržaj i uvijek je sve grcalo u suzama. I muškarci. Kada su slagari u tiskari slagali ovo izdanje, drugi su čekali na špalte da vide što je bilo s Marijom, s Ivanom, s Franjom.

RASTAVLJENA dira do dna srca, zaređe u duboka pitanja ljudske egzistencije pred kojima nitko ne može ostati indiferentan.

B. Pažanin

PREPORUČUJEMO OVE ŽIVOTOPISE BOZJIH UGODNIKA

U biblioteci svake župe i svakog kršćanskog doma trebale bi se nalaziti neke od ovih knjiga:

PRINC GONZAGA — lik sv. Alojzija 35 din
SVETAC I NJEGOV DEMON — životopis župnika u Arsiju — 35 din

NAS VELIKI LANG — 50 din

MEĐU INDIJANCIMA — 50 din

PJESMA O BERNARDICI — 50 din

MILAN PAVELIĆ — životopis poznatog pjesnika 50 din

PLANINAR STANKO — lik mladog kršćanina iz Zagreba — 20 din

POD OPANCIMA U NEBO — lik Petra Barbarića — 40 din

KARDINAL BEA, DUHOVNI DNEVNIK — 80 din

SV. MARIJA MARGARETA ALACOQUE — 50 din

MUCENIK CRVENOG OTOKA — 20 din

Narudžbe: S. Dilber, 41001 Zagreb, pp 699., Palmotićeva 31.

DUHOVNE VJEZBE ZA SVECENIKE U OPATIJI, jesen 1976.

Listopad:

18. do 22. vodi o. Franjo Pšeničnjak

Studen:

15. do 19. vodi o. Franjo Pšeničnjak

22. do 26. vodi o. Slavko Pavin

Prosinac:

13. do 17. vodi o. Franjo Pšeničnjak

Svaki tečaj počinje ponedjeljkom u 19 sati, a svršava, prema dogovoru, četvrtak navečer ili petak ujutro.

Lijepo molimo da se svatko unaprijed najavi na adresu:

I S U S O V C I
Rakovčeva ul. 12
51410 OPATIJA

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

... Presv. Trojstvu i Gospo Lurdskoj na uslišanim molitvama. — Marija K. Vuka.
... i sv. Antunu na primljenim milostima. — A. O., Zagreb
... sv. Antunu i svim svecima na ozdravljenju moga muža i na svim primljenim milostima. — J. F., Vela Luka
... na svim milostima. — Jelka, Zelina
... bl. Leopoldu, Petru Barbariću i našem Kardinalu za sretan uspjeh u životu. — V. Z. V., Zagreb
... i sv. Antunu za zaposlenje svoga sina. — M. B., Osijek
... Presv. Trojstvu, sv. Roku i svima svetima za sve primljene milosti. — K. B., Gardešnica
... sv. Antunu i bl. Leopoldu za primljene milosti. — R. M.
... i bl. Leopoldu za sretnu operaciju. — Jela Matković, Subotica
... i Majci Božjoj Bistričkoj na uslišanoj molbi i za ozdravljenje moje kćeri. — Zahvalna majka, Nova Ves
... sv. Josipu, sv. Ani i sv. Anti za primljenu milost. — N. N., Split
... i sv. Franji na ozdravljenju. — S. M., Zenica
... i Maloj Gospo za sretan uspjeh u školi. — Jelka Gregur, Vaška
... za sretan porodaj. — Ružica Brdarić, Vaška
... sv. Josipu i sv. Anti za zdravje i na uslišanoj molitvi. — I. C., Križevci
... na primljenoj milosti. — Vinka Jovica, Kravavac
... sv. Ivanu Krstitelju, sv. Roku i sv. Antunu što mi je kćerka uspješno završila Akademiju i odmah dobila radno mjesto. — Ivan Adamović, Mužilovčica
... i bl. Leopoldu za uslišane molbe i za pomoć pri završnom polaganju ispita na medicinskoj školi. — M. B., Marjančaci
... i bl. Leopoldu za blagoslov u gospodarstvu i za primljene milosti. — Katarina Repalust
... sv. Anti i bl. Leopoldu za primljene milosti. — Marica Stilinović, Lički Novi
... i bl. Leopoldu na primljenim milostima. — A. Polić, Zlobin
... Gospo od brze pomoći i sv. Antunu za sve primljene milosti. — Boja Džakula, Privlaka

... sv. Josipu i bl. Leopoldu za poboljšanje zdravlja. — Jelica, Zelina
... i Majci Božjoj Bistričkoj, koja mi je puno puta na razne načine pomogla. — J., Vrbovec
... sv. Josipu, sv. Anti i bl. Leopoldu za mnoge milosti. — Ana Baković, Mrkonjić Grad
... i sv. Anti za pomoć u zdravlju. — S. A., Virje
... i Majci Božjoj Bistričkoj na svim primljenim milostima, a napose za zdravlje dječice. — L. G., Gornji Mihaljevac
... na nebrojenim primljenim milostima. — Šime Budimčević, Sombor
... Presv. Trojstvu, sv. Josipu i sv. Antunu za primljene milosti. — J. R., Gaćinci
... Gospo od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu što su mi unučad dobro prošla u školi. — Kata, Piškorevc
... Gospo od Zdravlja i sv. Anti za pomoć u teškoj bolesti. — Marjeta Martinić, Pučišće
... Majci od milosrđa, dušama u čistilištu i drugim zaštitnicima što su mi sačuvali sljene i muža i za mnoge druge milosti. — Finka Matulić, Postira na Braču
... sv. Josipu i dušama u čistilištu za pomoć u bolesti i nevolji. — Jozica Bauk, Pučišće
... Gospo Trsatskoj i bl. Leopoldu za ozdravljenje i primljene milosti. — R. J. Varaždin
... za ozdravljenje moje nečakinje od teške bolesti. — Milica Babić, Jurjevo
... i bl. Josipu Moscati, napuljskom liječniku, za ozdravljenje moje kćerke. — Marica Frajman, Šarengrad
... i sv. Antunu za nadenu stvar i nebrojene primljene milosti. — Lj. T., Alaginci
... sv. Anti i Petru Barbariću za primljene milosti. — Andelka Bogatić, Split

PREPORUČUJEM SE I NADALJE NJIHOVOJ ZAŠTITI!!

Misija brošura »Iz mogu misijskog dnevnika 15. — Din.

na adresu

STJEPAN DILBER
41001 ZAGREB P. P. 699
PALMOTICEVA 33

Puno- Ijetnik

Do trinaeste godine Isus je u nazaretskoj školi recitirao biblijske retke, slušao bezbrojne pripovijesti o kojima govorili Knjiga.

Možda mu je s ostalim dječacima njegove dobi bilo nekako krivo što Nazaret nije još nikad dao kakvog protagonistu, kakvog heroja u Izraelovim zbivanjima. Pa i Biblija spominje tolike gradove, tolika sela, oaze, bunare, rijeke i gore, ali se u njima ne javlja ime Nazareta — kao da ga nije ni bilo! Samo se na drugim mjestima nešto događalo. Samo se u Jeruzalemu sađa sve zbiva...

S trinaest godina dolazi za mladića Židova svećani datum, BAR-MITZWA — isповijest vjere, čime po Zakonu postaje punoljetan, upravo kao Mojsije, koji je, prema tradiciji, u toj dobi ostavio kuću faraonove kćeri, u kojoj je bio odgojen. Za roditelje KATU (mališan) postaje GADOL, to jest odrastao, sin Zakona, s kojim se odsad postupa kao s

čovjekom koji ne spada pod očev auktoritet. Dobiva pravo da nosi na sebi vrpce, kožnate ili papirnate trake, koje sadržavaju biblijske izreke.

Sada je Židov sa svim pravima. Otac ga predstavlja u sinagogi određene subote. Prvi put čita dječak pred svima odlomak iz Zakona, kao što čine odrasli. Takva svećana subota došla je također za Isusa u Nazaretu, vjerojatno u onoj istoj sinagogi u kojoj je poslije toliko godina pobudio udjeljenje i sablazan.

Nazaret

Imena Nazareta nema nijedje u Starom Zavjetu, ni u Talmudu, pa ni u povjesničkim spisima Josipa Flavija. O njemu goveri samo Novi Zavjet. Stoga su neki »povjesničari« dugo vremena sumnjali u opstojnost samog Nazareta u Isusovo vrijeme na mjestu današnjega grada.

Poštepeno su važne arheološke iskopine, osobito ispod sadašnjih crkvi sv. Josipa i Navještenja, uvjerile svijet da je selo ne samo postojalo, nego da je također vrlo starog podrijetla.

Nazaret se nalazi na krajnjim obroncima galilejskih brda i proteže se po jugozapadnim obroncima poput prostranog brežuljkastog amfiteatra u visini od 400 do 500 metara iznad mora. Tu je bogata vegetacija, osobito u proljeće.

Znanstvena otkrića ustanovila su da je tu evala a-

grikultura još mnogo prije Isusova vremena. Bilo je tu vinograda, maslinika, datuljika, smokvica. Otkriveni su također brojni seoski silosi ukopani u brežuljke cisterne za vodu i vino; preš za grožđe i masline. Čvalo je također zanatstvo.

Kuća siromaha

U Isusovo vrijeme živjeli su neki nazaretski stanovnici još po spiljama zajedno sa svojim životinjama, iskopavši udubine u stranama brežuljaka. Općenito govoreći, kuće siromaha bile su kookaste ili u obliku cigle. Napravljene su bile od kamena ili ilovače sa samo jednim otvorom, samo s jednom prostorijom, raz-

Uređuje: Pero Bulat

dijeljenom na dva jednaka dijela.

Jedan dio, podignut više od poda, namijenjen je spavanju, dok je niži dio mogao biti staja ili radio-nica. U Nazaretu su brojne kuće bile prislonjene uz brežuljke, pa se tako prištedi-vao jedan zid. Krov je ravan, terasa, na koju se dolazi po vanijskim stepenicama ili sa strane brežuljka. Tu se stavljaju plodovi da dozriju i povrće. Tu se katkad također i moli, pa i spava za sparnih noći.

Također je bilo lako »dignuti krov« načinjen gotovo uvijek od granja i zemlje, kao što se dogodilo kad su s krova spustili pred Isusa bolesnika u nekoj kući blizu Kafarnauma.

vih posjeta Nazaretu. Za prvoj je posjeta lijepo primljen u svom zavičaju. Svi mu se dive, svi ga veličaju. Zatim se nastani u Kafarnaumu, gdje čini nekoliko čudesa, pa je trebalo da ih učini i u svom zavičaju.

Za drugog posjeta Isus kao izazvan da ponovi svoja čudesna u svom kraju, odbija to suho kao što će to činiti posvuda gdje ne nađe vjere među moliteljima. Time se njegov ugled u Na-

zaretu smanjio. To je jedini posjet o kojem govore Matej i Marko.

Na kraju svoje misije u Galileji Isus posjećuje treći put Nazaret. Tom prigodom navodi kao primjer krepstvu nekih pogana (udova iz Sarepte, ozdravljeni Sirac). Mnoštvo se razbjesni i zaprijeti linčovanjem tom čovjeku prevratnih ideja.

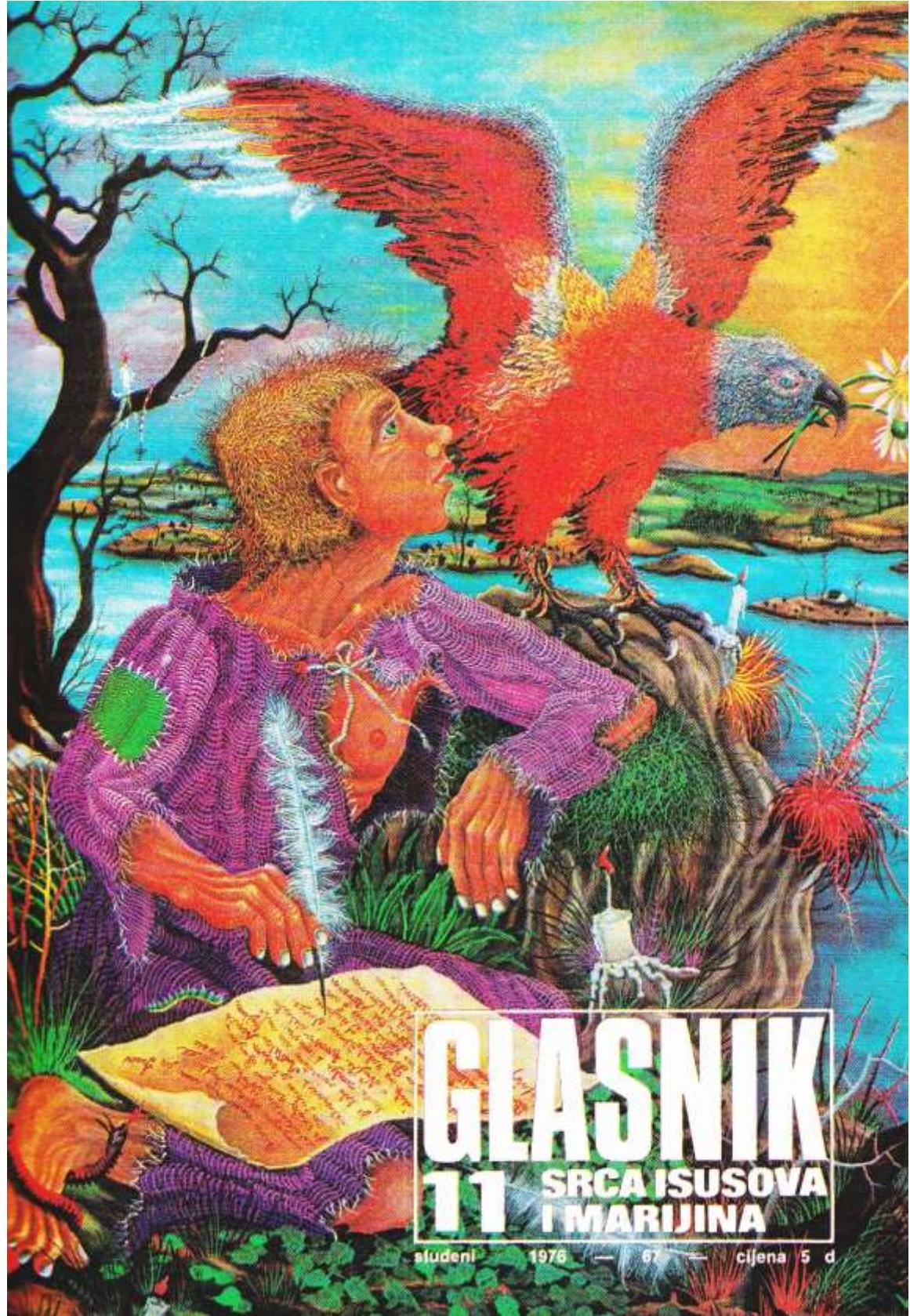
Evangelist Luko neobičnom tehnikom združuje tri posjeta u jedno: Isus lijepo dočekan kao jedan od rabina toga vremena, osmjnjican kao spletkar zbog toga što se predstavlja kao spasitelj, odvratan sunarodnjacima zbog općenite dimenzije svoga poslanja, spremjan da umre proričući uskrsnuće. Nazaret javlja misiju i nagovješta Mesijin zemaljski svršetak: »... dovedu ga na rub brijege na kojem bijaše sagrađen njihov grad u nakani da ga strmoglave. Ali on prode između njih i umakne.«

Mušice Nazarećana

Odlomak Lukina Evangelija prikazuje zajedno događaje triju suslijednih Isuso-

GLASNIK
**11 SRCA ISUSOVA
I MARIJINA**

studenzi 1976 — 67 — cijena 5 d

Ivanovo otkrivenje

Naslovna strana: SV. IVAN
EVANDELISTA PIŠE OTKRIVENJE (Naslikao: I. Večenaj)

Na zadnjoj strani omota:
NA MIROGOJU... (Snimio:
I. Knafeljc)

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družoe Isusove — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafeljc, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699 tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrtarić. — Tisk: »Plamen« Slav. Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinih broja 5 din. — Godišnja pretplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Pretplatu šaljite poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštارина plaćena u gotovu.

Ova moja slika, koja je na prednjoj strani Glasnika Srca Isusova, predstavlja apostola Ivana, jednog od najmladih apostola i najmilijih našem Spasitelju Isusu Kristu.

On sjedi na zelenom lišću kraj velikog kamena. Lijevom rukom naslonio se na kamen pogledom uprtim u otvoreno nebo. Sav u zanosu gleda i piše desnom rukom na požutjeli papir, koji je prebacio preko koljena. Ono što je vido i ono što je pisao nije potrebno ovdje spominjati jer se to nalazi zapisano u Bibliji.

Kraj njega stoji na kamenu njegov simbol: veliki raskriljeni orao s dva bijela cvijeta u kljunu, dvije ivančice, koje su znak čistoće i nevinosti apostola Ivana.

Ispred Ivana je zeleno lišće. Iako otkinuto, nije uvelo. Znak je to Crkve katoličke, koja neće nikada uvenuti (nestati). Oko Ivana razmješteno je sedam gorućih svijeća — što znači sedam mlađih crkava, koje gore svojim plamenovima. Iako usamjene u svijetu, na vjetru i oluji — ipak gore.

Oko stopala desne noge ovila se zmija otrovnica, u kojoj je davao s rogovima na glavi. Grize i lomi nogu da Ivana sprijeći u njegovu otkrivenju.

Oko Ivana vidi se velika voda, koja kao da hoće sprijeći svaki dolazak na ovo sveto mjesto, dok Ivan ne završi svoje veliko djelo. U daljinu preko vode, na jednom brežuljku vide se tri križa — to jest Kalvarija. Ispod križa stoji narod. On gleda preko vode prema Ivanu. Kao da čuje da se nešto događa, ali ne vidi ništa. Iza njih naša ravna Podravina. Ravna i pomalo brežuljkasta. U nju uvijek smještam sve religiozne događaje kad ih slikam.

Slika na naslovnoj stranici jedanaestoga broja Glasnika nije kompletan, već je od nje nešto oduzeto zbog formata stranice.

U Goli na Malu Gospu 1976.
Ivan Večenaj

urednikova riječ

12. je rujna Godine Gospodnje 1976. i Solini Gospino PRASVETIŠTE u Hrvatskoj. Baklja gori iznad mejsta gdje je Don Frane Builc otkrio nadgrobnu ploču kraljice Jelene. Višeslavova krstionica simbol čitavoga slavlja!

Na postolju sedam kardinala — vjerojatno prvi put u hrvatskoj povijesti da ih se toliko našlo zajedno na našem tlu! — mnoštvo delegata, gostiju i brojni naši biskupi.

Kardinal Šeper upravo je rekao velike riječi: »Neki su čak govorili da je poslije Drugog Vatikanskog sabora nastao sutan štovanja Marijina. Braco moja, ja vas pitam: ovo danas što mi gledamo ovdje i ono što se vidjelo kroz cijelu ovu godinu, je li to znak zalaska sunca Marijina štovanja! Ja mislim obrnuto, da je to znak NOVE ZORE štovanja Marijina.«

Spontani pljesak mnoštva od sto tisuća bio je odgovor hrvatske marijanske duše.

Stajao sam u tom mnoštvu i dobro sam zapazio ovo: čini mi se da je to bio predsjednik biskupske konferencije Europe Msgr. Echege Ray. Začudio se ovakvim neочекivanim pljeskom. Zapitao je prvoga biskupa u Hrvata Msgra Kuharića zašto taj aplauz usred propovijedi?

Vidio sam da mu ovaj nešto tumači. Kad je razumio odgovor, bio je s njime veoma zadovoljan. Niegovo razvedreno lice kao da je svima govorilo:

— Uistinu Hrvati pokazuju da nema govora o tome da će se kult Marijin izgubiti u Crkvi. Ovaj veliki jubilej to dokazuje svim prisutnim u cijeloj Evropi!

Poslije ovoga slavlja u Solinu svi mi možemo oprezno, ali mirnije gledati i u svoje drugo tisućljeće. Sloga Sjevera i Juga naša Domovine, suradnja dijecezanskog i redovničkog klera, dubina i ozbiljnost sadržaja na Mariološkom kongresu — pokazuju da se u nama nalaze preduvjeti života i budućnosti. Pogotovo ako sve to povežemo s nenokolebljivom vjernosti Rimskome Papi, preko naših biskupa, i s djetinjom našom pobožnosti prema Djevici.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67. STUDENI BR. 11

S A D R Č A J

ENGLEZI SE POČINUJU KAJATI,	364
P. Bulat — — — —	364
ŠTO POSLIJE SOLINA? — —	365
HVALA NA PISMU — —	366
ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS?, A. Katalinić	368
JEKA ISKONSKOG OBECANJA, T. Ivančić — — — —	369
JURINA MLADA MISA, F. P. —	370
TAJNA, F. Balog — — — —	371
POČELO JE S »EDENOM«, T. Trstenjak — — — —	372
MILA ZEMLJO NAŠAI, P. Bulat	374
VELIKO SOLINSKO BDIJENJE	377
VELIKE STVARI UCINI NAM SVESILNI — — — —	379
DIJELI NAS SAMO BIJELI O- VRATNIK?, I. Fuček —	380
NOVA GENERACIJA, M. Star- čević — — — —	382
DVOSTRUKI JUBILEJ BOROVI- CE, P. B. — — — —	384
NOVO SVETIŠTE SRCA ISUŠO- VA, A. Barbalic — — —	384
ISKUSTVO VJERE U NAŠOJ ZEMLJI, — — — —	385
OTAC ANTE GABRIĆ ISPLAČU- JE NAŠ DUG — — —	386
MOLITVA UZ MISIJSKU NED- JELJU, A. Gabrić — — —	390
CITATELJIMA GLASNIKA, A. Gabrić — — — —	391
NOVE KNJIGE — — — —	392
ZAHVALNICE — — — —	393
RAZMIŠLJAMO UZ BIBLIJU, P. Bulat — — — —	394

nakana apostolata molitve

**ZA POSTIVANJE SVAKOG
LJUDSKOG ŽIVOTA***

Engleska parlamentarna komisija koja proučava reformu pobačaja objavila je izvještaj s preporukom da se zakon o pobačaju od 1967. izmjeni.

Može se reći da život tisuća djece ovisi o maloj knjižici vrlo čedna izgleda, koja se sada prodaje u knjižarama Londona. Naslov također nema ništa privlačno: »Prvi izvještaj parlamentarne komisije o pobačaju«.

Izvještaj nema snagu zakona. Ipak može biti prvi korak prema modifikaciji jednog zakona, u ovom slučaju **ABORTION BILLA** iz 1967. godine. Važnost događaja premašuje nacionalne okvire. Ako zakon o pobačaju doživi preporučene modifikacije, to bi bilo prvi put u povijesti pobačaja da bi jedna vlada Zapada službeno promijenila svoje držanje prema tom teškom problemu. Kaže se »jedna vlada Zapada«, jer je to u nekim zemljama Istoka već odavno učinjeno. U Bugarskoj, na primjer, gdje je pobačaj dozvoljen 1956. godine, prvi put je ograničen 1968. godine, a još više 1972. Na veliku brigu vlade broj pobačaja premašio je te godine broj rođenja u čitavoj zemlji. Ograničenja u zakonodavstvu uvedena su 1973. u Čehoslovačkoj i 1974. u Madžarskoj (gdje pobačaji nadvišivaju za 20 posto broj rođenja).

Englezi se počinju kajati

Najnovija brižljiva studija engleskog demografa Goitharda potvrdila je da je prije zakona od 1967. godine u Engleskoj moglo biti najviše 20.000 ilegalnih pobačaja. I da, tobože, uklone one ilegalne pobačaje, zato su uveli legalne pobačaje. Pa što se dogodilo? Ne samo da ilegalni nisu nestali, nego se broj pobačaja vrioglavno povećao.

God.	1969. pobačaja	54.819
	1970. pobačaja	86.565
	1971. pobačaja	126.777
	1972. pobačaja	159.884
	1973. pobačaja	167.149
	1974. pobačaja	163.117
	1975. pobačaja	140.521

Do opadanja u zadnje dvije godine nije došlo zbog toga što su Engleskinje smanjile pobačaje, nego zbog smanjenja priliva sa strane. Francuskinje i Njemice danas smiju abortirati u domovini, jer su i onde uvedeni zakoni za legalizaciju pobačaja.

»Sa sigurnošću možemo tvrditi, govori jedan stručnjak, da službene brojke ne govore istinu. Potajni pobačaji su neprestano u porastu.«

Komisija kojoj je naređeno da skupi podatke i svjetli stanje zasjedala je u veljači 1975. godine. Bila je sastavljena od 15 članova. Unutar su se nalazile podjednako zastupane sve stranke.

Odmah na početku bilo je jasno da treba nešto promjeniti. U veljači ove godine šest članova komisije — odlučnih abortista — dali su ostavku u nadi da će se pred javnošću sakriti rezultati istraživanja. Ali preostalih devet članova nastavili su mirno svoju aktivnost i krajem srpnja dali su javnosti prve rezultate svoga rada i istraživanja. To je vrlo oprezan, promišljen dokument, koji ne ulazi — a nema ni ovlaštenja za to — u problem vrijednosti i moralne dopuštenosti pobačaja, nego se ograničuje na raspravljanje o neprilicnostima, o opakoj primjeni i poraznim rezultatima tog zakona.

Time još nije sve učinjeno. Ali to je prvi korak, konkretni znak na uzbunu. Može se dogoditi da će parlament o tome ozbiljno razmišljati, kao i o nuzpojavama, koje je sa sobom donio pobačaj. Među njima udara u oči brzo opadanje porodačja u Engleskoj. Od 1967. do 1975. godine broj novorodenih smanjio se za 30 posto. Bilo je ih 928 tisuća u 1967. godini, a prošle godine bilo ih je samo 602 tisuće. U Engleskoj priznaju da je pobačaj postao »drugi način« — drastičniji i brutalniji — za »kontrolu radanja«.

Pero Bulat

KARDINAL ŠEPER:

„Najjednostavnija, najelementarnija stvar u vjerskom životu je molitva. Ona je odraz svijesti da priznajemo Božje veličanstvo i da smo ovisni i da smo povezani s Njim.“

Kako je nekada bilo lijepo kad je čovjek navečer prolazio kroz naša sela pa se iz jedne kuće, pa druge, pa treće čula molitva.

Ima li još danas još mnogo obiteljske molitve u hrvatskim kućama?

Koliko ima, nažalost, to znaju svi dušobrižnici — ovdje ih ima mnogo. A koliko se danas može naći djece već zrele za školu koja nisu od svojih roditelja upoznate za kakvu molitvu ni naučila nikakvu molitvu?“

Što poslije Solina?

Možda će nam ove izjave moći dati najbolji odgovor! Svi skupa trebamo nastojati, kako bi se u našim obiteljima obnovila **ZAJEDNIČKA OBITELJSKA MOLITVA**.

HRVATSKI METROPOLITA

„Što su nam dani bili teži, to je molitva bila usrednjava. Njome su se završavale večeri, makar bile teške i umorne.

Očenaš prije rada, Očenaš poslije rada, Očenaš u zdravlju...

Molitva kojom se neprestano hranila svijest vjernika da smo Božji i da Božji želimo biti; da smo braća i da braća moramo biti; da smo grešnici i da nam oproštenje treba; da smo mirotvorci samo ako opravštamo.“

SIBENSKI BISKUP

„Uzeo sam za temu svojih propovijedi prije jubileja u Solinu „Marija i molitva“. Da ne ostanem samo u teoriji, nabavio sam 500 komada molitvenika „Naša obitelj moli“. Ja mislim da nema vjere bez obiteljske molitve. Ja sam i na Koncilu govorio o obiteljskoj molitvi. Sjećam se da mi je došao jedan Francuz, profesor, laik-promatrač, i dao mi je dvije knjige, čestitajući mi na riječima koje sam upravio o obiteljskoj molitvi na Koncilu.“

REIS-UL-ULEMA

Na početku svoga pozdrava, za koji je dobio izvanredan pljesak svih prisutnih, vrhovni vjerski poglavar muslimana u Jugoslaviji izgovorio je prekrasnu molitvu časnog KUR'ANA. Time je djelom potvrdio da bez molitve nema vjere.

„Neka je slava i hvala Svemućem Bogu, Gospodaru svih svjetova, Sveopćem Dobročinitelju Milostivom, Gospodaru Sudnjeg dana.

Samo Tebe obožavamo i samo od Tebe tražimo pomoći!

Uputi nas na pravi put, na put onih dobrih Tvojih sluga koje si obasuo neiscrpnim obiljem svojih blagoda-

ti i na koje se nije izlila srdžba Tvoja i Tvoj gnjev i koji nisu zalutali.“

Veselimo se stoga i podržavajmo inicijativu GLASA KONCILA da se u ovoj PO-SOLINSKOJ GODINI obnovi obiteljska molitva po »Obiteljskoj službi Riječi«, koju će donositi MALI KONCIL svakoga mjeseca.

Veselimo se stoga i podržavamo inicijativu da se kod nas obnovi i produži SPONTANA molitva u našim obiteljskim sredinama.

GLASNIK SRCA ISUSOVA nudi vam moderan i ispitani način obiteljske molitve u knjižici **NASA OBITELJ MOLI**. Posegnite za njom i otvorite je u svojim obiteljima!

Poslije Solina - Obiteljska molitva!!!

ZAHVALA

»Zahvaljujem se upravitelju doma u Leipzigu, koja mi je pomogla da dođem do gde dr. kirurga u Leipzigu, koja je pomogla mojoj unesrećenoj sestri za vrijeme hodočašća slijepih u Graz. Jednako tako zahvaljujem i sestri Jeleni Brašić, koja nam je pomogla cijelim putem, posebno sestri Slavici, a pogotovo u Zagrebu, gdje ju je smjestila u bolnicu. Ujedno zahvaljujem i svima ostalima koji su joj na bilo koji način pomogli, pa također i meni da sretno stignem kući u Bjelovar. Još bih se htio zahvaliti p. Leonardu iz Krapine, koji mi je u tim teškim časovima bio stalno pri ruci.«

Lijepa je ljudska i kršćanska solidarnost i ljubav. Po tome se prepoznaće Božje djelovanje u svijetu na najjasniji i najintezivniji način.

PLITVICE

»Teškom mukom gradili smo ovu crkvicu kod Plitvice. Bilo je potrebno završiti je ove godine. Osobito poteškoće su u tom što smo gradili isključivo malobrojnim seljačkim sredstvima i rukama vjernih župljana, dok sa strane nismo imali pomoći.«

Trebalo bi pozlatiti one ruke koje su prekrasnim PLITVICAMA dale i ova ukras-erkvicu, koju vidimo na slici. Na ulazu u područje samih jezara, vrlo se dobro zapaža na desnoj strani nedaleko od ceste.

BOL MAJKE

«Jedna mi je kćerka u Njemačkoj, jedna u Francuskoj. Uvijek su me tješile dok su bile kod kuće, a sada niti pisat nećeju. Moja djeca su bila dobra, dok nisu otišla od kuće, da se

tražila da joj dadem najstariju. A ovoga maloga jedan doktor. Umrla bih rade, ne bih ih dala.»

Ana

Koliko takvih unesrećenih majki i očeva ima danas u svijetu zbog toga što ih djeca lakoumno ostavljaju i bježe nepotrebno za trancima i markama! Neka takva djeca promisle dobro o onim riječima četvrtne Božje zapovijedi: »Poštuj oca i majku... i dobro će ti biti na zemlji.« Dakle, uvjet je i zemaljske sreće ne orositi suzama nezahvalnosti oči svojih roditelja.

HODOČASNICI

«Pobožna povorka je u subotu ujutro 21. VIII. kremlula iz Trsata da bi u Voćinu stigla u popodnevni satima. U Voćinu smo uz svečanu procesiju sa zastavom Majke Božje Trsat-ske ušli u crkvu Majke Božje Voćinske, gdje nas je srdačno dočekalo mnogo hodočasnika. Neposredno iza mise, uz jeku zvana i s pjesmom na usnama, uputili smo se na odredište — Zvonimirovac. Vjernici Zvonimirovaca srdačno su nas dočekali sa svijećama u svečanoj formiranoj procesiji, koja se spojila s našom. Ušli smo pjevajući u crkvu, gdje nas je pozdravio župnik i održao kratku misu kao najprikladniji izraz radosti što smo došli da na takav specifičan način proslavimo Blaženu Djevici Mariju Kraljicu.»

Ne otkrivaju li nam ovi skromni redci upravo ono što je već Dante zapazio na hrvatskim hodočasnicima:

neposrednost i jednostavnost naše duše? Čini se da je to upravo svojstveno svima onima koji u Zvonimirovcu štuju Majku Božju Trsatsku.

SRAMOTA ME...

Citala sam u GLASNIKU kako je jedna baba istrgla GLASNIK iz ruke svoje unuke. Ako i jedna majka ne učini zlo svom djetetu čitajući GLASNIK, koliko ste vi time zaslužni! A mnoge majke bacaju svoju djecu. Kakav smo mi onda narod? Tko će biti sinovi — junaci zemlji svojoj? Vi, dragi učenici, pišite u GLASNIKU i oštvo prekoravajte, jer Bog nije postedio Sodomu i Gomoru. Ja imam četiri sina. Pomalo me i sramota, jer ih druge majke imaju više. Eto, nikakve hvale ne zasljujem i ne trebam, već samo želim da bi koji od mojih sinova postao svećenik.»

Kažete da se stidite što imate »samo« četiri sina. Kamo sreće kad bi sve naše majke imale »samo« četiri sina! Drukčije bi nam sunce sjalo i drugičije pjesme pjevale. Ne bi naš hrvatski metropolita morao strahovati za našu sudbinu moleći u Solinu: »Majko Milosti, ne daj da umremo!«

teško nađe takove djece. Vi znate kakove su to boli! Ja sam cijele noći radila ručni rad. Po danu sam bila na poslovima. Nisam ih podigla tuđom mukom kao danas: jedno dijete i odmah mora dati proc. Ja sam imala tri kada sam bez stana bila, ali nijednoga nisam dala nikome. Čak me jedna medicinska sestra

Piše: Ante Katalinić
(15)

Što znači Marija meni, nama danas ?

»Ovo što mi danas ovdje gledamo... to je znak nove zore štovanja Marijina!«

(Riječi kardinala Šepere, u Solinu, 12. IX. 1976.)

Marijino štovanje ukorijenjeno je u duši hrvatskog naroda. Ukorijenjeno je zato jer je ukorijenjeno u Crkvi katoličkoj. A u Crkvi je ukorijenjeno zato jer je ukorijenjeno u Evangeliju i Predaji. A kad je Papa Pavao VI. oslanjajući se na Drugi vatikanski koncil, svojim pismom »Marialis cultus«, marijansko štovanje posuvremenio i produžio, učinio je to zato da se štovanje Gospe u nama još jače razgrana i ukorijeni, i to u svom najčišćem obliku.

— Ovo što mi danas ovdje gledamo... to je znak nove zore štovanja Marijina — rekao je kardinal Šeper u Solinu.

Naša Hrvatska marijanska godina, sa solinskim slavlјima, sretno je prebrodila i nadvladala tendencije da se marijansko štovanje smanji i umrtvi. Uspješno se uklopila u nastojanja crkvenog učiteljstva da se štovanje Gospe posuvremeni i probudi. Solinske začrne svečanosti otkrile su nam da se naša ljubav prema Mariji nije ni iskrivila niti smanjila, nego da se produbila, afirmirala i prožela novom zanosnom svježinom. Doista: »znak zore štovanja Marijina!« U toj novoj zori osjetili smo da smo bliži Papi, Crkvi, Kristu. I da je Marija bliža nama i našem hrvatskom narodu.

Srce nam je ustreptalo u grudima kad smo u Solinu

čuli riječi nadbiskupa Kušnarića:

— Djevice nevina, evnas pred Tobom na temeljima prvog Tvoj poznato, svetišta u našem narodu koje Ti je sagradila ka svjedočanstvo vjere i ljubavi dobra hrvatska kraljica Jelena, koja je bila majka kraljevstva i zaštitnica sinova i udovica. Evo nas pred Tobom na ovom našem svetom tlu, gdje su bile koljevke i grobovi kraljevoda našega, gdje je i grobobre Jelene. Na ovo svetlo naših vjerničkih i narodnih uspomena donijesmo Tvoj prvi sačuvani lik u hrvatskoj umjetnosti, u Biskupije kod Knina, u crkve koju podiže veliki naš katolički kralj Zvonimir.... Daj, Majko, Milost puna, da po Tvojem zagovoru oživi Crkva i domovina! Daj da se sakupi sve što je rasuto, da se osvesti sve što je zaboravljeno, da iz vjerne i teške prošlosti izraste vjerna svjetlijia budućnost!

Ponosnom i radosnom dušom usvojili smo riječi zahvalnosti nadbiskupa Finića: Zahvaljujem Gospodinu Bogu... na milosti krštenja koju je naš hrvatski narod dobio pred 1300 godinama, kad je počeo prima kršćanstvo i time se opredijelio za Krista pod zaštitom Marije, Majke Božje majke svih ljudi, posebno Majke i Kraljice Hrvatske kršćana.

Jeka Iskonskog obećanja

Iznosedi pukotine i nemoći ljudske egzistencije, nemamo nakanu da u apologetskom žaru trijumfalno zaključimo kako čovjek stoji pred alternativom: postati kršćanin ili umrijeti. Biće bi to naivno. Svjesni smo da velik dio ljudi podnosi nesnosive patnje i zatorna ropstva, pa ipak dostojaštevno gaze životom a da nisu nikad ni čuli za Isusa iz Nazareta. No znamo također da je taj Isus iz Nazareta jedinstven čovjek, koji ima oslobođiteljsku poruku za svijet i nadčovječansku snagu da taj svijet osloboodi njegove nemoći. Htjeli bismo samo objektivno izrijeti ljudsku stvarnost i odgovor Isusova angažmana na tu stvarnost.

Postoje u čovjeku mehanizmi koji se ne mogu pomiriti s nepravdom. Mnoštvo ljudi je u toku povijesti dalo živote za dolazak boljeg svijeta. Oni su dali ono najosnovnije i najveće što imaju, život, za nešto što bi tek trebalo doći. Odakle im ta sigurna nada da plate najvišu cijenu za ono što ovdje na zemlji nikako neće doživjeti? Pokraj njih pak žive toliki koji se ne trude i ne daju ništa za bolji svijet, a taj svijet uživaju u najvećoj mjeri. Jedni gaze čast i savjest i uživaju zemlju, drugi ostaju dostojašteni i čisti, a zato gube život. Jedni imaju pakao a da ga nikad nisu zaslužili, drugi pak

SIBENIK: DETALJ BRONČANIH VRATNICA POBOĆNOG PORTALA KATEDRALE: PROROK JEREMIJA PRED KRALjem SIDKIJEM (RAD KIPARA GRGE ANTUNCA)

nebo, a zaslužili su pakao. Hoće li ikada pravda ovdje biti izravnana? Ili je ludo biti pošten? Zar biti pošten i živjeti po savjeti znači samo se pokoriti nekom mehaničkom zakonu, koji se zove savjest? Ili je to jedno iskonsko obećanje mira i nagnitude za čistu savjest, obećanje koje odjekuje čovjekovim bićem?

Oko nas žive ljudi koji su slijepi, gluhi, bolesni, paralizirani, osudenici na smrt, koji se gube po logorima i frontama, koji se guše u siromaštvo i osami. Zar oni nikad neće gledati sunce, slušati glasove djece, hodati preko domaćeg praga, zar

već moraju umrijeti i zauvijek nestati? Zašto su jedni talentirani i slavni, a drugi se rode i žive u zabilje, bijedi i neznanju? Zašto jedni moraju biti zločinci, alkoholičari, nevjerni, a drugi pošteni, čisti, odvažni, hrabri i krotki? Zar je jednak v vrijedno biti živ ili mrtav, bolestan ili zdrav, zao ili dobar?

Sve to izgleda normalno i prirodno. Ljubav i mržnja pripadaju životu, rađanje i umiranje su prirodni procesi, jedne životinje žive od toga da proždiru druge, rast tehnike ide na račun zagadjanja okoliša, pravda zahtije-

jeva oslobadanje jednih i bacanje u logore drugih. Ali, tad je neprirodno da se čovjek bori za pravdu. Još je neprirodnije da vjeruje da svijet mora i može biti bolji i pravedan. Rad čovjeka, revolucije, pokreti i dogovaranje ide za tim da se stvara bolji svijet. Svijet, pak jedva da postaje bolji i pravedniji. Ne vidi se čak ni mogućnost da se pravda posve ostvari. Tko da razuvjeri one koji čovjeka podlo gaze, oduzimaju mu nevinu život, izruguju nevinost, truju srce i kradu kruh, koji su bogati samo zato jer su sve istrgnuli iz ruku drugih? Nebo kao da šuti, a na zemlji nema sigurnog odgovora. Nepodnosiv je to deekt svijeta.

Pa ipak, odakle čovjeku ta neugasiva vjera da se nada protiv svake nade? Svijet bi postao nešto drugačiji kad bi se moglo izmjeniti čovjekovo sreća. No ni time ne bi bila donesena pravda za one koji su za nju dali živote. Pravda mora biti ostvarena i za žive i za mrtve. Nebo i zemlja vase za njom jednakom uvjerljivošću. No jeli ta uvjerljivost oствarljiva ili je to samo tlapnja srca i projekcija naših želja? Zatvoreni smo u krug zemlje i među zidove svoje egzistencije s iskrom razuma i vatrom nade. Ta neuništiva nada doziva. Nekoga da bude pravda, istina, sudac. Ona je okrenuta Nekom, tko nije zarobljen našom egzistencijom. Jer nama nije potrebna samo spoznaja, nego i snaga da oствarimo pravdu, i to već na zemlji, bar u sigurnoj mjeri opravdane budućnosti.

Oči su naše uprte u jedan Dolazak.

Jurina mlada misa

Već su za nama mladomisnička slavlja prošlog ljeta. Brojni mlađi redenici započeli su svoj svećenički život. Od mlađih misa ostat će samo uspomene. Jedan mladomisnik, Ignacije Belak, vraćajući se 20. kolovoza sa svoje Mlade mise, iznenaden je zastao pred ulaznim vratima svoje redovničke kuće na Jordanovcu u Zagrebu, na kojima je bila izvješena svježa osmrtnica: umro je Jure Petrović, bogoslov Družbe Isusove, nje-

O. IGNACIJE BELAK, JURIN KOLOGA, PRVI PUT NA OLTARU KAO MISNIK

gov mlađi subrat, koji je za dvije godine, poput njega, imao kao svećenik pristupiti k Božjem oltaru. Jure je odslužio svoju Mladu misu jednom zauvijek žrtvom svog života.

Jure nije iza sebe ostavio

duge povijesti. Rodio se 8. ožujka 1951. u Hercegovini, župa Obri. S petnaest godina otišao je u sjemenište u Dubrovnik, a nakon gimnazije ušao je u Družbu Isusovu, gdje se redovitim putem spremao za svećenika: novicijat, studij filozofije, odgojiteljski rad u sjemeništu »Augustin Bea«, studij bogoslovije. No i on i oni s kojima je živio, svakim su se danom s većom zabrinutošću pitali hoće li Jure dočekati to da postane svećenikom. Njegovo srce, srčani zalisci, postojalo je sve manje sposobno za životne funkcije. Teška operacija, kojoj je bio podvrnut, naizgled je uspjela veoma dobro. I baš kad smo se radovali uspjeloj operaciji, njegov se život počeo neočekivano gasti. Božja Providnost napisala je posljednju stranicu Jurina života u njegovoj 28. godini.

Jure je volio život i nije se lako dijelio od njega. Prije kirurškog zahvata bio je svjestan rizika operacije, no znao je i to da bez operacije njegovo stanje ostaje krajnje kritično. Govorio je:

— Vjerujte, nije mi sve jedno. Može se dogoditi da odem. Moram biti spreman na sve.

Volio je društvo: njegova soba bila je omiljeno sastajište kolega bogoslova. Priblađio ih je svojim spontanim, nenametljivim, vedrim, skromnim ophodenjem. Njegov dobronamerni, fini humor stvarao je ozračje prijateljstva i povjerenja. Volio je sport: nogomet i ping-pong. Tu je bio pravi majstor. Nije mu bilo lako kad posljednje godine nije smio zaigrati. Oni koji su ga po-

znavali neće lako zaboraviti njegova ležernog i flegmatičnog držanja, prirodnosti i srdačnog osmijeha, kao ni krčanskog gledanja na smrt. Netko ga prije polaska na operaciju upitao da li se isprijevio. Odgovorio je na pola u šali:

— Mene će Bog primiti i ovakva kakav sam. Voli on mene, volim ja njega, neću dugo čekati da dodem gore!

Na sprovodu su ga ispratila njegova redovnička supruga iz Zagreba, brojni drugi redovnici i redovnice, župljanji jordanovačke župe

i pedesetak njegovih najbližih koji su iz Hercegovine došli autobusom u Zagreb. Jure je bio najviše zabrinut kako će njegova smrt djelovati na majku. No i otac i majka sve su nas zadivili svojom vjerom. Njihova tuga i bol bile su pune povjerenja u Boga. Govorili su: »Bogu hvala za sve!« Doista zahvaljujemo Bogu što nam je dao Juru da zajedno s njim proživimo nekoliko godina i doživimo njegov odlazak k Bogu, odlazak koji je, premda bolan, bio i utješan i pun pouzdanja u Boga.

F. P.

Tajna

MAJKA JOHNA KENEDY-A U DUBOKOJ MOLITVI NA NJEGOVU GRÖBU POKRAJ PREDSEDNIKA FRANCUSKE GISCARD D'ESTAINGA I TEDY-A KENEDY.

Kako je velika tajna
stajati shrvan nad grobnom jamom
i gledati u njoj svemira tamu
što se rasprostirala u nepovrat.

Ali na počeku i na dnu tajne
stojiš ti, Gospode, počelo života
i utjehu sipaš za svaku dušu
što skitnjom prolazi stazama zemlje.

Stoješ i otkrivaš smisao
našega lutanja, radošti, suza,
svakog koraka naprijed i natrag
u sivili dana ili crnini noći.

I dok se grudice zemlje
nemilice ruše ko kapi kiše u iskopan grob,
ti nam otkrivaš tajnu govoreći:
da preko groba k tebi mora se doći...

Franjo Balog, župnik

Piše: Tonči Trstenjak

Počelo je s »Edenom«

— I Jahve, Bog, zasadi vrt na istoku, u Edenu, i u nj smjesti čovjeka koga je napravio. Pročitavši to mjesto iz druge glave »Knjige postanka«, starina župnik zastane, a iz nagriženih pluća izvije mu se dubok uzdah.

— Eh, »Eden« — Raj — reče zamišljeno. Sve je počelo zapravo s Edenom. Taj Eden je i simbol naše sreće i simbol naše nesreće. I nikad se zapravo u povijesti nismo oteli kompleksu Edena. Uvijek smo težili za tim da od zemlje ponovo napravimo Eden. Govorili su nam o budućem »raju na zemlji«, u kojem će svi imati jednaka prava, u kojem neće biti siromašnih i bogatih, manje vrijednih i više vrijednih, u kojem će svi biti jednak, čak i u sreći. Ostario sam očekujući znatiželjno kako će izgledati taj novi Eden što ga je čovjek rekonstruirao. Ali što sam stariji, to više uvidam da smo sve da-

lje od te vjekovne utopije čovječanstva.

Pogledajte samo: njih, preve ljudi, Bog je istjerao iz Edena jer su pojeli zbrajanjeni plod, za koji su misili da će ih učiniti jednakim Bogu. A to je bilo fatalno! Spoznali su svoju jednu go-lotinju. Odricanjem od Boga, kojem su željeli biti ravnii, postali su najjadnija bića ove planete. Znate zašto? Zato jer su oni jedini bili na ovoj planeti sposobni shvatiti svoje jadno stanje i svoju nesreću.

Ali mi ne bismo bili mi kad bismo priznali da smo bez Boga jadni i goli. Čovjek se od početka osvio na svoje noge u ludoj želji da od sebe napravi malog Boga, a od svoje okoline mali Eden. Nikad u tome nije uspio ali, gle sljepila, nikad nije povjerovao u to da jednom ipak neće uspjeti. Kao Sizif pregnuo je da gura kamen na vrhunac s kojeg mu se

već toliko puta strovalio, pričinjajući beskrajne štete i drobeći u svojoj divljoj mahnitosti milijune ljudskih života.

Ni danas nismo odustali. U svakom od nas živi buntovnik koji srdito diže stisnutu šaku prema natmurenim nebesima, kao da se oblacima može nauditi. Uprili smo sve snage i sav mozak da uspijemo i što se više upinjemo, to nam se taj nesretni željkivani Eden čini daljim i nedostiznjim.

Eden je naš kompleks! On je naša nesreća, naša čežnja... Ali Eden je onaj ostan koji nas uvijek iznova potiče da počnemo nanovo. Mi sličimo zalutalom putniku kojeg nuda nagoni da upotrijebi i posljednji atom snage kako bi prevadio slijedeće brdo u nadi da će se dočepati nekog naselja. A onda, kad iscrpljen stigne na vrhunac, pred njime puca vidik na novu, još strmiju uzvisinu.

Nisam vam rekao zašto me taj Eden toliko zaokuplja. Vidjeli ste ovo naše malo mjesto. Nekad se ovdje živjelo mirno i zadovoljno. Ljudi su živjeli skromno, islo se na posao u veliki grad, poneki su ribarili... Sve u svemu, život malog mista u kojem je nedjeljna misa bio glavni dogadjaj tjedna. Eh, onda se netko sjetio da bi se ovdje iz ovog našeg kamena, nekorisne makije i slanog mora mogli praviti novci. Nisam bio protiv, ali sam znao da će s novcima u ovo naše malo mesto doći i nemir i nesreća. Govorio sam to ljudima obzirno i iz daleka, ali su mi govorili da

sam glas reakcije i da ne želim napredak mesta. A to nije bilo istina. Ja sam ljude htio samo pripraviti na ono što će neminovno nadoci. Nitko ih tako ne voli kao ja, što oni dobro znaju, ali ja sam odgovoran i za njihove duše i želio bih da se spase.

Jednoga dana dovukli su dovolje asfalt, Bogu hvala za to. S asfaltom su došli strojevi i radnici koji su, eno tamo, počeli graditi hotel za buduće turiste. Nisam bio protiv, ali ja sam dugo ovdje i poznam sve miševe i mačke. Prionuo sam molitvi i razmišljanju. Trebalо se premetti na novu situaciju, koja će uskoro stići.

Hotel, koji je svakim danom postao bliži svom završetku, postao je uskoro kamen spoticanja mojih mještana. Bilo je svade tko će u njemu raditi, bilo je namještanja i razmjehantanja, a crv sumnje sve je više ngrizao moje župljane. Kad su se pomirili s tim crvom, bili su već dobrano nagriženi bratski odnosi u mojoj župi i nikakav čudotvorac ih više nije mogao izlijediti.

Jedne večeri, dok sam sjedio ovako za svojim stolom i čitao ovaj odlomak iz drugog poglavlja Knjige Postanka, netko pozvoni na moja vrata. Bio je to Ive, budući direktor hotela u gradnji, i Ante predsjednik mjesne zajednice. Ponudio sam ih da sjednu i ponudio časom domaćeg vina te ih upitao kakvo ih dobro doveđe k meni »reakcionaru« i »protivniku napretka«. Ante se počeše iza uha i reče:

— Eh, don Pave, ti si dođuše reakcija, ali se mora

priznati i da si pametan čovjek. Pročitao si knjiga više nego svi mi u tri sela zajedno. Zato smo eto drug Ive i ja došli da te onako ko našeg čovika upitamo za jedan savjet. Eto, sjedimo mi već danima i nikako se složiti kakvo ime dati ovom našem lipom hotelu. Jedan hoće ovo, drugi ono. A kako su u nas, ti dobro znaš, tvrde ove naše glave, nikako se ne mogosmo složiti. Tad reče Ive: Ma, ajmo mi našem popu. On je čovjek načitan i mudar, pa premda je reakcija, svi ga volimo jer je naš. — I eto, složimo se na kraju da je to najpametnije.

— A ja, kako sam baš čitao ovaj odlomak Biblije gdje se opisuje izvor naših ljudskih zala, ko iz puške viknem tako da se i drugu Ivi i drugu Antu zatreše čaše u rukama: — EDEN, EDEN neka se zove! Kako je Eden bio čovjekova nagrada i vječita je njegova opsessija i izvor njegovih muka, tako i taj vaš »Eden« neka bude uspomena našeg mjesnog napretka».

I bi tako. Kao što ste imali prilike vidjeti, danas je vrlo malo mojih mještana došlo obaviti svoju nedjeljnu dužnost, ali ih je zato vrlo mnogo na plesu u »Edenu« ili u njegovoj kuglani. Udarile su nas nesreće suvremenog svijeta, koje nekada nisu imale pristupa u naše mjesto. Sada imamo puno kase novaca i pune kuće nesretnih ljudi. Istina, ima i mnogo dobra, ali zlo nas je zahvatilo u svoje šake. Smiješno, sve je počelo s »Edenom«.

Mnogo toga snažnog i velikog doživio sam za vrijeme »solinskih dana«. A najsnažnije i najjače doživila me se akademija crkvi Gospe od Zdravlja Splitu. Zašto?

Mila zemljo naša

Bila je nedjelja 12. rujna naveče. Uvukao sam se među narod. Da osjetim njegovo bilo. Da s njim dišem i doživljavam onako kako on doživljuje. Crkva dupkom puna. Kod vratiju najviše mladi svijet spremjan da otiče ako mu bude dosadno. Ali ostao je...

Pred nama zbor od stotinu i pedeset pjevača. Sami muškarci. Jednako obućeni. Kao od Bliskova odvaljeni. Čvrsti, snažni, sinovi ponajviše naše dinarske rase. Pred njima šest recitatora. Snaga i uvjerenje izbija iz držanja, glasa, pojave. Ljudi su to koji daju garanciju da će riječi prijeći u djela...

Otraga veličanstvena figura Krista nad lijepom našom domovinom...

Počeo je zbor s pjesmom Petra Crnkovačkoga HVALOŠPJEV HRVATSKOGA NARODA. Zanimljivo je to da dolje, u kraju mora i krša, program počinje pjesmom sina naše Slavonije. Jer pod pseudonimom Petar Crnkovački sakriva se pre-rano umrli dr Pero Ivanišić, profesor bogoslovije u Đakovu! Tu je pjesmu skladao 1940. godine za proslavu trinaeststoljetnog jubileja požrtvenosti Hrvata. Skladatelj

poput starozavjetnog proroka poziva svoj narod da zahvali Bogu i Blaženoj Djevici za milost krštenja i za sva primljena dobra kroz dugu povijest. Cini mi se da je to jedan od najljepših »Tebe Boga hvalimo« koji je sastavila ljudska zahvalnost.

Stanić-Marović NAD JELENINIM GROBOM, kanta-ta za solistu i zbor. Malena rijeka Jadra, koja protjeće kroz Solin, bitno je utjecala na bogatu povijest koja se odvijala uz njezin tijek. Na jednom od mnogih otočića što ih ta rijeka pravi svojim

rukavima, točno prije desetstoljeća, pobožna hrvatsko-kraljica Jelena sagradila prvo marijansko svetište Hrvatskoj — s pravom su nazvali našim PRASVETIŠTEM! — u kojem je bila pokopana. Kapelan u Solinu, trubadur i bard Gospinih solinskih događaja Đorđe Marko Stanić sastavio tekst, koji je mladi dakto Sime Marović zaodjenuo izvanredno glazbeno ruho formi kantate za četverglasni muški zbor. Nad Jeleninim grobom, kojemu bistrvi valovi rijeke Jadra već deset stoljeća pjevaju uspavanku, zastali smo i poslu-

ZBOR I KOLO DOCARALI SU ONO ŠTO SU KOZJAK I MOSOR VIDJELI NA SVOME PODNOŽJU

KAZU DA JE 12. RUINA BILO OKO STO TISUĆA VJERNIKA U SOLINU. STARO MILADO, MUSKO, ŽENSKO SVJETOVNIJAK, REDOVNIK — SVI SU BILI JEDNO SRCE I JEDNA DUSA

šali glas iz groba. On nas je sve pozvao na vjernost vjeri od koje su naši stari živjeli i za koju su umirali.

Slijedio je SAN NA KAMENU od Mate Roščića, franjevca konventualca. Kao u snu, na krilima mašte letio je kroz burnih trinaest stoljeća preko ravne Slavonije, krševite Bosne do plavoga Jadrana i susretao velike i male graditelje naše povijesti.

Fulgosijev ZBOR I KOLO KOD GOSPE OD OTOKA dočarali su nam donekle ono što su Kozjak i Mosor — to su planine iznad Solina! — vidjeli na svome podnožju. Vidjeli su uspon i pad stare Salone, sukobe Cezarove i Pompejeve vojske, vidjeli su prolivenu krv kršćanskih mučenika i nestanak hrvatske prijestolnice Solina; vidjeli su svitu hrvatskih knjzova i kola razdragane mla-

dosti na Gospinu otoku o blagdanu Male Gospe. Veoma originalno i vjerno sve je doživljeno u kratkom vremenu na vrlo slikovit i izražajan način.

Sigurno je najsnažnija točka cijele večeri i svega onoga što je priređeno za proslavu Velikoga Jubileja bio recital TECI, JADRO, TECI od Don Ante Skobalja i mladoga dakona Sime Marovića uz pjevanje zbara i soliste Josipa Solde. U tom recitalu čuli smo slavnu i burnu povijest našu. Bistri Jadro se mnogo puta kroz povijest zamutio suzama i mnogo puta je izmiješao žubor svojih voda s plaćem za izgubljenom slobodom. U riječima TECI, JADRO, TECI odrazila nam se još jednom slika naših želja:

Teci, Jadro, tecu,
Ti ne smiješ stati

Na vječnome putu
K Jadranskome moru.

Vrhunac je doživljen u zadnjim dijelovima recitala u kojima se i zbor i recitator i sva prisutna publiku nadoše u nezaboravnoj melodiji: »Mila zemljo naša, zemljo naša zemljo Hrvatska, krvlju natopljena, suzam zalivena.« Oduševljeni pjesak, ponavljanje cijelogoga zadnjega stavka pokazali su isto ono oduševljenje koje očitovala dan prije zagrebački nadbiskup Dr Franjo Kuharić i šibenski biskup Msgr Arnerić. Oni su zaželjeli da se isti program sva-kako mora prikazati i u zgrebačkoj i u šibenskoj katedrali.

Ja kažem: Ne samo ondje!
Nego svagdje gdje ima Hrvata katolika.

Pero Bulat

UREDNIK GLASA KONCILA ORGANIZIRAO JE SA SVOJIM SURADNICIMA VRLO USPJEHU VIGILIJIU. (GORE)

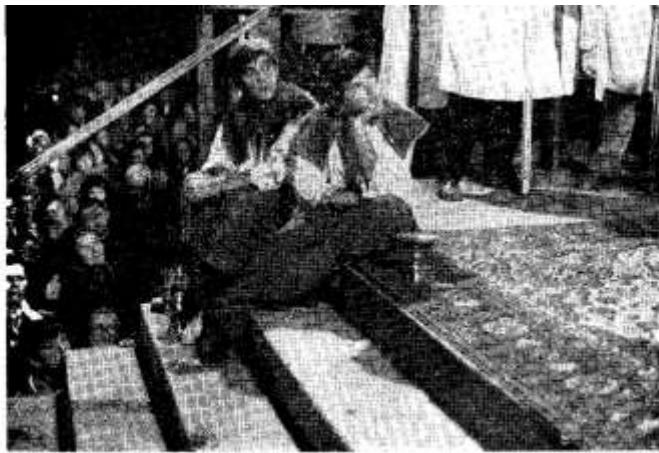
MLADI IZ JELSE NA OTOKU HVARU, POBJEDNICI VJERONAUČNE OLIMPIJADE, UVELI SU SKUPLJENO MNOSTVO U TOK Povijesnih DOGAĐAJA (GORE)

»BRATIMI« IZ KORČULE, U svojim tradicionalnim nosnjama i sa svojim simbolima, povezali su sadasnjost s nasom slavnom liturgijskom tradicijom (DOLJE)

Veliko

Dok je u predvečerje Velikoga dana izabrana elita gostiju i crkvenih dostojaštvenika uživala u biranom programu u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu, desetak tisuća vjernika skupilo se u samom Solinu da provede večer u molitvi i pokori. Grupa oko GLASA KONCILA režirala je odličan program. Mladi iz Jelse su pred svima održali sat vjeronauka o kraljici Jeleni, kakav je obavljalo oko 30.000 naše djece. Otac Ante Gabrić bio je očiti dokaz da ne čuvamo dar svete vjere samo za sebe, nego da ga nosimo i drugim narodima. Šteta što nije mogla doći Majka Terezija. Kroz to vrijeme isповjedalice su radile punim pogonom. Bila je to izvanredna večer, koju može prirediti samo naš vjerni puk...

NAJMANJI MINISTRANTI UDOBNO
SU SE SMESTILI ZA VRUJEME
PROPOVIEDI OCA GABRICA DA
IM NE IZMAKNE NIJEDNA RI-
JEC.

solinjsko bđijenje

DR LADIKA I VLC. ZIVKO KUS-
TIC — SKUPA S NASIM MISIONA-
ROM OCEM GABRICEM — VODILI
SU CITAVO BDIJENJE, TOM JE
ZGODEOM OTAC GABRIC IZREKAO
PROPOVIED KOJA JE SVOJOM
NEPOSREDNOSCU I SRDACNOSCU
MNOGIMA OROSILA OCI.

NE ZNAMO TKO JE REZIRAO VE-
LICANSTVENU POZORNICU U-
SRED KOJE SE UZDIZALA NAIVE
CA SVETINJA POCEIKA NASE
POVIJESTI -- VISESLAVOVA KRS-
TIONICA, ALI JE ODЛИCNO NA-
PRAVIO.

USRED MNOSTVA, KOJE SE SLE-
GLO U CIJELE DOMOVINE, PRI-
PROSTI TRANSPARENTI KAO O-
VAJ IZ NUSTRA POKRAJ VINKO-
VACA, BILI SU ZNAKOVIZBLI-
ZAVANJA I POVEZANOSTI.

DON MIRO JOVANOVIĆ, ZUPNIK
IZ SOLINA, CITA EVANDELJE NA
BLAGDAN MALE GOSPE. ON JE
JEDAN OD ONIH, KOJI SU NAJ-
VISE PODNIZELI, I DOPRINIJELI
U SVAKOM POGLEDU DA JE ŽI-
VOT PROSTRUO SOLINSKIM
PRASVETISTEM.

Solin je prasvetište naše vjerske i narodne svijesti. On je oživio, uskrsnuo tokom ove svete godine. I nikad više neće umrijeti život na njemu. Naš GLASNIK nema riječi da zahvali svima koji su doprinijeli tome da doživimo uskrsnuće Hrvatskog Marijanskog Prasvetišta. Počevši od revije VERITAS, koja je prva dala signal, do sadašnjeg župnika u Solinu DON MIRE JOVANOVIĆA, pa preko DON ANTE JURIĆA, DON ZDRAVKA BLAJIĆA, spikera RADIO-VATIKA-NA i desetine drugih nepoznatih koji su podmetnuli leđa. Hvala i našim Biskupima koji su sve učinili da slavlje Gospe od Otočka postane naša sveopća obnova. Sva su očekivanja obilno nadmašena. Nije li to znak da od Kraljice Hrvata možemo i smijemo više očekivati?

Velike stvari učini nam svesilni

OTAC GABRIC PROPOVIJEDA USRED KORČULANSKIH «BRATIMA» (LIJEVO GORE)

OTAC OBITELJI SUDJELUJE U MOLITVI VJERNIKA (LIJEVO DOLJE)

KAO ZIVE BIJELE SVJEĆE ĆJA SU SRCA GORJELA, SUDJELOVALI SU BROjni SVEĆENICI U KONCELE-BRACIJI (GORE DESNO)

Hodaš s mladićem više od godine dana. On te voli i želi s tobom stupiti u brak. I ti si ga voljela, jer je »ljubav bila čvrsta«. Sada ne osjećaš prema njemu više ništa. Ne želiš da budeš s njim kad voliš drugoga. Dapaće, kažeš da ga »mrziš« i da po-mišlaš da ga napustiš.

Odakle taj preokret? Ako je »ljubav bila čvrsta«, kako je moguće da se tako brzo raspala i pretvorila u mržnju? Je li taj preokret bio na pomolu prije susreta s onim svećenikom ili tek nakon susreta? Ako se zbio prije, tada bi morala više pripaziti na to što znači »voljeti«. Čini mi se da ti taj pojam nije jasan. Ako se preokret dogodio nakon susreta i zbog susreta sa svećenikom, tada je u pitanju tvoj »kršćanski odgoj« i shvaćanje životnih vrijednosti prema tom odgoju. Kažeš, naime, da je odgoj bio »pravi kršćanski«.

Imam dojam da »ljubav«, da »voljeti« istovjetiš s osjećajem ili afektom; točnije s erotskim afektom. Svaka-kao, ljubav nije tek neka simpatija, pa bila ona i veoma jaka. Ljubav nije ni samo prijateljstvo, iako ono ima mnogo zajedničkih svojstava s ljubavlju. Ljubav nije zaljubljenost dvoje mladih koja traje više ili manje da onda ili prestane ili sa-zrije u pravu ljubav. Ljubav nije ni samo erotsko-afektivni doživljaj, samo takva privlačnost i takva vezanost uz neku osobu, mada je to važan vidik ljubavi. Najmanje je pak ljubav sam seks, kako god se on očito-vao. Ljubav je nešto dublje i šire što, doduše, uključuje sve ovo, ali što zahvaća cijelu osobu čovjeka pod mno-

Mlada sam, Imam 20 godina. Hodam s mladićem neviše od godine dana. Voli me i želi da stupimo u brak. Nije ljubav bila čvrsta i nikad nisam pomislila da bih ga jednom mogla početi mrziti.

Zivim u porodici u kojoj su svi katolici. Odgojena sam pravim kršćanskim odgojem. Redovito idem u crkvu.

A onda jednoga dana ugledah njega. Bila je nedjelja, išao je u crkvu. Svećenik je. Tada je tek bio došao i konačno je bio novi svećenik. Prošla sam mimo njega, pozdravila ga, a on mi je odgovorio uz osmijeh. Otada se nešto čudno počelo dogadati u meni. Vidjela sam ga često. Razgovarali smo, jer je poznavao moje roditelje i bio je kao i sada veoma dobar s njima. I sada, nakon mjesec dana, shvatila sam da ga volim, da ne mogu bez njega, jer bih samo s njim mogla dalje u život. Osjećam da sam tako nesretna. Nitko ne znašto se sa mnom događa, čak ni on. Znam da je nemoguće da bilo što tražim od njega. On je svećenik, zato ga i nije.

Ali ja ga volim! Pomišljam sada da napustim svoga mladića, jer ga mrzim i ne osjećam prema njemu više ništa. Ne želim da budem s njim kad volim drugoga. Znam da ne smijem, da sam pogriješila, ali ne znam što se sa mnom događa. Ne mogu bez njega. Kad ga ugledam, potrčala bih mu ususret, a vidim dijeli nas samo bijeli ovratnik. Ponosite mi!

Anamarija

Dijeli nas samo bijeli ovratnik?

Piše: Ivan Fuček

goststrukim vidicima, ne isključujući ni razum i vjeru. Ljubav treba da je razumna, a kod nas vjernika treba da se provodi u odgovornosti pred Bogom. No o tome, ako želiš, možeš postaviti još posebno pitanje.

Tvoj je problem susret s dotičnim svećenikom i zaljubljenost koju u sebi osjećaš. Odgovaram u vidu tvog »kršćanskog odgoja«, tj. kao kršćanki koja vjeruje. Na tvoj prvi pozdrav, veliš, odgovorio ti je »uz osmijeh«, što s njegove strane može biti puka učitost. Ali u tebi se nešto »čudno počelo dogadati«. I nakon samih mjesec dana shvatila si da ga »voliš« i da »ne možeš bez njega«.

Je li pravo da ono što nastane na prvi pogled nazovemo »ljubav«? Nakon mjesec dana usputnih susretna i površnog poznanstva ti »ne možeš bez njega«? Ne radi li se, vjerojatno, o pučkoj privlačnosti? Možda čisto erotskoj? Jesi li točno reflektirala?

Zašto kažeš da si »tako nesretna«? Osjećaš da si skrenula na krivu stazu. Tako je! Sama kažeš: »Znam da je nemoguće da bilo što tražim od njega. On je svećenik... Znam da ne smijem..., ali ne znam što se sa mnom događa.« Osjećaš da je svećenik mnogostruko vezan, da nije slobodan kao svaki drugi mladić. Pa unatoč tome ponovno kažeš: »Ne mogu bez njega.« I posve krivo sebi sugeriraš: »...dijeli nas samo bijeli ovratnik.« Dijeli vas premnogo toga, dobro uviđaš.

Nikad svećenikovo odijelo u tome nije bilo bitno, pogotovo ne danas. Pravoslavni i grkokatolički svećenici

također nose »bijeli ovratnik«, a mnogi od njih imaju zakonite žene. Dakle, radi se o nečemu mnogo dubljem. Ti si zavedena napašću prema čovjeku koji pripada Kristu i Crkvi na poseban način. Ti bi željela posjedovati za sebe svećenika koji se dao posjedovati jedino od Krista. U biti bi ga željela odvratiti od njegova svećeničkog poziva i službe, zato ti savjest ispravno reagira.

Uostalom, zašto nije moguće poći s jednim svećenikom u brak? U prvom redu, to je pitanje vjernosti. Nitko od mladića koji su se odlučili za celibat i koji su ga izabrali i obećali »radi kraljevstva Božjega« nije bio na to natjeran, niti je bio dužan poći tim putem. On je to izveo promišljeno i slobodno nakon dugog spremanja, razmišljanja, savjetovanja i molitve. Tko je jednom obećao takav život i na nj se zavjetovao pred Bogom i Crkvom, obvezan je na vjernost. A vjernost pozivu je temeljna krepost, koja izvire iz novog i vječnog Saveza Boga s čovjekom i čovjeka s Bogom.

Netko je postao svećenik ne samo zato da propovijeda vjernost drugima, nego upravo on sam vlastitim životom mora biti nepokolebitiv svjedok vjernosti. Djelovka koja bi željela svećenika za sebe i tako ga nastojala odvratiti od njegovih zadataka koje je pred Crkvom svećano preuzeo, grijesila bi također protiv vjernosti; ona bi drugu osobu uvodila u napast da sagriješi protiv iste kreposti vjernosti.

Nadalje, je li dopušteno krasti? Onaj tko nastoji sve-

ćenika odvući od njegove službe, krade Božjem narodu istu službu. Odgoj i izobrazba svećenika stajali su roditelje i Crkvu milijune. Tko odvlači svećenika, postaje krivac propasti golemih svota uloženih za Božji narod. Ali to je tek materijalni vidik, najmanji, jer je služba dobrog svećenika neusporedivo više vrijedna od svih materijalnih izdataka. Ispravno je, dakle, da Božji narod takav korak djevojke osuđuje, da se postavlja negativno prema djevojci, koja želi egoistički samo za sebe posjedovati svećenika, odukavši ga od njegovih zadataka, celibata i njegove službe Božjemu narodu. Naravno, ni svećenik koji se dade zavesti nije bez krivnje, ali o tome sada nije riječ.

Nadalje, svećenici moraju propovijedati vjernost bračnim drugovima, jer i za ove postoje opasnost da se zaljube u treću osobu. Ta je opasnost danas pojačana kad, recimo, muž godinama jedno radi s tudom ženom ili s nekom djevojkom. Svi ma koji su kršćanski odgojeni jasno je da se dotični muž mora svladati u takvim napastima. On mora nadvisiti svoje osjećaje, jer je vezan uz bračnog druga. Isto je tako jasno da se djevojka mora suzdržavati od zaljubljivanja u oženjena čovjeka. Htjeti posjedovati svećenika samo za sebe nije manje teško od nakane da oženjena čovjeka udalji od njegove zakonite žene.

Ponekad se čuje: »Svećenik X nije sretan u svom pozivu.« Ako nije dobar svećenik, ako ne služi Kristu i Crkvi kako valja, željeti ga oženiti i nastojati ga odvra-

(Nastavak na str. 392)

nova generacija

Progra- mirani?

Sve češće postavlja se pitanje: Kako zadovoljavamo svoje duhovne potrebe?

Premda stojimo pred golemim mogućnostima, osjećamo se osamljeni i nemoćni. Pred nama ili, točnije, u nama caruje samoća kao potpuna pobjeda neuspjeha. Sve češće prihvaćamo mit Ibsenova »Neprijatelja naroda«: »Najjači je čovjek na svijetu onaj koji je najosamljeniji!«

Je li stvarno tako i gdje leži korijen takvom vjerovanju?

Pravi razlog osamljenosti među mladima je u tome što im se ne pruža mogućnost da kontinuirano budu u stvaralačkoj akciji u kojoj bi se iskazivali kao ljudi. Bačeni najčešće na periferiju ljudskih zbivanja, mlađi čovjek traži surrogat za odsutnost zajednice. Ne vjerujući više onima koji ga nisu uspjeli dovesti na željeni put, odbacuje njihove ideale, gubi se u carstvu mašte, mitova i utopiskske budućnosti. Ne našavši ni tamo ispunjenje svoje pustolovne mašte, vraća se ovom svijetu kao povratnik bez nade. Očajan, zatvara se u sebe do nove prilike, u kojoj će ga sjaj novog mita ponovo zavesti.

U takvoj situaciji zaista je krajnje vrijeme da postavimo pitanje: čime i kako hranimo svoje duhovne potrebe?

Ivica Košak

Jelenina baština

S pravom i ponosom govorimo ove godine mnogo o baštini kraljice Jelene. To je Jelenina vjera. Njezina pobožnost, osobito prema svetoj Bogorodici. To je njezin socijalni osjećaj i dobrota za sve koji su bili u bilo kakvoj potrebi. Posebna ljubav prema udovicama i srođadi, te njezin rad na izmirenju. Bila je mironosac.

Doista, divna baština, koju je »Majka kraljevstva« ostavila svojim baštinicima. A jesmo li se pitali: Tko su ti baštinici koji treba da je prihvate, njeguju i razvijaju? To smo mi svi. Osobito naši mlađi.

Na vama je, mlađi prijatelji, zadaća da prihvate taj divan Jelenin program i da ga prenesete u život. Da ga ostvarujete — junački i neustrašivo! I da drugima propovijedate najviše svojim životom, svojim djelima.

Zar to nije divna životna zadaća? A ne da vam život truje i uništava glupa droga, pesimizam, seksualna raspojasnost i očaj!

Neron

Jedan je umjetnik napravio kip krasna dječaka. I uklesao mu dolje ime: Neron. Mislio je na rimskog cara...

Da, mogao je Neron kao dječak biti krasan. Ali poslije je, znamo, postao užasan neman. Pročitajmo samo Sienkijevićev roman »Quo vadis«! Senat, koji je znao biti tako plašljiv, tako servilan i bojažljiv, osudio je Neronu — na smrt. I to ne u nekoj revoluciji, nego u mirno doba.

Eto, što se krilo u onom krasnom dječaku!

A što se krije u tebi? Sto će iz tebe izbiti na javu i prevladati? To ovisi o tebi. I Bog mora svojom milošću priteći u pomoć. On to hoće, ali ti moraš uprijeti svoju snagu.

Sretan

To želimo biti svi! I ne možemo to ne željeti. Pa i kad bi netko rekao: E, ja baš hoću nesreću — bila bi to samo varka. U onom prkosu on bi želio naći — sreću.

A u čemu je sreća? Tko je sretan?

Pripovijeda se da je francuski kralj zapitao slavnog talijanskoga pjesnika Tassa:
— Reci mi, tko je najsjretniji?

Tko zna kakav je odgovor kralj očekivao?! No pjesnik će kratko: — Bog!

— Dobro, to znam. A onda, iza Boga?

— Onaj, koji je najsličniji Bogu, odgovori Tasso.

Eto, ono što svi mi najviše želimo postići, možemo samo u Bogu i po Bogu. Zato nam Krist Gospodin svima svjetuje: Budite savršeni kao Otac nebeski! Da činimo dobro i tada će nas pozvati u kraljevstvo Očevo i svoje. »Ja sam bio gladan i vi ste me nahranili, bio sam žedan i vi ste me napojili, bio sam gol i vi ste me zaodjenuli... Zato uđite u veselje Gospodara svoga!«

Pobjednik

Uređuje: M. Starčević

Odluka petero braće

Kralj Filip je započeo, osvojivši Grčku, a sin mu je Aleksandar nastavio.

Mladić je još bio, a pred njegovim mačem padala su tisućgodišnja carstva i kraljestva od Grčke do Indije. Ali onda — pred njegovim strastima — pada on sam. Bilo mu je istom 30 godina. Oboriše ga putenost, srdžba... U srdžbi i naglosti ubi prijatelja, a zatim je toliko nad njim plakao da je skoro poludio.

Što učini, kralju?

I ti si kralj! Pun radosti, pun sreće zahvaljivat ćeš svom Bogu i ići ponosno — kao kraljevsko dijete — kroz ovaj divni svijet. Tada ćeš moći govoriti s velikim učenjakom Cauchi-em: »Meni je život drag, jer u njemu tražim Boga. A kada dođe smrt, onda će mi ona biti draga, jer onda ću naći Bo-

ga!«

No za to treba da pobijediš — sebe! Svoje niske strasti: sebičnost, oholost, putenost, srdžbu. I da uzljubiš Boga svim srcem!

Jedan je mladi svećenik putovao našim plavim Jadranom. Na brodu se susreo s vedrim, otvorenim, privlačnim mladićem. Dode riječ: Kakva će nam biti budućnost? I naš mladi Dalmatinac smiono i uvjerljivo izjavljuje:

— Nas je petero braće! Mi ćemo osnovati jedno hrvatsko selo!

Bravo, mladiću! Bog te poživio! Kako smiona, kako lijepa i muževna riječ! Vjerujem da su je — on i njegova braća — i ostvarili. Možda u Dalmaciji, možda u Slavoniji ili tko zna kojem kraju svijeta.

Znam više takvih. Osnovaće čitave ulice, čitava naselja. Naskoro će to biti selo. To je utjeha i svijetla perspektiva u našim tugama i nevoljama.

Dvostruki jubilej

Na visokim proplancima punim dragocjene rudače, iznad bosanskog gradića Vareša leži gorska župa Borovica. Kuće su se raštrkale u nekoliko zaselaka, a sve su opkoljene stoljetnim šumama i sočnim pašnjacima. Ovamo, kamo se zbog svete »vire Isusove« sklonuo naš Borovičanin, kroz stoljeća nije nitko dolazio nego ponizni sin svetoga Franje iz obližnjega samostana Kraljeve Sutjeske.

Ravno prije pedeset godina u Gornjoj Borovici osnovana je samostalna katolička župa, a prije 25 godina dobili su je isusovci na upravljanje.

Danas 18 časnih sestara služi Bogu, tri ga svećenika slave, nekoliko bogoslova i seminaraca i kandidatice spremaju se za Božju službu — svi rodom iz Borovice. Premda se mlade obitelji sele, Borovica ipak i danas živi snažnim vjerskim životom.

Sadašnji župnik o. Stjepan Koren uspio je organizirati lijepu proslavu dvostrukoga jubileja. Od srijede 4. kolovoza svako jutro i svaku večer po jedan je dosadašnji župnik predvodio svečanu koncelebraciju. Na blagdan Preobraženja, kad je glavni crkveni god, odslužio je Misu i održao zanosnu propovijed novi župnjevac Leopold Rochmes. Navečer toga istoga dana ganuo je punu crkvu naš misionar iz Zambije o. Lu-

ka Lučić svojim predavanjem o kršćanstvu u toj dalekoj afričkoj zemlji. U subotu navečer bilo je zajedničko pokorničko slavlje čitave župe, na kojem je podijeljeno oko 400 svetih prigodnosti.

Vrhunac slavlja održan je u nedjelju 8. kolovoza, kad je pred velikim mnoštvom vjernika iz Borovice, Vukanovića, Kraljevske Sutjeske i Vareša — a napose pred presretnim roditeljima, braćom i rođacima — domaći sin o. Mijo Matović odslužio svoju mlađu misu.

Borovičani vole spominjati da je posljednja bosanska kraljica Katarina, napuštajući obližnji grad Bobovac, rekla:

— Nije mi žao nego vode Radakovice, ribe Bukovice i pšenice bjelice s njive Lješnice!

I danas, ostavljajući Borovicu, čovjek se teško dijeli od nje. Osjeća istinitost riječi blažene Katarine.

OTAC MLADOMIŠNIKA MIJE MATOVIĆA ZADOVOLJNO SE SMJEŠKA U PREDVEČERJE MLADE MISE U BOROVICI.

Novo svetište

Već nekoliko mjeseci čuje se vika radnika i držanje motora pokraj kapele Srca Isusova u Osijeku. Prolaznici začuđeno gledaju baraku pokraj rezidencije (samostana o. Isusovaca), vide motore i radnike, ali fasada je kao i prije, osim velikog otvora što su ga radnici načinili od prozora kapele.

Gdje se to radi i što se to zbiva? Treba proći kroz vrata rezidencije u vrt da se riješi ta zagometka. Kapela Srca Isusova proširuje se u vrt rezidencije da se dobiju potrebni prostori za pastoralni rad rezidencije.

Bilo je potrebno da se to uradi. Rezidencija Družbe Isusove nalazi se u centru grada. Položaj joj je upadno sličan rezidenciji u Palmotićevoj ulici u Zagrebu. S jedne strane Beogradske ulice nalazi se pošta kao i u Zagrebu, a na dnu ulice malo nadesno je kolodvor. U rezidenciji se okuplja mladež osmogodišnje škole, srednje škole i sveučilišta. Tu se radu s grupama intelektualaca, majki i djece što tu posjećuju vjeronauk. Kapela Srca Isusova omiljela je vjernicima u Osijeku. Ovamo dolaze vjernici iz cijelog Osijeka, osobito za prve petke u mjesecu. Za sav taj posao nije bilo prikladnog prostora!

Dogradnja kapele Srca Isusova pada baš u ovo pokoncilsko doba, kad se obnavlja i pobožnost Srcu Isusovu. Nekad je ta pobožnost cvala u našem narodu.

Nazvali su nas i narodom Srca Isusova, ali je onda ta pobožnost počela zamirati. Crkva je osvježava, traži joj ljepši i zgodniji izražaj, da odgovori mentalitetu današnjeg čovjeka. I ova kapela Srca Isusova, koja se sada proširuje i poprima izgled pravog svetišta, bit će, nadamo se, žarište ove pobožnosti ne samo za Osijek nego i za cijelu đakovačku biskupiju. Iz njega će Kristova ljubav strujati kroz ove prostrane i ravne krajeve sjeverne Hrvatske. Naš narod je narod srca i razumije Isusovu poruku, a ta je: »Čovječe, ljubio sam te beskrajno, pa zar mi nećeš odgovoriti ljubavlju?«

Uvjereni smo da će obnovljeno svetište Srca Isusova s rezidencijom Družbe Isusove po svojoj karizmi izvršiti zadatok u Osijeku, koji se od nje očekuje. Vjerenci Osijeka s velikim zanimanjem i ljubavlju prate izgradnju ovog svetišta i pomažu koliko to samo mogu. Danas nije lako graditi. Traže se velika finansijska sredstva. Ovo svetište gradi

se za narod. Ono će biti u službi duhovne obnove našeg naroda. Svaku pomoć primit ćemo s velikom zahvalnošću. Doprinosi se mogu slati na uredništvo »Glasnika Srca Isusova i Marijina« uz oznaku da je to za svetište Srca Isusova u Osijeku.

A. Barbalić D. I.

ANNE, DUBLIN, IRSKA: »Prvi put sam pošla na jednu ovakvo hodočašće i bila sam zabrinuta kako će biti s jezikom. No ubrzo sam vidjela da ne postoje jezične barijere među mladima; vjera, molitva, pjesma, biti zajedno, poznanstva, prijateljstva, sve nas je to približilo više nego što sam mislila. S druge strane takvu otvorenost i gostoljubivost od naših gostoprimitaca još nisam nigdje doživjela.«

A. BALATRIER, predsjednik hodočašća: »Nosimo sa sobom nezaboravne uspomene. Htio bih upravo to nglasiti i dati toj riječi njezinu pravo duboko značenje. Vjerujem čvrsto u važnost, vrijednost i efikasnost internacionalnih susreta mladih uz uvjet da nisu samo turistički i kulturni, nego da pomazu otkriti u svakoj zemlji živu Crkvu. Upoznali smo našu mladu braću iz Hrvatske ianske godine u Rimu. Zadivili su nas i dali nam veoma lijepo svjedočanstvo vjere. Zato smo toliko željeli doći u Hrvatsku ne samo da obnovimo te sretne kontakte, nego posebno da se mi sami učvrstimo u vjeri. Osim vjerskih doživljaja posebno su nas se dojmile i prirodne ljepote Hrvatske, toliko zelenilo, brežuljci, Plitvička jezera. Odlazeći zahvaljujemo svima koji su nam pomogli organizirati ovu hodočašće. Opravljamo se riječima: Hvala i do video!«

Svjedočanstvo vjere

Krajem kolovoza ove godine oko 200 mladića i djevojaka iz evropskih zemalja posjetili su Zagreb, Mariju Bisticu i Plitvice. Sto su doživjeli, neka sami kažu!

JEAN-PIERRE, mladi inženjer iz Francuske: »Posebno me se dojmilo kako Hrvati žive svoju vjeru. Zapazio sam mnoge kapele, raspela, slike na javnim mjestima. Sve dobro održavano i okićeno, što pokazuje živ vjerski osjećaj u narodu. U crkvama sam uvijek naišao na ljudi, koji se mole. Napose nas se dojmila ona mala kapela župskog centra u Zaruđu i onaj žar vjere prisutnih vjernika, koji, unatoč tješnom prostoru, žive svoju vjeru. Hrvatski svećenici mogu biti ponosni na svoje vjernike.«

Bila je veoma sretna misao da se — prigodom proslave 1300-godišnjice krštenja našega naroda — pojavi u domovini i jedan od misionara koji danas otplačuju dug milosti našega krštenja. To je bio otac Ante Gabrić koji već 38 godina radi u Indiji. Onu vjeru što su je naši stari primili od misionara iz Rima, usaduje u duše indijskog naroda. Za vrijeme Velikog bdijenja 11. rujna, uoči glavne proslave, iznio je otac Ante bogatstvo naše lijepo vjere i svoje divne duše.

Otac Ante Gabrić isplaćuje naš dug

UVIJEK SRETAN

38 godina sam u Indiji. Mnogi me mole da im reknem kako mi ondje živimo, da li nam je život težak, jesmo li sretni ili nesretni. Odmah na početku kažem: sretni smo! U 38 godina što sam tamo u Indiji, ni jedan dan nisam bio nesretan. I ljudi me pitaju da li je to moguće? Ja kažem: jest! Dok živimo s Isusom, dok se s Isusom žrtvujemo, moramo biti sretni.

Eto, braće i sestre, jedna crtica iz našeg misionarskog života, iz moje župe. Župa se zove Maria Polli, Marijino selo. Osnovali smo je lani. Prije smo bili u župi svete Male Terezije u Bošontiju. To područje nalazi se nadomak velikih džungla u delti ogromne rijeke Gangesa. Ljudski govoreći, teško je. Močvare. Valja ići kroz vodu i blato. Idemo pješice i do 20 i 30 km, i to bosonogi. Tamo nema cipela. Nema tamo ni kruha. Jedemo rižu i u podne i navečer, kad je imamo. No nema ni toga svaki dan. Opće velim, ljudski govoreći, teško je. Ali mi smo sretni. Tko nam daje tu sreću, i nama misionarima i našim vjernicima? Daje nam je vjera, daje nam je molitva.

VIDIO SAM NEBO

Možda sam nekima već pisao o tome. No ovđe ponavljam.

Nosio sam svetu pričest bolesnici, gubici Melini. Dok je mogla, dolazila je u crkvu šepajući. Čitava desna nogu bila joj je izjedena od gube. Kad više nije mogla hodati, onda se ta junakinja na rukama i nogama dovlačila u našu malu kapelicu u selu Ranigoru. Zadnja dva tjedna donosio ju je njezin muž na rukama u crkvu. A svi su ti ljudi novoobraćenici. Nikad nije htjela ispuštiti svetu misu, ni svetu pričest. Zadnje nedjelje, kad sam došao onamo, nije nikako više mogla doći. Groznica ju je tako uhvatila, sva je gorjela, bila je na samrti. Molila me da joj svetu pričest donesem poslije svete mise. I pošli smo poslije svete mise u procesiji do njezine kolibe. — Kod nas tamo u Indiji vlada potpuna sloboda vjere. Mi možemo ići s Isusom i po selima i po gradu u procesiji i pjevajući. Išli smo, dakle, do njezine kolibe kao tijelovska procesija. U kolibu sam se morao uvući. Nema unutra ni stola, ni stolice, ni kreveta, ničega. Melina je ležala na slami. I na tu slamu rasprostro-

sam korporal i na nj stavio Presveto. I umiruća patnica Melina primila je svetu pričest kao poputbinu.

Draga braćo i sestre, ako sam ikad viđio nebo, viđio sam ga na licu te gubavice Meline. I kako je divnu molitvu možila! Ta je bila molitva prave svecice. Sa smiješkom na licu, s osmijehom u srcu molila se za Svetog Oca u Rimu, za sve dobročinitelje, za sestruru Antoniju, našu hrvatsku misionarku, koja je onda bila u Bošontiju i koja joj je slala lijek; za one koji su donijeli trave za njezinu malu kozu. I Isus je primio njezinu molitvu.

Vjerujte, braćo, to je vjera, to je život, to je ljubav. Mi mislimo da je ta patnica bila nesretna, ali ne! Njezina sreća bila je u vjeri u Isusa.

Velim opet, tu sam viđio nebo.

Nisam bio prisutan kod njezine smrti. No kad sam ove godine prošao kroz to selo, pohodio sam njezin mali grob kao kakvo proštenište.

nesrećan. Uvijek vidi Isusa u njihovim očima, u njihovim sreima. I taj Isus stanaće i s nama.

Pa, evo, danas, na ovaj sveti dan, ispitajmo se jesmo li došli ovamo zbilja samo kao na neku svečanost, da čujemo pjesmu, da čujemo propovijedi, da vidimo naše nadbiskupe i biskupe, ili smo došli da vidimo Isusa, da Isusa nosimo u srcu, da Isusa čuvamo, da Isusa dademo drugim ljudima. Jer to je pravi smisao našega života. Bez toga, braćo i sestre, iskreno vam kažem: ne vidim imu li koji drugi put na svijetu. Ako ja Isusa nemam u sebi, ma što onda imam?! Ako imam i čitav svijet, i stotinu automobila, i stotinu frižidera, i milijune dolara, ma što imam od toga?! I imam li Isusa, n svega toga nema, i tog Isusa kad primam u srcu, što mi drugo treba?! I kad tog Isusa mogu dati, a svi ga možemo dati, jer nam ga je svima Gospa dala. Ona nas je to naučila. Ona je Isusa prva primila, ona ga je sačuvala i ona ga je svima nama dala.

ISUS STANUJE S NAMA

SVEUČILIŠTARAC NOSI KRIZ

Nedavno sam pokrstio staroga Pančuna. On prije nije ništa znao o Isusu. Znao je samo nakon pouke katehista da je Isus Bog i da ga ljubi. Molitve nije mogao naučiti. I on mene pita: »Oče, hoće li morati još dugo čekati na Isusa?« Nije čekao. Bio je naime na samrti. Dao sam mu sveto krštenje. Ma da ste vidjeli sreću u njegovim očima!

Eto, vidite, braćo i sestre, kad mi viđimo tu njihovu sreću, tu živu vjeru, kako da se onda bojimo raznih poteškoća, i gladi, i groznice?! Iskreno vam kažem: tu se čovjek nikad ne može umoriti, nikad ne može biti

Mladi Korno, kojega sam nedavno pokrstio, divan nam je uzor u tome. Kad mu je stric dočuo da će postati kršćanin, tako ga je istukao da je sav natekao. A taj mladić, sveučilištarac, jedini sveučilištarac u čitavom svom plemenu, dolazi nakon toga zlostavljanja k meni i reče mi: »Oče, danas sam sretan što sam za Isusa mogao nešto pretrpjjeti!« A kad su njegovi rođaci htjeli istaći toga njegova strica koji ga je zlostavljaо, mladi junak im je rekao: »Ne! Isus je s križa rekao: Oprostite svima!«

Taj mladić sada je katehist u tim selima. Ne stidi se on vjere, ne boji se priznati da je on Isusov. S ponosom nosi križ oko vrata.

Braćo i sestre, o nama samima ovisi da li se bojimo priznati da smo Isusovi, da li se stidimoći u crkvu, da li se stidimo primati svetu pričest. A ako Isusa ne primiš, gdje ti je život? Ako ti Isusa nemaš, kako ćeš ga dati drugima? A ako ga ne daš, zašto si na ovom svijetu? Zašto si na svijetu, ako ti Boga ne možeš drugima dati? Ako im ne možeš dati onaj Božji život...

Eto, u tome je naša sreća tamo u misijama.

KRALJICA JELENA JE SVETICA

Majke, vas osobito molim jedno. Naše majke, naše obitelji tamo su siromašne, ali imaju djece, najmanje petero, šestero djece u svakoj obitelji. I Bog ih blagoslovilje. Ne-mamo mnogo: malo riže. Ali i s onim što imamo sretni smo.

Na Uskrs poslje treće mise, u deset sati navečer dobio sam malo riže. Uza me sjedi troje male djece. Uz malo riže donijeli

su mi i jedno prženo jaje. To je bila moja uskrsna gozba koju sam podijelio na četiri dijela s ono troje dječice, i braćo i sestre, svima je bilo dosta. Svi smo bili sretni.

Da budemo sretni danas, osobito vi, majke, naše roditeljke, nemojte se bojati nistijeti svoga materinstva.

O Monijevoj majci jedanput sam vao već pisao. Susreo sam je kad su je u malo košari nosili u našu bolnicu. Mi dolje nemamo ambulantnih kola. Toj su majci govorili u selu: -Umrijet ćeš! Dolazi deveto djetete. Ubij ga! Ti živi!- A ta junakinja maj-

ka odgovara: «Ne, ne!» Kako sam rekao, donijeli su je u našu bolnicu i dragi Bog je sačuvao i nju i njezinog malog Monija.

Braćo moja, tad sam se sjetio svoje po-kojne majke. I ja sam bio deveti! I da moja majka nije bila majka, da se je stidjela majčinstva, ne bi ja danas mogao slaviti Isusa, ne bih mogao ljubiti dragu Gospu. Pa s poštovanjem i sa zahvalnošću Šaljem pozdrav svojoj pokojnoj majci na groblju u Metkovici. Zahvaljujem se njoj i dragoj Gospri na ovaj sveti dan u povijesti hrvatskog naroda, pred Gospom, pred našom svetom, kraljicom Jelenom — ja je nazivam svetom, jer je bila majka — pred vama majkama. I vas, majke, molim sklopjenim rukama, budite majke! Spasite nam naš narod svojom ljubavlju, majčinskom ljubavlju. Spasite nam domovinu! Budite majke! Nemojte biti sebične!

VRATIT ĆU SE U BENGALIJU — RADOSTAN

Eto, mislim da je glavna stvar u našem životu da se znamo žrtvovati. Nemojmo se bojati križa! Bez križa, braćo, nema pravog

Što je Otač Ante Gabrić radio otkako je počekom rujna došao u domovinu, i gdje je sve bio, teško je nabrojiti.

Prokurator je našim južnim dijelovima, zaustavio se u Zagrebu i tokom obisao muke istočne kraljeve,

skočio u Istru ...

puta. Tu imu drugog puta, Isus bi ga slijedom izbio. No on je iskorio krčki put, on je izabrojao Kalvariju. To mora biti bioj i moj put, ne samo put muke, već i muk redovnika, rogo svakog od nas. Šakci od nas bit će sastanak ako podje tim putem. Trenutni dioći će do prave sredine, koja je u Biagu. Živjeti dušice od grleha, sigurno je tako, ali tu se strela, streči, sanjost, često savjesti. Samo čistim srcem možemo primiti u sobe dar Isusove. Ujutri i sjubini druge ljudivelju Sreću Izakara.

Drago bruto, moću dajući! No molim vas na ovaj sveti dan, nemajte oticil s ovog svetog mistika prečka, sva, pravne i druge. Ako se muzamino isporučili, isporučimo se, da se svi temu vjerujuđili, isporučimo se, prvojno Bosilj blagoslov, prvojno Isusu i čuvnjemu ga. On će nam dati svetu milost. Ovo je sveti dan u poslovima našeg naroda. Ovaj dan će osnati u vjesci! Isupremi. A ja vam mogu reći da mi našim vratima u svoju misiju Bergogliju radištem i vescu. Kojiko fu godinu tamo još novi đuljovenci, emati, ili vokla de me ljubav tamo držati. Od vasa ču prenijeti svojim vjerencima vase pozdrave. Red se im da ste ih vi blagoslovili da ste vi za njih mnilli, da smo svi mi jedino u nama i Mariji.

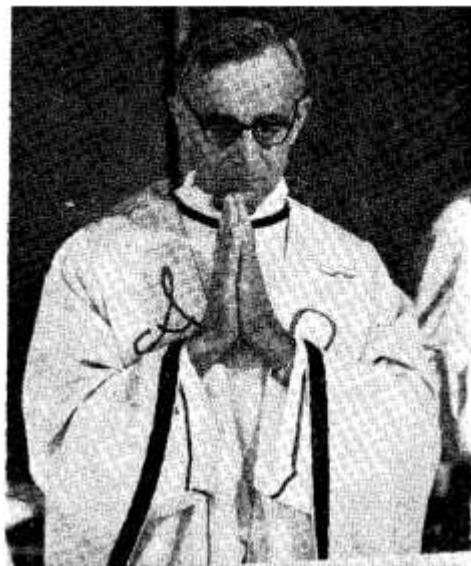
Njegov put domovnom pravi je tri- umf misijske svijestit našeg naroda. Upravo je nevjerojatno kolikom ljudima i njihovim dobrodošlicama u svijetu i stručnjaku i divoranama, jer Otač Ante pripada povoreći onih nepoznatih velikana, koji su ostali u vili nisku domovinu da zasude sveto drvo križa onđe gdje ljudi još nisu bili za svetu "svru Isusovu", za koju smo tokom povijesti krv proljevali.

Tko soll balje upoznati našeg misijskoga oca Actua Gintnerida i njegovo misijsko djelovanje, neka našavdi knjigu **ZIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA**, drugi dan. Prvi dan, te knjige je raspodjan. Cijena je 60 dinara. Narudjuje se na adresi: Stjepan Dibler, 41000 Zagreb, pp. 610, Palmačeva 31.

Mistični svetnik MISTERIJA VATA MOHITVE
Za svu vlast i slobodu, za svu ljudsku slobodu, slobodu
ju u kresunskim zemljama nastavlji i nastavlja
misijska tradicija!

Molitva uz 50. obljetnicu Misijske nedjelje

OVA MOLITVA O. GABRICA I
OVAKVO NJEGOVO MOLJENJE RA-
SVETLJUJU TAJNU NJEGOVA DJE-
LOVANJA U MISIJAMA I SRDAC-
NOG PRIMITKA U DOMOVINI.

Dobri Isuse, slaveći zlatni jubilej ustanovljenja Misijske nedjelje, ispunjeni radošću i zahvalnošću, molimo Te, pogledaj na nas, sluge svoga oltara i Tebi posvećene službenice!

Mi smo uistinu radosni i zahvalni što si nas pozvao u svećenički i redovnički stalež, i ponosni smo što si nas učinio dostoјnjima tog svoga poziva.

Isuse, Ti se sjećaš onoga dana kad si izabrao svoju prvu dvanaestoricu — neuke, slabe i siromašne galilejske ribare. I Ivana i Andriju i Šimuna — onu Tvoju stijenu na kojoj ćeš sagraditi Crkvu svoju, koji će Te u noći Velikog petka i zatajiti u času slabosti, ali onda Ti i zasvjedočiti svoju ljubav suzama pokajnicama i krvlju svojom.

Prvoj dvanaestorici pridružio si i Savla-Pavla, koji Te je progonio. I poslije nje ga još tolike milijune. Među njima i mene najnevrednijega...

O, daj mi snage i jakosti da bih mogao vjerno slijediti te Tvoje izabranike šreći Tvoje Evandelje, Tvoju Blagu vijest, svojim svetim svećeničkim i redovničkim životom, životom križa i žrtve.

Isuse, Ti vidiš kako ovaj moderni život odvraća ljude od križnog puta, tog jedinog puta sreće i spasenja. Pa i mi, Tvoji sluge i službenice, moramo ponizno i skrušeno priznati, da smo često tom duhu podlegli. Kajemo se i molimo: Oprosti nam naše nevjere!

Tvoje Evandelje, Tvoja Blaga vijest, jest — KRIŽ. Raširenim rukama, rukama probodenim, Ti oko sebe okupljaš narode svijeta.

Božanski Misionaru, daj, daj, rasvjetli srca naša i duše naše, da spoznamo tu veliku istinu, da je samo KRIŽ jedina nada spasenja svijeta. Jer da je postojao koji drugi put, Ti bi ga, Isuse, sigurno bio izabrao.

Cuvaj nas na Kalvariji s Marijom, svojom i našom Majkom! Nju si nam dao za Majku sa svoga prvog kalvarijskog oltara. I sada Te molimo, čuvaj nas zajedno s Njom, Majkom i Kraljicom mučenika, Kraljicom apostola i misionara!

Cuvaj nas, da bismo ljubeći Tebe, mogli poput Tebe raširenim i probodenim rukama i srcem probodenim kopljem ljubavi moliti svoju životnu misijsku molitvu za čitav svijet: »Gospodin s vama! Isuse, dodi kraljevstvo Srca Tvoga!«

Amen.

Dragi čitatelji!

"Gesamta Šveci zavara i manjina",

jeo's uno svi pod uticima Solinske
šarvige. Ona živa vjera i pobožnost na-
šeg Hrvatskog naroda zadivila je sve, -
osvetio izgulanike stranice se nisu, -

ni smo ponosni na tu vjernost Božju i

rođu. Ponosni su nam 1.300 godinu po-
vijest te vjernosti, - ponosni su dobri hro-
bičevi Hrvati i uve stale velikane na-

se slavne i uničenice ponijesti.

No ne živi se samo na ponosu, -

amo potomci te slavne hrvatske prosto-
sti, da su se svi ujedili "Croatia sacra -

Sveta Hrvatska". - Vadi nam matimati da

ku suvremeni i vukovani se uštati da

li smo mi svi "za Svetu Hrvatsku" - da

li mi i mame potegu živimo svi Živo-
tom mitosti, životom Božjim,

Pastiri naši upomnjenici su u spajet-

noj useljeni u Solinu našu vjeru, - ali

i mala tečja Švihle : Širokun, posljednji

svetlost naša imat će. I akvijensko mu uč-

eli za Mostarske i preko Bosne i preko

prudnikovina našim, I valencijskim, onda

poteći novim životom, svi svi, bez ig-
nike. Da, dumanici naprijed!

Što se sanjao i Nebeska majka eres

naru u ponosi, - tada je hrvatski u-

ntelijent, - tada je hrvatski Brat gelnic!

(Nastavak sa str. 381) titi od njegove službe, po sebi ne bi bila nepravda prema Crkvi. Ali čemu ženiti čovjeka koji je u najljepšoj službi, u zajedništvu s Gospodinom i u propovijedanju Evangelja frustriran i nesretan? Pruža li on ikakve šanse? Ne upada li žena koja se želi udati za frustriranog svećenika u težak rizik u mnogostrukom smislu?

Nije isključeno da neki bogoslov ima neispravne motive u izboru svećeničkog poziva, na primjer, ne ljubav prema Kristu i njegovu djelu, nego interes. Nije li on pročistio svoje motive i nije li nastojao da bude čovjek molitve, neće moći živjeti celibat. Celibat se, na-

ime, ne može održavati bez molitve i radosnog sjedinjenja s Gospodinom. Isto tako, da bi bio kadaživjeti sakramenat ženidbe, mora pročistiti svoje motive, inače niti brak za nj neće postati put spasenja i posvećenja. Time što se netko oženi nije izuzeć od općeg poziva na svetost i ozbiljnog rada oko svog spasenja.

Ne isključuje se mogućnost da neki svećenik može imati razloga da iznova promislí svoj izbor za celibat. Ali to treba da učini samostalno unutrašnjom i vanjskom osobnom slobodom. Djevojka, koja na svaki način želi utjecati i praviti pritisak na svećenika, u stvari nije spremna da se objektivno postavi u poštivanju pre-

ma njegovu opredjeljenju: ona ga uvelike blokira u njegovoj slobodi.

Lijepo kažeš: »Znam da ne smijem, da sam pogriješila...« Ovo »da ne smiješ« očit je znak da ti je savjest proradila. Pa zato i moliš: »Pomožite mi!« Savjest ti točno kaže da ne smiješ pustiti maha svojim osjećajima prema svećeniku. Da li si »pogriješila« ili nisi, ne želim suditi, ali jedno mi je jasno: svećenika moraš radikalno napustiti, ne tražiti ga, s njim se ne sastajati, ne misliti na njega, svoje osjećaje od njega odvratiti. Pročitaj u Glasniku od rujna ove godine (1976.) o načinu kako valja napustiti neprilagodnog partnera, pa to primjeni na sebe!

nove knjige

Jean Galot: **SVETI JOSIP.** Razmatra- nja isključivo prema Evangeliju. Cijena 20 din. Naručuje se: BENEDIKTINKE SV. LUCE, A. Jurline 1, 59000 SIBENIK.

S. Marija od Presv. Srca: **BOG JE LJUBAV.** Poznata naša pjesnikinja zbori na neposredan način o Bogu, kroz doživljaj ljubavi. Str. 270. Cijena 85 din. Naručuje se: SYMPOSION Samostan sv. Klare, Končareva 29, 58000 Split.

HKD sv. Ćirila i Metoda: **DANICA 1977. HRVATSKI KATOLICKI KALENDAR.** I Danica 1977. raznolika je i bogata tekstovima i likovnim prilozima. Među njima ističe se sada već vrlo popularni prilog za djecu i prilog za naše ljudi u inozemstvu. Kao najčitanija knjiga među Hrvatima katolicima, Danica i u naše vrijeme vrlo uspješno nastavlja stoljetnu tradiciju jedne od najstarijih hrvatskih kulturnih ustanova. Str. 224. Cijena 35 din. Naručuje se: HKD sv. Ćirila i Metoda, Trg kralja Tomislava 21, 41000 Zagreb.

CRKVA U SVIJETU. revija teološko-znanstvena smjera. U prodaji je broj 3/1976. Posvećen je našim povijesnim jubilejima: Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata i 1000 obljetnica Gospina svetišta kraljice Jelene. Sadržaj je upriličen religiozno-povijesnoj, kulturnoj ulozi kršćanstva u našem narodu. Cijena ovom broju 40 din. Naručuje se: Zrinsko-frankopanska 14, 58000 SPLIT.

Džepni kalendar za 1977.

UPRAVO JE IZŠAO IZ TISKA. — SAMO TRI DINARA — ZA NARUDŽBE PREKO 10 PRIMJERAKA POPUST OD 10 POSTOI NARUDŽBE NA ADRESU: S. Dilber, 41001, Zagreb pp. 699, Palmotićeva 31.

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

... sv. Dominiku, sv. Bonaventuri i svim svetim zaštitnicima na mnogima milostima i na sretno uspjeloj operaciji. — Justina Ridolfo, Banja Luka
... sv. Josipu, sv. Antunu i svetim zaštitnicima na svim primljenim milostima u obitelji. — Zahvalna majka, Čaćinci
... i Gospod od brze pomoći, koja mi je u teškoj nevolji brzo pomogla. — Ana Brkić
... i svim mojim zaštitnicima na ozdravljenju i na svim drugim milostima. — Katala Ivanković, Donji Miholjac
... Što nam je Majka Božja spasila živote u prometnoj nesreći u Australiji. — Ferdinand, Durdenovac
... i bl. Leopoldu na uspjehu teške operacije Marice Petrović. — Milka Grgurević, Škaljari
... i bl. Leopoldu na primljenim milostima. — Fila Sešelj, Opuzen
... Gospod Fatimskoj, sv. Josipu i svetim zaštitnicima na svim primljenim milostima. — Obitelj Cunčić
... Gospod od Zdravlja, bl. Leopoldu i svetim zaštitnicima za pomoći u bolesti. — Obitelj Bajurin, Ston Hodilje
... sv. Antunu i bl. Leopoldu za sretan uspjeh kćerke. — Zahvalna majka, Bapska na primljenim milostima. — Obitelj T. K. Grubine — Podbablje
... i bl. Leopoldu na primljenoj milosti. — M. C., Mrkopalj
... i Gospod od brze pomoći za sve milosti u mojih 77 godina. — Stanislava
... bl. Leopoldu i dušama mojih bivših pacijenata kojima sam pomogla da na smrtnom času »ukradu« nebo svetim sakramentima. Zahvaljujem na obraćenju bolesnika koji se je isповjedio nakon 35 godina. Preporučujem njega i sve svoje bolesnike dragoj Nebeskoj Majci. Bolničarka Emilia
... Gospod od brze pomoći, sv. Dominiku i bl. Leopoldu za sretno položeni ispit svoga sina. — P. D., kraj Varaždina
... i bl. Leopoldu za primljenе milosti. — Marija Fabijanić
... sv. Antu i bl. Leopoldu za veliku milost. — Katica Vujnovac, Blizovac
... Gospod od Zdravlja i sv. Nikoii Putniku što su mi se djeca živa i zdrava vratila na svoje radno mjesto. — Jelka Novaković, Pučišće

... sv. Ani i bl. Leopoldu za primljenе milosti i za sretan porod kćerke. — Marica Bogdanić, Podravski Podgajci
... na primljenim milostima. — Marija Žic, Punat
... i bl. Leopoldu za veliku dobivenu milost. — N. N., Nova Gradiška
... Gospod Gorskoj i Bistričkoj, sv. Blažu i biskupu Langu na primljenim milostima kroz čitav život. — S. Č. i K. Č., Zajezd
... i sv. Antunu što su mi pomogli u bolesti. — Milka Novak, Velaluka
... i o. Antiću koji su mi pomogli kod polaganja ispita. — Student iz Splita
... i o. Leopoldu za primljenu milost. — Alka Vernik, Dugo Selo
... i m. Klaudiji za zdravlje uz preporuku za obraćenje. — Z. F., Zagreb
... i m. Klaudiji za primljenu pomoć. — M. C., Pašman
... i m. Klaudiji za spasenje života u velikoj prometnoj opasnosti za 4 redovnike. — S. Anastazija Trobentar
... za primljenе milosti. — Ana Žoldin, Vinčevci
... i bl. Leopoldu za primljenе milosti. — Danica Perić, Mali Lošinj
... za primljenе milosti na hodočašću u Solin i Sinj. — S. L., Daruvar
... i Gospod od brze pomoći za sretan porod. — Obitelj Jurić, Split
... i bl. Leopoldu za veliku dobivenu milost. — N. N., Nova Gradiška
... Duhu Svetome i Gospod od brze pomoći za uspjeh operacije i ozdravljenje. — Tezija Vuksanović, Kupina
... Gospod od brze pomoći i sv. Ivanu za zdravlje sina. — Marija Petričević, Divoševci
... sv. Obitelji, sv. Antunu i bl. Leopoldu za primljenе milosti u teškoj bolesti. — Marija Vučković

PREPORUČUJEM SE I NADALJE NIJHOVOJ ZAŠTITI!!

MOLBA UREDNIŠTVA: Molimo preplatnike kojima je ostalo više neprodanih primjera Glasnika od prošlog mjeseca (listopada) da nam što prije pošalju na naš trošak!

UREDNIŠTVO

Kuća Božja i narodna

Za sve Židove u Palestini i drugdje sinagoga je „zajednička kuća“. Ovdje se oni sastaju da čuju Božju riječ i da organiziraju materijalni život zajednice. U sinagogi se rješavaju prepirke; u blizini sinagoge počuvaju se dječaci. Riječ koja znači „skupština“, „sastajanje“, označuje cijelinu vjernika, a zatim označuje i mjesto na kojem se održava sastanak. Sinagoga znači za Židove ono što za kršćane znači crkva.

Prve sinagoge nastalo su bez sumnje tijekom babilonskog sužanstva u VI. vijeku prije Krista da se i daleko od jeruzalemskog hrama održi povezanost vjernika. Poslije povratka u domovinu mnoge se sinagoge u Palestini i u krajevima u koje se Židovi iseliše (dijspora). Za vrijeme pada Jeruzalema bilo je u svetom gradu Jeruzalemu oko 480 sinagoga. Svako selo ima svoju sinagogu.

Sinagoga nije Hram

Općenito govoreći, sinagoga se sastoji od pravokutne dvorane, razdijeljene u četiri ladice stupovima na kojima počiva tribina. Uz vanjski zid prislanjaju se mali lokalni za školu i za putnike.

Vijeće od desetorice iz zajednice bira šestoricu ili

više „arhisinagoga“, kojima je zadaća da paze na red i na financije. Zatim postoji „shazzana“ — nešto slično našem sakristanu. Njemu se plaća da drži mjesto u redu i da bude nad normalnim razvojem funkcije. Cesto obavlja i dužnost učitelja. Sinagoga nije hram, jer Židovi imaju samo jedan jedincati hram u Jeruzalemu. Zbog toga se u sinagogi ne pranose žrtve. Nema u njoj oltara.

Najvažniji je element jedna vrsta velikog tabernakula, u kojem se vrlo brižljivo čuvaju smotuljci Sv. pisma. Sinagoga je, naime,

nisu Židovi — da bi mogli prisustvovati raspravljanju.

Komentiranje i tumačenje nije pridržano samo rabinima. Svakom je Židovu dopušteno da se prihvati tog posla. Gosti na prolazu često se pozivaju da to učine.

Zašto tako dugo?

Prema Luki Isus počinje propovijedati s trideset godina. Zašto je tako dugo čekao?

RUSEVINE SINAGOGE U KOROZAINU

mjesto u kojem se sluša Božja riječ i u kojem se moliti stojeci licem okrenuti prema Jeruzalemu. Poštovanje počinje molitvom i nastavlja se čitanjem Zakona i Proroka. Biva to svake subote i prigodom vjerskih svetkovina. Međutim, sinagoga se otvara svake večeri vjernicima, kao i „paganima“ — tj. onima koji

To ostaje zagonetkom. I pak možemo reći da je trideset godina u ono vrijeme značilo potpunu zrelost.

U ono vrijeme auktoritet je rastao s dobom. Godine su bile jamstvo mudrosti. Na jeruzalemskim vratima bili su suci u prepirkama „stariji“, to jest izabranici prema životu, a ne prema kulturi. Isus je morao od-

govarati na tolika pitanja u pogledu života, čovjeka, Božja. Osobito mora da je pun iskustva kad poriče ustavljeni red. Osim toga, njegova odluka da izade iz sjene u određeno vrijeme, mogla je biti potvrđena dvjema činjenicama: porastom duhovnog pokreta koji potječe od Ivana Krstitelja i laganim pogoršavanjem političke klime.

Isusov grad

Kafarnaum je selo ribara i seljaka na obali Tiberijadskog jezera sa sjeverozapadne strane, nekoliko kilometara udaljeno od Gornjeg Jordana. U njemu se u Isusovo vrijeme nalazila carinarnica i tu je bio znatan karavanski promet. Budući da je Galileja često nemirna, smjestili su Rimljani ovdje malenu posadu, kojoj zapovijeda stotnik.

Uz ostale ribare stanuje u Kafarnaumu Petar, koji posjeduje barku u malenoj prirodnoj luci jednog od toliko rukava u jezeru, kojima se mogu poslužiti takoder seoski »slušatelji« zbog dobre akustike.

Zemlja je većinom plodna. Ovdje se može naći voća tijekom čitave godine.

Veza čvršća od krvi

Zašto je Isus bio tako tvrd prema svojoj Majci u Kafarnaumu? (Usp. LK 8, 19 — 21)

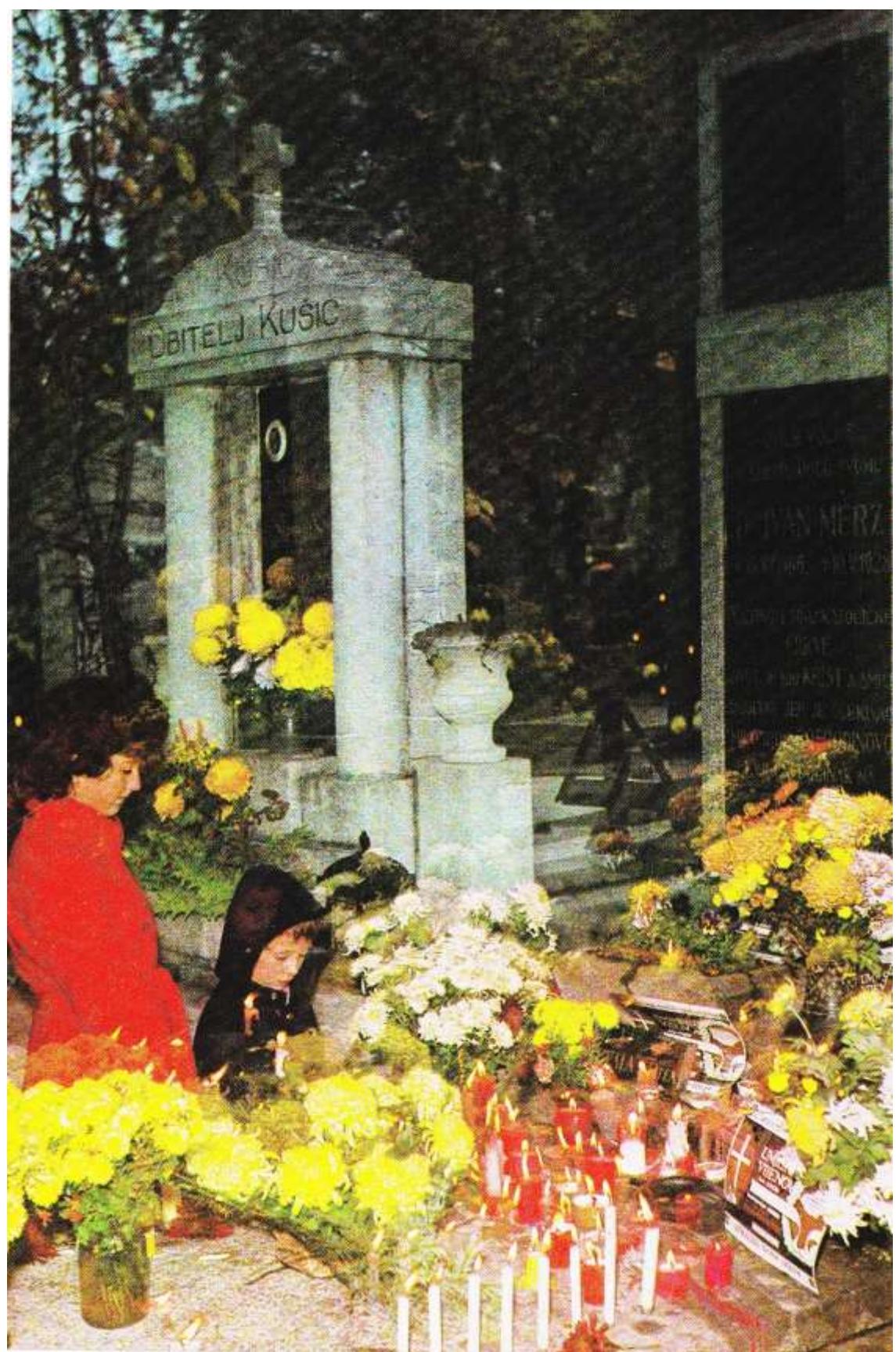
Uređuje: Pero Bulat

Jest, to vladanje udara u oči i zbumjuje. Međutim, nismo u stanju procijeniti djelotvornu tverdoću tona. Kao što Evanelje šuti o Marijinim osjećajima, ne kaže nam ni kako je Isusu bilo teško da se tako izrazi. Ništa nam ne kaže ni da li je Isus stvarno malo ublažio svoje riječi, upravo radi toga da ne rani Majku. Evangelisti samo registriraju činjenice koje su u vezi s vjerom, malo se obazirući na psihološke pojedinosti.

DVA KAPITALA PREOSTALA OD VELIČANSTVENE SINAGOGE U KAFARNAUMU

GLASNIK

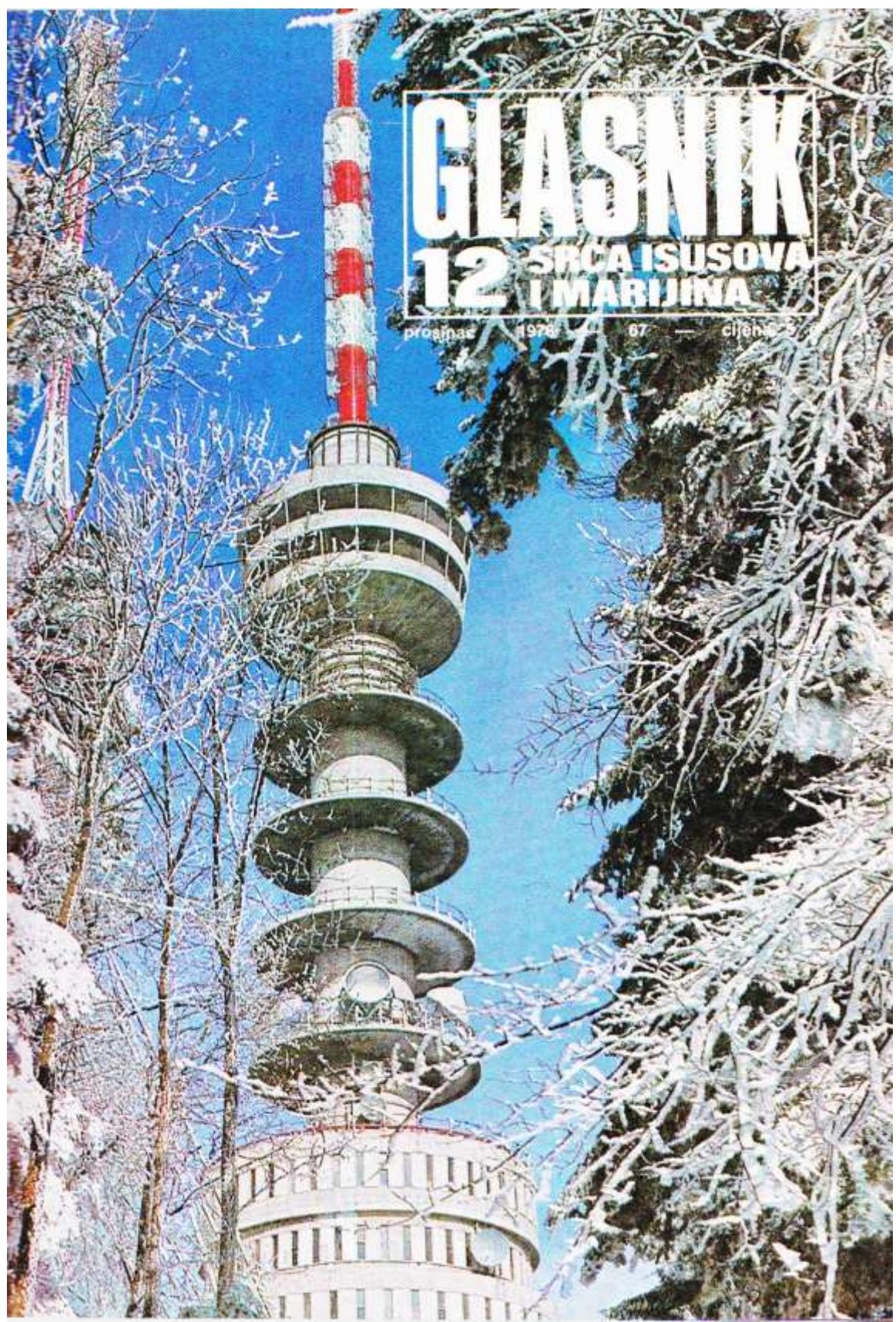
12 SREĆA SUSOVA I MARIJINA

prosinac

1978.

67

cijena 5

Naslovna strana: TELEVIZIJSKI TORANJ IZNAD ZAGREBA (Snimio: I. Knafelj)

Na zadnjoj strani omota: ODVJETNICA HRVATSKE — MARIJA BISTRICA (Naslikao: Ivan Lacković Croata)

Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Uredničko vijeće: Josip Antolović, Pero Bulat, Juraj Gusić, Miro Jurić, Ivan Knafelj, Rudolf Koprek, Antun Trstenjak. — Odgovorni urednik: Miro Jurić, Palmotićeva 31, 41001 Zagreb, pp. 699 tel. 441-636. — Likovno-grafička oprema: Ivo Vrataric. — Tisak: »Plamen« Slav. Brod, Omladinska 24. — Korice: Grafički zavod Hrvatske. — Cijena pojedinih broja 5 din. — Godišnja pretplata 60,00 din. — Skupne narudžbe od deset primjeraka naviše dobivaju 10% popusta. — Preplatu šaliti poštanskom uputnicom na adresu: Uprava Glasnika 41001 Zagreb, pp. 699. — Rukopise ne vraćamo. — Poštarnina plaćena u gotovu.

Antene - Simboli razdora ili zajedništva?

Građani Babilona, kako nam pripovijeda Biblija, dali su se svojedobno na zidanje »torija s vrhom do neba«, koji je trebao biti spomenik čovjekove pobjede nad Bogom. Ali umjesto u spomenik pobjede i ljudske moći, babilonski se toranj pretvorio u simbol poraza čovjekovih nastojanja, u simbol razdora i nesloge. Znamo, naime, da su i Babilonci i njihov toranj neslavno završili, kao i svaka čovjekova pobuna protiv Boga koja je ikad započela.

Ali čovjek ne bi bio ono što jest da je prignuo svoju šiju ili da je bar prihvatio partnersku ruku koju mu je ispružio Bog. Poput Sizifa iz grčke mitologije, čovjek je ponovo prihvatio da uzbrdo gura već toliko puta srušeni kamen. Nikad nije prestao dizati srdite šate prema nebu (kao da mu je ono krivo za njegove jade), nikad nije prestao graditi novce babilonske kule. Kao da ga iskustvo tolikih poraza ničemu nije naučilo!

Pravo je da čovjek svoju sudbinu uzme u svoje ruke. Konačno, nije Bog taj koji je dužan rješavati naše socijalne, političke ili ekonomski probleme. Zato je sasvim u redu da mnogo ulažemo u znanost. Ta, kako kaže Biblija već u svom početku, Bog je dao čovjeku zadatak da podloži zemlju svojoj koristi. Sve je stvaralo samo zbog nas. Prvi je čovjek bio kruna Božjeg stvaralačkog genija.

Ali ne smijemo očekivati da nam znanost riješi sve probleme. Neka čovjekova pitanja rješava samo Bog, odnosno vjera u Boga. Neki to ne žele priznati.

Odašiljači, odnosno antene na vrhovima naših planina najljepši su spomenici čovjekovih pobjeda. One bi trebale biti simboli međuljudskog komuniciranja, zблиžavanja. Razmišljajući nad stanjem današnjeg čovječanstva, sve se više uvjeravamo da su one prije naše babilonske kule razdora nego simboli sloge i jedinstva. Ako ćemo naime po istini, mi opet ponavljamo pogrešku Babilonaca, želeći sebe staviti na mjesto koje je Bog već zauzeo.

T. Trstenjak

urednikova riječ

Primamo priznanja da je GLASNIK sve lijepi i bolji. Ova nas potiču na novi rad i obvezuju na veće napore.

Ali neka i one čitatelje, koji su zadovoljni s GLASNIKOM, potaknu da GLASNIK prošire u svojoj okolini.

GLASNIKOVI ČITATELJI! NADITE NOVE GLASNIKOVCE!

Kako? Vrlo jednostavno!

Pretplatite na GLASNIK onoga u čiju biste kuću željeli da ulazi GLASNIK i da se u njoj čita.

To možete učiniti direktno, preko poštanske uplatnice, ili — još bolje — preko povjerenika koga imadete u župi. Kada plaćate svoju pretplatu, mislite i na one koje biste pomogli GLASNIKOM u kući!

RODITELJI — pretplatite na GLASNIK vašu oženjenu djecu!

RODACI — pretplatite na GLASNIK one s kojima ste krvno povezani!

KUMOVI — pretplatite na GLASNIK one za koje ste preuzeeli svečano obavezu pred Crkvom da ćete se brinuti za njihovo duševno dobro.

ŠTOVATELJI Srca Isusova — želite li da se na vama obistini Isusovo obećanje »imena koja promiču ovu pobožnost bit će zauvijek zapisana na nebesima« — širite GLASNIK i nekoga pretplatite za GLASNIK!

Ovakvo pretplaćivanje može početi u svakom mjesecu, ali najbolje će biti, ako to bude Vaš Božićni dar za 1977. godinu.

PRETPLATA — za slijedeću godinu ostaje ista kao i ove godine tj. 5 dinara mjesечно, ili godišnje 60 din.

GLASNIKOVI ČITATELJI! NADITE NOVE GLASNIKOVCE!

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

GOD. 67. PROSINAC BR. 12

S A D R Ţ A J

POSLANJE ŽENE, P. Bulat	400
U ADVENTU ZGRIJTE SVOJ DOMI, Marija	401
HVALA NA PISMU	402
ŠTO ZNAČI MARIJA MENI, NAMA DANAS?, A. Katalinić	404
OČI SVIJETA JEDNAKO USMJERENE, T. Ivančić	405
NEŠTO POPUT SACĀ, L. Ulman	406
ADVENT UZ JASLICE, P. P.	407
ISČEKIVANJE, S. Džalto	408
ŽUBORI, JADRO, ŽUBORI, M. Stanić	410
HVALA TI, ORLE KRISTOVI, B. Nagy	412
»POZDRAV GOSPIN« I U LOS ANGELESU, F. Višnjić	413
SUSRET NAD GROBOM, P.	413
NEDJELJA ZAHVALNICA U VINKOVCIMA, M. Jurčić	414
MOŽDA BI IPAK BILO MANJE ZLO?, I. Fuček	416
NOVA GENERACIJA, M. Starčević	418
RUKA ZA ROKA, T. Trstenjak	420
MARIJA U MLADIM CRKVAMA, J. Antolović	422
U ČEMU JE TAJNA USPJEHA O. GABRIĆA?, J. Gusić	423
SNALAŽLJIVOST S. Emice	426
MOLBA IZ DOMOVINE, I. Dilber	427
NOVE KNJIGE	428
MOŽDA I TEBE GOSPODIN ZOVE	428
ZAHVALNICE	429
RAZMIŠLJAJMO UZ BIBLIJU, P. Bulat	430

Poslanje žene

»DA ŽENA MOGNE ISPUNJAVATI SVOJE POSLANJE I ZA SVOJE VLASTITO DOBRO I NA SLUŽBU LJUDSKOM DRUSTVU.«

Žene Italije već 57 godina ponosne su na svoju »pravnu sposobnost«; sudjeluju svojim glasovima na izborima već 30 godina; mogu postići sve službe različitih zvanja i zanimanja u zadnjih 13 godina; u posljednjih 16 mjeseci izjednačene su u svim pravima obitelji i zajedništvu vlasništva.

U Engleskoj su uvedena prije osam mjeseci dva temeljna zakona: prvi (Equal

pay act) o jednakosti na području rada i plaća; drugi (Sex discrimination act) o jednakosti u odgoju, službama, stanovima i u javnom životu.

U Francuskoj se na stolu ministarskog vijeća nalazi od 26. svibnja »Naert za žene«, koji je izradila vladin sekretar Franciska Giroud. Sadržava 240 stranica sa 102 statističke tabele.

Sabor SR Hrvatske je na

sjednici Društveno-političkog vijeća održanoj 20. svibnja 1976. prihvatio »Prijedlog za donošenje Zakona o porodičnim odnosima«, u kojem se preciziraju točne odredbe u pitanju daljnje emancipacije žene.

Sve je to dobro! I svemu se tome veselimo!

Ali ne smijemo nikada zaboraviti da je prvo i najveće poslanje žene, njezina najveća veličina — MAJINSTVO.

Žena je odredena da prima klicu čovječanstva, da je majčinski čuva, hrani, rada, i radanjem predaje budućim pokoljenjima. Tako ona doprinosi ostvarenju prvotnog Božjeg plana da se ljudski rod »plodi, množi i napuči ovaj svijet«.

No uloga majčinstva bila bi odviše usko shvaćena kad bi se ograničila samo na naravnu ulogu rađanja. Žena mora biti ujedno nosilac višeg, duhovnog života u čovječanstvu. Zato se njezina uloga u prvom redu sastoji i u tom da ODGOJI duše svoje djece, i, po njima budućih pokoljenja.

U toj važnoj ulozi vodi je vjera. Ona joj daje i najveću snagu da može dati život, a ujedno i pruža joj najstручniju pouku kako će odgojiti svoju djecu.

Bog je htio da žena pridonoše uskrsnuću čitavog čovječanstva time što je odbrao kao glavnu svoju pomoćnicu Blaženu Djevicu Mariju. Učinio ju je i nazvao svojom Majkom. Po Mariji se žena digla na postolje časti i dostojanstva, koje joj je oduvijek pripadalo.

Pero Bulat

Sigurno ste osjetili da u Adventu navečer nešto treba učiniti kako biste zgrijali kuću i ispunili je vjerskom atmosferom. Ali kako?

U Adventu zgrijte svoj dom!

RASVIJETLI NASE PAMETI, ZAPALI SRCA LJUBAVLJU

Majka sam. Imam četvero djece. Od trinaest na niže. Muž mi je prilično mlak u vjeri, ali zato njegova majka ispunjava dom toplinom molitve.

Za ovaj Advenat dogovorile smo se kako ćemo dva puta tjedno zajednički moliti u kući. Unatoč tome što ja radim i prije i poslije podne u poduzeću i što je muž često na terenu ...

U subotu naveče nastojat ćemo napraviti lijepu atmosferu u kući. Večera će biti bolja nego obično. Bit će i čokolade i suhih jabuka. A za muža bit će njegova omiljena cigareta ... A kada u domu bude najljepše raspoloženje, baka će uzeti molitvenik NASA OBITELJ MOLI i podijeliti ga svima u kući. Moje će biti da im rastumađim:

— Pokušajmo našu kuću

pretvoriti u Betlehem koji se spremi za Isusa. Najbolje će biti zajedničkom molitvom.

— Kako? Na koji način? Ne znamo ...

— Otvorite molitvenik na stranici 18! Ja ću predmoliti ono što piše kod P(redmolitelj), a vi govorite i čitajte one što piše kod S(vi). Molitva traje osam minuta...

Baka će se odmah pridružiti prijedlogu. A misljam unaprijed spremiti i svoju djevcu. Mužu neće preostati nego da se pridruži ... Uvjerenja sam da hoće. Ispod njegove opore vanjsštine krije se naše toplo srce koje voli dom molitve ...

Za treći i četvrti tječnjak uzećemo molitvu na stranici 22. A na sam Badnjak i na Božić svakako

ćemo izmoliti večernju molitvu U ČAST NOVORODENOM SPASITELJU. Na blagdan Svetih obitelji pak onu koja je određena za taj dan, Bogojavljenje ima svoju posebnu obiteljsku molitvu.

Nadam se da će tako obiteljska atmosfera ovoga Adventa biti ispunjena Bogom, jer — osim subote naveče — to isto ćemo organizirati u našoj kući i u nedjelju prije ručka.

Marija

I VI MOŽETE ODMAH NARUČITI MOLITVENIK »NAŠA OBITELJ MOLI« uz cijenu od 20 dinara na adresu: S. Dilber, 11000 Zagreb, Palмотićeva 31.

SIROĆE

»Bila je marljiva i rodila je 6 djece. Ostala je opet u drugom stanju i nije joj bilo po volji da rodi to dijete. Nekoje babe su joj govorile što da radi. I ona ih poslušala, ali nije uspjela napraviti pobačaj. Rodila se djevojčica, a majka je ostala osakaćena i ne-pomična. Moj suprug joj je do zadnjega pokušavao pomoći da bi je spasio, ali sve je bilo uzaludno. Majka je napokon umrla, a dijete ostalo siroče.

Cini se da su za ovo zlo najviše odgovorne one osobe koje su je nagovarale da to učini. I ne slute možda koliko su opteretile svoju savjest! Kada će se i kako pokajati?

MARIJA

»Citateljica sam ovog uvijek cijenjenog GLASNIKA. Zato od srca želim da svi čitatelji iskreno uvjek vole i molitvom najljepše pozdravljuju dragog Isusa i Mariju. Na pitanje: Sto znači Marija? Meni, nama, danas? Za mene je Marija radost, utjeha i veselje. Tako neka bude svima ljudima sve najljepše, velika nada u lijepu budućnost, a također Lijepa, Vjerna, Družica na putu u Vječnost... O Marijo, sjajna Zvijezdo, Majko Božje svjetlosti, moli za nas i svijetli nam do kraja života.«

Francika G. K.

Tom spontanom reakcijom naše jednostavne čitateljice uredništvo najljepše zahvaljuje piscu dru A. Kataliniću, koji je punih 16 mjeseci pisao vrlo lijepo i dokumentirane specifikacije o Gospi. Francika je znak da su se te stvari čitale i cijenile. Molimo našega suradnika da opet umoči pero u tintu i počne pisati u GLASNIKU o Mariji. De Maria numquam satis — O Mariji nikad dosta!!!

BRAVAR

»Od nekad mi je velika želja bila da postanem svećenik. No takove su

okolnosti bile da nisam pokucao na prava vrata. Imam svoje zanimanje. Bravar sam po struci, ali želja i volja za svećeničkim pozivom ne prestaje. Imam 25 godina. Recite mi da li je prekasno? Želio bih da to objavite u svom listu, jer se nadam da ima još dosta mladića s istim željama.«

L. M., Varaždin

Nije prekasno! Sto bi bilo prekasno? Zapitajte svećenika u kojega imate puno pouzdanja i on će Vas najljepše i najbolje uputiti. Uslijtrajte i doći ćete do oltara. Pozovite me na Mladu misu!

HILARIJA

»Iznenadilo me kad sam gledajući jedan zidni kalendar vidjela da se moj imendan slavi 12. kolovoza — Hilarija, Radoslava. Osim mene sigurno će i druge zanimati život sv. Hilarije. Kad je rođena? Gdje je živjela? Je li bila djevojka ili udana? Je li imala djece? Je li bila patnica ili samim dobrim djelema se posvetila?«

Radoslava

O svetoj Hilariji ne znamo mnogo. Sigurno je, međutim, da je bila majka sv. Afre, da je bila mučena 304. godine za svetu vjeru pod rimskim carem Dioklecijanom i da se danas naopće štuje u njemačkom gradu Augsburgu.

SRETNA DJECA

Imamo još bracu
Imamo i sekutku
Oni su još mali
Da bi uz nas stali
— kad smo se slikali.
Mario i Marija iz
Svinjarevaca

NESTRPLJIVI

»Redovito čitam GLASNIK i mogu vam reći da u njemu nadem mnogo toga što mi je potrebno u životu. Imam 18 godina i dosad nisam imao djevojke, iako sam imao puno prilika. Pokušavam da se suzdržim još neko vrijeme, dok završim školu koju sam naumio, pa da poslje tu svoju ljubav, koju sam čuvao do sada, poklonim samo jednoj djevojci. Djevojci dobroj kršćanki, poštenoj i dobroj odgojiteljici djece. Moram vam reći da mi je teško! Bojam se da neću ustrajati. Ne volim ljubav koja traje dan-dva, pa možda i nekoliko mjeseci. To nisu ljubavi, to su propasti. I eto, draga moja redakcijo, zato ja poku-

šavam da se strpim, a ne znam točno da li sam u pravu. Ponekad mi dode samo da se opijam (iako ne pijem) i lumpujem. Pomicljam često da mi je sve besmisleno, bezvrijedno. Svetu ispojivaju i sv. pričest ne doživljavam onako sretno i blaženo kao prije. U meni se nešto dešava i ... ja jednostavno sam ne znam što mi je. Vi ste jedini, koji mi možete pomoći i ja vam se unaprijed zahvaljujem.“

V. V., Vareš

Hvala Bogu da imamo ovako zrelih i samostalnih mladića! Pitaš da li si u pravu? Budi uvjeren — sto tisuću puta imaš pravo! A zbog čega Tvoje poteškoće? Zato što ideš — protiv struje. Zato što ne srčeš u studu, nego biraš samostalan put. Mislim da shvaćaš kako se u bujici lakše pliva, ali da bujica vodi u propast. Sačuvaj svoj bosanski inat i nastavi samostalno naprijed, gore! Ne ćeš se pokajati! Javi nam se opet iza nekog vremena ...

UDAJA

»Odgojena sam u kršćanskoj kući i na kršćanski način. Nekad sam maštala da budem časna sestra, ali želja da osnujem pravi kršćanski dom i obitelj je jača. Jača je moja želja da proširim kršćansku vjeru i utvrđim snagu Crkve. Idem u treći razred medicinske škole. Ne idem na ples, ni na zabave. Jedino prošetam rivom ili gradom. Mogu li u crkvi upoznati mladića kakvoga tražim, koji će ispuniti moje želje i s kojim mogu tražiti cilj života? Moja je vjera jaka i takvu tražim da bi sutra postala jača. Gdje da nađem pravu hrvatsku i kršćansku ljubav i da li i ja imam pravo na to?«

I te kako da imaš pravo! Bog će ti je i pokloniti. Samo — ostani čestita! Oboruzaj se plemenitošću i dobrotom! Moli svaki dan jednu desetku krunice! I — zapamtiti ovo dobro: u svom rodnom mjestu i u svom rodnom kraju najprije ćeš i najlakše naći ono što tražиш jer svakoga poznaješ do šestoga koljena.

Piše: Ante Katalinić

(16)

Što znači Marija meni, nama danas ?

Posvećujemo Tvojim prečistom Srcu, Majko duše naše, Crkvu i narod Hrvata!
(Riječi nadbiskupa Kuharića, u Solinu, 12. IX. 1976.)

Ipak je, u onom veličanstvenom i nezaboravnom završnom solinskom slavlju, došao čas koji smo punom dušom željeli i očekivali, prema kojem je nutarnjim žarom bilo usmjereno srce svih vjernika: čas posvete hrvatskog naroda Baczgrješnom Srcu Marijinu. Pod konac Euharistijskog slavlja, središnje točke solinske proslave, u prisutnosti brojnih kardinala, nadbiskupa i biskupa, pred mnoštvom od 100.000 vjernika, prišao je mikrofonu prvi biskup hrvatskih katolika, dr Franjo Kuharić, i u »Molitvi velikog zavjeta«, posvetio hrvatski narod Gospinu Srcu.

Pošto se upravnim govorom, u ime svih Hrvata, obratio presvetoj Bogorodici i našoj Majci, naglasio je važnost mjesta na kojem se nalazimo: nad prvim našim marijanskim svetištem, koje je sagradila dobra kraljica Jelena, nad grobovima naših kraljeva, pred prvim hrvatskim sačuvanim Marijinim likom, koji se nalazio u crkvi koju je kraj Knina podigao kralj Zvonimir. Naglasio je svečanost i važnost časa u kojem se nalazimo: slavimo tisućgodišnjicu našeg marijanskog svetišta i trinaest stoljeća našega pristupanja kršćanstvu. I pošto je zatražio Marijinu pomoć u žalosnim danima, nadbiskup je izgovorio riječi posvete:

»Slaveći ovaj naš dvostruki jubilej, posvećujemo Tvojim prečistom Srcu, Majko duše naše, Crkvu i narod Hrvata!«

Poslije tih riječi, nadbiskup nas je sve povjerio Mariji. Izrekao joj je riječi zahvale za sve što nam je dala u našoj prošlosti. Zatražio je njezinu pomoć za našu budućnost.

Nad mnoštvom vjernika odjeknule su nadbiskupove riječi:

»Izručujemo Ti, posvećujemo Ti Crkvu i narod Hrvata u domovini i po svijetu raseljen ... Majko milosti, ne daj da umremo!«

Zamolio je Mariju da nam od Boga isprosi oproštenje grijeha, obraćenje, pomoć. Prikazao joj je naše molitve, žrtve, patnje. Da nas vjerom, pouzdanjem i ljubavlju dovede svom Sinu.

Zapjevali smo Kraljici Hrvata pjesmu »Zdravo Djovo«. Zapjevali smo himnu »Lijepa naša«.

Razilazilo se ono mnoštvo raspjevanom dušom. Marijini smo od prvih početaka. Njezina nježna majčinska ljubav držala nas je kroz stoljeća čvrsto privezane uz Krista, uz Papu. Njezino Srce bilo je uz nas, pomagalo nam je kroz vječove u najgorčim trenucima naše krvave povijesti. A bilo je trenutaka kad smo misili da će nas nestati. Sad nas je još čvrše privila uz svoje Srce. A nama će glavna briga biti: da nas grijeh ne otrgne od Nje i njezina Sina. Njezini smo! Ne moramo drhtati zbog svoje budućnosti. Marijino majčinsko Srce uljeva nam čvrstu sigurnost.

Oči svijeta jednako usmjerene

U čovjeku postoji više ili manje svjesno uvjerenje da se u počecima čovječanstva dogodio za ljudi neispravljeni pad. Kao da je nešto istjeralo čovjeka iz njegova raja, kao da je raspršilo ljudi i onemogućilo im da budu slobodni.

Unatoč toj svijesti da zemlja ne posjeduje tu moć ni toga čovjeka koji bi mogli čovječanstvo oslobođiti od smrti i krivnje, živi u ljudima neuništiv optimizam da se spasonosna ruka mora pojavit. O toj svijesti čovječanstva svjedoče mitovi i priče u kojima glavni junak poštenom savješću uvek ostaje moralni ili fizički pobjednik.

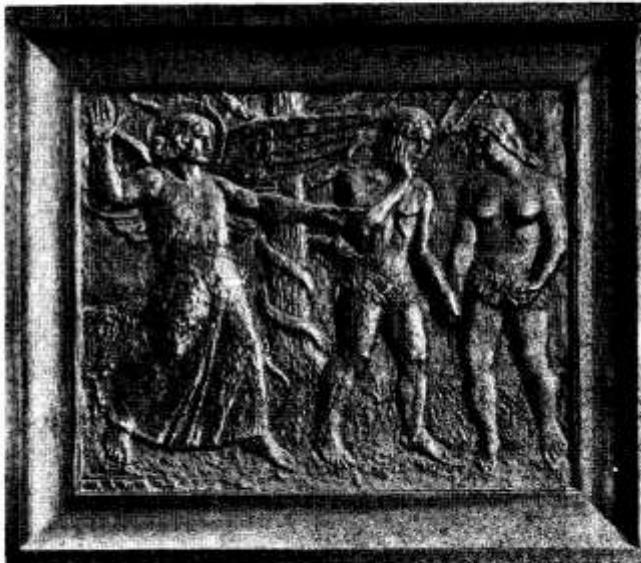
Dokaz tome su različiti utopijski romani srednjeg vijeka, kojima se očitava djetinjstvo čovječanstva i naivna želja za zemljom i sunca i pravde.

Izraz tome je i uvjerenje suvremenih marksista da je moguće izgraditi novo besklasno društvo.

Održi tog optimizma jesu i religijska vjerovanja u spasenje, također iscrpljujuća borba pojedinaca i pokreta protiv sila mraka i smrti.

Prilog tome je i činjenica da su ljudi od svojih prapotečaka vjerovali da postoji biće koje ih je stvorilo, koje ih ljubi i čije sve kvalitete nosi naziv Bog.

O tome, konačno, svjedoči čovjekova savjest, koja se

SIBENIK: DETALJ BRONČANIH VRATNICA POBOCNOG PORTALA KATEDRALE: »BLJEDA I TRAGEDIJA GRIJEHA PRVIH LJUDI« (RAD KIPARA GRGE ANTUNCA)

ne da ušutkati ni onda kad je gotovo nemoguće ostati vjeran.

Zanimljivo je također ustanova da je taj optimizam čak poprimao konkretnе obrise. Svaka religija ima svog pokretača, svog spasitelja i svoje putove spasenja. Svetost čovječanstva usmjeravala se, međutim, prema jednom mjestu i određenom vremenu. Tako bar govore neki podaci koje kanimo iznijeti. Istok govori o Zapadu, a Zapad upućuje na Istok. Bez nekih unaprijed postavljenih predrasuda i krutih određenja čini nam se kao da se ti glasovi zauzimaju tamo gdje se poja-

vi Isus iz Nazareta.

Rimski povjesničar TACIT doslovno veli: »Svi narodi zemlje bili su uvjereni o vjerodostojnosti starih proročstava da Istok zauzima povlašteni položaj i da će iz Zidovskog naroda izći učitelj i zakonodavac svijeta.«

Drugi povjesničar sa Zapada, Rimljanić SVETONIJE, u životopisu cara Vespazijana piše da postoji predaja prema kojoj je postojala stara i stalna vjera svih naroda na Istoku da će prema sigurnim proročtvima Zidovi doći do najvišeg moćnog položaja.

CICERON piše, proučavajući vijesti iz starih sibilskih

proroštava, o jednom kralju kojega moraju priznati svi ako hoće biti spašeni. On se pita: »U kojem čovjeku i u kojem vremenu će se ispuniti ta proroštva?«

VERGILIJE, poznati rimski pjesnik, u četvrtom pastirskom spjevu govori o »nekoj čistoj djevici koja se smiješi svom dječaku s kojim treba završiti željezno doba.«

Slični glasovi dolaze iz Grčke. ESHIL piše u drami »Prometej«: »Osim toga neće to prokletstvo, možeš na to čekat koliko hoćeš, biti uzeto prije, nego se pojavi Bog, na čiju glavu je stavljena kruna muka, jer je on zastupnik za tvoje vlastite grijeha.«

SOKRAT i PLATON govorili su o »Logosu« (Riječ) i sveopćem mudracu koji bi sad trebao doći. SIBILE su prorokovale dolazak sveopćeg kralja, Grčki pisci drama općenito govore o nekom spasitelju, koji će svijet oslobođiti »od praiskonskog, najstarijeg prokletstva«.

Na dalekom Istoku, u Kini, KONFUCIJE govoril je o dolasku velikog Sveca. U analima pak velikog kineskog carstva može se pročitati slijedeće: »U dvadeset četvrtoj godini cara Cao-Vangiz dinastije Ceou, osmog dana četvrtog mjeseca pojavilo se u jugozapadu svjetlo koje je prekrilo carsku palaču. Preplašen od tog sjaja, car je ispitivao mudrce. Ovi su mu pokazali knjige prema kojima to čudo znači pojavu velikog sveca sa Zapada, čija religija mora biti uvedena u njihovu zemlju.«

Je li taj očekivani došao?

DA RAZGOVARAMO

Nešto poput saća ...

Sto li tako očekuje ova simpatična studentica?

Naginje se u autobusu da bi što prije dospjela na cilj.

— Prvi put ste ovdje? — upitam.

Kao da se prenula iz očekivanja. — Da! Čula sam o ljepoti dakovачke katedrale. Idem je doživjeti! — udovoljni ona mojoj znatiželji.

O — s razlogom! Katedrala je ukras i ponos naše Slavonije! No željela bih vas upozoriti da ne propustite uživati u još jednom, za naše krajeve izvanrednom prostoru.

— Zar ga ne bih sama učila?

— Sumnjam. Kao što se u Alpama ametist krije u oklopnu običnog kamena, tako su župnu crkvu krajem prošlog stoljeća izvana oblikovali na posve uobičajeni način. Ne možete gotovo ni nasištiti što se krije unutra!

— A što se krije?

— Obratno nego u Hagijsi Sofiji u Carigradu. Tamo su od bizantske crkve stvorili džamiju, a ovdje su od džamije učinili crkvu. Crkva Svih svetih!

Za vrijeme turskog vlasta, u 17. stoljeću, sagradili su pobožni klanjatelji Alahu ovu džamiju.

Unutrašnji prostor te arhitekture je divan. Neuobi-

ZUPNA CRKVA U DAKOVU NEKADASNA TURSKA DZAMIJA. IDEJNU SKICU NA KOJOJ SE PREPOZNAVAJU OBRISI DZAMIJE NACRTALA L. ULMAN.

čajan i lijep. Središnji, glavni i jedini prostor, kockastog oblika nasvoden je harmonično proporcionalnom kupolom. Prijelaz s kocke na polukuglu preko pandantifa, oblikovanih od kockica, nešto poput saća, tipičan je za maurski stil.

I svi lukovi otvora prozora i vrata svedeni su na način maurskog stila: luk je veći od polukruga i zašiljen na vrhu. Pri obnovi crkve izvana naznačeno je da se takvi zašiljeni lukovi starih otvora kriju i pod žbukom.

Crkva je oslikana vrlo ugodno — istodobno kad i katedrala. Na uzorcima prevladava plava boja s nešto žute i crvene — donekle poput arabeska na maurskom čilimu.

Sklad građevnih oblika i cijelovit ugodač djele vrlo smireno i sveto. Poziva na molitvu.

— O, raduje me! Hvala vam za to otkriće!

— I vama hvala, djevojčice, što ste sposobni vrednovati ljepotu i veseliti joj se! Znate li da je i to već molitva?

Lojzika Ulman, prof.

Zar i kod nas? Zašto ne?
Osim suhoparnog razumskog
pristupa vjeri ima nas kojima se u kršćanstvu svida
ono što je neposredno, sli-
kovito i konkretno. Takve
su jaslice u domu.

Smisao je pravljenja jas-
lica u kućama da se dječi —
pa i starijima! — načini pro-
stor, pa makar on bio vrlo
malen, na koji se duša mo-
že preseliti i otpočinuti. To
je prostor skrovitosti, izvor-
nosti i skromnosti u svom
domu. A za tim moderan
čovjek upravo i teži, makar
to neće priznati ...

Advent uz jaslice

MATERIJAL može biti
različit: drvo, kamenje; a
možemo se poslužiti i papi-
rom, slamom, korijenjem,
stakлом, pijeskom ili stiro-
porom.

MOTIVI su različiti: po-
kraj pravih božićnih jaslica

OBITELJ KOJA KROZ ADVENT GRADI „JASLICE“ ILI IZRADUJE „BET-
LEHEM“ DISE POSEBНОМ ATMOSFEROM DOSASCA I ISCEKIVANJA ...

nalazi se i prizor navješte-
nja u Nazaretu, kao i gos-
tionica u Betlehemu. Prika-
zati se može i scena sa Šve-
ta tri kralja, ili bijeg u Egi-
pat.

RAZLIČNOST se pokazuje
u izradi samoga mesta ro-
đenja: jaslice u spilji, u ru-
ševinama, u crnoj šumi, u
domaćoj kući; mogu to biti
jaslice u snijegu ili u glu-
hoj tijini. Pokraj pastirskih
jaslica mogu se napraviti i
jaslice u modernom, stilizi-
ranom smislu.

FIGURE su isto vrlo raz-
ličite. Pokraj odjevenih i
pokretnih figura iz umjet-
ničkih ruku stope i figure
izrezane iz drva. Stare po-
vijesne figure žele povezati
prošlost i sadašnjost. Mnoge
djevojčice mogu postati mali
majstori u modeliranju i
odijevanju figura.

MAJKA BOŽJA ima vrlo
važno mjesto pri izradi jas-
lica. Uvijek ponovo, na raz-
ličite načine, želi se oživjeti
Madona koja moli, koja se
čudi; koja je materinski
blažena i čovječanski nes-
hvatljiva.

U pismu „Prijateljima jas-
lica“ jedan župnik piše:

„Nastojali smo pokazati
sve mogućnosti kako se jas-
lice mogu praviti, da svako-
ga potaknemo — prema
mjeri svojih mogućnosti —
kako bi sam nešto slično
napravio. Nadam se da će
onaj tko napravi jaslice pos-
tići dvostruki cilj: Produc-
bit će svoje divljenje prema
neshvatljivom događaju ut-
jelovljenja našega Gospo-
dina, a osim toga njegov
dom će sasvim drukčijom
atmosferom disati toga Bo-
žića, za koji su se ukućani
spremali kroz Advent prav-
ljenjem jaslica.“

P. B.

Iščekivanje

Bog zna koliko hrvatskih majki i žena čeka na pragu svoju djecu i svoje muževe ne samo pred Božić, nego od Božića do Božića. I dok je Boga i Božića, uvijek će biti nade u dušama kršćanskim, a iščekivanja nikad neće biti uzaludna, jer čim jedan Božić prođe, drugi dolazi. Zapravo, Božić vječno traje...

U strmoj uvali Ivanplanine, na maloj željezničkoj postaji, hladnoj, pustoj i prljavoj, čekala je starica Kanta sina iz tuđine. Više od desetak kilometara prepješaći la je i opet je stajala na krvkim nogama, nije imala strpljenja da sjedne na grubu drvenu klupu, a i studen je ometala. Gore iznad uvale po samom vrhu planine padao je snijeg, dok je uvalom sipila susnježica. Starica je drhtala, ali više od uzbudjenja nego od studeni. Svaka bora na licu titrala je u iščekivanju, a suhe i nemoćne ruke same su se širile u zagrljav.

— Čekam sina, sinko — čim me spazi poče svejedno što je ništa ne pitam.

— Je li Matu? — nasmijano prilazim starici, a ona se, pognuta do zemlje, uspravlja, sva sretna da nekom otvori srce i podijeli radost velikog iščekivanja.

— Je, mog Matu. Pisao je da bi mogao danaske doći, a moga bi i... — Tu stade, obori oči zemlji, a za očima spusti se čitavo tijelo i s gurenim ledima učini mi se da ljubi zemlju, u koju istinski želi leći da jednom zauvijek sa svojim jadnim životom ukopa i patnje njegove.

— A moga bi, sinko, i ne doći. Nema nešto volje kući kao da je ukopa u zemlju sve svoje. — Ne dižući očiju s crne zemlje, završi starica misao.

— Kako nema volje vidjet svoju majku, svoju ženu, svoju djecu, svoj dom... nabrajam sve ono što ljudsko srce voli, ali me starica prekinu.

— E, moj sinko, moj! Misnik si, a opet sve ne znaš.

Možda i znaš, ali ne razumiš. Je, srce je važno samo ako je u njemu nešto snažno, ali ako u srcu ne živi što treba, onda džabe sve...

Vlak je tog dana, a čini mi se bio je dan u oči svete Kate, kasnio više od sat vremena. I dok smo čekali, ja — prijatelja, a baka sina, njoj se razigra jezik. Govor joj postade spontan i brz kao u svake žene koja u duši nosi bol zrelu da iz duže iscuri. Pričala je najprije o smrti svog muža, koji joj nije bio baš uvijek najbolji, ali ni toliko loš da bi se zbog njega ubila ili rastala. Ta priča o mužu bila je nevažna i kao uvod u ono što je baki bilo na srcu i što je željela sa srca skinuti, pa makar i za čas.

— Pokoj mu njegovoju duši, kakav je bio da bio, moglo se opet nekako, ali s dicom nikako. Ni jedno bojan naoposum. Svako na svoju stranu i na svoju pamet ko rogovi u vrići. One dvi što se udaše, od njih više ni traga ni glasa. I ona trojica starija od ovoga što ga čekam u svit odoše i ne dodoše, samo ovaj najmladi ostade, a i on nestade u najgori čas. Vazda mislim i u duši računam, a možda i grišim, da je za to pokojni krv, Bog mu duši dao lako, Natira ga da se oženi s onom što mu ne bi po kontu. — Tu starica kao da se nečega prisjeća. Sabire misli rasute po slijedo glavi i kad iz duše ispusti dubok uzdah, nastavi:

— Ajde, veli, svako je žensko žensko. Što više gledaš, manje vidiš. Što više biraš, uzalud sviraš. I tako

je uze, ne stigle ga suze i njegove i njezine.

I tu baka stade kao da joj srce na hladnu zemlju pade, zagleda se preda se kao da traži pogodnu riječ za novo kazivanje.

— Pa i ona njaka sluta. Ni s pameti ni brez pameti. Ko sluta. Skroz na skroz. On ovako, ona onako; on ovo, ona ono; on de, ona ne, i od toga svega izrodiše se dica, jedino dica. Posuše ko gljive iza klše, a sve u svadi. Ni manje ni više od devetero, a da prostiš dva puta se bližnila. Neka, fala Bogu. Što je od Boga, slade je od meda, a i to je od Boga, to da se širi vira Isusova, jašta je bojan, ali oprosti, Isuse, a i ti, misniče, kud će hrda na hrdu...

— Djeca su blagoslov, a ne hrda, bako — upličem se u bakin moral.

— Bilo bi lako da je tako. Ali baš kad dica posuše, oni se rasuše. On s glamom ko muha bez glave u svit, a ona bona, jedna i kukavna s čemernom dušom ko bez duše, ostade ni na nebu ni na zemlji. Svaka joj je opet čast i prama dici i prama meni, Bogu fala, posta ko meka trava, ko duša, ko srce, kad nas on napusti, a mislila sam teško meni i dici...

— Božje proviđenje, bako, ne spava! Tješim stariču iako mi njezina priča puni dušu gorčinom, jer bol pojedinca bol je svakog čovjeka.

— Da nije tako, ne bih žalila ni u paku, sutra bi se ubila, ali uzdam se u Bo-

ga i Njegovo proviđenje. Devetoro bojan, nije šala i di bi to Bog zaboravio...

I tad joj se bore na licu nasmijaše, a oči duboko u tonule u smežgurano lice kao sunce iz tamna oblaka iskočiše. Veliko pouzdanje bakine duše u Boga, koji svako zlo kreće u dobro, obasja joj lice.

— I di bi bojan Bog zaboravio devetoro dice i majku s krunicom u ruci koja jedva u zoru na tren sklopi oči. Uh, bolje je biti svašta nego majka, uh, ali neka. — Uzdahnju baka, ali sada kao od radosti.

Vlak prekinu i priču i udahne. Skoči baka na noge, na kojima je zadnje vrijeme čučala, i velikim plavim očima punim suza i bola obujmi vlak kao zaljubljena djevojka voljenoga mladića, čim vlak stade. Iščekivanje puno nade ostavi prazninu i bol u njenom srcu, jer iz vlaka nitko ne izade osim moga prijatelja. I dok se prijatelj sa mnom rukovao, baka je bolno uzdisala, ali mjesto suza u bakinim očima titrala je nova nada, koju samo vjera u Boga može roditi.

— Neka! Ako nije sada doša, doći će nam za Božić. Bojan, nek ti svit sve odnesе. Božić ti jopet sve doneće. Ako ništa, donese ti nadu, a štaš više?

I uputi se baka svojoj kući da na pragu svoje kuće čeka dijete, svoje dijete, sve do Božića.

Stjepan Đžalto

ŽUBORI

Na izmaku smo svete hrvatske marijanske godine. Naš suradnik još jednom pjesničkoj slici obnavlja njezine glavne dojmove i usmjeruje u budućnost.

Zuboriš... draga rijek sunčanog Solina...

Jače nego obično u ljetnim danima.

Da nije to zbog obilnih kiša, koje nas ovog ljeta sveste godine 1976., neočekivano i često pohadaju?

— Nije samo zbog toga — kao da čujem odgovor tvojih valova. — U mom žuboru govore stoljeća... Tisuću tri stotine... Pa opet tisuću... godina velikih uspomena. A to je dug niz teških i slavnih stoljeća...

Prošlih dana prigušio sam šum svojih voda, da bolje čujem i upamtim riječi nadbiskupa splitskog, nasljednika negdašnjih solinskih biskupa, nasljednika svetoga Dujma:

**„OVDJE JE IZVORIŠTE
NAŠE DRUŠTVENE,
NARODNE I VJERSKE
SVIJESTI I KULTURE!**

Osjetio sam jače, što osjećam kroz sva stoljeća: Bog je Hrvatima bio Perun, božica Vesna... Onda je krsna voda preporodila njih i njihove knezove i kraljeve. Primili su kršćanstvo i saživjeli vjerom u pravoga Boga i djetinjom pobožnošću prema Gospi, Majci Božjoj...

Saznali su tko je naunesnik Kristov i s njime se čvrsto povezali.

JADRO, ŽUBORI...

Tako im vjera ostade
čvrsta.

Postadoće »predzide kršćanstva i »izvrsni sinovi slete Rimsko Crkve«.

I sada slave spomenand
toga velikog dogadaja ...

Pa kako da ne zažuborim
jače ...!

* * *

Tako je žuborio Jadro, pa
kad je načas zastao, htjedoh
da odem, jer mi se učinilo
da je rekao sve što mu je
bilo u duši i u ... valovima ...

Ali on zašumi jače za
mnom i vrati me:

— Cuj još nešto! Vi
dahašnji ljudi slavite ove go-
dine i tisuću spomen-ljeto
svijetlog lika, koga sam se
ja kroz sve to vrijeme sva-
kim žuborom sjedao ...

Dugo samo moje, a sada
i vaše Jelene ...

Divna li je to žena bila ...
Kraljica dušom i tijelom!
»Majka kraljevstva«.

I kakvo je srce imala!
»Majka sirota i zaštitnica
udovica«.

S koliko li je ljubavi gra-
đila naše crkve!

Gospu od Otoka i Svetog
Stjepana.

Njena draga blizina i njen
materinski pogled čudesno
su djelovali, da srca starih
Hrvata zakucaju jače, a ru-
ke spremnije prioru zidanju.

Pa ono slavlje kad su crk-
ve bile dovršene ...

Pa onaj narodni ponos i
vjerski zanos naših pradje-
dova ...

Svu sam tu radost doži-
vio i pamlio, čekajući da se
i vi današnji toga sjetite ...

* * *

Ali doživio sam i tužne
dane ...

Neprijatelj je pustošio
zemlju ... Pljačkao i palio
crkve.

Pa su Jelenine crkve, i
Gospina i Svetog Stjepana,
— jao! — opljačkane izgo-
rjele. Bilo je to u šesnaestom
stoljeću, tamo negdje
pred padom Klisa.

Tužan li je tada bio moj
žubor ...

* * *

Prošlo je cijelo stoljeće i
više dok sam zažuborio ra-
dosnije. Živa vjera i marki-
ve ruke opet sagradiše crkvu.
Drugu crkvu Gospe od
Otoka.

I ona izgorje pred stotinu
godina.

Samo tri godine nakon
toga, 1878., sagradiše stari
Solinjani novu, lijepu, da-
hašnju.

Kako li sam tada radosno
žuborio!

Solinjani su htjeli i zvon-
nik.

Započeše kopati. Pod ru-
kama im se otkriše neki sta-
ri temelji.

Dolazi don Franjo Bulić i
određuje: Kopajte dalje i u
šire!

Otkriše se temelji crkve ...

* * *

26. kolovoza 1898., zapam-
tio sam i sat: u 11 sati, za-
pazi don Franjo od plamena
pocrnjele ulomke kamenja
s uklesanim slovima ... Sa-
giba se ... Uzima jedan po-

već ... Srce kao da će mu
iskočiti iz grudi ... Suze mu
navriješe na oči i drhtavim
glasom pročita: HEL ...

Dakle: TU je ono što smo
toliko dugo tražili ...!

Tu je crkva Jelenina!
Zaslaviše zvona ...
Zaigraše srca ...

Kako nisam tada iskočio
iz korita?!

Smirio sam se. I tekao go-
dinama i godinama u tihoj
radosti ...

Strpljivo sam čekao da se
ti sveti temelji otkriju pot-
puno, da ih možemo svakog
dana gledati i na njima ja-
čati svoju vjeru i svoju svi-
jest.

A nisam dočekao ...

Ali sam dočekao tisućog-
dišnjicu Jelenine slave.

Osjećam kako tutnji zem-
lja uz moje obale od koraka
hodočasnika. Slušam molitvu
i pjesmu u čast Bogu
Velikomu i Njegovoj Majci,
slatkoga imena Gospe od
Otoka. Čujem ozbiljnu mješ
naših biskupa s pozivima na
obnovu života ...

I, htio bih zastati da gle-
dam zapamćenu slavu veli-
kog povijesnog dana 12.
rujna 1976 ...

— Nemoj zastati, Jadro!
— Valovi koji odlaze neka
pripovijedaju valovima koji
dolaze, a oni novim naraštajima
o velikim danima
dvostrukog slavlja, JELENI-
NE SMRTI I NAŠEG DAV-
NOG RODENJA U KRISTU.

Marko Stanić

16. prosinca 1976. navršit će se 80 godina kako se u Banjoj Luci 1896. godine rodio dr Ivan Merz. Ova godišnjica je i opet prigoda za nekoliko refleksija o toj jedinstvenoj pojavi katoličkog laikata među Hrvatima.

Dok mnogi njegovi suvremenici polako odlaze i tonu u zaborav, a o većini povijest neće zabilježiti ni slovo, dotle ime »Ivan Merz« ne prestaje silaziti s pozornice naše katoličke javnosti. Otakad se pojavila u javnom životu osoba koja ga je nosila, to je ime raslo, a svojim intenzitetom i ekstenzitetom raste i nadalje.

Najprije se dr Merz pojavljuje u našoj javnosti svojim predavanjima, svojim publikacijama i svojim člancima, kojima puni stupce našeg katoličkog tiska. Nakon njegove smrti to isto u mnogo širem opsegu drugi o njemu činiše. Nije prošla nijedna važnija godišnjica smrti a da se nije dostoјno komemorirala prigodnim akademijama, liturgijskim obredima, pisanjem katoličkog tiska, posjetima njegovu grobu.

Godine u kojima se slavila 10. godišnjica i 15. godišnjica (1938. i 1943.) njegove smrti proglašila je tadašnja katolička organizacija, koja je preuzeila njegovu baštinu, »Merčevom godinom«. I hijerarhijska Crkva službeno je svratila pažnju na dra Merza. Proces za njegovu beatifikaciju pokrenut je 1958., a u zadnje vrijeme dr Merz budi interes i u teološkim znansivenim krugovima. Jedna doktorska dijertacija o njemu već je na-

Hvala Ti, Orle Kristov!

DR IVAN MERZ, KAO MLADI ČASNIK U PRVOM SVJETSKOM RATU, POSTAVIO JE CVRSTE TEMELJE KASNIJOJ SVETOSTI.

pisana i obranjena u Rimu prošle godine, a druga je u pripravi.

No ipak, ono što najviše privlači k Merzu nije niti njegova intelektualna izobrazba, niti njegovi široki kulturni vidici, niti njegov nesebičan rad u katoličkim organizacijama, niti ostale vriline koje je posjedovao, nego njegova skroz na skroz svetačka pojava, njegova duša, sva impregnirana nadnaravnim, Božjim svijetom, koja je sve gore spomenuto prožimala i davala cijelom njegovu životu i radu svoj ton, pečat i smjer.

Da je dr Merz doživio svoj 80. rođendan, ne znamo što bi sve bio još ostvario u svome životu. No i ono njegovo djelo ostvareno u nepunih šest godina vanjskoga rada daje naslutiti da bi to bile sigurno velike stvari. Možda bi jasnoćom svojih načela i svojim zalaganjem mnoge pojedince i zajednice usmjerio drugim putem i tako mnogima uštedio Kalvariju kojom su kasnije morali proći.

»Da je dr Merz poživio,

bio bi duhovni vođa svih nas«, izjavio je dr Josip Andrić, koji se za Merčeva života što se tiče organizacijskog rada nije u svemu s njime slagao, ali mu se nakon smrti molio kao Božjem čovjeku.

Kad listamo prijeratne časopise nailazimo na stotine članaka o dru Merzu koji sumo pokazuju kako je velik utjecaj imao na svoju generaciju, koja je u stvari upoznala njegovu veličinu tek kad je on nestao iz njezine sredine. I mnogi su pošli za njim i slijede i danas njegov svetački život, njegovu beskompromisnu vjernost Evangelju, Crkvi, Papi...

Neka i ova njegova godišnjica doprinese da bolje upoznamo taj jedinstveni lik našeg katolicizma i tako se približimo »Suncu« prema kojemu nam je on pokazao put, o čemu nam govore zahvalne riječi s vijenca koji mu je mladež bila položila na grobu: »Hvala Ti, Orle Kristov, što si nam pokazao put k Suncu!«

Božidar Nagy

»Pozdraw Gospink i u Los Angelesu

Nikola Rašić, hercegovački mladić, otišao prije I. svjetskog rata na rad u Ameriku. Tamo se nije htio ženiti, jer se bojao nesretnе ženidbe. Nakon rata vratio se u Domovinu da nađe dobro odgojenu katoličku djevojku. Našao je Ivu Iličić i s njome se vjenčao 1929. godine. Nakon prvega djeleža opet su otišli u Ameriku. Bog ih je obdario sa četiri sina. Odgojili su ih onako kako i njili odgojiše njihovi roditelji. Sva četvorica su oženjeni. Nikola i Iva sada imaju 20 unučadi.

Na priloženoj slici nisu svi. Nadaju se da će se broj unučadi još povećati, jer se njihovi sinovi ne daju pokvariti. Svi su materijalno dobro

opskrbljeni, ali nisu ni duhovno siromašni. Zajednička je obiteljska molitva u kući svake večeri. Svake nedelje svi su u crkvi na Misi s. Misalom u rukama. U kući se čita katolička štampa. Sakramenti se često primaju. Obitelj je to koja svjetli drugima. Kad je netko u društvu upitao Nikolu, da li je zaboravio Andelov pozdrav, odgovorio je:

— Ne daj Bože, da zaboravim ono što su me roditelji u mладosti učili!

Tako govori i žena mu Iva. Dao Bog da bude što više takvih obitelji među katoličkim Hrvatima u Domovini i po svijetu...

F. Višnjić

POGLEDAJTE NE SAMO MALU DJECU KOJA SE NALAZE NAPRIJED, NEGO I ONU OSOBITO U NARUCJU SVOJIH OCEVA...

Susret nad grobom...

Nakon 11 godina u domovinu se vratio, na kratko vrijeme, naš hrvatski misjonar Br. Benedikt Fostač, isusovac. Došao je u subotu 16. listopada i računao je što prije posjetiti svoju obiteljsku kuću i brata Franju u Kutlma pokraj Oriovca u Slavoniji.

No u ponедjeljak je došla žalosna vijest iz Kuta: Benkov brat Franjo umro je u 64. godini života.

I mjesto kod kuće, našli su se u srijedu 20. listopada na groblju. Pokraj brata Benedikta i njegova mlađeg brata Antuna, bivšeg provincijala, nalazio se i Ignacije, sin Franjin, brojna rodinka i 19 svećenika. Na groblju je govorio najprije dekan iz Nove Kapele preč. Augustin Kralj, zatim domaći župnik iz Bebrine vlč. M. Golec. Dirljivu riječ izrekao je jedan župljanin iz Lipovljana, u kojima je Ignacije, pokojnikov sin, župnik. Pošto je iznio sve ono dobro što je Ignacije napravio u Lipovljanim, zaključio je ovako:

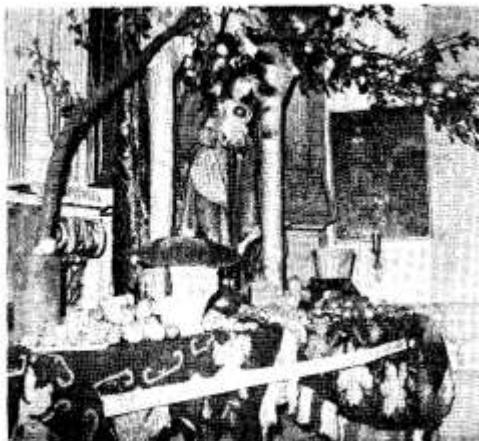
— Dragi i poštovani oče, tvoja su usta zašutjela, ali ona i dalje nama govore na usta tvoga sina. Tvoje su ruke sklopljene, ali one i dalje mole rukama tvoga sina,

Lijepa si, zemljo slavonska,
ti majko, nepreglednih polja i oranica!
Zemljo stoljetnih šuma,
zemljo ratara i seljaka,
zemljo žitordna,
zemljo pjesme i igara,
zemljo tamburice i kola,
zemljo beskrajnoga plavetnila,
zemljo Hrvata!!!—

Tadija Pranjić

Svake godine u mjesecu listopadu u Vi
Gospodinu za plodove godine.
Oltari su pod vodstvom prof. Ložike t
povrćem i cvijećem.
Na prikazanje mladež u narodnim noš
prikazujemo, Gospodine!“
Neka nas ova svečanost potakne da se
darove što smo ih tijekom ove godine p

NEDJELJA Z

DARGA NIHA KA LIJEPO UREŠENOM
OLTARU (Ilijević gosp.)

LAHOVI VOĆNIKA I VINOGRAĐA (Ilijević)

KRUH I VINO OKICENO NARODnim VE
ZOMA NA GLAVNOM OLTARU (Gorec)

•zima se slavi svečanost nedjelje zahvalnice. Toga dana naši Slavonci zahvaljuju
† simbolički urešeni raznim plodovima polja i vrtova: voćem, žitaricama,
• a uz molitvu prinosi na oltar plodove, a cijela crkva odgovara: »Mi Ti
traju ove gradanske godine i mi zahvalimo ne samo za naravne nego i za ostale
† od Gospodina.

ZAHVALNICE U VINKOVCI

NEMA SLAVONACA BEZ SVIRKE I
TAMBURICE. ZATO I ZAHVALICE BI
GODIĆ ČUĆI BROJNAJE ZDRAV.

V PUSLJIE MISE I U KOLO TRGO
DUŠIĆAD...

NALAZIĆO, NOSIDELJIVIH I NAL
IŠE, ONA S PONJAVEĆAI PREKO
RUKE, KO PRAVA SNJAJ, A OS
SA ŠESIROM, SLINGOVANIM GL
CAMA I S OBORKOM U RUKAMA

Foto-reportaza: Miro Juric

Po sebi je blagodat ako se djevojka i mladić upoznaju u pjevačkom zboru, u vjeronaučnoj ili molitvenoj zajednici, u crkvi ili kod pričestiti. Danas su okolnosti života takve da bi po sebi bilo idealno kad bi se katolički mladići i djevojka upoznali u blizini oltara. To bi bar donekle mogla biti garancija za neporočnost njihova prijašnjeg života, kao i za buduću vjernost i stabilnost braka. Ti me ne želim zanijekati da se i »oko oltara« može naći nevrijednih osoba.

Kažeš da ste »ubrzo počeli ozbiljno »dohati«. Što razumijevas pod tim izrazom »ozbiljno«? Mislili ste s vremenom ući u brak? Ali vi ste učinili pogrešku koju čine tisuće drugih, nažalost, i katoličkih mladića i djevojaka: ubrzo se spuste na nisku razinu spolnih uzbudivanja, gdje jedno drugome postanu zavodnici, umjesto spasitelji. Da li je među vama uopće bilo prave ljubavi? Ljubav je otkupiteljska. Zajubljeni treba da jedno uz drugo rastu u svakom smislu ljudskih i kršćanskih vrlina, a ne da padaju. Ako padaju, znači da je nešto krivo postavljeno. U tom rastu oni se zanosno spremaju za zajedničko nošenje tereta života; za vjernost, za radanje djece, za njihov odgoj i uopće za sve ozbiljne zadatke koji stoje pred njima. Kao svjesni kršćani pred Kristom preuzimaju odgovornost života.

Međutim, kažeš, počeli ste se »razbacivati poljupcima«. I razlikuješ: »obične«, »kratke«, »dulje«, »dublike«. Priznaješ da te je poljubac u usta »veoma uzbudivao«,

Upoznali smo se na pjevačkim probama. Ubrzo smo počeli ozbiljno »dohati«. Sve bi to možda bilo dobro da se nismo počeli razbacivati poljupcima. U početku su to bili obični, kratki, ali što smo mi dulje hodali, oni su postajali dugi i dubli. Nismo bili svjesni čemu nas to vodi. Poljubac u usta jako me je uzbudivao, a preko mene i njega. Iza toga mladić mi je obično predlagao intimne odnose. Ne, ne želim se opravdati, jer je i u meni »rovarila« ista želja. Samo pomisao na posljedice odvratila me je od toga. I napokon, on tako više nije mogao izdržati. Otišao je, ostavio je sve: Crkvu, Boga, pjevanje, mene. Razočarao se. Upao je u loše društvo. A bio je kršćanin.

Da li sam ja u ovom slučaju krivo postupila? Možda bi ipak bilo manje zlo da sam pristala na intimne odnose, pa što bude?

Zahvalna Verona

Možda bi ipak bilo manje zlo...?

Piše: Ivan Fuček

a preko tebe i »njega«. Mladi često ne znaju da blizak i dulji doticaj usnica stvara u oba partnera snažne živčane podražaje spolnih središta u velikom mozgu. Ne znaju da prvim poljupcem zapravo počinje prvi tjelesni doticaj i da prestaje faza približavanja. Iza toga sva ostala osjetila dolaze u pozadninu, dok doticaj ima odlučujuću ulogu. »Može se reći da žena koja dopusti muškarcu poljubac prešutno dopušta i da je posjeduje« (I. Bloch). Istina, današ je eroški poljubac ušao u običaj u raznim prilikama. Ljudi ne poznaju zakone tijela, niti misle na njih. Zapravo je to očasno igranje vatrom.

Mladi, materijalistički orijentirani ljudi baš hoće takva uzbudnja koja će ih dovesti sve do finala. Kršćani katoliči morali bi biti upućeni da se tu radi o nečemu što logički dovodi do čina i da se poljupcima ništo ne smije »razbacivati«. Ali i naši se mladi često razbacuju poljupcima takve vrste, nerijetko zbog toga jer vide da drugi tako rade. Na taj način nesmotreno upadaju u zamku što i sama priznaješ: »Nismo ni svjesni bili čemu nasto vadi.« A vodilo vas je do definitivnog pada: »Mladić mi je obično predlagao intimne odnose«, nakon takvih uzbudivanja, pa i u tebi je »rovarila ista želja«, priznaješ dalje. Točno tako! Dakle, vidiš da su sastanci na tom nivou zapravo međusobno zavodenje. A kad se jednom krene niz strminu, tko će se zaustaviti? (Uostalom, »poljupcima vidi u mojoj knjizi »Predbraćena ljubav«, str. 77-80!)

Kažeš da te je od najgora odratila »samo pomisao na posljedice«. Koje? Ne bi se mogla kasnije udati za drugoga? Mogućnost djeteta? Sramota pred ljudima? A nisi li pomislila kao kršćanka na Boga i na plan s čovjekom preko zakonitog braka? Niste li imali baš nikakvu kršćansku motivaciju, koja bi vas podigla? Odgovornost pred savještu — odgovornost pred Božjim narodom — odgovornost pred Bogom — i granje sa životom kao najvećom ljudskom vrednotom na zemlji? Ništa se ne »osigurava« predbračnim »intimnim odnosima«; niti ljubav, niti vjernost, niti buduća sreća, niti rast u nesobičnosti, niti izgradenost, nego samo zadovoljava egoizam časovite slabosti. Pa ako se to još naziva »ljubav«, onda se radi o teškoj zloupotrebi te riječi.

»I napokon, on tako više nije mogao izdržati. Otišao je, ostavio je sve: Crkvu, Boga, pjevanje, mene... Možda je u twojoj, iako kolabljivoj i slaboj, no ipak konačnoj odlučnosti on shvatio Boga, Crkvu, crkvenu zajednicu kao prezahrvanje? Bio je »kršćanin«, kažeš. No je li on uopće poznavao kršćansko čudorede? Je li po njem ikad ozbiljno pokušao živjeti? Svaki katolički mladić i djevojka koji vjeruju, koji se mole, koji primaju sakramente, Božjom pomoći mogu izdržati ako hoće i ne puštaju se na taj skliski i opasan teren. Oni se ne razočaravaju ni u Bogu, niti u Crkvi, nego doživljavaju ljepotu života po Evandelju i spremni su ga drugima predati. Oni se samo razočaravaju

nad sobom i nad svojom slabošću. Ne napuštaju kršćanstva zbog toga što je visoko čudoredno i ispravno u svojim zasadama, ne upadaju u loša društva, nego hrabro ostaju na braniku i svjedočenju autentičnih kršćanskih vrijednosti. I zato je novo pitanje: je li on zaista bio uvjereni kršćanin ili je bio kršćanin iz tradičije, ali bez osobnog uvjerenja? Kao što je on nastupio, tako kršćanin ne nastupa.

Jesi li ti krivo postupila? »Možda bi ipak bilo manje zlo da sam pristala na intimne odnose, pa što bude?«, pitaš se. Odgovaram: nikad nije dopušteno činiti zlo da se postigne dobro. U vašem je slučaju to »dobro«, tj. vaša buduća veza bila još veoma u pitanju. Ta sama govoriš o tome tek kao o mogućnosti: »Sve bi to, možda, bilo dobro da se nismo počeli...« Kažeš »možda bi bilo dobro«. Ali pošto ste skrenuli na sklikaz teren, to »možda« pretvorili ste u »sigurno«, tj. sigurno nije bilo dobro. Nikad se zlom sredstvom ne može postići dobra svrha. Svrha, naime, ne posvećuje sredstvo.

Izvuci pouku iz svog slučaja! Da ste čisto hodali, vjerojatno biste s vremenom vidjeli razvija li se među vama prava ljubav ili samo neka privlačnost, vjerojatno bi ti uspjela mladića preobratiti za lijepo i plemenito, vaša bi ljubav bila čista i spasiteljska; Krist bi bio među vama i s vama i ne bi došlo do razočaranja.

Upite izvolite slati na adresu: Ivan FUČEK,
Jordanovac 110, 41001
Zagreb, pp. 169

nova generacija

Kajanje

Ista Jevgenija Ginzburg u svojim refleksijama piše i ovo:

«Posebno me muči jedna beznačajna epizoda koja se dogodila neposredno prije moga hapšenja. Mališan (sinčić Vaska) uvukao se u moju sobu, oborio sa stola bočicu finog parfema i razbio je. Zatekla sam ga kako skuplja staklo, iz koga se širio pretjerano jak miris. Zbunjeno me pogledao i rekao smiješći se usiljeno:

— Samo sam zalupio vratima, a parfem je sam sletio:

— Ne laži, prokleti balavče! — povikala sam i kako udarila. Zaplakao je.

Sad me taj dogadjaj žeže kao paklena muka. Čini mi se da na svojoj savjeti nemam veće ljage od te pljuške. Maleni moj jedničić, sasvim si sam na tom strašnom svijetu! (NB.: i oca su mu uhapsili, a djed i baka su od zlostavljanja umrli.) I po čemu će se sjećati matere? Po onom što ga je onako udarila zbog nekakva idiot-skoga parfema! Kako sam mogla to učiniti? I, što je najgore, sad to više ničim ne mogu popraviti...

Bol te noći bila je tako strašna da se razlijevala još dugo i ostala do današnjeg dana, kad nakon više od dvadeset godina pišem o tome. Ali, moram pisati...»

Zar nije i to izraz dobro-te: kajanje zbog nevaljalačina?

Živjeti

Jevgenija Ginzburg, ruská intelektualka, mlada sveučilišna profesorica, koju je Staljinova čistka bacila u Eligen, na kraju Sibira, i koja je u zatvorima i logorima provela 17 godina, piše u svojoj knjizi »Kronika kulta ličnosti« (u originalu »Krutoi maršrut«), sjećajući se svoje mladosti, svoga prošlog života, i ovo:

«Jedno je loše! Nismo dovoljno aktivno živjele. Da smo znale da ćemo možda samo trideset godina živjeti, zar bismo tako radile? Tada bismo tek uspjele makar nešto ostaviti za sobom. I djece je trebalo roditi; ne samo dvoje, već najmanje petero, da bi što više, što više traga ostalo od mene na mojoj dragoj zemlji. Ah, kako bismo sad živjele drukčije, kad bi se moglo sve ispočetka...!»

Zivot prolazi. I kraj dolazi. Jedan mudrac pravo opominje: »Nastoj sada tako živjeti da se na času smrti možeš većma radovati nego bojati.«

Doista mudar savjet! I blago nama ako ga prihvatišmo.

Trebamo ga

Kriste!

Potreban si nam Ti i niko drugi... Ti si potreban svima, pa i onima koji te ne znaju. Gladan misli da traži kruha, a gladan je Tebe; žadan misli da bi htio vode, a žadan je Tebe; bolestan tlapi za zdravlјem, a bolestan je stoga što nema Tebe.

Tko u svijetu traži ljepotu, i ne znajući traži Tebe, koji si potpuna i savršena ljepota.

Tko u svojim mislima ide za istinom, i nehotice čezne za Tobom, koji si jedina istina vrijedna da se upozna.

A tko teži za mirom, traži Tebe, jedini mir u kome mogu počinuti i najnemirnija srca.

Oni zovu i ne znajući da Tebe zovu, a njihov je vajaj neizrecivo bolniji i od našega.

Papini

Mladi prijatelji, pratite vjerno rubriku u GLASNIKU pod naslovom NA IZVORIMA KRŠCANSTVA. Dr Ivančić, sveučilišni profesor, piše o najvećem vašem prijatelju o KRISTU.

Krist

Covjek može i ne mariti za njega, ali — samo dok ga ne upozna! Može ga i mrziti, ali — samo dok ga krije pozna.

Takav je bio i Pavao iz Tarza. A kad ga je upoznao, nije bilo kraja ni mјere njezinoj ljubavi za Krista. Isus mu je puna duša, puna usta, pune njegove poslanice. Dvjesti četrnaest puta spominje Isusovo ime u njima. Za njega napokon daje i život.

«Kakva li ponora između moje bijede i sile Kristove!» — kliče Napoleon! «Aleksandar, Cezar, ja, mi smo osnovali svjetsko carstvo na — sili. Krist je osnovao svoje kraljevstvo na ljubavi, i za njega će još i sada miliuni dati život! Ja poznajem ljudi! Krist nije čovjek!»

Kako uvišen stoji Krist pred nama! Jedin i jedinstven! Dostojanstven! A i pak kakva poniznost i kakva dobrota! Kakva moć...! Kakva svjetlost! Kakva ljubav! Prema svim ljudima. Za njih se daje na križ raspeti! Ali — »govoriti je užalud, badava Peru eio trud! Tko kuša, taj tek pravo zna što znači ljubav Gospodnja!»

Maš čovjek

Jure je naš čovjek. Pošttenjak i velik patnik.

Na fronti leži sa svojim odjelom u rovu. Osjeti veliku želju za cigaretom. Ustao je i zapalio. Isti trenutak mnoštvo granata zasurov. Drugovi su zatrpani, na mjestu mrtvi... Jure je zatrpan do grla. Zalila ga krv iz ustiju i ušiju. Jednu ruku je probušilo tane, druga je ostala teško povrijeđena. Lijedili su ga pet mjeseci. Posljedice su ostale. Probušena je ruka i danas nešto kraća...

A onaj drugi, kojega sam dobro poznavao, samo je malko podigao glavu da vidi što rade oni u drugom rovu. No prije nego ih je ugledao, već je dobio kuglu i — ostao bez oka.

Jedna lakounost, jedna malenkost, nesvladavanje, i — kako fatalne znaju biti posljedice! Pamet treba da nas vodi! A jaka volja da svladava sve što nije pametno!

Svjetlo

Krist nas je pozvao da budemo svjetlo. Svima: i onima daleko, i ovima blizu! Svojom dobrotom, svojom vjerom, svojom vedrinom, svojim dobrim djelima. Svi me. Da se »život Kristov očituje u našem tijelu«, kako kaže sv. Pavao, da Krist prosijeva kroz nas...

Bog hoće da bude prisutan i ovom našem naraštaju, i to kao Bog dobrote, ljubavi i mira. I to po nama!

Hans KLUG, njemački teolog, piše: »Bog će pitati svakoga koliko je on svjetlu donio onima koji su utamili. Koliko soli u pokvaru? Koliko ulja i vina u otvorene rane svoga bližnjega?«

Paul CLAUDEL, veliki francuski pjesnik i obraćenik, pita nas: »Vi, koji vidite i koji ste u svjetlu, što ste učinili da i drugi vide?«

A što se može?

Isti KLUG veli: »Ima ljudi koji, kad dodu, kao da dode svjetlost. Kao da se zapali sto svjeća. Ili kao da čovjek dode na svjež morski zrak.«

Katarina MANSFIELD, slavna kao pisac u Engleskoj, a manje poznata kao heroj priznavanja kršćanske istine, moli se: »Gospode, učini da budem kao kristal, da bi Tvoja svjetlost mogla kroza me sjati!«

Naš pjesnik — svećenik Izidor POLJAK odlučuje: »Kuda koracam, hoću da bacam snopove zlatne svjetlosti!«

Piše: Tonći Trstenjak

Nemiran pogled, pregorje-
la koža lica koja podsjeća
na istrošenu krpu, vonj
ljudskog znoja i jeftinog du-
hana, napukle glasnice i
drhtava ruka. Svakog po-
nedjeljka oko osam u jut-
ro uvijek u istoj olinja-
loj kapi, ispod čijih zamaš-
tenih rubova vire neuredne
sive vlasи poput pepela u u-
gasloj peći.

Ne, ne bi se moglo reći
da je bio star. Bio je samo
istrošen poput iznošenog o-
dijela, premoren od života,
što se vidjelo na pozelenje-

lim podočnjacima koji su
visjeli ispod prokrvavljenih
očiju. Bio je jedan od mnogih
koji su svakodnevno do-
lazili na naša vrata traže-
ći milostinju. Njega sam za-
pazio samo po tome što bi
dolazio samo ponedjeljkom
u jutro.

— Ti si točan, rekoh kad
ga ugledah tog ponedjeljka,
svakog ponedjeljka točno u
osam. Zašto baš ponedjelj-
kom?

— Hja, gospod velečasni,
u nedjelju, su darivali vas,
a ja ponedjeljkom dolazim
po svoj dio.

— Češ jednu rakiju?

— Rakiju? Rado, gospod
velečasni.

Ušao je u hodnik i jednim
gutljajem iskapio čašicu do-
maće »šljive«.

— Hm, dobra je, reče svo-
jim raspucanim glasom.

— Jesi li što jeo jutros?

— Jeo? A, jeo. Ne, ne,
hvala! Ne jedem nikada jut-
rom. Nego, reče oklijevaju-
ći, ako baš hoćete, molio bih
još jednu čašicu »šljive«.

— Hajd sjedni malo, rekoh,
pokazujući mu na stoli-
cu. Pušiš?

— Ako već pitate, pušim.

Sjeo je. Izvukao iz paketi-
ća ponuđenu cigaretu, ob-
lizao joj pažljivo vršak i
namjestio je na usnama po-
plavljenima od zime i rakije.

— Ti si iz Zagreba, upi-
tah pripaljujući mu ciga-
retu?

Pogledao me začudeno is-
puštajući dugi dim kroz nos-
nice.

— Kako ste pogodili?

— Samo Zagrepčani tako
ližu vršak cigarete.

Ruka za Roka

— Da, reče, ja sam vam rođeni Zagrepčanin. Rodeni Zagrepčanin, gospod velečasni. A vi? Vi također niste »domaći«. Odakle ste vi?

— Medimurac, rođen Medimurac.

— Imao sam dobrog kolegu Medimurca. Dobar čovjek ko kruh, dobar drug. Isto iz Medimurja. Jako dobar čovjek.

— Pa, rekoh u šali, Medimurci su uvijek dobri ljudi.

— Na »Goljaku«, tamo sam ga upoznao, reče ne osvrćući se na moju primjedbu. Ubio čovjeka u nekoj tučnjavi. Bili smo šest godina na »Goljaku«. Bio je duša od čovjeka, kažem vam.

— Da, rekoh, pomalo iznenaden tom velikom »dorotom« mog zemljaka, nas Medimuraca ima posvuda pa i na Gokom. A što si ti radio na Gokom tolike godine?

Otpio je gutalj rakije i istresao pepeo s cigarete.

— Jedanaest godina, jedanaest godina apsa je iza mene, gospod velečasni. Ne, nije odjednom. Tako... sad godinica, sad više, sad manje. Skoro tucet. Hja, čujte, mora se živjeti, reče gledajući me u oči. Od nečega se mora živjeti, ne?

— Da, rekoh, ali pošteno. Zašto se ne zaposliš?

— Sad i vi, velečasni? — reče gledajući me prijekornim pogledom. Znate što? Svi vam tako počnu: »Zašto se ne zaposliš?« Zašto ne radiš? Od vas to čovjek ne bi očekivao, velečasni. Čujte, ruku na srce, siromaku svak dijeli lekcije i recepte. Ništ ne košta, ne?! Samo

vam moram reći da se od takvih recepata ne može živjeti, da im je cijena nula. Vi dobro znate da su danas i doktori bez posla, a što tek da kažem o nama bokcima, skitnicama i bivšim robijašima. Nadite mi nekoga tko će me ovakva kakav jesam primiti na posao. Nema ga. A ja sam takav kakav jesam. Iza mene je tucet godina robije zbog krađe i provala. U redu. Ali ja za rad nisam. Ne, ja nikada nisam radio. Cudite se, reče, gledajući me sa značajnim smiješkom na rubovima usana. A ako vam kažem da sam djetinjstvo proveo po prihvatištima i domovima, popravilištima i zatvorima? Ne, ne, meni vam u zatvoru i nije loše. Ni govora, ja se ne mogu potužiti. Tu sam kao kod kuće. Čist mi je dobro. Znam barem da se netko brine za mene, da netko mora misliti i za mene. Ja, znate, matere nisam imao. Zapravo, što govorim, imao sam. Ali... sirotica morala je i ona od nečega živjeti. Ja sam došao na svijet onako, rekli bi na mala vrata. Izlaza joj nije bilo, morala me roditi. A što će sa mnom? Nije sama znala što će sa sobom, a sad još i ja. Dala me u jaslice. Zapravo, ona vam je bila, kako bismo to fino rekli, da oprostite, uličarka. A čujte, ja je razumijem, i je ne osuđujem. A moram vam reći da mi je bila dobra. Uvijek mi je donosila darove i posjećivala me u domu, pa i u zatvoru. A što ćete, jabuka ne pada daleko od stabla... Umrla je, sirotica, dok sam bio na robiji. Kollega mi je poslao telegram. Šta da vam ka-

žem, ja se u životu nisam za nikim plakao. Ali kad sam dobio telegram da je umrla, plakao sam kao dijete. Svi su pitali što mi je, zašto plačem kad je i ovako u zadnjih pet godina nisam vidio. U redu, ipak sam znao da imam nekog svog na svijetu. Kakva je bila da je bila, ne mogu se potužiti. Tako sam ostao sam. Ne znam joj za grob. Znadete i sami kako zakapaju sirotinju bez igdje ikoga. A živjeti se mora, ne??!

Odjednom je naglo ustao, gledajući na sat koji je visio na zidu.

— Moram ići, reče. Kolega me čeka.

— Mogu li znati tvoje ime?

— Roki, Roki mi je ime.

— Pa onda, do viđenja, Roki, rekoh pružajući mu ruku na pozdrav.

Pogledao me začudeno i bojažljivo pružio svoju drhanjavu desnicu požutjeli kože.

— Do viđenja, promrsi sasvim zbumjeno i pode prema izlazu. Odjednom se okrene i reče svojim napuklim glasom:

— Gospod velečasni, hvala vam. Vi ste prvi koji mi je ove godine pružio ruku na pozdrav.

Dok je Roki odlazio pogubljen u ledima, ja sam pomislio kako možda nikada ne bi bilo na ovom svijetu toliko mnogo ovako promašenih povijesti da ima više onih koji bi u pravom trenutku znali nesebično pružiti ruku onima koji su potrebni. Možda Roko ne bi dokraj potonuo da je bilo nekoga tko bi mu pružio ruku spasenja? Ovako?! Sto mislite, da li sam imao pravo?

MISIJE

Urednja: JURAJ GUSIC

MISIJSKA NAKANA APOSTOLATA MOLITVE

Marija u mladim crkvama

U mjesecu prosincu slavimo advent i božićne blagdane. U sadržaju i tajnama tih dana živo je prisutna Marija. Negdašnje zornice su nam to vrlo lijepo dozivale u pamet, a još više u srce. Na njih se rado išlo i pod njima se radosno pjevalo. Naša misijska nakana želi baš u ovome mjesecu u mladim Crkvama misijskih krajeva oživjeti Marijinu milosnu i materinsku prisutnost, a kod vjernika oživjeti pravu pobožnost prema njoj.

Ta je pobožnost u Crkvi uvijek element od velikog značenja. O njoj Pavao VI. u pobudnici „*Marialis cultus*“ kaže: »Ta se pobožnost uklapa u središte jedinstvenog kulta, koji se s pravom naziva kršćanskim, jer on vuče svoje podrijetlo i svoju djelotvornost od Krista, u Kristu nalazi puni izražaj, te po Kristu, u Duhu, vodi k Ocu.«

Marijinu ulogu u djelu spasenja i u Crkvi shvatili su davno mnogi revni misionari i širili pobožnost prema njoj posvuda gdje su naviještali Evanelje. To širenje marijanske pobožnosti pomagalo je novokršte-

nicima da i oni bolje shvate djelo otkupljenja i Crkvu, koja nastavlja to Kristov spasiteljsko djelo. I oni su osjetili kako Marija kao uzor kreposti svijetli nad svom zajednicom izabranih. Zato su joj podizali tolike Crkve koje su upravo u nevjerojatnom broju podignute po Aziji, Africi, Americi i po Oceaniji. Tko bi ih sve prebrojio? One su znak da je marijanska pobožnost u mladim Crkvama postala značajan činilac njihova kršćanskoga života.

Crkva želi da se i danas u mladim Crkvama gaji iskrena i prava pobožnost prema Mariji, Majci Crkve. Ako se to bude ostvarivalo, Marija će i danas biti vodič Kristu i s njime k Ocu. Jedna je od točaka duhovnog programa Apostolata molitve štovanje Majke Božje. Stoga i kao apostoli molitve nastojmo u ovom mjesecu obnoviti, produpstiti i osvježiti svoju pobožnost prema onoj koja nam je rodila Spasitelja. Neka ga i danas rada u srcima milijuna, pa ovoga adventa i Božića.

Josip Antolović

U čemu je tajna uspjeha oca Gabrića

Gotovo dva sata razgovarali smo s ocem Gabrićem o njegovu radu. Pitali smo ga mnogo toga što smo smatrali da će zanimati prijatelje misije i što će im ujedno bar malo otkriti dušu i sreću tog našeg misionara, kojega su ljudi svečano dočekali kamo god je došao i za kojim su mnogi žalili koji ga nisu imali sreću pozdraviti i čuti.

Ovaj put donosimo onaj dio razgovora u kojem nam je otac Ante prilično otkrio u čemu je tajna njegova misionarskog uspjeha, a to je molitva.

O. ANTE PROPOVIJEDA U CRKVI SRCA ISUSOVA U VISOKOJ — SPLIT

Oče Ante, u čemu Vi vidite tajnu svog misionarskog uspjeha?

Prije svega u tijesnoj povezanosti s Kristom Gospodinom. Način rada može se mijenjati. Svaki čovjek ima svoju narav, pa tako i svoj način rada. Dakako, moram to priznati, da u radu veliku ulogu igra i narav. Ne da se hvalim, ali Bog mi je dao takvu narav da sam sa svima veseo. S njima sjednem. I to zbilja pomogne puno u radu. Neki su previše službeni. Treba im pet minuta dok otvore usta, a ja ih otvorim prije nego što su zatvorena. Takvog me je Bog stvorio. Ljudi tamo vide tu mogućnost. Ja se šalim i s ministrima kad idem poslovno u razne njihove uredske.

Ali glavna pokretna snaga u momu radu je Raspeti Isus. Ako ljudi u nama vide svećenika, i to Božjeg svećenika, našu molitvu, žrtvu, svete zavjete, onda način nešteto dodaje uspjehu u radu, ali Isus ostaje ona središnja snaga.

Ja, na primjer ne pušim. To nije velika stvar. Pušenje nije nikakav grijeh, ali ne pušiti svakako je bolje. Ljudi znaju i to da ja ne pijem. Svakog petka postim. To je moj običaj od davnine. Nije to velika stvar, jer mi ionako dosta postimo. Ali moći ljudi tamo znaju da pater u petak posti. Sve su to malenkosti, ali one u radu puno znače. U Indiji post, žrtva, veoma mnogo znače.

Što kod vas znači postiti?

To znači jedanput na dan jesti. To je post kako nas je majka naučila kod kuće. Mi tamo u Indiji držimo sve petke u korizmi. I ljudi neće ništa jesti prije Križnog puta koji obavljamo u dva sata popodne.

Crkva, Bože moj, ne zabranjuje post, ona nam je samo rekla: »Učini što možeš.« To je tako divan običaj, pa zašto bismo to ukinuli?! To je za naše ljudi ondje dio korizmenog petka. Na taj smo način povezani s Raspetim Kristom. Mislim da to mora svaki svećenik priznati.

Kako Vi doživljavate Krista Gospodina?

Vjerujte mi, za čitanje mi tamo nemamo mnogo vremena. Ja Krista Gospodina doživljavam po meditaciji, razmatranju,

Sveto pismo i razmatranje, veoma mnogo znači za nas svećenike. Ali, vjerujte mi, veoma je teško naći vremena. Ja mnogo putujem, pa u onoj prirodi, kad putujem pješice ili kad putujem na maloj ladici Gangesom, uz mene je uvijek Sveti pismo, pa prevrni ovo ili ono, što govori Isus, i to tako kao da s Njime ideš. Nastojim doživljavati što je On doživio.

Silno mi se svidaju one riječi Svetog pisma o Isusu: »Prošao je zemljom čineći dobro.« Jest, brate, kad susretнем nekoga, neću tada reći: »Bogu se molim!«, nego će s njime razgovarati. Ako zakasnim malo da izmolim krunicu ili da obavim ispit savesti, to će nadoknaditi.

Idem tako jednom zgodom s Presvetim k bolesniku. Na putu sam susreo samog samcatog čovjeka muslimana. Malo sam ga potapšao po ledima i kazao sam mu: »Dada!« Kad je netko stariji od tebe, pa ga nazoves »dada«, to je za njih kao naše »djede«. Čovjek me pogleda i upita: »Kako sam ja vama dada?« »Pa, vidite, ko-sa vam je sjeda, a moja još nije toliko!«

I započeli smo razgovor. Govorio mi je o svojoj obitelji, o tome kako mu je bolesna žena i jedno dijete. Ja sam ga pitao za ovo i za ono. Nikad ga nije u životu nisam vido. Bog ga je poslao tamo sigurno zato ga je utješim.

Kako je to bilo divno! Osjećaš kako njemu daješ Boga...

To su malenkosti u našem životu, ali to je ono što nas uvijek drži. Već sam jednom napisao kako sam u jednom seoskom dućanu naručio šalicu čaja i onda ga pružio jednom starom muslimanu. Kad je to vido dućanđija, rekao je zadivljen: »Vaša je vjera divna!«

Ja Isusa ne vidi negdje u oblacima, kao što ga vide karizmatski, koji Ga gledaju negdje visoko. Ja gledam oko i vidi Ga tamо: u malom djetetu koje mi dode i u svakom drugom tko god mi dode. Vidi Ga u nevoljama i poteškoćama što mi dodu. I to mi daje odvažnosti. Ima ih koji to Anti ne vjeruju. Dodi pa ćeš vidjeti da je to istina!

Meni je tako jasno. Kad vjerujem da se ovi moji valovi registriraju tu na magnetofonsku vrpcu, a to su sve materijalne stvari, Bože moj, koliko se onda više moji duhovni valovi moraju registrirati negdje

u životu onoga kome sam ih ja poslao. No i ja primam od njega. To nije samo jednosmjerno davanje, to je uvijek dvosmjerno.

Mi se bojimo da u svome životu nismo ništa učinili. Sto ćemo, Bože dragi, u nebu ugledati tolike košare i vreće tolikih Božjih milosti kad dođemo pred nebeska vrata...

Zanimaju nas kako Vi uspijevate povizati toliki rad i vjernost molitvi. Danas se mnogi apostolski muzevi i zene lute nemaju vremena za molitveni život.

Ma to je ono glavno! No nije molitva samo sveta krunica ili izgovarati »Zdravo Marijo«. Krunicu ja ne bih nikako ispustio, jer to je tako lijepa molitva. Ali inače je molitva i to kad sa životom vjerom doći gubavca, gledajući u njemu samog Isusa, kako govori Majka Terezija svojim sestrama. Isto tako molitva je i to kad vidimo Isusa i u onome što nam je teško. No molitva u strogo smislu te riječi povezuje nas da smo sjedinjeni s onima s kojima i za koje radimo i žrtvujemo se.

Sestre mi koji put kažu: «Za vrijeme molitve budemo ponekad rastresene, a do godi nam se i da zaspimo.» Ja im odgovaram: »Krasno! Isus je tu s nama. Nisi ti zapustila molitvu zato što si rastresena već zaspis od umora pošto si cijeli dan teško radila. Kad se probudiš, nastavi dalje moliti, razmatrati...»

Kako znate, mi imamo izloženo Presvetu svaki dan od šest i po do sedam i po navečer. To je adoracija za naše sestre Majke Terezije. Pa kad izmorene zaspu pred Presvetim, nemaš, brate. Ljepše od toga! Kako se Isus može na njih ljutiti i tko će se na njih ljutiti kad su čitav dan davaće Isusu u bližnjemu sebe?!

Ali jedna nam je stvar teška: vjernost ispitu savjesti i rano ustati. Mladima uvijek ponavljaju: rano ustati.

Bas to nas zanima kako Vje spajate razne redovničke i svećeničke duhovne vježbe sa svojim radom?

Moram reći da uvijek ne mogu uspjeti obaviti pun sat meditacije. Ali onda to na stojim nadoknaditi na putovanjima. Kod

kuće i po selima ne mogu zato što nam ljudi već rano dolaze. Pokušavam rano ustati, ali ne možeš ipak prije četiri sata. Ta ipak smo ljudi i moramo nešto i spavati! I tako se u Bengaliji puno ne spava.

Pridolazi nam sve više i tempo života, koji nas sve više opterećuje. Imamo te razne knjige, zatim treba pisati za mnoge stvari nadbiskupiji. Stoga iskreno kažem: teško je biti vjeran duhovnim vježbama. Navečer nam dolu opet ljudi na pouku, zatim mnoge druge stvari, pa onda tolika pisma. Ali uza sve potешkoće moramo se držati svojih duhovnih vježbi. Ja mislim da nas baš to drži u radu ta vjernost. Osobito mi pomaže da rano ustanem.

Priznajem da se i u radu Bogu moli, ali ona vjernost Bogu u molitvi, onaj sat razmatranja ujutro, priprava za svetu misu i četvrt sata nakon svete mise, ma to ne bih nikako propustio. Odmah nakon svete mise to su najdivniji časovi našega dana. Ondje s Bogom govorimo. Za vrijeme svete mise samog smo Boga držali i prikazivali. U tim časovima svećenik drži u rukama čitav svijet.

D. ANTE POHODIO ZUPU JAKSIC U POZESKOJ KOTLINI (Gore)

PRED PRESVETIM U 2UPI BACKI MONOSTOR (Lijevo)

SV. MISA U URSQLINSKOJ CRKVI U VARAZDINU (Desno)

Priznajem mladima revnost u radu, ali ako se ta baterija neprestano ne puni, brzo će se istrošiti, isprazniti. Zato neka oni rano ustaju i neka obave razmatranje i priprave se tako za svetu misu, a poslije misi neka ostanu u molitvi četvrti sata. Vidjet će hoće li išta izgubiti na radu. Dapaće, puno će više time dobiti.

Ja mislim da se molitva izgubila. Mislim da smo izgubili zbog toga ravnotežu. Mnogi misle da je aktivizam, kako to zovu, sve. Sveti župnik Arški rekao je jednom svećeniku, koji mu se tužio da nema uspjeha u apostolatu: »Malo manje, brate, na tabanima, a malo više na koljenima!«

SESTRA EMICA U DRUŠTVU SVOJIH GUBAVACA

Snalažljivost sestre Emice

Iz Litete stiglo nam je pismo od naše latičke misionarke sestre Emice Verlić, što ga je ona pisala 14. rujna 1976. Ona se rijetko javlja zbog prevelike zaposlenosti, no kad se javi, onda obično napiše nešto zanimljivo. Tako je bilo i ovaj put.

Što ima nova kod nas? Ha, svašta i ništa! Kad čovjek dode malo u godine, onda mu je sve nekako obično, ništa posebno; čini mu se da se ništa posebno ne zbiva. A ipak se zbiva, samo mi postajemo tupi za zapažanje. No ipak, pokušat ću vam opisati rad od Uskrsa do sada.

Eto, kroz cijelu godinu, a posebno poslije Uskrsa, uz redoviti posao pripravljala sam stvari za »Show« — nešto kao kod nas velesajam. To se održava svake godine u Lusaki, i tu ima takoder Ministarstvo zdravlja svoj paviljon, gdje se izlažu ručni radovi bolesnika koji se liječe na psihiatriji i u leprozarijima. Za gubavce izlaže Liteta. Ove godine morala sam se ja pobrinuti za to. Morala sam nabaviti materijal, organizirati bolesnike da rade posebno za tu svrhu. Njima sam morala platiti rad, sve sam predmete morala dotjerati. Cijele sam noći šivala, prala i glaćala. Imala sam bogat izbor košara od palminog lišća, zatim dječjih haljinica, hlačica, kapica itd., veste od vune, marame, razne ukrasne tabletice za stolove.

Od tvornice teksta dobila sam ostake, komadiće materijala, pa smo od toga sve to izradili.

Petog kolovoza sve smo to odvezli kamionom u Lusaku, a šestog kolovoza bilo je otvorenje tog velesajma i trajao je do 10. kolovoza. Sve te dane bila sam tamo od 6 sati ujutro do 6 sati navečer. Sama sam sve složila i dekorirala, nitko mi od namještenika nije ništa pomagao. Sreća da sam si izabrala dva bolesnika koji su svaki dan u 9 sati prije podne došli, a u 5 sati popodne otišli. Oni su mi mnogo pomogli, jer ja sam naše proizvode prodavala. Sama ne bih sve to mogla, pokrali bi mi polovicu stvari.

Svaki dan je došlo i nekoliko osoba od personala iz bolnice, ali nisu htjeli raditi, jer im nisam dala kasu s novcem u ruke. A svaki sam predmet uvela u knjigu pod brojem i označila cijenu, pa nije bilo moguće nešto prodati bez moga znanja. Meni je bilo u interesu da što više zaradim novaca za bolesnike. Uspjela sam prodati za 950 kwača. To je veoma lijepa svota. Moji pretpostavljeni bili su veoma veseli, jer mi već treći mjesec hranimo bolesnike na kredit. Ministarstvo zdravlja nema novaca. Već tri mjeseca nismo dobili za bolesnike ni novčića. Trgovine, poduzeća, farme, nitko nam više ne da robe, jer nismo dva mjeseca platili. Naša uprava bolnice se muči kako da prehrani 200 bolesnika, a živežne namirnice su skupe. Eto, tu je bio sada spas moj novac što sam ga dobila na tom sajmu.

Drugi put reći ću vam nešto o nekim stvarima u samoj bolnici Liteti. Zasad vam svima Gospodin obilno naplatio što god ste učinili za naše siromašne gubavce.

Svi smo s nestrpljenjem očekivali da će s ocem Garićem u Solin doći i Majka Terezija. No, nažalost, nije došla. Ali tko želi bolje upoznati tu veliku ženu i njezino djelo neka nabavi knjigu MAJKE ODBACENIH. Iz nje će saznati mnogo toga zanimljivog i potresnog. Knjiga ima 405 stranica i u tekstu 95 fotografija. Cijena je 100 dinara. Naručuje se na adresu: Stjepan Dilber, 41001 Zagreb, pp. 699, Palmotićeva 31.

Molba iz domovine

Naš zambijski misionar časni brat Ilija Dilber poslao je dva pisma u kratko vrijeme: prvo 28. kolovoza, a drugo 8. rujna 1976. No kako smo cijelu misijsku rubriku u studenome posvetili pohodu oca Ante Gabrića domovini, to su ta pisma morala čekati. Sad ih objavljujemo, makar i malo skraćena.

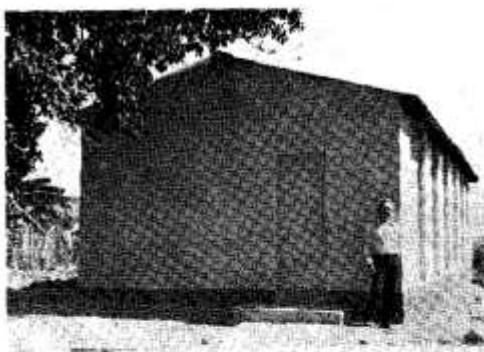
Pisao sam vam, dragi prijatelji o svojem radu u mjestu Kabangwe, gdje sam gradio domaćinski centar. Taj smo centar završili i časne sestre već u njemu poučavaju žene i djevojke u domaćinstvu, a ostale u vjeri.

Tom zgodom pisao sam vam o stanju tamošnje crkvice svete Ane, koju su vjernici podigli, ali je nisu mogli dovršiti. Crkva je bila u veoma lošem stanju, pa sam je želio obnoviti. Uz vašu pomoć, hvala Bogu i vama, uspjeli smo je već obnoviti. Stavili smo u nju betonski pod, krov smo obnovili, zidove ožbukali i cijelu crkvicu obojali izvana i iznutra.

Na blagdan svete Ane bio je blagoslov i otvorenje domaćinskog centra, a u crkvi smo se svi žarko pomolili za sve vas, dobročinitelje.

Od nekih naših dobrotvora bio sam zamoljen da svaki zajedno podignemo ovdje u Zambiji jednu crkvu u čast Blažene Djevice Marije, Pomoćnice kršćana. Predloženo mi je da tu crkvu podignemo u misijskoj postaji Mumbwe, i to u mjestu gdje još nema crkve.

Zelite li bolje upoznati našeg misionara oca Antu Gabrića i njegovo misijsko djelovanje, nabavite knjigu ŽIVOTNI PŪT JEDNOG MISIONARA, drugi dio. Prvi dio te knjige više se ne može dobiti. Cijena je 60 dinara. Naručuje se na istu adresu kao knjiga o Majci Tereziji.

Dosad nas je u svim našim pothvatima pratila posebna Božja providnost i Božji blagoslov. Stoga sam prihvatio i taj predlog, pa se nadam da ćemo zajedno s pomoću Božjom i pod okriljem nebeske Majke podići Njoj u čast crkvicu koja bi bila naš poklon zambijskoj Crkvi prigodom naše 1.300 godišnjice otkako smo mi Hrvati počeli primati svetu vjeru, i tisuće godišnjice naše prve poznate crkve posvećene Gospu na našem tlu.

Moji poglavari i preuzvišeni nadbiskup blagoslovili su taj naš pothvat. Obavijestio sam i župnika u Mumbwi o našoj namjeri. On je predložio da tu crkvicu podigneмо u mjestu Kapyanga. Sa župnikom sam pošao u to mjesto da vidim gdje bi se crkva gradila i da se o tome dogovorim s tamošnjim vjernicima o njihovoj suradnji. U mjestu ima oko 50 katoličkih obitelji. U samome mjestu nalazi se škola i neka poljoprivredna ustanova. Prema tome mjestu gravitiraju mnoga sela, pa se ono smatra neke vrsti prirodnim središtem toga kraja i za misijski je rad veoma pogodno. Ovdje su katolici dobri vjernici. Pripadaju plemenu Shona, a nekoč su se doselili iz Rodezije.

Kad sam sa župnikom pohodio to mjesto, nakon svete mise imao sam sastanak s nekim dvadeset muževa i žena. Dogovorili smo se da oni odmah počnu prikupljati svoje priloge i da pribave drobljeni kamen i pijesak za gradnju.

U godini, kad se u domovini slavi 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata i tisuću godina od prve poznate Gospine crkve, rodila se ta vaša želja, pa je sad na nama da je zajednički i ispunimo.

Ilija Dilber

MOŽDA I TEBE GOSPODIN ZOVE...

Mnogi su se mladići i dječaci susreli s našim misionarom, O. Antonom Gabrićem. Uvjereni smo da je Duh Sveti prišapnuo mnogima:

— Zašto i ti ne bi pošao stopama O. Ante?

— Kad je on mogao, zašto ne bi i TI?

Odgovoriti Duhu na te pozive nije lako niktome samome odgovoriti. Do jasnoga odgovora najlaže i nazpouzdanije se dolazi u **Duhovnim vježbama**. Od 24. siječnja uveće do 28. ujutro 1977. održat će se u Sjemeništu »Augustin Bea« trodnevne Duhovne vježbe za dječake od VII. razreda osmoljetke pa na više. Tko želi u njima sudjelovati, neka nam se na vrijeme javi.

Za prijave i obavijesti obratite se na adresu:

Sjemenište »A. Bea«
41000 Zagreb, Fratrovac 38

Već četiri godine izlazi Glasilo Postulature »Ivan Merz«. Zadnjih godina objavljene su i dvije biografije Dr Ivana Merza: »Prijatelji mladih« i »Borac s bijelih planina«. Sličice za obavljanje devetnice u čast Merzu — možete također dobiti. Sve na adresi:

POSTULATURA IVAN MERZ
Palmotićeva 33
41001 ZAGREB, pp 699

Od 17. do 29. siječnja 1977. održat će se **MALI TEČAJ ZA POMOĆNICE SVEĆENIKA**. Upisati prije 30. XII 1976.

Od 25. do 28. siječnja 1977. održat će se **DUHOVNE VJEŽBE ZA DJEVOJKU**. Upisati se prije 30. XII 1976.

Sve informacije: Župski Ured,
41270 DUGO SELO

PREPORUČUJEMO OVE KNJIGE O OBITELJSKOM ŽIVOTU

Riječ bračnim kandidatima	5 din
Mladiću znadeš li ljubiti	35 din
Marija i obitelj	30 din
Obitelj među kamerama	35 din
Roditelji veliki graditelji	80 din
Radosna bračna plodnost	10 din
Naša obitelj moli	20 din
Rastavljena	50 din

Narudžbe: S. Dilber, 41000, Zagreb,
Palmotićeva 31, pp 699

---

nove knjige

MOJ ĆE ANĐEO IĆI PRED TOBOM — napisao Georges Huber, preveo Radovan Grgec. Kratak i zanimljiv prikaz o anđelima iz pera katoličkog laika. Narudžbe: HKD sv. Čirila i Metoda, Trg Kralja Tomislava 21, 41000 Zagreb. Cijena 56 din.

NAŠI MISIONARI S GOSPOM U SOLINU — priredio Zvonimir Baotić. Djelovanje, doživljaji, Marijina uloga, poruke naših misionara koji djeluju izvan domovine. Izdaje: »Radosna vijest«, R. Lakić 7, pp. 155, 71000 Sarajevo.

SVESCI — broj 29, 1976. Izdaje KS, Zagreb Marulićev trg 14. Cijena 50 din.

BOGOSLOVSKA SMOTRA — broj 3, 1976. Zagreb, Kaptol 29. Cijena 80 din.

MARULIĆ — broj 5, 1976. Zagreb, Tomislavov trg 21. Cijena 17 din.

USPRAVNO DALJE — napisao Stanko Radić. Priručnik za propovjednike uz poruku Riječi Božje za godinu C. Cijena 70 din. Još se mogu dobiti i knjige:

S MASKAMA DOLJE, cijena 60 din.
I KRUHOKRADICE GLADUJU

Tko naruči komplet dobit će ga po popusnoj cijeni od 130 din. Narudžbe: Stanko Radić, 58330 Gradac (Dalmacija).

PRETPLATA — za sljedeću godinu ostaje ista kao i ove godine tj. 5 dinara mjesečno ili godišnje 60 dinara. Zato: **GLASNIKOVI ČITATELJI, NADITE NOVE GLASNIKOVE!**

---

zahvalnice

ZAHVALUJEM SE PRSVETOM SRCU
ISUSOVU, BEZGRESNOM SRCU MARIJINU

... i m. Klaudiji za izvanrednu milost dobre smrti. — N. N., Zagorje
... i m. Klaudiji za vrijeme na hodočašću. — Hodočasnica
... i m. Klaudiji za uspjeh na ispitu. — Marija Kadlčnik
... Gospo Lurdskoj, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću za ozdravljenje od teške bolesti. — M. J., Mala Subotica
... na svim primljenim milostima. — Milica Soldo
... Ivanu Merzu i Petru Barbariću na pomoći kod polaganja ispita i ostalim milostima. — N. N., student, Zagreb
... i Gospo Lurdskoj na primljenoj milosti. — Eva Prodan, Bački Breg
... Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Antunu na primljenim milostima. — N. N., Ferdinandovac
... i bl. Leopoldu na primljenim milostima. — Anda Marošević
... i svima svetima na mnogim milostima: brzo ozdravljenje, uspjeh u školi i zaposlenje. — M. F., Lokve
... i sv. Josipu na očinskoj brizi i na posebnoj pomoći u teškoj situaciji. — Anka i Julka Luić, G. Andrijević
... uz preporuku za zdravlje kćeri. — Mila Kvesić, Potkraj
... i Gospo od brze pomoći za sretan porod. — N. N.
... i ostalim zaštitnicima na ozdravljenju kćerke. — F. B., Okić
... i bl. Leopoldu za ozdravljenje kćerke. — R. A., Sl. Brod
... za primljene milosti. — Ruža Stivić
... i sv. Antunu na ozdravljenju djece. — Balija, Zagreb
... za primljene milosti. — K. A., Bjelovar
... i svima svetima za sve primljene milosti. — P. R., Mošćenička Draga
... Presv. Trojstvu i sv. Antunu za mnoge uslišane molbe i za pomoći u obitelji. — K. Z., Donji Vidovec
... sv. Josipu i ostalim zaštitnicima za milost strpljivosti u teškoj bolesti. — A. H., Zagreb
... Gospo od brze pomoći, sv. Ivi i sv. Ani na primljenim milostima. — Anica A., Bristrinici
... i bl. Leopoldu za uspješnu operaciju na oku moga sina. — Zahvalna majka Mandalena Vrandečić, Pučišće

... i Gospo od brze pomoći što mi je помогла. — Urša Hofman, Karlovac
... sv. Antunu i m. Klaudiji za sve milosti. — Obitelj ing. Sertić-Kustić
... za primljene milosti i uspjeh u školi. — V. B.
... i bl. Leopoldu za zdravlje i za mnoge druge milosti. — S. B., Hum na Sutli
... uz preporuku za zdravlje. — Jelena Milinčević, N. Gradiška
... za sretno uspjelu operaciju muža. — Tonka Lovrić, Vareš
... uz preporuku za zdravlje sina. — M. K., Grude
... i Gospo od brze pomoći za sretan povratak sina, za položeni ispit kćerke i za sretan brak druge kćeri. — Čitateljica iz Kupina
... Gospo od zdravlja, sv. Anti i bl. Leopoldu za zdravlje. — Jelena Knežević, Split
... Gospo od brze pomoći, sv. Anti i bl. Leopoldu za spasenje umučadi iz smrte opasnosti. — Marica Janeš, Sl. Brod
... i Gospo od brze pomoći za sve milosti u mojih 77 godina. — Stanislava
... sv. Tereziji od maloga Isusa i sv. Antunu za mnoge milosti tijekom mojega života. — N. N., Ont. Canada
... Gospo od brze pomoći, sv. Ivanu Krstiteљu i sv. Ani za ozdravljenje noge. — Manda Durakovć, Vinogradci
... Gospo od brze pomoći i svetim zaštitnicima za sretnu operaciju i za uspjeh djece u školi. — N. N., Vrpolje
... sv. Josipu i Ivanu XXIII na sretno uspjej operaciji. Matija Eterović, Pučišće

PREPORUČUJEM SE I NADALJE
NIJHOVOJ ZAŠTITI!

MAJKO, HVALA ZA SVE

Tebi, koja oplakuješ stijene mog života
i pojavljuješ se na obzoru stvarnosti
kad potaini nada;
Tebi, najsvjetija, najsavršenija pratilja
mojih pokušaja,
čije ime njišu vjekovi rukama
zahvalnosti.

Tebi, koja nakon orkana
ničnosti i nepromišljenosti miluješ
kosu »izgubljenog sina«
i utjehom brišeš izbratzamu
prošlost moje duše.

Tebi, Majko, hvala za sve. Višnja Dikić

Suprug

Kad je Josip uzeo Mariju, posebno ga je dirnula rjezina nadnaravna milost. Osjetio je da iz te djevičanske duše izvire neki viši čar. Utjecaj što ga je na nj vršila Marija dolazio je od ljestve koju nazivamo svetost.

Stoga taj čar nije bio površan utisak, koji brzo nestaje u otreanim sitnicama svakidašnjice, niti privlačnost, koja jenjava kako se smanjuje tjelesna ljepota. Čar Marijine duhovne ljepote bio je stalан i Josip je osjećao da ga on sve dublje obuzima. Božja milost, koja je Mariju svu zahvaćala, prožimala joj je sve riječi i kretanje. Obasjavala joj je poteze lica i s njega odražavała smirenu i ujedno žarku dobrotu srca.

Josip je bio svjestan da ga Marija svakog dana sve više privlači mnogo dublje nego pri prvom susretu. Bog ga je po Mariji sve više osvajao i uzimao u posvećeniji posjed.

Djevica

Za kršćane je djevičansko začeće Marijino sadržaj vjere. Ne vidimo zbog čega bi evanđelisti morali izmišljati tu pojedinost, koja je tako nevjerojatna prema običnim prirodnim zakonima i takva da nema nikakvih prethodnika u tradiciji židovskog naroda.

Moramo uvijek imati na pameti ovo: evanđelisti, izrasli iz židovske religioznosti i kulture, nisu mogli naći nijedan slučaj djevičanskog začeća. Bilo bi uistinu kud i kamo jednostavnije za njih — i u tome bi im pomogla židovska tradicija — govoriti o Mariji kao udatoj ženi, ali neplodnoj do toga časa, kakva je bila Sara, Abramova žena. No oni su vjerno zabilježili ono što im je sama Gospa ispričala.

Nećaci III braća

Evanđelje često govori da je Isus imao braću i sestre. Neki kršćani — kao, na primjer, protestanti — tvrde da je izraz »braća« i »sestre« posve točan u Isusovu slučaju. I to zbog toga što bi navodno Isus imao pravu braću i prave sestre, koji su se rodili nakon Njega.

Katoličko je tumačenje drukčije. Ono se temelji na točnijem poznавanju jezika. Izvorni jezici Biblije su stari hebrejski i aramejski, u kojima izraz »brat« ima ši-

roko i prilično neodređeno značenje.

U knjizi Postanka Lot je nazvan »bratom« Abramovim, a uistinu mu je bio nećak, Laban je nazvan bratom Jakobovim, a bio je zapravo njegov ujak. Druge potvrde možemo naći kod evanđelista. U opisivanju razapinjanja nabrajaju se neki svjedoci Isusove agonije. Matej i Marko spominju među tim svjedocima Magdalenu, zatim Mariju, majku Jakoba Mladega, pa također i Salomu, majku Jakoba starijega, i Ivana, sina Zebedejeva. U Ivanovu evanđelju mjesto imena Salome napisano je »sestra Marije, Isusove majke. Tako se može pretpostaviti da Jakob i Ivan nisu bila braća Isusova, nego njegovi bratovi.

uređuje Pero Bulat

Obitelj

Obitelj kakvu Isus razume svijet je braće i sestara. Veze nisu više vertikalne (okomite), nego horizontalne (vodoravne), to jest temelje se na jednakosti, a ne na hijerarhiji.

Od časa kada dijete dospije do dobi spoznavanja, roditelji ga moraju smatrati sebi jednakim s obzirom na Boga. Njihov auktoritet samo pomaže djeci da izaberu pravi put.

Prema tome, obitelj jednakost! To je također prodljena i proširena obitelj. Na primjer: obitelj koja živi u najsavršenijoj slozi mora ipak ponizno priznati da joj također dodir s drugim osobama pomaže da napreduje u poznavanju Boga.

Na kraju, obitelj je otvorena budućnosti. Nije potrebno kršćanstvu da dođe

do krajnjih granica Indije gdje se spaljuju kosti preda pa tako zbac i jaram prošlosti; nije potrebno, jer za kršćanstvo mrtvi ne znače »prošlost«, nego žive i pripadaju budućnosti.

Mir i mač

Tako, eto, Isus proglašava istinito i vlastito pravo na revoluciju... (Usp. Mt 10, 34-36)

Matejev je tekst tvrd: »Nisam došao da donesem mir, nego mač. Da, došao sam da rastavim sina od njegova oca, kćerku od njezine majke i snahu od njezine svekrve. Crkva priznaje to pravo osobi, dopuštaći npr. ženidbu također u vrlo mladoj dobi.

Ali to pravo zna i ići naprijed, a ne nazadovati. To je posveta slobode, koja upravlja prema prvotnom

NA DAN SVADBE MLADA ŽIDOVSKA DJEVOJKA BILA JE DOVEDENA SVOM MUŽU UKRASENA PREMA SOCIJALnim MOGUCNOSTIMA

cilju — služenju Bogu, pa makar na račun patnje od strane svojih drugih. Tako se zbiva u pogledu onoga koji se protivi volji ukućana ili onoga koji stupa u redovnički stalež, dok bi roditeljima bila potrebna njegova prisutnost. »Tko više ljubi oca ili majku nego mene, nije me dostojan», reči će Isus.

Ljubav

Prema tome, ljubav prema Bogu oslobada čovjeka svakog napora u pogledu njegove obitelji?

Nipošto! Više puta brani Isus energično Božju zapovijed: »Poštuj oca i majku! Osuđuje farizeje koji za bogoslužje određuju dobra koja bi se morala inače upotrijebiti za uzdržavanje roditelja u njihovoj starosti.

Naprotiv, Isus se služi također krvnim vezama i sastavlja skupinu apostola iz obiteljskih sredina birajući braću ili rođake, koji neprestano žive zajedno radi ribarenja. Vi seći na križu, ne zaboravljaju Majku, koja ostaje sama, nego traži od Ivana da primi k sebi onu koja je prva predstavnica nove zajednice. Kad se obraća Bogu, naziva ga »Abba« — »Oče«, s izražajem ljubavi svih palestinskih dječaka s obzirom na njihova roditelja. Napokon nas uči da molimo nazivajući Svemođućega »Ocem«. To njegovo stavljanje samoga sebe u položaj djetinje ljubavi tako jasno govori da ne treba tumačenja.

